

RII-v8°-

SVETA GOVORENJA

PET DESET

NA

VECHU SLAVU

GOSPODINA BOGA SABAOTH

NA POSHTENJE

BLAXENE DIVICE MARIE
BOGORODICE,

I

OSTALIH SVETIH BOXJIH

PRIKO GODINE
SLOXENA,

I

Pritiskana U OSIKU

Gradu pervostolnomu Kraljevstvu Slavonie,
Slovima IVANA MARTINA DIVALT, Slobodnoga Celaro-Kra-
jevstvoga slovo-slognika. Godine 1797.

N J I O V O J E X C E L L E N C I I

PRISVETLOMU I. PRIPOSHTOVANOMU

GOSPODINU GOSPODINU

NIKOLI MILASSINU
PO BOXJOJ, I APOSTOLSKE STOLICE MIL-
LOSTI POGLAVITE CERKVE STOLNOG BIJGRADA

B I S K U P U

NJIOVOG CESARSKO - KRALJEVSKOGA VE-
LIC SANSTVA SADASHNJEMU OTAJNOMU STANJAH

V I C H N I K U,

A PRIE REDA S. FRANCISKA DERXAVE
KAPISTRANSKE SINU, SVOMU PRIMILOSTIVOMU, I PRI-
BLAGODARNOMU

DOBROCSINITELJU

P R I K A Z A N A

OD PRIPONIZNOGA SLUGE

Fra Aleksandra Tomikovicha Franciskana;

Iste Derxave svetog Ivana Kapistrana.

Nos infra scripti ex commissione Adm. Rdi. Patris Iacobi Chrysostomi Spath Ordinis Minorum Observantium Provinciae S. Joannis a Capistrano Ministri Provincialis attente perlegimus Conclaves a R. Patre Alexandro Tomikovich Lectori Theologo, nec non ejusdem Provincie Secretario Emerito, sub hoc Titulo: *Secta Gouvrenja* pedestal &c. elaboratas, in quibus nil reperimus falso doctrinæ ac bonis moribus contrariari, sed veritates Christianas, virtutes et dona Sanctorum eleganter, et acute explanari. Unde melius perutilles pietatis et veritatis Seclatoribus judicamus, dignasque censimus, ut in lucem prodeant, et prelo mandentur. Ellekini ad S. Crucem inventam die 29. Decemb. 1793.

P. Michael Zaimovich Lector Theologus,
Concionator, et Guardianus. m.p.

P. Bernardinus Leakovitch Lector Theologus. m.p.

Fr. Joannes Chrysostomus Spath Ordinis Minorum S. P. Francisci de Observantia Provinciae S. Joannis a Capistrano Minister Provincialis.

Cum opus inscriptum: *Secta Gouvrenja* pedestal &c. Studio et industria R. P. Alexandri Tomikovich ejusdem Ordinis et Provinciae Lectoris Theologi, et Secretarii Emeriti concinnatum et elaboratum, duo ejusdem Ordinis Theologi ex Commissione nostra reviderint, et examinaverint, atque bonis moribus. Fideique Orthodoxæ consonant adinvenerint; nos tenore praesentium facultatem eidem concedimus, ut illud Typis (si iis, ad quos reliquum spectat, videbitur) mandare possit.

Datum in nostro S. Matris Angæ Conventu Foldvariorum die 7. Januarii Anno 1796.

Fr. Joannes Chrysostomus Spath
Minister Provincialis m.p.

(L.S.) De mandato A. R. P. Miñri, Provinciali.

Fr. Elias Jelich Provinciae
Secretarius. m.p.

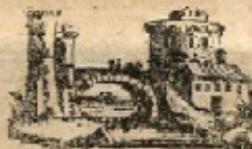
Poff

Postquam opus, cui titulus: *Sveta Covensia predicit Sc. a R. P.
Alexandro Tomikovich Lectore Theologo compositum, diligenter,
et attente perlegisse, nihilque in eo, quod bonae morum institu-
tioni, aut recte Fidei professioni repugnaret, invenisse, dignum,
quod Typis mandetur, existimavi. Diazovatini 20. Aprilis 1796.*

(L.S.) *Josephus Andres. m.p.
Cath. Eccl. Disk. Can. Cantor.*

*Revisum et approbatum. Imprimatur.
(L.S.) Georgius Plesse. m.p.
Præp. et Vicar. Geffis.*

IMPRIMATUR. *Mathias Kercselics. m.p.
Reg. Libror. Revisor.*

NA

U K A Z I L O

SVETIH PETDESET GOVORENJAH.

Lip.

Na Obrizovanje Gosp. N. Isusa pervo.

Eritis Dominus Rex super terram: et in illa die eritis Dominus unus, et nomen eius unum. Zachar. 2.

Primoje danas Isus bashtinstvo novoga Kraljevstva milosti od svoga Otca s-biljegom Odkupljenja; i primoje nadpis Ispešenja.

Na Obrizovanje Gosp. N. Isusa drugo.

Ecce brevis annus transiret, & fons ibam, per quam non revertar, & ad hunc. Job. 16.

Od vremena, kojef je iada verlo malo procinjuja za Ispešenje. . 9

Na Vodokersije, i dan SS. triu Kraljah.

Ecce Magi ab oriente venient. Matth. 2.

Bog se je danas očitovao kano Bog, stemoguch, mader, i dobar. . 16

Na Očistjene B. Divice Marie.

Tulerunt Iesum in Ierusalem, ut esset eum domino. Luc. 9.

Danas je Maria prikazala sina svoga Otca nebeskog u Cerkvi, zatadi koga dilla dobilaje za dar i poklon mlodog druge žnove. . 23

)(

Na

Na dan S. Josipa Zarucnika Divice Marie.

Quis putas est fidelis servus, quem constituit Dominus super familiam suam? Matt. 24.

Ukazujuje dobrojanstvo Josipa, na koje je uzdignut bio od Otca bosanskihvenoga. 33

Na Navishtenje B. D. Marie pervo.

Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Lcc. 1.

Maria danas ponavlja svit, koja kah Divica privoliva ovomu dusu; i koja kamo mudi daje dovershenje uputjenju Sina Bojkjega. 37

Na Navishtenje B. D. Marie drugo.

Kada pada na veliki četvrtak, ili petak.

Sciens, quia a Deo exiit, et ad Deum vadit; cum dilexisset suos, in formam dilexit eos. Jo. 13.

Sladki inad ljubavi Isuove, one iz posleka, i one na sverhi xijova njegova. 45

Na veliki Petak pervo.

Sciens Iesus, quia venit hora eius, ut transiret ex hoc mundo ad Patrem, cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in formam dilexit eos. Jo. 13.

Ljubav Isuova najvista prava ljudima bila jest na svomu dilejanju od ljudih. 54

Na veliki Petak drugo.

Sciens Iesus... Cum dilexisset suos, in formam dilexit eos. Jo. 13.

Sam Isus ljubio je nas doverstito, jerboje ljubio znajuchi; i sami ljudi bili su izverstito ljubiti, jerbo su bili ljubiti neznajući. 63

Na veliki Petak treche.

Sciens Iesus, quia venit hora eius... Cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in formam dilexit eos. Jo. 13.

Ukazuje ljkovi ljubavi, i ljubav Isuova-krez-ljika. 78

Per-

Pervi dan Uskrsa.

Surrexit, non est hic. Marc. 16.

Promisiljaje slava, koju imade Ihsus uskrsnuvši; i nasha korist,
koju po rjeđevomu uskrsnutju zadobili. 84

Drugi dan Uskrsa pervo.

Nunc operatur Christum pati, et its ireare in gloriam suam. Luc. 24.
Koi xeli doći u srećanu domovinu blzenih, valja, da zagerli ter-
pljenja, i patena na svito ovočnu. 92

Drugi dan Uskrsa drugo.

Quoniam advesperasit. Luc. 24.
Koi xeli zadobiti vefelje slave vikovicne, nevalja da hodi po
putu svita, nego da promisilja tasatiru svita. 96

Na dan S. Ivana Nepomucena.

*Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Iohannes, hic venit in testi-
monium, ut testimonijska verihoset de Isagore. Jo. 1.*
Ivan Nepomucen oskra svidocanstvo kripolih svojim govorenjem,
svojim muesanjem, i svojim terpljenjem. 103

Na Uzashastje Gospodinovo.

Ascendit Deus in iudeo, et Dominus in voce tubae. Psal. 46.
Uzashajte vefelje ona, koja danas shalje zemlja nebесом; i ona
druga, koja nebesa shalju zemlji. 110

Pervi dan Duhovah.

*Paracitus voces Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo,
ille vos dobit omnia. Jo. 14.*
Koije te svit, konate ovolika milost prikazeje, i kolje uzrok, da
svit ovi dar prihaja nemoxe. 118

Drugi dan Duhovah,

*Lux erexit in mundum, & dilixerunt homines magis tenebras, quam
lucem. Jo. 3.*
Od strahovitoga stanja jednoga grijebnika, i njegove slipoche. 125

Na dan prisv. Trojstva pervo.

Baptizantes eos in nomine Patris, et Fili, et Spiritus sancti.

March 28

Na dan prisv. Trojstva drogo.

*Deo jubilla esto anima mea, quia ipse Deus meus, Salvator meus,
Adiutor meus. Psl. 61.*

Od prívete Sakramenta Oltara pervo.

*Unus panis, unus corpus multi sumus, omnes, qui de uno pane
participamus.* 1. COR. 10.

Za učinju dragi žitelje svoga prisvetoga tla Blagodaritelj nash Isus,
poklonio je svekoliko dobročinstvo ovo opcheno svima, i
opet posobitom ljubavlji svekoliko svakomu po našem... 145

Od príves. Sakramenta Oltara drugo.

Cors mea vere est cibas, et sanguis meus vere est potus. Jo. 6.

Prišveto tlo Gospodinovo u prišvetu Oltara Sakramenata jeft jedan zalog dojduske slave nebeske. 152

Od prisvet Sakramenta Oltara treche.

Homo quidam fecit canam magnam. Luc. 14.

Ukazujete, koliko je obdurovato i pricinjeno časovanje u prlyetoku
Oltara Sakramenu; i kolika je sladkošć u njemu zaderžava. . 158

Od prisvet. Sakramento Oltara četverto.

Probat autem ^F iussum homo, et sic de pone illo edat, & de calice probet. 2. COL. vii.

Kolikoje iziskuje shtovanje; i kolika crstotcha dushe, koja hoche, da priflapi boxanitvenoj ovaj terpezi. 164

Na dan Ss. Apostolah Petra, i Pavla.

Dic, ut seleant hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, et unus ad sinistram in regno tuo. Matt. 22.

Ne žimo, da uixavaju kraljevstvo njih pripravito u nebesih, nego Kralju i na zemljì; jedan privukom oblašćom, a drugi svojim nebeskim naukom, satoši zadobili sjedain, i pervim dillom vire. 171

Na Pohodjenje B. D. Marie pervo.

*Duxit in dominum Zacharie, regnante est spiritu sancto Elizabeta,
exaltavit infans in utero.* Luc. 1.
Danasje Divica poshtovala kucu Zakarie, napunnilaje vefeljeni E-
lisabethu, i donilaje polvechenje Ivana Krsnileju. . . . 182

Na Pohodjenje B. D. Marie drugo.

Exsurgens Maris abire in montana. Luc. 1.
Higilaje Maria danas, da Ivana po sianu svomu u utrobi matere
potveti; i da svoju prama gribshnikom ukaxe brigu. . . . 189

Na dan S. Anne matere Divice Marie pervo.

Apparuit Dominus in flammis ignis de medio ruhi. Ekod. 3.
Ukazujuje inverzitosti Anne, ilise promislio bilo cvije njezine
dobrote, ili bodljivo terije njezina terpljenja, ili planca
bozantivnih milofih. 198

Na dan S. Anne matere Divice Marie drugo.

*Qui confidit in illo, intelligent veritatem, et fideles in dilectione aequi-
tatis sibi: quoniam dominus et pax est electus eius.* Sap. 3.
Kolikoje stalno bilo pouzdanje Anne u Boga; i kolikose temelji
pouzdanje u S. Annu onu, koj nju poshtuju. 206

Na Uznesenje B. D. Marie pervo.

Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltavit me. Ps. 117.
Delnica Gospedinova uclini kripoli na Marie primantu okrunitom
s milosjom: delnica Gospedinova uzvisti nju na njezinomu uz-
nesenju okrunitomu slavom. 213

Na Uznesenje B. D. Marie drugo.

Afflanta est Maria in celum quidetur Angeli. Can. Eccles.
Vechi otrok imamo mi danas vefektile, nego xalobiti; buduch da
imamo u nebesih nashu mogucau odvitnice, i bratitelju. . . . 220

Na dan S. Roka Izpovidnika pervo.

*Basti sunt servi illi, quos eum regnabit Dominus, inuenient viginti,
quod se uenerit in secunda vigilia, et se uenerit in tertia vigilia, et
ita triduerti, basti sunt servi illi.* Luc. 11.

Rok

Rok sveti bio je četiri puta nestriran: s rođbinom, s domorodcima, s likom, i s bolesnjom; ali jerboje po ovima prilisan bio frumu Golgovitom, zaradi toga nije bio nestriran, nego četiri puta striran, i blazen.

227

Na dan S. Roka Izpovidačnika drugo.

Præcedat Dominus mess ante fercum suum, et ego fœpar usq[ue] ajs. Gen. 33.

Rok sveti sladio je one iste slope, koje je zaštitio bio Odkupitelj nasu Isus na svitu: slope pokazati, slope učiniti, i slope uskljena.

239

Na dan S. Roka Izpovidačnika treće.

Quis poterit puer esse erit? Et enim maria Domini erat rursum illa. Luc. 1.

Rok jest jedan veliki sveti: pervo, jerboje rođen s kriptom Isusa: drugo, jerboje xivio propet prilisan Isusu: treće, jerboje petro propet, ali različnim načinom od Isusa.

247

Na dan S. Stipana Kralja Macxarsk. pervo

Pene me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum. Cant. 8.

Serdce Stipana i delica dala su velika zlameњa njegove svetinje.

256

Na dan S. Stipana Kralja Macxarsk. drugo.

Homo quidam nobis obicit in regionem longinquam accipere filii regnum. Lk. 19.

Stipan je bio velik, i svet, jerboje znao vladati lebe; kol dakele hoče, da eprvičja druge, nekako prie načeli upravljati svoje naterije poukude i nagnuha.

262

Na Porodjene B. D. Marie pervo.

De qua natu est Ihesus. Matth. 1.

Na porodjenju svetotili Marije za tri srpske večeraske veselit ilimamo, nego na porodjenju sunca; jerboje svetlost milostivija, jerboje opchenu, i jerboje berka za učiniti nam dobročinstvo.

270

Na Porodjenje B. D. Marie drugo.

Progenitor quis aeris... pulchra ut luna, elella ut sol. Cant. 6.

Kodjeraje Maria danas kano zorn obreživajući svojim porodjenjem dojdushega Messiju: rodjenje kano mafec razaznajuci svile srpske ivne svetinje: rodjenje kano sunce livaјuchi tverhu nas siveje blagodarnosti.

279

Na Porodjenje B. D. Marie treche.

*Quae est ista, que progeditur quasi aurora consergens, pulchra ut luna,
electa ut sol, terribilis ut exercitorum actes ordinata.* Cant. 6.

Ukazujeće Maria na svomu porodjenju stajuchi kano zora, lips kane
mleč, odabranu kano lence, i strahovita kano utrdjena vojska. . 235

Na dan prilvet. Imena Marie pervo.

Ei Nomen Virginis Mariae. Luc. 1.
Ime Maria jest veliko, jest sladko; jest moguće. 292

Na dan prilvet. Imena Marie drugo.

Confiteantur uagini tuo magna, pacuam scribile, et scindere qf. Psl. 98.
Ime Maria jest veliko poradi onoga, što zlascenje: jest strahovito
poradi onoga, sato tvori: jest liveco poradi onoga, što uzderžaje. . 302

Na dan prilvet. Imena Marie treche.

Ei Nomen Virginis Mariae. Luc. 1.
Maria jest utocifiske grishnikah, jerbo prsvrdoje; Maria jest u-
tocifiske grishnikah, jerbo brani. 311

Na dan S. Mihaila Arkangela.

Tu signaculus sanctitatis, plenus sapientia, Cherub protegece. Ez. 28.
S. Mihailo Arkango jeft xiva prilika Boga, punu mudrosti, Anđeo
brautelj. 318

Na dan S. Franciska Serafinskoga.

*Quia abscondisti hoc a sapientibus et prudentibus, et revelasti et
parvulis.* Matth. 11.
S. Francisko jeft xivo Evangelie: pervo iz kriptih, koje uči S.
Evangelie: drugo iz jakoli, s kojom se pripovida: treće iz
prilike, s kojom se priskupe Evangeliju. 329

Na dan sviu Svetih.

Basti manu Corde. Matth. 5.
Ukazujeće, kolikoće to velika svař biti svet; i kolikoće lasku, da
svi budemo sveti. 337

Na

Na dan Uspomenutja mrtvih, illi u drugo vreme.

Hoc ipse nos habemus. Jo. 5.

Ukazujuće potriba duchicah u purgatoriu, koju imaju potradi pri velike muče, koju terpe; i koju mi snasnim nепознаном cimimo vechu.

344

Na dan svete Elisabethe.

Sicut regnum celorum regnum absconditum. Matth. 13.

Sveta Elizabeta bila ješt u svomu xivotu Cerava Duka svetoga. . 351

Na neoskvernjeno Zacetje B. D. Marie pervo.

De qua natus est Iesus. Matth. 1.

Za ukazati neoskvernjeno Zacetje Divice Marie neima prilike spo dobitne, ni prikladne nego biser. 357

Na neoskvernjeno Zacetje B. D. Marie drugo.

Venite, autem, et karabao, quanta fecisti ante me. Psalm. 65.

Ukazujuće procinjenje, milosti, i slava, koja pridosebe, zdraviste, i slidiste neoskvernjeno Zacetje Marie. 363

Na dan Porodjenja Isuova.

Apparuit benignitas, et humanitas Salvatoris nostri Dei. Ad Tit. 3.

Razlosile od ljubavi Spasitelja, koja je danas ocito ukazala. . 371

Na dan S. Stipana pervog Mucsenika.

Stephanus autem plenus gratia, & fortitudine faciebat prodigia, &

signa magna. Act. 6.

Sveti Stipan bio je pred Bogom velik u svemu. 378

NA OBRIZOVANJE G. N. ISUSA PERVO.

*Erit Dominus Rex super omnem terram: et in illa die erit
Dominus unus, et nomen ejus unum.* Zach. 2.

Kolikoje veselje, koje donosi ovi pavorodjeni dan nove Godine, zlamenovan na cijelu kano Kralj od dnevaš s-prinjenim biserom prsvetoga imena Iisus, tolikoje cledo, koje uzrokuje, kada promishljam pavorodjenoga Divice Marije, gćimu Obrizovanje pomjerljuje s-kervjom perve dneve njegovoga ditinštva. Odkuda združujem ja rijeće zatčedjenje sanim blaxenoga Fernarda, i velim:
a) *Circumciditur puer, et vocatur Iesus: quid sibi vult ista conexio?* Danas dakle pomercuješ s-kervjom pravednost kano grishma? Danas zabilježuješ slobodušt kano fuxna? Danas se urzuje zdravje kano bolest? Obrižuješ oni, koji nishta nejira favishega: tiflike oni, koji nejma od shtia eftitice: traxi spašenje oni, koše imenuje Spa-

s) Germ. 1. de Circuncisj.

Spasitelj? kako je to, i kako se možu ova zajedno skladiti? koji ima potrebu od obrizovanja, kako se imenuje Isus? i koji se imenuje Spasitelj, kakve potrebe ima od lika, i od spasenja? a) *Quia fui natus
ut circumcisus esset circumcisio magis salvandi quam Salvatoris esse volebat.* Ovako S. Bernardo siudechise sam slobom razlozi. Tebise prie prilozi, o Božanstveno čledo! i po naravi kano Gospodine, i po dilovanju kano Iridostavniku, i po nadpisu kano Spasitelje, da ti nam obrazovanje prikaxesh, a ne daga ti na tvoju put Božanstvenu primash.

Ali otajstvo, otajstvo, odgovara S. Bernardo. b) *Magnum et
mirabile sacramentum: circumcisus puer, et vocatus Jesus.* Shtoje bilo drugo zdruxiti s urizanjem obrazovanja imenovanje Isusa, negoli u kazati ocito s onim običajom zlamenovanje ovoga Imena? S razlogom došlo, kada se obrazuje ditesce, imenujete Spasitelj, buduć daje od ovoga čela dilovati počeo nashe spasenje. Oli dobrota ljubazniva! oli ljubav dobroštiva nashega Božja! nezna početi nazivati Isus, ako zajedno takogjer nepočima dilovati nashe spasenje. Odakle dobročetu rechi, ako reknem, daje Isus danas, kano pervorodjeni xivih i mertvih, primio od svoga Oca bashtinslu gospodarstva, i vladanja novoga Kraljestva milosti, i pervi dan godine primioje od istoga posidovanje. Zaradi toga za ovi dan, i za ovi danashnji cerkveni običaj jest pritojno ono pridrezenje Zakrađie, kojefan u početku govorenja rekao. *Bitiche Gospoda Kralj Jverka svekolike zemlje, i u dnevu ovomu bitice Gospoda jedan, i moj njezino jedno.*

Primioje dakle danas Isus bashtinslu novoga Kraljestva milosti od svoga Oca s biljegom odkupljenja, i primioje nadpis od spasenja. Ovo dok ja ukaxem, i potverdim, imajte pomiju, a ja počlimam.

Posli kako je Patriarka Josip po progonstvu svoje brachte unišao bio u Egipt, i posli kako je Kralju Farauu izkazao pravo, i isminko tomačešće njegovoga sina, bio je priobilno, i priko običaja od njega nadaren. Učinio ga je, i proglašio sa svom vlastljou Vlčekarja svega Egypta, c) davšhimu i plasht, i perfekt kraljevski, i ogerlja od zlata. Daomuje nadpis od prvelike slave, i nazvao ga je u tvoj jezik imenom Spasitelja Ivita. d) *Vertitne nominis;* et vocavit eum Lingua Aegyptiorum Salvatorem mundi. Ovako, i na ovi

na-

nacis vidise, daje Boxantveni Otac cimio svojim sinom davshinu vlast, i posidovanje novoga Kraljevstva milosti na obrizovanju s bilijskom odsakljjenja, jerbo akoje Josipus testifer: evo počavio sam tebe Iverhe ſvekolike zemlje Egypta, rekao je takogjer i Prorok u kipu Iusa. a) Ja pako jefam postaviti od njega Kralj Iverhu Siona. Akoje Josip voxeš bio na slavni količ Kraljevski, nosherje bio i Ius u krilu, i na rukuh prieſtice Divice fvoje matere. Akoje zapovid proglaſita bila Egyptianom, daje ſvikolici klanjaja, i kolinu ſaviju priđ Josipom; rekao je takogjer i Boxantveni Otac, kako ukazuje Apoftol S. Pavlo, b) daje i Iusu klanjaju ſvikolici Angeli njegovi. Akoje Josipa Farau poshtovao davshinu vlasti fvoj perſten na ruku njegovu, Ius takogjer bioje poshtovan od ſvoga Oca slavnim biljegom: c) *Hunc enim Pater figuravit Deus.*

Od ove všali i posidovarja Hulova Iverhu rovoga Kraljevstva milosti bilje prilika, veli S. Ambroſio, oni blagođov, kogaje Bog dio Moysii, kačagajc flavio vogu, i oslobođitelja puksa Iſraelskoga. Om blagođov, rieſiſi S. Ambros. om blagođov skonjić Bog u rijeći ſvojoj blagođato Moysiu, učineuskoga Šapetičjan puksa Iſraelskoga, bio je li prilika blagođova, kogaje Ius primuti hane od Oca, da hude Šapetiči. Ovi dakle blagođov ſashaoje u Iusu na dan rjegova obrižovanja, buduch dije od onda uteo vlast, baſhtinſtvo, i posidovanje Kraljevstva milosti. Cimife, iſtina jeſt, da Ius primivši na ſebe obrižovanje, kojeje bilo zlamernjo ſuxna, i lik gribla, ſebeje kanoti potavno, buduća to bilo protiva njegovoј ſvetotſti, odkuda i veći jedan mudri tomacitelj: d) daſeje on viſhe porazio na obrižovanju, nezo na ſvomu porodjenju; jerbo na porodjenju uteoje priliku cfo-vika, a za obrižovanje priliku gribšnika. Salvintim doſtine, ako ſe dobro promiſli, obrižovanje biloje u Iusu pervo tvorenje i pervo dillovanje njegove vlasti, i goſpođaſtva ptinata. Zaſtoboj, razverchi kaſtige, pomerski zakone, unishtiſi pripitare zapovidili, pak ſavidi nove kaſtige, nova obſluxenja, nove obicfaje, tko ja-zna, daſu ovo ciljat od pravoga, i vlastitoga goſpođarſtva? Sada dakle, ſhtoje drugo cimio Ius na obrižovanju, veli Auguſtin, ako ne, daje unishtiſi u ſebi ito obrižovanje, uſtanovivši nas od dojdučega ſvoga vladanja ſvegakolika mira, i ſvegakolika ljubezniva. e) *Ciriflus ſuſcepit circumcidionem, ablatus circumcidionem ipsam, ſuſcepit*
um.

a) Pſal. 2. b) Hebr. 1. c) Jona. 6. d) Corin. a ſepid. in euang. 1. 2.
p. 56, cit. e) Serm. 9. de nativ.

amorem daturus lucem, suscepit figuram impleturus veritatem. I ne famo daje utishtio u febi istomu obrizovanje, veche jost sonim dillom dao jest tricini pocetak svojoj Cerkvi, i svekolike oblicaje Sinaj-ge zaostavio.

Pod mojim vladanjem, rekao je Ihes sonim dillom, neche biti oskroboe, niti rannah, niti prolivanja kervi. Vidjische berzo moji podloxnici, kolikaje razlika medju onim zakonom od kamera, i ovim od ferdca; medju gromovih od Sinaja, i placom od Bedrma; medju zakonom Moyfie, i evangeliom Husa. Niti neka nemisli svit, da ja unishtujem obrizovanje, jerbole drage volje nepodlaxem nerullu rizanu kamenita noxa, neuklanjamje ja ne, pacje kakofam odredio csnuti smertjom u tvoje vrime ubivshiju mnojom smertjom, tako hochu fvershit u meni istomu obrizovanje njemuse podloxivshi. Premako moje prisilno porodjenje na to me nezaduixe, premako ovi lik favishan za mene, koji griba nejmam, sa svimtim nekake ispunil i u meni ova zapovid Moyfie, ne famo za potverditi itinito, i ocfto terpljeuje, i porodjenje moje putti; ne famo za ukazati moje suilaxenje od kolina Abramova; ne famo za neodbiti od mene Xudie, kojebi takogjer hotio spasiti; ne famo za priporasci mojim pravovirnim posluh, i poniznost mojim izgla-dom, veche osobito zato, da mogu skinuti teskki jaram zakona Moyfieva svojih podloxiuktah, uzanshiga ja svega fveriu mene, da tako recisi moxe s-temeljom u jedno vrime moj sud od odabranja S. Pavao, da fu svikalici obrizovani u rijovoj glavi. a) *Quoniam est capax omnis principatus, et potestatis, in quo circumficitur eis.* Odonuda takogjer razumeti hochu moji podloxnici, da u monu Kraljevstvu millotti, kada bade vrime od terpljenja, illichu ja terpiti sam za svekolike, illichu terpiti prie od svih, illichu terpiti više od svih.

Fahlu budi dakle tebi maleni u kolivki, ali priveliki nash Kralju od mira, na tvojoj dobroti neizmitnoj. I jachu, takoje, i ja-chu sada, kano pravi podloxnik, za ispoviditi inike strane moje duxrosti, fruda pripovidati s-Paalom toliko visoku dobrostivot. b) *Apparuit benignitas, et humanitatis Salvatoris nostri.* Uczatala je dobrostivot, i clobiclanstvo nashega Spasitelja. Akoje Cesar Justinian sudio vridre ricis jednoga Principa, koji izpovida, da je duxan podloxitise zakon, premakoje on išli od zakona gošnodar, tko se ne bi cudio privilejkoj dobrostivoti nashega Odkupitelja, koji nebivshi

po

a) *Ad Cakuf. z. 10.* b) *Ad Tit. 3.*

po rijedan način podložan obrizovanju, sasvimtim podložio je o-vomu jarmu zaradi nas, i da mi možemo od ravnine, i tешke bashtine sinovah Abramovi ušivati plod, onje svetokliko brime na sebe uzeo. Što isto S. Anselmo od njega razložeći piše ova-ko: Podložao jest zakonu, ne jerbo on uhtogod zakonu mora, veche famo za moći nas odkupiti. a) *Sabellus est legi, non quis in iure legi quidquam debet, sed ut nos redimeret.* Traelite vi vani Go-spodina boljega. Slišaoci Bogoliubni! ako hocete, ja za mene udredio sam drugoga neimati, i zato velim iz serca Iverim Bernar-dom: b) *Nolo alium habere regem, nisi Jesum, nechis drugoga da i-mam Kralja; nego Isusa.*

Ali ono, shto osobitim načinom vridno čudjenja jest ovo, da Isus danas primivši vlast, i gospodarstvo od svoga Otca Iver-hu Kraljevstva milosti, prima s-biljegom terpljenja a ne razkoshja, s-biljegom rizanja a ne biferu, s-biljegom kervi a ne kadife; odu-đa i pitajući njegovi virni služe: *Quare ergo rubrum q[uod] vestimentum tuum? zashtoje dakle crvena odicha tvoja?* c) Odkudali puti tvoja prichiju i divičansku, o Isuse! o Jagaricje neosicverajeni! oker-va-vio, i gđisiju omachio s-kervjom? Tebise milost pris pristol, ne-go nemilost, za tebeje bilocha sniga, kano za pravedna, a ne ru-menilo kervi, kano za krivca. Dali, kojse ovomu čudi, oni ne-razume ricsi Isulove, kojeje izrekao po svomu proroku: d) *Iustam boritelj, i branitelj za spašenje.* Njegovoje Kraljevstvo od milosti; dakle pristojno, da i njegov biljeg bude od odkupljenja. Koi ho-che ovo da histrie razumie, neka dojde blixe rumenoj opravi Isusa, kakogaje video Ivan, koigaje izpao govorechi: e) *I zaodivenje bio odichom s-kervjoni poshkropitom; i najtiche, kakoje i Ivan nashao, upisanu na odichi njegovojo:* *Rex Regum, et Dominus domini-nantium, Kralj Kralah, i Gospodin svih gospoda.* Ah nczna iosh dobro prignutje Isusa ori, koiga neshtima a ovomu dnevu svega zadovoljna, i svega slavna; jerboše daje viditi u odichi rumenoj, koja boja od nashega odkupljenja. Pisheše od Alexandra, da u-nishavši on i Perlic, kojuje bio sebi podložio, za vechma ugo-diti svojim novim podložnjkom, i kano daše ukaxe njima, daje on Kralj od nijovara naroda, metnije na sebe svetokliku odicju Peršansku; koje dillo od clocivčanstva maloje kosatalo Alexandra; aliже kosatalo mnogo nashega Odkupiteija ovakvo odrećenje, jer-bo-

a) *In Paulu ad Galat. 4. b) Apud Hor. Pallavic. c) Hieron. in dñ. Iacob. d) Iu. 63. e) Apoc. 19.*

hogaje istu kerv njegovu koštalo. Unishavshibo on u vladanje Kraljevstva mollošti, za učiniti sebe naru ljuocriviega, učinivskife nami prilicfan, fatioje pravite zrake svoga Boxantlva, pribilu o-dichu svoje pravednosti, i slave, pakje uzeo na sebe priliku človi-ka umerloga, nadodavshijoj izversku priliku csovitka grishnika, kojuje obojajao s-rutenilom svoje kervi, a) in *facilius datur carnis percussio*, kako veli Apofol S. Pavao. Preniko ne toliko grishni-ka, koliko pokornika jest odicha kervava, koja je on uzeo na obrazovanju; jerbo uzamski priliku grishnika, i zaodivshi sebe s-na-shom tugenom i nevoljom, hotioje nas zaoditi svojom pravednošljom, prominivski kanoti suanici odiche, da nas nizke faktiri, i utjine derxati pred lerdesbom Boxantvene pravde.

Primivski sin Boxantveni vlast, i gospodarstvo novoga Kra-ljevstva s-biljegom odkupljenja, ostajenu josh, da primi nadpis, da primi Ime, karo i Josip. Josipje nazvat bio u jezik Egyptianski Spasitelj svita; ovako, i na ovi način, ali mlogo slavnii, daje Boxantveni Otac svemu sianu Ime, po jednomu Angjelu navisitatu, a po jednomu csoviku Evangelisti proglašito: b) *Vocatum est nomen e-ius Iesus*. Zvano jest Ime njegovo Ius. Na takvi način, daje na dan danashnjii fvekoliko slake, i vidi novoga Kraljevstva mollošli s-biljegom odkupljenja, i nadpis, iliti Ime zlamenjem spasenja. c) *Quid enim est Iesus nisi Salvator?* veli Augustin, Jerbo sko hoče rechi Ius, ako nu Spasitelj?

I oh kolikoje uzmožno, koliko otajstveno, koliko visoko I-me ovo! kolikoje vridno Boga, kojaja iznashao, i koliko pristoj-no onomu, koiga prima! Ise došlo, od sojega niti vlastite, niti bolje, nje primili mogao Ius ni od mloga Boga; jerbo ovo s-ne-cluvem cudom izgovara ne famo zlamerovanje, veche i kriposi, i Spasitelja, i ifto i jediro spasenje nashe. Akobinam i nekazala usha vira, da nie drugi, veche ili Bog pocetnik ovoga Imena, zadofibilo, daje viruje, famo cudnovato tvorenje njegovo. Velika svat cfinisceje svetomu Cirilla, shtoje ovi nadpis Pilat upisati cfinio u tri perva jezika svita, odkuda i veli, daje po ovemu svih narodah Kraljevstvo Iusu dato; d) *Omnium gentium regnum Christi ar-ribetur*. Ali koliko veche ovo Ime učazuju cudešta svima poznana, svima opchena, i od svakoga vika potvergjena?

Ima-

a) Rom. 9. b) Luc. 2. c) Ioh. 9. de conit. cordis. d) Horatius. Pallav.

qe laud. Ief. ib. 12.

Imali koja strela svita Krestjanskoga, illi koja razlike pravovršnih, koji nebi mogli broiti očista crudeta od bolestih izličitih, od posibilita zaspričitih, od napastovanja pridobitih, od nefrichni zgodah učestitih, od izgubljenih cašenja zdrobitih, od mertvih po Imenu Iisus na xivot uskršlith? Ako ozdravlja romoga iz erohe matere jedan Petar, zku izkorenjuje plavine sa svoga mesta jedan Gergur, ako zapovida sa svom vlastjom shumskima xivinama jedan Gerasim, ako razkomaduje kolefa Maximina jedna Katarina, ako meče na sunovratno bixanje fotone paklene jedan Hilarion, svekoliko ovo učinjeno jest po kriptoli imena Iisus. Sovim Imenom u uštih, i u ferdci kolike, i kakve muke nisu terpili svefelin licem mučenici: kakve prikaze filovite djavaoske nisu nadvladale svojim uzterpljenjem divice; kasva napastovanja svojom stavnostjim nisu priterpili ilpovićmici; kakvu oblast, i gospodarstvo u naravi nisu imali crudotvornici; kakve, i kolike stope crudeta nisu pritisnuli po svuda sveti Apostoli? Malešaje slava, i poshtenje za ovo Ime, premdane vidi privelika onima, koliga nazivaju, niki uljen, a niki soljom: niki likom, a niki gromom: jedni tornom, a drugi planinom: niki studencom, a niki mradnom: niki blagom, a niki sladkopivanjem: niki zatvorom, a niki ključem. Uljeje, s-kojimse zaslijaju nashe tuge, i nevolje: folje, s-kojomse popravljaju nashe nesladkošti: likje, s-kojimse ozdravljaju nashe nemochi: gromje, s-kojimse uništavaju nashi nepriatelji: toranje, kojam u napasti daje figurenost: planinaje, koja izverlitima daje uffanje: studenacie, iz kojih piju vode xivota: manjaje, u kojojli svekolike sladkošti: blagoje, u komusu svakolika dobrab skupita: zatvorje, jerbo zatvara pakao: ključje, jerbonam otvara nebešta.

Pacile rechichi, i svaki od vas neka rekne sa svetim Ambrofiom, daje ovo Ime Iisus fricha, i utishenje: pokoj, i krupa: xivot i isto spaseњe. a) *Si mortem times, utra est: si febris est: salus est: si alimento indiges, cibus est: si fitis, aqua est: si labore opprimitis, repues est: si ta certamine versaris, corona est.* Kriptoli ovoga Imena nejma fille, kojabise protiviti mogla: ovomu otuju nejma nepriatelje, kojibise opriti mogao: na zazvanja ovoga Imena nejma dobra, kojese nebi zadobiti moglo; budach da toliko hoche reci Iisus, koliko svemoguch, jerbo gđi mi u knjigah izhoda shtijemo: *svecog jeft Ies u njegovo, xudia shtije — Jekova,* tojest: *Iesus jeft Ies u njegovo.* Zaradi toga brez pomochi ovoga Imena, nišbi mogli bili

mu-

mucenici svoje krunu zadobiti: niti bi bile mogle divice Ilijan svega divičanstva sačuvati: niti bili mogli Samoxive toliko dugo u fancehi svoj život provediti: niti bili mogli ispovidnici kripledni crstati, niti Apostoli tolke Derxave Isu podloxitи; bndach da nejuz drugoga Imena pod nebom kod Iudih, po komubi mogli oni spasenje zadobiti. a) *Nec enim aliud unum est sub caelo datum homini nisi in quo cōparteat nos salve fieri.* Rečichu najposli svetim Ivanom zlatoustim, da nikada nije ikakvo čudo bilo učinjeno od kogad svetoga niti na nebu, niti na zemlji brez zavranja prisvetoga ovoga imena Ius, koje je posli Božjega prvi uzrok, i pervo oruđje opcheno od svih čudeša. b) *Semper Iesus nominatur, cum a sanctis viris miracula fiant.* Oh dakle Imena priuživšena, i nadpisna privlačitoga našegca Gospodina! Kijete čudit, ahtoje on njega toliko procinjavao, daje dobre volje svakoliko pripustio, i dao svom neprateljom u vreme svoje muke, pustioje danuse odicha odadre shnjegove putni, pustioje danuse poshtanje rame, danuse evit njegove lipote pogrubi, danu svakolika kerv izteče, i danuse išli život uzme; ali nie pripustio, danuse nadpis uzme, veche dale slavu sverhu glave njegove kakono jedna fabranica od izveršitostih, i slave njegove.

Nijeli dakle privelika nepravda, koju mi činimo ovomu Imenu, skoje u komu drugome, ili u cemu drugomu slavimo, a ne u ovomu, koje je Isu za poshtenje, namu za spasenje, naravi za čudo, paklu za strah, Cerkvi za pridobijte, nebesom za veselje? Nijeli to jedna pogarda protiva ovomu Imenu, ako mi podloxnici Isu vishe traximo poshtenja, i taština ovoga varovita sveta, negoli slava Isu, zaradi koga, po komu, i u komu živimo? Ah odbacite polehnošć, odbacite oholost, i taštatu slavu prolazecu ove zemlje, pravovirni Keriljani! pakle slavite u ovomu Imenu, koje je od tolike koristi, i slave; recite s Davidom, ali vishe serdecu, nego uslmu, c) *In nomine Dei nostri magnificimus, u Imenu Boga našega hochemo se slaviti.* Nauchite se procinjivati Ime ovo od Apostola Paula, koigaje toliko putah izrekao u svojih knjigah, koje je pifao: i od Ivana Evangelića, koigaje sladkostjom spominjao: i od Ivana Kolumbina, d) koigaje u mikoliko svojih pisanicah hiljadu i pet stotina putah izustio. Nauchite se poshtovati ovo Ime i od fransiskoga Franciska, od koga piše S. Bonaventura, da kolikogod-

bi

bi putab on Ime Isus slijio, illi izgevarao, tolikobi putab kanoti s-jezikom u usih kushao, da ima na slajpi posjednicu za nikoliko crkvah. Najposli, naučite se procinjavati Ime Isus iz medju ostalih svetih, i od pripovidaoca Svetoga Bernardina, koji buduchi pocetnik, i nemorni proglašitelj ovoga Imena, imao je uvik na jeziku, u rukuh, i u serdu, shnjimeye neskladnošti umirio, shnjimeye osvete odvraćao, shnjimeye Isusa proslavio, i shnjimeye gribshnike potvatio.

Sada na sverbi shtochuvam drugo rechi, negoli riciši Moysie
a) Altero, et audi Israet, hodie facias es populus Domini Dei tui.
 Podloxnici Isusa! vas se fada doticie, da ucfinite, i ukaxete novomu Principu vashe duxrosti, vas se doticie, koiste pak njegov, vojnici njegovi, i narod njegov, danuse poklonite, čamuse podloxit, i danu harac prisakxete. Haracs, velim, illi kakvi gribshni obicaj ostavivshi; illi kakvu tashtinu i ljubav svita za ljubav njegova odbacivshi, illi kakvu kripost za slijidiga zaderivshi, ili koju drashu svashim izgledom na stranu njegova zadobivshi, illi savimeje i u svemu njegovima zapovidna podlokvivi; dase ovako, i na ovi nascin, ne samo ukaxete, veche bash dobitine i budeste dobiti, i vimi podloxnici poznavši njega za vashega Kralja duhovnoga, za vashega Principa ljubězniwa, i za vashega Isusa. Suto buduchi dase od vas ušam, nechuvas vishe zaderxavati, veche vas ostavljam, danu svaki prikaxe prid njegove noge, i svoje naklonenje, i svoje podloxeњe, i svoju dushu, i svoje serdce.

NA OBRIZOVANJE G. N. ISUSA DRUGO.

Ecce breves anni transiunt, et semper, per quam non revertar, ambulo. Job. 16.

Premdaže obrizovanje Gospodina, i Odkupitelja nashega Isusa, od kojega fvetkujemo danas slavnu uspomenu, jedno otajstvo svekoliko

a) Druzer, 17.

ko pano sladkosti nebeske, i nauka svetoga, sasvimim godina, koju sversnismo, i societak ove, koje prvi dan jest danas, meae zanote kanoti suprot mojoj volji, i mechemi u pamet razlicite misli. Bash kano jednomu, kolje nabodi kod briga jedne prishiroke rlike, illi potoka tekucha, koji, ondi flojechi, puslife, na takvi nacfin daje i neositi, odniti svojim mishlenjem za razgledati, i promishljatiga s tolilikom, i takvom porinjom, daje nemoxe odvratiti; derxechiga kakono zaneshena, i izvan sebe ona berza, i rekucha voda. Prilicnim nacfinom, kadase promisi ovo valjanje, illi, da razboriti reklem, ovo dolzjenje, i prolizanje vrimena, koje se cfini stolikom berzinom, i koje je fastavljeno flolikima godinama, ucfijenih od toliko danah, i cialovah, kojaju kakono jedna tekucha voda, od koje jedra strana drugu doftixe i fasta, i svoje tercianje flolikom naglosnjom cfini; kadase, velim, ovo promisi, nucnoje, daje pamet tako berzo odvrti od ovoga promishljanja, i josh macfne priguncle moxe, da od drugih stvarih govor.

Zdruge opet strane, znadem ja dobro, daje obicaj u ivakomu mistu, na danasnjem dan davati jedan drugomu nova zlamenja od priateljstva, i ljubavi, cestitujuchi ivako dobro, i fricau; mislotam ja, dachete vi od mene cefekati koju stvar vecne, i vridnju, negoli samu i jedina moju sluxbu; i dachete moxebiti sumnjiti od moga dobrohotenja, ako vam nebi dao u isto vrste, kakvi god dobar nacfin, kojibivas ucfinio takve, kakve vas xelim. Odovuda jest, dasam odredio danas govoriti od vrimena, koje se fada verlo malo procinjuje, i da reklem ovako, badava trosti, nebili u napratak, a navlastito od danashnjega pervoga dana godine do sverhe, i tako do svoje smerti vecmara procinjavati, i slobojim nacfinom proveli. Imate samo pomnju, a ja pocisnam.

Iz medju svih ludovah Boxxarstvenih, ja niam nikada vidio stvar strahovitu od one pravde njegove, koju veoma berzo ucfini protiva lucifera, i ostalomu njegovomu drushtvu. Stvar dobitne cistudovata! da premakosu Angeli bili jedno dillo, i tvorenje veoma plemenito Stvoritelja svoga Boga, On nishtanemanje uze toliko malo vrimena za odluciti, i nju odsuditi u vikovicnu prokletstvoz nitim dade najmanje vrimena, daje mogu posoriti. Drugacje On cfini s clovikom. Ne samo caga neche posli sagribshenja odmah odsuditi u onu vikovicnu vatru; vecne josh clegaka miloserdan daje povrati u pervashnje flanje, i da poznade svoje pomankanje. Ne samo danam daje, i prikazuje oproshtenje nashi gribah, vecne josh

josh podnosi za dugo vreme pogerdjenja, koja mi cimimo od njegovih prijetnih milotih. Veliku miloserdje bi mi učinio, keda nami posli gribi smernog nebi dopuslio vise vremena, osim same onoga, kojebi bilo potribito, da moxemo ustati od ovoga griba; velikobinam, veliki učinio milosrđe, premdabiram učinio ovu milost samo jedan jedini put u svemu xivotu nashemu. A shto-chemo fada mi rechi od tolike dobrote, od tolikoga uzteržljenja primilosošćnoga nashega Boža, videchi, danam daje vreme od čitavih godina za mochi pokoritise, i za mochi dosta istiniti pravdi njegovoj? On, da rečem ovako, uzderhaće tvoju olvetu, tvoje pravednu serditost posli hiljadu padnutja, i povrachenja na gribi; propushta, daše kanoti spava na jednoj herpi gribu; propushta, daše odvlaci po toliko godinah pokora. Ovoje istinito jedna čudnovata razlika medju človikom, i medju onima nefridjima Angeli, koima daje dopusilo najmanje vreme za pokoriste, nijedan tebi bio u onoj viktorijskoj tavnici.

Ali kojaje korist, shto je človik ovolio razlacen, i darovan s-miloserdjem Božnjim? Kada evo sam ide svojom voljom po putu od izgubljenja, sam ide onamo goriti sonima, koima ovo miloserdje nije dopushteno bilo. Koje je korist, shto imamo tolike vremena, tolike godine za pokoritise, kada sašvintim nishtra neprocinjujemo pletešito ovo vreme, kojebi jedanput hotili od-kupiti, ali neche biti vreme zgodno. Hochu rechi: človicče, Keršjanine! otvori oči, vreme, koje imash kratkoje; posao, koga imash cimuti u ovomu vremenu jest najvechi, i ovo kratko vreme, koje imash, nje uvik zgodno i priatno za ovi posao. Ja vami ne-chu rechi, da ste vi do jada imali malo vremena za misliti na vase spaseњe; ima veche moxebiti mnogo godina, kakutle vi sver-hu ove ženilje, ima moxebiti mnogo vremena kakovas Bog prođiguje, i opominja, da trudite za ono Kraljevstvo nebesko, shto ako vi budete cimili, i odgovarali onima milostima, viste veche fada puni kriptofih, i dobrini dillah. Akoli niste odgovarali onomu ku-canju Božnjemu, ono vreme jest veche prošlo zludo, i za vas sašvime izgubljeno. Niti ja vami govorim, da imate josh malo vremena xiviti; Bog je sam, i jedini oni, koje odredio dan, u kome imate umriti; veche famo velim ovo s Panjom svetim: Bratjo, moja bratjo! *tempas breue est*, vreme je kratko, vreme je veoma kratko, jedva jest, i vechega nejma. Istinito nebitmo morali toliko misliti niti na finove, niti na blago, niti na drushtvo, niti na igru,

niti na tashtinu profazechu ovoga svita; jer neostajenam vishe osna samoga jedioga kuracisa, i eto nas vecne na fverbi xivota; zradi toga opominja nas Evangelista, i veli: daje snisao djavao i majuchi serdecu velike, znajuchi, da imade vrimena malo, za skvariti nas. a) *Deserat diabolus latens iram magnam, sciens, quod medicum tempus habet.*

Rechiche seda meni koigod od vas, illi od onih, koji nisu ovdi: kakogod mi nejranu vishe od xivota nashega, nego rekavši jedan koracisaj, tako nejmamo vishe cfiniti nego jednu jednu stvar. b) *Porro cum est ne-serviam.* Ima razlog, koji ovo govori, ovosu ricsi Ilufove; ali misle ovakvi, da kadaje ovo rekao, i maoje odluku nas naučiti, da xivimo badava i zalid, nishta nediljujuci za nashe spasere? ne. Hotioje spomenuti nami, da nismo jedan posao, koji iziskuje svekolikso nashe vrime; jedan posao, koje od vikovicnosti, sovim poslom gledate, daće uklonimo od jednoga zla, koje nejma fverke, daši dojavimo neho, i ondi pravimo pribivanje, ne za nikolicu godinah, vecne za uvike; ovo je jedan posao, s koim valja da kupimo ono Kraljevstvo, koje je nashega Odknpielja koshtalo za trideſet i tri godine toliki trud, toliko pogredjenje, toliku muku, toliko prolijvanje kervi, i najposli illi xivot. Za sve ovo mi nejramo vishe vrimena stanovita, nego ovi čas, u konu ja ovo izgovaram, budech da nismo stanoviti hochemoli vecser dočekati, illi iz Cerkve izichi. c) *Statte hac nocte repetent animoni tuas.* Danas, ovu noch do duchu moxebici od sudicishe tvoja fricha, illi nesricha vikovicna. Ovu noch moxebici prie nego intrashni dan ovane morachesh dilitise sovoga svita, nezash hochelise i punti josh dvadefet i cefiri ure za dobiti jednu frichnu vikovicnost, jedan vikovicni pokoj dushi tvojoj, pak josh na ovoje i nemisli, pak josh se vrime neprocinjuje? Ali kad bi ja mogao vas stanovite učiniti od xivota mlogih godinah, mislite vi bilobi savshe potrositi sve ovo vrime u trudu i poslu zradi onoga xivota neumerloga? gdi nechemo imati druga dobra, i druge poshtenja, nego ona kojimso spravili u xivotu ovomu vrimenitu. Josloje bio stanovit, da gladi, knieche doch i fverku Egypta, neche durati vishe od sedam godinah; i opet fverku ovoga bioje stanovit, da prie onih sedam godinač neplodnih, bitiche sedam godina plodni. Čekaoje on, mislite vi, od ovih rođaih

Eo-

godinah posljidje za napuniti xitnice pshenicom, i pripraviti je za oni glad, i za one godine neplodne? odmah odmah perve godine rodne izdaja je zapovid, da se kupuje xito, i vozi u gradove. A mi, koji cekamo, ne sedam godina, ne sedam vikova, veche jednu vikovicsnost od neplodnosti, i koji nejmano moxebit vishe vrime na nego sedam urah za prviditi, shtoje potribito za ovaku dugacku neplodnost, jer onda nitko veche d'lovati nemoxe, mi velim, i nemislimo jedan put pocseti. Istinito ispovidamvam, da ova ovakva slipocha mene strashi, i koliko vishe mislim, manjeju mogu dokucstvi.

Govore niki moxebit, ali shto velim moxebit? kada doista govore, jerbo znadem. A shtoje? vele oni, tofeje govorilo, i pripovidalo i dojava, i pa mi xivimo, i imamo vrimena doxa, a i odsjaca imachemo; sada smo u cvitu nashe mladosti, a mladostje vrime, koje valla da se provede u igranjtu, u shali, u hodjanju, u saftajanju, i u razkošju svitaz biticke vrime posli, kadachemo mi pocseti misliti o nashem spasenju. Ali neka slushaj: ovi ovakvi shto govoriti medzi. a) *Omnis negotio tempus est. et opportunitas.* Svaki polao ima svoje vrime, i svoju zgodu; ako vi pustite, da proje oni cas, i ono vrime stricno, u komu vas Gospodin zove, nebudete vishe imati onu stricu. Oni cas, u komu visi vashe spasenje jest otajan svima besi kano i cas poslidjaji smerti, na takvi način, da ako izgubite oni cas, moxebiti da se i vi izabite uvike. Ono stablo smokvenico, koje je prokleo tash Odkupitelj Ihes., kako govore sveti Orsi, nije bilo drugacije neplodno, nitigaje cialio Gospodin izkorenuti, sa svim nim nikada vishe nije plod donosilo, jerboje nashlo brez ploda onda, kada je doshao Gospodin Ihes traxiti. I cijenuje vishe studiti jest ovo, da onda još nije bilo ono doba, i ono vrime da plodi. b) *Nos erat tempus fieri.* I sa svim nim jestga prokleo. Kerijanine! mladiche! svaki ciovicje! koisi obecchajesh jedno doba, i jedno vrime kadachesh misliti o tvomu spasenju, i koji velish, da se ovo misljenje nedoticje twoje mladosti, Gospodin ovi, jest Gospodin od svakoga doba, od tvoga ditinstva, od twoje mladosti, od twoje starosti; teshko tebi, i zli cas bitice tebi, ako, kada on dojde traxiti ploda, kada dojde u ono vrime od tvoga spasenja, pak nerajde ploda; neche on tebe odmah izkoristi, ali bojatisce verlo, da nepovucetesh sobom ono prokletstvo smo-

a) Eccles, 8. 6. b) Mat. 21. 19.

smokvenice, i da veche nikada neuzplodish; jerbo nisi primio ona vrime zgodno, ono vrime, kadaš morao misliti na tvoje spasenje, i ono vrime, kadaš mislio, da nije vrime od ploda.

Nefrichani Jerusalimu! a) neche oštati u tebi kameni sverhu komena: rekaoče Ius placuchi sverhu onoga Grada grlišnoga; tvoji gradjani skutacheše po svitu do tverhe vikovah; vičitiche cudeži od moga imena, kojegache ćeši po svemu svitu; bitiche ividoci od pridobijta moće Crkve; ali ovo vrime, kojeti ja dajem, ove millošti, koje činim ja tvojima sinovima gradi nefrichni! slesiće nijma za nishto; jerbo neche znati napridovati shnjima, nitiche znati vrime od moga doshaštja kujima, u komušam ja odlucio dati njima milloferdje. b) Si cognovis et tu, et quidem in hac die tua, que ad pacem sit. Ah dasi ti poznao, i učinio tvoje duxnosti, oni dan, ono vrime, kojescam ja tebi odredio, tibise mogao ukloniti od tega, i tolitoga zla, kojete je obkolilo sada; ali oni dan, ono vrime moga pohodjenja jest jurve prošlo, za nezovratitile nikada vishe, i tako tvoje spasenje prominilosje u izgubljenje vikovicsno. Dusho Kerstjanska! kojase prlikujesh gradu Jerusalimu, nefrichna i ti bitičesh uvike, ako nepoznadeshi ono vrime zgodno, ono vrime priato, ono vrime pohodjenja tvoga, kadaće G. Ius zove, i s millošnjem te profvitljave, da veche jedanput pocrniš misliti o tvojmu spasenju. Nefrichna, velim, bitičesh, jerboče dojti nepristelji tvoji, i otastericte tebe od svake strane, i srušuti veoma, a to zato, ako nepoznadeshi vrime od tvoga pohodjenja. Nije dakle cuditise, shto pismo sveto toliko puta govori od vrimena zgodna, od vrimena priatnoga, od vrimena spasenošta; jerbo Bog svemogeli u svakomu vrimenu niti zove, ritinute dopada zvati, i zato valja da svaki bđije, i pazi na svoje spasenje.

Oni dobri, i pametni, slipac, u Evangeliju kod S. Luke, ukazaoje, da bolje vidi, nego oni, koimau bile otvorene oči. Ovi, kakoje čluo, da onuda Ius prolazi, kolko nije vikao, koliko nije vasio? c) Jefu fili David miserere mei. Moj dobri Ifuse, sinu Davidov! imaj milloferdje od jecnoga firmaha, i smiluje meni, koje zazivam. Svi nkolosječchi karalifuga shto vise, i svitovali da muči; ali svekoliko karanje, i svitovarje nije bilo za drugo, nego daće jashi vechma pocieo vaspri. d) Ipse vero multo magis clamabat, fili David miserere mei. Pametni slipse, i sto puta pametni!

imash

a) Luk. 19. b) Ibid. c) Isac. 18. d) Ibid. v. 39.

imash uzrok što vičesh, jer ako sada po ovoj priliki, sada u ovo vreme, kadaje Iisus pokraj tebe, neotvorele tvoje oči, tko zna, moxebiti nikada više nečesh viditi svitost (nicač a) Ti-meo Jefisa govori rečeni slipac svetim Augustinom, tunc Jefum trans- fuscum, et non manetem, et ideo tecere non possum. Božanstvo, veli on, Iisusa prohodečegha, i neostajuchegha, i zato shutiti nemogu. Sada ja govorim onima, koima kada dođe Iisus svojom milostljom kuca-juchi u srdu, pak oni odbacuju, i u nemar meču ono vreme od svoga spašenja: Timete Jefum, Bojte se Iisusa prolazečegha i neostaju- chega, moxebiti nikada više nechete progledati, ako nepočinete vikati, i molitiga onda, kadaje kod vas.

I zašto ovi ovakvi imadute veoma bojati one prituje, kojale shtije u knjigah Kraljah: Udarichete Gospodin s-takvom slipočhom, dachesh pipati u poldneva, bash kakono slipac u trminah. Misle ovakvi da Bog nejma svoja iztraxivanja? i toliko puta odbacen, i pogerdjen, dache opet terčati za njivih legili svojom milostljom? kano dache cijenu pomankati dvorani u onomu Kraljevstvu njegovo- mu, i zato da ima potribu od ovakvih neposlushnih, i nematičivih dushah? to neka rijedan i ne pomici; zaštobo kojaje korist Bo- gu, b) ako ti budeš pravedan, veli Job, i ako tvoj put bude čist, i neoskrenjen? tkoje bacio u onu vikovicišu vatru toliko millionah Angjelih; tko pripušta, da svaki dan sternoglavce pada u onu vatru toliki narod xudinski, kojje bio u jedno vreme pak odabran? Bojte se, opet velim, Iisusa prohodečegha, i neostajuchegha. Sutole daidje ima cristi na kolii način mornare xiviti? sluhaj- te u kratko, i fvershiče.

Pripovidacije S. Ivan jednomu mloshtvu puka, i vapio: e)
Jam fecuris ad radicem arboris posita est. Pucis moi, govorio je on, dragi pucis moi! smert hoda na blizu, i veche'u vidim, gdi kosi, i sice svako stablo, illi bilo i cvitu, illi bilo zrillo, illi zeleno. Nestricna ona stabla, koja nepohite, da plod doneli, jercheše podfishti, i posli na vatru baciti. Pristrashen puk oni, shto imamo criniti, pitao je gđalom velikim, shto imamo cristi pripovidacije Božje. d) Et interrogabant eum turba diverses, quid faciemus? Onda Ivan poče sladkimi načinom svekolike učiti, i rishtaim nerecise drugo, nego da nastoje izpaniti, i obsluxiti zapovidi: koje imadu. e) Nihil amplius, quam quod constitutum est, faciat. Poznajem ja do- brio

e) In Evang. d) Job. 22. e) Joan. 3. 9. d) Ibid. u. 10. e) Ibid. v. 12.

bro SS. B. da je nejmam ni najmanje iskre onoga duha Ivana sve-tog; ali buduću dasam u ovoj službi vicesem i ja: Duše Kerfjanske! svit ovi, koga toliko ljubite, veche skoro hochete podslati, shto chevam korisiti strofega slushati, satoštemu virovali? neche-teli i vi biti iz medju onih, kojse izpisuju u knjizah madrošti, i koilu posli smerti xalečki vapili: satoran je korisila oholost, što blago, što nasladjenja svita? svakolika eto proslisu, kano suja. Dakle za uklonitise od ovoga, i ovolikoga zla, usluta drugo ne-činite, nego naštoje obsluxiti zapovidi Božje, i Cerkvene, svaki u svomu stanju, a komuje od Boga postavljen, i na takvi način odkupichecete ono vrime, kojeste zaluđe potrošili. Pazite, i cju-vajte svako vrime, da kada Gospodit dođe, najde vas pripravne; svima govorim, bdite, i cjuvajte, jerbo evo kratke godine pro-ize, i slaz. po kojoj nečemo se vratiti, hodimo. *Ecce bries an-ni transiunt, et similitus, per quam non revertar, ambulo.*

NA VODOKERSTJE, I DAN SS. TRIU KRALJAH.

Ecce Magi ab Oriente venerantur. Matt. 2.

Nebi hotio, da svetkovina danashnja bude vechma svetkovina Kraljevska, negoli svetkovina Božja, i da, kako Kralji uzimaju sebi nadpise od Derxavnih s-maclem u ruki zadobivenih, tako danashnja svetkovina febi pripishe, kano svoje vlastito ime i nadpis Osvetovanja, koje veche i prije, i zakonitije za sebe uzderxala svetkovina porodjenja Isusova. Zashto istinaje prava, daje Bog nash pridobroštivi ne sumo sebe oscitovao, veche sverbu toga i pervi put oscitovanje na svomu porodjenju; i zaradi toga Svetkovina Božica bilje nakitjena tevim imenom, s-kojim hochete daće slavi Svetkovina danashnja. Ja vidim dobro razliku, kojaje medju ovi-ma dvima Svetkovirama, i jest ova, daće na porodjenju oscitovo paštim, a danas Kraljem, onda xudiom, a danas nezrabo-xcem,

cem, onda po proglašenju Angjelab, a danas po ukazanju jedne zvizde. Ali nevidim da ova razlika može biti neviditi, i opravite Svetkovini porodjenja, da ne ova, veche danashnja slavitiše može kano vlastitim imenom *Osfitovalje*.

SS. B. nedao Bog, dase Svetkovine Boxje u inad favljaju, i za nochi zadobiti koje ime otinaj na nacin svita. Svetkovina danashnja jeft u posifovanju ovoga imena *Maryjatko*, shto hoche rechi *Osfitovalje*, jerboje njoj dato od svete Cerkve i s velikim razlogom: zashtobo porodivatise Ihs, osfitovaoseje, illina jest, ali kano csovik. a) *Aparuit humanitas, et humanitas, gdi na dan di-nashnji osfitovaoseje takogjer kano Bog, illi barem osobitim nac-nom, za ukazati u svomu csovicenju Boxanstvo.* Svekoliko ovo rekao je u malo ricsih, kano branitelj danashnje Svetkovine S. Petar Chryzolog. b) *Dicitur ergo solemnitas presens Epiphaniae venientia numeratur, in qua illuxit Deitas, que nostra mibis ostendatur in carne.* Odovuda jest, da Svetkovina danashnja imati može za sebe slavno govoreaje od svoga Imena; i zaradi toga jašam odlacio danas ukazati, kako se danas Bog osfitovao kano Bog, tojest, *Svenogosć*, mudar, i dobar, kojemu posobitosti, i izverzitosti, s-koimais obicaje osfitovati Boxanstvo. Imajte dakle pomra, i izterpljenje, u ja počinjenju.

Svenogosćnost osfitujeće danas SS. B. cstudnovato, i tako cstudnovato, da ja nebi znao, kadeleje bolje, i vechma osfitovalje. Osfitovalase je u ilvarariji, kada s jednim nevidjjerim, i nikakvom pametom dukućenjem nachron izvadilaje iz nishta svekoliko shroje na nebū, i na zemlji. Velika mogućnost, nezemirna, i Boxja vlastita, odkuda i voli S. Thoma ad Aquinu. c) *Smarati*, nemože biti uslafito delo, nego samoga Boga; i dokoli na pervo S. Augustina, koji uči, da illi bili zli, illi dobiti Angjeli, nishta favoriti nemaju, mlogo manje dakle mogu ostala stvorenja. Dali velikaje razlika iz-yuchi iz nishta zvizde, nebela, zemlja, more, duoline; i opet pri-yuchi klebi, serdecia ljudi. Zvizde, nebela, zemlja, more, dubice premakoši u nishtu, fasyintim nijuse mogla opriti voli Boxanstve-nju, gdi serdecia csovicarska nucgase opriti, i basi opicajuse, i pro-tive, kako znate. Odkuda, hotinchi mudri svar veliku techi od mogućnosti Boxje, kano da nije nashao prilicnost bolju, dase iz-ka.

a) *Ad Tit. 2. b) Serm. 157. c) I. p. q. 43. art. 5.*

kaxe, ovako veli. a) Kakogod razstavljenje, illi kako sedamdeset tomace: kakogod platoš uviđa, tako srđe Kralja u ruki Gospodina, kud god bude iude, prignega. To jest, kakogod Bog ima u ruki plahе, i filovite potoke vodah, i nji upravi kuda hoće, brez svake cсовицанске zaprike: tako imade u ruki srđe Kralja, i prigibaga sladko kuda, i na koju stranu hoće. Takođe učinio danas srdcem, ne jednoga samoga, veche trin Kralja, narodah još necoviciših, različita podnebjia, iz daleki mistah, i različite chedi. Sastavio je u jedno isto vrime, i za jednu istu sverku, pakji vodi, i ktebi vuče. Ovoche rechi privuci po Boxjoj mogućnosti, i ovo privučenje jest od toliko čudežnih, koliko ima u ovomu dillu okotostanjah.

I najprije privučeniju iz daleki mistah. Niki vele, da su došli iz Etiopie, nisi iz Perzie, a drugi govore, da su došli iz Arabie. Nishtanemanje općeno mnenje jest, da su bila mista, odkud su došli, prama ifoku toliko daleko, otkudate može doći za trinaest danas putujući s berzima devama, i Kamelli. Velikaje ovo mogućnosti k-febi vuchi iz tolike dalečine, i vuchi toliko berzo. Vidivši ovi Kralji zvizdu, koja se porodila na porodjenju Mesie, brez svakoga kašnja slidili su njezinu svitlosti; i budući oni bili zvizdoznaci, poznali su, daje ono jedra zvizza i po mistu na komu je, i po prilici, kojuje prikazivala, i po gibanju, koje je osmila, sa svime drugacja od svim ostalih, koje je po svojih obruscevih nebeskih krecav: ilina jest, da su morali natavnim načinom eluditi, ali čudo negiba, veche uzstavlja čovika: a oni na misto toga, da se uzstave idu, i idu berzo? tkoije ustanovio, daje ona svitlost takva, da su sliditi moraju, i daje zlamerje od jednoga Kralja rodjena, a da nije možebiti svitlost naravna? Bilaju doštine dvoumra ukazanja, varoviti uzroci, nestalica sudjenja, i slaba goonetanja. Kakosu dokle mogli tako berzo oticiti? Onisu bili Kralji, a naravnoje, da prie promisi kakochese ostaviti Kralještva, Derxave, vladanje, figurnost, i na komu? dobro shto idu u Jersoflim, baremčeho naučiti od Hiruda, koliko valja da bude opazan jedan Kralj za čuvanje svoga Kralještva... Ah sveje ovo učinila moguća ona dešnica Boxanštvena, koja se danas ositovala, na shto S. Leo Papa svoje naminjuje ticevi govorečiti da Ihes u beski današ poslužovan od Mudrača. jest svemoguć na nebesih:

a) Quem

a) *Quoniam Magi infantem venerati sunt in canticis, nos omnipotentem adoramus in Celsis.*

Svetih ovoga ovdje promisliti ima i ovo, da su privuceni bili oni sami. Svikolici u osima Derxavama, i u osima Kraljevstvih, gdje se ukazala svitlost one zvijede, svikolici, velim, vidili su, studili su, razgovarali su, gornjatili, i izpitivali su zvizdoznance; i fajvintim nijedan drugi nijele ganci, niti maknuo, samo ova tri Kralja s-milostjom mogućnosti Boxe profistili, i sami ovi iz medju tolikih jevu bili privicteni, i sami ovi pervi, i pervi iz medju neznabovaca. Sveti Oci jednokupno govore, daje bila velika mogućnost Spasitelja, kadaje zvao perve Apostole, daga slide, i famo rekavštim: b) *Hodite zavrom, i nefritičku vas da budete lunci ljudi;* odmahije za tobom povukao, da su ostavili i lagje, i mrije, i more. Velikaje ovo bila mogućnost ove nici kedite; ali velika je i razlika medju privucenjem Apostola, i privucenjem danasnjih Kralja. Petar, i Andrija bili su ribari, a ovi mudraci bili su Principi; onisu ostavili more, a ovi svoje Derxave i Kraljevstva; oni videchi Isusa, kojega lice imalo je shtogod rebeskoga u sebi, shtolje privoklo, a ovi nevidechi Isusa, vecne trskechiga istom rođeno ditesce; oni su slidili s obezjanjem, dache biti njegovi Apostoli, a ovi brez svakog obezjanja; oni imajući stanovitost pišma svetoga, a ovi s-neftalnom svitlosnjom jedne zvijede, kojaju nji tako privukla, i dovela svojom svitlosnjom do shtalice, gdje pali na zemlju, i poceliše klatati naravi Boxansvenoj u naravi ne famo cefovicianskoj, vecne jednoga ceda rodjera. Moxelise vechna oscitovati Boxanstvo, i moxeli biti vecha mogućnost od ove?

Jos jedna mogućnost ostaje za danas, da se promisli, i jest mogućnost Boxe, kojače se osnovati u posljednja vrijedan, na onomu sudnjemu dnevu, i dnevu od svetosti. Onače će ciniti videti fin Boxe sa svim veličanstvom, c) *cum virtute multa et majestate;* ondače celnici, da se sobori, i pade na zemlju obolositi ovoga svita; ondače cfiniri dertati svekolike vladace, i svekolike fillinike ove zemlje, veli Jerolim sveti: d) *Potentissimi quondam reges mundo latere palpabant.* Ali kakvo cudo odovuda imati moxe? clobi bilo, da ovoga onda nebi bilo. Cudo je ovo, da dershchu danas, i padaju na zemlju Kralji samo videchiga, i videchiga ditesce u krilu matera svoje, ne famo brez zvijzda, kojebi padale; brez

a) *Serm. 2. de Epiph.* b) *Matt. 4.* c) *Ibid. 24.* d) *Epist. 1.*

brez Angjelih, kolibiga sprovodili; brez strahotah, kojebi sledile, veche i brez kadije na sebi, i brez krone na glavi, i brez slugah okolo sebe, na slami medju dvima xivinama, jedva rojen, malen u tlu, i poraci fromashtra postacem. Pak ovi famo vidjen strashi Kralje? kano kano novicu moguchnosti jednoga Boga u shtalici predstaviti moguchnosti njegovoja na sudajemu dnevu. Niti famo ovi Kraji danashnj za pokonitimuse padju na zemlju, i dershchu prid jednium direcjom Bogom videchiga u jednoj shpilji, veche josh clevshife famo novina, da je on rodjen, a) smučujete, i dersliche takojer i Hirud sa svim Jeruseljom od straha. Velika moguchnost SS. B. jedno ditece u povoju cini dertati toliko velika fillnika, i toliko veliku verosh! Ja nechu ovdi razloxi fverhu rieci Augustina, koje rekao: Shtoche biti pristolje sudca, kada ponosite Kralje strashi besnika ditelca? veche famo velim; velika moguchnost biti hoche, kada Ius ciniti bude dertati svit fudechiga, i kada se ukaze kano Bog, i ciovik na svetu pristolju! Ali shto fada malen u kolivki cini dertati Kralje, Vatoshe, Derxave brez munjah, brez gronovah, toje moguchnost, ako nije vecha, jest barem clevnovatia.

Oscitujuchije na ovi nacin danas moguchnost, oscitujecete takojer i mudrost: da pacje ista moguchnost jest medrost glede i na svete Kralje, i na Hirudu, i na Jeruselom. Mudrost Bojanstvena vuce tako berzo s-jednom zvizdom medraca, i zato nemoxe biti druga, nego mudrost Boxja. *Videlis*, vele oni, zvizza negoli Njegovu? Ciu? pita, jerbo hoche da znae S. Petar Chrysolor, b) zvizza njegovu, tojest Boxju. Nemoxe biti ona zvizza negoli od Boga, koja nji s-tolikom vodi berzinom, i kojajh dovodi s-to likom figurostjom. Nemoxe biti, negoli jedan jezik pocetnika naravi, s kojim gvoriti, i Ivojam millosljom cini, da u serdu odrede, i dilliju. Ali nestoi u ovomu osobitom nacinom mudrost, kazachu ja, gdi stoi, veli S. Petar recieni. c) *Quare stella est ut per Christianum ipsa materia erroris sic fieri salvis occasio*. Medraci danashnji bilise po zbledjenju rajtashtii krivoslovinci zvizdah, i evo sa zvizdom Bogih protivstuje, sa zvizdom uxikejih, i sa zvizdom vodic po putu spasenja, i sa zvizdom dovodnih na poshitovarje, i na klanjanje pravoga, i ifiritoga Boga. *Pridamus stellam ejus, et venimus adorare eum*.

Shto-

Shtoje više? mudrost Boxanštvena očituje daoss ištinu sa svidocanstvom istih svojih nepriatelja. Kada nepriatelji moraju svidociti, i ispoividiti ištinu, onda nikakva sumnja nemoxe biti od onoga, od shto svidocanstvo daju, veli S. Jerolim. *Und verum est testimoniun, quod iustici voce preferitur.* Sada pazite, i vidite, kako je Bog učinio, da isti njegovi nepriatelji ispovide ištinu, i sa takvi način očituju svitu njegovu mogućnost, i mudrost. Nepriatelj Božji bio je Hirud, i svi zajedno sanične pisci, minuci, i biskupi onoga vremena: i svikolicu ispovidili ištinu svidocanstvom njivih pismih, i izkazali očito, da se Iisus porodio u Betlemu Jude, i baš u vreme ono, kada je nestala shibka Kraljevska Jude u Hirudu, kojoj bio filijal. Odovuda jest bilo, da se Hirud bojao, mučio, feje i grzao u sam sebi, načinjuće na svaki način, da pripravi čovo proglašenje od rođenja Iusa, i da može pogubiti onoga maloga u beskiki Kralja, koga se toliko strashio. Govorio je na Brani s-danashnjima Mudracim, izpitivao je od ukazate zvizde, tekivljuće svoja neteraju zlobu, i ferdesu, slao je napred da ide traxiti rođeno ditefse, zaduxloje, da i njemu poruče, kamo dache i odaći, i pokloniti se. Ali ove otaće otnove, i neteraju himbenosti Hiruda blefu fatervene, i unisiti od mudrosti Boxje. Pacfe, svakolika himbenost Hiruda slixilje odluki mudrosti Boxanštvene: i moxese rechi, da moxebiti nijedan prorok nije bolje očitovao Iisus, i njegovu slavu, koliko ova himbenost Hiruda; zasjatobo zapovidio je, da se napravo doneće svekoliko pismo sveco, da se shtie, da se providi, da se razume, i iztomaci u svome slovnomu zlamevanju; shto učinivski izkazaloje, da cekani Mesia morase rodit, gdise je baš i rodio, u Betlemu Jude. Ovi glas iztomacena pismu sjedimivši s-ukazatjem zvizde, uzrokovaće jednu očitu bitinu, koja mogla dati svitlost razuma svemu Jerusalimu, svima xudiom, i svokolikoj zemljici: i sada dura ova svitlost na takvi način, da je zadofna pridobiti, zaštudit, i smeti svekolike nevirtue Xudie, svekolike krivobogoshtovniše, i svekolike grijeshnike i repusktene xivote Kerifjane. Nujposili pisci, i farisei xudinski, koji illi nisu hotili virovati u Mesiju, jerbo su očekali s-drugom stricom doći; illi su hotili mrežva, jerbo nezasluživši imati jednoga Božja za Kralja, imali su jednoga filnika; ovi, velimi, pisci i farisei bili su illi, koju s-tomučenjem pisma, i Iisu ispoividili, i sebe iste po zakona odludili. Moxeli biti, i moxelike najti veča mudrost od ove? Ali bitice veča, kad je sjedini s-dobrotom, koja je takođe danas ukazala. U

Ukazala je danas dobrota, koja iz zla vadi, i čini dobro, i ovoje jedna dobrota, i jedna mudrost samoga Boga. On pripishta zlo, kako veli Augustin, jerbo iz zla može izvaditi, i učiniti dobro: što da nebi mogao, nebi mogao takogjer ni zlo pripisati. U ovo vrijeme pripisuje osobitim načinom svakoverfnim zla, zlomocih ukazati sverhu ovih tminah grijah i potribu svoje mudrosti, i svitlosti svoje dobrote. U istoku, odkud su danas naji Mudraci poslali, i u Xodit takogjer kadaši doshli, kakva sagrishenja! kakve zločine! kakva išteo kvarstva! kakve tmine nisu bile, u koima je bio pak krivoboxki i xudinski? a) *Populus, qui sedebat in traveris,* veli Itala, Puk, koji je sidio u tminah, evo ovoje zlo pripisato: *vidit lucem magnam, vidio e svitlosti veliku, ovoje dodro izvadito;* i u ovoj svitlosti zlamenovanje ne samo mudrost, veče i dobrota, jerbo mudrost prosvitljuje, a dobrota razširuje se i razliva kao svitlost. U ovoj su dakle danu dobrota se osimila očehena krivoboxcem, i opchena xodium: krivoboxcem su zvizdom, a xodium s prorocanstvom: pacje kako je zabiljevio S. Ivan zlatouški, b) krivoboxci pomazu Xudic su zvizdom, a Xudic pomazu krivoboxce s prorocanstvom, i na ovi način vechma podtisnu njegovu volju, da trake rođena Hula.

Najposli ukazala je danas dobrota Boxarskvena primajući, i dajući darove. Neznam, koja je veka dobrota, illi ona, koja prima, illi ona, koja daje? činiće, daje ona veka, koja daje; jerbo dobrota po sebi jest prigružata, daje daje, i razliva u druge. Danas dakle osstaje ova dobrota; jerbo poklanja svetima Kraljem mlogo vishe, nego od nji prima. Prima zlato, a daje mudrost: prima tamjan, a daje bogoljubstvo: prima mirisu, a daje neoskrivenost duše, i tila. Prima dobra zemaljska, a za nji daje dobra nebeska. Prima nji videčchi utisnjenje, ali daje, i poklanja njima mlogo veche. I oh kolikolu ostali utisneni, i od vidjenja finskečha, koise je ukazao u jednomu licu raja nebeskoga, i od razgovora matere, koja je u zatčudjenje, i u jedno serdca plivajuće veselje stavila. Ako je bilo veoma veliko veselje, koje su kushali ovi Kralji videčhi opet zvizdu izvan Jerusolima febi sjajuchi, tko može dokuciti, kolikosu veselje imali, kadašu vidili ne zvizdu, veče sunce, i sunce u krilu zore svoje matere? kakvu rozu od radoški! kakvu svitlost od milostih! i kakvu sjajnost od slave nisu

uzeti.

a) Ija. 9. b) In ceter. aut.

uxivali videchise kano da su veche u raju nebeskomu. Bilaje onda dobrota Isusa najbolagodatnja, jerboje bila dobrota jednoga Boga, koiseje onda prvi put, ukazao danashnjima trima Kraljem, i po njima svemu svitu, koije imao veliku potribu, da se vucie od dobre Boxanstvene na poznanje, i na poshtovanje jednoga pravoga, i infinitoga Boga. Otisklu posli sveti Muđraci sevom dobrotom nosechju u srdce svomu, niti su mogli zaboraviti od nje. Pripovidali su kudgodju prolazili, pripovidali su svojima narodom, i proglašili su puku u Indijah, da su mloge duše doveli na put spašenja, i poznanja Boga pravoga.

Evo dakle SS. R. kakoseje očitovala, i ukazala danas mudrost, mogućnosti, i dobrota Božja. Ono shtobi bilo za nas najbolje, jest ovo, da, kada veche poznajemo Boga, i njegove izverzilosti; kada veche imamo viru, sloximo naša čuljenja, i dilovanja s našom virom. Poklonimo se ovoj mogućnosti, gledajmo i poslužujmo ovu mudrost, ljubimo ovu dobrotu, kopije se na toliko načinu ukazala nam, zarađi ljubavi naše. I ako veche nejmanio shta prikazati ovoj ljubezni voj rođenoj dobroti, prikaximo naše srdce, i našu dušu očistivšiju od svakoga barem smrtnog griba, da tako xivuchi na ovoj zemlji uxivamo milost Isusa rođena, a posli ovoga xivota u nebesih njegovu slavu.

NA OCSISTJENJE B. D. MARIE.

Tulerunt Jezum in Jerusalem, ut sisserent cum Domino.

LUC. C. 2.

Dase prid licem mlogih Principah, i Vojvoda gledajuših razdili s-maćem jedan En, za umiriti otverdnuto prigovaranje, i svadnja dvihi materah, jedne prave i infinitne, a druge neprave i laxljive, jest bila jedna veoma mudra odreda, i jedno ljubezni voj kervi prolijanje, zapovidjeno, istina jest, ali neizvršeno, od onoga mirnoga, i od svih mudrije Vladaoca Jeruolimskoga Salomuna, koji za uči-

učinilis kakono Otac, jest hotio ukazatiće, daje kervniti, i za učinilis miloferdan, jest hotio viditise nemillotiv, razabrawshi s jednom prvarom mudrom jednu privaru zločesta od nenavidosti, i odzirivши, s-jedona ljubavjom pravom jedne matere, nepravdu ljutavi laskljive matere druge. Ali da prid licem teba, i zemlje dva fina razdiljuju ferde jedne i same matere, i kanoti razdiraju njezinu krilo, ne za prilikovati otajstva, veche za ispanuti protoclanstva; ovoje jedno prikazanje ne famo miloferdan i gorko, nego takogjer i pesni ljubavi, koje ja vam danas prid ochi stavljau imajim kratkimi govorenjem. Marija ona najdostojnja mač, koje ferde danas dva fina poceliju razdiljivati s onim macem, od kojeg veche prorokovao starac Simeon; jerbo dasas ona fama, da xivi fin clobik, jest odredila, i odsudila svoga fina Isusa na smert, prikazavshiga Otca nebeskogom u Cerkvi Jerusalimskoj na ono priveliko polvetilishte, kojegje posli morilo izvershitи na dervertu krixa. Odkuda odliciofan ukazitiv danas, daje Maria na danashnji dan prikazala jednu svar, kojajo najmillia jednoj materi, tojeg, fina tvoga, zaradi koga privelikoga dilla dobila jest za das, i poklopa mloge drege finove. Sleshaće famo s uzterpljenjem, a ja pocimani.

Premda pricifla Divica nije mogla ipati, niti zadobiti svar slavnju nego ovu, shtoje od Boga odabrana bila za mater Odkupitelja nasheg Isusa, nishtanemanje ja mogu slobodno rechi, dafe medju svima drugima xerama nebi rasila bash ni jedna, kojabi htitala primiti ovo isto poshtenje sonim nascinom, skoinje prikazano bilo Marii. Zashtobo, kojabi to bila takva mati, ako i od najveche xelje za imati jednoga fina, kojate nebi od ove xelje na berzo zaboravila, kažbi prividila, da brez svake dvojbe oni njezin jedini fin moratice iverštitи svoje duće framotno na jednomu dervertu krixa? Nijeli ifina, dafe nebi rasbla ni jedna, koja nebi prie vulinu, i odabrala xiviti neplodna, nego imati jedan ovaki plod, kojbiju knoshtao ovoliku xalost i framotu? Sa svimtim pricifla Divica primilaje dragovoljno ovo prikazanje za podloxitise valid Boxoj, i za podpomoći odkupljenju ovoga svita, i ne famo daje privolila biti mati jednoga fina, kojje imao umerti sverhu krixa, veche takogjer privolila jest i njegovoj smerti, ona ifta, da roknem ovako, odsudivshiga, shtoseće dogodilo ra dan danashnjii, kadaje poceselo ovo priveliko, i neprocijenjeno polvetilishte.

Ovu istinu, da bolje razemiti moxete, imate znati ono, sko-
nas sveti Otri i Bogoslovci uče, to jest: da kakogodje volja pri-
čiste Divice uxexena bila s-jednom ljubavjom, kojuje nadvifila o-
nu od Serajnah; tako i njezin razum jest bio profvitjen s-jednom
obilofijom ivitlofi, dije nadvifila ivekolike Prorcke; očkuda,
znalje ora dobro svekolke svatki, kojelu Proroci pridrekli od na-
shega Očkupitelja, a njezinoga sina, i sve ono shto se zaderxava-
lo u ovomu imenu Ihsus. Pacific, ne famo daje znala opchenim
uzcynom od Ivoga sina, dache biti propet, vecheje znala svaku po-
nale tuge i xalost, kojuche ona imati, i svaku muku i pogerdjeće
svoga sina, Kakono: izdanje, kervavo znojanje, biclevanje, poru-
ganje, ternovo krunjenje, clavle, propinjanje, kojacne iva terpići
ovi njezin prislacki sin Ihsus; i fsvintim premdaje Maria sve ovo
znala, i premdaje mogla facuvati xivot svoga sina, kogamuje dala,
fsvintim velim, onagaje danas od svoje dobre volje na ovo pri-
veliko posvetilische prikazala; i zaradi toga uzvišuje se inčuom
popraviteljice pokolenja clocvicianskoga, i slavise formia ljubezni-
ma ricsma, kojeje Pavao sveti izrekno od ljubavi bozje prama
ljudina: *Maria dilexit mundum, ut filium suum migrantem daret.* To-
koje Maria nas ljubila, daje dala Ivoga jednorodjenoga sina za na-
she spasenje.

Sho akoje ovakvo jedno posvetilische iziskivalo privolenje
Divice, tkoche dokesci kolikoje ervanje u sebi podniti morala
prije, negogaje prikazala? koliko puta nije ochutnila, da ifo njezino
serdce staja kanoti, i dixela protiva ovoma odlucenju? koliku
muku i teshkochu retornju nije uzrokovala fama tebi? Nevelim ja,
daje ona u sebi na dar danashnji svekolike tuge, i xalosti terpila;
zradem dobro, daje njezino mucenje pociclo prije ovoga dana,
nitije svershilo darsa; jerbo one svitle oči od razuma svekolika
dojdusca jelo vidile, i zato dugovicinsku xalost jesu uzrekovali; ve-
che velim ovo, slidechi nauk Ivetih Otacah, daje danas potribito
bilo, dafe izrekne, i potverdi, i da reknem ovako, čase kanoti
podpishe na odudjenje Ivoga sina prikazavshiga Otru nebeskomu.
I kakogod vidjenje svoje imerti nikada nije bilo pritisnuto u dusbu
Ihsusa tako, i toliko, koliko u bashcisi getsemana, premdaje svekolika
vidio veche od pervoga cfsa svoga xivota; jerbo ono bilo
mislo, gdje bilo potribito da priveli, i dafe izkaxe daje pripravan
na sve oso, shtomuje bilo od Ivoga Otra nasedjeno, i zatoje re-
kao: ne moja volja, nego tvoja neka bude. Poisti nacsin imamo

rechi, da Maria nikada nije bila taknuta toliko jako u svoje serdce od xalosti poradi svoga sina, koliko u Cerkvi Jerusalimskoj; jerbo u onoj Cerkvi jest bilo od potribe, daga ostavi sauvime pravdu Bojanstvenoj, i da privoli svemu osoru, shtoje on posli terpio od neharnosti clocvicenske. Zaradi toga onaje još od onda počela terpiti u dusbi svojoj jedno ertvanje prilično smrtnomu; jerbo sufrinjavshise u serdecu njezinu ona vratne xelja s-kojomje gorila, i našlojala za nashe spafenje, i opet ona privelika materinska ljubav prama svomu sinu, ove reko dvi ljubavi sufrinjavshise u nje prisvetomu serducu, uzburilejuše, i počelesuše boriti hotuchi jedna druga pokvariti, i pridobiti, poradi koga borena, tko može izkazati, kolikose je njezino serdce moglo podnošenji ova dva suprotniva gibanja?

Promislite vi famo dobro, kudaje moglo prignuti, i komu je moglo ugrediti serdce ono materinsko ili sinu svomu jedinorodjenomu, ili narodu clocvicaskomu? Ako se prigne svomu sinu za uzderxatiga, kudaje i ista narav navlacišta? onda se protivi ona xelja, kojuje imala za spasenje ljudih, kamo karajuchi nju, shtoje toliko slaba, i shuo pušta, da se toliko milionah ljudih skvari u vike; aksilje prigne na potribu clocvicansku, i privoli smerti svoga sina Isusa? onda opet ljubav ona materinska ustane protiva, i na svaki način esini, da omeksha njezino serdce, daga na sinert nepricazuje, mečejoj prid oči njegova pravednost, njegova lipota, njegove leze, njegova slabost, njegovo prolivanje kervi; i shtoju većima na milioferdie ganuti moxe jest ovo, da se danas sve one majke jednoga clocvika od trideset i tri godine stavljaju na jedno ditesce od ceterdeset danah; odluda Divica vidi, i gleda one clocvle u onima malanim rucicama: vidi na onome malanomu tisu prteshko dervo krixa: vidi jednoga sina, koje itom xiviti počeo, date veche na smert nosi. Ah uzlavise (viele ljubav materinska) uzlavise mati brez posalenja, i nemilostiva! uzlavise, nitimi dolazi otimati posli ceterdeset danah jedno dobro xelito za ceterdeset vikovah! nisnu daške ti davala nikto za drugo, nego da imati moxes kerv njegovu? Ako je tako, zashto nepusti, da pogine onda, kadajuće ranilo gvozdje na obrizovanju? Ona marljivoš, kojuš si onda imala za uzderxatimu xivot, nije zar bila za drugo, nego za datiga posli na smert goriku? Oh mati rajstrichria, istina jest, ali zajedno takogier i najnemillia! umertiche daške ovo ditesce ljubezniivo, a Maria bitiche ona, kojachego na smert odludit?

Evo

Evo ovoje SS. B. oni protivnik, od koga seje Divica danas braniti morala: evo ovoje ona ljubav, koja seje protivila onoj xelji, koju je ona imala za nashe spašenje. Kakve moxe jedna mati zaboraviti svoga sina, i fina tvoje vlastite utrobe? i takođe zaboraviti daga na snert dade, i odsudi? Dakle njezina narav toliko je jaka, i toliko otverdnuto serce premdaže svekoliko u ljubavi svoga sina? Sudire vi sami od ljubavi one, koju imaju ostale materice pram svojima sinovima, premakoje njihova ljubav nishta pram ljubavi Divice.

I savimtim nishtaju nemoxe uzstavini; jerbo ide brez svakog kašnjenja osamo, kudaju Bog zove, i onamo, gci znade da može podpomoci nashemu spašenju; neslušta nishta one naterne u svomu sercu suprotivstvne, veche ide s-hitnjom velikom onamo k-Jersolimu, gdije bilo mislo posvetilishu, nosechi jaganicu, kogache prikazati, u narucišu, a nas svekolike u svomu sercu; i doslavši u Cerkvu, gdije se cekala od Angjelab, i od ljudih, pak s-jednom nevidjenom blagostjom prisupivši k-Oltaru izreče onu odsudu protiva finu svomu, da terpi i popie onu gorku crnu muku, i smerti, shtoje bilo potribito za nashe odkupljenje. Oteče, reklaje ona onda svelikom poniznošnjom. Oteče vikovicsni! eveti veche prikazujem ovoga pravednoga jagarjca cekanoga od toliko vikovah, jaše neprotivim ovomu posvetilishu, pacie, evo sada u ovoj uni prikazujemga, i dajem moju ljubav. Takođe, nekaće pokvari oni, kogafan ja u utrobi mojoi nosila, famo daće po-pravi ono, shtoje porušeno po grlu: jašam pripravia, Oteče nebeski! i dobrovoljno hocu, daće priobrati u menu finu moja prilika, famo nekate twoja od ljudih pogerdjena s njegovem kervjom povrati. Ja sama hochuga odsuditi, ako ti tako zapovidash, i ake drigacije izpuniti nemoxe dillo od vikovicanskoga spaljenja. Oh xelja brez xelje druge! Oh ljubav brez izgleda drugog! Oveje jedno pridobitje slavno, dostojno caše promishla i od Angjelab, i od ljudih!

Zaradi ovoga privelikoga dilla biloje vridno, daće Maria da-
raje sdrugima mlogima sinovima; i beshi cfinise, daće Bog ucfinio
ovi zapovid, daće njemu prikazu svikolici pavorodjeni, ne toliko
da materice budu drage, koliko da budu takogjer plodne. Svikolici
Bogoslovci scine, daće prisveta Mati Iusova i plod imala s-civi-
canstvom, i ne famo plod jednoga fina, koije odabran iz hiljadu

drugih, a) *elephas ex mulieris*, veche još od mlogih drugih, kolikoje brache Iselove, i kolikoje prilicni njemu, famo da on bude poverodjeni: b) *Ut sit ipse prouogenitus in multis fratribus*. Samose stavila pitanje, komuše pripisuje ovi plod, illi danastnjoj svetkovini, illi zomu drugomu? Dvašu protivnika, koji hotili febi pripisati ovi plod Divice od mlogih sinova, jedan protivnik jeft Bethleem, a drugi Kalvaria. Slushajmo razloge njiove, i vidichemo ciste je pridobijte?

Razleg, koga daje Bethleem jeft ovi: da buduchi ondi Divica porodila Isusa, zaradi toga i nazvao se je foma imenom poverodjeni, kako piše Evangelika: c) i *parodi sua fuga poverodjeni*. Dakle s-porodjenjem pveroga postala je mati i od svih ostalih sinova. I ovo na diley potverditi moxe sonima ricsma, koje je rekao zarucnik svojoj varušnici u pismah. d) *Vener tuus fuit acerbus tristis, vallatus illius*. Utroba tvoja kakono herpa psjenice obkolita s lilijanim. Gdi po lilijanu razumiele divicanstvo, a po psjenici plod njezine utrobe, i zato se veli herpa psjenice, daše razume, da porodivshi Divica sua jednoga, koje lilijan poljski, toje Isus, poradja i mloge druga prilicne njemu. Blaxenaje dakle utroba Divice, koja je porodila mloge sinove (govori Bethleem) jerbo fvi imaju Ivoj pocletak od one shtalice, a ne od danashnje sveckovine.

Na isti naciju razloxi planina Kalvarie, koja hocje, daše njoj pripisuje plod od mlogih sinova, koje porodi prixlosna mati svelekom mukoru pod krixem; jerbo veli, da Maria u shtalici nije imala nikakvu boles, i zato da nije porodila onda gribishnike, koje ragaju s bolstjom. Ovo se takogje potverditi moxe sonima ricsma, koje recete Isus, viseci na kriku. Ivanu: e) *Ego inati tua*. Hotiechi reci, da davase frima dojduchima ucenikom svoju mater njima za mater; i opet fricsma onima, koje recete materi: *Ego fui tuoi*, pridaće njoj u Ivanu svekolike ostale sinove. Ali još lipške ovo se viditi moxe u pismah na pogl. 7. gdi zarucnik ovako govori: *Astantam in palman, et apprehendam fructus eius*. f) Uzichichu na dervo pridobijta, ovoje dervo krixa, i uzetichu plod njegov, ovoju fvi odkupljeni koju plod onoga derverta, i sinovi matere; jerbo odmah sledi govorechi: g) *et erat ubera tua secu botri eius*; i bitiche perla tvoja kakono grozdovi vinodrada. Hotiechi ukazati,

a) *Cant. 5.* b) *Rom. 8.* c) *Luc. c. 2.* d) *Cant. 7.* e) *Joan. 19.*
f) *S. Thom. Feda Sc.* g) *Hug. Card.*

zati, da ona kakona mati ima dati mliko, i tako biti mati plodna od toliko sinovstva, koliko je plodilo od prilvete kervi njegove, i zaradi toga gribshnici zovu se bashtina Gospodinova, shto zkuša bashtina Isusova, jeru takogjed i sinovi one utrobe, kojih priporodi pod kriekom s Isusom: a) *Fili nesces, fructus ventris.*

Ova plemenita razloge, koja daje Bethlein i Kalvaria, ne samo da razvezuju danashnja Svetkovina, veche još i za svoje uzima; zashto ako je Maria dobrojena bila da bude mati od sve bratice Isuseve onda, kadaje rodila Isusa, koliko vremena nije danas, kadaga daje na Oltar, kadaga prikazuje Oscu nebeskomu na posvetilishte za spašenje svega svita, i prikazujega na dervo krixa? Daga ona danas nebude prikazala, nebi imali dopushtenje, niti oni sudci odsuditga, niti oni kervolie frustatiga, niti oni cifutti propetiga. I-sti Otac vikovicaši nebi hotin takvo posvetilishte, daga nebude danas prisustva Divjca na to dragovoljno prikazala. Od danashnjega daskle dana visiloje illi umerdi, illi neumerti na planini Kalvarije. Dakle danas je uzel posidovanje svih nas, i posidovanje kakono svojih sinovstva.

Što više? Ona, kadaje Anna mati Samuela zadobila muško diteće, to jest recenoga Samuela, sina od molitve, i od dugoga uzdanja, dosluje posli »-istim sincificem u Cerkvu, i prikazujučihga kod Oltera ovako recje velikomu mislicu Eli: Jasam ora xena, kojalam ovdu molilafe Bogu svemogućenu, i molilafam za ovo diteće, koje derkim u raručiju; i buduchi daseje dopalo Gospodinu datiga meni, ja evo fada dajemga, i prikazujem njemu priko svih danah xivota njegova. Ona Eli veliki mišnik blagofovi ne muša, i dadeim ovi plemeniti odgovor. b) *Reddit tibi Dominus semes de muliere hac pro senore, quod comodasti Domino.* Bog nekata vrti za ovoga sina, kogafimu poklonio, mnoge sinove. Otide Anna kuchi svojim mušom, i do malo vrimera zadobi jedan plod mnogih sinova za onoga jednoga, kogaje prikazala Gospodinu. Pohodio je Gospodin, veli pismo, Annu, i zače i porodi tri sina, i dvi kcheri. Sada prominimo famo ime ove priljessnosti, i metnimo misto Anne Mariu, i vidichemo, da Maria ide u Cerkvu za obsluziti zapovid zakona, ide, da prikaze svoga sina Isusa Oscu nebeskomu, i daga prikaze za uvik prilvete volji Božjstvenoj za našu spašenje; i zaradi toga pošaje mati, ne famo od pet sinovstva veche od neizbrojenih, to jest od svih onih, kojih i koji našao bi

biti pravi Kerljani, i prava bratja pavorodjenoga sina njezina Husa.

Evo dakle kako Divica danas dragovoljno prikazuje sina svoga na smert, da imati moxe nas grijeshnike za svoje sirove, i sinove odkupljene, i očišćene. Kerljani! i dushe Kerljanske! koje su odkupljene s-kervjom jaganjca danas na posvetilishte prikazana, nečistije ni za jedan čas u kakvoj nečistoći vashe duše, niti ostajte u slipoči svite, koja toliko zasipiće sirove trinah. Akorom Divica, kano mati millofli, i mati od milloferdja, u ovoj uru daje kakvo dobro, i sveto nadahnutje, neodvlacite, nego u ovoj istoj uri primite, i po onomu nadahnutju dilujite. Akose sružni djavla po griju, učinitete sinovi matere Boxje s-millofijom po pokori, da bude ova ura ona ista, daje recati moxe od vas: evo od ove ure primiliš nju za svoju mater, da tako i ona u životu vashemu, a i u slavstvu na onoj poslednjoj uri smerti ukaxese, daje mati vasba, i da vas posli kano tvoje sinove prave u slave pri-

ml. . .

NA SVETOOGA JOSIPA.

Quis putas est fidelis servus, quem constituit Dominus super familiam tuam? Matth. 24.

Da ovdi na zemlji poznaje, i ima za Otca jednoga čovika, crfin, koji onamo u nebesih poznaje, i ima Otca jednoga Boga; i da se podlaze jedan Gospodin svomu podložniku, i uzarashi na sebe človiešanstvo Stvoritelj uticaje jednomu tvorenju: ovoje priduboka poniznost Boga, ovoje privisko izvishenje čovika. Sic oni Boxunstveni po svomu vikovicsnomu porođenju posiduje sve one izverštosti, koje i Otac njegov nebeski; ali kada uze na sebe ovu rasnu človiečansku priliku, učinioće siromashnii od svakoga čovika. Barem kad se je toliko ponizio, i uzeo jedan život toliko potribit i siromashan, barem, velim, daje inao kakvugod pomoč od Oca nebeskoga; ali ostaviti, da sin Boxjl ovdi na zemlji sveko.

koliko svoje uzderhanje ima od jednoga čovika, činije daje ovo jedno malo poveliko zlozenje Velicianstva Božjega. I salvičatim vikovični Otac uklonio je kanoti, i odstupio od svekolike brige o sobite svoga sina slavivši ga za Josipa, i njene ostavivši salvine odranjenje sina Božjega. *Confituit eum Dominus super Familiam suam.*
Postaviogaje Gospodin sverhu obitili svoje.

Viditeli veche seda Josipa uzdignuta na jedno doстоjanstvo, koje svojom svitljom zaslujuje i nashe oči od pameti? Viditeli jednoga čovika, u kogaće uzda isto priljivo Trojstvo, kad mu da je, i iznaruje dragog sobstva sina Božjega, daga on čuva, daga pazi, daga kriopstno uzdigne, i održni! Ali da neostane neproslavljenio danas doстоjanstvo Josipa svetog, odredio sam isto ukazati, na kojeje on uzdignut bio od Božanstvenoga Oca. Što dok ja ukazem, i potverđim, vi s-užterpljenjem i pomujom slushajte, a ja počinjam.

Pervu duxnost jednoga Oca prana svomu sinu jest ljubav, koje tvorerje nije pravda, većie narav. Istina jest, da vikovični Otac nebeski nepristaje ljubiti sina svoga u putti človicfanskoj, i zato illi on bio u krilu Oca, illi snishao u krilo matere, uvikle bio pridleg ugodnosti svomu Ocu. a) *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi beate complacuit.* Ali, istinajce takozjer i ovo, da illiga ljubi od vika, illi u vrimenu, uvikle ljubav njegova jedna ljubav izverilita, jedna ljubav nemarinljiva, i jedra ljubav Božja. Od-kuda, kadaje Isus uzeo na sebe narav človicfansku, i učinioje pri-ljican naravi podlozan svakoj nevolji ovoga Ivita, onda buduch da ljubav Oca nebeskoga nije mogla prominiti, i biti ochudjiva kao človicfanska poradi izverlitosti bivstva, i naravi, shtoje u-činio dakle Otac vikovični? Odabroje Josipa, i postaviogaje za Oca svomu sinu, da Izpuni duxnost ljubavi Očeve na svitu ovoga. *Ad omnes labores, quos Deus ferre non poterat, Josephum pignori-vit,* veli Ruperto, na sve poslove, koje Bog nije mogao opravljati poradi svoga bivstva, jest zadužio kanoti, i postavio Josipa. Ko-likom dakle ljubavju, tkoche doknešti, ljubioje Josip Isu? koliko prigoruchim serdecem jestga milovao? posli takozaje Bog sve-nogotchi učinio Ocem fina svoga na zemlji? buduch damuje on illi u njegovo serdece udahnu svekoliku ljubeznivost, i njega kuda-je, i kakoje hotio sladko prigibao.

Ali

Ali rije ovo svakolika slava Josipa, ima više shtočešte reči na slavu njegovu. Josip je ljubio Isusa, da rekne ovako, jer boje manjkala ljubav Oca vikovicsnoga. Članak vire jeft, da u Otu Boxanšvenomu ljubav maternja prominile nemoxe, i nishtanemanje posli kakole fin njegov učiničevnik, i uze na sebe priliku gribiha. a) In similitudinem carnis fecerit. Činili, da pomerela kanoti ljubav Otcjeva prama fina; jerho fin Božiji učinivši učinik, i uzamši na sebe priliku našnu gribu, podložio je svakoj kashtigi, puštaći da svako iztocišlo na njega navaliva još u beskiki lexečeg, podložio je siromashtvu, toru, golochini, zimi, progontvu, i najposli da ona černa, i ortxana noch bude sverha xivota njegova. Šada molim, tako prima ovoga fina Božjega ostavljenja od iloga Oca nebeskoga na tolike tuge, i nevolje ovoga svita? Nitko drugi nejma ove strice nega Jesip, on rasoje, on prima za svoga oslavljenoga Isusa progonilvu; njegov naručaj jest jedno utocishte fina Božjega ostavljenja mukara; njegovo krilo jest jedna pomoh jednoga Boga u nevolji. b) Tibi dardicius est panter, erphano tu eris adiutor.

Onda, kada Faraon Kralj naredi, da sinovi Iraelski kakose porode, platići moraju s-ubojsivom tvoje porodjenje, onda velim, mati Moysie nejurajući srđce da gleda tvoje ditele prie u grobu negoli u beskiki, što činič učini jedru na način shkrinjice košarica od rogoxe, i u nju pothavivši ditele metrengu u krilo potoza tekucha Nila, i tako oslaviga nekase strica s pogibeljom buđi, i erve. Ovako na niki način jest bilo ostavljeno ditele Isus sverhu mora xivota ovoga urterloga; ali Josip jest bio ona daska, koje je oslobođila Isusa od pogibili; Josip je bio ona Isuka, oni xeljani brig, kod kogaje iacuvano ditele Isus od talafah i valovah ovoga xivota. Lajo Kralj iz Tabe razumivši oč tvojih bogovaca, dache fin njegov, koife porodi, biti uboica Otcjev, održavaće činio baciti u najgushču pušnju medju gladne xivine, da tako prie podnese kashtigunego poštane uboica Alfrichno ditele, koga najde u onoj pušnji uki putir, održavaga u tvojoj krcchi, i takriga toliko od serditoſti Otcjeve, koliko od gladni xivinski. Ovakto činimile (ako famo izvadimo kervolocfanfivo) ovako činimile nishto malo imamo u orajtu spuštenja fina Božjega. Videchibo Ota vikovicsni, časeje rodio na zemlji fin njegov u priliči gribšniku, oslaviga, u ovoj pušnji svita umerloga da terpi i zimu prioshtru,

shtra, i ladjni vitrovi, i jedena i smerzavata vrimena, da tako pocine onu poslednju, koju mora podrati muku, još od svoga di-tinjva i beshike. Ali Josip učinivši se branitelj od ostavljenja diteca, uzimajući za svoga sina, nosi ga pod svoj krov u svoju kuću, rahniga, i takoga oslobođaja, da reknem ovako, od oštete Otca nebeskog. *Tarquani tatori papilas,* veli Ruperto. Otač nje-gov pripušta, čaga u beshiki flexe nemilosť studenog vrimena; a Josip uzamšija u narucaj, grijega u krilu svomu, i brani ga od oštete i filovite zime. Otač njegov pripušta, čemu došadjuje glad, i kredja brez svakog providjenja osim tam i njegovi fuzah; a Josip umetne svoj život, trudi, i posluje, da dobavi rahnu za nje-gov život. Otač njegov menjanjaje u jedno najgorje siromashtvo brez svake Otečevine osim same tuge, i revolje; a Josip naftot, znoje, i muči za pokruti golochu diteca Isusa, i za izvaditi jednoga Boga iz nevolje. Ah stricni Josipe! ti nenošest ono go-voriti, shto je govorio, i piveo tvoj Did okrunjeni prorok David: *a) Beg moj ješti ti, jer je neprav potribu od debarah mojih.* Nenošest, velim, ti ovo rechi, budući da Bog tvoj, ima potribu pribivati u kuchi tvojoj, i budući da Bog tvoj desnaće ra toliku potribu, da travi tebi rahnu od tvoga trada.

Nishtanemanje nije dočla, da jedan Otač izperi dužnost ljuba-vi pram sinu svomu, valje takođe da i svojom vlastjom otcse-vom uregije život njegov; i zato Josip, ne samo da ljubi Isusa ljubavlju otcsevom, veche i svojom vlastjom ureguje život Isu-sov. Josip Isusa vodi, kuda on hoće; Josip upravlja koracima Isuseve, kudaje njemu drago; Josip Isusa řada ovamo, řada onamo štale; Josip Isusu daje, dale zabavljaju okolo pošta onoga, koife njemu dopadis; sjednom ricsjom Josip Isusom ureguje u ivenu, u čeleme jedan Otač uregjavati može svojim sinom. Bože dobri! shto je to, da jedan čovik ureguje, i gospodari sverhu jednoga Boga čovikom učinjena? I baš tako jest. Otač vikovicni, koji toliko jako brani, i čuva svoje gospodarstvo za sebe, da nije mario iz-prazniti nebefak za očvjetiti onemu zlomu Angeju, kolje mislio u-činitiše prilicau njemu, i razdiliti ono Cesarsivo Boxje medju so-bom, i njime, oni velim, Otač vikovicni razdilio je s jednim čo-vikom gospodarstvo sverhu sina svoga. Neftiranje bio prvi nash Otač Adam, koji nevoljno izgubi ono gospodarstvo, koje od Boga im-

imade sverbu stvorenja; ali frichan Josip, koji popravi ono izgubljeno zadobivši gospodarstvo ne sverbu stvorenja, veche svegu stvoritelja čovikom učinjenja. Bilaje ona veoma čudnovata, i nikada nevidjena oblast Josue, kada ivojom ricsjom zapovidi, i uzstavi sunce daše nemakne, doklegod podpano pridobitje neuscini sverhu svojih neprijatelja, rishtaranjanje ivoje učinila mogućnost desnice Boxantvene, koja na molbu Josue ovo učini čudo; ali oblast Josipa bilaje milogo čudnovatia, na kojega zapovid podložnoje bilo i poslushno, ne sunce stvorenje, veče sunce nestvoreno, sunce vikavicsno, i sunce pravde Isus. a) *Et erat fabditus illis.* Istina jest, daje Isus poslašan bio i Marii, ali vishe, hochu da reknem, Joliju, koje bio glava, i vladaoč svete obitili, i kuche. Nekafe řida slave Poglavice ove zemlje: što imadu jedno mloshtvo podložnikah, kol primaju i obderxavaju njove zapovidi; nekafe uzviju Kralji i Samovladnoci svita, što imade toliku širinu svojih Derxavah, odkuda toliko blago primaju, nishtas ova, sva ova ja nepromisljam, veche promisljam, i procinjujem gospodarstvo, i vladanje Josipa svetog; nejma Josip, istina jest, nego famo dva podložnika, ali jedajne Bog, a drugi mati Boxja.

Mudanje nauc duhovni Bogoslovacah kada govore od sverbi-
uje, i jest ovi: da onda bogoljubne duše uždu na najvishi vech
od sverbinje, kada ostavivši sva svoju volju, metnuju svakoliku u
ferdice, i u volju Boxja. Ova sverbiija i izverlitoč bilaje u Josipu
jedno čudo, budach daše tako dao, i priloxio volji Boxjoj, da
shrogodnije nebo zapovidalo sveje čsimio: I premdaje jedan put,
kadaje opazio nosechu Divicu, mislioju olaviti, fajvintim ovo nije
bilo druge, nego jedna priduboka poniznost; znajuchibо on, da
je ono priviloko otajšvo učadjeno u utroki ujezinoj po česnici Bo-
xantvenoj, jeftje fildio biti zarucnik tolko velike matere, koja
ima fina jednoga Boga; ali kakoje razumio, daje ovo određeno od
Boxantvenoga providjenja, odmahseje dao, i podložio volji privi-
sokoga. Bioje dakle Josip uvik najposlushnii Bogu, i ondaga slu-
šha, kadnu zapovida; jerboje dobro znao, daje ovu oblast imao
od onoga Boga, koimaje fin. Odkuda scimim, daje on večnu sver-
binju imao u tomu, shtoje Bogu zapovidao, nego shtomuje podlo-
šau bio; jerbo akosa drugi sveti svoju največnu sverbinju imali,
shtosuše deli fajvime volji Boxjoj, koliko večna neche biti sverbija
Josipa, budach da jedan Bog nejma druge volje, nego onu Josipa?

ko-

koliko neche vechu biti svetinja Josipa shto zapovida Bogu, komu sluxiti jest kraljevati? Neka kaxe jedna Elisabeta, koliko poshtenje rije ona imala, i kolikoga nije procinjivala, kadajuje Divicu po-hodila, samo shtoje vidila svoju kuchu posvechenu po jednomu Bogu u utrobi materinoj; neka kaxe Ivan Kerstitelj, kolikuje imao radiof, i uzigranje u utrobi matere svoje, samo shtofu blizu njega bile zrake sunca Boxanstvena lula? Neka kaxe jedna S. Anna, kolikoje veselje imala, shtoje samo vidila s ocfima emerlima cekanje narodah, i obechanje puka? Neka kaxe oni starac Simeon, koje dragovoljno svoj xivot davao, i radiofan umirao, samo zato, shto je jedan put imao u svomu naruciju Spasitelja svoga. Neka kaxu tada ovi, kolika je svedinja, i kolika je tricha Josipa, koji fajvime ima oblast sverhu ovoga lufa? Ima slobodu zagerlitga, ima slobodu u kruu derxatiga, ima slobodu svaki cas sladko ljubitiga, s jednom ricsjom ima svukoliku vlast jednoga Otca. Ali nekafe uzvisujuje Josip oni zakona starog, koji bi postavljen Otac, i gospodar sverhu kuche Kraljevske, i Vladaoc svih Derxavah Egypta; drugaje slava darashnjega Josipa, kojje na toliko uzvisben, deje postavljen Otac jednoga Boga, i Vladaoc svete obitili, i slete ku- che.

Cfnise, da vishe nejma nishta, shtobife rechi moglo na slavu Josipa, fajvintim josh nije svershena po ovomu slava njegova; josh ima drugo, sato njega nilog vishe profvidjuje, i uzvjuje, to jest ono providjenje, kojeje izpuniti morao sverhu fina svoga. Biloje najpri naregijeno od strane Boxie, dafe sva ona poprave, kojabise mogla izniti protiva poshtenje Divice; i da bude otajno luciferu uputjenje sira Boxjega. Sada, tkoche evoliko veliki poszo na sebe primit? Tkoche se metnuti na ovo priviloko dille? Tkoche biti virni Sluxbenik ovnoga providjenja Boxanstvena? A zar nije Josip oni, koji u jedno illo vrime uze i Mariu za svoju zarucnicu, i divicsanstvo zavitom, da tako može biti shtit, i obramba poshtenja matere Boxje? Nije zar Josip oni, koji virno cfini svojom sluxbom i dafe Divica neozloglasi, i da otajstvo uputjenja otajno bude djavla paklenomu? Josip jest ori, koji onamo u Kraljevju nebeskomu kod prifvetoga Trojstva svoju stranu ima, i ulazi u viche tri Boxanstveni kipovah; Josipuse izrcusuju najotajnia od onoga pristolja privilokoga; njemuša pridaje, i uviruje redno kucsero otajstvo fina Boxjega, kadragaje Angico slobodio, da Mariu uzme za svoju

zarucnicu; (a) sktina u njoj, vell Angjeo, od Daha foetoga jest. Njeni se pridaže i uviruje otajstvo nashega odkupljenja, kadamo opeć Angjeo ovako govoriti: mreža, to jest Isus, spasen usmrti put ſool od grivak njegov. Shtovanje vidi Ša. B. od ovoga veličanstva, i od ovoga doftojanstva Josipa ſvetog? Što ovako cefte s-nebesih shajjuše krajemu kano pokliſari Angjeli nebeski? Angjeli dolaze k-Jofipu, kadate ozstrasi videchi Divice noſeču; Angjeli k-Jofipu, kadate valja dati doftojno imo nebeskom ditescu: Angjeli k-Jofipu, kadate uzdixe progonstvo Hiruda; Angjeli k-Jofipu, kadate valja vratiti iz Egypta; Angjeli k-Jofipu, kada valja opeć bixati u Galileu ponadi straha vladajućega Arkelia. Boxe dobri! kakvije ovo čovik? Ovoje čovik nebeski, a ne zemaljski. Ovoje jedan čovik, koji imu dogovor s-nebom, zaradi kogase toliko cefce vrata nebeſah otvaraju, buduch daje kann pervi službenik u ſvima otištivih fina Boxjega. Josipje kod jaslicah, za oterti ſuze nebeskomu cefcu; Josipje kod jaslicah, kada dolaze paſiri, i pohoće ditecice; Josipje na obrazovanju diteca, da kupi Ivojina rukam kapſice tjegeve kervi pravedne; Josipje ondi, kada krune Kraljevske dolaze, i klanjavuše rodjenom ditescu; Josipje u cerkvi na prikazanju diteca, da izpuni s-materom ora priviſoko posvetiliſhte.

Što više? Akoje providjenje Boxje odredilo, da Isus unre očito prid jedain malostvom puša na planini Kalvarie, da pridobie ſmert ſvojom ſmertiom na Križu, da uſadi ſvojom mukom ſvoju Cerkvu, i daju obogati s blagom Ivoje pravedne kervi, da izteku iz njegovi rannah ſveti Sakramenti nashega ſpauenja; gdibi ſva ova ſada bila, da Jelip nebude bio službenik virni? Josipje, koji Hrista čuva, koiga brani, i koji ſvojim trudom rehriga, da napuni xilice one prijetom kervjom, kojaſeje morala proliti u jedno vriime na dervu krixa za naše otkupljenje. Neſtricnabi ni bili ſvi kolici, da rebude Jefip, kano virni čuvar facitvao ovoga jaganjca pravednoga, koji, jest bila potribito, da naš odkupi i rzbavi iz rukih propasti paklene.

Što akoje ovoliko doftojanstvo, ovoliko veličanstvo, i ovolika ſvetinja Josipa ſvetoga, da nikto nije bio posli Divice bližnji vruļu od ſake milloſti to jest Iusu; osim njega, s-kolikima milloſtina nije on bio nadaren, i koliko mogeći branitelj i odvitnik nije on naš kod ſuga fina? Svershichu dakle, i ſvershichu s-onima

ma ricsma, kojeje nigda govorio Faraon svojima podloznikom. a)
Ite ad Ioseph, Idite k-Josipu. Svi, svikolici padnimo prid noge Josipa svetog s-poshtovanjem, s bogoljubljvom, i s-uffanjem. S-poshtovanjem, buduch dagaje Bog na toliko dostojanstvo uzdigao, daje zasluzio, damuse prikazu i nasha tlefa i nasha serdcach. S-bogoljubljvom i ljubavjom, buduch da moramo slediti izgled Isusa, koigaje ljubio s-ljubavjom istinito sinovskom. S-uffanjem, buduch daje njemu Otac nebeski pridao u ruke ono, shoje najmiliega imao, to jest Isus i Mariju; da tako i nas na svitu cluva, brani, i vodi po putu pravednomu, za mochi posli unichi u vikovicnu slavu.

NA NAVISHTENJE B. D. MARIE PEROV.

Ecce ancilla Domini, sicut mibi secundum verbum tuum.
Luc. I.

Veche prie ceterdefet vikovah proshastih ciovicianskoga naroda, kodaloje kanoti svetku porushena, i izgubljena svita Bozansveno milosrdje svejednako mislechi, za uzdignati opet temelj, i svakoliki prinacnosti iz nova otkrug zemaljski. Ali kakogodje veche bilo od vika odregjeno, dafe ponovi, i iz nova uesini po rukuh jedne xene ova, shtoje po rukuh jedne xene bilo pokvareno, tako za ovu priveliku koril jedna sama jesle cickala, da izije. Metnuvshise negijto Bog, kakogaje vidio Prorok za razgledati, i traxiti svakolika pokolenja ciovicianska b), *varius generatrices ab exordio*, za opaziti kano, i smotriti, hochelis ukazati ona, koja se ceka. I evo izhodi Saro, ona toliko svitla gospoja poradi veličine poroda, ali prolazi: izhodi Rakela, ona toliko xelita poradi lopote svoga lica, ali prolazi: evo Debora, ona slobodna vitazica uesnjena vojvodicu puka svetog, ali nije ova, koja se ceka: evo Jabeli gdi izhodi s-dobitkom iz pod shatora Siare, kogaje probola, ali ni ova nije: Evo Judita, ona slavna pridobitnica nofeschi a

10-

a) Gen. 4t. b) Isto. 4t.

rukoh zlamenje od umoritoga Oloferna, ali ni jedan od ovih nije edabro Gospodin. Koja dakle to mora biti velika, i svitla gospoja s-tolikim pištom prilikovana, s-tolikih prorocstvih obeshrana, s-tolikim uzdanjem traxena? O svita ovoga izgubljena jedino usfanje, i cvitu svih xenah Maria! Onaje sama i jedina, kojate cefaka od toliko vikovah, omije sama, koja derxi uzstavita odregevija vikovicsna, i uzstavita stvorenja; jerbose nishta učiniti nemoxe, dok Maria nedojde. Ali evo kada iziđe Maria, odmah moguchnosti Božanstvena dignula jest svoju definicu. a) *Fecit potentiam in uterio suo*, i sladkarske učinila nebesah: *mellifui facti sunt cali*; i na berzo jedan Bog stvoritelj naroda človiečanskoga vidiote je u putti človiečanskoj. b) *Et verbum caro factum est*, et habitavit in nobis. Takođe Ss. B. Maria danas ponavlja svit, koja svojom poriznlostjom daje temelj za ovi posao; koja kano Divica prihvativa ovomu dillo; koja kano mati daje dovershenje uputstvenju sina Božjega. Shto dok ukažeš, imajte usterpljenje, a ja počinjam.

Za poznati, i kano s-očlima vidiš Božje veličanstvo, i mogućstvo, mi običajemo svit ovi vidjeni ukazivati, i razgledajući sve na okolo, i nebo, i zemlju, i more, i planine, i funce, i zvizde, i sva ostala stvorenja, velimo čudechile: sve ovo učinjeno jest nisefim drugim, nego famo s-jedincu ricsjom: *Dixit, et facta sunt*; iz nishta svakolika stvorenja, i učinjena jesu, *ex nihil facta sunt omnia*. Ovo metauški, kakvo dillo scinite vi, daje bilo veche, stvaranje svita, illi uputstvenja sina Božjeg, stvaranje, kojega iz nishta izvadi, i učini, illi uputstvenje, kojega ponovi? Pitajte svete Otce, i odgovoricevam, da odkud god se počeme promisliti uputstvenje, illi od vrtnosti dilla, illi od vellefine osoga, koise je uputio, illi od izvernosti sverhe, odkud god se, velim, počeme promisbljati, veche je dillo jedan Bog uputjen, negoli svit stvoren. Shto razumivši, koja rics, mislite vi, daje veche, illi ona, kojaste izusti u pogorku svita, *factum est*, budi svitlost, illi ona, kojaste izusti danas od Divice, *factum est*, budi meri po ricsi tvojoj? Illi ona, koja iz nishta izvucle stvorenja, illi ona, koja privuče iz neba stvoritelja? Ja zradem, da ſda imade, koiderke uzstaviti ivoj odgovor na ovo, peradi onoga ſtobi moglo slijediti; jerbo čase rekne, daje rics Divice budi meni vecha, ondabife moglo rechi, dakleje Divica vecha od Boga? Ne Ss. B. ja ovo negoverim; veche

če velim, da kolikoče dotiče naravi i bivštva, uvikje medju Bogom, i stvorenjem jedna neizmerna različnost; ali u osudu, štoće dotiče dilovanja i tvoreњa, akoje isti Odelopitelj i Evangelij potverdio, dache učenici, i oni, koji u njega vjeruju činiti ne samo onah, kojaje on činio, veche još veča: a) *Majora horum faciebat*, zashto rebi ja danas rekao, daje Maria mogla po uputjenju sina Božjega više, negože Bog hotio u stvaranju svita? Što daše bistrje razumiti može, pazite štochu rechi.

Bog svemogući uvikje csuvaо, i csuva slavu svoju za sebe, kakono izversnost nerazlučenu od bivštva njegovoga. b) *Gloriam meam alteri non debo*, veli po Proroku, slavu moju drugomu nechu dati, gđi niskratemanje od svoga mogućštva jest bio više putu blagodarji razdilicelj, davši svojima virmim slugama oblast, kojaje on isti imao. c) *Ecce, rečao je glasovitomu onomu Vojvodi pučka Istralskoga, Ecce confitui te Domini Pharaonis*. Od sada u naprak, paži dobro o Mojsiju, bitičesh Bog Farauna, u ovoj shibki, kojuti dajem, mojuti dešnicu dajem, udaraj zemlju i protresiju, kaucije i razpukniga, skupljaj zrak nečisti, čim pomercati učbo, i sve ono tvori shroti bude drago; jerbo kakosan vecie rekao stavljamte Boga Faraunu. *Confitui &c.* Koliko dakle nije veča učinio i dao Marii? Mojsije bio sumo iverku jednog puča i Kraljevstva; ali Maria, veli S. Bernardo, od svega svita. *Tetus mundus genitus ait propositus extat*. Sav svit njezinata kolikama prignut, i prostert čeka. Tačko tako, koi hoče znati fricu Egypta, neka traxi Mojsiju, i nekapa pita; a koi hoče da razumije fricu svega svita, neka pita Mariju. *Ecce confitui te Domini*. Rečiche tkogod, kakose može Bog ukazati u jedao isto vrime, da nedade drugomu svoju slavu, a savimtim svoje mogućštvo blagodarno razdiljuje i drugima? Odgovaram, znade Bog privilokti dobro, da, kada hoče proslaviti kogad god slugu svoga svojim mogućštvom, neostaje on manje slavan od njegove poniznosti. A zar niste čuli s-kolikom poniznošnjom od spoznativa i slave pivaju ove dvi velike duše Maria i Mojsija? d) *Castenus Domine gloriose enim magnificatus es*. Pivajmo Gospodinu, jerboje slavno uzveličan, piva Mojsiju. e) *Magnificat anima mea Dominum*, uzveličaj desno moja Gospodina, piva Maria. *Dilecta tooja Gospodine uzveličava jest*, govorii Mojsija: *Uciscioje mogućštvo u Jefici stejoj*, odgovara Maria.

Ovi-

a) *Josue*, 14. b) *I/ā*, 42. c) *Exod.* 7. d) *Exod.* 15. e) *Lac.* 1.

Ocije Bog moj, i slaviku njega, piva oslobođitelj puka Kraelskoza.
Uzradovajte duh moj u Boga Špaštelju mena, piva oslobođiteljica na-
 roda clovicianskoga. Ovako pivat, i odpivaju kanoti sjednici
 serdecem Moysia, i Maria nepoznajuchi dasu veliki, nego zaradi Bo-
 ga, buduch da on nije nikada dopustio ljudima slvari velike, nego
 famo onima, koi slavu njemu daju, i njemu pripisuju. Učesnici
 velikih, knije moguch, pogledaoje na poniznost sluxbenice svoje,
 ricsiju Divice.

I bash dobroje ovo vidio oni, koje poslan bio k-Marii An-
 gieo, kolikosje ona eklanjala, za neuzeti, i neprispasti sebi slavu,
 koja nije njezina, dobranje velim ovo vidio Angieo oni k-njoj po-
 slani, i zatoje obratio posli svoje govoreuju ra slavu privisokoga.
Zdravci milostji puna, Gospodin s-telem, blagoslovjena ti medju xenami.
 Jeden ovakvi ulazak k jednoj u sanochi Divici? promislite vi; tra-
 žata est, smutlaleje, mislechi kakvoje to pozdravljenje. Ja puna
 milostih? Ah dobri, i Božji Angiele! shto govorish ti? Jasam je-
 cina firota, koja nejmam nikakva dobre. Moi Gospodin, velish,
 daje samnom; skoje on Gospodin, dakle imatiche mene barem za
 svoju sluxbenicu, a ne za mater: Ja blagofovljena medju xenama?
 Akome od drugiuh razlucujesh, jasan zajimanja, dase prid drugima
 zaštiti moram. Ali poklifar nebeski doshaoje k-njoj Cobro nau-
 cien; shto dakle čini? Kakoje smotrio, i opazio, daseje smutila,
 odmahje okrenuo svoje govorjenje, i poceo na misto matere slaviti
 sina. *Zasjetichesh, i reditichesh sna... Ovicki biti velik, i sin petu-
 ſokoga svatijé bude... zasjetichesh i roditi sina; ali kako?* *Duh sveti
 sveku pride u tebe, i kriješ privisokoga obšnatičhe tebo.* Jeli tako? dakle
 to dillo bitiche njegovoſ bitiche dillo Duha svetoga? Oh neka
 bude, govorii Divica, neka bude, kadaje toliko miloserdje njego-
 vo, da fromashka sluxbenica sluxiti moxe na slavu Ivoga Gospo-
 dinia. *Ecce ancilla Domini.*

Veche odavnoje Prorok pridrekao zасjetе ovo Divice, ka-
 dje rekao. a) *Ecce virgo conceperit, et pariet filium.* Evo Divica za-
 cietiche, i poroditi sina. Koje richi dobro promislivshi, clineše
 date s-ratzlogom ovdi dvoiti moxe, i pitati: Jeli ovo prorocan-
 stvo Isae bilo poznano Iveru onomu puku, illi nije? Akoje bilo
 poznano, zashto nije bilo vishe u Iveru Israele divicash? Akoli ni-
 je bilo poznano svima, zashto Maria fасsuva diviesanstvo, i stroje
 vi.

vishe zavitem potverdi, i sebe zaduxi? Tkojoj zapovidi, illi tkoju na ovo svitova? Cvoje jedno priveliko csudo, da u sveru o-nomu puku, koje cekao cvi privoliti porod od jedne Divice, sava Maria jesle usudila ovi prilipi cvit uzterznući, i facuvati di-vicsanstvo. *Sila sine exemplo*, piva S. Cerkva. Samu brez svakog izgleda, placuit feminis Christo, jesle ucfinala Huso milla. Velika da-kle Izbav cistoche moralije biti u Marii. Veche kadbi Maria bila manje ponizna, ondali moguo takogod rechi, daje ona cnuvala ivo-je pričislo trija za jedno drugo veche uffanje, to jest, da shieuchi Imai Proroka, zamillovalaseje, da moxe biti mati obechanoga Mes-fie, i zaradi toga uklanjala seje Ijudih, da moxe irati za finu Boga. Ali daleko daleko, ne famo s ovakim govorenjem, negi i s nishle-njem; jerbo, kako govari sveti Bonaventura, ona ne famo, da ni-je to mislila, veche josh uvikje uzdfala, da moxe toliko xiviti, da vidi svojima ocifma onu odregenu za ovi plcmenci porod; i scinilaje veoma veliku strchu, kadbi mogla kakvugod sluxbu ucfi-niti ovolikoj Gospeji, i ljubiti stope od ovoliko velike matere. Re-chichu vishe, toliko to izprazno misliti, daje Maria cnuvala svoje di-vicsanstvo, jerboje xelila biti mati Boxja, da pacse bilaje pri-pravna odrechise materirstva od velike xelje za biti, i oflati di-vica.

Csliste i vi fami iz daneshnjega Evangella, da jedvaže izustio Angjeo one ricsi od zacsetja, i poroda bash Boxandvena, i jedva-je ona cnsula ovo izgovarati od njega, odmahnuje prterglia govo-renje, i pocela pitati: *kakoche to biti, jerbo ja misla neponajem?* Ov-di tada, da rekrem ihnu, cfinise, da Maria brez razloga pita An-gjela, kakoche to biti? Jerbo (*parte dobre*) akoje veche Prorok ukazao dache mati Mesie biti divica, i ako Maria to veche znade, buduchi daje zhtila Imai Proroka: zashto dakle pita kanoti funnje-chi hocheli oflati divica? mucisnoje, da ifinu rekrem, evo raz-merstii, veli mudri Barrada; sašvintici akose nevaram, odgovor ta ovo nahodise u istomu evangeliju; jerbo promotrimo dobro ono, shto govari Prorok, i opet shto govari Poklifar nebeski. Imaa veli: *Evo divica zacseticka, i roditicke fina*, a poslani Angjeo govari njoj: *Evo zacsetickesk, i roditicesk fina*. Maria dakle znajuchi, dache divica zacseti, kakoje Prorok rekao, a od Angjela neuslujući ovu rics divica, zato brixta pita, kakoche to biti? Onaje divica, i bu-duchi daje Bog ukazao, daju hoche za mater, pita ponizno, veli S. Bernardo, hocheli ovi njezin porod biti takvi, da ona moxe

fasuvati svoj lijep divicanstva: ako ne? Onda illi njoj Gospodin njezin zapovida fasvime, i ova, kojaje do sada fasuvala ovi lijep, n'eniuga prikazuje; illi njoj oslavljva podpunu i slobodnu volju, i onda ona odricaste ovomu pricinjenomu plodu, za neizgubiti svoj priliči cvit divicanstva. Ovo je pravo tolmacenje, koje daju SS. Otri od onih ricsih: kakože to biti? Ona dakle jest pripravna zatvoriti svoje pricislo krilo i istomu Bogu, ako on nebi hotio uničiti u utrobu njezinu kano Bog. *Hortus conclusus*, bashesa zatvorena, nitko nitko neka uekusha otvarati ovi zatvor, bashesa zatvorena i meni istomu, veli Bog, ako ja za gledati ovu bashesu nečinim kano brat njezin. a) *Hortus conclusus formae mea*. Oh fridna Divico! dobrojna istinito, da zaradi nje vratile oni dan Boxanstveni opet pribivati medju ljudima. *Spiritus sanctus superveniet in te* Sc. Duh S. sverhu pride u tebe, i kripost priviljokoga oblausnicu tebe.

Gdje fada vishe ona strahovita pritina, kojaje izisla iz cista Boga razlerdjenja za kasniju svega shizokoga svita? b) *Nun permanebit spiritus meus in homine in eternum, quia caro est*. Moj duh, govorio Je On u ferditosti, nemoxe veche vishe terpiti toliku putt, bixim od Ivita ovoga, neće ostati duh moj u človiku. Tkobi ikada mogao rechi onda, kadaće Bog kano bixechi od ovoga svita esinio nebo potavniti, iztocsala i zrak smutiti, i svukoliku izopascenu putt potopiti, tkobi velim onda rekao, dojicice doći dan, dache ovi pricisli duh, kojse toliko uklanja, i bixi od človiešanske putti, dacheju opet ne samo uzeti, i ljubiti, nego još i obučiu s kipom Boxanstvenim svoga jedinorodjenoga sina. *Spiritus S. superveniet in te*. Csudešalu ovo, Kerfijani! pricisloga krila Marie. Visheje dakle ona cista, negoje nečislo sve kelino Adamovo, illi barem vishegajte utislio miris od njezina divicanstva, negogajte moglo uvriditi blato od nashi opacsinali. Razferdije se Bog na človika, jerboje nashao jedan duh u njemu vaskoliki od putti, vaskoliki od tla; ali danas vratio se, jerboje nashao jednu putt svukoliku, da rekнем ovako, od duha, zashobovo evo Marija pripravnaje za primitiga. *Eccce ancilla Domini, fiat*. Njoi otvoriti, a njemu uniči jest bilo jedno oka trenutje, jedvaje izrekla, i odmah Rics Boxja drugi kip Boxanstveni snishavški u njezinu prisvetu utrobu zarucišće s uzlom neumetlim človiešansku nashu narav. *Et veritas caro*

eam factum est; i Ries peft učinjena jest. I da Maria bude, ne samo mati Božja scinjena, kakoje svojim otrovnim jezikom pšovao Nestorio, i zato proklet od svete Cerkve, veche prava mati Božja, u njezinoj prisiljstvoj utrobi od prisilje kervi jest bilo učinjeno tlo, i u njemu stvorena ora duska, koja ne danu bila uzeta od Isusa, veche i shnjime sjedinjena bivštvenim nacincu s razdiljenjem naravnih, a ne kipovah, gđi tako nutorajim nacincu stoje u nestvorenim kipu Sina Poxjega, zaradi koga cednovatoga sjedinjenja On ne samo imenuje, nego stvarne jest pravi i istiniti Cjovjek-Bog. Ovomu dakle privišokomu dillu po svemoguchstvu Otca cijenjenomu, po dobroti Duha svetoga prišlanomu, i po sjediljenju Sina Božjega dovershenomu, Maria od strane svoje kakono ponizna službenica, dade sverhu i dovershenje.

Negovorim ja ovdje, daše uputljenje Boxanslveno pripisuje Mariji kakono uzruku oslobitomu, i pervomu, večesle pripisuje njoj, kano onoj, koja je bila dostojna po milosti biti mati Božja, i po svome finu doniti svima rami opcheno spašenje, i zaradi toga govorise, daše ona svojim materinstvom dala dovershenje ovomu privišokomu dillu od uputljenja fina Božjega, i po njemu vas koliki svit ponovila. Niti ja govorim ovdje, dašmo mi umerli po Evi, pak dašmo ustali po Mariji : Adscrje glava po komušnoſe izgubili, a Isus jest glava po komušno ustali. Nishtanemanje, ako mi upitamo pervaoga, kakonasje umorio ? Odgovara, *medier . . . dedit mih:* onu vochku od vashe ſnerti jaſamju imao, i uzeo iz rukuh Eve; ovako po iſti nacim, ako mi danas upitamo boljega Otca, kakonasje ſpasio ? Odgovara, i veli, *medier dedit mih, plod, i vechku* vashega xivota imaciam ja, i uzeo u krilla Marie, onameje obukla ſovim tilom, koje za vas nosim; onameje napurila xile ſovom pravednom kervjom, kojuchu ja za vas prolivati oramo na onoj planini Kalvarie. Ovako Boxanslveno razloxi Augustin sveti, kada veći. Eva umorivši nas, izgubila nasje, Maria oživivši nas, koriſtila je, onaje udarila, ali ovaje ozdravila.

Ako ne, da iſtinu rektrem, Marije to vecma dobro razumi la još onda, kada je uzdigrnuta bila u duhu, i razgledajući neizbrojene finove Adamove čulne, da svi narodi nju nazivaju blagovljenu. Odkuda na danashnji dan postavši mati Cjovjeka-Boga, vidilije dobro, da kakogod brez nje nebit dovershilo uputljenje fina Božjega, tako niti fin Božji nebi bio dovershio spaſerje Ivita. Nebi ja ovo govorio, da nišam shtio knjige Priricsja poglavje of-

mo, gđisam osudnijata nashao, kojaše njoj pripisuju od Cerkve svecete. *Ab eterno ordinata sum.* Od vikasam odregjena. Onaše zove pavorodjena od svega slvorenja; onaže prie negošu ostala slvorenja bila odabrana za milost, onaže velim veche bila odabrana za slavu; Marije pram drugina svetim, kano privisoka planina pram dolinama. I cemuse imamo vishe cituditi jest ovo, daje ona bila nerazdiljena dragarica u svakomu dillu nestvorene mudrosti. *Cum co etiam curia componeat,* shnjimelam bila sačuvljajućih svakolika; kadase je svit slvarao, kadase je okrug zemlje okruživao, i temelj utvrgivao, kadase je slvaralo i sunce, i mjesec, i zvezde shnjimesam bila. Kakva su ovo otajstva? Što ima Maria sa slvarenjem svita? Zar je bez nje učiniti nemoxe? Uzlavitele cituditi veli S. Bernardo a), jerbo radi nije sav svit učinjen jest, joshi od onda jestje prilikovalo u redu od naravi, shtočene od nje dovershit u redu milosti; i zato svakolika imamo po Mariji. Rečichu vishe na slavu njezinu: Ne smo danaj sve milosti dolaze po rukah Marie, veče jesu ništa i nedolazi drugo nego milosti. Ovu xelju, i ovo nulloferdje onaže na sebe danas uzla pram nam nevoljnim gribshnikom videchi nashe vikovicstu izgubljenje: fiat, neka berzo dojde Bog moj u krilo moje, gđisam veče vaskoliki porušeni svit zagerlila. *Ene aenita Domini, fiat.*

Zaradi toga SS. B. sko moxe izkazati, kolikaje nasha duxrost, kojobi mi imati morali prama ljubeznivoj ovoj Divici? Njoj valja da svit pripishe svoje ponovljenje; onaže od svih naroda zato blagoslovljena; onaže kojaše podporogla nashiemu spaserju; nju nazivaju poniznu brez para, cistu brez drugog izgleda, blagoslovljenu među xenama, blaxenu među narodih, najvechu među divicama, neizpojednacsenu među materama, *testam ne dicent.* Takoje, o Mario! i mi među svima narodih, ako nismo bili pervi za pivati tvoju slavu, istinito nechemo ostati poslidniji, nego od petih uzechemo, a poslidnjima ostavichemo izgled tebe slavechi, i kada veche za sada drugo nejmamo prikazujemoti nasha serdcuh, pozdravlajuchite iz svega serdca, zdrava milosti puna &c. . .

NA

a) Serua, in Salu, Reg.

NA NAVISHTENJE B. D. MARIE DRUGO.

Kada pada na veliki četvertak, illi petak.

Sciens, quia a Deo exiit, et ad Deum vadit: cum dilexisset suos, in finem dilexit eos. Joan. 13.

Dolazim danas svom ljubežnivim redkom, od ljubezniva uosenika u ljubeznivu evangeliu pisanu, u komu promislijam dva otajstva od koih nemogu biti veča, niči mogu biti spomenofna. Otajstvo od pocetka, i otajstvo od sverhe xivota ljubezniva Isusa. Dan od pocetka ukazuju ove ricsi: *majuski, daje od Boza izisao*, koji dan bio jest pocetak od njezove ljubavi prama ljudima, *cum dilexisset suos*, kada ljubljaše Ivoje; a dan od dilenja istoga sina Boxanitvenog ukazuju ove druge: *i da k-Bogu ide*, koji dan bio jest tverba brez sverhe od iste ljubavi: *in finem dilexit eos*, do sverhe ljubi nji. Metnuvši dakle jedan dan prama drugomu, jedno otajstvo prama otajstva drugomu, i jednu ljubav prama ljubavi drugoj, može se učiniti pitanje, illije bila veča ljubav Isusa prama namni na pocetku, illi na sverhi njegova xivota? Nikadase nije vidila ljubav na slavnemu prikazalishtu nego danas, kada izlazi na inac, i na vojevanje protiva sebi istoj. Ove ricsi: *kada ljubljaše svoje*, zlameuju jednu ljubav; a ove druge: *do sverhe ljubi nji*, ukazuju ljubav drugu; ali niti fastavite, rici razlucite dajunam razumiti, kojaje koju pridobila, i koja je od koje visha, i xeshcha ljubav. Ovi glasoviti, i sladki inac ljubavi Isusa bitiche danas razlozenje mogu govorenja, vi međijuto s uzeerpljenjem, i s promislijanjem slushajte, a ja pocitam.

Kada ljubljaše svoje, do sverhe ljubi nji. U ovima ricsma očajivoje Evangelišta nerazludjeno nashe pitanje; jerboje razlucio samo vrimena, i svrimenima ljubav. Dolilo gavotioje Ivan sveti kao boxanitveni Bogoslovac, buduci da prezchi na bivšvo ljubavi, Isus je nas ljubio toliko na svomu upućenju, koliki na tvežhi xivo-

ta, i od vika, i u svako vreme; jerboje njegova ljubav izverflita. Ljubav ljudih, kako znate, raste, pomenjajce, i tvershuje; ali ljubav Isusa niti raste, niti ponaujkae, niti fverskuje, jerboje bila, i sadaje, i bitiche uvik izverflita, i zato neprominljiva. Ius, kano ciovik, ljubi onako, kako ljubi i kano Bog, samo u tvorenju i okolostanju cfinile, da biva jedna od druge visha. Sabor Nicenski, u izpovidanju vire, promisliljajuchi ljubav Isusa na uputjenja, uzzuje dva tvorenja od dvi savishnosti: shtoje s-neba finishao, i shto se ciovik resinio. *Qui propter nos homines, et propter nostram salutem etc.* Ovoje, shto govori Dua sveti po uli Sabora govorechi od pocetka xivota Isuova. A govorechi od iverhe xivota njegova shto veli isti Duh sveti po Evangeliji? Kaxenam dva druga tvorenja, i dvi savishnosti ljubavi Isusa: shtoje prao noge ljudma, i shtoje ostao s-ljudma u prilvet. Oltara Sakramenta. *Et cum facta, capte laures pedes discipulorum.* Stavivshi dakle ova dva para savishnosti ne samo cledunovate, veche i iverhu svake vire, slitochemo mi, i shto moxemo mi od nji rechi? S-dopushterjem jedne i druge ljubavi, velim, daje visha ljubav bila Isusa prama nami na svertki xivota, negoli na pocetku, a zashto? Jerbo akoje na pocetku xivota bila vifina ljubavi shtoje Bog finishao s-neba na zemlju, tishaje bila i xeshcha ljubav na iverhi, kadaje Ius prao noge ljudma: i akoje na pocetku xivota bila vifina ljubavi shtoje Bog ucfinioe ciovik, cfinile, daje na iverhi xivota bila visha i xeshcha ljubav shtoje Ius ostavio svoje priveto tilo u Sakramenu Oltara za rahnu ljudma. Ovofu dvi frane, kojechu razloxechi ukazati.

Vidioje Jakob u sas one glosovite skaline, kojesu dopirale od zemlje do neb, po kojima su uzilazili, i snilazili Angjeli, a na iverhu Bog išli naslonjen slajeo; i utrashivshise Jakob od ovoga vidjenja probudiose vziuchi. a) *Terribilis est locus iste.* Strahovitoje ovo msto. Na vishe nacinsah tomacisfe ovo zacsudjenje Jakoba, ja samo velim, da altije ovo vidjenje, niti ova novina mogla uzrokovati toliki strah u njemu; jerbo shto su Angjeli uzilazili za primiti zapovidi od svoga Gospodina, i shto su stnilazili da ove zapovidi izversas za dobro ljudih, ovo vičjenje moralioje pris uzrokovan veselje Jakobu i zadovoljshinu negoli strah. Ako dakle Jakob nije imao od shta tolikose cleduti, koje usrok daleje upplashen probudio, i stolikim strahom poceso vapiti, daje ono msto strahovito?

Pro-

Probudio je Jakob u strashen, ne zaradi onoga shto je vido, veche zaradi onoga, shtonuje od Boga objavito bilo u osomu vijenju. Objavito je bilo Jakobu, da se po oni skalini prilikovalo privilejko otajstvo od uputjenja sina Božjega, i dabi mogao isti Jakob, i svi ostali ljudi unichi u nebo, iši Bog morache suichi s nebom na zemlju. Qui propter C. i videchi Jakob privilejko Velicsanstvo Boga, dache ostaviti na nacin koje mogao nebela, i doček na zemlju k-ljudma, objavljenje ove čudaovate novine, koje nije moglo unichi u razum človicksanski, jesu uzrokovalo u njegovomu sru toliki strah, da se probudio dertajući, i vasio: strahovito je ovo mije. Vidoje Jakob dvi stvari, kojemu s razlogom uzrokovale veliki strah, ne osima, veche razumu. Pervaje bila ova, da buduchi skalini usmrtiti, po koimaje Bog imao suichi, sfilazak bio je vecui nego skalini; jerbo skalini dopirali od neba do zemlje, kojaje dalecsina izmirlija, a sfilazak bio je neizmiten, od Boža do ljudih; videchi dakle ova dva kraja, Bož i človika neizmiruju nacisnom razlučenja, dache se sjediniti, tkoje nebi cistudio, skobi i pri sebi bio, i tko nebi izvan sebe bio, i dertao? Drugi uzrok straha Jakobova ovije bio, da po uputjenju sina Božjeg-a Angjeo iz najmanjega kora zadobivao mlogo vishe, nego je Lucifer zaktivao. Lucifer zaktivao, da bude jednak Bogu, a Bog učinivši človik, kolikose doticše naravi človicksanske, ostajao je manji od Angjela posljednjeg kora. Ovoje bilo ono veliko otajstvo, veli Auguštin, shto su Angjeli po oni skalini nici uzlazili, a drugi uzlazili. Kadaje Bog stajao na verhu skalina, a Jakob kod nogu istih na zemlji lezao. Angjeli koisu bili blizu Boga uzlazili, a koisi bili blizu Jakoba uzlazili, i ovo njivo inilazanje i uzlazanje nije bilo gibanje volje Angjeoske, veche uredba njove vlastite naravi. Oni, koisi bili od strane gornje, gdje Bog bio, uzlazili; jerbo su svi Angjeli mlogo manji od Boža: a oni, koisi bili od strane dolne, gdje bio Jakob, uzlazili; jerbo su svi Angjeli visi od ljudih. Pak buduchi Angjeli visi od ljudih, Bog nije uzeo narav Angjeosku, veche človicksansku, ovoje bilo ono, shto je strah zadržao Jakobu vapiuchem, daje ono misto strahovito, videchi, da Bog imade suichi, i tolikose poniziti za ljubav ljudih, da oftane, kolikose doticše naravi človicksanske, manji od svakoga Angjela, i da se sjedini snaravjom človicksanskom, kojaje s Jakobom lekala kod noguh skalina.

Ovoje isto i Sveti Pavao pishuchi Xudion izkazao, kada ovako veli. a) *Nusquam Angelos apprehendit, sed unum Abraham apprehendit.* Imaoje Bog dovet miftan, devet korah Angeoski, i izvicitum ostavioje svakolika miftan, i proshao sve devet korah neuzanshi narav Angeosku, vecheje suishao do defetoga skalina, da najuijegsa, gdje Jakob lexa, i ondje uzeo nashu narav, koja je bila pala, za uzdignuti, i koja je bila nemocina, za ordraviciu, shto je bila sverina, zaradi koje je frishao, i tolkoje ponizio. *Qui prepter nos horinas &c. Et facinatus est.*

Ovoje ono, shtoje dogndilo u Nazaretu na 25 Marca. Da prigjemo fada s-promisljajem nashim u onu goštonicu Jerofolinijske, i vidichemo koliko vechim razlogom recbie moxe ono misto strahovito. Svlaci Isus finoch sa sebe svoju haljinu gornju, pripisuje se sjednim rucnikom, liva vodu svojima vlastitim rukama u medenjak, i klekuuyshi posceoja prati noge svojim rucenikom, i rucnikom tertii. Kakvi nije morao biti na pervo vidjenje ovoga dilla strah, kakvo zacsudjenje, i srecivanje! Csiniloleje, dasu morali zidovi dertati one goštonice. Nije bio ondi Jakob, ali keje nahodio Petar, koji izvan sebe vishe nego na planini Tabor zavadio gogorechi. *Domine tu mihi lares pedes?* Gospodine! ti meni, ti Petru noge prati? Ah nechu privoliti tomu nikada priko sviu vikovah. Veche iz ovoga pervoga okološanja vidise, koljake razlike medju danom, i danom, medju otajstvom, i otajstvom. Izporedite fada svetoga Petra s Jakobom. Jakob pasli kakoje video skaline, po koljane Bog imuo finchi, veoma je xelio, da snijeg, i odvlacerje njegova doshaftja csinilomuse, daje jedna vikovicanstvo. b) *Dunc veniret desiderium cellum aeternam.* Petar suprotivnim racinom, videchi, daše Isus pripravlja pratimu noge, reproducisti, niti privoljava, pacje izkazuje, da nikada tomu privoliti neche. *Non levabis mani pedes in aeternum.* Akoje ovo bilo u Petru od ljubavi, i poshtovanja prama Isusu, i Jakobgaje mlogo ljubio, i poshtovao. Ako dakle Jakob xeli, da Bog snijeg, i daše suzi ucsirivshile ciovik, zashto Petar neche privoliti, daše Isus finzi, i dame pere noge? Zato bash zaradi razlike, kojeje medju jednim, i drugim scikenjem. Dale Bog uputti, jest, daše ucfini ciovik; da noge pere ljudma, jest, daše ucfini sluga; ucfinitie ciovik, jest, uzeti na sebe neshe ciovicsanstvo, ucfinitie sluga ljudih, jest na niki nacfin svuchile od istoga Bozanstva.

Nebi

Nebi je smio toliko rechi, da nebude svedi Pavao ovo isto rekao, i josh vishe. Sleshaće njegove rici, vishe puta čuvene, ali možebiti nerazumivene. a) *Qui cum in forma Dei esset, non rapnam arbitratu*s* est esse se aequali Deo: sed semetipsum exaltauit formam Jervi acceptens.* tu familiardinem huiusmodi fidibus, et habita incestus u homo. Hoc he rechi, da buduchi Sin Boxanski u svemu jednak Otcu, ne samo daseje učinio manji, veche josh unishtioseje. Učinioseje manji, jerbo buduchi bog i človik, učinioseje sluga, i učinivshi se sluga, staziose je jedno nishito: *exaltauit semetipsum.* Šada pitam: a kada je bilo, daseje Bog učinio človik, i kada je bilo, daseje učinio sluga? Učinioseje človik na početku života, a sluga na pranju noguh; dakle na uputljenju učinioseje manji, a na iverhi života peruci noge ljudna unishtioseje. Toliko višoko, i toliko xestoko ljubio Ius ljudi na sverhi života svoga.

Mlogi tomacitelj razumio ovo pismo Pavla od uputljenja, i vele, učinivshi Bog čovikom, učinioseje onda takogjer i sluga. Ali ovo tomacenje jest reskladno, da nereknem nepravedno naravi čovicsanskoj. Biti čovik, donosi sobom nijednostrann, to jest, čovik može biti Gospodin, illi sluga, a Ius kano čovik, ne samo daje bio Gospodin, veche i privilegi Gospodin. Takoje potverdilo Angjeo pozdravljajuchi Divica, da on kano Bog bio jest bio Privilokoga, a keno čovik bio jest bashtnik Kraljevja Davidova. Na ovi način govorio je visje puta i isbi Ius, a osobito kada je rekao: b) *Nije sluga zekti od fraga Gospodina.* Dakle rici Paula svetoga neprotive, veche potvergiju, daje Ius prie učinioseje človik, pak posli, kada je prao noge ljudma učinioseje sluga. Ovo isto potverguje čudnovatim načinom Discyplio Alexandriuski, kada ovačko govoriti: *Ius Kerst, Bog, i Gospodin Apostolah,* kada je uzeo priličnu sluge ustaje od vescere, i neke supte frage, i s-rnesnikom se pripisuje: *anoje prilika sluge.* Priprosto, i nizko stanje sluge, nije dillo, illi nepravda naravi, nego friche. Narav čini svekolike ljudi jednako, ali frichaju ona, kojih razlučuju, niko podixe na gospodstvo, a druge fricaju, i čini sluge. I ovoje bila ona višina ljubavi Isusa na sverhi života; jerbo na početku, kada je učinio človik uzeo je narav čovicsansku, ali na sverhi života učinivshi sluga peruci noge ljudma uzeo je niznu friche. Onda se učinio manji, jerbo bu-

a) Philip. 2. b) Joam. 15.

buduchi Bog, učinio je ciovik; ali sinech učinio je sluga, jer bo unishtio je. Tolikoje uštočko ljubio lude. *Emissarius fratetipus fermans serui accipiens.*

Pak ako je toliko ponio Iis peruci noge Petru, i ostalima ucerikom, shtochu rechi, i što mi možemo misliti, kad god gledamo prošteta, i klečešča kod noguh Jude? Ah ovdi ostaju izvar febe išli Serafini, i moraju zameknuti od strahote jezici Angeoski! Ako je Petar ustrashen rekao: *Ti meni?* Koliko vechim razlogom mi možemo reći: *Ti Jude?* Ti Gospodine Jude peresi noge, onomu udjavolitomu izdaici, od kogaje žveti Ivan rekao: *Kada djavača jure počasni isku u serdec, da izdada njega Jeda.* Ti Jude, onomu vechemu pažnjaku od svim odsugnjih, od kogaši Ti išli rekao, *dobrobiti bilo, saſe nebude radio ciovik ent.* . . . a) Salomon ukazuje u verste ljudih, xivih, mertvih, i onih, kojih nisu rodili, i samo gleda na zla vrjmenita ovoga xivota pridmeche mertve xivima, a one, kojih nisu rodili, jednima i drugima. Shtobi bio rekao gleda na zla vikovicsna, koja su vitila nad glavom Jude, i gleda na grih, u koncije otverđnut ošao, koje je zlo veche od svim zalaž? Dakle po svakomu razlogu bolje bilo za Jedu, da nebude bio, nego shto je bio, da se tako profire Iis priđ noge jednoga ciovika, kojega bivšvo jest gorje od nebivšva. Mirite Šada piznu, u kojoj bio jest sin Bojanstveni za ljubav ljudih. Pod Bogom snežmirnom dalečinom jesu svakolika stvorenja: pod svim kolikim stvorenjem takojer snežmirnom dalečinom jest nebivšvo, pod nebivšvom jest Jude, a kod noguh Jude Iis. Tolikoje velika razlika medju danom početku, kada se učinio ciovik, i medju danom, kada je Iis prošter klečao kod noguh ljudih. Od onoga dana veštice: *kada ljubljashke svoje, ali od ovoga, in finem dilexit res, do sverhe ljubi ih.*

Doshaosam Šada za potverđiju štamnu dregu moga govorjenja, i velim, premakoje na početku xivota Iisova, ljubav njegova prama rani bila visoka, shto je uzeo na sebe narav človicanskiju, řavintim poradi tvorenenja iste ljubavi, i okološtanja, vishaje bila i xeshcha ljubav njegova na sverhi xivota, kada je hotio na svomu dlenju ostati Štami u prisvetomu Oltara Sakramantu.

Glasovitoje pitanje kod Bogoslovaca, da nebude Adam sagrišio, bilje Šin Božji bio upatnio, i ciovik postao, žveti Thoma

sa svojima učsi, da nebi; a Ivan Štot sa svojima veli, da bi. Običajuju nishtanemanje ova dva mnenja sjediniti na ovizaciju: budući da je Adam sagrisao uputio se ſin Boxi i puti terpechoj, da bude skladnoredna gribu, i prikladna zadovoljstvini po terpljenju i finerti. Što da Čām nebude sagrišio, ſavintim biobife uputio u puti neterpechoj, jerbo gđi nejma griba za učifiti zadofit, nije potribita ni kesišta, i u ovomu događaju biobife učfinio cōvijk, ne da učfini zadofit za naſhe grihe, veche da zadofit učfini Ivojoj ljubavi. Ovo ukazuju bifro riciši Sabora Nicenskoga: *Koi za nas ijdite, i za naše spaſenje enišao je s-nebesa, i uputio jeſt.* U koim učiſtofe vide dva uzroka različita od uputjenja ſina Boxje-ga, i za ljubav ljudih, i za ljubav naſhega spaſenja; jedan uzrok od ſame i crne ljubavi, a drugi uzrok od lita. Dakle, da nebude lik bio potribit, ſamo zarad ljubavi naſhe biobife ſin Boxji uputio, budući da je ovo bio pervi, i oſobići uzrok: *Qui propter nos humi-nes.* Ideye vi, na priliku, pohoditi jednoga vaſhega dobroga pri-atelja, razumiete na putu, da on lexi boleſtar, vi onda ſlidite vaſhe putovanje daga pohodite i kano priateļja, i kano boleſtna; ali ſta-kuvu odlukom, da ako i nebi bio boleſtan, vibiftega pohodili ka-no priateļja, budući ovi bio uzrok pervi.

Ovo iſto čogodiloſeje u otajſtu uputjenja, kojef je od Zaka-rie zove pohodjenje Boxe. a) *Vifitatio nos eritis ex alto.* Pervo određenje Boxje za učfiniſte cōvijk prie prividita griba, jeſt bilo ſama ljubav pram ljudma, ſkomajne hotio večhati, pribivati, i a-ſlat ſlajima, kako on ſam veli. b) *Dolice mea effe cum filii homi-num.* Dogodiloſeje posli, daje Adam sagrišio, i ſvekoliko pokol-jenje cōvicioſko oſtalo na ſmet rannito, oada k-uzroku ljubavi prilochioſeje uzrok lika, i hotinchi Bog naſ prie pohoditi kano pri-atelje, pohodionaje takogjet kano boleſne, i rannite. *Propter nos homines, et propter nefram ſalutem.* Odluka dakle i ſverba uputjenja, kakofam rekao, nije bila ſamo da naſ Bog odkupi i ſpaſi, veche zajedno, da učfini zadofit ivojoj ljubavi, i da moxe oſtati ſnami, koje bio uzrok pervi. Zaradi ovoga Išai, koji nazije toliko bi-ſtro objavio otajſtu uputjenja, mogao je rechi, da ſin, kojse ima rodići od Divice zvanichele Ius, ſto hoche rechi ſpaſitelj, ali nije rekao, veche veli, dacheſe zvati Emanuel, ſto hoche rechi Bog Jhami; jerbo pervi uzrok, ſhtafeje Bog učfinio cōvijk, nije bio

bio toliko iš za spafiti ljude, koliko ljubav, i xelju, da ostane snami. Nobisem Dese.

Ovije bio uzrok vruchoxeljni, ova vruchoxeljnost ljubezni, i ova ljubav višoka, skojomje ljubav Bojanstvena u pocsetku xivota ukazala sverhu, kojaje privukla Boga s nebesa na zemlju. Ali satochu recati, i što mogu reči, o ljubeznili Golpodine! od dana ljubezniha sverhe xivota tvoga? Premakoje ljubav njegova veoma višoka bila na uputjenju, falyintim niti ja mogu ostaviti, niti on može zatajati, da nije bila na sverhi xivota ljubav njegova mlogo visha, i mlogo xeshcha, i vecha od sebe iste. A zashto? Jerbo akoseje u onomu dnevu eputtio, da ostane snami; finoch nije mogao drugacije učiniti od ljubavi, večeće oslavio sebe pod prilikom kruha u priljetoru Oltara Sakramenatu, ne famo, da ostane snami, ne famo da ostane kod nas, koje toliko lubi, veche josh da ostane i u nami. Snami na Oltaru, gdinuše pravi ljubitelji klanaju, i u rani ulazeći u naša perja gdiga primarno. Ljubav (šada vidite jeli ova vecha) ljubav bivitvenim načinom donosi sjedinjenje, i koliko vechma sjedinjuje one, koise ljube, toliko vecha ljubeznivošt, i xelja ljubavi. Ostatni snami, jest biti kod nas zdvora, ali ostati u nami, jest u nami biti iznutra. Ostati snami, jest biti blizu nas, ali ostati u nami, jest sjedinitise, i jedno biti snami. Mlogo vista dakle ljubav bilje na sverhi xivota Hufa, kadaje ne famo ostao snami u privjet. Sakramantu Oltara, veche takogjer i u nami.

Cudrovarim načinom sjedinioje ove dvi ljubavi isti ljubezni vi ucernik Ivan sveti. Posli kakoje urishao, i do nebesa kano Bojanstveni orao uzvisiose, i zavapiro: u prisetku biske Riza, skupioje svoja krila, i spuslivshise na zemlju rekao: Riza, tojest sin Božji, putt učnjaja ješ, odmahje nadodao: i pribivalje u nami. Ljubezni vi moj Evangelista! koji toliko u visini, koliko u nizini otajan jest, zashto negovorish date razumimo? Ako govorish od sjedinjenja sin Boxjega cefovicsanstvom, zashto nevelish, daseje učinio čovik, veche velish, daseje učinio putt? Akoli govorish od vremena, u komuje sin Boxji čovik učinjen slajao, i pribivao snami, zashto govorish, daje pribivao u nami? a) *Habitavit in nobis SS. B.* nebi bio sveti Ivan ljubezni ucesnik, nitibi bio vechma ljubljen od Hufa nego drugi, da bude oslavio njegovu ljubav ukazati na sve-

tri xivota. Tako razumie ovo Augustin sveti, drugi Boxanstveni orao. Nije rekao Ivan sveti, da se je sin Božji učinio človik, veće da se je učinio put, to jest tilo, jerbo u tlu hotio je Isus ostaviti privjeti Sakrament Oltara, od svoga vlastitoga tila nami rabno. a.) *Caro mea vere est cibas.* Put moja u istru jest jstjez, i nije rekao, da pribivaš nami, veche u nami; jerbo skoje ljubav od uputnje zadovoljna bila, da ostane snami, ljubav u privjetomu Sakramentu Oltara nije bila zadovoljna, da famo ostane snami, veče da ostane, i da pribiva u nami, da ostane, i da se snami ujedini. Sjednom ricsjom, posli kakose je Bog učinio človik, ona ista put, ono isto tilo, biloje zaprika, da stoji i pribiva u nami; jerbo dva tila nemogu biti na jednomu i istomu msttu. Shtoje dekile učinila ljubav Iusova za dignuti ovu zapriku, i za moći zadovoljiti svojoj xelji? Učinilaje to svojom mogachnostjom, da ona ista put, ono isto tilo, koje je uzeo kadaće učinio človik, bude nasba rabna u privjet. Oltara Sakramentu; i na ovu način sjednile su obačvi sverhe zajedno od jedne i druge ljubavi, ona na pocetku xivota da bude snami, a ova na sverhi xivota, da bude snami, i da bude u nami, i to do sverhe vikovali. *In finem dilexit eos.*

Jachi svershit, ali prie hotlobi od jedne, i druge ljubavi jedan nauk imati, i nauk veoma kratak. A kolje to nauk? Ovi, da nasba ljubav bude takva u xivoto, i da sledi takva biti do naše snerti. Shtoje ljubio Ius od pervača osim svoga xivota? Ljudi: *cum dilexisset fratres,* kada ljubljase svoje. A na sverli xivota, i do poslednjega časa dok nije izdahnuo, i ţada, kogaje ljubio, i koga ljubi? ras ljudi, kojeje i prie ljubio. *In finem dilexit.* Oh kolikoje razlucen xivot, i kolikoje razlucsena smert, i kolikoje razlucsena ljubav njegova od ljubavi nashe! Kerstjarine nepoznani, i nefrichna desho grifisima! koja toliko vrime xivish ljubechi smrad, gnijeloš, i tashtiru ove xolofne zemlje, kalkvaje twoja misao u ovome danu, i danu od ljubavi? Jeli mogache, da sin Boxanstveni zaloхivši svoju ljubav, dajeti i xivot tla, i xivot dushe, a ti toliko malo nastoish za twoje vikoviceno ipaſtje? Ah frichna ona dusha, kojaše neraztavi od ljubavi Huse; jerboche u ljubavi njegovoj i na poslednjoj uru zapeti, i tako ljubitga uvike; a nefrich a ona dusha, kojaše od njegove ljubavi razstavlja; jerboche od njega razstavljeni oftati uvike... Ali oštavimo u zli čas ove ovakve zlo-

zlocinjene, i zlododjene ljudi. Oni, koimase dopušli od inžeser-
dja Boxjega pri sebi, i u pameti umerti, ovo shto obicsaju na eri
svoje smerti činili jest, da xale, i dase kiju od svega, shtosu xi-
vuchi neuredno ljubili. Moxeli dašle biti veča hndalshtine, i
veča slipoča od ove, da ljubimo ono nlo, zaradi csega zrano
flanovito, dachemose kajati, i plakati. Ah Gospodine ljubeznivij
akoje tko, kojše moxe kajati, shroje ljubio Tif, jerboši ljubio
svorenja nespoznanja, i nezafelina, kakviliu ljudi. Ali jerbo tvoja
ljubav jest toliko visoka, i toliko stalna, daši nas ljubio do sverne,
neka bude ovi dan, i ova ura sverha od svake ljubavi, koja nije
tvoja. Oni, koisu slidili sna raslapnoga i one, kojesu slidile Mand-
dalini ljubechi ono, shto nisu morale, kakogodsu slidili oju bludno
i slipo, tako danas određujući sliditi pravu svitlost, i pravu istinu
pokore. Tebe fama nulli Gospodine! Tebe fama ljubichemo, jer-
boši Ti neizmirno, i nепрочијено dobro. Tako obećajemo ljubiti
Tebe u xivotu, tako obećajemo ljubiti Tebe i na sreteri, da two-
ja milost, i tvoja ljubav učini nas vridne, date ljubimo evike.

NA VELIKI PETAK PERVO.

*Sciens Iesus, quia venit hora ejus, ut transeat ex hoc mun-
do ad Patrem, cum dilexisset suos, qui erant in
mundo, in finem dilexit eos. Joan. 13.*

Ovoje chaj ljubezrivi, i najslagji redak, koga finoch izuli nash
ljubeznivi, i medeni Odkepitelj Ihs; ovoje ono privitoku otajstvo
ljubavi, toliko puta u ovoj uri receno, toliko puta tolmačeno,
ali nikada zadosti razumiveno. Govori Evangelista Iveti Ivan i ve-
li, dase Ihs od nas dili, i da nas ljubi. Diliše, jerbo veli: *da o-
tide s-otog suta b-Orcu.* Ljubi nas, jerbo veli: *da sicerke luti nji.*
Ali, ako nas ljubi, kakofe od nas dili? Ako nas ljubi, zashto nas
oslavlja? I shroje vishe, ne samo da nas ljubi Ihs, i dale od nas
dili;

dili; ne samo da nas ljubi, i da nas očavlja, veče još u ovoj uri, u kojoj se dili od nas, i u kojoj nas ostavija, u ovoj uru od rafšanka ljubionasje savische, ljubionasje sverhu racina, ljubionasje na vische, i najxeshche. *Sciens quia vnde hoc res.* Znajuću daje došla era njegova... Kada ljubljašte svoje, do sverhe ljubi nji.

Da ovo bude rekao koji drugi Evangelista nebiše činio; ali da Ivan, oni orao mudrosti, i nauke; Ivan, oni pišar od najotajnijih stvarih perfah Hafovi; Ivan, oni učenik, koj je iz medju svim zase bolje ljubiti, i zasluzio, da iz medju svim bude večna ljubljen, da velim Ivan govori ovo, i nami kaže, daše Isus dili, da nas očavlja, i da nas ljubi? Da nas ljubi, i da fada navlaštito, kadaće od nas dili, večna nego ikada nas ljubi? Ja nemoga razumeti. Da bude Ivan sveti rekao, daše Isus od nas dili zato, jer bojuje veče kao bilo shtonasje ljubio; da bude rekao, daše snami razlavljala zato, jerbo vrime, koje sve fvershuje, ondaće bilo fvershilo i od njegove ljubavi; da bude rekao, da nas ostavlja zato, jerbo veče nemoxe terpiti nashe nespoznanstvo, i nasu nevîrnost, i zatadi toga da nas vishe neljubi, veče da nas očavlja, i vrachase k-svomu Otcu; da ovo bude rekao Ivan sveti, istica jest, dabismo se morali razkalostiti, alibi barem znali zašto, znali urok zaštobe od nas dili, i ibibilmo morali izpoviditi, daže Isus snami dillova tako, kakvihmo mi bili; ljubavgaje privukla s-neba na zemlju knami, a neljubav razlavilagaje od nas, i zatadi toga, daše dili, i da nas ostavlja. Ali Evangelista sveri govori, da to njegovo odilazanje nije neljubav, veče ljubav, i da onda, kadaće Isus od nas oddilio, ljubionasje najvechma, i doshao na najvishi vrh ljubavi odkudže nemoxe dalje, niti vishe tkogod ljubiti. *Cum dixerit Sc. Kada ljubljašte Ivoje, do sverhe ljubi nji.*

Ovo su one sladke risci, kojehan je vam danas iztolmaciti; ali imam dva protivnika, prvi jest ista ljubav, koja veli, da to nije ljubav, kadic ljubljen očavlja; drugi protivnik jest sinert, koja veli, da ljubav, od koje večna biti nemoxe, jest ova, shtoje Isus za vas tvoj život dao, i utro na dervu krixa. Nishtanemanje vidichete vi svashim zacsudjenjem iz moga razlozenja, da ljubav Isusova najvisha prema ljudima bila jest na svomu dilenju od ljudih. Imajte sano pomnu, a ja počinjam.

Ljubav biltvenim načinom jest sjedinjenje, koje ista ljubav čaravnim načinom traxi, kovomule prigiba, kovomu uputuje, i u samom sjedinjenju stoji, i počiva. Ovo su risci Platona, i Augusti-

flia. Sada dakle, akoje narav ljubavi sjedinjiti, kako moze biti tvorenje ljubavi razstaviti? Tako jest, i tako mora biti, kada je ljubav najvisha. Kadsu uzroci savishnji, onda poradju tvorena protivna. Xalot cini ciovika vikati i jaukati, ali akoje savishnja, cini ga zamuknuti; svitlost cini ciovika viciti, ali akoje savishnja, cini ga zaslipiti; veselje cini ciovika okiviti i razvedriti, ali akoje savishnje, cini ga umoriti. Ovako i ljubav, naravnim nacismom sjedinjuje, ali akoje savishnja, ubija. *a) Fortis est ut mors dilectio*, rekao je oni najmedrii Kralj Salomon, jakaja kano smert ljubav. Nije on govorio od kakve god ljubavi, veche od ljubavi jaka, a ljubav jaka, ljubav visoka, ljubav savishnja cini tvorenia protivna. Jest sjedinjenje, i cini razstavljanje. Ljubav se znade fvezati, i znade se takogjer razterzuti, kano ona Samsona, dokje mlađana pustale fvezati, a kad poftane jaka, onda i sveze razterzuti. Ljubevje uvik lubezniva, ali kadkad lubezniva, i sjedinjava; a kadkad lubezniva i jaka. Kano lubezniva i sjedinjava sjedinjuje lufati, koje su neizmerno medju sobom razlucene; kano lubezniva i jaka razterzje i razstavlja najjače sjedinjenje. Koje li stvari na svetu veoma medju sobom razlucene, i salvintim veoma sjedinjene? Nashe tilo, i nasha dusba, jerbo jedroje zemlia, i drugoje duh, i tolikoje jaka ovo dvoje sjedinjeno, da se zajedno ragjaju, zajedno raslu, zajedno xive, zajedno hodeju, zajedno posluju, zajedno poslovaju, illi ob dan, illi ob noch, illi bdechi, illi spavajuchi, u svako vreme, u svaku dobu, uvik priatelji, uvik dragovi, uvik zagerljeni, uvik sjedinjeni. Ovo dakle ovakvo jako sjedinjenje dusbe i tela tko razstavlja? Smert. Takvaje i ljubav. *Fortis est ut mors, dilectio*. Ljubav premislita kano sjedinjenje, jest kano xivot: premislita kano jaka, jest kano smert, koja razstavlja.

Sada molim, prie uputjenja Sina Bojkoga, shtoje bilo medju sobom veoma razluceno? Bog, i ciovik. Shtoje dakle učinila ljubav sjedinjujuća? Privuklaje Boga s-nebesah na zemlju, i sjedinjuje Boga s-ciovikom. Posli uputjenja, kojašu bila medju sobom veoma sjedinjena? Iste i ljudi. Pak shtoje učinila ljubav jaka? Uzelaje, i razstavlja lufu od ljudih. *Ut translat ex hoc mundo ad Patrem*, da otide sovog svita k-Otce. *Izistajam od Otca, i deskanjam na fit, etovam ljubav perva*. Opet sada očekujam fit, i idem k-Otcu, etovam ljubav jaka. Ovoje ono, shtoje rekao, i shto go-

vo.

voru sveti Ivan, kada ljubljaste sive... do sverke, i na sverki, i u sverku ljubi nji. Ius sjedinjen sljedma ljubav; Ius razstavljauchse sljedma ljubav, i ljubav od koje vecha nemoxe biti. *In finem dilucit eos.*

Koi ostavlja sve zaradi onoga, koga febi, ostavlja svekoliko; ali koi zaradi onoga, koga ljubi, ostavlja istoga, koga ljubi, onaj ostavlja vishe, jerbo ostavlja i onoga, zarad kogaje ostavio svakolika. Kadaje Ius doshao na neba na zemlju, ostavio je zarad ljubavi nashe nebo, ali kada seje od ljudih razstavlja, ostavio je iste ljudi, zarad koje ostavio bio nebo. Kadaje doshao na zemlju, ostavio je zarad ljudi, zarad ljubavi ljudih Angjele, a danas ostavlja iste ljudi, zarad koje ostavio bio Angle. Kadaje doshao na svit, ostavio je zarad ljubavi ljudih slavu; a danas ostavlja one iste ljudi, zarad koje ostavio bio slavu. Najnosi, kadaje doshao na svit ovi, ostavio je zarad ljubavi ljudia svoga Otca, a danas ostavlja ljudi, zarad kojih ostavio bio svoga Otca. A na sviti ovome shtoje ostavio Ius i Perodivske kano sreti, zarad ljubavi ljudih ostavio je svoju domovinu: poslujući, zarad ljubavi ljudi ostavio je pokoj: podlažuchiše, zarad ljubavi ljudi ostavio je sloboštini: podnosechi tolike muke, zarad ljubavi ljudi ostavio je noshtenje: umiranuchi, zarad ljubavi ljudi ostavio je xivot: davatiše, i zatvorivske u pršvetomu Sakramenu Oltara, zarad ljubavi ljudi ostavio je sebe istoga; ali dilecije, i razstavljauchse od ljudi, znajući da je doshla ura, da cride sotvog svita, ali ostavio je vishe nego bogatstvo, vishe nego domovinu, vishe nego pekoj, vishe nego poshtenje, vishe nego xivot, vishe nego sebe istoga: jerboje ostavljao ljudi, zarad kojih svakolika bio ostavio, na takvi način, da budechi Ies zarad ljubavi ljudi ostavio svekoliko shtoje imao na nebnu, i istoga svoga Otca; i svekoliko shtoje imao, i mogao imati na zemlji, i sebe istoga, nejmajecih vishe shtobi ostavio riti na nebnu, niti na zemlji, niti u febi, niti izvan febi, zarad ljubavi ljudi da moxe dojti na najvisi verh od ljubavi, odkud se netože dalje, doshao je na to, da zarad ljubavi ljudi otide, i razstavise s-istima. Njegova xelja, i nasha korist, ovu bila dva kerwnika, koisu u onoj uru od razstanka razdirali njegovo srđce. Xela njegova hodilje, da ostane, a korist ljudi sfilagaje da otide; jerbo a) expedit valis ut ego tam,

dem, odpotribeje za vashe dobro, da je idem; i kakogod xelja bilaje njegova, a korist bilaje ljudi, vishee mogla uesnosti korist ljudih, nego ita njegova xelja. Neka pridobije korist ljudih moju xelju, i neka tvi vide, da sam ljudiju do sverhe, i da zarad ljubavi njoive odilazim. Cum dilexisset . . . tu fuit dixit eis.

Sada dolazi smert drugi protivnik, i veli: nejma ljubavi veche nego ova, shtoje Ihsus dao svoj xivot, i umro na derva krixa; ali da smert vidi ocito zajedno svami, kolikoje vecha ljubav Ihsusa bila na razstavljanju, nego na smerti, da metnemo bashtsu prema Kalvariji, i prikazanje njegovoga dilenja, s prikazanjem njegove inertie.

Prikazalishite od poslednjega dilenja, i razstavljanja Isulova bila je ona bashtsa od getijeniza, pokrivena s-tminama nočnimima, gdje svekoliko bilo ljubav, svekoliko mucusanje, svekoliko xalost i gorkost od dojdushaga razstavljanja. Ondi u onoj bashtsi oddiofeje ljubeznivij Gospodin od svojih učenjata, ali ne od tvisu na jedan put, vecne od nikih razstavio se je, a od drugih opet posli, da tako razdili, a neterpi na jedan put onu bolest svoje duše unutrujnu poradli ovoga razdelenja, i odilazjenja. Na ovileje nascin od nji razstavio Ihsus; pacje, *austris est ab eis*, veli S. Luka, nije razstavio, nego se odkinio od nii; s-ovolikomseje s ilom razstavlja Ihsus od ljudih, daje njegovo razstavljanje bilo jedno odlikujuće i tolikoje u njira bio, i u njima pribivao, daže nije razstavljaod njivoj očiju, niti je razstavljaod njivih rukuh, veche seje odkidaod njegovog srđca, i njemu istomu odkidaod seje njegovu srđce: *austris est ab eis*.

Neka ſada kaxe smert, ako moxe, ono, shtoje bilo najtežje Isusu terpiti na sverhi xivota svoga; i jelimise onda, kadaje umirao odkidaala duša njegova? Ne zaisto. Evangelija, kojje najvishe rekao, jeli S. Mattheus, a shtoje on rekao? *Emissum spiritum*, da li svoj, veli, pustio jest; na takvi nascin, da kadaje Ihsus umirao pusti dušu, a kada seje razstavlja jestje odkidaod ljudih. Tolikomu je bilo listro umerti, a tolikomu je bilo teško razstatile. Ona sveza, skojomje duša Isulova bila ivesana s-tilom jestje razvezala; a ona sveza, s-kojorje Ihsus bio ivesan s-ljudima, nije razvezala, veche seje raztergla, i odkinila, *austris est ab eis*. Kolikoje bilo ljudi na tvisu, tolikoje bilo korenja, koja su obkolilla srđce Ihsusa. Biela korenja od trideset i tri godine, bila su korenja od jedne stivate vikovicsnosti ukorenita s-tolikom ljubavjom, natopljena s-tolikom

kim suzama, utverdita s-tolikim tugama; i ova sva korenja, tolko jeka, jesuće morala ivakolika raztergnuti u ovoj istoj uri od njego-voga razlavljavanja. Ah koliku xalost, kolike fili, koliku muku podnije Iisus u onoj uru! Jeli moguche, govorio je on, da ljudi moraju olati na svitu, a ja otici? Jeli moguche, da moraju olati na Ivitu moji, kojelam ja toliko ljubio? *Sors, qui exire in mundo.* Jeli moguche, da se ja imam oddijiti za uvik od ovog svita, kudafam ja dosbao uji traxiti, i traxiti s-tolikom ljubavjom? On strahovita razstavljanja! i strahovite ure!

Ovako razstavljen, illi da bolje reknem, odkinjen Iisus od svoji velenika, pocceoje moliti svoga Oca. Otce moj vikovicsni, akoje ikako moguche, nekane proje kalex ovi, i ova gorka crsna, daju nepieni. Ovoje ono, shtoje Iisus molio, i govorio u beshci. Sada da vidimo, shtoje govorio na Kalvariji. Pribien na dervu krixa, i vecne blizi smerti, videchi, da li svakelika sver-shena, rekao je. i zavaplo, *xedjam.* Kakoje to? Sada imash xedju milli Golpodine! Jesili ti oni ifi, koisti prie u beshci bio, ili si drugi? Spomenise, da se to govorjenje Kalvarije nefudara sonim od beshcice; u beshci bicsi toliko protivan, i moliosi date projde crsna, a sada na Kalvariji, posli kakosi pio sve gorkosli iz nje, vi-cesih i govorish, da xedjash josh vishe? Takoje SS. B. jerbo ciasha od Kalvarije jest bila jedna, a ciasha od beshcice jest bila druga. *Calix iste, crsna ova, a ne druga.* Sveti Ivan zlatousti, sveti Cirillo, Lutimiro, i ostali Otri razumuju od ciasne muke i smerti Iisuseve oni glasoviti redak u pismi 24. *Calix in manu Domini, et inclinans ex hoc in hoc.* Bilaje crsna u rukuh Gospodinovi, veli David, i nagnuoje, i izlio iz jedne u drugu. Akoje bila crsna u rukuh Gospodina, bilaje jedna, a akoje izlio iz jedne u drugu, bilesu dvi. Kakve su dake ovo crsne na nuki, i smerti Isevoj ovako siedinete, dasu bile jedna, i opet razluecite, dasu bile dvi? Jeli bila ista smert, ali dvostraskim načinom premista, kakojuje promishljao ifi Iisus, u beshci getsemana, i na planini Kalvarije. Smert promislita kano smert, jest bila crsna od Kalvarije, gdje svoj xivot dao; a smert promislita kano razcilerje, jest bila crsna od beshcice, gdje je primilli Iisus od svjeći razlavljao, i ovoje bila ciasha ona od njegove ljubavi, kojoj je protivio, i malio, daga projde. Ovo za potverditi uzinam ific ricsi pišma svetoga. *Calix iste, crsna ova.* Ove ricsi, crsna ova, jesu, koje razlueciju jednu crsnu od druge; ove ricsi, crsna ova, jesu, koje ukazuju ciashu sa-

dashnju a ne dojdaju; ove ricsi, cijasna ona, jesu, koje je sjedinjenu i prikazuju ono, shto je bilo prie, negoje molio, daga ova cijasna projde. A shto govore sveti Evangeliste cijaje bilo prie, negoje molio daga projde ova gorka cijasha? Svikolici ukazuju onu veliku gorkost, onu xalost, onu teshku muku tisu, kojuje imao dilechile od svoji učenikah. S. Luka veli: *Očeši se od nje, i nekakvih molitava*: Očeši, ako koches, prinješ ova cijaska od mene. Sveti Mattheus govori ovako: *Sterpiši eudi, i bđite sanjam, i poslavši male upade na lice svoje molechi, i groznechi*: Očeši moj, ako je moguće, nekome razvode cijasha ona. Na takvi način, da cijemus je protivio Ius, jest bila ona gorkost, ona xalost, ona tesnokocha, i ona muka, kojuje imao razlavljajuchis od ivoji dragih učenikah. I ono, shto je visbe, tri puta u istomu vrištenu, i u istoj uru, jesle od nji razlavljao, i na molitvu ishao, i opet tri puta kajirnijeje vrachao, tolikomuće teshko bilo shnjirale razstaviti. Dajte ovo njegovo razlavljavanje, ovo dilenje od svoji učenikah, bilje ova gorka cijasha, zarad koje je molio svoga Oca daga projde.

Pak shto mislite, daće slidili posti u bashcisi? Shtoje slidilo posli ove rjegove molitve? *Et factus in agonia, veli pismo, pocleoo je Ius onda chutiti i terpiti skončurje, smertnu tugu i ervanje*. Smertno ervanje smertno skončanje i muka jest samo u onima, i onijim sam podnose, koju za smerti, a Ies na svojoj smerti, na dervu krixa, nije terpio, niti podnosi ova smertna muka, i skončanje; jerbo samo prijnuvши svoju glavu duh jest pušio. Ako daće Ius nije terpio smertnu muku i ervanje na krixa, ako nije podnosi smertno skončanje na Kalvariji, zashto terpi ova smertna muka u bashcisi? Zato, jerbo na Kalvariji jest umirao, a u bashcisi jeste razstavljaio; na Kalvariji jeste razdiljavao od sam sebe, a u bashcisi jeste razdiljavao od nas, i ovo dilenje, ovo razstavljavanje jest bilo ona smertska tuga, i ono smertno skončanje. Umroje Ius kao čovik, i razstavio se od svoji kano čovik, ali titije umro, kako umiraju ljudi, nitiseje razstavio od svoji, kakose ljudi razstavljaju, jerbo nije nas ljubio onako, kako ljudi ljube. Umroje kao daje otishao brez muke smerte, a razstavio se od ljudih smukom smertenom. Toche rechi ljubiti, i toje ljubav, od koje večka i xeshcha biti nemoxe. *In suem dixerit.*

Sadachete razumiti ono, shtoje Ius izlio iz jedne cijasne u cijashu drugu, kadaje nagnuo, i izlio iz jednoga kaleda u drugi. *Inclinavit ex hoc in hoc*. Jedna cijasha jest bila cijasha njegove smerti,

a druga crsna bilje ona od njegovoga razstavljanja; i kakogodje crsna od njegova razstavljanja bila mlogo gorsa za njegovo serdec, i mlogo strahovita nego ona od njegove smerti, da ovo takojer vide, i poznaju ljudi, shto je učinio? Svekolike one muke, svekolike one smertne očestva, koje je morao terpiti na svojoj smerti, jest izljo iz crsne svoje smerti u crsu od svoga razilavljanja, to jest, da rekuem bistrje, svekolike one tuge i xalosti, svekolike muke i gorkosti, koje je imao podniti na smerti, nije onda terpio, kada je umrlo, veche onda, kada se od ljudi razstavlja. Tako govore Evangelijske, kada govore olobitom učesnom od ovoga poslednjega njegova dilenja, i razstavljanja. Shto obicsaji terpiti ljudi na crsu od Ivoje smerti? terpe i podnože strah, tugu, xalost, smertnu muku i skoncanje; ovo je svekoliko terpio Isus u bashedu na svomu diljenju od svoji učesnikih. Nit neka tko god ne sumnji, da ona crsna njegova smerti izlivena u crsu njegova dilenja nije sluskala i njegovu kerv, koju je prolio na Kalvari, kerv ova bile su one kapi kervi, kojega poradi znoja vishe nego mrtvoga skinje ga carile, i pod njim zemlju natapale od one privelike file, i muke smertne u bashedu getsemanske. Dakle tezje bilo Isusu oddilisje od nas, nego uneri za nas; i zaradi toga ljubav od koje nemoxe biti vecha jest bila ona, kada se od ljudi razstavlja. *Cum dñe Christif est Ec.* Znaoje ovo dobro oni njegov poljubljeni učesnik, koje bio i napolju, i u nutri u njegovom serdecu, i zato kadje pisao nije rekao, kada dojde ura od njegove smerti, veche veli, kada dojde ura od njegova dilenja, da otide, *kada ihabas te voje Ec.* Cira od njegove smerti jest veoma velika, jerbo valja toliko, koliko njegov xivot; ali cira od Isusova razstavljanja jest bila mlogo vecha, jerboje vridli toliko, kolikosi vridili oni, za koje je svog xivota davao; i zaradi toga rekao je, da kadsje doshla ura od njegova dilenja, onda je vecima ljubio, nego ikad; jerboje mlogo tezja bila za serdec Isusovo ura od dilenja, nego ura od njegove smerti. Ura od njegove smerti jest bila iverha skojomje ivershivao njegov xivot, ali ura od njegova dilenja, jest bila iverha s kojom se skoncsavala ista ljubav. *Cum dñe Christif est Ec.*

Sada mislim SS. B. da sam zadofu ukazao, i potverdio ono, shtosam obezbao. Ako ste spomenj slushali, i moja ukazanja od prigorsiche ljubavi Isusove promistljali, moraliste takojer promishljati, i poznati duxnosti vashe prama Isusu. Ali, jest moguće, da se Isus toliko xalosti razstaviti od nas, a ljudi ne Iviti nimalo nekale

xale razstavite od Isusa? Pacse procinjuju i derxe za jedno razkoshje, za jedan xivot, i za jednu tricu ono, shtoti razlavila od Isusa. Kerfjanine nespoznani, i nefrichni! koji za toliko godina veche xivish razilavljen od tvoga Isusa, kakvaje twoja pamet, kakvaje twoja misao sada u ovomu dnevu, kada se promisbla ljebab Isusa? Isusa boli toliko jsko serdce razstavite od tebe, i otichi u nebo ksvomu Orcu, a tebe toliko scalo boli serdce razstavite od Isusa, i otichi onamo u pakao i Volish, i odahiresi prie pakao brez Isusa, nego nebo, i blaxenstvo vikovicsno s Isuom? Ako ti kano Kerfjanin nechesh da se spomenesh od Isusa, barem karo ciovik spomenile od tebe istoga. Kaximi, kaximi sada, mislishli ti jedan put razlavite od svega onoga, shtote razlavila od tvoga vikovicsnoga spaferja? Kaximi mislishli ti jedan put razlavite od svega onoga, shtote razlavila od tvoga Isusa? Ako nemislish, shtobi morao misliti, onda nisi govorim slobom, nitichuti govoriti; jerbo zho nemislish, nitisi Kerfjanin, nitisi ciovik, nisi imash vira, ni zakon, nisi koju misao. Akoli mislish, kako se uslam da mislish, ako imash obecharje jedanput obratite lo Isusu, i razlavite od svega, shtote razlavila od Isusa, kadache biti to vrline, kadache dojci ta vra? Ah ovoje vra, moj Kerfjanine! ovoje vra. Scions, puta vnit kora ejas. Ovoje vra, da iversihve veche la svitom; ovoje vra, da raztergnesh one negje tvojih gribalj, i one finexire tvojih zlochah, kojate derxe tako jako, i nemillo svezanu. Ovoje vra, da otvoriš jedanput ocfi, i da vidish twoju slipochu, kojate vara. Ovoje vra, da oftavish svaku ljubav neciste, i ocfilišti tveje serdce metneshga u persah, i u ranne tvoga Isusa. Sluxitele dushe grishene sovom urom, jerbo tko zna hochetell imati drugu uru; sluxitele, velir, lovom crnom, jerbo nitko nezna hocheljmu dojti ura druga. Ah Golpodine! zakocheše obrati u drugoj uri oni, koji sada u ovoj uri neche da se krebi obrati? Zakocheće ljubit, moj Gospodine, u drugoj uri oni, koji sada u ovoj uri neche da se ljubi? Nemoj pripuštit, milli Golpodine, da izide iz ove Cerkve kojegod serdce, kolc nebi bilo twoje. O dusno nefrichna, dusno nevoljna, dusno xajosha, boljebiti bilo da nebudesh rodjena, koja u ovoj uri od ljubavi nechesh da se pridaresh ljutavi tvoga Isusa...

Sladki Isuse, fvi mi u ovoj uru, twojose ljubavi pridajemo, fvi mi u ovoj uru iz svega serdca ljubichemote. Sama tebe ljubichemo, za nerazlavite nikada od tebe. Sama tebe ljubichemo,

za mochite uvik razstaviti od svega, što nas od tebe razstavlja, i od twoje ljubavi. Neka bude ova ura sverha od svake ljubavi, koja nije tvoja; i neka bude pocetak date ljubimo brez sverhe, takoši ti nas brez sverhe ljubio. *Cum dilexisset Ius., in finem dilexit nos.*

NA VELIKI PETAK DRUGO.

Sciens Iesuz. . . Cum dilexisset Ius., in finem dilexit nos. Joan. 13.

Promišljajuchi ja osobitom ponjom ljubezniye rici ovoga Evangelia, i promatrajući spomenjom vaskoliki njegov razgovor, takoši puta, i na toliko načinu tolmaciš, nashaosam, da perva i glavna sverha ovoga Evangelija jest bila za ukazati znanje Isuša; i da perva i glavna sverna Isuša jest bila za ukazati neznanje ljudih. Znaje Isus, veli Evangelista, daje došla ura njegova, da otide svojega svita k Otcu. *Sciens, quis uenit hora eius, ut tradicatur.* Znaje, da u njegovi rukuh postavim jest ikonika hajzna svemoguchstva, i daje od Boga došao, i da se k Bogu vrach. Znaje, da iz među dvataest, kojeje imao sobom za terpezon, jedan jest bio, košefje iznevirov, i koiche njega nepriateljori u ruke dali. *Sciens enim, quid uenit hora eius, qui tradicetur eis.* Dovle okazuje Evangelist znanje Isuša. Odovuda pak na dalek ukazuje Isus neznanje ljudih. Pre negoše Isus razslavio od svoji, i onda bash, kada Petar nije htio, dama Gospodin opere noge, ukazaujuće Božanstveni Meshtar njegovo razjanje govorechi. *Quod ego feci, tu nescis.* Ti neznaš Petre ono, shtu ja činim. Posli toga, kakoje veche svershio ovi čludovati tzgled od poniznosti, memioseje opet za terpezu, i okrenuvšife k-svojima učincima rekaoje. *Sciens, quid feceris nobis?* Znate li vi ovo, shtosam ja radi učinio vam? Ovo pitanje ovako hoče rechi takoši, koliko da nisu znali; jerbo takoje i bila doklegodjim nije ovo pitanje iztolmačio. Na takvi način, da u pet:

pervoj strani Evangelia Ivan sveti vaskolikije u tome, da ukaze znanje Isusa, a u drugoj strani Isus vaskolikije u tomu, da ukaze neznaće ljudi.

Ako dakle odluka, i sverka obadvoice jest bila jedna, aко odluka, i sverha Isusa, i Evangeliste jest bila, da se ukaze svitu izverificoit njegove ljubavi, za koji uzrok Evangelista vaskolikije u promišljanju znanja litočva, a Isus u zabilježenju neznanja ljudi? Uzrok je ovi, koga deržim za prava, i dobro utvrdljiva; jerbo dva okološtaja, u koima se veoma bifro na razstanku Isuš ukazala ljubav Isusa, jest bila ova, od strane Isusa njegovo znanje, a od strane ljudi njovo neznanje. Da svit dakle, i ljudi na svitu malo više digne svoja misljenja od misljenja opchenih, i da počesmu chutiti u sebi privitoku ljubav Isusa, parite, veli Evangelija, da je Isus nas ljubio znaјuch; i parite, veli Isus, da su ljudi bili ljubiti neznaјuch. Ovoje ono, shto sam ja danas odredio ukazati. *Poreč*, daje sam Isus nas izverifico ljubiti, jerbo je ljubio znaјue; a dragi, da su faci ljudi bili izverifico ljubiti, jerbosu bili ljubiti neznaјuch. Imajte samo užterpljenje, i pomenju, a ja počisim.

Najprije vclim, same Isus ljubio pravo, i izverifico; jerbo je ljubio znaјuch. Za razumiti bolje ovu ljubeznu isinu, druga valja da se razume prie, i jest ova: da na svitu, i među ljudima ono, shto se opchenim načinom zove ljubav, nije ljubav, veche neznanje. Starisa maljali ljubav maleno dicece slipo, jerbosu svezali s kerpon oči, ali su zallili, buduć da ljubiti svezanina očima nije ljubav, veche slipoča. Očkuda Evangelista za ukazati, da svckolike ljubezne xelje naturne Isuš jesu bile od prave ljubavi, a ne od učetanja, skida kerpu istoj ljubavi govorečhi: daje Isus ljubio otvorenima očima svoga razuma. *Sicut dilexit eos*; jerbo ovajе razlika među ljubavijom Isusa, i ljubavijom ljudi, da ljubav ljudi ima oči svezane, a ljubav Isusa ima otvorene oči. Zatvoriti oči, pak pokloniti komu svoje srdece, toje slipoča, a ne ljubav; ali pokloniti svoje srdece s otvorenima očima, to čini lamo Isus svim svojim razumenjem. Ovoče rechi znati ljubiti, i ovoje ona vrhuče xelje ljubav, koju izplaže ljubezni učenik Isusa Ivan sveti. *Sicut, quia tenet hora eius, ita fecerit dilexit eos.*

U jednomu ljubitelju mogu biti tri neznanja, koju skrachuju, i manje cinjenje ljubavi uzrokuju; ili jerbo oni, koji ljubi, nepoznaje sebe istoga; ili nepoznaje onoga, koga ljubi; ili nepoznaje sverhu, gdiche i kakodje njegova ljubav svershiti. Zašto ako upro-

repoznoje sebe istoga tkoje on, dogodicheše, dache metutti sva svoja misljenja, i ivoje serdce endi, gdi nebi bio metnuo, da bude sebe poznavao; ako nepoznaje onoga, koga ljubi, dogodicheše dache ljubiti takvoga, na kogabi bio morao merziti, daga bude znau: ako neznade sverhu, kadache i kakoche njegova ljubav fverslati, moxeli dogodit, dache kadgod morati terpati mloge nuge, i nevoje, koje nebi bio terpio, diji bude prividio. Sva tri ova neznanja, kojaſe nahode u ljudima, u Iisu bilaſu znarja, i u ivakonu jeſt bila vechta i vechta, xeshcha i xeshcha ljubav prama nam. Poznavaoje sebe istoga, poznavaoje one, kojeje ljubio, i znaoje sverhu kadache, i kakoche morati fvershitи njegova ljubav. Poznavaoje ſebe, jerboje znao, daje od Boga izihao, i daje ſin jednorodjeni svoga Bojanstvenoga Otca. Poznavaoje one, kojeje ljubio, jerboje znao kolikofu, i kolikoche biti nezaſaklni, i neipoznavani ljudi na svitu. Poznavaoje nemillu sverhu skojomche fvershitи njegova ljubav, jerboje znao, da druga neche biti, nego prigorka smert i muka njegova. Pak da Iisus zrajuči ſebe, zrajuči one, koje ljubi, i zoajuchi svoju nemillu svertu, fsvimlja da nas ljubi? Imali, i moxeliſe najti takva ljubav? Iſinito da ne.

Nishtanemanje, da jedno malo bolje promislimo okoloſtanjih od ova tri znanja Iulova. I najpre bilaje privisoka i prixeſčka ljubav Iusa, da on znaјuchi ſebe shtoje, i skeje on, fsvimlja toliko nasje višoko ljubio. Doklegod Paris nije znao ſebe istoga (*Paris je bio sin Kralja Priama, kako pišu iſaoci ſaracani*) Doklegod, veđim, Paris nije znao ſebe istoga, miti ſvaju ſrichu, cluvaće ovce svoje ſtada na polju planine Ida, i poklonioje sva svoja misljenja, i svoju ljubav Enoui Lipot jedne ſeljanke iz endišnji dolinah; ali kadnje pozneo tkoje on, kadaje razumio, daje on ſin Kralja Priama, kakogodje oſtavio paſiſcu i torbicu paſiſku, takoje po iſti način prominko i ljubav, kojuće noſio prama ſvojoj Enoni. Ljubioće ponizao, i priprosto, jerbo u priprostimma jeſt pomanjkanje razloga, da uzdignu svoja misljenja, kakogod u Velikima bilobi pomanjkanje razloga, daje miſlaju, i xivu priprosto. O Vikovicni Eoxe, Kralju slave poljubljeni Iuse! efiniće daſeje tako ſtobom dogoditi moralo, ali nije tako bilo. Tkobi cuso goveriti Evangeliſtu, da Ius nas ljubi ſtokom xeljom, moraobi dvoiti, poznajeli on ſebe, i znađeli on, shtoje on, i tkoje on? Dakle da illina nashe vire nećvoi, i daſe ſvit nevara, neka znate, veli Evangelija, da je Iis pas ljubio, i da nasje ljubio znaјuch tkoje on, i shtoje on,

i sverhu svega ovoga, da nasje ljubio više negoše ikada tko ljubi
biti može. *In frum dilexit eos.*

Da Hris nije poznavao sebe, nebi bila svat velika shtoje nas
ljubio, ali svat ne samo velika, veche i zасludjenja vridna jest o-
va, da on znaјuchi sebe tkoje, i shtoje, lјavimdim ljubio nasje ta-
ko, kano da nije znao shtoje on, i tkoje on. Reklaje jedan put
zарућница u pismah svomu зарућнику, daga veoma ljubi. a) *Quis
diligit anima mea, a зарућник odgovorio: si ignoras te o pulcherrima
inter malitias?* Najlipsa iz medju svim xenzah poznajeshli ti sebe?
Čudovati odgovor! kada зарућница potverguje i veli зарућнику,
daga ljubi, on nju pita, poznajeli ona sebe, *si ignoras te?* Зарућни-
cie ljubljeri, i milli, shtoje to, i kakvje to odgovor? Kadate ve-
che зарућница stanovita činii od svoje ljubavi, ti dvoish od zna-
nja nje ite? Kadati зарућница potverguje, da te ljubi, ti nju pi-
tash znali ona sebe shtoje? Takoje, jerbo poradi visokoga shtim-
anja, koje je зарућnik imao od dušlojanstva зарућnice, potvergu-
jući ona, daga ljubi, imao je on razlog, da dvoi, poznajeli ona
sebe, illi ne? Kano daje hotio rechi: ti velish, da me ljubish, da-
kle ja velim, i odgovaram, da ti nepoznajesh tebe shtosi? Jerbo
ako ti tebe poznajesh, i zrađesh shtosi ti, kakoje mogućha, da ti
mene ljubish, i da ja toliku stricu imam od twoje ljubavi, koštam
nedostojan; činise dakle, da ti tebe neznaš, kadate ponizujesh me-
ne toliko ljubiti.

Ovo isto mogu rechi danas s vechim razlogom mlego dushe
pravomu зарућнику Istu viđečhi toliko veliku, i toliko lјavishru
njeđova ljubav: *si ignoras te?* Bože moj, i Gospodine moj! Jeli to
ljubav, ili možebit neznanje? Ti nas ljubish? Ti jedno svemo-
guchstvu, jedno Veličanstvo, jedna Dobrota neizmerna, jedan Kralj
slave; i mi cervi od crve, i grijile zemlje, pak Ti nas ljubish?
Činile Gospodine, dafise zaboravio od rebe, i dafi izvadio tebe
istoga iz tvoga srđca, za metnuti ondi nas nespozname, koje lju-
bish. Oh koliko visoko, i oh koliko duboko promišljajoze ovo
Petar sveti, kadaje zасludjenjem nebesah vidio finoch profertile
prid svoje noge svoga Husa. Ti cieni? Ti Petru? činile Gospodi-
ne, da ti neznaš tebe tkoši ti, i da takogjer nepoznajesh ni mene.
Viditeli one ruke, u koimau ljakolika poslužita od Otca, viditeli
gdi pert, i taru na zemlji nogi svoji učenikah? Viditeli osovika
Bo-

Poga nočas u baskici getsemane, gdife proslite i zagerla zemlju svojima Boxanstvenima rukama, pak proliva ne suze naravne, veche kervave, ne sario iz očiju, vecne iz svega svoga Boxanstvenoga tila, i natapa zemlju sverhu kojeje skončavajućih padnju za ljubav nashu. Poznavaće sebe shto je on, i shto je on, ali jerboje od ljubavi gorio, zaradi toga znajuchi sebe, pak od ljubavi toliko zeljko goriti, tkoče, i tko može izkazati visuru njegove ljubavi? *in finem dilexit eos.*

Drugo neznanje, koje skrachuje, i manje ljubav cfini, jest, kadate nezna oni, koise ljubi. Koliko stvarih imade na svitu, koje date poznaju nebile ljibile, i toje privara, a ne ljubav. Sleoxicje Jakob prvi tečam godinah Labazu, a) pak na tverhi ovih godinah mesto Rakete datanjuje bila Liu. Promisirno Jakoba u ono vreme, i vidimo privara njegove ljubavi, i blugjenje njegova misljenja. Jakob, koji nije sumnjio od svoje ljubavi, mislio je da sluxi za Rakelu, a Laban, koji je bio stanovit od onoga shtoche biti, zraoje, da Jakob sluxi za Liu, na način takvi, da vaskoljki trud i sluxba Jakoba sveche strane bitaje privara, nego ljubav; jerbo da on bude znao, da sluxi za Liu, nebi bio za nju sedam godinah sluxio; dokle sluxioje, jerboje privario, a ne jerboje ljubio. Oh koliko pićah ovo isto prikazujele na svitu ovomu u serđcih c'ovicanskih siuxite onopu komute sluxi, a ne onomu, komute misli, daše sluxi, Sluxife trebri, kojele u ruke prima, a nesluxife onomu od kogale trebro pribra: sluxife latoru, a nesluxife pravdu: sluxise raslini, koja protezi, a nesluxise istini, kojsje falsa. Nije tako bilo u nashem Odkopitelju Iuri. Onje ljubio svoje, i ljubi onako, kako išnito jesu. Ljubioće, i ljubi nepriatelje znajuchi, daše nepriatelje: ljubioće, i ljubi nezafalne znajuchi, daše nezafalni, ljubioće, i ljubi izdaće znajuchi, daše izdaće. *Ipsa enim scribat, quia nunc effit, qui tradidet eum.*

Odovuda fada sledi jedna istina toliko fanovita, koliko nepoznata svitu, i jest ova: da ljudi na svitu neljube ono, shto misle da ljube; a to biva zato, jerbo illi ono, shto ljube nije ono, shto misle; illi jerbo ljube ono, shto išnito nije u sebi. Koi ljubi stakla mislechi, da ljubi drago kamenje, onaj ljubi drago kamenje a ne stakla. Koi ljubi romanjkanja mislechi; daše kripotli, onaj ljubi

ljubi kriposti a ne pomanjkanja. I zaradi toga, jerbo ljudi ljube stvari ovoga svita onako, kako misle, a ne kako u sebi jesu, sli-dji, da neljube ono, shtu misle da ljube. Misle, da ljube draga kamenje od satanosti, a oni ljube stakla od stabosti: misle, da ljube kriposti boxantvene, a oni ljube pomanjkanja ciovicsanska: misle, da ljube lipotu nebesku, a oni ljube smrad i gajiloft zemaljsku; ljube-oto shto misle da jest, a istinito nije ono, shto misle da ljube.

Nije na ovi način ljubav Isusa: *Cum dilexisset fratres, qui erant in mundo, kada iubilasche svoje, koi bila na svitu. Parite na ove riche: buduchi ljubio svoje, koi bila na svitu. Vidicisne, da fu iashnije ove riche: koi bila na svitu. Jerbo gdisu morali biti, ako ne na svitu? Ili zarzu bili izvan svitu? Istinito da ne. Dakle dostabili bo le rechi: buducht ijabio svoje. Zashto dakte nadodaje Evangelista, svoje, koi bila na svitu? Zato, da mi vidimo razliku, kakoje Isus nas ljubio; jerbo ljudi mloge stvari ljube, koje nisu na svitu, ljube stvari onako kako misle, a stvari, koje ovi imaju u svomu mishlenju, mogu biti u nijovomu mishlenju, ali nisu istinito na svitu. Sam Gospodin nashi Isus ljubioje svoje istinito kakosu bili na svitu, a ne kakosu mogli biti varovito u mishlenju.*

Vi ljubite vashne na svitu onako, kakosu u vashemu mishlenju, a ne onako, kakosu istinito na svitu. Na svitusu nezafalni, a u vashemu mishlenju zafalni: na svitusu nevirni, a u vashemu mishlenju virni: na svitusu nepriatelji, a u vashemu mishlenju priatelji: na svitusu lopovi, i lupeksi, a u vashemu mishlenju cestiti; pak ljubiti neviru, mislechi daje viran; ljubiti nepriatelja, mislechi daje priatelj: ljubiti lopova, mislechi daje cestiti, to nije ljubav, veche neznanje i sljepcha. Isus je ljubio svoje brz svake privare, jerbo je ljubio znajućih. Ljubio je nepriatelje znajućih, daje nepriatelj; ljubio je nezafalnu, znaćuć daje nezafalnu; ljubio je neviru, znajuću daje nevira. *Ipsa enim scribat, quisnam esset, qui tradiceret eum.* Koi lju-bi jerbo ljubljen, takvije zafaljan: koi ljudi, da bude ljubljen, takvije tasht i traxi vlastitu korist: ali koi ljudi, ne zato shto je ljubljen, niti zato da bude ljubljen, onije pravi, i istiniti ljubitelj. Takvije ljubitelj Isus. Ljubiti, imajuchi razlog za ljubiti, tose čini od svakoga; ali ljubiti, imajuchi razlog merziti, tose čini fago od Isusa, i toje ljubav, od koje niti može biti veča, ni xeshcha. *In sanctum dilexisti nos.*

Treche neznanje, koje skrachuje, i od manje cine cini lje-
bav, jest, kadate nezna kadache, i kakoche ljubav svershti, koje
neznanje u Isusu bilo je znanje. *Sciens, quia veris hora ejus.* Od mno-
gih, kazuju pisanci, da su umerli jerbosu ljubili, i jerbosu ljubili,
dobjili su posli smerti ime ljubitelja; ali nije bila ljubav u njima uz-
rok njove smerti, veche njovo neznanje. Glasovitje od ove ver-
sti bio izgled onoga Princka imenom Sichem. Ljubio je on Diju
kcher Jakoba, i tako je ljubio, da je svekolike maternje volje
tvoja srdeca bio poklonio; ali do malo danas, od kako je zaru-
čio, uzclisnu xivot Simeon i Levi bracha Dine. Ljubio je Sichem,
i umroje; ali smert njegova nije bila slavni biljeg njegove ljubavi,
veche je bila kasnita njegovog neznanja, jerbo nije ljubio, da umre,
premdaje od ljubavi umirao. Da bude Sichem znao, dache
morati umerti, ako veljubi Diju, istinito, daju nebi bio ljubio.

Ovo isto fada gledajte bitice u Abramu, i Izaaku. Za onz
tri dana, kada je Abrac putovao prama planini od posvetilista svo-
jim sinom Izaakom, obadvaju putovali s pogibeljom; jerbo jedanje
ishao, da ubie, a drugije ishao, da umre; negjuto Izaakje ishao
mirne, budich daje sam Abram zase gorku sverhu njojovog puta-
vanja. Obadva su ishli na posvetiliste, ali Abram s vechim zaslu-
xenjem, a Izak smanjim; jerboje Abram ishao zaslučući shtoche bi-
ti, a Izaak je ishao neznajuchi. Odovuda vidite vi razliku, koja je
medju ljubavjom Isusa, i ljubavjom Ijudih. Ljudi, kada dođu na
to, da umru od ljubavi, neumiraju od svoje volje, veche umiraju
smertjom od koje nisu znali, san Isus umroje od ljubavi, i umroje
od svoje volje, umroće tolliko gorkom smertjom znajuchi kakvache
biti sverha njegove ljubavi. *Sciens, quia venis hora ejus.* Toje lja-
bav.

Mlogoje koshtalo Isusa shtonasje ljubio, i mlogoje on terpio
nas ljubechi, ali muka mlogo teha, i mlogo gorce, na koju je nje-
ga od udala njegova ljubav, jest ova, shtoje ljubio one, koji se
che poznati njegovu ljubav. Ovoje ona, shto vechma muci, o-
voje ono, shto vechma skocstava, i ovoje ona, shto vechma na-
stricna cini onoga, koji ljubi. Dva skoncsavanja, i dva snebivja-
nia terpilaje zaručnica u primah, obadvaju uzrokovanu od jakosti, i
filz njezini misljenjaj. Jednoje bilo odmah iz pocetka njezine lu-
bavi, i izpisujete na pogl. drugomu. Drugoje bilo posli kako je ve-
che ljubila za mlogo vremena, i izpisujete na pogl. petomu. Ali u
obadvima ovima skoncsavanjih vladala se zaručnica razlicitim na-
cij.

činom, što je vredno, da se promisli. U prvom događaju veli: Hodite berzo, i terete kmeni s pokripljenjem, donesite mi rukice, i evitje, pakne obalrite, jerbo evoše skončavam i gineš od ljubavi. A u drugom događaju veli: Zaklinjam vas kcheri Jerulimskie, da traxite moga milloga, i kadga najdete, laxisfemu, da od ljubavi gineš, i venem. Čudovata razlicnost! Akoje zarucnica jednako u obadvim događajih skončavala se od ljubavi, i ginala, zašto u prvom događaju ishte lik, i pokripljenje, a ne u drugom? I ako u drugom događaju nije imala ni misao da ishte lik, i pokripljenje, zashato priporuča, i zaklinje svoje priateljice, da famo kaxu njezinu zarucnicu, da od ljubavi gine, i da se skončava? Nemoxeš bolje izpisati, tisti izkazati istinu, od koje govorim. U prvom događaju, u komuje zarucnica istom počela ljubiti, izkala je famo lik, i pokripljenje za svoju bolest, jerbo vracha selja, kojuje chutila u svome serdu, jest bila ona, koja je rjaj uzrokovala toliku bolest. Ali u drugom događaju, u komuje njezina ljubav veche bila izverslita, ali je izkala lik i pokripljenje, veche je motila, i zaklinjala, da famo kaxu, da znade njezin zarucnik, daše ona od ljubavi skončaje, i da gine. Jerbo budeći veche daje bila bolesna od ljubavi, nije njoj toliku bolest davalo ono zlo, koje podnosi, koliku, što nije zarucnik znao, daše ona od ljubavi pram njemu skončaje, i gine.

Vidite sada ovo isto u ljubitelju nashemu Isusu. U psalmu 134. sin Božji veli ovako po protoka svomu Davidu: a) *Congregata sunt super me flagella, et ignoraverunt.* Palis fverku mene toliki udarci, i nisu poznali. Za rezemiti ova istina, valja znati, da iz medju svim mukah, koje Isus terpio, od nijednue nije toliko toxio, koliko od udaraca. Od svih drugih mukah, i od iste smerti govorio je samo jedan pet, ali od muke udaraca dva puta. b) *Flagellabatur, et prostrau flagellaverint.* Jerbo naravrim nacisnom ono, što više muči serde, višto puta takogjer dođe i u usta. Veli da-kle Gospodin: skupilisće, i palis fverku mene udarci, i nisu znali. Bože moj; kakveš ovo rči, i kakvo govoranje? Akoje udarci bili mučenje, kojeteye veoma mučilo, činile, cabi valjalo reči, palisi fverku mene udarci, i mučilišme, i fativim neveli tako, veche veli, i nisu znali! Takoje, jerbo u savršnosti ljubavi biti, i od ljubavi goriti, ono shto je večma mučilo ljubezniivo serde Isusa,

fa, nije bilo ono, shto je terpio, veche shto ljudi nisu znali holeft njegove ljubavi. Netuxise Iisus od udaraca, vechele tuci od neznanja ljudi; jerbo udarci uvriglivalisu njega, a neznanje uvriglivalo je njegovu ljubav. Takoje bilo Kerstjani moji, takoje bilo, da ono, shto je terpio Iisus, nijega toliko mučilo, kolikogajje mučilo nashe neznanje; i ovce bilo, zaradi clegašeje skoncsavao, i gino, jerboje ljubo one, koi nisu znali, i ljubioje do sverhe. *In fum dilatit eos.*

Sada Ss. B da nashe neznanje neucfini nas svimte nespozname, traxi Iisus danas od nashi ocfu ono, sato nije mogao imati od promishljanja nashega razuma. Kada vecne neznanje nashega razuma nije mogao poznati njegovu ljubav, barem nekase vidi njegova prijesta prilika mrtvra, i nekase vidi milo snashima ocfima, i onda moxebiti, dachenam omenkhati i nashe serdce, i nashe ocfi. Uvik nashe clobivisanstvo prie, i vishefe ganuti moxe po ocfima, nego po promishljanju. Znaceo Iisus, daje Lazar umro, i nije plakao, ali posli kakoje doshao daga vidi u grobu, nije mogao uzderxati da suze reproativa a): *lachrymatus est Jesus*, i bash posli, kakoje promislio ljubav Lazar a), *Lazarus amicus noster*. Dujti, pak vidići jedroza priatelja, prama komije toliku ljubav nosio, zavijena u povojih mertvaciskih, nije mogao ucfiniti, damuse serdce nepane, i da neplacić (*). Ovošu, o Kerstjani! povoji mertvaciski cashega ljubeziva priatelja, i ovajje prilika nashega ljubitelja; koje serdce biti moxe, daga neljubi? Koje ocfi biti mogu, da nezaplacić? Na svaku stranu ove prilivne prilike okrenite vashe serdce, koja ako ektenete, neche moguće biti, da barem kojegod suzu ocfi nepusti. Viditeli ovoga pravednoga Abela, od svoje brache ubiena i mertva. Gledajte ovu Dugu nebesku zamocenu u cernu, blide, i modru boju, koju gladajuchi Otar nebeski spomijula od ugovora ecfinita, i tishi svoju uxekenu serdecu protiva grishnika. Ovoje oni pravedni, i tenavidjeni Josip, prodan po tenavidosti svoje rođene brache. Ovoje oni mlazjani David, koi famo sdervetom krixa oruxan, i s-oet rannah kervavih ide protiva nepriateju. Ovoje oni pravedni Isask, koi, da učinil posvetiliste od sebe istoga, famje nosio dervo Krixa, na komije znajuch unerti hotio za nashu ljubav. Znaceo tkoje, daje od Boga izishao: znaće skofu, kije

Iju-

a) *Iosu. II.* b) *Isai.*(*) *Ovajje skina s-propala zafor.*

Ijubi, dašu nespoznani, i nezahvalni : i znaoje kakvuche nemilla fverbu imati njegova ljubav, i tajimtiri ljutiorasje, i ljubinje do iverne. Sveje učinio, i sveje dao, i veche mertav, otvorivši mi jedan felicom peršah, do najposlidnje kapi neprocinjeni kervi daje, jerboje ljubio; i sada, kako bio ovdje na kriku. Ruhe razkrilite, da nas zsgerli; a glavu prgnutu, da nas poljuji . . . Pak još imao zar koje srdece, koje nebi ra ljubav gaudio? Još imadu zar koje oči, koje nebi barem jednu luku profile za tolike suze, i za toliku ljubav tvoga Isusa?

Ah pridobri, i prljubezni Isuse! svi mi sada u ovoj uru tvoje ljubavi odbacujemo nashe nespoznanstvo, odbacujemo nashu nezahvalnost, odbacujemo nashe neznanje. Učisri milostivi Gospodine, i potverdi ovo nashe odregjenje za ovu ljubav skojomši nas do fverhe ljubio. I veche kadzuti nemillo snemillim gyczdjem otvazili peršah, udijinam milost, da moxemo nashu pamet, nash razum, nashu volju, i nashe srdece metnuti u tvoja peršah, date tako ljubimo do fverhe xivota nashega na svitu, a posli brez fverke u slavi twojoj . . .

NA VELIKI PETAK TRECHE.

*Sciens Jefus quia venit hora ejus. . . cum dilexisset suos;
qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Joan. 13.*

Koigod ulazi ovi danah u ova twoja kuchu, o svemoguchi, i ljubezni Gospodine! koigod ulazi ovih danah u ova twoju kuchu, kojaje poslidnje utocishte grihshnikah, i opcheni lik bolestih nashi dušah; koigod, velim, ulazi, date pohodi, kako cfini bogeljubivo Keriljanah, mora s-ratzlogom sumnjiti, illifiti ovdje kano raspanik, illi kano nemochat? Daosi, i pokloniosi nebo, daosi i pokloniosi zemlin, daosi, i pokloniosi tebe istoga; pak koi stolikim raspanjem daje sve shtoje imao, i sve shtoje bio, nije cudeo, shtoje misli, daje raspanik. Sdruge opet strane, struchi ja one ricsi, kojefi

ješti ti illi prie malo vrimera izuslio, kadsi rekao a): *Rachicete me mi, Likar! izloži tebe ifloga; u pervi naa mislosam, daši ti ovdi kano likar, kakvili i bio, buduchi tolike od svakoversnih bolesti izlicio; ali kadafam čobro promislio ove poslednje riciši: izloži sebe ifloga, ondašam stanovito scimio, daši ti bolestan.* Daši bolestan, i potribit sam izpovidash po Proroku, i toliko bolestan (ulazi ovdi sveti Ivan) da svekoliko tvoje zastrje likarska, koje imash kano pervi likar, obechajeti još nikiju ura tvoja xivotra, i date svali etas cieka ura poslidaja. *Setera Jefus Šć. Znajuci Ihs, date došla ura njegova.* Kakvaje tvoja bolest, o ljubezrivi Gospodine! ukazuje ono otajstvo pod biliom kruha faktireno u prizvetomu Olataru Sakramenu. Ovoje jedno crstjivo ljubavi, kako nas uchi Evangelista sveti Ivan: *kada ljubljashe boste, koi biste na smrt, da sterke ljubi nji.* Ali kako, na kojim način? Učesnivši er na sverhi xivota svoga toliko ljubezni Sakramenat za nash xivot, i za nashu rahnju. Ješt također otajstvo njegove smerti b): *Ovoje tdo moje, kojeghefe za tas pridati.* Na takvi način, da buduchi on doshao na to, da dade svuj xivot za ljubav nashu, koja druga bolest može biti njegova, ako ne od ljubavi, i od ljubavi skojom nas ljubi, i od ljubavi, kojafe izložiti nemoxe? Bolest ljubavi, jerbo veli, kada ljubljashe: bolest ljubavi, skojom nas ljubi, jerbo veli, *smre, koi bice na smrt;* i bolest ljubavi, kojafe izložiti nemoxe, jerbo veli, *da sterke ljubi nji.* Ovoje, bolejni Gospodine, i Spasenje čušah nashih! ovoje cno zlo, illi dobro, zaradi kogafi ti bolestan, i shodche tebi najposli xivot užeti. I jerlich bihoti ukazati mojima silašaocem, da buduchi mi laskivme zaduxeni tebi poradi tvoje smerti, jesmo takogjer moglo vishe zaduxeni poradi tvoje bolesti, od kojeghu same danas govoriti. Govoricha dakle od tri svari, i opet od jedne same: od likovah ljubavi, i od ljubavi ista brez lika. Ovoche biti, Roxanšveni ljubitelju! sdopustljenjem svoga srdeca, i tvoje ljubavi, razloženje moga govorenja. Vi međjuto imajte uzterpljenje, i pomolu, a ja pocimam.

Likovi ljubavi, i ljubav brez lika jesu tri svari, i jedna sama, od kojim obečao govoriti: zashčobo buduchi bolest ljubavi ona, kojaje uzela xivot onoma, koi xivot daje, nemoxeše ukazati, daje ljubav njegova bita brez lika, akoše prie neukaze, kakvili i koi.

a) Lsc. c. 4. b) I. Cor. 11.

kojih likovi ljubavi. Sverhu ovoga veoma mudro pišao je Galen od ljubavi človječanske u kajiji imenovanju: a) *Od lika ljubavi,* i veli, da likovi ljubavi, koje je do sada narav odkrila, kushanje potverdilo. I nauk nanesio ješu ova tri: vreme, dalečina, i nespoznanstvo. Sva tri ova imamo u ricsma Ivana Ivetog. Kada ljubljasker, ovoje vreme; svoje, koji biva ne sittu ovoje nespoznanstvo; da otide ferog svita k-Otca, ovoje dalečina. Savinutim premdaju sva tri ova lika priviata bila bolesti ljubavi Hula, ritie vreme njegovu ljubav moglo pomanjšati, niti nespoznanstvo oladiti, niti dalečina oslabiti; jerbo *in finum dilexit*, do tverhe ljubi nji.

I najprije rekašam, daje pervi lik za bolest ljubavi *vreme*. Vreme svekoliko ozdravlja, svekoliko čini zaboraviti, svekoliko skoncsaje, svekoliko probavlja, i svekoliko svershuje. Vreme kvarci i stupove od mravnora, koliko više neche serdec od voska? Zaradi toga pametnošu stari majali ljubav u priliku ditesca, jerbo nikada neostari. I gvozdješe tvenom skoncsava, a kamoli neće ljubav? Ista ljubav više puta jest uzrok, daje neljubi, i ista ljubav biva uzrok, da kojje ljubio mlogo, posli toga ljubi malo. Neku bude došta za sve izgled ljubavi Davida.

Ljubio je David Berabeu borom savishnostjom, i xefinom, koju li svaki pomisliti može; i budnchi serdec ovoga človika učinjeno bilo na niki nadlin serdec Božjega, jest stvar vriđa promišljanja, daje Bog njega oštevao xiviti u otoj ljubavi, niti nju dobavio liku nego na tverhi godine, kadaje poslao Nathana Proroka, daga oponeene. Sada dakle, akoje Bog toliko xelio, i hotio, daje David oslobođi od ljubavi Berabeec, zasatomu nije dobavio lik prie, negoli na tverhi godine? Kash zato, jerbo ova ista godina, i ovo isto vreme bilo je pervi lik, skoimgajje licisti počses. Vidoje ori, koi sam viditi može serdec človječanska, da, doklegod uzdara ono pervo uzavrtje počsude Davida, teshkochese izkereniti iz serdec njegova ona ljubav, u kojoj je snjao toliko zakopan, nekafe dakle putli lik vrimen, i onče malo po malo prignutise, i takoje bilo. Iz počseka nije pazio David na ono, shtoje morao prama svojim pocloxnikom, niti na ono, shtoje morao prama sebi, niti na ono, shtoje morao prama Bogu; ubiaoje ljudi, porazivao vojske, nije procinjavao ni svoje dobro ime, ni svoju dusiju; toljkaje bila filla xefline ljubavi iz počseka. Ali proshavši jedan dan, pak drugi, pro-

proshavši jedna zodilja, pak druga, proshavši jedan mīec, pak drugi, kada dođe sverha godice što mislite, u kakvome flanju bila ljubav Davida? Bilje ranna tako dobro popravita, srdece tako razborito, i žestina toliko popusita, da je debla bila jedna fama rica Nathana Proroka za ozdravite od svega. Ono, shto je bilo xelja, obratlošeće održati u xalost: ono, shto je bilo slipoča, u svidošt: ono, shto je bilo rasladjenje, u suze: i ono, shto je bilo ljubav, u posoru. Pak ako toliko moxe jedna fama godina, koliko neche mochi godine naloge?

Ovoje ora velika moch, koju ima vreme sverhu ljubavi. Ali sverhu kaktve ljubavi? Sverhu ljubavi clocicljanske, koja se slabat: sverhu ljubavi clocicljanske, koja se nestala: sverhu ljubavi clocicljanske, koja se nevlada frazlogom, veče spoxudom: sverhu ljubavi clocicljanske, koja ukole i viči, daje najvisha, ovik je neizverflita i vitrena. Ljubav, koju moxe izliciti, i ugasiťi vreme, moxeli rechi, daje bolesti, ali nije ljubav. Ljubav prava, i koja fama vridnje ovoga imena, xivi nemerla, niti nju moxe pokvariti vreme, niti godine pomanjshati, niti vikovi oslabiti, niti vikovicsnost umoriti a). *Omni tempore diligere, qui amant eum, veli Salomonus u priresjih.* Ljubav, koja nije u svaku vreme, i u svima vremenih, nije ljubav, ritije bila; jerbo ako ima sverhu, nije imala pocetak. Tolikoje prošla od vremena ljubav prava. Dakle gdičhe se najti ovakva ljubav? Samo u tebi, Fenice Boxanitvena! famo u tebi. Ovoche recai: *Cum dilexisset*, kada ljubashe. A kada, i odkada? Veče od pocetka brez pocetka vikovicsnosti, budući josh od onda sin Boxanitveni pocfao ljubit iude, i veče od onda ljubioje nas brez pocetka, kako on ifti govori b): *Et dilexire mea esse cum fuisse hominum.* Pak jedne ljubav, kojač imala svoje korenje u vikovicsnosti, kako moxe nju vreme pokvariti? Vreme je pocetlo od stvorenja svita, jerbo pris svita nije bilo vremena. I ovo vreme u Isusu razdiljuje se na dvi strane: jedno vreme, u komuje on nas ljubio od pocetka svita s voljom Boxanitvenom; a drugo vreme, u komuje ljubio od pocetka svoga xivota s voljom Boxanitvenom, i clocicljanskom. Od pocetka njegova xivota prošloje trideſet i četiri godine, a od pocetka svita prošloje više od četiri hiljade godirah, pak u tolikima godinama, u tolikima vikovih nije imalo vreme nikakvu moch sverhu ljubavi Isusa. O ljubav

a) Prov. 17. b) Prov. 8.

bav sama ljubav ! i ljubav sama slatka ljubav ! Shto nije izkrvilo, i svershilo sfilovito sledjenje vrimena od tolikih godinah , kojemu prošle od početka svim do tverhe xivota Hulova ? Kakvi grad jeft bio toliko tverd, koife nije razorio ? Kakvi mramor, koite nije razbio ? Kakvi reči, koife nije skončao ? Svekolike stvari človečanske u toliko dugomu sledjenju vremeje svershilo , i shtoje više, takoje svershilo , da od njih više ni uzpmene nejma; sama ljubav Hulova na granatu tolikih godinah uvik čitava, uvik slatka, uvik jedna ura, jerbo kakoje ljubio iz početka , takoje ljubio sponom istom xestinom do tverhe . *In finem dixit.*

Tolikoje daleko bilo vreme , da pomanjšala ljubav Hulja , da pacje ljubav Hulja pomanjšala je vreme . Imamo ovo u istoriju Evangelija Ivana Svetog . *Znajući Ihesus, daje doshla ura njegova , da otide Jovog Štita k Otcu .* Ovoje rekao Evangelista zovorečki od otajstva posiduje vecere, kada je Hes s-privelikim začudjenjem svoje poniznosti , i sprivelikim cledom svoga lvenoguchstva ukazao ljudima . Kolikotje višoko , i xestoko ljubio . Ali ura , u kojoj je Gospodin otishao svog Štita k Otcu , nije bila onda , veche ra Spasovo , četerdeset i dva dana posli . Akoje dakle Hes morao stajati na svitu još četverdeset i dva dana pris negoje uzisao na nebesah , kako veli Evangelista , daje doshla ura njegova , da otide ? Toliko danah , a sama jedna ura ? Takoje , jerbo svi ovi dnevi , u koimaj se Gospodin zaderxaose na svitu , bili su dnevi u koimaj se zaderxavaose sonira , kojeje ljubio . I premidašu bili mlogi dnevi na miri vremena , sašvimi im na miri njegove ljubavi biliće jedna sama ura . Zapamtite fada efap od ovih danah , i pazite na ono , shto može biti još nište opaziti . Od ure poslednje vecere do onoga dana , kada je Hes uzisao na nebesah , prošlo je hiljadu urah , i svi ovi dnevi , koji izmireni na kolu vremena činili su hiljadu urah , izmireni na latima ljubavi , kojeje Hes imao u svomu serdu , biliće jedna sama ura , i zatoče zove ura njegova , hora eius ; jerbo za svit , i za vreme bilo je hiljadu , a za Hulja , i njegovu ljubav jedna sama ura . Viditelji fada ono , shtosam rekao , da na msto shlobi vrime pomanjšalo njegovu ljubav , njegova ljubav pomanjšala je vreme . *Cum dicitur Et.*

Drugi lik za bolest ljubavi jest dalečina , daleko stanje . Mluge bolesni ruzicele prominjenjem zraka , ali bolest ljubavi prominjenjem mista . Ljubavje kano mifec , koji kada imade u fridini zemlju onda pomerci . Odkuda međroje David nazvao zemlju pokopanja ,

zemljom od zaboravljenja. a) *Terra oblitonis.* Akose mrtvi zaboravjeni od svih medju kojima je toliko malo zemlje, kako se ne chemo zaboraviti od onih, koji na daleku stoje? Ako cefiri pedija zemlje pod tim kamenjem cline, da se zaboravimo od onih, kojemo ljubili, kako se ne chemo zaboraviti od onih, koji pribivaju na 50 na 100 milja zemlje daleko prema košmoj pre Iubili? Dalečina cline, i tvori ono isto, shto cline, i tvori smert. Unut jedan ciovik, oddilje duša od tla, akoga malo posli taknete, najticheste još može biti malo shrogod vrachine, ali vratite se posli malo vrišnju, i najticheste sluden, i oledenito tlo. Ovo isto cline, i tvori dalečina. Pozdravljujuse na razstanku svelikim ukaznjem srđca dvojica, kojim veoma ljubili, nejposli oddilete, ako vi malo posli jednoga taknete, najtichete danu još trepti srđce, da iz očiju još suze cure, i da na ulu izilaze još nika uzdišanja, kojima poslijede oddihanje ljubavi; ali akose vratite posli nikoliko vrišnju, shtočete najti? Oči suhe, jezik nim, srđce umirito, svekoliko zaboravito, i svekoliko oladito.

Slušajte sverhu ove ifiline ono, shto se dogodilo s Mandalijom. Ishlaje ona na grob Isusa velio ranu u jednu subotu gledala, pazila, traxila, i nenešavši onda pršivo tlo, dilje, ali očetje vracha, traxi, motri, obitaja, i plakab. Pak shto molite, kolje bio uzrok od ovlike njezine brixnosti, nastrojanja, i pomnje? Mudro, i studijavato na ovo odgovara Origenes. Sve ovo, nije bilo toliko zaradi ljubavi, kojuje nosila prama Isusa, koliko zato, shto se bojala ze sebe. b) *Metebat, ne amor Magistri sui in peccati frigesceret, si corpus ejus non vidisset, quo uice recalciferet.* Znalaje Mandalina, kolje veche ovakvu bolest kusha'a, da razlavljenje, i daleko stanje uzrokuju tvorena smerti, razlavljaju i oladjuju; i budući vidila, da je veche razlavita od svoga ljubitelja bojalasje, da neoladi, i neostudenji njezinu ljubav u srđcu, i zaradi togaje gledala, i mornila, da viditi moxe svoga Gospodina, daše opet u-
xene u ljubavi, i da neoladi.

Ova običaju biti tvorena, koja uzrokuje daleko stanje, i u srđcu onih, kojisu mloge ljubila, kakvoje bilo srđce Mandaline, koje savimtim biloje srđce ciovicksansko. Ali srđce Isusa, ciovicksansko zajedno i boxanstveno, premaško kano ciovicksansko oddijuje, kano boxanstveno neoladije. Vatra moxe razlaviti, ali
ui-

a) Psl. 87. b) Origen. Hom. de M. Magd.

nikada nemoxe oladiti, illi bliu, illi daleko, illi ovdi, illi gdjeva
drago, uvik gori jedusku, jerboje vatra. Takvaje ljubav Iusa,
veli S. Bernardo. *Quia mecum, et mecum non erare, qui
mecum est.* Kakogod ljubav Iusa u nijedno vreme nije mogla oslaviti
da neljubi, jerboje vizovicsna; tako nemoxe osaviti, da neljubi ni
u ikomu mstu, kolikomu drago daleko bilo, jerboje ljubav. Mislo
i pribivanje Iusa, od kojega nemoxe biti dalje, jest, kako veli E-
vangelista, *tu ostide fato fortia e Otui.* Svakolika druga rufa i da-
leku stanja jesu, i esinec ta ovomu okrugu svita, od jedne strane
zemlje do druge, od kraja do kraja svita; a mislo i daleko stanje
Iusa jest toliko daleko, kolikoje daleko nebo od zemlje, i sasvim
premaknje toliko daleko stanje njegovo, moglo je, istina jest,
razstaviti tlo, ali nije moglo razstaviti od nas njegovo serdce, ni
ti oslabiti, i oladiti vjegovu ljubav. Pacje na mislu toga shtobi
razstavilo, i osabilo, jestga vechma sjedinilo, i uskrglo njegovu
ljubav prama svojina.

Onda, kadaje sveti Pavao, a prije Savao, bilan i serdit ishao
u Dameshk, ricli skoimaga je Ius skonja na zemlju bacio, i obratio,
jesu bile ove: a) *Savie, Savie, zashto progonist?* Dogodilo seje o-
vo i Pavlom godine dvadesete Cesarstva Tiberia, a dvi godine po-
sli, kakoje Ius utishao na nebesah. Sada, akoje Ius bio u nebu,
pita sveti Augustin,akoje veche u nebhu pribivao, keda nije mogla
doperti pomama Savie, niti oblat Synagoge, kojoje on izao, ka-
koje tudi Ius, i veli daga Savao progon? Da bude rekao, zashito
progoni njegove ucenike, deobrobi rekao, jerboje tako pishe na 1.
pogl. čljenjek Apostolskih; ali rechi, da Savao, kujce na zemlji,
progoni njega, kujce na nebesih? Takoje, odgovara Augustin sveti;
jerboje prenatoje Gođandiu bio toliko daleko od svojih ucenikaši,
kolikoje daleko nebo od zemalje, sasvimitim jest bio sasvima sjedi-
njen tako, da ih nije razlucivao od sebe. Data bude razlucio od
sebe, bi bio rekao: zashito progonisti moje ucenike? ali jerbojih
nije razlucivao od svoga ilosa kipa, zaštoje rekao: Zashito progo-
nisti mene, *quid me persequeris?* Pak tko toliko daleko stanje, na
mislu toga, da razstavlja i razdiljuje, vechma sjedinjuje; takogjer
na mislu toga, da oladjuje, vechma uxixe ljubav Iusa pramaivo-
jima.

Po-

Posli vescere onoga dana, kada se je boxaustveni Meshtat lju-
beznivo svojina učenicih razstavlja, videchi nij oxalostjere pota-
di svoga dileoca, avakouje, i sovima ricsma tishio: nemojte se xalo-
fiti poradi moga dileoca, odlazim ja, ifsina jest od vas, ali znajte,
daje vami potribito, ca ja idem; jerbo ako ja neotidem atishitci
Duh sveti neće doći, akoli otidem, kako bash i idem, odonuda
odzgora poslachnog vami. Svi Bogoslovci jednokupno scine, dabi
Duh sveti mogao biti doći toliko onda, kadabi Isus bio ostanao na
zemlji, koliko kadabise oddilio, i pribivao u nebesih. Zashto de-
kle veli, dache dođi, ako otidem u nebo k-Otcu, a da neće doj-
ti, ako neotidem i Svinjaje poznano, -daje Duh sveti bivšvenim na-
činom ljubav, ali od koje ljubavi moxete to rechi? Da ljubav oti-
de, kada otide ljubitelj, tose cfini kod nas u ljubavi ciovicanskoj;
ali ako otide ljubitelj, dache dođi ljubav, akoli neotide, da ne-
će doći, tose famo nahodi u ljubavi Isusa. Takođe Gospodin obe-
chao, i takođe izjavilo. Otishaće on, i uzishan na nebesah, pak
posli malo danah ostavši onano gori ljubitelj u kipu, došlaje u
kipu ljubav Duh sveti. A kakođe doshao? Ne manje vruch, ne
manje xestok, ne manje goruci, negoli u priliki vatre, kako znate.
Dobrošam dađe rekao, da na misto toga, shtobi njegovo daleko
statje oladilo njegovo ljubav, jeftju vescama uxeglo prama svojima,
kojeje ljubio. *In firm &c.*

Treći lik za bolest ljubavi jest nespoznanstvo, to jest, nespo-
znanstvo jest ono, koje oslabljuje, oladije, i ugasuje ljubav. To
hoche, i iziskuje illi razlog naravni; jerbo da ljubav pomansha
svrmenom, da ljubav oladi poradi dalekog stanja, toje jedna ne-
razložnost, na koju se svikolici fuximo; ali, da nespoznanstvo pri-
obrati ljubav, i daje priobrati u merzenje, to nam potverguje, i
kano rekavši zapovida, illi razlog naravni. Koja odluda moxe
biti pravedna od ove: dase neljubi oni, koji ne spoznaju, i neza-
fahan? Prijatelj, kogafam ljubio, akoje i davnashiji, illi, akoje i
daleko od mene, negoli zasluženje, daga ljubim; akoliga ostavim
ljubiti, nije ovi kriv, vescemam ja nepravedan. Pervi nespoznan
posli Adama bioje Cain, nespoznan prama Bogu, nespoznan prama
roditeljom, nespoznan prama rodjenomu bratu, i nespoznan prama
svojkolikoj naravi. Ubioje Abela, i posli kakođe ovi mertav o-
stao, cfinio se, dache figurno oštati njegovo nespoznanstvo od ove-
te, ali sato? a) *Vox sanguinis fratris cui clamat ad me de terra.* Re-
kao*

a) Gen. 4.

kaoje Bog istomu Kainu : Glas kervi brata tvoga sa zemlje , svetu kojemu prolio , više komeri , i ishte osvetu . Pak ako nespoznav-
ivo uzrokuje merzenje , i ishte osvetu u mertvima , kako može raji-
ti ljubav kod xivih ?

Buduchi dakle , deje nespoznavstvo toliko protivno ljubavi , skobi rekao , da neche ugafiti , illi barem oslabiti ljubav Isuša pre-
ma svojima ? Ali nije tako bilo . Visheje uvrđen bio Ies , nego Abel : vecasta bila nespoznavstva ljudi , nego Kaina , ali ni jedno
niti sva zajedno sašavita , nisu mogla , nevelim ugafiti , vecne ni
oslabiti za najmanji cas ljubav njegovu , ni xivomu , ni mertvomu .
Cum dilexisset. Kada ljubljase svoje , koji bieu na svitu , do tverne
ljubi nji . Ove ricsi : *fecit* , koji bieu na svitu , cfinis , dasu favishnje ,
i da kanoti ranja , a ne xeshchu cfinje ljubav njegovu . Gospodin ,
i Odkupitelj nasu Ies , kano Gospodin , i Odkupitelj sviu ljudi ,
nije samo ljubio one , koju cnda bili na svitu , vecne i one , koji
nije bili . Nije samo ljubio ondashnje , vecne i proshasie , i doshaste ;
jerboje za svekolike dao , i platio cincu svoje neprotinjene kervi .
Nishstanemanje ne brez razloga Evangelista ovci interuje one , koisu
onda bili na svitu ; jerbofu oni bili najnespoznavi . Doshasti joch nij-
su bili na svitu , proshasti sveche strane nisu poznivali Isusa ; ali on-
dashnji jesuga poznivali , njegov nauk slushali , njegova cfindea vi-
dili , njegova dobrosrila primali , pak kakofumu platili ? Ostaviv-
shiga , zatajivshiga , prodavshiga , i propevshiga . Moxeli ikača bi-
ti , i moxelise ikada nati vecne nespoznavstvo od ovoga ? Istinito ,
da ne . Savintim toliko velika nespoznavstva imalaće toliko male-
nu vlast protiva ljubavi Isusa , da na nisto shtobiu oslabila , vechna-
suju uxegla . *In finem dilexit.*

Onda , kada se sinovi Israelski putovali u zemlju od obeccha-
nija , zdruxio je jedan kamen cijednovatim načinom , iz kogaje izvuk-
zala voda , i tešta za njima , da puk može ugafiti xedju . Govori
od ovoga cfruda sveti Pavao , i veli ovako : a) *Prije od kamena nji*
slidechega , a oti kamen bježe *Ies* . Dabi ovo bilo u rasluenu doga-
đaju , od koga govorimo , neki bila stvar velika , dafe Ies obrati u
kamen , buduch da nejma svari , koja vecema fushi , i otvergyuje
negoli nespoznavstvo . Ali shtoje vashao Pavao u ovomu kamenu
govorechi , deje evi kamen Ies ? Uzakujem išo pišmo u knjigi
broja ovako . Ovi kamen bio jest jedan xivac kamen , kogaje Moy-
sia

šta dva puta shibkom udario, i ono shtoje kamen udaren od sebe
dau, jest bilo jedno obilno vrillo vodo: a) *Figuris sunt ame iar-*
giffima. Xivac kamen kačale udari, pa naravi svojoj bacu od sebe
iskre vatrene; i Iveti Pavao veli, da kamen dva puta udaren na
misto da prospe vatru, dacie vodu, i da ovi kamen nije bio ka-
men, vecno lus. *Petra autem erat Christus.* Sada, da urijemo
shashini mislijenjem u gospodinu Jerusalimsku, i da viđimo ovo cnu-
do potvergjeno. Dva udarca primio je danas ovi kamen boxanski-
ni, s dvima udarcima ranili je danas srdece Isusa dva ciovika, od
kojih morao drugu crast usati. Jedan udarac daomuje Juda pro-
davshiga; drugi udarac daomuje Petar zatajavshiga. Pak shtoje bi-
lo? On cudo boxanskiene ljubavi! na mesto da vatra izigje, iz-
sljaje voda, na mesto da izigje vatra kastliga vlastita za nevire,
dali faxexe, izisljaje voda, skojomje vlastitama rukama njima noge
njuove oprao. *Mixt aquam in pelam, et cepit lavare pedes discipuli-*
rum.

Pazite fada, i s-pomnjom, da peruchi Gospodin sinoch noge
sviu ucenikaši, famo od Jude, i od Petra cimii uspomenu Evange-
lija. Od Jude ovako: *Kada djejanje surve poslavio biske u srdeće, da*
izdade njega Jude . . . uslate od vescere, i vrche jošte sjeće. A od
Petra ovako: *Uli voda u midačak, i poče trati noge ucenikah . . .*
dođe skele Simeonu Petra. Moji Gospodine! Ti, koji svaka znađesh,
i svaka vidish, Ti kod noseh Jude? Ti kod noguh Petra? Nisuli
noge Petra one noge strashljeve, kojeghe slidri iz daleka? Nisuli
noge Jude one noge nevirne, kojeghe odniti u dvor Kajse, gdje
chete tri puta zatajati? A nose Jude, nisuli one noge hude i re-
stricne, kojeghe iz toga ifoga mista otichi date procadu? Nisuli
noge Jude one noge izdejnickske, kojeghemu slaxitiza vegju tvojih nepriate-
ljih, date ulite u baslici? Pak prid takvima neviditima nogama
ti klecfish profert na zemlji? Te nose ti peresh kvojima vlastitim
rukama, i sonom vodori, koje pada u vodu i evri iz tvoji sveti
ocisi? Takoje, jerbo on nebi bio oni koje, misti ljubav njegova
bila njepova, daju mogu obratiti nespoznanstva; buduch da u ovim
ma dvoicih nespoznanstvo biloje rajveche, zato i ljubav njegova
prama njima bilje najvecha. Daje ljubav Isusa kano naska, ondabi
nespoznanstvo obratilo ljubav u merzenje, ali buduch daje ljubav
nje.

njegova bila njegova, zato nespoznanstvo ješta vechma uveglo na ljubav prama lvojima.

Ovo možu viditi u Isusu xivomu, sada da vidimo u mertvomu. Bišvi vechu mertav Od kapitelj naši Ies na dervu krixa, otvorili su perih sjednom suhicom, i izishla je kerv, i voda. Ali kakva je ovo kerv bila u jednomu tlu, koje je veche svukoliku kerv profilo, i kakva je ovo voća bila u jednomu mertvomu, koje od nege umro? S. Cirillo Jerusalimtanski veli, da je kerv bila ona, koju su na sebe uzeли oni, koifuga na smrt iskali vapiuchi: *kerv njenogu fuhku nas, i serku dice našte.* A voda bilaje ona, skojomje Pilat ruke ograo, kadgaje na smert odludio. *Eran hac am de latere, judicantis agni, clamantibus vero fanguis.* I kakogod ova nepravda ješt biila toliko nemilla, i nespoznanstvo toliko neclovicsano, nije se csuditi, da je golpodin očauće, i dameju ista voda, i ista kerv došla do srđca, i uaderhalje ondi do posli smerti. Ovuje ono, shto su bila kerv, i voda, kada su unishla u srđce Isusa. A shto su bila posli kadasu izishla? Tertullian, Chrysostom, Augustin, i ostali. Otri govore: da ota kerv, koja je izishla, bilaje prisv. Sakramenat Oltara, a ona voda S. Sakramenat Kershtenja, od koih se posli učinila Cerkva, izishavši iz boka Isuova, kano Eva iz boka Adanova. Akolu takle kerv ova, i ova voda, kadasu unishla, bila urok njegove smerti, zashto onda, kadasu izishla iz njegova srđca, bilala dva iztocala nashega xivota? Zato, jerbo toliko visoka ljubav Isusa, da nespoznanstva ljudih priobracha; pogerde obracha u dobroćinstva, nepravde u miloserdje, svetogerdje u sveće Sakramente, i ono najveche nespoznanstvo udarca folice u jednu hazzu lvoj milostili; i kakogodje od strane ljudi bilo nespoznanstvo, od koga nemaze biti veche, tako od strane Isusa bilaje ljubav njegovoga srđca, od koje veche biti nemože. *Cum dilexisset.*

Evo S.S. B. evo, kako rijedan lik, nijedna protivnosi ljubavi nije mogla, nevelini ugasiti, veche ni oslabiti za najmanji čas prigoruchu ljubav Isusa skojomnasje ludio. Pridobilje ljubav njegova vrine, pridobilje dalečinu, pridobilje nespoznanstvo ljudi. Neka ludi sada svaki od vas, jeli pravo, da kada on ovako umire za našu ljubav, damuće redadu srđca sviši priateljih; da u ovoj utri, u kojoj umire od ljubavi isti ljubitelj, jeli pravo, damuće protive srđaca nasba, za koje umire? Spomenimo se svake ure Kerfijani, spomenimo se od oroga, koinamje da se febe iloga svega, i koji je dao lvoj xivot, i umro na dervu krixa za našu ljubav.

Da

Da mene viđa što drugo neuceti, jabi mislio, da on umire za nebo, jerbo na smerti rjegevoj funkcije pomercala: misliobi, da umire za zemlju, jerboleje na smerti njegovoj tresla: mislicbi, da umire za kamenje, jerboleje na smerti njegovoj raspalo, i grobovi otvorili; ali nisu ova ora stvorenja, za koja umire, premda svakobika izpovidaju, da umire njegov Sećatelj; i premakotu neochudjivu, hotilaš i ona shnjine svershititi, kadušu vidila, da on svershuje, i umire Koši dake oni, za koje umire? Jezam, i svaki od vas, i svikolicismo. Zaradi nas umire, i samo zaradi nas od ljubavi umire. Zaradi nas, koje posli kakoje stvorio, nepostujemoga: zaradi nas, koje posli kakkoje odkupio, nesluhimomu: zaradi nas, koji, posli kakoje on umro za nas od ljubavi, neljubimoga. Oh nespoznaništa nescovisna! oh nebarnosti veche, nego xvirah! neljubiti onoga, koite je stvorio, koite je odkupio, koite je toliko ljubio, i koje iwe dao, i od ljubavi skojom te ljubi dao. I onu keru, kojaniseće ciklo srdca finulu poradi nashe nehernosti, posli kakoje veche mrtav bio, i posli kakomuje fulicom kamo ključem otvoreno bilo, i onu keru velim do poslidnje kapi za nashe dobro, sveje dao, iwe...

Pak josh ima zar koje srdce, koje nebi na ljubav ģanulo? Josh i nadu koje ocisi, koje nebi jednu barem fuzu pustile za ljubav onoga, koi od ljubavi, skojomte ljabi, umire?

Ah Golpodine, same tvoja ljubav, koja je bila brez lika može slxiti, za lik nashej bludsashtini, i nashej slipoči. Izlici tolike slipoche, izlici tolike neognosti, izlici tolka izgubljenja. I za ljubav skojomst nas ljubio do sverthe, neka uzme sverbu svaka ljubav, koja nije tvoja. Ovoje, ljubeznivi Cospodine, milost, koju ishtemo. Spomenite, bozanstveni ljubitelju, dafi veche na sverhi tvoga xivota, nemajte zaboraviti od nas u tyomu testamentu. Ono, shto cekamo od twoje blagodatnosti, kano sluge, i sto molimo od twoga miloserdja, kano sirote, jesli ovo, da nam ostavish, kada veche nas ostavish, danem ostavish kakvu takvu stranu od twoje ljubavi. Na smerti tvojoj hoceti razslaviti, i razdiliti tvoje srdce, razdilige suimi, date ljubimo do sverthe iz svega srdca, kakofi ti nas ljubio. *Li finca dilexit.*

PERVI DAN USKERSA.

Surrexit, non est hic. Marc. 16.

Strashite se nevirsni člifiati, boje se pakleni duhovi, veselite se pravovirni Kerljani! Pogorgjenjaje vasha nevirnost nemilice Sinagoge, izgubljenju vasa pridobitja sotone vikovisne propasti, iversniciela vashu suze finovi propetoga Isusa. Oni gospodin, koije umro prie dva dana, prikovan na dervu krixa, natovaren stolicom framoton i pogerdom, metnivši danas pod ivoje noge smert istu, izlazi iz svoga groba pridobitnik, i puni iveseljem. Ivukoliku zemlju, koju je prikucser svojom krvjom autopio. Neka utesuju straxani oni kamen, koje pecat njegovoga groba, lastochete on odvalici sonima ramenih, kojsu bila oslabila, i izranita pod dervetoci krixa. Sverhu drugi grobova sidi ponosita smert ukazujujach onima, kol prolaze, svoj dobitak sonim nadpisom: *hic jacet*, ovdi lexi oni moj plien, oni moj dobitak. Oni, koije bio na svitu uzdignut na dobroštvo, na gospodstvo, ne po svomu zasluxenju, veche po ivojoj strici; ovdi lexi oni drugi, ponizan pod mojima nogama, koje plijao u teslini, u razkoshju, i slivi prolazechoj dokje na svitu bio; ovdi lexi u ovomu prahu i pepelu oni trechi, koje sve ivoje ustanje, i svoga miskljenja bio mernuo u zlato, u blazo, i bogatstvo, ovdi lexi. Ali sverhu groba Isusova nejma smerti, nejna njoj ovdi mista; jerbo pridobivena lexi profista pod njegovim nogama, uzetnjoj je kosa, i iztergnuta iz rukuh po Angjeli, koji za framatu njezinu vecu, i za vechu pogerdu, navishtuju, i govore. *Surrexit, non est hic, ultaoje, nije ovdi.*

Ss. B. Ovo slavno pridobitje nashega Odkupitelja Isusa, koje je utesje ovoga dana, i radost nashega serca, neka bude takogje danas nash razgovor, i razlozenje. Promislimo slavu, koju imade Isus uskerinuvski, i korist nashu, koju po njegovu uskerinutju zadobisimo. Imajte famo uzterpljenje, i pomnju, a ja pocsimam.

Dvaje posvetilishta učinio Isus na kriku; posktenje, i xivot bilas ona, kojuće onđi na posvatilishte prikazala, poshtenje po

pogrdi i neposheenju, a xivot po gorkoj smerti. Ali danas, kada je slavan ulao iz groba, jest popravio sve ono, shfoje prikucser na planini Kalvarie izgubio. Poshtenje, koje je izgubio, dobavio je po svomu slavistemu pridobitiju i slavi; a xivot, koga je izgubio, dobavio je satervshi, i smet zadavši iloju smerti. Od kuda ulao je danas vaskoski oblinut svilima zrakara, obrativshise sve ore kapi kervi u sjajne zvizde. Njegova smet jest bila ono ker vovo ostenje i crvanje, ali njegovo uskerstvo jest oni slavni od pridobitja barjak; Kalvaria jest bilo mesto od njegovoga vojevanja, a grob njegov jest mesto od pridobitja, skoimje traxane na zemlju prosto. Sinagogu satro, passao opinio. Blaže, istina jest, veli Origenes, i njegova muka njegova slava; ali ova slava bila je brez sijuni zrakar, koje kitte i bogate slavnoga pridobitika, bash kano funce, kad se pokre scernim oblikom, i kad se faktice sgutom magluštikom, nemoxe da da ukaxe svoju lipu svitlosti. Ali, kada je ulao, kada je uskerstvo, onda je slavno uzyelician bio, jerboje ukazao spodpunostjom svitlosti svoju slavi, i osbito očkrio izgubljenje svoji nepriateljai. Ona, kada je bio, i kada je visio na dervu krixa, takoj, i tolikoje bio pogerdjen i naruxen, da se nije videla ni poznavala njegova priljiva prilika; ali kada je na dan danasnji uskerstvo, i ulao iz svoga groba, tolikoje bio sijajnosljom obalek, i bogat svitlosljom svoga Boxanlyva, da premuko prie nije poznavao da je cefovik, danas nishtače neiziskuje, da se poznade kano Bog. »*Nunc per omnia Deus.* Zdravujele, i putuje svojima učenicima, blaguje slijnjima, i sladkoše razgovara, fidi u njiovomu drushtvu, i kod njiove terpeze, tira od nji svaki strah, i mir svoj njima navistuje, i ostavlja. *Pax vobis, Ego sum, nolite timere.*

Bili su pripali nepristelji njegovi onda, kada su vidili izdilati kula za kriku medju tolikima chudulih od iste naravi. Bili su pripali, kada su vidili priko obicsaja funkcije pomercati, kada su vidili grobovete otvarati, i mogla tileta mertvih uskerstviti, kada su vidili od velike trestrje ito itamjenje pucati, i razpadatse, sve su ovo vidili, i svojima očima gledali, i velikim strahom promishljali; i sašvimatim, da neizgube svoje poshtenje, da se vide, i ukazu pridukom da su oni pridobitnici, i da mogu barem zakopati trucsnjem sve ono, shfoje onda dogodilo, shfu izmisili, i shfu cfinili? Metnulisi na grob strahu, da čuvaju forixiem zatvoreno ono pod
pe-

pecatom i kamenom tilo; da clevaju i brane, jerbosafe bojali, da neuskerine kakoje rekao, illi daga neukradu njegovi rosenici, psik da sereknu puka: evo uskerstvo e, i tako dale neoframote. Ah slipa kod otvorenim očim Sinagogo! Nevidish zar, da kolikoje straxana kod groba, tolikoje fvidoclanstva njegovoga uskerstvija? Nevidish zar, da kolikoje bilo oruxari vojnikah, tolikoje bilo fvidocah pridobiti slavnog Iisova? Ali sato? Hotiliš josh vechma zaslipiti straxane, davših u reke srebro, daim zatvore usta, da nekazu istinu, veche da reknu, daje bio ellom grob otvoren, i zgrabljeno tilo bilo onda, kadalu oni spaval. Nestrichna, i xalostna Sinagogo! twoja majstria, i twoja izmisljavanja nesluxe za drugo, veče daje vechma proglaši pridobiti Iisovo. Akoši twoji vojnici, i straxani, ca mislo toga shtobi morali bdrni i clevati grob, aksolu na mislo toga spaval, zashto neosvetljen od ove rijeve ne-pomnje? zashto nepckareš ovo njovo pomanjkanje, i nevinoš? Akoši twoji straxani bili u cruhstvu onu, koisu tilo ukrali, zashtoi dakle mitish, zashtoim novce dajesh za ovo izdajstvo? Imali na svitu tko god, imali koji sud, koibi virovao, i primio za fvidoke one, koji spavala? Evo rashtoje doshla slipecha cifutska, da fvidoclanstvo donosi od Ludih zašpani. a) *Dormientes testes adhibes?* Ali zaludoje ova himbenost Sinagoge, jerbo po zašpani fvidocih nefakriva, negoli josa vechma odkriva, i oslujuje slavu, i pridobitje Iusa.

Njeti dakle slavno Iis popravio i zadobio svoje poshtere, koje je na kriku prie pogerdjeno bilo? Ali ce samo poshtere, veche i svoj xivot, kogaje izgubio jestga dobavio emorivski svojom smertjom smert istu. Ona, kadaje visio pribien na kriku, kacaje veche prikazivao febe na polvetiliste svomu Otre, i kadalu curile poslednje kapi kervi iz njegovi privyeth rannih onda velim, hristišu nevirni xrdie, da Iis snide s kriku, skro ako učini, obeckivališu zasletvom, dache u njega vitovati. b) *Desiderat nunc de cruce, et credimus.* Ali ne, nije botio nički Iis, nije hotio osloboditise, jerboje hotio ondi na kriku boj biti, i boritis sefjetom. Mogao je Iis onda nički, mogao je svekolike svoje nepriatelje okameniti, mogao je učiniti, da osianu svikolicu mertyva i oledenita tila na zerilj, ali shto? Oudabi jamo bio pridobio svoje muke, a nebi bio pridobio smert. Hodoje dakle unerti, da tako slavnis bude

bude smert njegova, da podloxi smert svojoj oblasti, i da uzme tjezine ključne njih savršene vjerovštvi. Smert je bila ostala na pole mrtvih oada, kadaje cesta, i vidla, daje Lazar uskeršnuo; nishnemaniće učinilaje da Lazar izgodi iz groba s odichom mrtvaciskom, i blidom prilikom svoga lica, dase zrade, daje on još pod njezinom vlastjom, i da, akoje uskeršnuo, tuje bila fimo jedna milost i verhunaravna. Ali danas, kada Isus ustaje iz svoga groba, izlazi brez svakoga i najnajvećeg zlaženja mrtvaciskoga, brez fvalte i najmanje prilike smertne; jerboje ustao, i uskeršnuo vaskoliki oblasti svitlošnjom, dabi Iwaki scinio zrake njegove zamocnene u svitlosnici, da tako svaki vidi, daje smert savršene umorenja. Lazar je ustao, istina jest, alis mu bile svezane i ruke, i noge, jerboje ustao, kano jedan lutan; ali Isus ustaje razvezan, i slobodan, jerbo ustaje, kano slavni pridobitnik. Uskersnutje Lazara biloje dopustito od smerti za nikoliko famo vrimena, za nikolikto danas; ali uskeršnute je Isusa jest podpunno, jest vukovicsao, jerbo nikada više nemira.

Dobroje rekao Seneka, kadje rekao, daje funkcije ovo nashe stvoreno zadosta lipo, dase od ljudih procinjuje, premda nebi njegove zrake, i njegova svitlost cimila zemljii toliku dobročinstva, koja cimli. Po isti način ja velim danas od slave uskersnutja nashega Gospodina, doftabi bila ova fama slava, ovo danashnje njegovo pridobitje, damute klanjam, i daga procinjujemo premda nebi bilo ni za kakvu nishu korist; ali ob privelika dobrota nashega Isufa! a) *Traditus est propter delicta nostra, pridatje bio na smert za nashe grhe, i opet uskeršnute zaradi nashega posvechenja, et resurrexit propter justificacionem nostram.* Njegovo pridobitje biloje Isus njegova slava, a namu nashie otishenje. Potverguje svojim uskersnutjem najprije nashu virtu, dajuchi nam svidocanstvo svoga Božanstva. Daonamje, istina jest svidocanstvo svoga Božanstva i onda, kadase je redio od Divice, aliye ono bilo kano rekavshi na pole. Radio se je, i posli podlozan bio svakoj tugi, i nevolji, kano Iwaki csovik; dakle nije drugo bio nego csovik; ali opet zvizda sjajna, i nova jestga navimla, i proglašila svemu svitu, dakleje bio Bog. Plače, i lute proliva medju dvima xivljenja lexechi na slami; dakleje csovik; ali opet pivaju Angjeli, i navishtuju njegovo porodjenje, dakleje Bog. Spava u jaslica zavien u siromashke povoje,

da-

dakle je čovik; ali opet dolaze Kraljevske Krune, i klanjajuće da-
rove prikazujuchi njegovoj bestiki, dakle je bio Bog. Na takvi na-
čin, daje moglo dvoiti, kao rekvati, i sumnjiti onda od nje-
gova Božanstva. Ali danas na porodjenja drugomu, kadaje po-
rođio u grobu i niko, nemoxe dvoiti, niti sumnjiti slatogod nasha
vira; jerbo nemoxe nikko drugi mertvina dati xivot, osim same
Bože, niti može čovik, koје same čovik, sam febi posli kako
umre povratiti xivot. Kakogod dakle Isus nije mogao umrijeti, da
nije bio čovik, tako na isti način nije mogao uskrsnuti da nije
bio Bog.

Ali re same Isus uskrsnut potverguje nashu viru, veče i
nashe ustanje, buduchi njegovo uskrsnutje zalog uskrsnutja nashe-
ga. Biloje tuxno, i xalostno stanje učenika njegovih u vreme nje-
gove smerti, koi osim xalosti nista, koju su imali poradi njego-
ve smerti, osim smrćenja-shtoku bili plashljivi u vreme njegove
muke, bili su kanoti od bolesti stonosalice, shtoku izgubili svoga ba-
žanstvenoga Mesbra, i izgubili su veche bili skoro sve ustanje.
Pocselju dvoiti, i sumnjiti od onoga, shtetimje obecchao, da-
cheše na skoro k-njima vratiti, i pocselju misliti, da je možebit
privario, illi da je privario sebe istoga. Ali Isus neuzterpljiv za-
mochi razveseliti berzo svjeje oksaloshchene učenike, jedvaje do-
ceschao, da je perva lvitlost zore u istoku zabili, očmahije ustao, i
ishao za napuniti srdečah njiova sveſeljem, da je na ovi način iz-
pune iva proročanstva, i sva ota, kujući pridrećena od njega u
Evangeliju, vodechi sobom mloge mrtvje uskrilite, ne toliko za
učiniti večnu slavu njegovoga pridobitja, koliko za učiniti slano-
vito ustanje nashega uskrsnutja.

Ono najposli, što mora danas napuniti sveſeljem rasha
jerdeca, i shto mora biti kano kruna naske radosti, jest ovo, da je
ustao pridobril nas Odkupitelj, i uskrsnuo zaradi nashega posve-
chenja, a) *resurrexit propter justificationem nostram*; jerbo kakogod je
njegova smrć bila posvetnica za nashe grube, tako njegovo usker-
snuje jest prilisoko dillo za nashe spajenje. Cinciloseje, dache Isus
otdiši iz groba najprije svojoj materi za utishtitu u crni famochi,
gdje bila, i xalostjom njegovu muku, i smrć promiskljala. Illi za-
što barem nije u ovoru razlucio onoga svoga učerika Ivana,
kogaje u ljubavi od sviu drugih razlucisvao? Ja nahodim, da posli

u-

uskeršnja prvo njegovo ukazanje jest bilo refinito Mandalini, kojeg je toliko tvejima gribih, i zlim izgledom na svetu pogerdila. Ostatim takogjez učinom navishtuje i govori, da je njegovo uskeršnje kaxe, i osituje Petru. *Dicite discipulis eis.* ut *Petru,* tako sveti Marko, a sveti Luka ukazuje, dajeje Ihesus sam potobito ukazao Petru. *Ht apparet Simon.* Sjednom ricsjom, visheće Ihesus spominjava na svomu uskeršnju od onu, kojih su bili od njega za boravili na svetu, i u vreme njegove muke, nego od ostalih. Shto heče sve ovo rechi, ako ne, da kakogodje umro za grube ljudi, takoje i uskeršnuo za njivo polvechenje? Ako ustaje pridobitnik za sverški spasenje gribšnjikah, s razlogom se slavan ukazuje prie gribšnjikom, negoli pravednjima.

Sada shto ostaje nam, ako ne, da i mi, skochemo biti dio nici njegova pridobita, uskeršnemo iz groba naših gribih. a) *In mortuis vite ambuleamus.* Da bodimo u napridak u xivotu novom, veli Ap. sveti Pavac. Iusje uskeršnuo išlino, a mi, jesu li mi uskeršnuli od naših zločih, i opacinaši? Obecchališmo, da veche nechemo Ime Božje pogergativati, jeli istina? Obecchališmo, dache mo oblicsajte, i gribšne prigode ošlaviti, jeli istina? Obecchališmo, dache mo ngle uzeto površiti, jeli istina? Vidimo, i dobro viđimo jeli istina, ili nije? Jerbo ako ovo nije istina, nije istina tako gjer daleko s Ihesom uskeršnuli.

Ona u plimah zaručnica, kojoje svaka duša sveta prilikuje, zavapilaje ovako, i govorile. b) *Svaklastam, odmetnijasam.* i od bacila mnene haljine moje, pak kakochemu opet obuci? Opralašam noge moje, pak kakochemu opet baviti? Znateli kakvije ovo haljine, kojuje zaručnica odbacila? Jesi stari čovik, sa svima svojima dilih, c) veli Ap. sveti Pavac. Ova haljina zaručnice jest poxuda, i pozeljenje tlešno, jeli haljina prešaftih gribih. Kao daje hotila rechi, očbacilašam veche onu rokavu haljine gribak, kakoju dake opet obuci mog? Slobodnjasam veche ruku, i nakicuju s miloflum Boxjom, kako mog opet ići u fuxantvo gribah? Izbacilašam oni čemer, koje ubice dusku moju, i zdravljam poštala, kako čakle mogu opet piti otrovu? Vidim pogibili u koimam bila, protišljjam jaram priteskili, i onu priku duske moje, vidim da jam rada na putu spasenja, kako čakle mogu ići po putu, koji vodi

a) Rom. 6. 4. b) Cate, 9. c) Cate, 3.

di na izgubljenje? Kako mogu vriu zadatu prikershit, i moga zaručnica Isus pogerditi? Skavim licem, skavim srdecem! Ah nikad to neka nebude. *Dilectus meus mihi, et ego illi, drugi moj Ius meni, a ja njemu uvike.* Ovo uzdanje, i ovo određenje, zaručnice, to jest svete, i pravedne duše tko ima, onije istinito s Isufom uskeraju, i ušao istinito iz groba svoji zlochali, i opacili, shto svima xelim . . .

DRUGI DAN USKERSA PERVO.

Nonne oportuit Christum pati, et ite intrare in gloriam suam. Luc. 24.

Prorok oni evangeoski Isai, komesu bila očitovana očajiva božanstvena, video je Božja na jednomu veličanstvu pristolju obaserta smagom, i ljetlošnjom, stavnim i ljubeznim licem, koje svojom slavom punnio i zemlju, i nebela. Zacsudio se na ovo vidjenje, ali ja mislim, daje i kano izvan sebe oltao, kadaje opazio Serafine, koju stajali, i letili, a) *habent, et volant.* Stojeći tverdo letili su, brez gibanja tercijalisa, brez ostavljanja pervaoga mista, mistu prominjivali. Ja nebi ovdi istinu rekao, da ovi Serafini stojeći, i leteći nebi zlamenovali nas ljude putujuche u domovinu nebesku; zaštoto vidiim u danashnjemu evangeliju dva učenika putujuča, i vidiim putnika uskertinu Meshtra Isusa, osuđen razgovor njegov, i pazim na njove koracsaje. *Ibant duo ex discipulis in castellum.* b) *Jesus autem appropinquarebat eis cum illis.* I u ovomu njiovomu putovanju promišljjan putovanje cashe sa zemlje u nebo, od xivota k smerti, iz ove doline od suzak, onamo u domovinu blaxenih. Shto svekoliko promislivši, velim i meui, i vami, da moramo biti putnici na zemlji, ali kano Serafini Isae, moramo stalno stojeći letiti, moramo brez hodašja putovati. Putnicilmo, koi u domovinu ne-

nebesku dojti xelimo; sašvintim za mochi dojti u onu vikovicsnu slavu, nemoramo hoditi po stazah ovoga svita, veche moramo promishljati, i zagerli terpljenja Hulova. *Nome operuit Ec.* Nijeli od patrike Mo, da Knji vra terpi, i tako mide u svoju slavu? govoril isti Gospodin danashnjim putnikom svujim ucenikom. Dakle i putovanje naše valja da bude ra ovi način, i zaradi toga, koigod xeli dojti u onu Irichnu, i blaxenu domovinu, nemora hoditi, nemora svoje tilo, i noge moristi, veche valja da promishlja, i zagerli terpljenja, i patenja na svitu ovomu. Ovo dok ja čanas ukaxem, i potverdim, vi ponju imajte, a ja pocinjam.

Sjedne strane SS. B. uzrokuje veliko cudo, što uskrsnuti Odkupitelj u danu od tolikoga veselja spominja vrime xalofno sva ga terpljenja; ali sdruge opet strane neka pristane ovo cedjenje, jerbo kadae on ukazuje u priliki prinika, i razgovara s-ucenicih, hoche da nauči način, kako se može doći do sverhe nashega putovanja. Tushtaje misao svih onih, koji misle, da se može unichi u onu slavu po drugomu putu, a ne po terpljenju. Približilase je jedan put Hulu mati Jakoba, i Ivana, i pocselaje iskati za nji fidalista u slavi njegovej; pak shtojor recse? a) Pitiche te prie moju časnu, terpiche te prie skoncsarja, podrichete prie muke, koliko se pak doticse za čatvam slavu, za uveli vas u nebesah, i ondi cfiniti vas ra pristolu fiditi, nije to moje, to nespada na mene. A kakoje to Odkupitelju svita, i proslavitelju odabranih? Zar ne spada na tebe, da nas proslavish, i da nas uvedesh u onu vikovicsnu slavu? Niš ti zar put, istina, i xivot? Mudro na ovo odgovara Eustemio tomacsechi rieci Hulove. Nije vlastito nashega Odkupitelja uvesti ū nebo po putu onomu, po komesu hotili ona dva ucenika, onisa hotili hoditi po putu Irichnomu, da im se dade badjava, i od ljubavi, i zato nije to moje, veli Ihs. *Nos tibi mensa dare volis, quia gratis tebis dari primatum petisis.* Akovamle dopada misto u onomu Kraljevlu, hodite po putu tuge, nevolje, i terpljenja. Ako vasne serđee xeli ono što naslaguje u nebu, kušajte prie ono, što muči na zemlji, b) *Si mens vestra apperit, quod dulcer, prius habite quod dolet.*

Odkuda ja nadodajem, da za mochi dojti u nebo, odpotrijebe, da mi ljudi i putnici na ovoj zemlji hodimo obucuseni edictom

a) Matib. 26. b) Gregor. locm. 17.

chom terpljenja. Koga, na kojima voziti moramo, jest terpljenje; krala skoima moramo put nash berxe ciniti, jest terpljenje; zlame-nje, po komjche nas gradjani nebeski poznati za svoje, jest terpljenje. Vidio je jedan put sveti Ivan u Ocsitovanju, jednu razre-djeni cestu svetih desnah, kojemu unilazile u slavu. a) Zabiljezo-je njinvo hodanje, promisao je njivo odichu, i promatrao je rije-vo naktijenje, pak onda ovako veli. *Data est eis flosa atra, et bis-teria.* Bile su tvekolike one dushe zaodivene pritankim, i pricinjenim bilim bezom. Jati bio mislio, da sveri, zni unilaze u slavu nebe-sku, moralibи imati odichu dragim kamenjem naktijenu, i zlatom izvezenu; i sasvintiu Ivan sveti veli, daje odicha njova bila od pritankoga biloga platna. Sveti Bernardo razvezuje ovo dvojenje, kada ovako govori: b) da lan, dokse iz njega ucini izverstici, i pritanki bez, mnogo mora prie terpit; tarefe, grebenaste, predele, rotote, trase, perse, udarske, luxise, fushise, na zrak i vitar izno-site, i tako ostale druge nacine mucusne pocniti mora, dokle doj-de na svoju biliju, i izverstitojt. - Ovako dushe svete za mochi u-nichi u onu domovinu blaxenu, valja da nose zlamenje patena, i date zaodis odichom pritankoga biloga beza, tojest terpljenja. Odicha, po kojoj su sveti u nebu poznati bili za gradjane Jerusolima nebeskoga, jesu tage, nevoie, progoriva su terpljenjem primita na svitu ovomu. Nebi Cerkva imala toliko mucusnikah, da nebuću bile na svite muke i progonsiva. Neufazise dakle u nebo, nego po muki, i terpljenju.

Ja ovdi iada promishljam, shtosam shteo u danasnjemu E-vangeliju, da dva ova ucerika fastavshise s-Mesom, i putujuchi za-jedno do Emmausa, vidili su slavna, i uskerisuta; ali posli kakosu-fe trudili, i od putovanja umorili, jerbo Bog nasa pridobrošliv, i slava njegova nezadobivaca, nego posli truda, i umora. Xelitaj jedan put svetu zarucnicu, da boxanstveni zarucnik dojde pribiva-ti u sobi njezinoj; vikalagaj, zvalagaj, i molila, najposli daga mo-xe primaruti zavapilaje, i rekla: c) *Ieddus nofer floridas.* Hodi za-racnise boxanstveni, jerbolanti pripravila jednu postelju cvitnu skripoljmu brez svakoga terija grihah; i kada je ovako mislila za-racnica, dache biti vridna iznokonti Boga, evo cluje dajo se od-govara: *ege fia rami.* Menile nedopada postelja cvitjem naktijena, jerbo jačim cvit poljski, kano dabi rekao: nechu ja pocisivati na po-

postelji, prenakoje od cvitja, veche hocu hedati po polju; nedolazi Bog posluvati na postelji, to jest u dusu, kojaje u miru i poslanku brez terpljenja, veche hocje, da ona za najtiga izigje u polje, to jest na trudjenje, i patenje, hocje da knjemu dojdú oni, koi trude i posiju. Svekolike rosi ove jesu sv. Bernarda. a) *Sponsa monachorum ieculorum, sponsa vocis ad canorum, ad exercitium provocat. Illa appetit quietem, illa invitat ad laborem, denuntians per hoc et, quod per multas tribulationes operis futurae in regnum celorum.* Na postelju nakitjem cvijetom od razkrshja, i zadovoljshtine Iusus nedolazi, veche hocje, da, za najtiga, mi izigjemo na polje bojno od terpljenja.

Nisi jednaki zakoni, i zapovidi ovoga svita, i Boxji. Na svitu ima zakon, koi brez truda cini, i slavljia posidunke blaga, i bogatstva; a Bog ima zakon, da nikto nedobiva bogatstvo slave nebeske brez truda. Napomenuoje, pacse bistroje iztomaciju ovi istini Apostol S. Pavao, kadje rekau: b) *hæredes sumus Dei, cohæredes autem Christi.* Milmo sinovi Boxji, i bashtinici njegova Kraljevsa: bratjansko Isusa, i zajedno shnjine bashtinici. I hotinchi nas naučiti način, kakochemo primiti poslidovanje ove bashtine i kano sinovi Boxji, i kaco bratja Isusa, nadodaje isti Apostol, i veći. *Si contabimur, tunc congratulabimur.* Aku uzterpimo zajedno s Iisom, biticemo kino bashtinici od nashega Oca Boga proslaviti zajedno s Iisom. Velikaje razlikz medju bashtinstvom ljudih na svitu ovomu, i medje bashtinstvom dobara nebeskih. Ludi, na priliku šunovi kogagod Principa, brez muke, i truda, ilom rekavšli rodjeni postaju bashtinici otceva bogatstva, i mogu po pravici svoj dio traxiti. Nemuke ovako biti, nitije s bashtinstvom dobara nebeskih. Svisno bashtinici nashega Oca Boga, svimo zajedno bashtinici snashim bratom Iisom, ali za primiti poslidovanje ovoga bashtinstva ovisi dobara, koja uixivaju blaxeni, odpotribeje terpti, kakne terpio Ius, odnotribeje podnošiti tuge, nevolje, i progostiva, kakeje podnošio Ius, i na ovi način biticemo pravi bashtinici slave Boxje, i zajedno bashtinici proslaviti s Iisom. Ovoje izvodjenje, sledjenje, i prikazanje zakonito prid pristojjem fudca Boxanstvena rechi ovako: iudeje pravedni, ova dusha jest terpila na svitu, jest podnošila tuge, nevolje, progostiva, siromashtva, kakle mora bid bashtinica vikovicsne slave, i veleja.

Shto

Shto hochete vishe, SS. B.? Jabi scinio bezuruna svakoga o-noga, koibi hotio u nebo doći po drugomu putu, a ne po putu Iisova. Koi hoche, da posidaje vikovicsnu slavu drugim načinom, osim Iusova, ja sudim, da takvi nikada nebude uixivo onu slavu; jerbo svaki vidiši, i poznati moxe naravnim razlogom, daje jedna budalaština hotiti imati veche iziskivanje od Isusa za onu slavu. Slušajte uno, shto on govori a). *Ego dispono vobis regnum, facio disponit ut redi Pater.* Ja vam ostavljam bashtinštvu moga kraljevstva sonim ugovorom, i pogodbom, skoimam je primio od moge Otca. Ali, o pridobri Gospodine! Kaxi nam, koje to ugovor, skoimje tebi bashtinštvu slave ostavio tvoj Otac? *Oportuit pati,* & *ta intrare in gloriam sumus a ugovorom terpljenja, i patenja učinio reje moj Otac bashtinika,* veli Iisus: a sada ja vas stavljam u ovo bashtinštvu, ali sonim istim ugovorom, da terpite i podnosite tuge, nevolje, progonstva, ako hochete kraljevati evike. Odoveda jest, da S. Ivan zlatousti veli: da nije Iisus ostavio nami bashtinštvu neba esisto, i savime, veche s-ugovorom, da uzmemo nash krix, pak daga slijdimo, ako hochemo, da unidemo u njegovo Kraljevstvo b). *Nos enim reliquit nobis hereditatem patre, sed pro conditione, ut tollamus crucem nostram, & cum separamur.* I da ova istina bude potverđita fricsma iftoga Isusa, evo shto je rekao prie, nego je obečao Kraljevstvo nebesko. *Vos etsis, qui permanes necam in tentationibus meis.* Viste oni, koiste obilajali patechi samnom moje tuge, i nevolje, i zaradi toga, ego dispono vobis regnum, ja vas člinim bashtinika moga kraljevstva, da na takvi način svit moxe znati, dache oni biti posidnici kraljevstva Božjega, koisu podnosili tuge, i nevolje zajedno s-Iisom, ricsisu Bernarda svetoga c). *Eodem cum Christo dominar regnum, qui cum Christo tentationes tolerauit.* Oh dakle tricnji, koji terpe i podnose na svit, jerboju oni bashtinici kraljevstva nebeskoga: tricne one duše, koje terpe s Iisom, jerbočete evik vefeliti s-Iisom. Zashtobo nikada Iisus neprispushta, da ori, koimuje bio drug u terpljenju, nebude takogjer drug i u slavi: kako je učinio sonim razbojnikom dobrim na kriku, koji jerbonuje bio drug na kriku dragovoljno terpeči, hotioje danu bude drug takogjer u vikovičnoj blaxenosti, veli S. Bernardo d). *Nunquam Christus socium tribulationis a communione gloria patienter arcet, sicut Iatromem, quem habuit crux fecimus, habere uult beatitudinis confortum.* Ali oh kolikoi malo ima-

a) Lvc. 22. b) It. Psl. 5. c) Scrm. 1. de verba Iis. d) Ibid.

imade, koji hode za tobom, dobri ljudi! svi xele kraljevati stobom, ali neche da terpe stobom. Nemate traxiti ono; shto xele najti: xele tebe uxivati, ali nejmada volju tebe sliciti. Na ovi nacin vapije sveti Bernard. Dakle koji hocie, da bude svik stricun, valja da na svitu zagerli progonsiva, i protivshtine. Akoje ljud u nishao u slavu hodechi po putu terpljenja, i podnoshenja, od potrebe, da svaki pravovitni Kerstjanin takozjer hodi po istomu putu.

Pripravimo se dakle, Kerstjani moji! zagerliti s-užterpljenjem tuge, i nevolje na svitu ovomu, skoima nas Bog kusha, i podtice, da po njima azchi moxemo na planinu nebeskoga Grada Sion. Mislimo, i vishe puta mislimo ono, shtoje govorio Bernardo sveti: *minus me Iesu peregrin, quam miser.* Chutim tugu, i nevolju, kojane muchi, ali manjaje od one, koju sam zasluxio za grike moje. Zasluxiosam za moje grike ne jedan pakao, veche hiljadu, i sa svim tim Bog mi prominje tolike kashtige sjednjom bolesljom, sjednjim izgubljenjem, sjednjim izagnjanjem. Recimo svetim Gergurom. *Non tamta sunt supplicia, quam extiterunt peccata.* Nisu tolike protivshtine i progonsiva, kolike su bile moje zloche, i opacnine. Naftojmo dakle u vremenu terpljenja nash xivot popraviti; naftojmo zagerliti s-protivshtine s-užterpljenjem; naftojmo utisniti serdcsbu Boxju s-ocfijenjem dushe nashe od gribala; jerbo vali S. Gergur, da Kashtiga sadanja, i sadanje protivshtine, skoima Bog nas pchodi, ako mi nije primimo za pobolshati nash xivot, i za obratiti se k Bogu, ondache protivshtine, tuge, i nevolje biti sverna gribala, bitiche sverha sva-ke kashtige, i bitiche sverba svake nefrische: akoli pak mi, terpechi i podnojechi tuge, i nevolje, ofstanemo u gribu otverdnuti, ako si romashtivo, ako bolesti, ako izgubljenje dobarah, illi stanovih nas neobrate k Bogu, onda nashe tuge, i nevolje ovoga svita bitiche pocetak tuge, i nevolje vikovicne ^{a)}. *Pena praesens si affili antem convertit, finis est capte precedens: at si ad timorem Domini non convertit, finis est pena sequens.* Ah Kerstjanine, i clobivice, kol god terpish, i podnosish, nemoj otverdnat ostati, digni grike svuje dushe, i Bogche dignuti nevolje, koje terpish. Shto ako ti meni velish, daslije ispovidio, dasi pokoru cfinio, i sa svim tim morash terpiti, i podnositi: ja ti odgovaram, daje Bog posli mlogih tvojih gribala tebe stugama, i nevoljama pohodio, i tako posli mloge tvoe.

tvoje pokore, i uzterpljenja bochete utisbiti. Terpjoje Bog tebe mlogo godinah, nije dakle veliks sivar, da ci terpish njega nikolicko nisebih. Budi zadovoljan sonim, shto Bog hoche, i cinsti florom, koji debro znade, kadzchete utisbiti. Verxi kano sivar slanovitu, da koje zadovoljan, i utisken na svetu, nije vridan utisnenja Bozjega: a koje tuxan, nevoljan, i progonjen na svetu, bistiche utisken od Boga na zemlji, i na nebesih . . .

DRUGI DAN USKERSA DRUGO.

Quoniam adesperasit. Luc. 24.

Prid vecser istoga dana, u komuje Odkupitelj mesec Isus uskernuo, kogafmo jucser svetkovali, sveflikim razlogom xalofni poradi smerti svoga Meshtra; i brez razloga sumnjeci, poradi kašnjenja virovata uskerenutja njegova, ishlifi čva ucenika prama Rastela Emaus; i kadaši ovako putujuchi promiskljali, i u svojej pameti scinili Isusa mertva, i daleko od sebe, evoti e ito vrime, i po istomu putu idjashe i isli Isus shnjima bocehi. a) *Et ipse Iesas ibat cum illis.* Putnici dake na ovi naziv nepoznan Isus sa svojima ucencima zapita nji, kakvije bio razgovor, kogafsu imali, i za koliku uzrok toliko xalofni? Stvar vridna promislanja jest ova, da u jedincu demu toliko veselomu, kakvije bio dan uskerenutja, i u jednej pri-godi od tolike milosti, kakvaje bila odkupljenje sveta, svikolicu bili tuxni, i xalofni. Apostoli xalofni, i u zavoru: dva ucenika xalofna, i putujucha u Emaus: Mandalina takogjer xalofna, i plasnucha na vrati groba, sjednom ricsjom svikolicu tuxni, i xalofni. Tuga ova, i ova xalost bila je jedna ista u svetu, ali ozrocite bili razliciti, jerboje tvorenja takogjer razlicita bila. Apostolife sakrivili, jerbosu bojali Xudish: ucenicisu danashnji ishli u Emaus, jerbosu promistljivechi sumnjili hocheli vidjeti svoje odkupljenje: Mandalinsje plakala, jerboje mlogo ljubila svoga Meshtra. kojise boi,

boj, fakrivale: kolje brez usanja, ide, i putuje: koi ljubi, placi.
Od ove poslednje verite i jabi rad biti.

SS. B.! Ono, shuo ja danas za moje govaranje uzimam, jesu danashnja dva ucenika putujucha u Emmaus, koji jerboju na svomu putovanju promishljali sva ona, kojajuste proshalih danah dogodila, blislu posli dionicu veselja od uskrsnutia Ljusa, kogatu primorali, da shnjima ostane, jerboje vecne priblixala vecser; ovako mi Ijudi putnici za zadobiti veselje slave vikovicsne, nevalja da idemo po putu svita, vecne valja da promishljamo tashtinu svita. Sverhu ovoga dok ja uzgovorim, vi pomiju imajte, i uzterpljenje, a ja pocinjam.

Hodilisu danashnji putnici ucenici brixni, i xeljni viditi uskrsnuta tvoga Mesitira, i putujući ovako nisu hotili dalje ichi, jerbesu promisili, da se noch približaje, *quoniam ad efferentem*. Pametnisi bili ovi Ijudi: hodilisu viske s-promisljanjem, nego s-nogama. I doisto, koji hodi s-pametjom, oni dolazi k-sverhi vikovicsne friche. Neka bude od ovoga svidok okrunjeni Prorok David. a) *Vidi impudum super exaltatum, et elevatum sicut cedros libani.* Vidilosam, veli on, opakogca uzdignuta, i uvizista na najvishe veličanstvo, *transiti, et ecce nos erat.* I posli proshao sam, i evo nifamga viske video. Traxiosam spomajom njegovo bogatstvo, njegovu slavu, i nisam neshabao niti misto, niti uspomeru od njegove slave. Jase ovdje citudim, i pitam, kakvije ovo prohod bio Davida, da nije posli neshabao toliko veličanstvo? Jedar koracsaj ucenice, i vecne nije video onu slavu, kojojjele prie cudio? Odgovaram, nije bio koracsij nogu Davida, vecne koracsaj pameti. Iszaoje Prorok frogana, i videoje slavu Ivitovu, i zacudio se; proshao je posli s-pametjom promishljujechi shtesi ova dubra zemaljska, i vidjeje, da su nishta, i poznao, da se famo moraju precinjivati dubra nebeska. b) *Quem admiratus est in seculi rebus, tunc transiens, idef mente caelestem cognitionem excedens, pro nihil habuit.* Ako kochemo mi frogama hoditi po svemu svitu, nechemo najti, da su dubra ovoga svita nishta; ali ako hodimo s-pametjom, promishljujechi njevu kratkost, nestalnost, i kershajivošt, najtichemo, da su nishta, i vidichemo, da se famo ora prava dubra u nebu, kuda mi nas filiti moramo, da dojdemo za uxivajui.

Upi-

Upitajte, molim jednoga, koje nikoliko godina ishao, i putovao po razlicitima Derxavama, i Kraljevstvih, i priopovidachem svrani cludnovate. Kazachevam, daje vidio priviske zidine, najobilatia bogatstva, najvisita veličanstva. Prikazache, daje gledao razkosine bashcse, nasladna prikazalista, i obilnost blaga, srebra, zlata, bilera, i dragog kamenja. Fablitiche i slaviti dvorce Rimske, Kraljevske, Gefarske, i najposli zaversliche i rechi, daje svit jedan raj na zemiji. Upitajte drugoga, koje ishao po svitu ne znogams, veche spamerjom, i rechiche, da na svitu drago se nezahodi, nego taga, nevolja, siromashtvo, prognostvo, i daje svit jedna frakovita pustinja. Bioje Patriarka Isaak na postelji lexechi, i holiuchi blagofov dati svomu sinu Jakobu, nazivamu, i cestlita dobra ovoga svita govorechi: a) *oder filii mei fecit oder agri plent.* Skoima resna cestlita fricu vremenitu, polje punno cvitja, i obilno svakoga ploda. Sutije fada pisne Salomana, i najtichete, gdi zarucnica traxi svoga zaruznika, i ovi njoj govorit: b) *Que est ista que ascendit de desert?* Ti zarectstvo moja oslavljash svit, kano da je svit pustinja? Kakoje to? Pogergujesh dobra svitovna, kano da lu ternje? Ostavljash svit, kano daje svit za pribivace jedna shuma? Sada, kaktvajce ovo razlicu od ova dva govorenja? Isaak scini svit, daje jedno polje punno ploda, i bashcse obilno rodna; a zarucnica shtima svit kano jednu shumu terniju, i neplodnu puštinju. Jabi mislio, da je zarucnica xivila uklonita u zatvoru, nehdajuchi po svitu, niti videchi njegovo razkoshje, i zatoje scinila svit kano jednu pustinju: a) Isaak, koje hodao po svitu, i prototrio njegovu lipatu, sudioje, daje svit jedna bashcesa razkoshija. Tkobi ovako derxao, i virovao, bise privatno, jerbo suprotivnim nascinom istinale tomaci. Isaak je bio slip, vell *pissus:* c) *colligere sunt omni ejus, et videre non poserat.* Bioje onda sestima zatvorenina: a) zarucnica imala je ochi biltre. Isaak slip vishe u pameti, nego u očima, gledao je svit, i scinio je jednu mirishavu i plodnu bashcesu: a) zarucnica profvitilita u očima i razumu hodilje spromishljanjem po svitu, i ostavljaja; jerboga shtina za jednu pustinju, buduchi istina, da koi hoche pozneti shtolu dobra zemaljska, valja da ih promisblja spamerjom, tako tomaci Gliberto Opat. e) *Infractio saeptorum*

a) Gen. 27.
in Cest.

b) Cest. 8.

c) Ibid.

d) Cest. 4.

e) Stern. 15.

et iſa, quam Iſaac puer, plenitudo: ſponſa deſertum reputat . . . nim-
rum quia ille clauſos, hec vero oentos habebat aperios. Otvori oči,
Kerfjanine! otvori oči od pameti, i vidichesh, daſeje dan negnuc,
i nočne približaje; vidichesh, daſu ſvekolike ſvari lviſa, i njego-
va dobra jedno niſto, i jedna taſtina; vidichesh, da ſvekoliko
prolazi kano vitar, karo zak kakvi, i kano ſnaja, i zaradi toga
putaj, ali tako, da moxeh doći n vikovicsnu ſluvu.

Onaj mladih fahlie, i užvijice ſvojom plemeshtinom. Ona
m'ada ſvojim izribanim, i rumenim licem. Oni naucni ſvojim zna-
njem. Sviakoliči pogergajuemo druge, jerbo ne promiſhlijamo ſebe i-
ſte. Da mi promiſlimo, kakvaje plemeshtina, kakva lipota, kakvo
znanje, i kakvija dobra cnano u nebū, nebilnoje fahlii, i užvi-
ſivali ſovima ſvarme varovićima inefstalima naſhe zemlje. Užvivla-
je, ja mislim, jedan put zaručnica, to jest duša ſveta, kada je
čušla, daſe njezina lipota fahli od ſvoga zaručnika, i ſbirila ſe
poradi ove izverſitof i ſebe poklonite; kada evo jedan dan nezrani
u kakvo čisto ogledalo ſebe motrechi, i promiſhlijajuchi, okrenuo
ſvojima dvorkinjama govorochi. a) *Nolite me confiterare quid facia-
sum, quia decoloravit me sol.* Jafam opazila i ſmotriła, daſam cerna,
misliſlati, daſam bila kano alabastar, ali ſeda poznajem, daſam po-
cernila, koje pocernjenje ſancemije izrokovalo. Richi ove vridre-
ſu promiſhlijanje. Hotilaje rečhi: jaſam misliła, daſam lipa, ali fa-
vivšife ja jedan dan prama ſuncu, to jest ogledajchife ja u ſunče
bojanstveno, i promiſhlijajuchi njegovo lipotu, njegovo bogatſvo,
i njegova ſluva, poznalaam ja, daſam cerra, i ruxna. Tolikođam
ja ſhtimala moju lipotu, kadašam prikladivala ſvarma ove zemlje,
ali kadašam proſvitilita od ſunca promiſtila lipotu nebesku, ondaſam
poznala, daje moja lipota jedno niſto, i jedna pogarda. b) *Dum
extero filii mentis confederacione ſe abicit ſponsa, quando diuine pulchritu-
dini ſe comparat, ſuscum ſeſt, omnisque talcriterudinis experiem agnoscit.*
Zashto hodi onoliko ponosi ſvojim evitom mladoſti oni mladih?
Znateli zashto? Jerbo ne promiſhlij, dache poſli malo danah uve-
natih, i oſuhiſte. Zashto ſukazuje ona draga s-ubilitim, i miriſha-
vim licem? Jerbo ſepromiſhlij, dache do malo danah biti rahn
cervih. Zashto dixe onoliko oberve oni nadehnuti ſvojim doſto-
janſtvom? Jerbo ne promiſhlij, dache do malo vrimena paſti, i bici
ono,

a) Cant. 1. b) S. Bernard, in Cant.

ono, shto sada snogama gazi . . . Mislimo, Kerstjani! od neba, promisli no slava blazenih, i ondachemo pozvati, daje svit nishta, daši bogatstvo siromashtvo, i daje lipofa ove zemlje gerdoba.

Sada, da okrenemo govorenje, i recimo ovako: ako oni, koji promislija, dobiva tolika dobra; suprotivnim nacinom oni, koji nepromislija, zapliceše u svakoverstna zla. Nepronishljanje ljudi, zaradi koga je porušenje svita izrokovano, plakao je Jeremija govoreći: a) *desolatione desolata est terra*, opustostiche zemlja s porušenjem, quia non est, qui recognitet corde, jerbole nerabodi clovek, koibi promislio zla, za ukloniti od njih. Placite slobodno, kano mertva, onoga clovika, koji nepromisalja. Placite, i sećajte irushenu onu kuchu, ono pleme, ono kolino, gdje nepromislija svoje stanje. Gorko je plakao dojdache porušenje Jerusalima Odkupitelj nash Isus. b) *Videns Civitatem fieri super filiam*. I bio je uzrok placa, vidiš jedan poglaviti Varosh jednoga bogatoga Kraljevstva, gdi mora posli malo godina ih strasiti, i izkorenuti iz teneleja. Istina jest, daje porušenje Kraljevstva Kudinskoga usinjeno poradi umorena na kriju lina Bojgega; ali akochete pervi, i temeljni uzrok znati, jest bilo nepromisljavanje onoga naroda. Zashto bo placilachi Isus sverhu onoga nestrichnoga grada ovako veli *Si cognovisset et tu*. Daši ti o Jerusalime bio promislio zlo, kojegi usinio, i zlo, koje cfinish, nebi bio u malo vrinena porušen. *Nisi cognovisti tempus tificationis tuae*. Nisi promislio vrine dobro, kushati budesh vrine zlo. Nisi promisljao kod tebe Odkupitelja, kushachesh, i terpiti jednoga porushitelja. *Si cognovisses, si confidasses, non cecidisses*, veli Dionyfio Kartufian. A ja velim vami, placite onoga clovika, koji folike grube na dusu terpa, jerbo da dobro promisli svoju dusu, i svoje vikovicano izgubljenje, nebi otverdnut oftao. Placite onoga drugoga, kojse dan, i noch tepe po kercesmah, po svakoverstnih igrah, i tako rasipa kuchu svoju, jerbo da promisli svoj dohodak, i svoju duxnost pranta xeni, i dicama, nebi bio pac u siromashtvo. Placite onu xenu, koja, kano plavica kerv, tako ona znoj, trud, i muku svoga muha izpija, famo da moxe sve drugu i drugu imajuchi opravu zsdovoljiti svojoj nezafitljivoj oholosti, jerbo da ona dobro promisli, daje dohodak za sve, i daje dosta poshtenoze po svomu stanju zaoditi, nebi bila njezina kucha pala. *Si confidasses, non cecidisses*.

Me-

Menje činji, daće i djavađe sluxi za svoju shalu, i nasladjenje stakvim človikom bezoparnim, i sciniga kano i drugo xivinče nerazložito. Metnute vam prid oči onoga fina rasapnoga nepo-slushna svomu vlastitomu Otcu. Ovi je iskao od svoga Starca Otca, danu dade njegov zakoniti dio bashtine. a) *Da mihi portiosem meam.* Što zadobivši, napastovan od djavađa, otisboje, potratioje, i razluo svekoliko, shto je imao xivachi u zločah, u opacinah, u razpushtanju bludnosti, daje očao siromah, i da bolje reknem, prosjak. *Confessacit sufficiantiam suam vivendo luxuriasē.* Gdi S. Tito Biskup shde: *confusus est lucem suam.* Ovi mladič potratioje svitloši svojih očiju. Ja nezahodim, daje ovi razsapni fin bio slip, kako-šte dakle može rechi, daje potratio svoju svitloš? Ovi mladič razlujuje sve svoje dobro, i ostao je prosjak, znateli zashto? *Confusus est lucem suam.* Djavaomaje svezao oči od promišljanja, pripi-čionuje da promisli zlah svoga neposluha, nijemu da viditi, i promisliši ono zlo, u kojčke paši po svomu zlomu društvu, i po svomu razpushtenom xivotu. Pak posli, kada nudi pripriclio vidjenje, ondagaje vodio kano xivinu nerazložitu, kudaje hotio. I zašto, da nebude ovi mladič izgubio bio vidjenje, to jest pro-mišljaće od onoga, shto je činio, nebi bio xivio po volji djavađa u tolikoj bludnosti. b) *Confusus est lucem suam luxuriasē vivendo.* Si-nia non sufficeret lucem, utique luxuriasē cum vivisset.

Kakvih dakle, i koibи to lik mogao biti protiva ovomu zlu od nepromišljanja? Neznaš promisliš izlazak tvojih dillat, i či-njevali, i zaradi toga terčiliš prama sverhi tvoga porušenja. Ako nemoxesh, ili neznaš sluxitise s-otcima da vidish, da prividish, i da promišljash? A tise sluxi s-ušima, da čujesh: približiše ljudma razbornima, vechaj, i opchi s-ljudma dobrina, i bogoljubni-ma, pak slushaj njova svitovanja, i polač nji dillaj, i hodi po pu-tu tvoga spafenja; jerbo ako pocsmesh slushati tepce, skitače, lopeve, piante, razkipaoce, slobodna, i razpushtena xivota ljudi, ondachesh oslijitti, i pasti. Loviliš ribu Apostoli na moru Tib-rijskomu, kada evo ukazaimie na brigu uskeriututi Gospodin. Gle-da Ivan, gleda Petar. Ivana poznaje, a Petar nepoznaje, i bilo je od potribe, da Ivan rekne, *Dñeinus es tu, Gospodinje.* Sada, shto-to rechi, da Ivan Isusa poznaje, a Petar nepoznaje? Zar shto-je Petar bio star, i veche pomanjkao u očju; ali nije ovi uzrok,

pa-

a) Luc. 15. b) S. Tt., in etang.

pacie naravnim načinom ljudi vide bolje iz daleka, nego iz bliza, i zaradi toga služeće snažaljica kada shtu, a ne kada dalje gledaju; pak opet, nije bio Petar toliko lutar, niti se shtije, danju vid bio potallio. Slušajte dakle odgovor S. Petra Chrysologa a). Petar je prie dva tri dana zloze slušio sushima sluhajući ricsi službenice, kojagaje navela, da zatai svoga meshtera. Ti si Petre zloze slušio svojima ushima sluhajući ricsi jedne zle vichnice, zaradi toga pomračljutise oči, da nevidish tvoga Boga, i tvoga Gospodina. Po illi nadin ako mi počisemo slušati vicha tachta, i tvitovanja zla, nećemo viditi, niti poznati kriopisti, nećemo poznati ono, shtoje za nas korisno, i spaševalno.

Rečiche kojgodi ovdi: ako počisem večad s ljudima dohri-ma, i bogoljubnima, ako počisem slušati tvitovanja dobra, ili shtivici kujige kriopistne, ili sluhajući rics Boxju, ljudi beme protrefati, i zamnem govoriti, niticbene oftaviti u mize xiviri. Ostavili, ja velim, u zli clas, neka govore, jerbo ako ti flavisbe na sluhanje sveti ljudi, i ricsi Boxje, bogchete braniti od pozerdah ljudih. Tripotje Mandalina slušila Isusu, i sve tri puta bilje protresana. Pervi put u kuchi farile, kadaje svojima vlastna terla poliyene fuzana noge Isusa, mermaljaoje žariseo, jerbo govoreci: b) Ovi, da zrada, kojao i kakvaje ovo zena, koja tise njez, nazvao-ja je gribshnicom. Drugi put u letanil, gdje izlila pomast pridružen na glavu Isusu, i evoti pogerdjenje, i mermiljanje učenikah, kadaju rekli: cijena ovo izgubitje? mogla seje predat, i dati ulogim. Treći put u svojoj vlastitoj kuchi, kadaje sicila kod nogu svoga Gospodina, i evoti Marta mermilja, i tukise: c) Got nedine! nije teci trige, daje festra neće oftavila nene same snažnosti! Sironashna Mandalina, od farile, od Apostola, i od vlastite sestre mormorata, i protresata! Ali slušajte, kako bila od Isusa branita. Branio je pervi put od farile, kadje rekao: ova zena ljudilje vrede. Branio je drugi put od Apostola govoreci: nitošte dešadni ovići xeni? Branio je treći put od njezine sestre, kada recle: Marije našunju fararu odabrala, kojase teck? neeti od vje ruke. Srivna Mandalina! kojasi zadobila takvoga branitelja protiva tvojima mormoracem. Ali zašto je Isus toliko učinko uzeo branjenje ove gribshnice? Ostavljam druge odgovore, samo na pervo donosim oni svetoga Bernarda. d) Branio je Isus Mandalinu, jerboje Mandalina rada slušala ricsi, i svitova-nja

a) Serm. 78. b) Matb. 26. c) Lact. 10. d) Serm. 3. de affsum.

nja Iusova. Koi rad slusha rici, i svitovanja kripostna, neka nemari, shto drugi mormoraju, i sinjake podsticavaju, jerbo ihne hochega braniti, pomochi, i utishtiti. Nepazi na rici ljudih raspuštenih, Kerfjanine! veche nafot, da slusaash dobra svitovanja, i hodi po putu kripostih, i na ovi način saštaticheskie s-kušom putnikom, koichete zdraviti, i voditi, kakoje danas učinio svima učenikom, ne u kašteo Emaus, veche u onu fridno domovju nebesku . . .

NA DAN SVETOGLA IVANA NEPOMUCENA.

*Fuit bona missus a Deo, cui nomen erat Joannes, hic
venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de Tu-
mine. Joan. c. 1.*

Beduchi da se kripost naziva od svetih Otacah, za bolje izrechi njezinu izveršitoft, imenom *svitofli*, kakoje veche bila nazvana i u evangeliu, u komuše zapovida, da sviti pred očima svim ljudi za proslaviti Otca nebeskoga; dobro mogu ja rechi od Ivana Kerstiteљa, odabranja, kako znate, od Boga, da putove upravi, doline, i berdine izjednaci dojdachemu i xeljnemu Messiju, dobro, velim, mogu ja rechi od njega, daje poslan od Boga ne famo, da ukaxe svidocanstvo od Rici fina Boxjega uputijena, koje prava svitofl, koja profvidjuc svakoga clovika, dolazchegha na svit ovi, veche takogier vidilofie, daje bio poslan od Boga, za da li svidocanstvo od kripostih, buduchie u njemu nasašla ovilnim načinom ova lipa svitofl, da se mogao famo zaradi ovoga nazvati, i rechi, medju svima rođerima od xenah vechi. Zashtobo toliko u dvoru Hiruda Antipe nemiloga vladaca Gallilee, koliko i izvan dvora, svakoverstne kriposti jesuše u njenu svitile, daje zlogatimisili, daje on ista boxanstvena svitofl; zaradi shta potribitoje bilo svetomu pisaču ukazati, da Ivan nije bio svitofl ona za foliku vikovah xelino

cfe-

čekana, veche daje on famo davao svidocanstvo od one svitosti.
Non erat ille iux, sed ut testimoniari per hinc heret de lumine.

Od ovoga svidocanstva kriposlih, koje je nam dano u jedno, mu viku davnašnjemu, prilazim ja danas na svidocanstvo kriposlih, koje je sve mu svitu dano u viku blixnjemu; i od onoga Ivana, koji je bio glas vapiuchega u pušnji, uzimam ja početak moga govorenja, da razloxi danas od Ivana drugoga, koji je slava mislinskih, kruna izpovidačkih, prvi muesenik poradi muesarja svega onoga shto je cuso u S. Sakramantu izpovidi, i kojega danas slavni dan svetkujuemo. Zadovoljni daške budite, ako ukaxem, da kakogod Ivan Kerstitelj ukaza svidocanstvo kriposlih i u dvoru, i izvan dvora Hiroda Antipe; tako na niki nacin i danashnji Ivan Nepomenec ukaza svidocanstvo kriposlih i u dvoru, i izvan dvora Ven. ceslava Kralja Renske. Ukaza svidocanstvo svojim govorenjem, svojim muesanjem, i svojim terpljenjem. Ovo dok je ukaxem, i potverdim, vi uzterpljenje imajte, a ja počinjam.

Za mochi ukazati svidocanstvo kriposlih, zaradi kogaje bio poslan Ivan Kerstitelj, hotioje sveti Marko dati početak svomu evangeliju sahlon, i slavom onoga glasa, kogaje veche Iaina Protko ćrpisaо, i koje kakono glasovita trublja islice činiose čuti onamo u pušnji, da ovako uzdignuta ceta, i otverdnuće volje ljudi moxe prignuti jedan put, da počemu misliti o svomu spafenju, zaradi kogaje Ivan Kerstitelj tolikoše tredio kod potoka Jordana, daje prignuo veliku strazu xudih, da zagerle pokoru, i da xivu pod lagahnim brimenom, i sladkom naredbom nashega pridobrošli-voga Odkupitelja Jisusa. Ovako bash i ja, da mogu potverditi svidocanstvo kriposlih, koje učini svojim govorenjem Ivan Nepomenec, mogu iz početka moga govorenja prid ocfi varci metnuti nje-govo Apostolsko pripovidanje, koje on činjaste svojim blaxenim jezikom oboruxanim, i virom, i xeljom, da ovako poriziti moxe ohole, i pridobijte učisriti od clovječanski zlečah, i opačisuh, zarad koisje on toliko tredio, i s-tolikom korisjom, daje mlogo hiljadah u onomu Kralještvu Iudih svojim glasom od pripovidanja na pokorn prignuo, i doveo. Vladaoseje on u ovomu i svojom mudrostjom, i svojom xeljom: njiovoga spafenja tako, da moxe zadataći od svu onih, koisuga slushali, oni plod, koisje od simena evangeoskoga od svu čekati mogao; kakonom ukazuje krjiga Rim-ska njegovoga polvečenja. a) *Vulcani Dei promulgandi unus triunfatu*

tanta ipse prudentia, et fervore impedit, ut evangelii semina audientium cordibus injerere populi expellentem reponerit. I oh kolikoće nije Ivan oboruxao, da vojuje protiv Ivakoverstima grifih? Karaoje o-shtro jedne, a druge sladko opominjao, navlašto onoga vrimena ljuđe, kadašće veche i svetost. I bogoljubstvo bilo porušilo poradi polaviracah i odmetnikah, i poradi sloboshtine života puka Kerštanskoga. Pripovidao je rics Boxju ukexen ljudsvjom boxjom, i prid oči meteo njiova sagrihšenja, njove zloche, njiove opacište; i zajedno takogier serditošć s kashtigom boxanstvare dežnica, koja bioi pripravna za poraziti svekolike,akoše na pokoru neobratite. Pripovidao je illi bilo u gradovih, illi u varoshih; illi po sellih, illi po šekacih; illi u nizki kucbah, illi u pallacih plemenitih; illi u skupštinah malanju, illi velikih; svimaje govorio, svimaje svito-vanje i nauk davao, sveje hotio zadoit i mlikom svete vire, i za-kona Katolicsanskoga. Pripovidao je ne famo priprostima ljudma, veche tkošjer i onima velikima, koštu bili u dvoru na službu Kralja, kadaje vido xalofijom svoga serdca, da u dvoru onomu vishe nego igdi, Bogše uvrigljuje, sloboshtina i razpushtanje života vlada, i ulaganje gospodari; pripovidao je tako, da illi Kralj Ven-ceslav, prie negoje svimine u zloche se metnuo, jestga rad sluskao, i mloga po svilovanju Ivana cfinio, ksonzans svidoci knjiga nje-gova posvechenja. a) *Compluribus enim paupertiam contra seclera, At-iae licentiam, corrutissimus mores strenuas ecclasticas predicavit, Venceslao, fana eius eloquentia vito, secundum in utinam fortes lapso, multa viri Dei suae faciente.*

Ali drugaču, i mlogo vecha, skojimase potverditi moxe, da-je Nepomucen dao svidocanstvo svoji kripostih svojim govorenjem. Oršće oboruxao xeljom velikom spaterja ciovicksanskoga, i uputio u isti dvor Kraljevski, gdije najposli svershio i govoriti, i xiviti; bash kano i Ivan Keršitelj, košije uputio u dvor Hiruda, gdije najposli svershio i govoriti, i xiviti. Bioje veche Kralj Venceslav daose na svakoverstre grife, svakomuje davao opaki izgled, bio-je veche upotio kanoti u nečistochu, u nemilosti, i kervolocsan-fivo tuko, daje bio prilicjan naiglavotvitemu nemilici, i fillniku o-voga svita Neroru Cesara. Dogodise, da jedan dan dojde u dvor Nepomucen. Ali oh Eoxe! Kolikogaje zaštao serdita u licu, razi-de-

a) *Bulla canonica.*

desa u očiu, plovajuchega u govorenju, i od velike serdcsbe svoja čina i jezik grizuchega. A protiva komu? Svakibи mislio, da se je razjedio ili protiva onima, koji u boju vojevaske pak framotno od nepriatelja pobigoshe: ili protiva onima, koji brezobrazno uvridishe njegovo velicsanstvo Kraljevsko: ili protiva onima, koji daju uzmu i kranu, i xivot, uzdiglise i uzbunili; ali ne. Vechefeje razjedio protiva jednemu slugi, koji poradi malane nepomnje, nijema zecfisio po volji njegovu jednu jizbinu, na koju je vecerna lakom bio ovi nerazbotri vlastaoc; pak shto čini? Odmah brez svakoga promišljavanja odsuguje na smert slugu, dae ima metnuti na jedan gvozden raxani, i pecsi kod prixfloke vatre dok dusku izpušti. Gdiju onda bili elementi službenici? Gdiju bili prvi Vichnici, daga svitaju, daga opomenu, dame prid oči metnu i zapovidi Boxje, i nerazborno njegovo vladanje, i nemillost kervnicksu, koje člri svoim podloznikom? Nikoja nejma, kolbi ufilo, nikoga nejra, kolbi nisci rekao protiv ovoliko nemilloj, i nepravednoj odsudi. a) *Necus Regis atrocissimum facinus in quo veritus transfixa, atque igne asari iugso, altisque pro horrore, et stupore tacentibus.*

Allije ovako učinio Ivan, veche kakoje čimo ovu nemillu odiudu, prikazuje se prid istoga Kralja, za užtavitiha, i užderkali od ove nepravedne odiude. Pak skakvim načinom mislite, da se u ovomu Ivan vladao? Mislite dagaje tishio sladsim opominjanjem, itako nas uči ivesti Pavao? Ili dagaje hotio opomenuti skakvom prilikom, kakoje učinio Nathan Prorok, kadaje opomenu Davidu Kralju od njegove zločne? Ili moxebit, dagaje hotio opomenuti, i užderkati od ove nepravedne odlude po priatelji istoga Venceslava? Nishta ovakvoga nije činio Ivan, veche on išti sam po sebi dolazi prid Kralja, pak nepitan govori. Govorimu ne u prilikan, veche bistro; govorimu sjednim glalom duha crkvenoga, i raninsnika Bojnjega; govorimu častjom, i poshatenjem, kojese Kralju doftol, alimo govori istini Katoličansku; govorimu, i mechemu prid oči svekolike njegove zločne, opacine, sagrihšenja, skoimaje pogerdio, i omachio ne famu dvor, veche i svekoliko Kraljevstvo; govorimu one nisci, kojeje govorio Ivan Kerstitelj Hirudu: non habet nisi, non licet, nijeti slobodno nije, to učinuti, o Kralju! nijeti slobodno takvu nepravednu odiudu dati; govorim brez svakoga stra-

fraha, premdjaje znao, da neće u njemu nikakve koristi naći, buduć dachega na smert i najposli dati.

AJ još nije zadosta dao Ivan svidocianstvo kripostih svojim govorjenjem, jerbo budući Venceslav doshao na toliku opasnost, biomu se je sav razum ponrasio na takvi nacsin, daje počevo zlo misliti od Ivoje zarucnice Ivanice Kraljice keberi Alberta Nojvode Bavarske; zaradi šta počevo brez uzroka sumnjiti, traxiti, i pazići na cijeline koraciće, činjenja, razgovore, i svakolikaje na stranu zločestu mislio, i to macstic. Plakalje, istina jest, i gorkoje plakala poshtena, i pravedna Kraljica videcki sasvime ozloglasnena ivoga zarucnika poradi nemiloga i kervnicskoga njegova vladanja; i uzdišalaje molechi koga za njega, ali je vežudo bilo, jerbo kokojoje Kraljca sve vechma râsla u dobiti dilih, toje Kralj sve gorji bivao, i svoji zlochan. Kada evo jedan put na toje bio doshao, daje hotio znati i ono, satoje Kraljica u Ivojej duhi imala, i što one Ivanu na svetoj izpovidi kazuje kano svomu od mlego vrimena izpovidačku. I najprije Kralj ovo pita, Ivana, posli toga iziskuje, a najposli hoche sâlom, damuse svakolika očitiju, i kavu. Na ovako Ivetogerđao pitanje uzbrashio je Ivan, istina jest, ali nije se smeo ni malo, pacle ondaže vechna uzlobodio, i počevo branići zapovedi, i naredbe evangeoske, naravne, i Cerkvene, njega s perstih misnički odbio, i svekolike prtrje i kashtige prid oči metnuo, kujelo dosble sverhu Kraljah u staromu vrimenu, i odbacenje Šaula, i fuxansivo Šedecie, i tavnici Manasic, i porazhenje Akaba Kralja a). *Rex criminis criminibus addens eo prolapsus est, ut que Regina in sacramentali confessore Eleemosynario, crepe uti Deo aperires, ab eo sibi patetici contendere.*

Mejguto, buduć da Venceslav nishta bolji nije bio ra pri-povidanje, i govorjenje Ivana, od potribeje bilo, da Ivan dàde svidocianstvo kripostih svojim mučanjem. Odkuda na mučanje Ivana shkrripajo zubih, i rexao od sferdsbe Venceslav, zlige svakoliko sakrivao u svomu sferdu, i da moxe lipim nacsimom od Ivana imati ona, kojaje na svetoj izpovidi od Kraljice imao, počeomuje obechivati svaka ona, koja, i kolika moxe dati reka kraljevska b). *Magnis hoc politiciationibus a Jeanne extorquere fuisse, atque iterum laborare. Zazvavštiga na kraljevsku veceru, ondi međju sladkim,*

a) *Bulla canoniz.* b) *Bulla canoniz.*

i ugodnim jutnjem, i pitjem na svaki nacsin nepaslujega, izpitiva, i obechiva sad poshtera, sad clastna doftojanstva, sad velika bogatava; ali Ivan na sva ova pitanja, i obecharja zatvora tvoja misnickska nisa, pak svojim mučenjem kara nemiloga Kralja, odbacuje njegove milosti, za nishto derxi doftojanstva, i bogatstva. Mogao je Ivan onda Kralju odgovoriti, i rechi: nije potribe, dame od toga pitash o Kralju! jerbo meni nitice dostoi, nitimise pristoi, dase prigrem na takvo pitanje, nitise tebi pripushta znati ono, shto te u svetom mislu, i u svetoj izpovidi čini; ljudište kolikoti drago, čini sato hoćesh, jerbo od mene ni jednoga slova znati nebudesh, budach dašam pripravan za ovo i istu smert podnici. Mogao je, veliki, Ivan na ovi nacsin Kralju odgovoriti, ali nije htio, samim Bogom jeftje razumio, nije htio ni sjednom ricsjom Kralja poshtovati za datinu odgovor. Oh tricna usta! o blakzena usta! kojaš ovako mučenjem karala Kralja Venceslava, kano i ona zlatna usta Ivana Kerstitelja vecne odsljena, jesu karala i strashila nestrichnoga Hiruda.

Videchi Kralj Venceslav, da sovim nacsinom nishta opraviti nemoxe, odrediga nishtuti u tavnici, i doklegod neprogovori ondonda nepustiti. Zaradi shta po zapovidi Kralja uzesae Ivana, stelnoga u ivore mučenju, i vukuga u jednu mraccou tavnici, da ondi izmrcsen od smrada, glada, i kredje jedan put otvari usta, i odgovori na Kraljevsko pitanje. Bijuga ondi nemilli udarci, priskaka, i gaze na zanlij, pakno gavote: otvor usta, i progovori; ali Ivan muči, i terpi dragovoljno. Uzimaja dvi gorecne sviche i xegumu njegove bokove, i videchiga veoma mučitise, i cverkati od xestine vatrene meso, velemu: otvor usta, i progovori; ali Ivan muči, i terpi dragovoljno. Razljutici oni nemilli sluge porad mučenja Ivanova, mehugra fverhu jedre herpedervah gorechih, i videchiga veoma mučitise, velemu: otvor usta, i odgovori Kralju; ali Ivan shuti, i terpi dragovoljno; nishtoštogod čulo, daje izufio pod tolikan mučenja, nego sladka imena Iusa, i Marie. Nitije shta drugo u serdu imao, nego da moxe podniti smert nemillu, za mochi posli primiti plachu, i krunu na nebesih.

Ali utishivshife malo serdcsba Venceslava, ono shtoje odredio učsmni onda, jest ostavio, da moxe učsmni, i izpuniti u drugo vrime; i zato činioje otvoriti tavnici, i pušiti Ivana, izlicivši njegove ranje, i na pervashnje doftojanstvo Apostolsko Ivana

stavivšli, koje Ivan opet dragovalno primi brez ikakve tukbe illi na Kralja, illi na služe poradi nepravde sebi učinjene, pacje lva, kojaje terpio jeft veoma fakirao, i otajna derxao. a) *Carere his
dimissus, caratisque taliteribus, vir Dei secum immisster adi prudens ce-
lavit.* Tkoje iada tko nevidi, daje Ivan oslobođenje iz tavnice mogao učiniti ono, shto evangelije govori: ako vas progone u jednom mjestu, gradu, i varošu, bixite u drugi. Tkoje tko nevidi, daje Ivan onda oticili mogao iz onoga Kraljevstva za nepovratne nikada više u Bensku? Mogao je išinilo ovo učiniti, kako su mogli drugi učinili, i David, i Proroci, i Apostoli, i sveti Atanasij onda, kada su bili progoniti, i morati od nemilosti Vladacima. Ali Ivan nije hotio s bixanjem sebe učinjati, da ovako dati moxe sve veče i veche svidocanstvo svoji kriposti s terpljenjem.

I evo posljednji put, kada pričovičashe Ivojima ovčicama, govorčinim one ruci Isusove, malo vrimena vidicheze mene, i vecne nečuvam mloga govoriti, kadaim ovo recle, ondajme pro-rokovao, ne sanjo, dache on frajer podnuti za naredbe svetoga Sakramenta izpovidi, vecheimje takog jer navistio fuž prelivajući, dache sverhu onoga Kraljevstva nefričanoga doći veoma strahovita kashtiga, i pokaranje Boxje. Plakao je Ivan sverhu nefrične Benske, kano i Isus nigda sverhu nefričnoga Jerusalima, shto nije po-znat vreme pohodenja svoga, ali posli je poznao, kada su padala tvaraju njega kano kisha pokaranja boxja. Ovako i Ivan plakao je sverhu nefrične Benske, jerbo nisu poznali vreme zahodjenja svoga, ali su poznali posli smerti Ivana, kada je ono Kraljevstvo pokarano bilo i s-kugom, i s gladom, i s vojskom. b) *Uterraria lacry-
mis Regni infundata, et eventuras brevi calamitates memorans, inquit ma-
gnus lacrime aves reliquias, canticum absolvit.*

Najposli vrativište od ove posljednje pridike, opazio je Kralj Venceslav, i spervashnjom serdecgom učegavšiše, činiga prid sebe dovcisi, svezati, pritečiše posljednji put, da, illi otvari usta, i kaxje ona, koja zna od njegove zarucnice iz L izpovidi, illi dache otvoriti usta onda, kada bude bacen fiermaglavce u potok moldavu. Ali Ivan muči, i svejedusko shuti, shtomi drago od njega čirio illi u vatru, illi u vodu. I evo, nisu tako berzi lavovi za razderiti kogagod, koliksu berzi bili sluge nemiloga Kralja za zgrabiti Ivana, ivezashega, turashega, vukoshega do mofa,

i

i odonud sfermoglavce bacishega i potok moldavu. a) In subiectu
burne precipitatus. Tkobi znao fada, satoje Ivan onda u svoju
serdca govorio Bogu svomu, i Odkupitelju Isusu, kogaje i u perfisih,
i u vlastih svoji derkao svako vrime? Ilije čuštu svoju priporučao,
kojaje veche ishla, da primi kruan veselja? Ilije molio za ono
Kraljevstvo, daga ne potara pokaranje boxja? Ilije vasio molechi
za svoje nepriatelje? Ja neznam. Ovo famo zudem, da ovoriv-
slike ona voća toliko, kolikore primiti može jedno tilo, bilje
svakolika profvitljena od sedam zvijzdal, da ovako ocito bude ono,
shtoje Venceslav horio, da bude stajno.

Evo dakle SS. R. kakoje izvidocsanstvo dao S. Ivan Nepomucen
od kriptofih svojim govorjenjem, svojim mucusanjem, i izvojim
terpljenjem. Shto fada staje za naši nauk iz svega ovoga, ako
ne, da opi, koise flide na izpovidi Ivetoj kazati bistro njive gribi,
iz ovoga izgleda naučiše listro, i cijelo izpovidati; buduch da
svaki misnik, crie mora svoj xivot dati, negoli najnauči flvar iz
svete izpovidi ocitovati . . . a drugo, da bučuchi Ivan Nepomu-
cen odvitanik svim onih, koise nepravedno ozloglašuju, i oni, koji
drugoga ozloglašuju, svoj čzik clevaju, i oni, koisu nepravedno
ozloglašeni svomuši odvitaniku sposhtovanjem, i molitvama otetu,
da tako dobro i pravedno xiveti na svitu, gles dobar i prevedan
kad Hoga imati mogu, i posli ovoga xivota kratkoga xivot vi-
kuvičas! . . .

NA UZASHASTJE GOSPODINOVO.

Ascendit Deus in jubilo, et Dominus in voce tubæ.

Psl. 46.

Evo jedan put veche xeljno opchenje zemlje s nebesima. Prie-
nije bilo drugo opchenje medju zemljom, i nebom, nego daje zem-
lja slala k nebesom maglushilne, i svoja izdikanja, koja su se gori-
obra-

a) Bulla canoniz.

obrashala u gromove i dardove, i opet za kashtigu gribah na zemlju padaša, doklegodše nisu gribih po opchenomu potopu zako-pali, i orda činiloje, daje pokolenje gribshno odaknulo, i daše nebo utishilo. Nishtanemanje, premakoje nebo dalo zlamenje mira po dugi u oblici ukazanoj, nije bio mir usinjen izverfti, veche famo uzstava nika od nepriateljstva. *Zashtobo uzdignuvshife* opet sa zemlje sagrišhenja, kakogod niste uzstavila činili nepriateljstva protiva nebu, teko nebo nije uzstavilo bacati kashtige i pokara-nja uzrokovanja od zloche zemlje, da čini pravda nebefah. Ali posli shestnaest vikovah ganuto od ljubavi miloferdje, poslalo je mir na ovu našu zemlju, i mir po svemu fvit na porodjenju Iu-bezimivoga Iusa. Savintim još nije bila opchila zemlja s nebefih, jerbo još nisu bila fvershila uvridjenja, nitiye zadosti usinjeno bilo za tolita sagrišhenja. Učini zadosti najposli fin Boxii, utiski ferderšbu svoga Otca, sjedini zemlju s nebefih, i svojom kervjom zadosti miloferdje. Uskrsni sjednom slavom raja nebeskoga, i ih raj nosi sobom na dno pakla: ali još nije bilo otvora, kroz koji bi zemlja opchila s nebefom; joshu zatvorena bila vrata, zabraniti koracsaji, pripriciti putovi. *Evo najposli otvorile* xeljno opche-nje od radošti, i veselja danas, kojaje Svetkovina fverha sva fve-tkovinah, jerboje fverla putovanja Iusova, i zato podpannošt sve radošti, i veselja. Samo danas veseljaša zrila, danas su veselja iz-verfti i podpama, kada zemlja shalje nebesom lvoja, a nebefih zemlji lvoja. Kakvau ovo veselja, tkoche znati, i tko nam kazati može? Jefu, to mogu rechi, neizmerna, jefu neizpitana, jefu neizre-cena. Ali buduchi da pilno veli: *ziskacie Bog a stradocja, i Gospodu u glesi trabilje*, jachu famo koliko budem mogao danas ova veselja vam prić eći staviti. Ukažatichu dakte ona veselja, koja danas zemlja shalje nebesom, i opet ona, koja nebeša shalju zem-lji. Vi mejgito imajte potriji promišljati, i ja posimam.

Danas zemlja shalje sva veselja, i svoje radošti u nebefah, veselja zemlje, kojaje poragaju famo na zemlji, veselja od putti, i tla, veselja od mukah, veselja od gribah poivecheoih, veselja ran-nih ozdraviti fvitloftjom. Ovošu veselja, koja shalje danas zemlja nebesom, a Ius, koje sva trezo na sebe nosi sobom u nebo, ne famo za učinići blaxena ova veselja u nebefih, veche i da shnjima učini blaxeca ista nebefah, i da doneše jedan novi raj u raj nebe-ski. Ali jeli moguće, daće po ovima ilvarma zemlje blaxena učini nebefah? Takoje, i ovoje pervo prikazalishte, i pervo zacsu-dje,

djenje Angjeli, kada je Isus uzelio, i knjimafe priblikivao. c) *Quis est iste, qui venit de Edom, tunc visibilis de Bostra?* Iste formolis in fida fui, graditus in multitudine fortitudinis fui. Vaxiu, velim Angjeli zacsudjeni: negledaju njegova svitlosti, nepromishljuju njegova slavu, nezablistuju od njegova Boxantva. Svekoliko nijovo zacsudjenje poraci kervi, skojomje poslukropljena bila njegova odicha, tojeft csovicsanstvo. Boxantvosu veche vidili, i imali suga uvik priči lobom; videcni čakle famo csovicsanstvo, i csovicsanstvo propeta, ochutilišu u sebi veche zacsudjenje, i veche takojer veselje; jerbo zemlja shalje nebesom istoga Boga vechega negogje primila, i shalje nebesom vechega, jerbo uputljena, jerbo rodjena, jerbo ranjena, jerbo kano gribshnika za pokolenje csovicsarsko propeta. Pazite zajedno famori na ona vrata nebeska, i sluhajte shto govore Angjeli kroz nji ulazeči i izlazeči: b) *Alleluia portas principes vestras, et elevamini portas aeternales, et levabit Regis gloria.* Dignite vrata dignite, i vi vrata dignite, i uvistite. Ali tkoje oni, koi mora unici? Nišu zar vrata doista visoka za primitiga? Nišu. Zarje on vecchi fada, nego kada je izishao? Takoje, vecchiye fada. c) Ovoje tornacsenje tornacsitelja, i naučitelja svete Cerkve Jerolima, kakošam gori rekao; i ovo isto potverguje i Nazianzen Məshtat S. Jerolima, kada ovako veli. Vratna, daće dignu, i visina uesine, zapovidi, da mogu Isusa posli muke vechega primiti. Shalje dakle zemlja svoja veselja nebesom, jerbo shalje jednoga Boga uesinita vechega, i uesinita vecheg po gribu pridobitu, po putu uzetoj, po mukah terpitih, po rannah primitih; ovdi primitih, a uzderxatih u nebesih.

Znaderi dobro, da zemlja nemože nadodati neizmernomu veseljstvu Boxjemu istku: ali znam takojer, da nadodaje nebesoru veselje pravo, osobito Angjelom, koi brez Isusa u nebesih nisu bili izverslito blaxeni. A shtou mogli vishe xeliti, kadašu imali bivšenim načinom blaxenstvo videchi Boga? Xelili su njove Glave; bili su brez glave od kacdu bili tvorenji. Virovalisu u Isusa, i po njegovomu zasluxenju bili su udignuti na poshtenje perve miliofi, a posli na zasluxenje slave d), kako scini s milogima bogoslovcih sveti Bernard. Xelili su eva svoju glavu mlogo xochche od sveti Otacah na zemli, i u Limbu. I evo najposli videchiga unilaziti u nebelah, tko može izkazati radošt, i veselje, koješu kushali? Jedna ob-

a) *Ifa. 63.* b) *Pjal. 23.* c) *Epijl. 27. tom. 9. crat. 42.* d) *Serič. 1. de Ant.*

općina, jedno kraljevstvo, jedna vojska, brez svoje glave klonili su, ali kako vide, i čsuju daje došao, i daje kod nji njiova glava, tijov vojvoda odmah svikolici oxivu, pričemu ferćfanost, i sebe blaxene scine od radoći, i veselja. Koliko vechma ora pri velika općina Angjeli, ono Kraljevstvo od sviloflja, i ona vojska od millofi, koliko vechma nisuće oni veselili videchi, i uzbavući svoju glava pridobitnika Hula? Oviye oni, moralisti rechi, koimje dao millof, dafmo Angjeli, a ne paldeni đjavi; ovije, koji nasje facuvao od iranotnog i pogerdnoga iznevirenja, poradi koga toliki prilicni nami duhovi gore fada u dubini paklenoj; oviye, koje bio, i fadaje, i bitche uvike svekoliko nashe dobro. Hodimo svikolici dakle za primitiga ponizni, za sprovoditiga zaduxeni. I evotivam raj izvan raja, za primiti jedan novi raj u nebesah, ali poslan od zemlje.

Vidise, da je onda nebo priobratilo svoje lice, jerboje primilo jedno novo nebo u sebe poslano od zemlje. Zemljaja došta, i mloga zasluzenja učisirila nebesom, gdje još mlogo manjalo, buduch da još ondi nije Odkupitelj proslavljen. Bilefu ondi zvizde, ali nije bila zvizza perva. Billfu planete, ali nije bilo još ondi pravo sunce. Ilaje svitluš, ali nije bio još svichnjak, koji je jaganjac, viđen od Ivana zajedno s nebonim nevrim a). Vidi cestim novim . . . & lucerna eis ej agnus; i koje napunio nebesah svekkom svilofliom, i veseljem. Zla ove zemlje, gledajte, kako ćete obratiti u dobra! Muka propetoga Hula i njegove ranne, gledajte kako ćete okretati u radoći, i veselje nebesah! Klanjavuće oni duhovi, i profiruće, veli ih S. Ivan, i oni cestiri pervi Evangeliste od svilokoga reda, i cni dvadeset i cestiri flareskine onoza dvori, posli kažufuse poklonili, i pali na svoja lica, cestiliće toliko i takvo sladko pivanje od veselja, daje zvecno, i jekatio vaskoliki oni nebeski grad Sion. Ako ja promišljam, kolje uzrok od tatkoga velelja u nebesih, nabodim, daje muka, i terpljenje Odkupitelja nasbeg Hula b). Et vidi . . . in medio seniorum agnum flautem tamquam arcifum, veli S. Ivan. Vidješan u srid flareskina jaganjca fločuba kano ubijena. Velj kate ubijava, jerbo, buduchše ovo dogodilo u nebesih posli uzashtija Hulova, nije mogao rechi ubijena c), veche kano ubijam, jerboje bio ubijen na zemlji, s ranama proslavitima usker-

a) Apoc. 22.

b) Apoc. 5.

c) Vižgas in cip. cit.

uskerstvo, i uzisko shajima na nebesih, i zaradi toga zajedno s ranama slavnima poshtovan, i klanjan na nebesih. Ovoje uzrok, shto je tolika radoft, i sice toliko veselje, daće sladko piva od svih blazerih, i svetkuje u nebesih. Raj nebeski primi u drugi raj nebeski, i jedna nebesah prima u druga nebesah, tkoje ovake stvari ikada čuo, ili vido?

Ali ima više, shtochefe rechi, i jesli ovo, da nasja zemlja danas shalje svoja veselja ne samo u nebesih, veche i u nebesih od nebesih, to jest oriljetomu, i nerazdijeljenu Trojstvu. Veselje prifv. Trojstvo svaki put, kadate obrati jedna duša i spasi: *gaudium nostrum in celo super nos percutere panitentiam agente.* Ali ovo veselje maleroje prama onoru, koju danas zemlja shalje nebesom; zaštobo akofe Boxanstveno Trojstvo veseli onda, kadate jedna duša obrati, i spasi, shtochs chinit danas, kada vidi po jednomu famonus obratci, i proskivite svekolike dushe? Akofe večili videći jednu dušu izvaditi iz pakla, koliko vechma neche danas videchi oslobođitelja svie dušah? Akofe veseli videchi jedan grib emorit, koliko vechma neche videchi svakolike grike pridobite i umorite? Ali žvje ovo u Isusu, Isuje ovo učinio na zemlji propet, i zaradi toga ukazuje Otcu svoje ranne, i odkrivši ukazuje i rannu svoju boku. a) *Christus radit lacrum, Patri culura ostendit,* veli jedan mudri Bogoslovac. I na ovi način svojima ranama veseli prifv. Trojstvo, jerbo povimaje zdrobito jedno Kraljevstvo iznevireao, i izgušljeno. Otishao je sin u daleke strane, veli evangeliſta, a što da osini? da zadobije sebi Kraljevstvo, pak daše vrati. Zdrobito je sin Boxi svojom krvjom, svojom mukom, svojim križem; pak danas vrachast, i prikazuje vikovicsnomu Otcu sveizresenomu radoftom, i veseljem. Evo SS. B ovoju radofti, i ovoju veselju, koja daras shajje zemlja nebesom.

Sada, da siđemo s neba na zemlju, pak da vidimo, kojušu to veselja, koja shalju nebesah naslo: ovoj zemlji. Zemlja shalje danas nebesom svoja veselja, jerbo shalje putt clobivcansku izranjenu, i propetu, ali veche slavnu, shalje iftoga Boga vechega, negogaje primila, kakošmo rekli. Ali krajisu, i kakvaši veselja, koja nebo shalje danas zemlji? Oh i kakva veselja! Keršjani moji! Ne fano shto služimo, veche i vidimo, dašuse otvorila, razširila, i urušila vrata raja nebeskoga, i zato da mogu odonuda izlaziti

null-

milosti na zemlju; i zato da mogu sa zemlje dushe uklaziti u nebojash. Sverhu ovoga put, koji vodi k onima blaxenima vratna jest usmijen vechi, iztavan, i figuram, gdi princ bio je uzak, slerm, i pogibeljan. Odovuda jest, daše Kraljevski Prorok izdaleka vela li ovoj novini: *a) uotus miki faciūt viae nras.* Vechesno blaxeni, veli on, samo sovorji novinom, koja nam dolazi s nebesah, pak onda nadodaje, *adimplēbis me legitim cura valtu tuo, napennichesheme s radošnjom s licem tvojim.* Vidim veche put otvoreni, vidim razshirena vrata rajska, vičim pripravito na desnoj boxanstvenoj moje nasladjenje. *Dilectissimis tu dexteris tua uque in finem.* Jachu josh visne reci od ovoga veselja: danas fatio put jest put, istina jest istina, i xivot jest xivot: *ego sum via, veritas, et vita.* Danas ja mox techi Ihs u tvorenju izverstiam načinom; danas je put, danas je istina, danas je xivot: put, jerbo nam put ukazuje: istina, jerbo je izversujuće sve ono, shto je rekao: xivot, jerboje fada vechi u fridri xivota. Putje, jerbo nam daje izgled onamo uzichi, veli S. Bernardo, *b) istina jest, jerbo nam daje posidovanje obechanja:* xivot jest, jerbo uzima za sebe, i pripravlja za nas placi, i misto na nebesih. *Via in exemplo, veritas in promissione, vita in promissione.* Shto ako se vami čini ovi put rexak i mucusan, jest lašan, veli S. Bernatdo, i S. Pavao. Vi mislite, da put u nebesah jest ichi gori? Nije, jest ichi dol. Danas Ihs uzlazi na nebesah; ali kako uzlazi? *s-uzdizanjem?* Ne, veche *s-nilaznjem.* *Quod autem ascendit, quid est, nisi quia et descendit.* Uzistvoje, jerboje i finšao. Takoje, keršljani, tako, put u nebesah jest nilaziti, ponizitiše: a put u pazio jest uzlaziti, i uzdizatiše. Mislim da me razumete; samo velim svetim Bernardom: *c) O zlocha, i opacifica finova Adamovi,* buduć da uzlaziti jest veoma teško; a nilaziti jest veoma lašno, oni i lašno uzlaze, i mlogo texje filaze. Kakva fiwar jest lašnija, negoli nilaziti? A kakva fiwar jest texja, negoli uzlaziti? Promislite fada, jeli lašno ichi u nebo? Orasno ide nilaznjem, sponznošnjom. Ovoje put veseljah, koja dolaze s neba, put od poniznosti. Okološ, i tashina uzdixeše od zemlje gori, a poniznost dolazi s neba na zemlju, i jest jedra kripšt rebeska, koja je donila veselje na porodjenju, obitajala pod mukom, i terpljenjem, i danas izverstio učinila veselje na uzashafju Ihesuovu na nebesah.

Re-

a) P/ol. 15. b) Serm. 2. de Ascens. c) Serm. 2. cit.

Rekao sam, da zemlja shalje danas svoja veselja u nebo, jerbo su Angeli poceli imati ondi svoju glavu. Ovo isto veselje vracha se danas na zemlju, jerbo mi imamo nashu glavu u nebesih. U nam i jest uzrok radosti, i veselja nisu, shto je bilo u Angeli uzrok xalosti. Oni nisu mogli biti podpunjeni blaxeni, jerbo su imali svoju glavu daleko, buduci da za mochi biti izverslito blaxeni, moraju imati svoju glavu sobom sjedinitu. Ali mi imamo veseliti basi, zaradi ovoga, shto imamo nashu glavu Iusa toliko daleko; jerbo je poshtenje, i slava njegova biti sverho svim stvorenja nebeskih, sverhu svim Angelah, i Arkangielah uzvisit, i primit na desnu Oca vikovicanoga, a) i jatboje poshtenje nasha, buduch daje toliko uzvislito danas pervi put u nebesih nashu clobivisanstvo. I preuzme koje dalje od nas s clobivisanstvom, sasvintim neizrecenim nascinom. Blixeje nas svojim Boxanstvom: b) *in secessu modo cepit eis divinitate presentier*, qui *fuerat ei humanitate longinquior*. Veli S. Leo Papa. Ibi Angeli, videci svoju glavu u nebesih, mlogo cleschhe sinalaze fada na zemlju knami, i osine medju nebom, i zemljom jedno vikovicsno optijanje veselja. *Amen dico uobis, videtibus celum apertum, et angela Diu ascendentis, et descendentes.* Nebesah promisila svoje lice, jerbo su primila u sebe druga nebesah sa zemle; ali i zemljaje promisila svoje lice, jerbo je primila jedno nebo Angelah.

Ali druga su još veselja, kojase shalju danas s nebesah na zemlju, od prisvetoga Trojstva. I najprije shalje veselje zemlji od Oca nebeskog: c) *Afendo ad Patrem meum, et Patrem vestrum*. Uzilazim k-Ocu moru, i k-Ocu vashemu, veli Ius. Od danas je dakle Oca sina Boxanstvenoga na nici nascin i nash Oca, ali milostivili pošao. Kakvo veselje može biti veche od ovoga? Zahvaljujući unisharski pervodjери u nebesih, nimalze shajnje takogjer i sva ostala brsca njegova. Prikazuje Ocu svomu oslobođenje iz tminah tavnice paklene nikе dusbe, kojemu bile pervine njegova pridobitja, i kojemu za sve takogjer ostale zadobile zasluxitu placu, i primile posidovanje bashtine Kraljevstva nebeskoga. Svejeovo učinjeno po zasluxenju sisa Boxanstvenoga. I oh koliko veselje mora imati nashu vira, kada svojima očima danas vidi, i s-ocima visiće od pet stotina, svidokah uillaziti na nebesah nashoga Gospodina, i kadaga veche viruje, da fidi vaskoliki ljubezniv, i oru-

onuxan famo svojima slavnima rassnama na pristolju u svojoj slavi? A shtoclu rechu od nashega uslanja? Danas nashe uslanje moxese imenovati s Augustinom jedno otajstvo uzigranja, i radosli, jerbo potverguje, i kripi nashe mlobavo i slabo cekanje. Danas ucfijenismo posidnici slave, i proshlimo s Ihesum vifini nebesah, i postalismu cionici milostih, kojenamre razdiljuju po Duhu svetomu.

a.) *Hodie uox solis paradisi pessimum firmat fumus, sed etiam Celorum in Christo sapientia penetravimus, ampliora adspici per ineffabilem Christi gloriam.* Shto nam ostaje vishe uslafije, kada smo veche staviti posidnici nashe sverhe, i kada imamo put, i nacin za mochi dojti istoj sverhi? Ali nevoljne nas, ako nedoidemo, ako neuzgledamo prilipi pridgleđ nashega uslanja, ako nebudemo sjednuti isashom glavom Ihesom; veche budemo razstaviti kao kuxna udah avike, nevoljne, velim, i neirichne nas. Zashtobo, kakogod viditi sina Bozansitvenog u puti proslavita, bitiche najlipsne prikazaliste slave i ruj nebeski, od raja nebeskoga, takto pu isti naefin, neviditiga nikada, veche zlobiti biti, i nepoznan od njega, biti hocne pacan od pakla, veli S. Ivan zlatousti: b.) *Licet quis innumeras poterit elegamus, tale nihil dicet, quale ab illa felici excedere gloria, a Christo odio haberi, et radice, nescio nos.* Shto sko nas strashni ova rica vrednija, i shto cijemo da fidi gori xano sudac gribash, i shto znamo, da on fidi onamo gorii takogor xano-nash branitelj. Imati jednoga branitelja rajnoguchnega, i najmudtieg na onoma pristolju, toje jedno neizmerno atishenje nas krivacah. Gribshnicimo. Isina jest, svilino gribshnici, ali imamo u onomu dvoru, i sverhu istoga pristolja Bozjeza jednoga velikoga branitelja istoga Sedca Hua pravednoga, pishe, i veli jedno ljubezzivo serdce Ivan sveti: c.) *Jed et si quis pecauerit, Accusatorem habemus eum Patrem Iesum Christum iustum.* Blazeni dan! blagoslovjeni dan! triceti dan danashnjii! Vefelise nebo, vefelise zemlja. Ali azkoche zemlja vefelitise dobro, neka skine sa sebe zlobu i nenavidoft, pak neka metne u serdce svoje ljubav, neka uzide u nebo xeljom, gdje pravo vefelje. I kadaje veche zemlja, shtosno mi svikolici, kada smo veche primili tolika vefelja od Otca, zaslawitisa po sinu njegovomu, i po osobitoj milosti Duha svetoga, slavajmo ovu milost, da moxemo i mi uzichi k-nashoj glavi, i utver-

a) *S. Leo Serm. L de Ascens.*b) *Hom. 47. ad Pop. Antl.*c) *I.**Joan. a.*

stverđiti korenje ne na ovoj zemlji, koja pomanjkaće, veche u nebu, koje nešveršuje, i gdje famo iščarito veselje, jerboje vi-kovicsno . . .

PERVI DAN DUHOVAH.

Paracitus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docbit omnia. Ioan. 14.

Premidaje sveto evangelič punno pritnje, i prokletstva protira svitu ovomu, sašvintim ja-nebi znao moxelife nati fvar strahovi-tia od onih ricsih Sina Božjega, skoinaje potverdjo, da svit ovi nemoxe uzeti, niti primiti Duhu svetoga. Ovi Duh, koga on veli da lvit nemoxe primiti, jest jedna svitlost, koja razkritati moxe naj-mračnije tmine; jest jedna xefina, koja u jedno oka trenutje ochi-flići moxe dusbe najgerdoniče; koja proboguje one, koju zaliali, i grube one, koju olađili. Ovoje jedan Duh medrošti, i svitova-nja, moguš svaka ponoviti, i svu neurečnu crediti; ovoje jedan Duh jakosti, koju nikakva stvar nije teska, i skoin svakolika jesu-ljiva; koi čini omekšati lerdca rajtvergja, i osladiti stvari naj-gorice. Ovoje jedan Duh mira, koi u dušu ulazi brez svake bu-ke, koi neuzrokuje niti dočadu, niti smrtnja, pacie suprotivnicu ka-chinom donosi, i uzderkaje u srdečih jednu sladku tihost; nadahnjuje jedno veselo utisherje, tira svaki strah, i svaku sumnju, illi da bolje reknem, koi čini figure, i vefeli sifom sumnjom, i strahom božjim, koga daje a). *Timor Domini dilectabitis cor. Strah Gospodinov nasladničke sećice, veli Crkveni Blazene, i strahne dušhe one, kojemu ovi Duh primile, i kojemu ovim Duhom nadsh-nute. One same mogu dokrešiti, i razumiti izverštioch ovoga velikoga dara; one same mogu zadofli oplakati nefricu izkvarita svita, koi još nije imao stranu od njega, nitiche imati. Ali kakvije ovo*

ovo daš, koga nebo daje svitu, premdaše svit nezna shajme nemoći? Zashtoše shale stolikom svitostjom, kada nemoće biti pričujen od ovoga svita? Kojje to svit, komuše ovakva milost prikujuje, i kojje to svar, koja uzrokuje da svit ovi daš primi nemoće? Otačilvalu ovo Ss. B. koja ništa takva, daše dokuciti, i razumeti nemogu. Ovalam ja danas odredio vami s-mojim govornjem, ali s-milostjom Duha svetoga ukazati, i iztomačiti. Vi samo imajte poznju mene službiti, a ja počinjam.

Ja nebi zao vam ukazati, da razumete, zashto svit remoće primi Duha svetoga, ikovam prie neukaxem u kratko, shtoche to rechi, primi Duha bojanstvenoga: shtoje svit, kojga primi nemoće, i u cijemu sloju ova nemogućnost? Išta ješ, dašu Apostoli bili veće primili Duha svetoga prie uzasinstva Coipodjeba na nebelski, bedich dašu prizili i milost, i vira, i beduchi njima nadahnuvši Hus rekao e): *accipite spiritum sanctum.* Uzmite Duha svetoga. Nishanemanje ivaki dan jest njima obechivao, i govorio, dačheim na skoru, posli kakofe od nji oddili, poslati Duha utishtitelja, i ukazao, da ako on neuzigje na nebelski, onda im ovoga Duha utishtitelja poslati nemoće. Odkuda, misliche moxebit koignd, dašu na dan danastaji Apostoli primili jednoga Duha drugoga, razlucse na oči otoga, žogaju primili prie? Ne. Bioje oni Duhi isti, ali samo shtoimje dat bio danas na jednu drugi nacina priko običaja. Primili su prie, ali ništa bili napunjeni izverstito. Danas je Štishao se svima i vojima darovima priobilno, i izlio u duše i srdečak vesernikah skupljenih, sjednicivši s njivom virom jedan razum takvi, jednu slobodu, i jednu ljejav toliko xestoku, daš fva otajstva razumili, ivaku latinochu u ivojoj službi, kojuši imali čliniti, zadecili, pače i vekolikomje bilo sladko, dašu bili pripravni i terpiti, i umerti za ljejav svoga Gospodina.

Vichete moxebit feda mene pitati, dajelije ovi Duhi sveti i u fadasnjima vrincima, ionom podpunostjom, i obilostjom skojom ondaš A ja vam odgovaram, daše od toga ni najmanje sumositi nemoće; ali jedna ovakva milost nečinile, nitise daže svitu, tojest, kako rezloxi S. Augustin, nedaješ onima, kol uixivaju nasladjenja svitovna, kol imadu svoje srđce priljito za svarama zemaljskima, koje pridaju, i postaju fučnji ovoga svita, kojši Kerljani, istina ješ, ali uteguju, i provode ivoj xivot fačvime protivan naredbi,

xivotu, i nauka Gospodina Isusa. Ovakvi neprimaju Duha svetoga, niti gore ionim plamenom boxanstvenim, i shtoje vishe, nije ni mogucne, da gore, to jest, jest verlo teško, i veoma mucno; i zaradi toga svit nemože primiti Duha svetoga, jerboje on pricisiti Dah, jerboje istina, a svit jest vas od putti, vaskoliki tlesni, rabnici s krvjom, i izpraznostjom, i sio u laci, koja istinu kvari, i odbacuje.

I da ovu istinu bistrje viditi mozete, jest od potrebe znati ono, shto sveti Augustin na vishe mistih pita u svoji knjigah. On pita, koije mrok, da buduchi Bog od naravi svoje jedno bivstvo svekoliko duhovno, i od duha, i buduchi da se ovo ime duha svima trima kipovima prislo, sasvintim trechi kip olobitim kanoti na cijnom imenuje Duh sveti? Za odgovoriti na ovo, neiztraxujem tankosmne razloge svetih naučitelja, i drugih bogoslovaca, veche velim, da se on imenuje Duh sveti, za zlamenovati, i dati na znanje, da svetošt njegovi diliak jest posobita protivnost, koja se vidi, da on ima prama putti, i prama tlu. I kash takoje, jerbo Otac vikoviesni jest bio oni, koje ovu putt stvorio, i koju uzderxaje; Sin Bozji jest oni, kecje ovu putt človiesansku uzvisio čak do boxanstva sjedniušta svojim boxanstvenim kipom; ali Duh sveti nishta necao da ima slnjome, on se nedaje, niti užlazi, negoli u fama i jednu dushu, u kojoj cijeli fvoja dilovanja duhovna. I ne famo, da on nishta nediljuje u putti, u tlu, i za tlo, veche josh pervo njegovo mislijenje, koje udaljuje u dushu, u kojoj pribiva, jest ovo, da fasvirne nemavdi putt, da nemavdi ova stanja tla, i daju progoni, kano svoju smertnu nepriateljicu, doklegodju sebi, i svomu razlogu neuskrsnjennemu nepodloxi.

Ovo razumuvshi dobro, akoje tolika protivnost, koju ima Duh sveti prama tlu, i putti, akoju ovoliko progoni, i hoche, da dusha sveudilj ovakvo borenje s-tlim cijini, kako moze biti, da Duh sveti dojde, i pribiva u jednomu čoviku, kojega dusha jest svekolika od putti, svekolika od tla; ja ovdj nazivam, i imenujem Jvetim Bernardom dushu od putti, i od tla ona, koja po svoji chechenjih užilazi na dvor za drugo, nego da se prilipi za fasvirne ovoga svita, i kojaju nevracha u fama sebe, nego natovarena stolikima prilikama opaki prikazanjah, koja po osimna vidi, i kojaju derxe zaneshenu. Jedna dusha od putti, i tla jest ona, koja svekolika svoju brigu, i posao fasvlja u ovomu, da nakiti svoje tlo i uvitla, daga uzderski zdrava, i kripko, daga čuva od fva-

ko.

koga posla, i truda osobito duhovnoga, daru debari svaku ugodnost, i svako nasladjenje ove neveljne i blatne zemlje. Jedna duša od puti, i tla jeft ona, koja za nishto drago nemari, niti shta čini, nego ono, shtojoj prid oči neche povuda, shtojoj prikazuje, i na štoju navlači tlo, koja za drugo nezatoi, nego da uživa dobra i razkošja prolazeča ove doline od suzab, koja se nemoxe odkineti, i uzdignuti sverhu ovih slvarih zemaljskih niti xeljom, niti mislijenjem. Odakuda Duh sveti, koje neizmičuju nečinari čisti, kakocbe dojti, i unici u takvu dusbu, kojaje veche karoti odbacila od sebe i ono, shtoje njoj naravno, i koja seće svakolika učinila tlečna; jerbo čini ono, shro tlo hote, i naštoju tlo, i povuda vuce. Ovakva dusba gubi svaki dan shtogod od svoji izverstilofih, od lipote, od čistioče, od hitroče, i ostale nejposli zakopana u blatu, i gnuozetu ove zemlje; niti moxe razumiti, i primiti isto znanje naravno. Pak mislite, dache ovakvi kerijani, koju ovako savsime zemaljski, daš mogučhi, i da mogu primiti onu mudrost sverhunaravnou one boxansvene svitlofli, koju Duh sveti prosipa, i uliva u dushe čiste, u dushe neoskvernijene? Ne, zaisto, a) *Animalis homo non perdit ea, que sunt spiritus Dei*, govori sveti Pavao, Clovik, koja vaskoliki od puti, vaskoliki tlečni, nemoxe razumiti, ni primiti ona, koju Duh Boxansvenjeg.

Blobi xeliti, da svagdashnji dogogaji nebi nas ovo istinu bliji naucili. Mloga, i mloga, koja mi imamo svaki dan prid očišću. Mi vidimo, da oni, koju svitovni, i tlečni, nejmada nikakvo znanje od Duha svetoga, snikakvimi govorjenjem nemoguće da prignu na jednu iđnu duhovnu, i Katolicansku. Imade knjigah duhovnih, kojefe seine času pisane po nadzrnutju Duha svetoga, koje kada štu dushe čiste, nikadaj nesku, da odmah nechute u sebi sladost, i oni plamen boxansveni, koji uixe; ali jedan cloyik vaskoliki tlečni štitiche ove ovakve kružje od pocrstia do sverhe na takvi način, da neche knati ni jedno spaskočno mislijenje, da neche chutiti ni jednu iskrice u svomu srdeču od prave xelje. Jeden cloyik tlečni, kojef je dao na svako razpushtanje xivota, ne femo da piše prizveto Ime Božje, i viru, koja vella daga spasi, pogergjuje, veche još svojim cerkim jezikom govori risci nečiste,

ste, stramotne, ozloglašenja, koja sva, svaki znade, čaju naudljiva. Iskernjem, nepravedna Bogu, i svejkolikoj opchini shkodljiva. Shto je više? Ovi ovakvi u zli čas rodjeni ljudi dođe na toku bedalaštinu, da se uzdužuju zanikati istoga Boga, premda svako slvorenje svojim jezikom izpovida, i ukazuje ovo istinu. Ovi ovakvi Keršani vide u evanđelju izgled, kogaje ostavio Ihes; sluju da se ova stvar, i pripovidaju više putih; znaju, da su duxni ovako svoj život urediti; i savsim, ne samo da provode jedan život fajvime protivnaredbi, i zakona, koganjem ostavio Spasitelj sveta, veche još crudafe, kada vide druge obderkavati, nji kade, shnjimače rugaju, i kataju govoreći: zaštite knjina nepri-loke, i zašto nekvita osako, kako svit fada xivi. A zašto sve nvo biva? Zato, jerbo ovakvi tlesni nerazumju ona, koja je Duha bojanstvenoga, nejma u srdećih njivovih Duhu svetoga, niti može pribivati u njima: *Animalis homo non percipit ea, quae sunt Spiritus Dei.* Ovakva duša ima oči, da može videti rici pisanje po Duhu svetomu; ima ushi, da može čuti onu ihnu, koja je pripovida, ali ne-sfricha, nejma ono oko nevidjero, kako govori Augustin sveti, nejma onoga Duha, koji vidi u dno srdeća, koji probija najskrovitija mista, i razume najdublje stvari, i otajstvah; jerbo neulazi Duh sveti u ono tlo, kojeve veche od soli, uglijenja, i sumpora iztrunilo, kojeve veche ugnjililo, i ulmerdilo na lokaci babilonie, tojef bludnosti. Tilo, i kerv nebudu posidovati ne Kraljevstvo Duh-a bogansverova, vecheve od potrebe, koji xeli priruči ovi plamen u svoje srdeće, da izprazni iz njega svejkoliko, shto je proti-vno Duhu svetomu.

Drugi čzrok zašto svit nemoxe primiti Duha svetoga jest, jerbo svit, koji je laxliiv, odbacuje istinu; i svi oni, koisu ljubitelji svite, jesu priatelji istine. Gospodin Ihes svaki put, kad god nam od Duha svetoga u evanđelju govori, kaxenam očito, dache Duh sve-ti nam svakolika iztomacisti, koja nasje Ihes učio, dache nam bi-stro ukezati sva otajstva svete Vire, i dache nas naučiti svaku istinu. *Dicere vos omnes veritatem.* Ali ljudi, koji na mesto shtobi morali xeliti Duha svetoga, da nauče ove istine, oni buduči tashći, nitise rahne drugim nego slavjom, zatoče boje primiti svitlošti bo-jansvena. Ihesa jest, veli Augustin sveti, da ljudi od naravi ljube istinu, ali kakogod zajedno sovom istinom ljube i zloga druge stvari, radibi naći istinu u svemu onomu, shto oni ljube; niti ima stvari, kojabi nji večmra mučili, koliko ova, kada poznaju.) da

sve ono, shto oni ljube, nije drugo nego lask, nestalnost, i izpraznost.

Jedna vikovitina istina jest ona, kojuje mudri odavna izrekao u svoji knjigah a). Izpraznost od izpraznjenih, i svakoliki izpraznjeni. Sveti Ivan Žlatouši svituje svekolike, nevlastične Velike ove zemlje, da uticu ovi redak sverhu svoji vratah, i duvarova svoga dvora, i da se spominjanja shtuchi ove zicu kadaš kod terpeze, illi u kakvom razgovoru, illi u kacvoj skupštini. I zaista, ja neznam, bilo moglo dati tvitovanje bolje i spasonosne od ovoga? Izpraznjeni izpraznjenih, i svakolika izpraznjeni. Takoje, nejma svari na svitu, koja nebi bila izprazna toliko u poshtenu, koliko doстојanstvu, toliko u nasladjenju, koliko u veselju zemaljskomu. Nejma čovika od pameti i razuma zčrava, koji nebi poznac, i izpovidio ovu istinu. Svekoliko stoji famo u jednomu prikazanju, od koga se varaju oni, koji hoče, da privarení bude; jerbo akochemo dobro prociniti, i promisiti, shtoće ono, shto svit naziva veliko, shto svit naziva slavno, shto svit imenuje sladko, mi nechemo najti ništa drugo, nego jednu nestalnost, jednu tashtinu, i jednu izpraznost. I pak sačvintim oni, koisi prilipiši za svitom odbacuju ovu istinu, i vole se rahniti sjednom lexjom, i tercsati za jecnim dimom, koza nestaje, negoli istinu zagerliti, i sliditi.

Megijato Duh sveci u dushama dobrima, i bogoljubairna mlađe drugacije tvori, i dillaže. Jedna dуша dobra jedva otvorí svoje oči, da vidi, svoje srđce i dushu, da primi ovu boxanslvenu svitlost, i evo odinali poznade, i vidi blistro, da svekoliko, shtoće na svitu, jest jedno varovito prikazanje, jest svekoliko tashto. Vidi, koliko je kratko nasladjenje, i veselje svita. Vidi nestalnost u doстојanstvu, i poshtenu; vidi ulaganja, himbenost, i nevrimost u ljudma; i vidi zlu sverhu svim fvarim, skojomche jedan dan, i to do malo vremena fvershići. Ova boxanslvena svitlost dushi debroj, i bogabojecih cimni odkriti blistro, da poznade shtoje i gdije prava lipota, shtoje i gdije pravo znanje, shtoje i gdije pravo dostojanstvo, shtoje i gdije pravo i slano veselje, ne na ovaj rasnoj blistnoj zemlji, veche onamo gori u nebesih. Ova ovakva misao u dushi pravednoj toliko primita, i toliko sladka, oh kolikoje gorka u jednoj duski, kojaće svu svoju želju puštila za svitom, i za nasladjenjem zemaljskim.

I zaradi toga ovi ovakvi csovki, na msto shtobi morao xe-
biti oni svilost Duha svetoga, kojsbini profvitila razum, da po-
znae fvoje zabiljeđenje, i da vidi fvoje budalasitine, na msto
shtobju morao iskati, i moliti, nju brezobrazno odbacuje. Nemati
za knjige duovne, veche shtije one svitovne: bixi od ricsi Bo-
xje, od pridikah, paže naslaguju u pripovistima smuchenja: ukla-
njale od razgovora i svitovanja ljudih dubovnih, pak se prilaze
ljudima, koju cepti, topovi, i plovaci. Vira u ovakovom csov-
ku nije vira prava, jerbo valja da sloxi svicom fvoja dillovanja.
Ustano u njemu nije pravo, jerbo terpa grike na grike, i veche
čutti u svojoj dushi fvoje izgubljenje. Ljubav u njemu nije ljubav,
jerbo msto ljubavi duovne, ima u serdci svomu ljubav svekoliku
tlescu. Sjednom ricsjom ovakvi ljudi bice od svega onoga, shto-
bili moglo prignati na dobro, i na nauč kazati od Duha svetoga,
govorečhi: a) *Rede a nobis, scientiam tuarum tuarum solamus.* Da-
leko od nas, nečemo mi znanje vashih potovoh; oštavite nas da
xivimo u tminah, kojenam nedagu viditi nasra zlah, i nashe opa-
ćine. Ovako otverđnuti najposli umiraju kada najmanje od smerti
misle, i stermoglavaju u vikovicno izgubljenje.

Shrofe dake imo činiti, da zadobid moxemo ovi svilost bo-
xanfveni, da profvidi nasu razen, i da uxexe nashe serdce na
hugoljubstvo, i na zagerljenje kriposib? Traximo, isatimo, i mo-
limo Duha svetoga, da ima zilloferdje prama namì, i da nam ux-
xe rashe serdce ionom ljubavjom duhovnom, negledajuch na nashe
zloče, i na nashe otverđnje. Molinoga, premakosmo grishtri-
ci, da nari dade novo serdce, jerbo namje potribito, buduch da
sovim serdecem, koje imamo, nemoxemo imati xelju, nego tlescu,
niti misljenja, nego zemaljsku. b) *Cur uzzadus eras in me, Deus,*
et spiritus vestrum facias in visceribus meis. Molinoga, i pocsmimo
dillovati za nashe vikovicno ſpacanje, uſajmoše uvik, ali su-terp-
ljenjen, niti sdvoimo da rez neche dovesti svojom ljubavjom k-lju-
bavi duhovnoj, da tako gorimo u ovoj ljubavi blazenoj na svitu
do smerti, a posli u nebesih itu ljubav uxivajući uvike . . .

DRU-

DRUGI DAN DUHOVAH.

*Lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras,
quam lucem. Joan. 3.*

Ja seim, da nitko nemoxe shtiti u pismu stroga zakona izreče-
ta prokletstva protiva onome otverdnutomu puku, da nechuti jedan ledeni strah po svemu tisu svomu razlivatse. Uzilazili su misnici, i službenici Aarona na kojegod slanu berdastu u odlici cernastoj i porushenoj, i odonuda serditim licem, i zamuklim glasom puku na-
vishtivali najneftichrie tuge, nevolje, i pokaranja, koja za kashti-
gu zločinaca pripravna derki Bog svemoguchi u svojoj delnici.
Glad nikada nevidjen, ramne punte crenera, vojske nemile, po-
mor u marvi, otrovu u fladdama, kugu u ljudma, otmarje silovito
zarucnicah, porazeju suverino finovah, i tkobi znao izzazati re-
dori oftala svakolika? Ništančenje prokletstvo od svih ostalih stra-
hovitie, kojefu navishtivali protiva onima, koji prislupe upisane na
dvima daskama zapovidin Boxje jest bilo ovo, *krznenost, i slipoča-
ja.* *Premiat te Dominus misericordia, Et excede.* Na strahoviti glas o-
voga prokletstva, koje je palo, ne sverhu tlelefah, nego sverhu du-
shah, zaferlošeje nebo cernom maglushtinom, i na strahovito ogla-
sje, koje je udaralo u prazne, i shupljie shpijle, svekolike na okolo
streselise shurne, i od straha jecale doline. Sz. D. ovo prokletstvo
pada i u zakonu novomu sverhu otverdnuti gribshnikah, i to ne
sverhu tila, veche sverhu njiovoga razuma, i dushe. Odkuda i ve-
li Ilos po svomu Evangelisti: *deshlaje joštoš na soit, i poljubiske li-
di vekma tainu, nego slipoča.* Ovakvi gribshnici dvostrukim nači-
noci jesu slipli, i sjednom slipočom, koja grib zdruxuje, i sjednom
drugom, koja grib sledi. Pervafe poradja od nucernijih pokudah,
koje razum ponuracuju, a druga dolazi od Boga, koji nji kashtigu-
je. Nekam viškovicani Bog bude za svidoka, ako ja nisam odre-
dio

dio-danas govoriti od ovoga strahovita stanja jednoga grijshnika, i njegove sljophe, nebili stojechi u trinah prosvitjen od Duha svetoga progledao. Imajte samo pomnu, a ja pozlimam.

Nejma slyani opcheinje i pismu ivetomu, i skojomfuse cefsto Proroci sluxili, negoli nazivajaca grijshnike s imenom slipacah. Viditeli, veli iz megu ostalih Ilaia, a) viditeli ono veliko milosrdevo ljudih, koistce svojima zlochama ocdalecili od Boga, laci u svome jeziku, i oskvernuti u rukah skervjom? Tzkoj promishljajte, kano da vidite toliske slipce, koji put traxe, duvar pipaju, i u polovici najsvitliega dana zapleteni stoje u trinah. Ali odkuda dolazi eva sljopcha u lude, koisu profvitjeni i s razlogom, i s vironom? Dolazi od ganutjah, i pokudah naterajih, koja njima proprije se feitlost na takvi način, da ostaju u trinah kod toliske svitlosi.

Napomenenje ovo Protok Kraljevski u jednoj svojoj pismi, gdi ovako veli. b) *Supercedit ignis, et non videtur falem.* Sverhu palaje vatra, i nisu vidili fance. A kakvaje ovo vatra, pita Avgustus, koje dim cerni pomračuje ne ovo furce, koje vidimo, veche fance praede, i fance razmu? To je, odgovara on, vatra ohololi, vatra pokude, vatra serdcsbe, nenuvidost, osvete. c) *Ignis superbie, ignis concupiscentiae, ignis iracundie.* Oh kolikaje jakost ove vatre! *quoniam est ignis!* Uzdignebe berzo jedna gosta i mrasena maglushtira, i doslavski pram razumu zaštrega, faktrega, i lipu njegovo svitlost ugasi: *super quem ceciderit, non vidabit falem.*

A zarle redagogija ovo na svite? Bogbi dao, da ne i verlo mlogo. Xeli oni jedan, illi bio Cerkveni, illi feitovni, dafe noxe popeti na doštojanstvo visoko; polchpnost fama za mochi gospodarići jest njegovo zvanje, kojega na to podbada: *supercedit ignis,* palaje vatra, on veche nevidi velike duxnosti, kojce je sa sebe primic, niti ima pomnu, niti zadosti nauka za dovershuvati tvoju sluxbu. Metnele oni mladih na vechanje, i na poslucherje jedne persone, kojamuse dopada; poveljenje njegovo shalje izkrice ljubavi u njegova perlah, i odovuda plazi jagatno plamen u njegovo serde: *supercedit ignis,* palaje vatra, veche on nevidi duha neclista i neutru u njega po necislosti mishiljenju, po opakoj xelji, i po nasladjenju grijshnomu. Primi oni drugi kakvugod nepravdu, illi samo misli, daže nepravdu, i evo odmah uzdigneće od one pokude

III.

maternje, za ozbiljiga, ferdcsba, kano vihar iz dubice mora, *percecidit ignis*, palje vatru, veche on nevidi vode uzdizati do nebesih plujuch, nevidi život Kerstjanski, nevidi džknost, da pokloni Bogu, i da podneće za Boga ovu nepravdu, kako je on za nas toliko podnio, aca vidabit falen.

Ovoje ona slipoča, koju sam ja rekao, da grib zdruxuje, slipoča poxudna, i ivovolja, koja neizgovara človika, vechega odsfuguje. Ovu slipoču princip sladkogovora Latinskega a) naziva *budalashčina dashe*, a Prorok Osea, *vlashtvo budalashčine*. I zašto, koja može biti budalashčina od ove vecha, odbaciti svitloft Boxju, za nochi xiviti po svomeagnutju tlesnomu, i bedit po petu zlouredni froji esuchenjaj? kojaje večna budalashčina od ove oštavite vladati jednoj filovitoj i nemilloj poxudi, koja nam odnosi zlogodnu kerpu na oči meche? Gledajte Samora, gdje postao fuxanij svoje nevitne lubovnice: Nije zar on razlog izgubio onda, kad se pustio pridobiti od njezina ulaganja, i milovanja? Prie negosumu Filistei izvadili oči protiva svojoj volji, vechegaje bila zašlipila Dalila shnegovom voljom, nitidno što drugo nepriatelji učinili, nego sumo dovershilju ono, što je ona pocela. Bog vas oslobođio, virni Kerstjani, od sille i nemillofi poxudeh: iz među svim robovah na svitu, nejma nefrichnje roba, i fuxnja, nego koje podlošan, i komu ganutja maternja i poxude gospodare: Družiši svi slobodni u najplementnjoj strani, jerbo premaknuli na tlu natovareni s-gvozđjem, duša nije okovana, niti svezana. Ali fuxnji svoji poxudak, i svoji maternji grbičnih ganutjaj, onisu okovani čiak u dnu svoje duše, i tako framotno gube ono, što drugi, okovani na tlu, uzderxaju, to jest doshu, koju nikakva silla užeti nemoxe.

Druga slipoča jest mlogo gorja, i strahovita, koja za gribom sledi, i koja dolazi od Boga; koji ovake grbičnjike kaštiguje. Bog, kako mudro ovdi proumislija Ugon od svetog Viktora, b) Bog jest istina, da je posetnik svitlosti, ali ne trezak, i premakoje u izvaranje svita raztavio tmine od svitlosti, sašvintim neshtise, da je učinio tmine, kakove štite, daje učinio svitost. Rekao je on, *hat lux*, neka bude svitloft, ali nije rekao, neka budu tmine. Zaštobo, što su drugi tmine, ako ne opacima iznevirenih Angielah, a što je drugo svitloft, aco ne pravednost dobjiva? Raztavio je tmine

a) Cicer. orat. de resp. et cibis. b) Etym. libel; de fact. fid. l. 1. p. 1, et 12.

ne od svitlosti, razlucivši dobre Angele od zlih, i potverdivši one u milosti, a ove odludivši na pedepšu: ali nikakvu stranu nije imao u tminama izuvireterih, kakoje imao svoju stranu u svitlosti Angelah dobiti. Nishtanemanje a) slipoča otverđnuta gribšnika, ako nejma Boga pocišćnika gleda na grib, imaga pocišćnika gleda na pedepšu. Odkuda veli S. Bernardo. b) *Dobjeno posmatrati ješ bezvremeno srđca njijoto, jerbo kadaš ujim posuzi i pogardili, pravedaju primili sa ptežju, daga i nepoznatu.*

Odkuda biva, da ori razbludni, i tlefnici človik, premakeje u godinah i veche padajući, sliđi svejednaku valjatice u gajločići svoji nečistih nasladjenjah, niti kad god Bogu okrene, i obrati? Znateli odkuda? Udarogaje Bog slipočom, on nevidi smert, kojamu stoji za legi svojim maclem; niti vidi pakao, koji posli fmeriti slići, daje razrazio svoje čeljušti za proخدertiga. Odkuda biva, da ori lakovac nikada nemoxe zdrofi učiniti nezasitljivom grabljenju svoga proخدerloga srđca, kolikomu drago proخدirao puk Božji filom, i globenjem? Znateli odkuda? Udarogaje Bog slipočom, pak nevidi, da spravljiva blago srđesbe za cui posliđnji dan suda, i osvete. Obadivali zamotani u cerci noći, vide famo svoje nasladjenje, i svoju korist, kano Egypćani ona tri dana, kadašu bili u najgusnatoj mogluštinji, niti vidili drugo nego trine.

Bože vikoviceni! kolikosi pravedan, c) i kolikosu pravedni ludovi tvoji! Dajuchi sebe, i podlazuchise svojima gribšnima posudama gribšnik, odabire i voli tmine, nego svitlost; a tiga ostavljash zamotana u ovira tminama, uztekući tvoju svitlost. I ooh kolikosu guta ove tmine! ja nebi znao bolje izkazati njenu strahotu, nego pridstavivši onima tminama, u koima zamotari lexe u paklu prokleti. Pakaoje vaskoliki tmine, istina jest, ali one tmine, veli evangelie, jesu tmine izvanske: d) *mitte eum in tenebras exterioris*; gdi tmine jednoga gribšnika jesu tmine zatvorene u njegovoj dubi, i tako naternje sjedinite, kakoje on sam sobom sjedinit. Prihvivaju odludjeni u onima paklerima tminama, istina jest, ali onisu i profvitljeni, jerbo nikada nisu pre poznali, niti shtoje Bog, koji nji sada kashtiguje, niti shtosu oni, i za koju tverhu svorenii bili; i tako zdvorate obašteri s-tminama, ali iznutra imade svitlost. A gribšnik? A gribšnik suprotinu racinom iz nutraje vaskoliki u tminah, a zdvora ima svitlost; zaštobo izvan sebe vidi izglede, koi-

a) D. Tho. 2. 2. q. 49. s. 3. b) Ef. 2. c) Psl. 128. 137.
d) Mat. 22. 12.

kojga na dobro podbadaju, čuje svitovanjah, kojaga od zla odvraćaju, vidi svoje priatelje i druge mrtve u grob nositi, kojga opominjaju, dache i on do malo vrimers umerti, čuje prije od vruchoxelji pripovidnoca, kojima vikovicsou navishtaju paklenu vatru, ako u gribih otverđnut ostane; ali sve je zaledo, jerbo ovaki gribšnik iz nutra jest vaskoliki u tminah, kojemu sakrivaju ono, što vidi, i čine, da nerazume ono, što čuje. Odovuda jest, da kodi kauc slijepac u gustima tminama, niti ima vogu. Koibimukazao, gdje bardo, gdje dols, gdilje sterzo; najposli ide od dubine do dubine, od propasti do propasti, doklegodje slijepoci vrijenitoj sjedini slijepcha vikovicna, i tminama gribah tmine paklene.

Gribšnici, bratio moja! ako još pravedni Bog nije protiv protiva vami ovu kashtigu, od koje ne ma strahovite iz među svu kasnitigah pravde njegove, poznajte obilnost neprocijenjenu njegove dobre, i miloserdja. Onje imao svamu onu milostivoš, koja nije imao s-mogimo drugima, koifuga manje uvridili, i manje pogredili. Otvorite oči, i pazite, da ova je njegova dobra najposli neu-morise, i bojce istu uzterpljivošt jednoga Boga, koji toliko oshtrie kara, koliko za duxje vrime propushta, i podnosi. Terpiće Abner i to tri puta brezobraznuš Asaela, koigaje pozivao na borjenje vojniccko; ali videchi, da njegova bišnosc nemiruje, i očički, čaga iznova poziva, a) okrenuvši prioshtri berk svoga kopja, protro-gaje na zemlju mertva s-jedacom strahovitom rannom. Ali tko zna? da moxebit ovako neufni Bog s-takvim gribšnikom. Tko zna, da moxebit prvi grib smrtni, koibije po-neštrici učinio, da ne metne iverhu i uzterpljenju Boga, i bišnoci gribšnika! Tko zna, da nije posljidni, posli koga Bog nitice dati više svoju pomoč, niti milost! Ovoje jedno otajstvo i za vas, i za mene sakriveno; ali bash zato jerboje sakriveno, i nepozrano svima, meralobi strah umetnuti u nashe serdce, da jedan put otvorimo oči, i da diluje-mo za nashe spasenje . . .

NA DAN PRISVETOGA TROJSTVA PERVO.

Baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus S.

Matt. 28.

Biloje u niko vreme od mudrih metnito, i izuslito pitanje ovo: Moxeli biti, dafe nejubi oni, koji ljubi; i moxeli biti, dafe ljubav nevrati s ljubavjom? Nitije tko mogao na ovo odgovoriti drugi, nego oni nepridobiveni Kralj Aragonie Alfonso, kada je ovako rekao: skofe pita od ljubavi boxje, ali istinaje prava, da Bog nas ljubi, a onte od nas neljubi: akollile govoranje i pitanje ovo stavljaja od ljubavi svitovne, cistine, da nije moguche najti clevika na svitu, koji nebi vratio ljubav za ljubav. Takoje, nitko bolje, nitko mudrie, nitko svetic nije rekao, niti odgovorio na pervu stranu recenoga pitanja; zasutobo skofe ovo istina u konugod otajstvu gledje na clevicarsko nespoznanstvo, jest istina prava u prisvetom Trojstvu. Ovoje otajstvo ono, koje poradi Velicianstva svoga, i uvezishenja, moralobice vishe od svim dragih poshtovati. Ovo je otajstvo ono, koje poradi neizbrojenih dobrocinstvih svima nam učinjenih, moralobice od svakoga veoma jako pritisnuti, i nosteni u svome serdcu. Ovoje, velim, otajstvo jedno, koje nije bilo objavljenio, i ocisito ukazano nisi krivobogoshtovceni, niti xudisima, veche famima Kerstjanom, i zaradi toga moralobi probuditi, i uxechi na ljubav prama lebi ne famo nashu xelju, veche i nashu dushu, i nashu serdce.

Za učiniti dakle slavno govorjenje, i za uxechi nashu bogohujstvo, metničuvam prid očsi nashu duxnosti prama toliko višokomu, i nedokucenomu otajstvu. Duxnostje nasha da ljubimo, da zazivamo, i da naslidujemo prisveto Trojstvo. Da ljubimo kakono nashu sliku i priliku: da zazivamo kakono nashu najnoguchnie branjenje, i zashutjenje: da naslidujemo prisveto Trojstvo kakono nash pridgled i ogledalo. Ovoje ono, shtosam ja danas pripravan vam ukazati. Smajte famo ponaju, a ja poclimam.

Per-

Perva duxnosti nasha jeft, ljubiti osobitici načinom prisveto Trojstvo, i uzrokje ovi, jerboje nasha slika i prilika. *Faciassem hominem a), uspinimo ciovika rektsoje Bog onda, kadaje svarao.* Ali ruka boxanstvena kadaga ucfiri i savori, odkuda mislite da uze izgled, odkuda uze pervo, da rekrem ovako, izritanje i sklopjenje za ucfiniti ciovika? Znateli odkuda? uze od oroga privisokoga otajstva Trojstva prisvetoga, od sva tri ona boxanstvera kipa, od one nedokucere Troice, u kojoj se zaderzaje Jedinilvo, i Trojstvo. *Ucfinimo ciovika,* rekaoje Bog onda, i ucfinimoga na sliku i priliku nashu; i veli saslu, za zlamenovati, kako tolmaci Augustin tveri, Jedinstvo naravi, i Trojstvo kipovaš, da tako ciovik bude prilika Trojstva: ut est homo imago Trinitatis. Zeshtobo u Trojstvu jest jedna narav fama, koja razdiljena u tri kipa, cfini Boga jednoga, i trostruka u Kipovi: u cioviku takogjer jest jedna fama dusha, koja razdiljena u tri mochi, tojest uspomenu, razum, i volju, cfini po isti način ciovika jednoga u blivstvu i naravi, a trostruka u mochima. U Trojstvu jest jedna cfinovata opchenost boxanstveri izversitostih, dobrote, mudrosti, i moguchstva, kojsu svima trima kipovima opchena kano jednomu famomu: u cioviku takogjer jest jedna opchenost izversitostih, tojest razlog, duhovnost, i neumerlost, kojsu svima trima mochima jednaka. U Trojstvu jesu troica, ali ni jedan od ni jednog nije perviji, niti poslidnji, niti razdiljen: u narvi takogjer jesu troica, uspomena, razum, i volja, koja nisu pervija, niti poslidaja, niti medju sobom razdiljena; i akoje koja moch od ovih pervija, jest famo u dilovanju, a ne u moguchstvu.

Sada dakle, koji može biti vechi uzrok, da mi izpovicimo, i ukakemo osobitu ljubav prana toliko visokomu Otajstvu od ovoga, buduch mi ucfinjeni na slike, i priliku njegovu? Moxebit dache tko rechi: nemoxemo mi ljubiti toliko prisveto Trojstvo, jerbo od njega nishpa neznamo, nishpa nevidimo, od nas je fakriveno, a nito neljubi ono, shto nevidi. Ali, aii, ucfiniticha, rekaoje Bog, ucfinitichu od iftoga mene u vam priliku, pritifnitichu u vam moju sliku, i nechete mochi ucfiniti da me neljubite, nechete mochi ucfiniti da se od mene zaboravite, veche famo onda, skose zaboravite od vas istih. O priblakeno Trojstvo! O Jedinstvo boxanstveno!

no! O Trojstvo nerazdiljeno! „ govorio je sveti Bernard, k-tebi
 „ terče, i k tebi uzdisam moje moći, moja spomena nejma po-
 „ koja, skoro od tebe netpominja, moj razum nije zadovoljan, z-
 „ ko o tebi neviši, moja volja mene muči, ako tebi neprikaže
 „ svakoliku svoju ljubav.“

A navlastito zatošmo duxni olobitom načinom ljubiti prilveto Trojstvo jerbaši sva tri kipa sjedilaše, i složila za učiniti naši dobro. Nejma ni jednoga sošta, komu nismo veoma zaduženi daga ljubimo, ako nechemo biti brezobrazi, i nespoznani. Ono priveliko dilo, kojje bilo, da mi ipasimo, sva tri kipa jesu po-efala, jesu odredila, i jesu izpunila. Cribi nasbegi pervaoca, i naši svim, Otac boxanljveni zakono privršio Gospodin, jest morao kaslitigati, i pokarati. Cribi nasbegi pervaoca, i naše njegovi Šinovah, Svi boxanljveni jest morao na fejs učeti, noliti, i cini naše pršvete kervi dati. Cribi nasbegi pervaoca i naše ſvekolike Duh sveti, kakono neizmiračočoto i ljubav jest nam očepstvo. Moxeljše dakte jedno pravo ferde spomenuti od tolikih dobrosrđivih, a neljubiti olobitom načinom pršveto Trojstvo? *Ab neminem red. intelligat tr. diligat te o testa Trinitas!* govorio vas uxzan od ljubavi Augustin. Barem spomenichuse od tebe, mislju od tebe, i ljubica tebe priblaxeno Trojstvo! Boxanljveni Otec skosnam gribshnikom pomersheri grash, toje bila ljubav tvoja. Boxanljveni Šau, atko ti zadosti učinio za naše zloche, teje dobrota tvoja, koši da cini tvoje neptocinjene kervi. I zatošmo zadobili posli bashtinu one slave nebeske, i postili ſinovi boxji, toja ljubav Duga fvetoga, koje podpomoglo našemu od-kupljenju. Iznito Ša. B. drugole ferde iziskuje, a ne ovo naše, da moxemo zadosti zafalni biti, i ljubiti prilveto, i nerazdiljeno Trojstvo potraži tolikih dobrosrđivih, i milotih.

Što atkoje doxnoft naša ovoliko ljubiti prilveto Trojstvo, jest takogjer duxnoft, daga zazivamo, kakovo naše najmoguchne branjeva, pomoch, i zaštitanje. Oni Kraljevski Protok David ſvelikom opromi naš opominje svakoga, kada veli, da u nikoga drugoga vechma neuffamo, nego u Boga jakoga, nidi da drugomu prikazujuemo naše tuge, i nevolje, osim laramu njemu. *Sperate in Domino Deo fortis.* Uſſajteſe, veli on, uſſajteſe, ali u onoga Boga uſſajteſe, koi valmoxe skershidi, i ſaterti, i opet uzdignuti; u onoga Boga, koi moxe vaſhe tuge, i nevolje vechma ogoreſati, i ope moxes osladiti. Ali kolje to Bog, koi ima toliku jakost, i u ko.

koga mi valja da metnemo nashe usfane? Jefti prisveto i priuzvishe-
no Trojstvo. Prisveto Trojstvo jest oni Bog jaki, jerbo buduch
dale pripisuje moguchstvo Otcu, mdrost Sina, dobrota Duhu sve-
temu, zaredi toga nemoxele dvoiti, da koi zaziva Otca, nezaziva
onoga, koi svaka moxe: da oni, koi zaziva Sina, nezaziva onoga, koi
svaka znade: da koi zaziva Ducha svetoga, nezaziva onoga, koi
svaka hache. Prisveto Trojstvo jest oni Bog jaki, jerbo kriposti
sjeđinile jaclebu i moguchanje, kakvešti u prisvetomu Trojstvu, bu-
duch daši troica jedini u klijivu i naravi, i zaredi toga koi moli
Otca, moli i Sina, i Ducha svetoga; koi moli Sina, moli i Otca,
i Ducha svetoga; koi moli, i profi shtogod od Ducha svetoga, noci
takogicr zrijedno i Otca, i Sina. Nejra dakle moguchnijega brani-
telja od prisvetoga Trojstva, nejna vechega pomocnika od prisve-
toga Trojstva, nejna odvitnika, i zaštititelja jaslega od prisvetoga
Trojstva. Ovoje misa Katolicanska od vika, i bitiche u vike
vikovah.

Takoje SS. R. a ne drugacsje. Odkuda Sveti Mati Cerkva zna-
juchi dobro od kolike kriposti zazivati prisveto Trojstvo, odre-
dilaje svaku svoje dillo priporocisavati ovemu privliskomu Otajstvu.
Ako moli po svoji sluxbenicih, nezna svershti svoje molitve, a
koih neprikaze Otcu po zasluxenju Sina, illi po kriosti Ducha sve-
toga. Ako shto po svoji sluxbenicih blagosiva, neblagosiva nishta,
niti daje blagosov komugod, ako nije zaclinjen po moguchstvu
Otca, po mdrosti Sina, illi po dobroti Ducha svetoga. Ako kerfti,
moli Iva tri boxanstvena kipa, da daju kripost vodi za oprati du-
shu od grila, i za uesniciju basuthnicu Kraljeftva nebeskoga. Ako
koga po svoji sluxbenicih odrishuje, neodrishuje nikoga, niti komu
razvezuje nego i sinoxire grilah, nego u juc Otca, i Sina, i Ducha
svetoga. Ako po večne na Oltaru, shalje i prikazuje onoga
neoskrivenjenoga Jagarjca prid pristolje prisvetoga Trojstva za zado-
biti ono, shto ishte, i shto moli. Oh dakle boxanstvero, i nedok-
uceno Otajstvo! Kolikobi bolje bilo, da mlogi i mlogi Kerftjanii
drugacsje mole i prose, kolikobi visae zadobili i sebi zasluxili, da-
se priporucuju i mole prisvetomu Trojstvu. I druge svete zazivati
valja, iljina jest, kakono nashe odvitnike, i priatelje boxje; ali
osobitici načinom ona tri kipa boxanstvena, njima prikazivati svoje
tage i nevolje, svoje molitve i potrebe, i iskati pomoc i blago-
sov od onoga strakovitoga i nikad nedokucenoga Ostativa Trojstva

pri-

prijetog, koje strima perfuma svekoliko užeraje, i prid kojim se
svija nebo, trese zemlja, i ispi pakao čersche, i sltrepi. Odkuda
sveti Ivan zlatoušti govorio je: a) Ja ſekolice akt razumjem brez I-
fuša, i brez Oca, i brez Duha ſvetoga, neka da razumem. Lipe, i
velike ſable doftojne ricsi. Kamo trča, da fademuji kerifiani o-
vako misle, i ovako razloxe, illi barem da reknu: Ako nezaziva-
mo Otca, ako ne priporečimo Sina, i ako ne usfamo u Duha
ſvetoga, niti znamo, niti hocemo moliti, niti u koga metati uſpi-
nje naši molitava, nego u ona tri privilejka Kipa boxanſtvena naj-
moguchna. Što ako ovako negoverimo, kada molimo, iſinajte
prava, da niti znamo moliti, niti znamo uſpati.

Znade dobro djavao pakleni, kolikoje moguche, i kolikoje
jako branjenje Trojstva prijetog, i zaradi toga naftoi, da po-
mraci rashe trojstvo u našoj duši: naftot, da naša uſpomena
nespomnjaſe od Oca, veče od ſvarnih tashki, i viroviti ovoza
ſvita. Naftoi, da naš razum nepronistišta shtogod od Sina boxan-
ſtvenoga, veče da miſli i razmiſlja ſvari neſfile, i blatoe ove
zemlje. Naftoi djavao, da naša volja neljubi Duha ſvetoga, ve-
če daſe zaderuje, i zabavljko ſkoči pogane i grjede tilesne.
Ali da dademo mi slava Otcu, i Sinu, i Duhu ſvetomu njih zaziva-
jući u početku, i na ſverhi ſvakoga našega posla, i dilovanja,
da zazivamo u jutro, u podne, u vecer, i u ſvakom napastova-
nju, i vidichemo, kakochke berzo pobichi djavao svojim prikaziva-
njem varovitim, vidichemo, kolikoje moguche branjenje, i pomoh
prijeti Trojstvu.

Kovina dvinca duxnoſlima našima, prilaxene trecha, koja
jeſt, da mi ſlidimo prijeti Trojstvo, kano naš pridgleđ, i ogledalo. Vukoviesni Beg flvorionesje ſvekolike na priliku ſvoju, jer-
bo u jednoj rasnoj duſi jeſt pridinio trojstvo, tojeſt tri mochi,
uſpomen, razum, i volju; ali nije na ſalvime i izvertito onda
flvorio na ſvoju sliku, buduć daſe ova iziskuje od našega dillo-
vanja: odkuda valja da ſlidimo Otca ſmisljenjem, Sina ſodlukom,
Duha ſvetoga ljubevjom, i dobrotom. b) Opifex tuus quidam tibi
conſulit, quidam reliquit perficiendum, govorio je ſveti Baſilio. Tvoj
oni boxanſtveni, i največki zanacxja daotije shtogod, a shtogod
opet od tebe iziskuje da cfiniš, i ſverſhish. Zaradi toga, kako-
god on uvik i ſvejednako ſebe vidi, ſebe gleda, uvik i ſvejednako
ſebe

sebe promišlja, i posadja priliku fobom sjedinjenju Sina svoga, tako i mi valja da uvik, i svejedrako mislimo, da je Bog kod nas, da je nam i priđam u svakomu mjestu, u svakomu vremenu, da se bojimo od njegovi očiju, i od njegova pogleda, kakovo našega na sudnjemu danu priroštoga sudca: a) *Sime exemplum de summo omnium Patre*, veli Bernard. Uzmi moj Krištaninu izgled od onoga najvećega svie, i boxansvenoga Otca. On nikada neodvracha svoje oči od svoga, bivšva, promišlja uvik i gleda svoju narav, koja je vikovicsna: svoje blistvo, koje je neumerlo: sve je izverititofti, koje je neizmirne. Ovako i mi mislimo, i promišljajmo, da u svakomu našem dusu, u svakomu vremenu, i u svakomu mjestu Boga kod nas imamo. Mislimo, i promišljamo, da ako shto mislimo Bog nas vidi, ako shto činimo Bog nas vidi, ako proklijatci i pljujemo Bog nas vidi i cijle . . . Oh kolikobi boli svit bio, da se ovako misli od ladešnji na svetu ljudi, kolikobi manje bilo na svetu zloche, i sagrijšenja. Barem, ako nishta drugo, nebitno činili ono, shto se sviđalo činiti pred ljudima.

U Sina boxansvenomu, drugomu Kipu priljetog Trojstva, valja da sledimo odluku. Kakogod on ne sanio na nebū, veče i na zemlji, gdje uezao put ciovicanskou, drugo nije hotio, nego dati slavu svomu rebeskomu Otcu, i ukazati svetu njegovo veličanstvo; po isti način mi sanashim dillovanjem, poslom, i činjenjem; drugo nevalja da mislimo, niti da imamo drugu odluku, nego poshtenje i slavu boxju, uzvishenje njegovoga priljetog Imena, uzmlokanje sveti milostih, stanovitoft i sigurnost našega Isafenja: b) *Si glorifice me ipsem, gloria mea nihil est*, rekao je Ius Xadiom osniva, koji nisu bili ljubitelji od cega drugoga, veche od batora ciovicanskoga, i svoje tashnine. Smojim xivotom, govorio je Ius, shto ja hochu s proglašenjem moji zapovidia shto iziskujem? skupljanjem moji Apostola, sutverženjem moje Cerkve, suregjenjem svetih Sakramenata, s mojom teshkom, i prigorkom mukom, i križem, shto hochu drugo, nego slavu, i poshtenje moga rebeskoga Otcu? Ako kakvu drugu odluku imam od ove, moja slava jest nishta, i nishtašu svakotika moja dilla, i činjenja. Ovako mi, ako hochemo slediti Sina boxjega, valja da u svakomu našem dillovanju, u poslu, u terpijenju, u zapovidjanju, u uregjivanju, valja velim, da nejmamo drugu odluku, nego da sva činimo na slavu

ne-

a) Lk. 2. de confid.

b) Jean. 8.

nebeskoga Otca, jerbo dregacije, ako shto cfinimo poradi histora, poradi taske slave, poradi nashi pokoljecjah, i nashi zli nagruđaj naravi, onda svakolika jesu jedno nishto; necheto na snerti nati drugo, nego nashe grine josh xive: najtichemo nashu dusku siromashtu, i nas iste brez ivake milofu, brez dobiti dilata, i brez svakoga usluja za spasite. Dakleje potribito, da slidimo Sina božanstvena snashori odlukom, svakolika cfinechi, i dilujeuchi na slavu Otca nebeskoga, i onda možemo rechi calmo slika i prilika prava drugoga Kapa u privjetomu Trojstvu.

Naposli Duha svetoga daxnimo sliditi u ljubavi, i dobroti; hocbu de reknu, da ono, shto mi imamo i uxivamo, da neuxivamo fani, veche da i drugomu dano, da i druge od onoga cfinimo dionike, tejest nasne blixnje, koisu u potribi i siromashtvu, kakve ovo iši Bog zapovidio i priporucio, gledati nji i pomochi izneno nashu brachu, i kano nas ifte. Dek sveti jest ljubav Oca, i ljubav Sina, kako dakle može kerfjanin sliditi u ljubavi i dobroti, ako nečini ono, shto iziskuje ljubav, i slio iziskuje dobrota? ako nečini ono, shto iziskuje pravdu? išnito jedan takvi neslići Duha svetoga u ljubavi i dobroti, koji imajući cfinime drugoga pomochi, pakga nepomaze; koji imajući obilje da može xiviti, i druge u siromashtvu pomochi, pak ruku svoju uzteže; koji imajući razum otvoren, i nauk, pak druge niti uči, niti svitije: ovakvi ima jedno serdce, koje seno za sebe derxi, a drugomu niti ukazuje kakva ljubav, ni dobrota.

Evo dakle fada, ako xelite nositi prava slika i priliku privjetoga Trojstva, najpri valja da budete ovomu privijekomu Otajstvu zafahiri na toljkima dobročinstvih primizna. Drugo, da zavivate privjeto Trojstvo kakovo rajmogodinje vashre branjenje, i vashre pomochi. Treche, da slidite boxanslveroga Otca finislijenjem ţmačchi uvik njega prid cefim; da slidite Sina boxanslvenoga ivashom odlukom, svaka cfinechi na slavu i poshtenje boxje; da slidite Duha svetoga u ljubavi, i dobroti cfinechi dobro i brachi vashoj, vashemu blixnje, i orda flanoviti hochete biti, da ste prava slika i prilika privjetoga Trojstva, koje neka vas blagočovi blagočovom nebeskim i zemaljskim U Ime Otca, i Sina, i Duha sv. Amen.

NA DAN PRISVETOGA TROJSTVA DRUGO.

Deo subiecta esto anima mea, quia ipse Deus meus, Salvator meus, Adjutor meus. Psal. 61.

Oni Bog, jedan jedini u bivstvu i naravi, a trostruk u Kipovih, koliko večne odavna ukazao Patriarki Abramu, i zapovidio, da ide slobodan u zemlju vidjenja, i ondi na verbu jedne sterne, i visoke planine priobradivši sluhbu Otca u sluhbu misnika, danu prikaze na posvetilishte jedinorodjena sina Isaka; oni, velim Bog, jedan jedini u naravi, a trostruk u Kipovih, to jest prisveto, i nerazdiljeno Trojstvo hoche, i iziskuje od vas danas ovakvo posvetilishte, Slishaoci bogoljubni. Hoche, da svaki od vas savladavši, i uztegnuvši ona gibanja naravi, kojase uzbunu i uzdigre u vam po pokudi, i cuchenjih, da velim, uztegnuvši sva zlogom, prikaxetenu na posvetilishte vashega peryoredjenoga serdecem toliko hitrim, koliko njemu illa polvetrica milija i draxja. Ali nebojte se, niti se plashite, jerbo oni Bog, jedan jedini u naravi, a trostruk u Kipovih prisveto i nerazdiljeno Trojstvo, kakogod nije moglo njegovo serdce podniti, danuse sin jedan pravedni Isak po rukuh svoga Otca ubien na posvetilishte prikaze, tako po isti način nemoxe serdec njegovo podniti ni to, da vi njemu vasba cescda prikazujete, peryoredjeni, koga od vas prisv. Trojstvo ihste, veli S. Bernardo, jest vasha volja, ova hoche, danu prikazete sonom hitrim, skojonje Abram pripravan bio prikazatiču sina svoga Isaka. Zaradi toga recimo svikolici s-Davidom: podlozena neka bude volja moja volji bozjoj, jerboje on Bog moj, koimeje stvorio svojim udečnjatjem; jerboje on Spasitelj moj, koime je odkupio svojom prisv. kerijom; jerboje on Pomocnik moj, koime uzderxaje svojom noljetnjom. Evo SS. B. tri jeka uzroka, zaradi koih svaki svolu volju bozjoj podloziti mora. Pervi, jerboje on nash Stvoritelj, quia ipse Deus meus. Drugi, jerboje on nash Spasitelj, Salvator meus. Treći, jerboje on Pomocnik nash,

Adiutor meus. Ovoje ono, što od nas svih danas iziskule prisve-
to, i nerazdijeljeno Trajstvo, i ovoje ono, štochu ja danas ukaza-
ti, dašmo mi duxui cistini. Imajte sada užerpljenje i pomnju, a ja
počinjam.

Za uzderxati red u danashnjemu momu govorenu, kojefam
ja fudio, daje pristojno za ovo tveće mesto, i podobno za bogo-
ljubne slishaoce, pre nego vas ponukovati budem za prikazati Go-
spodinu posvetnicu, kojje vashu volja, valja da najdem Cerkvu,
i misniku za ovo veliko posvetilishte. Ali jedno, i drugo lalone
naći može, jerbo tvari od vas cista, i bogoljubna serđica jest
Cerkva, a duh vash, koje u vam, jest misnik, i službenik. Sa-
da, za razumiti, kolikaje nasha duxnost prikazati ovo posvetilishte
Bogu Otcu Stvoritelju, prouzlije, shlobi od nas bilo, da Bog bu-
de nas ostavio u onomu velikomu zametjeju stvarih, i stvorenja,
knjaju fano mogečha da bude, i koja nigda nebuda imati ivoje fla-
nje, i bitje? Mi sada nebi bili na ovomu svitu, nitbi bili ono,
što sada jesmo; mi nebi mogli pa pravdi nikada unichti u onu vi-
kovicsnu slava nebesku, nitbi ikada mogle nashe oči gledati, i
uxivati lice boxanstveno. Shto akoleje Bogu millodarno, i ljube-
znivo dopalo, daje on prie hotio nas, da budemo na svitu, nego
tolika druga neizbrojena stvorenja, akonasje izvadio svojma mil-
lošnjima rukama iz jednoga rishta, i stvorivши nas, učiniorasje
vridne, da možemo zadobiti slavlju onu, i stricnu domovinsku bla-
ženih, kakvo i koliko neslovivsće bilobi naske, danu neprika-
žemo nas ite metnuyvshi u njegove milostive ruke nashu volju,
kojuje on ostavio a) u rukah nashega vicha?

Shtobiste vi rekli od jednoga zemljenoga seda, sa svom vi-
shtinom zauatu od majstora učinjenja, kada ovi sed nebi hotio biti
na mstu onoru, gdigaje postavio oni, koigaje učinio? Ti jedna
malocirjena zemljo, reklibiste, kakose smijesh protiviti volji onoga,
koi, date učlini toliko lipa, svukoliku brigu jest imao? Date on
nebuda ljuberzno pogledao, i svojom rukom uzdigo, tibi sada bio
prati i blato gaxeno od ljudih, i xivinah. Shtofi sada vridan, da-
te mechu na terpezu plementa Gosposa, toje dar onoga, koliteje
učinio, izmalačio, i izkitio; a ti nespoznan i malovriđna zemljo
smijesh se još uzdizati protiva njemu? Ovako SS. R. vi dobro vi-
date, mogaobi nas Stvoritelj nash koristi, kajabi se mi protivili nje-

go

govoru pri mudromu naregjenju. Shtoje to, i kakoje to? Vi imate sve, shto imate, od mene, pak nechete, da se podloxitie onomu, koivsje svorio? Ja hocu, da ponizite, a vi hocete sve vishe i vishe da se uzcijete? Ja hocu, da budete bolesni, a vibi hotili uvik da budete zdravi? Ja hocu, da vi vami dohavljate rahn u znojem vashega cefala, a vibi hotili plandovati, u linoti venuiti, i brez svakoga truda i posla xiviti? Nezzafalni, i nespoznani? mojo misljaće, da kakosam jedan put na niki nacisn xalio, i kajne, shrofim svorio one bludnike, kojefsam u opchenomu potopu utopio, da tako vas fada nepovratin u ono nishto, odkucisam vas izvadno. Ovakobi nas mogao koristi Gospodin, kada mi nebi hotili slaviti nashe ferde u njegove moguce, i milostive ruke, daga on upravlja orsko, kakoje njegova sveta volja.

Obicaje Bog kadkad gradove, varoshe i ofala mista karati s opchenima tugama, nefrichama, shalje fverhu nji, da govorim jezikom svetim, b) shalje glad, shalje kugu, shalje vojsku, i fverhu ovim opcheni nefrichah nadodaje kadkad, za ukazati strahovitu svoju uzmochnost, i veličanstvo, skoim da se od neposluhne svita boi, obicaje stresi, i cfini dertati vaskoliki okrug zemlje, cfini pacati i razjavljati zechine, i iste utrobu zemlje razazivati. I ove godine prie mifec danah, za ukazati svoju strahovitu uzmochnost, poslaoje fverhu ras vitar, oleju, munje, gromove, i gradd, koje na nikh mih ihom u pervoj snagi rasluche voche, usitbu, i rez-fedu lutro, i skemocso. Pak u ovima, i ovakvima dogadjajih, zahto se toximo na Boza, dae zloserdan, i nemilostiv praza nami, pacje na msto shlobimo morali u nas dojeti, i poznati, da su nashe sagribishenja uzrok temu, krivimo i pogerzujemo Boza govorachi, dae veoma oshtar, i xestok protiva lvcu svorenju? Nije on zar oni, kojnjane dao sve ovo, shtofmo? Koi nasje do evoga clasa folikim provigjenjem uzderxao, koi sladkostjom saami upravlja, i koi stima perfima vaskoliki svit uzderxaje? Mislimo mi zar, da, posli kakobje on vecne toliko vikovih svit vladao, nezna fada shtoje potribito za vladanje, i upravljanje? ovo famo i pomisliti bilabi jedina verita od privelike nashe budalashchine, i plovka protiva nashemu privisokome Gospodinu.

Megju-

a) Gen. 3. b) Ezek. 5. 2. Reg. 24.

Mogjeto frute znati, nevelim ja, da vi morate biti neochuđlivi na izbunjenje i gibanje naravi, koja s-goransjom chuti, i kuhsha one svare, koju njoj suprotivne, i koje njoj nisu po chadi. Dopushtase, veli Augustin, a) cioviesanskoj slabosti, dopushtase cioviesanskoj bolesnoj naravi, da kada vidi gorku clasnu od su protivshtinah, pristrashife, i pomesne moliti, daju ona clasna projde. Odkuda i ja, i vi isti, pokalivo i one placere matere, i one turovne Otce, koji izgubivshi kecher, ili fina, izgubilisi kanoti i sve je serdce, i svoje veselje, i ostalisu za malogo vrimena kano zakopani u pridebojkoj xlosti. Ono, shato ja velim jest ovo, dase ne date tako lalno od vashi cluchenjah, od vashi maternji nagutnjah zaniti, i pridobiti, veche deih zatushite i svladate svashim duhom i razlogom, dase podloxe pokorni volji boxioj, i onda ne ghetete izgubiti zaslukenje podlaganja vase volje volji boxioj. Znateli vi, koji gube zaslukenje od podloknosti? Oni, koise fillom podlaxu voli boxioj, kada veche druzasje biti nemoxe, onda govorite: bati volja tvoja . . . Ne tako mi SS. B. ne, veche poniziniose voli boxioj sjedrom sveceljnom podloknostjom, a ne usilovanom: recimo s Prorokom Gospodinu, Ecce ego, b) evo mene ovdi posvetnica Ivonika pred tvojim Oltarom, a ze fillom donesbena. A tko ne zna, veli S. Bernardo, c) da svako stvorenje ili hocche, ili neche, jest podloxo svecemu Stvoritelju? Ali od stvorenja razloxiata iziskuje se vishe, iziskuje jedna svecovljata podloknost, i dale svecovljno prikaze na posvetilishte Gospodinu izpovidajuchi nje govo svecu Ime, ne zato, jerboje strahovito, i moguche, veche zato, jerboje svecu, i dobro. Ovako, i ovolikosna mi duxni priiv. Trojstvu, jerbonasje pervi Kip sverio iz nishta svecim udahnutjem.

Ali oni isti Bog, koji nasje stvorio, jest nas i odkupio, a toje drugi Kip priiv. Trojstvu. Nije potribe ovdi, da ja vami na pervo donosim, koliko kositalo, i od koliko velikeje cine na she odkupljenje. Zadosti znate vi fami; jerbo i ovi cseyli, i ovo ternje, i ovo dervo krixa jesu toliki glasovi, koji svjesednako govore, i to ukazuju. Zar, pita ovdi S. Bonaventura, d) zar nisu toliki glasovi, i glava od ternja da mozga problema, i svakolika udala izranjena, i svekoliko filo od pete do verh glave razdersto, i kervavo? Ah jesu glasovi, i glasovi prilicni onomu, kojje na ver-

a) In Psal. 22. b) IJa. 6. c) Serm. tit. vol. zoj. Div. tripl. fabula.
d) Serm. de pax. Doh.

verhu jedne planine zazvao, i ne famo čljučen, veche i vidjen bio od nezbrojenoga puka pod planinom pribivajućeg: a) Čudar populu videhat uver.

Vidite dakle, koliko je velika dužnost naša u svakoj stvari priloxitiše volji božjoj, budich da oni Bog, kojim je dao bitje, jest nas takogjer odkupio, ne zlatom, i frenom prolazečim, veche svojom nепрочињеном krvjom. Mogao je on ostaviti grlušnike u njegovom odlaganju: mogao je ostaviti uviš suxne džavle paklenoga; savintim hotio je odkupiti podloxivshise toljim mukama, i istoj prigorkoj smerti kriza. Košće majstor ikada video, koje svojom krvjom opet popravio jednu priličku, koja je on učinio, i koja po krivici drugoga naruxena bila? i nishtanemanje boxansveni majstor, videchi, b) daje promisla ona najlipša boja u priliki slovika, koju je on učinio, jesu opet očistio, ukrašio, i u per vashnu ličitu svojom krvjom postavio. Čak dovre, i čak ovoliko jest nas ljuboš nash Gospodin.

Apostol sveti Pavao obrativši na viru spafonostu Filemona, mislio je da može slobodno rechi, daje Filemon njenu duxan svegakolikoga sebe; otkuda pišuchimu, i priporučujući Onesima suxiju bixchegu, nije dvoilo ovakomu govoriti; c) Ako je on kakvu nepravdu učinio, zneni pripisati, i zarad ljubavi moje oprostiu spomenivshise, dasi ti meni duxan tebe itoga. Sada, ako je istina, dasmo mi duxni nas iste Službenikom boxjim, d) koju nas potodili po Evangeliju, koliko višne nismo duxni svikolici Spasitelju, koje unro za nas, i svojom krvjom nas odkupio? Nije bio niti Apollo, niti Češa propet za nas, ničimo u ime njovo kershteni bili; i savintim fudioje Pavao sveti, da oni svakaliku vlast sverha nas imaju; koliko dakle večna vlast neče imati oni, koja za nas prigorku smrt terpio, i nas od luxuriva djavaoskoga oslobodio.

Istinito, shto ako prisveto Trojstvo toliko veliku vlast sverhu nas ima, shtosno svoren, mlogo večnu imadz, shtosno odkupljenu. Službajte sverhu ovoga jedno ne manje begoljubno, koliko kratko razlacenje Andelma svetoga: e) Koliko poradi toga, veli on, shtonasje Bog svurio, i dao mene meni istomu, ja sam duxan njegovoj ljubavi svegakolikog mene itoga; ali koliko je poradi to-

a) Exod. 20. b) Tbrez. 4. c) Philem. v. 13. Št 13. d) 3.

Cir. 4. e) Menic. c. 7.

toga, shtomeće odkupio, i što je ne samo mene povratio meni i flomu, veche sebe istoga dao meni, ja ne samo dala duxam njego-voj ljubavi mene istoga, večefalt duxam vishe od mene istoga, i toliko vishe duxamne od mene istoga, koliko je on vishe vri- dan od mene, buduć daje dao meni sebe istoga. Ovu istinu pro-mislivši, ja neznam kakose mogu bljuvati tolike plovke protiva providjenju boxjanu: neznam, kakose mogu nenavidnim okom gle-dati oni drugi, koji vechu fricu, i npridovanje i svomu dobru imadu, i kakose moxe od nikih zlorodjenih Kerfjansh govoriti, da Bog nezna za mene, daje nepravedan, što jeduina daje, a dragima nedaje? . . . Ah istinito, planine kamenite, i pechine nebi bile ovohiko nepoznane i nezauzalne prima svomu Spasitelju, deh bude poshkropio ivojom pršvetom krvjom.

Nishtanemanje suši svi od ovake recovice, i nezauzalne chudi ljudi, imadei, koji blagoslivaju boxanshvemu desnicu, koji uz veličanstvom načinom fabluru daju, kojmu duhovne pisme pivaju; negjato, nije sve ono zlato, što se sveti, nitije sekulika podlo-xnost velje svoje volji boxjoj ona, kojale vidi osima ciovicjanski-ma. Dokle Bog uređuje sve svari po njivoj chedi, dokle u ta-gi, i nestrichi uzdiče, dokle i sfromashitu podcetnike i provigla, dotle oni favaše i glavu, i kolina, i ponizni klečajumuse; ali ka-kakose malo shtogod priputi njima protivna illi u dobrih naravi, illi u dobrih friche, odmahše pociva tuziti, i pacine mermljaci proti-va boxjemu provigjerju, i uregjenju. Imate dokle zeati, date mi podloxitit moramo volji nashega sladkoga Odkušitelja, ne samo on-da, kadaje nebo fverhu nas vedrio, i mistio, veche i onda, kada-je oblačno, i meteo: a) Et quando illi bona dat, et quando nullit, veli Augustin. Pače i ovome sliči prava, i izveršita kriposta Ker-fjanska, date priklonimo u protivštinsama, potvergajući Duh sveti, b) da kogod zlato kushaće i proba u vatri, takose kushaju desne velike na punu poroznosti. A zarje to velika svar, i zarje kakvo zašluzenje priklonila volji boxjoj onda, kada sam oslobitim načinom od Boga nadaren? Svaki onda znaše ponizno celivati o-nu ruku, kojega milluje, i gledati millione oschina ote zvizde, koje slijavi fverhu njega dobročinstvih nebeska. Ali prava podloxnost u onomije, koji i kada dobra, i kada suprotivna fverhu njega pa-deju, poniran prima govorechi one rici milnika Evrejskoga. Ro-
gle

gje Gospodar, a) neka cini ono, shto je dobro pred očima naje-
govit.

Najposli, ne samo da smo duxni podložiti volje nashu volji
prišvjetoga Trojstva, jerboje nash Stvoritelj, i nasa Odšupitelj, ve-
che i zato, jerboje nash Pomocnik. Svakolika stvorenja jesu to-
like zrake, koje ne samo da dolaze od Boga kakove od svoga
Sunca, veche josh nebii ni bilo, tij za jedan najmanji cas brez o-
voga svoga vrilla, i vikovica noge Bljaja. Da samu za jedan najma-
nji cas pristane Bog (stvorenja) vladati, i uzderxati, svakolikab
poginula sonom laskocaom, skojom nestane nashe prilike u ogleda-
lu, kadate od njega okrenemo: b) *Avertente autem te faciam tuum, turbabuntur.* Jeseli opazili kako berzo nestane nashe slike u ogleda-
lu, kadam uokrenemo tegaj? tako berzo, veli David, nestalobi
stvorenja, da se Stvoritelj od njega za najmanji cas odluci, i od-
daleci. Ovačvoje ito bilo mnenje Augustina, kadaje ponizao ovo
promislijajući zavratio: c) Da ti u meni nisi bio neprilance mene
svarejuchi Gospodine, i svik uzderxajuchi ono biće, kojefimi dao,
jabise veche bio brez svake dvojbe u moje nishto povratio.

Kolikoje daktle pravedna svar, da se mi ostavimo savime u
milloftive Gospodina nashega ruke, na priliku jednoga ditesca pra-
vednoga, koje bio sigurno u krilu svoje matere, i premdaše mati
kackad ukaxe, dashega hititi iz svoji rukuh, ono se nesmuti, niti
plasne, jerbo zna, da zkoče mati ukazuje, dashega sjednom rukom
hititi, sdragomchega opet uzderxati. Ovako mi, primimo brez
razlike iz boxanstvenih rukoh shtogod nam shalje, da znademo je-
dakao i obilost imati, i ponanjaanje terpiti. Zashtođo u ovomu
bio izveršitost Kerstjanska, toliko dobro znati podnošći potribu,
koliko obilnost; posidovati dobrab, a neizgubiti razbornost, terpi-
ti zlah a neizgubiti italnost.

Oh kolikib, i kakvibi mi inali mir, i uxivaliga, da ovako
predimo nashu volju, i priloximoju volji boxjoj! Nebi nas niti ne-
friche ovoga xivota, niti zaide nepriateljih, niti progonsluh va-
rovite brache, nebi nas mogla, velim, ozlovoljiti, i oxaloštiti. Jer-
bo, kojaje to svar, shto mislite, koja nas toliko muchi i xalosti
iverhu ove zemlje? Nikiche misliti, i rechi: teshki dogagaji ovoga
xivota, siromashrvo, dosadjajuje zle xene, karanje svekerke, neslo-
ga brache, pitje tavishnje, i razsipanje muha, dašam sdrugima, i u
drugim.

a) 1. Reg. 3. b) Psal. 103. c) Litr. conf.

drgoj kuchi mitsnibи xivio. Ovi, koji ovako govore, varaju se, ovi ovakvi prilicni su onomu, koji lexi u ognjushtini, i koji misli, da ako promini posleli, dache najti mir, i polashtics svojoj bolesti, a nevidi neopazan, da nije poslelje kriva, veche neurednost i neslošnost tila, i xeludca, kojamu foliku vatrashtru uzrokuju. Tako po isti način, nije kriva kucha, niti xena, niti starci, koji kazuju i opominjaju, niti svekerva, koja po vardin mermlja, nisu ovi krivi, shto tko terpi, taguje, i u sebi se muči, veche neurednost, i neslošnost volje s voljom boxjoma; doklegod ovakvi obitoje u svojoj nearednosti, dotle neće poznati, niti imati put nira, i pokoja, veche oftatiche uznerijeni kano vikarno, i uslovito more. Ali neka ovakvi d gnu svoje cisci k-kogu, nekafe ponizno poklone njegovom uregjenju, i odmahche hudit, veli Prorok, u svitlosi lica boxansivena, a) i uzradovachefe u njegovomu svetomu Imenu.

Jachu fada na sveđhi mogu govorenja vari za nauk jednu slvar rechi, od koje nimalo nedvoim, da nije stanovita. Da mi priloximo nasbu volju volji Gospodina, na način ovi, kogašam ukazao, ondabi mi izponjivali volju nasbu; jerbo nije druge volja vlastita, nego daje izpuni volja Gospodinova. Ovo, da bistrje razumjete, cizim prilicnost od prifv. Trojstva. Svaki, od tri boxansivenih Kipova, cfini ono, shto hoche drugi, i tise temelji sverhu ujednoſti volje općene sve tri Kipa, po cefemu buduchi ječro isto njovo hotenje, svaki od nji cfiniehi ono, shto hoche drugi, cfini ono, shto svaki po nase hoche. Ovakuse slvar ima medju voljom boxjem, i voljom jedne dushe Kerfijanske podloxe ne volji boxjoj, ne po ujednoſti naravi, veche po priobrachenju svoga hotenja. Odkuda sledi, da xelechi ja, daje cfini volja boxja, cfinile takogjer volja moja, buduch da volja moja drugo ne xeli, nego daje izpuni volja boxja.

Viditelj dakle vi SS. B. ono, shto mi nechemo, da vidimo, i viditelj ono, shtoni mi morili vičiti, i cfiniti? Cfinimo, Kerfijani noji, cfinimo, i izpovidimo svaki dan, dasmo priklanju podlozni volji boxjoj; recimo s Davidom: Neka bude volja meja podlozna volji boxjoj, jerboje on Stvoritelj moj, koimeje fvorio svojim udahnjnjem; jerboje on Spasitelj moj, koimeje očkupio svojom neprocijenjenom kervjom; jerboje on Pomočnik moj, koime uzder-
xaje

xaje svojom milostjou. Tri jaka uzroka, koji nas zadruxuju u svakomu casu, u svakomu dilovanju i poslu, da uraxemo ponizni volju nashu podloznu volji nashega Gospodina . . .

OD PRISVETOGA SAKRAMENTA OLTARA PERVO.

Unus panis, unum corpus multi sumus, omnes, qui de uno pane participamus. I. Cor. 10.

Dobročinstvah, veli Seneka, i svaki dan potverguje kushanje, dobročinstvah koliko bivaju opchenia, toliko takogjer bivaju manje draga, i manje scinjena. Naklonjenjah, kojaše daju na svako susrtaće, pozdravi, koje celine na svako vidjenje, poaodjenjih, koja u cieletu bivaju, odvijavanjah, kojaše sverhu svake glave livaju, niti uzrokuju kakvo cudo, niti ofobitu xelju, i zaktivanje. Isto biser od ritkofti sebi cini zadobiva, i zlato takogjer izgubilobi svoje sthitmanje, koje ima sverhu drugoga gvozdja, daje na svakomu berdascu poraga. Tkoje bolje znao, i tkoje vishe zadruxivo celinechi dobročinstvah od Hua? i laskivim dosleje, i kadaje jednomu samomu dobročinstvu učinio, imaoje ljubezniwo spoznanjwo; ali kadaje razskrio svoju bošansvenu definicu, i oro celet gubavacah očistio, i ozdravio, jedvaja jedan nashast biio, keibise vratio, zafahlao, i slavu dao Bogu. Takoje, ista ona ljubav, i blagodarie, kojefse cini komugod, shodi mlogo putah i dobročinstvu, i dobročinstvitu. Oro veliko zasluznije, kojebi uzrokovati morslo dobročinstvo prema dobročinstitelju, vrachase, i taci ne famo dobročinstvo, veche i oni, koiga razdiljuje, i toliko manje prima zafahlinoši, koliko vishe kol razsipa milostih. Ova ista nesreča, i nezafahlinoši bise brez svake dvojbe dogadila i orome dobročinstvu opchenome svima pravovirnima, tojest prisvetome Sakramenu Tila Kusova, da neizmerna mudrost Blagodaritelja sonom

ljubavjom, skojom nas ljubi, nebude za vreme providila učinivski ovo dobroćinstvo opcheno svima, i opet polobito svakomu po našem pravovitnomu. Jeden kruh, jedno tlo nlegi jesu, ſu, koji od jednoga kruha dimici bitimo. Za učiniti dakle xelju, i dragu Jihvinu svoga prijetogog Tila Blagodaritelj nash Isus, daje i poklonio je svekoliko dobroćinstvo ovo opcheno svima, i opet posobitem ljudavjom svekoliko svakomu po našem. Ove dvi strane mogu govorjenja kadsem ja pripravan vam ukazati, molim za uzterpljenje, i pomiju, a ja počimam.

Kolikose doticie perve strane govorjenja, činile, daje imala niko prividjenja ora xena Kananejska, kojoj bioje zanikat od Gospodina om kruh, koije vlastit bio svoji sinovah a). *Non eſt ho- rum fūmē pater filiorum, & mātērē carib⁹.* Nije dobro uzimati kruh sinovah, i pofomca bacati. Takođe, odgovorilaje ona, takođe moj Gospodine, ja jesam kakvume nazivash; ali ja i kano shtene neodbacujem, ni mervice one, koje padaju svoja terpeze: *Nam & ca- telli edam de misis, que cadunt de mea dominiuram fūmē;* i kadabi ja mogla imati jednu mervicu od tvoje terpeze, frichna biticu uviše, učinu imati shta nenaviditi tvojima sinovma, jerbo u onoj mervici najti hoču izverslitu krapost, i obilnosti tvoje gospibe, i činili. Sironashtvo nashi Bogovah, kojescam do sada shtovala, nishta mi nije moglo dati, da neuzme od drugog; ali tvoje svemo- guchštvo jesti u najmanjoj mervici blago neizmirno. Pravedno da kde ona sadale časti suvericama kruha ciloga, ulazi ovdi S. Petar Kriſolog. *Iusle totu nunc epulatur mīcas ex pāte.* A zaštote, za koli li uzrok fahli ona xena Kananejska, ako ne, jerboje veche onda govorila od ove terpeze prisvetoga Tila Iulova, u komu svakomu vaskoliki kruh jest u svakoj mervici; svakolika čast u svakom za- logaju; svekoliko gostjene u svakom komadichu? Ovamo sada neka dojde lakomost onu, koibi hotili fami svekoliko, shtose nabodi, proxčerči; ovamo nekake priblike ponosnost, i razkošnost onih drugih, koji, jerboimse jizbine nedopadaju svake, traxe za zgrabititi ono, shtoje najbolje; ovamo neka dođu, daše zaſite, jerbo i u najmanjoj mervici najti hoče svaki, famo skope okusi, svekoliku dobrotu, i svekoliku slatkost ove jizbine. *Eiam in medice partiu- la, si volneris, totum me recipies,* govoril Odkupitelj po usli Jerolima, i u najmanjoj mervici, ako hočesh, utoxesh me svega primiti.

I

I oh kolikaje sladkošt, i kolikaje cina ovođa boxanstvenoga kruha! U svakoj mervici jest studenac xivota, i svitlosti; veličanstva, i ljubavi; lipote i sladkošt; veselja, i blaznenosti : u svakoj mervici zaderžajese jedna mogućnost, koja sama zadovoljiti može nashoj potribi; jedna mudrost, koja sama popraviti može nasha za-bludjenja; jedna dobrota, koja sama pokažuti može nasha nevolje: u svakoj mervici boxanstvenoga ovoga kruha jest jedan razum, koji svaka zrada; jedna ispoimena, koja ništa nezaboravlja; jedna volja, koja nikoga nezlobi. A što traxite, piše S. Bernarđo, što u njemu nečete naći! jesili bolestan, evo likar za ozdraviti te; jesili izganač? evo put za voditi te; jesili od koga nafernut? evo mace za braniti te. Akosi xedan, evo razlaznjene; akosi gol, evo ti odicu; akosi xalostan, evoti vezelje. Koije u tmih, evomu svitlosti; koje ostudenju, evomu vatra; koje sirotu, evomu Otac. Ktih ovi boxanstveni jest jedno dobročinstvo opcheno za svekolike, razdiljen nepomanjake, blagovan nesvershujes; neka raste broj gostiju, neka puk uzuloxa, neka dođe gladan vaskoliki svit, neke zaradi toga nikoru nestati, illi cilovitošt i sladkošt jisheba, illi obilnost pokripljenja a): *Totum je dedit fragulis, & iterum universis.*

Razdiljuje, istina jest, pridobroštivi nash Otac nebeski bogatstva zemaljska, ali na mlogo nascinah, nikima uzko, drugima snanje; a nikina opet čini techi kano potokom. Razdiljuje dobročinstva nebeska, i sverhu nikih čini famo kapati, a sverhu drugih kano rodnu kishu livate uzdišanu obilnost. Razdiljuje poshtenja, i dostojanstva svitovna, i nikima u zoru, nikima u vecer, a drugima opet u pol četvra čini daim svitlost prešine. Ali kada nas ima na svojoj terpezi, nerazdiljuje medju nazi jisliche, veche nam cielo poklanja; pače da nebude sumnje od prignutja poslobita prava koru, illi od nemarnosti gledje na sluxitelja, on tisi biya i jizbina u svakomu, i postionik, na takvi nascin, da zatvorivshise vaskoliki u svakoj mervici, daješe usivati svakomu goſtu, ne na djele, veche vaskoliki zajedno. *Deus tuus simul delicit.* Kano glas, koji buduchi jedan sam opchen svima, koiga čaju, sašvimatim tolikoje vlastit svakomu po naše cloviku, da hiljada ljudih više nečuju zajedno od svakoga po sebi clovika b). *Onde quod sicut, & omnibus totum est, & fragulis totum.* Kano svitlost, koja prem-sko-

a) Salviati, ad Eccles.

b) Avg. Epif. 3.

akote svakolika razlipe i razširuje za korist zemlje, savjetim jest za dobročinstvo tkočegjer svakoga po sebi; i toliko, samo aktojče otvori umazak, pribiva u palacu, koliko u siromski kelibah, pozlaže doline kano i berdine, kiti ne manje tukro, negoli i svilu. Takoje, tako, sliči govorid Augustin, ova svitlost vidise od svia, rahni oči sviu, i cila obstaja, bogat vidi, siroma vidi, jednakoje svima. Oh neizmerno dobročinstvo nashega Boga! kojeg je razliva načinom neizmernim, i tako rabi nas sinove, i zaslujuje najmanjom mervicom svekolike.

Odonuda ja fada izvodom, onu ljubav posobnu prama svakomu po naše, od kojegam odredio govoriti u strani drugoj. Zashito, skote od poklona procinjuje ljubav, koji toliko poklanja jednomu samoru, koliko svima, onoga samoga ljubi toliko, koliko sve zajedno; pače rečichu, daza ljubi vishe, jerho glede na onoga samoga, skupija ljubav razdiženu svima u njega samoga, kano kadak se skupljaju zrake foncane u jedno okruglo staklo kristala; odkuda akoje svima, moglo vishe ukazuje prignut jednomu samomu, i svakomu po naše. Ovoje bilo ono, zaradi čegaje Prorok samu u sinji prividivši zavatio: *a) Laudabo inter innocentes manus meas, et circumdabam altare tuum Domini.* Govorioje on onda, kako promisilja Tertullian, u kipa onlu pravovirnih, koisute prie oprali u kupalištu S. Sakramonta pokore ocfisivši svoju dušu od grihah, pak onda približavaliſu svetonu Oltaru za primiti oni dar i poklon bojanstveni. Jedan sam od ovakvih u takvom okoloftaju obkoliga svega kod Oltara, jedan sam činimu pricinjeni vinac i krunu, jerbo ljubeznivemu Isusu, koji sebe pod prilikom kruha ondi svakomu daje tako, kako svima, svaki pravovirni jeftrov jedan puk od pravovirnih, svaki človik jeftmu jedar cistavi svit ljudih. Oh nedokucene ljubavi nashega Isusa u privesetomu Oltara Sakramantu! kol pacin moxe biti lipsni i ljubeznivil, daše učinri drag, i sladak svakomu, negoli shto svakoga gledi, svakoga prima, svakoga zagerla, svakoga cista, kano da svaki po sebi jeli nlogi? U perva vtimenali, da moxe razlucisti ivoje virne od drugih, činioše i menovati Bog Abram, Bog Isaka, Bog Jakoba. *Dens Abram,* *Dens Isaac, et Deus Jacob;* a fada, da moxe bolje razlucisti, i razabrati svakoga kojse pricestjuje, čini sebe vlaslitoga, i poslobito ga Boga od svagoga. Clijemo ivi, istina jest, da nas zove svekolike

like za pokripti nas. *Venite ad me omnes, et ego reficiam; ali kakofe proibiximo konoj boxanitvanoj terperi, kano da neftane svegakolikog riloshtva gošta, svaki ochutni, daje posobito gošten, svaki poznaje, daje Ihesus zabavljen o njemu, dage člafi svojin tilom, svojom krvjom, svojom dušhom, i svojim slavnim boxanstvom. Pak nije ovo zar biti prignut svakomu posobitom nacisnom? Nije ovo zar čistiti dar, i poklon svakomu po naše, kano svomu najprijačniju, i najmilijenu pravovrtnome? Oh ti dobri svetoguchi Bože, vapiće ovdi Avgustin, kojse tako briňesh za svakoga nas, kano za samoga jednoga, i tako za sve, kano za svakog po naše.*

I dolito on tam od sebe hotiočeje prilikovati onomu pastiru; a) komu izgubivšile od Rotine, koje je pašao, jedna zanesrena, i bludečha ovca, nije dragasje mislio, nego kano daje ona buna bila svekoliko stadio, ošavlja u puštaju devetdeset i devet, pak ide po daleki mistič brihan, i pomnju traxechiu, nište se zlavio doklju nije zashao, i metnuvšišu ljudbenzivo na Ivoja plechah, doniojuće na trag u Ivoju ovčarnicu. Promislite ljubav, veli ovdi S. Ivan Zlatouši, promislite odluku! A tko od nas na svetučem pričestuju nemoxe ističito rechi, daje za svakoga posobitom nacisnom sreba doshao nash dobiti pastir? Tkoje, kad, ochutivši u svomu serdci sladko dilovanje njegove milosti, daje odvratimo od zloga pata, i da hodimo po stazi spasenja, tkoje velim, koji nebi rekao, za mene ima svukoliku brigu, i svukoliku pamnju moj dobiti pastir? *Nos dicitur, quia venit omnis multitudo querere, sed unum: una namque est: quis sic emulans quasi mihi beneficia conferat?* Takoje, jednaje ovčica, koju traxi, jedanje gošt, koga rabni; jerbo kakogod učitivšile, i kakogod na posvetilište Otcu svomu prikazavšile svoja dobročinstvah jeft razdilio svima, kano jednomu famomu, tako i u sveti Sakramenat Oltara zatvorivšile razdiljuje, i poklanja svima, i opet svakomu oslobitim nacisnom po naše. Neka govori dakle Apostol, a i mi svaki po sebi recimo: *c) Dilexit me, et tradidit sanctos suos pro me.* Jahan veoma poljubljen od sina boxanvenoga, zaradi mene je doshao, i zaderžajele pod prilkom kruža u prvi. Sakramentu Oltara, menije dao, i poklonio sebe iftoga. *Dilexit me &c.*

Ali ovo govorečhi, kakva miskljenjah od zafahlnosti nemoraše u nami probuditi, i kakva pričestoka ljubav prama njemu? Biti-

tiche zar mlogo, daše pridamo brez sverhe onomu, koi sebe svega nani poklanja? Bitiche zar mlogo, skonom prikaxemo nashu ljubav, koi nas toliko ljubi? Sveti Bernardo svaki put, kadabise vrachao od prieshestenju, skonclavaobise suze neutisljive prilivajući, i vapiuchi. *Quia Deo retribuam pro se?* Shto mogu ja vratiti Boga za svega Boga? za razum, kogamje dao, za zdravje, za poshtenje, za fricbu, i ostala dobre, mogu na niki moj nacfin nadoplatiti, sluxechise sa svima ovima na poshtenje, i slavu njegovu; ali za jednoga Boga, shtoctmu vratiti? ja nejman, nego mere istoga, ali shtosam ja prama Bogu? Od potribeje dake, da, posli kako je svega mere prikaxem njemu, pomogne moje xelje, i da nadopunni sovim nacfinom fironasktvo moga duka. Ovakojje govorio bveti Bernardo, i ovakobi mloga vishe morali govoriti mi, koi nitilno xivota, ni svećenje Bernarda. Poznati s pametjom dobročinstvo, zaštitili sjezikom, i ulagatice dobročinstvo, to nije ipoznarslvo, i zaštitinošt. Odpotribeje, daše ferde prikaxe kano xiva pilme rje-gove slave, i kano sveudiljni harac njezgovoj blagodarnosti. Odpotribeje, daše prikaxe i tilo, i dusu, i sve mochi cilovito njezovoj prisvetci volji. A kakoje to, kakkolibti bilo? Mi uazimo u posidevanje Boga, kadaga primamo, a Bog zar nejma upravljati nhami? Mi idemo k Crkvi, i primatmoga, i raminoše sajegovim prisvetim tilom kada hochenjo, a Bog zar nemoxe po svojoj voli sad nas obogatit, sad oficmasut; sad nas proslavit, sad opet zaštidit, sad nas izranit; sad opet ozdravit?

Ja znaderim, da ima mlogo, koi kadase priesfiju govore Špacitelju, *Tuas sum ego*, tvojsam ja Gospodine vaskoili; ali maloi imam, veli S. Ambrosto, keibi evo infinito govorili. Tisi Boxji? ah nije illina nije veli bludnost, mojsi ti; jerbo i tvoja nishljenja, i tvoja govorenja, i tvoja cfinjenja jesu bludza i necifra. Tisi Boxji? nejma toga, odgovara lakovost, mojsi ti, ja tebi zapovidam u tvoji poslovi, u tvojem prodeavanju, u tvoji dobitih, i u tvojem čuvanju blaga za druge. Tisi Boxja? nimalo, nimalo, veli obolost, i rashta slava, nashali ti; jerbo to ukazuje ecifra, i tvoje izribano lice, i tvoje rakadite koše, i tvoje favorishne haljine, i tvoje pilme, i tvoje igre, koje na zapovici nashu bivaju . . .

Sada, moxelife i izaslići protivnost gerdobnic, i nelpoznanstvo gorje od ovoga? Daće kaxe oxima pod nama, i pod drugim polunebjem ljudma, da jedan Otac za uesliti sebe draga svojima sinovima, na toje doshao, dai rahni svojim tilom, i poji svojom kerv-

kervjom, frichni takvi finovi, vapilibi oni odzvoli čudechise, frični takvi finovi! moralibи okolo njega skupljatiće, i letiti kano ljubezniwe lepirice, njemule klanjeti, njemu sluxiti, i skončavatise za ljubav njegova. Ali svele protivno cini, jerivo i ljudske dobročinstvo vracha, a famomu Bogu ne. Odkuda i ruxise Odkopitelj Iis po usfi Esdre a): *Considerauit, & saturati sunt, procoeraverunt autem me ad inveniam.* Evo plod, evo što imam za gošćenje moge tila i kervi, zlobu za ljubav, uvrđenjuh za dobročinstvah; rahnese Kerstjani famom, i kada ja cefkam, dache oni xiviti na nacfin moj, ondami legja okrechu, i vrachajuse nespoznani u fuxanstvo pervašnji gribah, i zlochah. Ovo hocne rechi, veli S. Ciprian, daće cim filia i istoj prisvetoj kervi Gosподина, *vis insertor & sangui Domini.*

Ne tako mi, virni Kerstjani! ne tako. Akosmo krivci poslali posli kershtenja po nashi gribih od boštanveni dobročinstvih, pazimo dobro, da ne budemo krivci posli pricestjenja po nashemu povrachaju na zloche. Pridajmole cilovito ononu Gospodinu, koji sebi cila nami poklanja. Ljubimoga osobitom ljubavjom, pacle ljubimoga kano jednu famu i neizmirau ljubav, buduch da i on ljubi nas svakoga, kano sve, i svekolike, kano svakoga po nase. Slazimo onomu, koji nami sluxi na svojoj terpezi, i dajmoše salvime u njegovu prisvetu volju. Neka budu na sluxbu njemu svakolika nasha cluchenja, i svekolike mochi, buduch dasu na sluxbu nashu njegovo tilo, njegova duša, i njegovo prislawno Boštanstvo. I ako svaki od nas moxe islijuto rechi, Ti jesli Bog moj, učsinimo, i xivimo tako, da i on odgovoriti moxe svakomu od nas, ti jesli pravi, olobiti, i moj edobrani sluga ..

OD PRISVETOGA SAKRAMENTA OLTARA DRUGO.

Caro mea vere est cibus, et sanguis meus vere est patens.

Joan. 6.

Oh kolikoje sladko, i kolikoje ljubezniwo prikazanje ovoga redka, s-koim nas ljubezniwi Odkupitelj Isus kisebi zove na gošćenje! put moja, veli on, istinito jest jstje, i kerv moja istinito jest pitje. Ali ako nam prikazuje, i obećaje jstje, i pitje, zashito nam nekaže shtoje, i kakvoje ovo jstje, i pitje, i za kakva korist nasbu moxe bizi? A zar mislite, daće koje našti moxe sladje, i razkoshnje od ovoga? Prikazujenam, i daje sebe ifloga u prisetomu Sakramenta Oltara, kano zalog sebe iflogi proslavita. Prikazujenam sve je tilo za rahnu, i lvoju kerv za pitje, kano za figurnost, i flassivitost slave nebeske. Ali ruxae, i nevoljne nas svakolicu na svoj zemlji, jerbo nasba sagribshenja i zloche pripričuju nami put u onu domovinu blakenu, buduchi da nishta omachita ne unilazi u oni lipi, i čvatući Grad Sion a): *Nihil cingimur ut feram.* Megijuto razveselitele dushe dobre, dushe bogoljubne, jerbo bash ovoje pervi, i temeljni zalog dojdache slave, koga nam daje Isus u prisetomu Sakramenu Oltara, i no komuse od svakoga grihu cilišno. Odkuda i vel po usi Davida b), *fons aqua filius sum.* ja samje razlio, kano voda. Znademo svi, daće Gospodin znojio, znademo svi, daje iz svoga prisetoga boka techi ciliuo kerv, i vodu, ali neznamo, daće u vodu priobratio, jerbo u evangeliu neshtieno. Salvintim na evi način Arnebio tolmeći ovi redak pišma svetoga obratitelje Isus u vodu, kadaće sebe stavio u priseti Sakramenat Oltara, jerbo ono, shto voda tvori, u ramu tveri Sakramenat tila Isusova. Voda pere i ciliuti mache nashega tila, prisveto tilo Isusovo pere, i ciliuti nasbu desnu od grilala. Ali još bitrie Augustin, kada

kada ovako govorи a): Voda razlivena i pere, i natapa, Iisus u priljevom Sakramenu Oltara i pere, i potocifici razliva, po kome rasha duša uzdixese, i hodi, doklegod nedojde u slavu. Hodite dakle pravovirni Keršani, i s pomrjom slushajte, dok je ukazem, daje pristvo tilo, i krv Gospodinova u priljetomu Oltara Sakramenta jedan zalog od dojduske slave nebeske. Uzterpitele negjuto, a ja pocismam.

Ne fraki put, veche onda, kadaše ciovik opere, kadaše ocfisti od mache, od gribah i zlochah, onda velim pocisima poznavati, daje tilo i krv Gospodinova u priljetomu Oltara Sakramenta zalog svakoga veselja dojdečne slave nebeske. Posti kako je zarucnicica hodala, i skitale po putu svita, hotilaje sifli, i ne na drugomu mislu, negoli u lđi pod sinju oroga, kogaje xelia, i onda pocivavajuchi jilaje od jednoga ploda, koje rjej učiniose, i bavšje bio najslagiji. b) *Sic umbra illius, quem desideraverem feli, et fructus ejus dulcis curari meo.* Nejmase dvoiti, da ovdi negovori od ploda priјv. Sakramenta Oltara, samose dvoi, i pita, zarucnicije, tojest dusba, vishe putih veche jila od ovoga ploda, i sfvintim nikada nije ochutila sladkost, veche posti kakofeje umorila, i oxednila, i posti kako je sifa da opocisiva, onda ovi plod blagajuchi kushalje, daje veoma sladak? Ali evo bilatar odgovor na ovo pitanje Rikarda od Sverog Lovrinca. Kada dusba heda skitajuchise po putu izopaošta svita, blagajuchi ovi plod, neosicha, daje sladak, ali kadaše uzlavli hoditi po fluzah gribah, pak fidnuvši na fidulishat kripotisih, onda kusha, da jizbina prikazana nami od Iisusa u priljv. Oltara Sakramento, jest jizbina od nebeske sladkosti, i zalog razkoshja vikovicsne blakenosti: c) *Sic umbra illius fedit in hac leffone rotatur repete, ut quiescas perverse agere: ut sic sentiantur dulcedo fructus huius comparis, et fungituis ejus, quo resificantur, et sustentantur.* Nekusha sladkost priјv. Sakramenta oni, koji nije daleko od gribah. Koje gladan, i xedar, neka ostvari piti barushtine, i smetljive vode ove zenilje, pak nekate priblixi vrili, i studencu vodje xive Iisus.

I da dojdem na bifrie ukazanje onoga, shtosam ukazati obečao, shrcemo kod S. Matthea Evangelite, da Spasitelj svita prijevidajući jednomu mlōštvu puka, posli razlicista nauka, učiſtijom-

a) In Ptol.

b) Cantic. 2.

c) Lib. 5. de Israh. vir. c. 7.

nioimje ovo obechanje: a) *Ubi fuerit corpus, ibi congregabuntur et Angeli.* Ja vam istinito kaxem, i obechajem, da gdigod bude tilo, ondichefe skupiti takozjer i otlovi. Jabi rad znati, kakvoje ovo tilo, i shtofe razumie po ovima otlovih? Ali evo Ambrofio sveti, koji odgovara na ovo zaktivanje. Po tlu razumiese prisveti Sakramenat Oltara, a po otlovi likolici pravovirni. Nemojte se cudititi, veli on, shtofe imenom tolko plemenite ptice nazivaju, jerbo prikazujući nam Isus svoje tilo u prisv. Sakramenta Oltara, obechjava nam dati kripost za priobratitiše u kraljevsku pticu, da tako osavivshi zemlja, brez ikake zaprike moxenu letiti u nebesah. b) *Ubi corpus Christi, ibi aperte uolare conficerunt, ut terrae fugiant, celestia petant.* Akoke priblixitate, da blagajete od ovoja tila, i da prijete od one vode xive, obechjavamse, da chachete priobratiti u crlove, i gdi bude tilo Isusa, onazichete i vi dođi po milloši. I fufije u nebesih, a ovdianiće kano za log dađe, kadazan veli: tilo moje istinito jest istje. i kerv moja istinito jest pitje.

Bilexi ovi, i napominja Frančunio Opat, čase u italek posli vina, i malo vode uliva, prie noge na Oltaru posveti. Išina Bogoslovacah, i otajstvo nashe vire jest, da ona voda nečini, niti je za bivstvo priliv. Sakramenta Tila, i Kervi Isufove, zashtoje dakle uliva, i misla? I promisaljajuchi on, shto ona voda zlamejuje, veli, da zlamejuje lude, kako govorci pišmo: c) *Aqua mala potuit morti*, i opet u knjigah Kraljoh. d) *Omnis sicut aqua dilabatur*: ulijave dakle voda u vino, i misla, za zlamenovati, kakove mi po ovomu otajstvu sjedinjujemo s-Bogom, shtoje i isti Isus rekao: e) *Kri hlaguje put moja, i pija kero meja, prisut u med, a ja u vježmu.* Sve ovo dobroje, famose pita, zashtoje Sin boxansiveri bio toliku milloš nam dat, daše u ovomu Sakramantu sjedinjujemo shujime? I odgovara isti sveti Opat, f) zato, da ljudi vide, i poznađu, da je ovi prisv. Sakramenat jedan obechanji za log čojdiche slave. Sjedinjujese pravovirni s-Isurom u prisv. Sakramentu Oltara, i bivaju kerfijani jedna ista litar s-Isurom blagujuchi njegovu put, za poznavati, da akoje u onoj oshtii tilo Isufovo slavno, slavačne po onoj oshtii i oni biti; i akoje u onoj oshtii raj nebeski, raj nebeski po onoj oshtii obechjavše pravovirnima. Veslo dakle budi o Kerfijane! Ranovit budi o ciovicše! jerbo ako dostojao priceti ba-

a) Mat. 22. b) Lk. 2. Sacram. c) Apoc. 17. d) 2. Reg. 14.

e) Jean. 6. f) Tom. 21. de gvar. Dei.

budesh tilo jednoga Boga, i masi brez svake sumnje jedan zalog za uixivati Boga u vikovicsnoj slavi.

Ovamo daške k-ovojoj terpezi nekaše priblike, koisu gladni, i k-ovomu fluidencu oni, koisu xedni, ako hoche da primu jakost za mochife uputiti prama onaj slavi blaxenoj. Ovi Sakramenat upravlja nashe koracsaje po putu, koji vodi u nebo, objacuje nashe noge, da hoditi moxento, i uzichi na planinu, koja nas uzdixe k-nebesom. Poznajoje dobro ovu kripofst iiaja, i zatoju zavapio: a) *Dess ipse tecum, et salvabit nos.* Dojiche isti Bog, i spaſitice nas. *Tunc salvet sicut cernus claudas.* Ondache rohmi terciati, i uzilaziti kano berzi jelini verhove planina. Ja znadem dobro, daše po rohminima razenja grishnici, koji nehode po putu pravemu kripofst. Znudem, daže dosao Ius pravi Bog na svit za spaſiti grishnike, i ob kolikoje rohmi onda bilo, koisu zadobili zdravje, i jakost! Onda onda vidilisne na florine, na floride, i brez troja, koisu ofavili flazi zloche, i upatilisne k-lisnu po putu kripofstih, i izverfiseli Evangelia. Ali evo opet posli ostavivshi ori put pravi, postalisu rohni iz nova ſvitolicu ljudi. Ori Cerkveni nemoxe hoditi po putu naredbah ſveti Saborah. Oni Sudac nemoxe hoditi po putu prava. Oni tergovac nemoxe hoditi po putu dopuslite tergovine. Ona xena nemoxe hoditi po putu poshtenja . . . Staza, koji vodi u Cerkyn, o kolikec mucsna? Staza, koja skreche od zla drushtva, od zla obicaja, o kolikose sciri ternaſta? Staza, koja upravlja u nebo, o kolikole fudi fierme? Boxe dobril ſvitimo rohni, svi nemoxeni, illi nechemo hoditi po putu za mocij dojri na onu ſverhu od vikovicsnoga pocitvanja. Put kripofstni ſvetoga pofta nije za proxderice; put od povrachanja tujjega dobra, nije za lakovce; put cristoche, nije za razpushtene slobodčiakе; put k-reku, nije za lude grishnike. Xaloine mas i nefrichne rohni smo svi na dobro, paſiſhemo u dubini vikovicsnoga zla, vikovicsne tuge, i nevolje. Ali hrajmo uſlanje, jerbo ras Iiaja tishi, kada ovako govori: b) *Dess ipse tecum, et salvabit nos.* Dojiche isti Bog dojiche opet, i zatvorite u prifveti Sakramenat Oltara, i onda po ovomu Bogu ozdravitsche pokolenje clovičansko; jerboche onda ljudi rohni po grihu tolike milosti primiti, čache laſno uzichi na pla-

a) IJU. 35. v. 4. b) Ibid.

planine kriostoli, pogaziche put grijah, pritice na sretinju, i dojnice kano jelin na visina vikovica ne friche. a) *Deus tibi venies in Sacramento Altaris, et factusbit nos: quia tunc facti sicut ceras claudas, frustis peccator facti te tibi ad virtutem, de mundo ad gloriam.* Na toj dacke o clocicse! nastoj dojti k onomu Oltaru za blagovati oni kruh boxansveni, i piti od one vode xive, kojuti Isus prikazuje, jerbochete pokripti tako, dacheshse uzdignuti do nebefah.

Ovoje isti Odskupitelj ukazao tvorenjem, da koi od ove xive vode piše, i koise sovnu boxansvenim kruhom pokripljuje, odmah se objacuje, da moxe Isino Ichu prama gorri milosti, i lašno dojti na planinu slave. Posli one vectere Gospodinove, i posli kakosu se ivi priesefili, izishao je Gospadin svojima ucenici iz gospionice, i cputio se prama gorri, kojače poradi Gablah masline imenovala gorra maslinska: b) *Et regreas ihuc in mostem olivaeum.* Ja, da citna reknem, moramne cleduti ovomu dilla. Posli svetoga priesefilja nemorade odmah izlaziti iz Cerkve, a još manje na kulta druga mistah isuchenja ichi. Megjato ovi izlazak Hulov jest bilo jedno otajstvo, koje prie nego ja iztonacim usklovanjam plakati tegu i nevolju sadashnji vremenah. O Boze! jedva je u Cerkvi primio tito Iscovo oni Kersijanin, i evoga veche odmah skitati se po planicah, i sekacihi razpunktenu. Jedva je probavio oni zalogaj prisvetoga, i boxansvenoga kruha oni clocik, i evo brez svake začahlosti izlazi iz Cerkve, i traxi kercste. Jedva je priesefila ona xena, i evo izishavši iz Cerkve opet na novo protreba, zlobi, i ogovara . . . Nije ovo tvorenje ne, kojese mora zadobiti po fvetomu prieseflenju. Jesiši prieseflio? dakle morash izichi, ne iz Cerkve, veche iz stanja grijah; morash zaſahliti za niko vrime Božu na tollkoj milosti, pak onda upraviti twoje koracaje, ne prama bashefama svita, ne prama mistama od vrugolija, veche prama mistama od molitve, kojatu bashefse nebeske. Slidi Hufa, idi snujime na planinu maslinsku. Akofis doftojno prieseflio, doftina ichi-chesni beszo. Shto zlamente planira, ako ne visina slave? Shto zlamente maslina, ako ne punnosti, i obilnosti slave? Koi doftojno priesefli, posli prieseflenja ichi bude po putu pravnemu s Hufom na planitu maslinsku, to est, po kriopsti onoga Sakramenta uzichiche sa podpunoſt millotih, i na posli na verb slave nebeske

a) Re-

a) *Reple post communionem ascenderat in montem Oliveti, ut sic ostenderet, quod virtute Domini Sacramentum ascenderat ad culmen gratiae, que per montem ostenditur, et inde ad culmen glorie, que per elevum significatur.*

Nevoljan oni ciovka, neštočna ona duša, koja nije berzo na terčanju, koja berzo necheda na zvauje Isulovo. Isusti prikazuje rahn, i pitje boxanstveno, a ti neterčish? Isuli prikazuje po prvi. Sakramenu Oltara vikovicsno veselje, a tise linish? Isus ti daje zalog raja nebeskoga, a ti nechesh da idesh primitiga? Pazi dobro, da svekoliko neizgubиш. Zapovidio je Bog, daše jaganjac važnjeni berzo blaguje, i sveškom hitnjom. *Conceditis festinantes.* Ali zashto berzo? Od kogatu bili tirani Xudie, dasu morali blagovati s-hitnjom? Oni jaganjac bio jest prilika nashega jaganjca Isusa, kojse prikazuje, i blaguje na Oltaru: za blagovati ovoga jaganjca morale Kerfijerija s hitnjom približavati. Ovi jaganjac blagovan priuči ciovku u zemlji od obečanja slave za učinitiga ondi blaxenu. Ako koji zakafni primitiga, zastanice takog'er i u nebo doći. b) *Festinante Pascha comedite, nemo in hujus vita trahere terpebit, ne te parva locana perdas.* Ah Kerfijarine! akose uzlinish blagovati ovoga jaganjca, i piti ova xiva vodu prvi. Sakramenta, dojtiche dregi brincui, i berxi od tebe, pakchesh izgubititi mislo u domovini nebeskoj! Hodi dakle berzo, i približite k terpezi boxanstvenoj, shto ciekash? Zar ciklash Isukerija? Ali ekstije obečao, dačasnu xivitu u svomu odvlačenju? c) *Circa festinatione, quia enim alius hodie beat bene agere seimus, utram eras licet ignoramus, veli Reperto, s-hitnjom valja daše blaguje jaganjac ovi, jerbo da josh danas dobro cfiniti moxemo, to znamo, ali moxemoli sutra, to neznamo.*

Evo daške gorim veche od kredje Boke moj dobril' veche kano jelin rannit k tebi terčim fludescu vode xive. d) *Quemadmodum etrus defiderat ad fontes aquarum, ita defiderat anima nostra ad te Deum.* Nekolin drugoga ploda, nego tebe plode boxanstveni: nechu drugu vodu, nego tebe vodu blaxenu: nećekam drugo vrime, veče evo sada terčim si izrom xeljom, da mogu blagovati tebe jizbino nebeska. Ti neni obečajesh neizmitnu slavu, a ja obečajem tebe ljubiti svekoliko vrime xivota moga. A sato vi velite SS. B. shro vi cekate? Svit vas zove na cashtine, tilo na puteno nasladjenje, diavao na zloche i opacnine: a Isus zove vas na vikovicsno veselje, na neizmernu slavu, na posidovanje istoga bo-

Xat-

a) Hugo a S. C. in Lue. 22.

b) Glor. tel.

c) Lib. 2. in Exod. 12.

d) Pj. 4. 41.

šanstva. Cifie prikazanje odabirete dјavla, tila, i svita, illi oni poklon, i zalog u privjetomu Oltara Sakramenta, gdile nahodi tilo, kerv, i boxarsivo sua boxanstvenoga? Ah zlamanje dajmo, Kerfiani, da primano iz sve duše, iz svega srđca prikazanje Husa. Recimo, i svaki neka rekne, sko ne glasom, bareri srđcem, Tebe hochu, tebe želim, tebiće pridajem dobrı, i milosrdni moj Bože. Nekelim drugu jizbinu, nego tebe kruh Angicoski, nekelim drugu vodu, veche tebe studenca vode xive priko svega xivota mogu, a olobito na clas moje smerti, da po tvoru milosrđju onda pokripljen, exivati mogu posli tebe svik u nebesih . . .

OD PRISVETOGA SAKRAMENTA OLTARA TREČHE.

Homo quidam fecit canem magnam. **LUC. 14.**

Glasovita, obilna, i blagodarna brez svake sumnje bila jest ona cest, kuju, kakose shtie u fveri knjigah, učinio biashe oni veliki, i moguchi Kralj Alvero, kojega vladanje razstirivalo se od Indie do Etiopie fverlu sto, evadejet i sedam Derkavah. Zasbtobo i poradi razlicitosti, i obilnosti jizbinah; i poradi razkosnosti jecxezah; poradi mlogoga ludja zlatna, i srebrerna; poradi uakitjenja shatorah, i lipote mlađa; poradi milostva, i razlike gostib; i najposli poradi dugoga vrimena, svikolici oſtalihi u privelikomu zatcljujenju, i zaneskenju. Shto svekoliko pčinio jest za ukazati bogatstvo slave svoga Kraljeſva, i veličanstvo svoje moguchnosti a): *Ci ostendebet deſtitas gloria regni ſui, ac magnitudinem, atque faſtanciam potencie ſue.* Ali evo draga cest prikazuje nam danas, učinjena ne od kralja jedne strane svita, veche od kralja svekolike zemlje, i ne famo zemlje, nego i nebesih zriedno. U ovoj cesti nisu jizbine zemaljske, veche nebeske, i toliko slagje, shtoje on isti i dar, i blagodaritelj; on isti i jifje, i razdilitelj; on isti i goſt, i gcfijene,

Na

Na ovu čast za blagovati, nezavise pak famo od nikoliko Derxava, veće svi puci, i narodi ove zemlje, i to se za što i osamdeset danah, nego do sverhe svih vikovah a): *Uoque ad confinacionem Iesu.*

Ss. B. Veche razumiete, od koje, i kakve časti je ovdi govorim, to jest od one božansvene terpeze, gđi nami ljubeznivi Od-kapitelj Iisus daje za jstje svoju priljetnu putt, i svoju nepročijenu krv za pitje. Odkuda odredio sam danas razložiti, i ukazati, koliko je sludnovato i pricinjeno ovo čashtjenje u pristvetoru Sakramenta Oltara, i kolika je sladkošć u njemu zaderxaje. Imajte vi međutim uverpljene, i ponuđu mene slušati, a ja počismam.

Dale priljetni Sakrament Oltara jedna čast, i jedno obilao gostijenje, pripravito od onoga velikoga Kralja, i Otca svih naših novih njegovi, tko može od ovoga dvoiti? budućih daje on ovo nami obećao prie nlogu vrimena po Proroku b): *Et faciet Dominus exercituum omnes populus in nomine hoc coniunctionem pinguidum.* Učestalitice priljetni Bog, i Gospodin od Veličanstva jedno priobilno gostijenje na planini natodom svekolike zemlje: koja risti mlogi Otcu razumu od priljetnoga Sakramenta Oltara, kao Sveti Cirillo Aleksandrijski, Eusebio, Prokopio, i ostali, razumiuchi osobito po planini onu goftioniku Sionsku, gdje ovi priljetni Sakrament svoj posetak imao. A Prorok kraljevski nazvukogaju imenom terpeze, kadaje ovako rekao c): *Ponisti in conspectu meo misericordiam.* Priptavio si Gospodine prid ochma mojima terpezu. Odkuda S. Augustin sve-rhu evanđelija Ivana īvetog, tolmacieli risti one Madroga: *ab usq[ue] ad terpeze meucih, ovako veli: d) Que mens est possevis, nisi unde sumitur corporis, et sanguinis eius, qui animam suam posuit pro nobis?* Koja je to terpeza, i ta obilna čast toga možuchega, ako ne onoga, koji narušio poklanjaj za jstje svoje tlo, i svoju nepročijenu krv za pitje, to jest nashega ljubezniva Iusa?

Ali shto je ovdi donosim svede za potvrđenje ovoga, kada evo išli sveti svečari svih svih od sebe govori kod Ivana evanđeliste. *Cero mea uox est cibar, et sanguis meus uox est potus.* Putt moja istinito jest jstje, i krv moja istinito jest pitje, kojefle u ovomu goftjenju blagodarno razdiljuje. Zaradi toga Iisus, da ukreće obilnost gostijenja u priljetni Sakramentu Oltara imenujeg, e) *Coniunctionem pinguidum mediastatorum,* čast od fridine, od soki, i od jezgrah raz.

a) Mat. 26. b) Iza 25. c) Psal. 22. d) in Yo. e) Iza 25.

razkošja božanstvenoga; komuše pridružeо David kada veli: *a)* *Pripravioſt e Boze u ſladoſti twojoſ ſironahom nami, neimenjujući ono poſobito, ſtroje pripravio, kano daſu tolka dobrar ondi zatvorena, daſe nemogu ricsna izkazati.* Odovuda jeſt, da gdigdje u pismu ſvetomu načodi prilika ovoga Sakramenta, i vagridje naziva imenom velike crfti. Kano u knjizi pogoda: *b)* *uzvanoje Abram crfti veliku.* U trećoj knjizi Kraljih od Salomera ſtoj apifano: *c)* *crftu je ſprečiti Salomar veliko goſtjenje.* U knjizi Ether od Kralja Aluera pišujo ova: *d)* *Uzvane veliku crft ſcina Principem.* Najposli u Evangeliju ſvetog Luke veliſe: *e)* *Fama gđid m' ſeće caucas magnus, c̄lovič niki učini večeru veliku; koja ſvakolička daju nam razumiti, da u prif Sakramenu Oltara imati moxemo iye ono, ſto ſordce crfotičansko xeliti moke.* Ja mislim ovdi, dache koigod meni rechi: nemoxeſe imenovati ova crft obilna, gdje ſamo jedna jizbina blaguje; ali na ovo lafno odgovaram: premakoje jizbina ova jedna ſama, ſalvintim zaderžaje u ſebi okuſhanje, i ſladoſti ſviju, kojeſe xeliti, i izruiſiti može. Spomeniteſe vi ſamu, deje jedna bila jizbina ona, kojuje Bog činio padati s neba finovma Iſraelskima u puſtinji, i koja bila prilika prifvetoga Sakramenta Oltara, i Jafvimiču veli Kraljevski Prorok: *f)* *Charis misit eis in abuſentia, daolmje jizbine prioblae,* i to ne brez uroka; zashtobo ſama ona jizbina zaderžavajući u ſebi okuſhanja i ſladoſti ſviju otali jizbinah ſvita, bilaje zadofina zaſtititi, i zadovoljiti njivoj xelji, ako nije bila zapriča ſlavita od ſtrane onu, koſtu blagovali; i ovoje uſoluti urok; zaradi kogaje ona jizbina imenovana ranije bila prilika prifvetoga Sakramenta Tila Iuſova. *g)* *Rjeſiſu ſvekolike S. Cypriani.*

Odovuda jeſt, da kakogod na padanje one crfudnovate manne, ſmeseni Xudie i zacsudjeni, učnajući ono, ſtoje, počesliu vapiti: *Mark. 7. quid eſt hoc? Nut,* ſtoje ovo? tako po iſi načinu, jedvaj bio prikažan u prifvetemu Sakramenu oni kruti xivota, i evo vaskelici ſvit zacsudioſe, i ne brez uroka na pervo vidje‐nje; zashtobo, akoje Spasitelj nash od evangeoſkoza Proroka Iiae imenovan pricuđuvat: *h)* *coacabitur nomen tuue admirabilis;* budući daſu ſva otajſta njegovoga prifvetoga xivota bila vridna zacsudje‐nja, mlođe crfudnovatii učnajuće oži u ovomu božanstvenomu Sa‐kramentu; i zaradi toga (vaki ſvelikim razlogom, ako dobro pro‐mi.

a) P/31. 67. *b)* Gen. 21. *c)* 3. Reg. 2. *d)* Ether. 1. *e)* Lut. 14.

f) P/31. 77. *g)* Serm. de can. Dñi. t. Iuſ. 94.

misli, csudit!, i pitati cesto svoje serdce, shtoje ovo? shtoje ovo? da jedno neizmerno veličanstvo, koga nemože vaskoliki okrug neba i zemlje obuzeti, hoče, da bude zavoren u jednomu okrugu malene oshtie, pacse u svakoj mervici? Shtoje ovo? da oni isti, kojega prihvatanje jest u nebesih medju telitima Korih Angejoskima, hoče da pribiva na zemlji sa finovima csovicanskima? Shtoje ovo? da Gospodin prvišok drugi put hoče, i bash dolazi s-nebesah na svit, i biva račna nas umetli ljudi? Shtoje ovo? da oni, kolje jedno isto bivlje s Otčem nebeskim, i s-Dehom svetim, hoče, daše sjedini, i da bude jedna ista svar s-csovnikom? Kakvoje ovo jstje, koje toliko kripi serdce, koje toliko prošvitišuje razum, koje toliko uxixe volju, koje u toliko zacsudjenje meche desnu? Kakvaje ovo csaft? Ti nas ratnisi? Ti nas pitasb, nas cerve ove zemlje? O sladko nashe dobro! o dobri, i l'ubezniivi Gospodine! Ovakobi morao svaki pravovitni Kerstjanin, illi o pricessijenu, illi u drugo vrime, kada promishlja ovo prvišoko otajstvo, vaspiti, illi barem u serdu svomu uzdishuchi govoriti. Nije csudo dakle, shto sveti Augustin svetu Oseu Proroka ovako veli: a) *Super dominum, quo resistetur fideles in nonissimo dierum.* Kano dabi hotio rechi: putt, i tilo Mesie bitiche jstje csovika; csudichefe, jerbo davši nam on svoje tilo za jstje, i svoju krv za pitje, b) dao namje toliko csudnovati daar, da se svim svojim moguchtvom, nije nam mogao dati vishe, i sa svom svojom mudrostjom nije nam znao dati vishe, i sa svim svojim bogatstvom nije nam imao shta dati vishe.

Ovo isto, hotioje nami dati, da razumiemo Sofonia Prorok sonari mucusanjem, koje je nastojao udahnuti ljudma, kadaje govorio: c) *Sicut a facie Domini Deli, quia preparavit Dominus vestram.* Kano daje hotio rechi: prie negoje csovik primio ovi prisladki Sakrmenat, mogao je svaki dan iskati nove i nove milloftih, jerbo je bilo, shtoje morao traxiti, i moliti. Akoje primio milloft, daje svoren, i ucsinjen toliko izverstil od xivinah, imao je moliti od Boga milloft od uputnjena; kadaje ova dobro, joshje imao na dilje shta iskati, tojest milloft odkupljenja; ali sada, kadaje veche primio ovi krab neheski, u komuje svakolika podpunost, i obilnosti bozanstva, i u komuje live ono, shto Bog dati moxe, sada, velim, neka

a) Lib. 18. de Tris.

b) S. Aug. trac. 84. in Hipp.

c) Sept. 1.

neka muči, jerbofu zaštita svakolika njegova zaštitavanja, i xclje.
Sicut a facie Domini Dei, quis preparavit Dominus hostiam.

Ali ne famo, daje pricirjeno, i csudovato ovo goštenje pri-svetoga Tila Hulova, veche josi u njemate zaderxaje sladkost ne-izuzuna za svakoga onoga, kuiga doстојно blaguje. Hocjoje ovu sladkost izkazati Kraljevski Prorok, ali nije mogao ni najmanji dio nami prid ocfi metnuti, veche famo ovako veli: a) *Gustave, et vi-deete, quoniam facias est Dominus.* Kushajte, i vidite, jerboje sladak Gospodin. Ovo isto i sveti Bernardo od ové boxansvene sladko-sti govorioje: b) okushanje, i sladkost, veli on, ovoga Sakramen-ta nemoxete izkazati, ni od onoga, koji doстојno prima; veche fa-mo rechle moxe: kushajte, i vidite, jerboje Gospodin sladak.

Ovi sladkost napomenulaš veche u staromu zakonu ora on-dashnja posvetilishta. Zapoviditoje bilo, da posvetilishta, kojafu-se onda Bogu prikazivala, zaslinjuje foljom: *quidquid nosteritis fari-fici, fate cordes, za ukazati, da sve ono, shcoleja onda cfnilo, biloje oshtrocha, i dašeje za druge uderxao med boxansvene slad-kosti.* I evo u sadashnjemu vrimenu, trichne nas! prikazuje se med, a ne sol; jerbo ne famo, da imamo namni nashega Boga, veche i blagujemo prisladki med u prisy. Sakramantu Oltara. Shto čaje ned bio prička Tila Hulova, ocfitose vidi iz pisme Kraljevskoga Pro-roka: c) *de petra, recte saturavit ens.* Koje ricsi nerazumiue ovdi slavno, veche otajstvено, niti zlameruju drugo, nego med boxan-svene sladkosti u priljetome Sakramantu Oltara, koga pravovirni kano lsfuchi izplijat iz prave, i xive pechine luta: d) *Petra au-tum erat Christus.*

Nitije fama sladkost u ovoj boxansvenoj jzbini, veche i pri-velika nasha koristi, budach da ifti Gospodin veli, koji uzblaguje o-vi krob, xivitiche uvike, e) qui ingundac sum pater xivet in alter-um. Laktantio Firmian razlozechi od one jedine, i olobite ptice imenom Fenice, pita, f) koje uzrok, daie ona famo nahodi u i-floku, i opet zasitoje narav njoj dala ovu kripost, daie ona od sebe iste ponavlja, i xivi na niki neumerla? sjednim na oba-dva pitanja odgovorom on ifti odgovara: *Ambrosius libat celestis ne-flare roses.* Nemojte se cnditi, shto Fenice pridobiva vrinne, i xi-vi neumerla, jerbo njezina rahna, i njezino pitje nije drugo, nego fama i jedina roba nebeska. Ovakvi xivot neumerli obechaje namni

nash

a) Psal. 33. b) S. Bern. in cent. c) Psal. 80. d) t. Cor. 16.

e) Jo. 4. f) I. 3. cap. 1.

zash Gospodin, ako mi erblagujemo njegovo prisveto tlo, i uzpijemo neprocinjene kerv njegovu: a) qui mandat hunc pavem, vivat in eternum. Odkude veli Augustin: b) budach da sjiljem, i pitjem ljudi xele, ca negladija, i neregajau, ovo illimito neuzrokuje niti tvori, nego ove jistje, i pitje, koje one, od koise prima neumerle cfr. O dakle crudovato, i neprocinjeno gostjenje! o neizkazana sladkost duslub, koete dostojan primaju!

Sada ja pitam, buduchi daje ovo jistje, i pitje toliko crudovato, i od tolike cine, buduchi daje u venu tolika sladkost, koje uzrok, daše toliko malo ljudih na svetu nabodi, koibi ovo jistje xelili? Odgovara na ovo Jeremija Prorok: c) Omnis humus, mi comedunt avam acerbas, obsequient dentes ejus. Koi okusna, i jide grozdje nezrilo, i kiselo, nemoxe imati okushanje i sladkost ove jizbine. Shto biffie izkazujuuchi sveti Jerolim ovako goveni: grozdje nezrilo nije drugo, nego grih: zashto bašogod grozdje nezrilo jest ona verfa grozda, kojsafe bere prie zilofsi; takoj grih jest jedan nasladnost, kojsafe prima verlo berzo na ovomu xivotu, nitise usterpljenje ima za cefkati ona dobrih nebeska, i sladkost vitkovicsnu. Cnemu, koi jide grozdje nezrilo, uteru zubi za takvi nacir, da nemoxe okushanje imati od dugje jizbine; ovako i onomu, koile utopi u raslacijenja tlefra, i tvitovna, nutezna ochuchena dushe uferu, da nemoxe imati sladkost jizbine bozanljene. Akoje dakle tako, shro cfeish fada, tkemu crago bio ti, Kerstanihel koi zabavljajoci dushi tvoju sovom vlastenfjom, i dinom zemaljski nasledenjak, neuxexish u sedi pravi glad, i xedju prima ovome prislatkomu jistju? Doklechesh veche tercasati za tashtom, i kifelom goftbem tla, i tvita? Doklechesh plti iz clashe zdvora pozlachene, a iz rutra punne otrove i jida? Doklechesh scinili to nasledenje, shto foish medju svinjama, i xelish capunuti terbih tvoj forin xitom, koi pada iz usnih nečigli? Ah usari, jedno put, uslani, i spomenise, koliko slugah imai u kuchi ovoga pridobroga Otca, i Gospodina, kojse rabne kruhom angieoskim, pekli zaftidi, shto foish u grbi umirajuchi od glada. Uslani, velim ti najposli, i prostrise pred noge tvoja sladkoga Otca, i Gospodina, kano oni sva razlapni govorechi: Otcie, frgrishiosum protiva nebu, i pred tobom, nisam dostojan vishe, daše sun tvoj imenujem, i zaisto neche

a) Yo. 6. b) Tract. 26. in Yo. c) Cap. 31.

che biti moguche, date on od prixeštke Ijubavi nezagerli, i dati nedade blagovati od one cfasti, kojuje on po svomu neizmirnomu miloserdju pripravio.

O dakele prilveta cfasti! o pricudnovato Otežilvo! skakvima ricsma, i shto mogu ja rechi danas na slavu twoju? buduchi časti xivot dushah nashi, lik nashi bolestih, utishenje nashi tegah, uspomera, i svidocsanstvo Ijubavi Isusa; Tisi drug nashega putovanja, veselje nashega izagnarja, vrillo sviu milostih, zalog vikovisne blaxenosti. Po tebiye sjedinita dusha svojim zarucsnikom, po tebiye razum proštitjen, uspomena probudjena, velja uxexena. Po tebiye kuska nuternja slatkošta, rasje begoljubnosti, otvarajuće frudenci suzah, tishefe pokude, probugnjuće nashe xelje; pokripljuje se nasha sloboll, da moxe slobodno, i uzdano hoditi, za mochi najposli doći na nebesku planinu slave, koju svima nam pričobrojivi, i primiloserdni Bog dopustio . . .

OD PRISVETOGA SAKRAMENTA OLTARA CSETVERTO.

*Probet autem se ipsum homo, et sic de pane illo edat,
et de calice bibat. I. Cor. II.*

Pričisko poshtanje, priduboko klanjarje, i boxanstveno shtovanje nosioje puša Israelski prama onima a) kruhom od postavljenja, posli kakofu bili na zlatnu terpezu staviti po rukuh mjinikah b): prilika osfite, veli Origenes, i S. Ambrož, od bogoshtovja, i klanjanja, kojeli osjetivenu kruhu u prilvet, Sakramenta Oltara od puša Kerstjanskoga cimini mota. Sve ovo pridrekoje David veche odavno, kadje zatrudjen pivao c): Mandatorum, & adoraverunt omnes pinguis terra. In sensibili ejus erant omnes. To jest d), blagovatiche, i klanjachese svj moguchi, i veliki ove zemlje: praster-

a) Exod. 35. b) Is. Lxx. 6. c) Tjđ. 21. d) S. Hier. ex Hebr.

flertite budu prid njime na zemlje, i saviache kolina svoja. Velika je stvar ovo Sa i cijadnovata! u svemu pismu, toliko svetomu, koliko svitovnomu, nahodise istina jest, da su bile spravite velike, i obilne cfasti, ali ne, dajeje ikogod klanjao, i shtovao one jizbine, kojebi blagovao. I pak Xudinski u pušnji blagovao je onu mannu angjeosku, i Iis ouf kruh pecen u pepelu, i njemu od angjela do- nesen, i fasivimtim ritije Iis, nitlufe Xudic klanjali onoj jizbinu, buduću da su bile jizbine tleline, i zemalske, nitje u njima bile shtogod boxansvenoga; ali ovdi, veli Prorok, dacheše blagovati, i zajedno shtovati isakolika jizbina, jerbo u ovomu prisvetomu Sakramantu Oltara buduchi zatvoreno, i sjedijeno s-clovicsanslom boxanslavu Iusu, svaki razlog hoče, da kof blaguje nvo jisje, valja daga poshtaje zajedno, i danuse klanja svaki brez svake razlike, i ifte krune Kraljevske. *In confecta eius cadent omnes.*

Zaradi ovoga izroka SS. B. ja sam danas odredio govoriti od shtovanja, i cifloche dushe, koja moraju biti u jednomu Kerfjaninu prama ovomu prisvetomu Sakramantu Oltara. I najprije ukazati hoče, kolikose iziskuje shtovanje, a posli kolika dushe ciflocha, koja hoče da pristupi boxansvenoj ovoj terpezi. Vi međjuto i maitje pomni, a ja pocsimam.

Ovdi budi iz pocsetka za potvergjenje frane perve moga govorjenja, prikazujenije oni Serafin od Božja poslan Iusti Proroku. Hodoje Gospodin vridna učinuti cisa ovoga velikoga alnge svoga, da moxe kakote doftoi rica boxju priopovidati narodom, i zaradi ovoga izroka shajemu jednoga Serafina, koji u priliki Angjela prikozavštite doletioje na Oltar posvetilisata, i ondi uzemši jedan vatreni xivi uglijen, za metnutiga u usta svetoga ovoga sluge boxjega, i to ne frukom, veche sklijishtava, kejefuse ondi pripravite nahodile. Ostavljani ja sada ovdi ono, shto sveti Ivan zlatousti govor: a) da koi pristupa svetomu Oltaru za prikazati posvetnicu Otcu nebeskomu mora biti jedan Serafin, i xivota nebeskoga, a ne zemaljskoga. Ono, shto ja ovdi uzimam, jest promishljanje Euthimia, koji hoče, b) da shtoje Serafin s kljushtva uzeo vuk uglijen, nije bilo zato, jeroseje bojao danu ruku neoxexe, bivši on duh angjeoski, veche poradi priklona, i shtovanja, koje je imao prama Oltaru posvetilishta. Ovo isto prie Euthimia rekao je sveti Basilio sovima prikrasnima ricima: c) Sato Serafin otici nije smio vlastitom

166

a) Lib. 3. de /mec.

b) In hunc loc.

c) In c. 6. I/a.

rukom dotaknute Oltara, vechefeje slevio sklištma, to rani u-
kazejo, da je imao pram onomu štetomu Oltaru veliko poshterje,
i štovanje. Sada mislite vi, skakvim bogoljubstvom, skakvim
klanjanjem, i skakvim štovanjem nemora jedan čovilk prisupiti
kononu Oltaru za primeti prisveto tilo Hesovo, kada jedan Sera-
fin niješ smio dotaknuti samo frukom argjeoskom onoga Oltara?
Odovuda jeft, da sveci Augustin svakomu od nas ovako govorit:
a.) Argjeosko štovanje, i poshtovanje potribito jeft, kada prislu-
puši onomu Oltaru, jerbo ondise lics prikazuje, i blaguje. I ako
isti angjeli, kada inje na porodjenju Hsiovu receno bilo od Oca
nebeskoga, i nekome klanjanju ſu angjeli njege, odmahuše počeli
njemu prideboko klanjati, i ſada fidechemu na piftoli u slavi nje-
govoj klanjanju ſu svima blaxenima u onom tebeskomu gradu
Sion; koliko večima memoriamo ni klanjati, i proſterijihile na
cernu zemlju poshtovati njega u priv. Sakramantu Oltara, gdife on
nahodi ſa svima izverſlitofna, i veličanstvenim boxansvenim?

Bilje gludnovata ſvar ona, i vridna vjekoviesne upomene
Alexandra Velikoga, kako izpiše Valerio. b.) Prikazivajuchi on je-
dan put polvetiliſte Bogu Jupiteru, i iz među ostali jedan njegov
dvoranin pred Oltarom polvetiliſta derxeći jedan duplit uxexen
u ruki, budućine zgodom pala jedna iſkra na ruku, hotiojue u-
gernuti, ſto vidivši Alexander jeftga pokarao, i zajedno uzlo-
bodio, govorechi, daje ſvar neptilicra, daće gibaju oni, kui po-
fvetiliſte Bogovom prikuju; i zaradi toga zapovidomije, daće
uſtavni nemakruvštih do fveris poſvetiliſta, i akobit dogodilo,
dabife on morao laxeći, neka bude zadovoljan, i nekate veſti,
jerbo bi onda bila dvostrukca poſvetnica na poſvetiliſta. Oveće po-
ſtenje, i ovoe ſufovaće jednoga krivobogoshtovnika, veli Am-
broſio, c.) keliao uči on ſovim ſvakoga kerfjanina, koi prislu-
k-Oltaru za blagovati tilo, ne laxyivi bogovash, veche tilo pravo-
ga, i xivoga Boga, Stvoritelja ſvira? Koliki, i kakvi
izgled nije ovi onima Kerfjanom, koi sluhaјuchi ſvetu Mfu vitre
ſochima po ſvoj Cerkvi, i opet onima drugima, koi, kako vide,
daje koigod, illi kojegod uñišla u Cerkvu, plecha okrechi Oltaru,
a njoj lice za pozdraviti? Pozdravljalj koza hochen tamu na ſo-
kacih, u kuchah, i na drugi mifin iavan Cerkve, a u Cerkvi Boga
po-

a) Serm. 58. de temp. b) Valer. Max. L de cult. Deorum. c) Lib. 2.

pozdravlja, njega poshtaj, njenule klanja, kojse na Oltaru od misaika, i svega peka prikazuje na posvetilishte Otcu nebeskomu...

Spomenitele laza, za potverdjenje ove iline, od onoga klanjanja, i klanjanja onih dve deca i cetrini staraca sekrunjana zlatom, od koih sveti Ivan u osvitovali svako pisac daje vidio na uzdigrenom i vilokomu mistu jednoga jaganje na prstolje svega karoti u kerv umocesa, jednu otvorenu knjigu, i kadenje od najmiliega mirisa; na ovakvo otajstvo, starci oni bacajući pred prstolje jaganje tvoje krune, svikolici prosteruju se po cercoj zemlji njenule klanjajući: a) *Et vigilii quatuor saecula cedera in te factus fuis, et ad craterum sicutem in secula secularium.* Ovo je jedna xiva prilika klanjanja, i posatovanja, kojse visebiti mora od nas pravotomu Sakramentu Oltara. Prstolje jest oni Oltar, mirisni kad jest oni tamjan, koga misici faxiju na Oltaru, jaganjac jest oni otajstveni jaganjac vazmeri u kervi zamocesa po svojoj muki, a starci, kojse klanjaju, jedu pravovirni Kerljani; i zaradi toga prosteri svikolici s pridubokim ponixenstvom na cerku zemlju poshtujmo, i klanjaj noće prisvetomu ovom Sakramentu boxansvenoga Velicanstva, kako nas i ista sveta mati Cerkva uči, kada piše. Tantum erga Sacramentum reveremur ceram.

Poshtovanju, i klanjanju pridružuje se čistota, skojom svaki Kerljani pristupati mora svetom Oltaru. I zašto pripravljenje angjeosko, i sveto biti mora svakoga, koji hoče, da bleguje oni krib angjeoski. Ocjistveno bilo je dilo onoga velikog priatela boxjega Jakobi, komuje zapovid bio Gospodin, b) da za zahajnostshtoje oslobođen bio od rukuh Eljava, prikaxenu jedno posvetilište. Ali Jakob prie negoje ova zapovid izversio, otishao je kući, i tri stvari zapovidio svojima domachima. Pervo, da odbace krive bogove, kojimase niki klanjali: drugo, daše operu svikolici: a treće, daše priobuku. Čudnovate umi, i odluze Jakoba! Nijesel moglo posvetilishte učiniti brez oni dillah? istinito da jest; jerbo nijele on krivin bogovom klanjao, veche niki domachi. A zashtoje hotio, daše operu? On dobro, kojse prikazivao posvetilishte, nekače očlifi, nekače opere, i priobucse, a zashto zapovida drugima svima, daše operu, i priobuku? Nemajte se csudit, jerboje on hotio nam dati jedan opčeni način, kako se primati mora oni prizviti Sakramenat Oltara, gdje fin Boxji prikazuje na posvetilishte Otcu

Otu vikovicsnomu, i svaka duša Kerljanska, kojaga prima, prikazuje sebe svomu Stvoritelju.

I najpre, koi hoče da doftojno primi pristveto tlo Isusovo, važna da odbaci krive bogove, rojeft grube, i nasladjenja svitova, koimase je klanjao, i kejaje prie ljubio. Ovdje sada za ovu istinu ulazi dobro oni redak, kogaja David Prerok izrekao, kadaje od Boga govorio a): *Qui dat jumentis escaem ipsorum, & pullis coruscum invocantibus eam.* Koi daje xivinama rahnu njivo, i ptichima gavrancima zaderxaje, veli Kassiodor? Zaamo svikolici, daje providjenje Boxe razshiruje fverhu sviu, kako dakle veli David, daje samo prichi gavrancyah od Boga rahne? Velika je razlika medju gavrancim, i njovima pticim: gavrani, koji truda Jurve perje veliko, i kriči ih, lete po zraku, i na svakoverfni poljih rahnese po febi s mercinama, i zato nisu od Boga posobitom ascionom providjeni: ali njivoi prichi budoci brez perja, i još goli, brez svake clovičanske pomoci nji Bog providja, i rahni srodom nebeskom; a na fverbi ovako svoje govorjenje zaversuje: Oni, koise rahne smercinama tlesnim, i s-nasldjenjem svita, nisu doftojni da blagaju, i daje rahne foyim boxarsivenim kruhom b): *Qui terrenis voluptatibus pascuntur, indigunt fuit, qui pane Eucharistico vestantur.*

Sverhu ovoga, koi hoče da prima, i blaguje pristveto tlo Isusovo, jest potribito, daje ocfisti, i opere. Ali skakvom vodom morafe ovo osfiniti? Skrushenjem srđca, svodom suzah, i kulosjom dushe. Onda, kadaje morala padati manna u puštinji za jizbine Israelichkeitom, prieje trilazila nebeska rota sverhu ore zemlje, gdje padati morala menja c): *Cumque descendereb: nocte super estra res, descendebat pariter & morsa.* A za koju sverhu, pita ovdje jedan modri Bogoslovac, za kojuje sverhu, i zaštoje prie manne padala rota? Znateli zašto? daje manna neumachi, i neokalja padajući na facu zemlju: za dati razumiti nami, da, koi hoče doftojno blagovati nebesiku mannu, pristvota onoga i boxarsivenoga kruha, jest potribito daje ocfisti, i opere svoju desnu s-rodom svoji fizah d). Neceste esti ja manna, qui Christus est, ut, artequam descendat tu peccas hominis, si aliquae fides criminum harerit, flerus emitatur, ut per contritionem, & iacrymas expargenter. Odovuda sada zrati moxemo i oni uzrok, zaštoje Gospodin, odlučivši osfiniti ovi pristv. Sakramenat
OK.

a) Pjet. 146. b) Crfost. in Čanc pjet. c) Exod. 16. d) Abulens.

in c. 16. mom.

Oltara, hotio, dase u onu goštonicu prie jedan sud vode unele; i doslavši onamo, prie negoje sebe dao Apollolon za jistje, hotio je svima noge oprati; za dati razumiti nami, veli poshtovani Beda: a) da prie, nego Kerstjanin primi prisveto tilo Isusovo, valja, da očisti svoju dušu od svake mache griba, ako i najmanjega, i to xalostjom Ivoje duše, i vodom svoji fuzah.

Najposli zapovidio je Jakob svojima domachima, dase priobruku. *Mutate vestimenta vestra.* Ali kakvaje ovo odicha, koju mi prominiti moramo za muchise doštojno prisfestiti? Jeli stari čovik ta svojima griblji, zločama, i zlima obicsaith, veli S. Pavao: b) *Depositum veterem hominem, et induit nosam, qui secundum Deum creatus est in iustitia, et sanctitate veritatis.* Kralj cui u Evangeliju, od ko-
ga piše Sveti Mattheus, kadaju veche veliku crst, i goštenje bio pripravio, i kada su veche godili fili za terpezu, rekao je jednomu mladiču, košće ozlijedio unicih brez odiche pirne: priatelju, kakosti ti ovamo vrishao nejmajuch odiche pirne? Kako čaruje hotio rechi: odicha, koju ti na tebi imash nije podobna, niti pristala za ovu terpezu, kojojsi ti prilupio, dase goštish: odkuda okrenuvši se svojima slugama zapovidio je, dama svetu i ruke, i noge, pak daga bacu e tmine izvanske. Po ovoru, veli Augustin Sveti, c) daje razumiti nami, da, ako mi s odichom pravednosti neprilupimo prisvetom Sakramantu Oltara, ako neprilupimo crst od svakoga griba, bitičemo iztrirani i baceni u vikovicnu tavnici.

Ovdini lada na pamet pada Josip oni pravedni, koga kada su vodili hotili prid Farauna, dama san njegov iztomaci, veli pismo, da fuga prie ostrigli, i priobukli u odicu drugu, i na ovi način njenuga prikazali. Sveti Augustin ovo msto pisma, kamo stoje sljeno razumijuchi veli: d) dasumu promisili odicu, jerbo nije bilo lipa, da dođe prid Kralja u onoj odici, kojuje imao prie u tavnicu, buduchi ona bila izderana, ruxna, i omacheha, i dasumu kose ostrigli, da bude lipski, i millii. Josip moxese svaki Kerstjanin nazvati, koije za ulogu vrimena bio u tavnici svezan svojima griblib, i izishaec iz ove tavnice po pricinjenoj kervi jagarjca, pak slavit u sloboshtinu millosti; sadaje potribito, da dođe prid Kralja privilegija Isusa, ali neće muata, sjednom odichom cristoche, i sveta xivota, et tenso capite, ne osvetom, ne zlobom, ne zavidosljom,

ne

a) In c. 22. Ioc.
Gra. ad 22.

b) Epbes. 4.

c) Serm. I. de ded. Eccl.

d) De

ne serditošnjem, veche čistom pametjom, izbacivši sasvime svako zlo, i opako mishljenje. Odkuda sveti Ivan zlatousti opominja na svekolike ovako govoreči: a) Nijedan Juda nekaše neprilika kovom pritv. Sakramenu, nijedan lakovac, nijedan nečlovicjan, nijedan nemilica, nijedan nečistiji ova govorim onima, košte prieštjuju, jerbo takve ova boxanstvena terpeza neprima.

Sada, kaximi jedno malo, dobri Kerstjanine! kako pristupash kovoj boxanstvenoj terpezi? Ako pristupash ocifiđen od gribah, o gebe blaxena! jerbochesh imati xivot, i xivot vicsni: ali ako pristupash s-gribisima o tebo nevoljna, i nestrichna! jerbo bitichesh krivac vikovicisne smerti. Nemoj misliti, daje grib malen primiti nedostojao prilivo Tilo Iusovo; zaštobo jeft jedan grib od največhi, koifuse učinili od potsetka svita, koga Bog za kræche vrime podnoši, i koga oshtre kashtiguje. Terpioje Gospodin kragju Jude, terpioje njegova mormorata, počnije s-uzterpljenjem njegovo izdajivo, ali kaduše nedostojao priselio, ostaviogeje tako, daje odmah postao fuxanj djavaš paklenoga: b) Er poš burzilam istrobit ut eum satana. Sutoje bilo zabilježito od Opata Paskasie sovima ricsma: c) Juda, prie negoſeje prieſteſto, premdaže bio gribšnik, ſavintim zadakdaje od dobrote Gospadina ljubeznivo, i medju drugima, i po naſe bio opomenut; ali posli kakoloje uzfuđio nedostojno primiti boxanstveni Sakramenat, odmahje davao u njega unishao, i koje prie dvojjo, ondaže odmah na dvor izishao. Shtose dakle ima cfiniti, kada koigod hoče, da primi ovi kruh angjeoſki? Od potribeje, da prie bude jedno veliko, i marljivo pripravljenje; ali kakvo mora biti, i što može jedan čfovik učiniti, za primiti nedostojno jednoga Boga? Sveti Pavao u malo rieſih, ali otajstveno nas svekolike uči govoreči: d) Probet ester je ſpisan kono, et ſic de pane illo edat, et de calice bibat. Neka izkušna famoga ſebe človik: i tako od kruha onoga blaguje, i od časne piće. Nitko nitko nekaše neuzfuđuje nedostojno pristupiti ovoj terpezi boxanstvenoj prie negoſe dobro pripravi. Poniznost, priduboko štovanje, člifotcha dushe, i sverinja xivota, ovuſu potribita. Ovakvo pripravljanje koji cfini, imatiče zilost na xivotu ovomu, a slavu na dragotu . . .

NA

- a) Hes. 83. in Mat. b) Jona, 13. c) De carb. et fang. Cbr. c. 25.
d) 1. Cor. 11.

NA DAN SS. APOSTOLAH PETRA, I PAULA.

*Dic, ut sedecant bi duo filii mei, unus ad deseteram tuam,
et unus ad sinistram in regno tuo. Matt. 22.*

Vala daje bila, i bash morase rechi, daje bila veoma cijednovata, i gorka ona clasha, kojaje bila prikazana od Gospodina stricnima crnima sinovima Zebedea, u ono isto vreme, kada je bixna madi njiova iskala za uzdignutii od ribarstva na zapovidanje, i poslavidi jednoga na dešnu, a drugoga na livu, kakono fidjelje u Xudii, gdje mislila, dache Nazaranin do malo vremena utverditi svoje kraljevstvo od veličanstva. Dostaje spomenitise, daje ono bila crsna ona ifta, kojuje nespoznani Jerufolim slajao mislauchi s-kervjom, i gorkosljom, za dati smert onomu dobromu likaru, kojje doshao da izlici njegove raine. Clasha svakolika punna kervavoga znoja, neharnosti, poruganja, i gjubreta, kojubi morali popiti za njiju kashtigu svi prihvatnici ove zemlje. Sjednom ricsjom clasha odkupljenja, kojuje jednorodjeni sin Božji bio pripravan okušiti, i u vreme odredjeno za ljubav cijevicanskou popiti s velikom gorkostjom, i mukom. I nishtanemanje pitajući nji Iisus moguli piti evu crashu? odgovorische slobodni, nesrashechiše niti od podnasanja, i terpljenja, niti od gorkosti, i kervolih, samo da mogu biti prilicni glavi od odačarnih, odgovorische moxemo, dicunt ei, possumus. I posli kakoje okrunjen bio na Kalvariji, kakono Kralj mucešnikah, nash Odkupitelj, dalim slavno svidocanstvo i svojim mucešnjem, i svojem kervjom one vire, i zakona, zarad kogasu ostavili i mitixe, i floga Oca.

Ali oh koliko vechma sva ova izpennjena jesu u darashnjima svetima Apostolom Petru, i Paulu! zaradi kojih ne samo ona po-glavita Rimска, veche i ova Crkva kitise, i cvi dan veselo sve-tkujese, i ovi pak bogoljubni sakupise, da moxe cferi od jednoga slaboga jezika, kakvo tekvo na slavu njičvu govorenje. Ilinito

SS. B. jedvašanje zaduxio, i primio ovu crastu, ali materu slusbu, i evo odnaj učinjenoje, da vidim Cerkvu boxju, te kano zatrućnicu novu nakitjcou, i iguchi na pir, niti kano mater lami sinovah Žebedea, veche kakono mater mlegi sinovah, učinjenoje velim, da vidim Cerkvu boxju, gdi tvelikim veseljem odabira dva, ne sija, veche temelja, veche stupu svoja: i posli kakoje vidila njova dillah, i mudrost nebesku, i trud u pripovidanju, i svetiju života, i molitve, i fuza, i terpljenjah, i cudežah, i brigu pastirsku, i prolivanje karvi, učinjenoje, da vidim, gdi ide pred tvoga zarucnika, i njega moli govorotchi: *Reci, da sida ova dva sine moja, jedan je dešta rveja, a jedan je liča u Kraljevstvu tuoru: jerbo i pravoje, da oni, koštu najvishe trudili, najvishe takogjer i slaveše.* Niti lano fide u onomu Kraljevstvu, koje imje pripravljeno od Oca nebeskoga, koga gledaju, i vide onakva, kakav jefti, veche Kraljuju i na zemlji, i Kraljevache do fverne vikovah, jedan privilijekom oblađion u svoji nezličici, a drugi svojim nebeskim naukom u svetoj Cerkvi. Koja dvostrukou Kraljevanje, daju ori zaslužili osobito sjednim dillom, sjednom kriopštom, i to pervom, jaču ukazati danas bistro. Vi famo imajte pomnu mene slushati, a ja počlimam.

Ja zovem, i imenujem ovdi pervu kriopšt, i pervo dillo ovie dvia Apostolaš viru, ne zato, jerbo drugi nije do ovoga vrimena učinio ovakvo dillo, veche jerbo do ovoga vrimena nikto nije učinio ovo dillo tako izveršito, i toliko, koliko danas, niti Petar, niti Pavao, niti ikogod na svitu. Virovaoje Petar sdrugima Apostolma, kadaže slidio Isusa, ali nije nikada virovao ovaku, kakoje virovao danas, kadje rečao a): *Tu es Christus filius Dei vivi.* Tifi Kerš Šin Boja xivoga. Svako dillo prave vire jest jedno dillo veoma čudnovato, jest jedno dillo, koje meče u začudjenje kanoti i istoga Roga, košte učludi od njedne stvari; odkada vjedeši Isus viru onoga Stotinika rekao je učudechise b): u istinu govorim vam, da nisam nashao u svemu Izraelu ovotiku, i ovaku viru. Ako dakle dillo jedno vire jest toliko čudnovato u jednomu človiku Stotiniku, shtoche biti u svatomu Petru? Onje pervi, kojje virovao, da jedna človik pokriven opchenom haljinom umerjom, ne famo daje xeljni Mesia, veche i pravi, i istiniti Bog, i pravi, i istiniti sin Boxji. Nicko nije josh učinio ovakvo dill.

a) Matt. 16. b) Matt. 10.

dillo, i biloje toliko teško učiniti, daše i sada ova teškotina vidi u svemu narodu činičkomu. Da nebi xudia bio zadužen virovati, daže Isus bio sia Boxji, moxebiti zagerlobi krix, jerbo otajstvo priljetoga Trojstva jest jedno otajstvo savime mračno onima otverdnutima, i slipima dušama. Sveti Petar dakle bio je pervi, kojje učinio ovo dillo, i izpovidio očito. Mlogisu mučelici bili, kojbu svoju keru prolili prie negoje svoju prolio sverhu krixa našeg Odkapitelj, pacje pris, negoje na svit dosbao; ali kojbi učinio ovakvo dillo Izveršito vire, nitko nije bio do Petra.

Pridobivši ovu teškotinu izvansku, ostaju dvi naternje mlo-
go jacle, i texje; jerbo utemelje u istoj naravi čovika. Sveti
Toma Načitelj Angeoski mislio je, da koren perva, i tako svaka-
koga griba jest bilo misljenje oholosti. Ivan Skot Načitelj tan-
kounni učio je, da pervi pocetak, i koren griba Adamova jest
bila, ne oholost, veche ljubav samosvojna, tojek ljubav, skoјom
svaki sebe ljubi. Karije bio pervi, i kolike bio, ostanju ne-
će prigovaraju. Ono što je stanciće jest ovo, da je bilo imishano
čbadvoje, i da Adam sagrihivši imao je za napasnike ne manje
oholost, koliko ljubav samosvojnu. Sada dakle, ove dvi glave od
svih griba, skoјimalu sklopjene, i učenjeni kakono od putti, i
keri svi ljudi na svitu, jesu bila pridobivene izveršitim načinom
svim dillom vire od Petra svetoga, komu recfe Isus: *Caro & san-
guis non revertoit nisi: u ovom dillo vire nije bila put, nije bila
ker, niti oholost, niti ljubav samosvojna. Oholost jest protivna
viri, jerbo vira hoče, daše zatvore oči, pak daše viruje, a ohol-
ost hoče daše vidi, i ukaxe. Ljubav samosvojna jest protivna
viri, jerbo vira odmeče, i odbacuje volju, a ljubav jest svakoli-
ka od svoje volje. Ova dakle dva korena od svih griba prido-
biti, i pridobiti sjednju dillom, tko nevidi nezmišne kripotli u
jednoj?*

Clinimis, daje Bog hotio u ovoj viri, i u ovoj Izpovidi
Petra metnuti jedno dillo, i dati svitu, kojebi bilo kao pridgleđ,
i ogledalo od svih dilla, i izpovidih. Ja ovo vadiam iz pisma Iveta-
toga, u komu se videti može, daše dopalo Bogu svemogućemu
od svakoveršnji kripotli metnuti u komugod slugi svomu ovakvo
dillo, kojebi bilo pridgleđ, i ogledalo za sliditi drugima. U Noju
metnio je dillo od prave, i izveršite podložnosti, i posluha. U
Abraamu metnio je dillo i od posluha, i od vira. U Jobu postavio
je dillo pravoga uzterpljenja. U Josipu dillo, čistotice; od pokon-
ce

re u Davidu; od jakosti u Jeli Maksimu; od molitve u Darielu, i tako od ostali kriposih govorechi. Jeft bilo još potribito, da metne jedno dillo, kojebi moralo biti ogledalo od sviu, to jest virovati u Husa Kerfa fina Boxjega. Ovoje moralo biti najveche dillo, jerbo i otajstvo jest veche od sviu otajstvih, i moralo je biti dillo vire, i ljubavi. Cilnilo se, da za usfiniti ovo dillo, moralasje ocibrati illi Divica Maria, illi sveti Ivan, od koca nije usao vechi, ali sveti Ivan nije mogao biti ogledalo onju dillah, kojsu novoga zakona, ivershivslike u njemu staru. Divica Maria, istina jest, usfinilaje dillah, i od vire, i od ostali kriposih, kojsu nju uzviliha sverhu svakoga svorenja, ali njezina dillah jesu cvitje jedne zatvorene basnice. Usfinio je dakle Ihes pridleg i ogledalo ovoga dilla svoga Namisnika Petra, u kojeg rukoh moralasje počinuti vira sveta. U ovoj viri Petra jest svakolika vira mnogo bolja od Sinagoge, kojsije virovala u Boga dojdushega, i tkoje ovako virovao, virovao je dojdushega Mesiju ne famo ciovika, negn i pravoga Boga; ali Petar bioje pervi, kojce osclito izpovidio onoga, kogatu oni viroviali famo iz daleka, kadje rekao. *Tu es Christus.* Tifli oni Ihes obecchani nashoj viri, cefkan od nashega usfana, ukazan od Ptorokah, klanjan od Patriarkah, poshtovan od toliki posvetilishnih. Tifi Hakerst, tifi oni illi, dobrota poznjem. U ovoj viri Petra jest svakolika vira svete Cerkve, jerbo vira svete Cerkve jest, ne famo virovati u Boga upctijena, veche i c fina boxjega uputjena, i tako zdruxiti Trajstvo s-Jedinstvom. Sovin dillom vire Petra ruhse laskljivi bogovi, i kvare sva nevirista, sva odmetnicista, kojala protiva viri, i protiva viri Petra; jerbo illi neviruju, daje Ies pravi ciovik, illi neviruju daje pravi Bog, illi neviruju, daje bivstvenim načinom sjednjenje s-Ocem. Illi govure, da nije pravi sin Marie. Sva ova zaštujenjeh pridobiva Petar, kada veli *Ziž Kerf sini Boga xrouga;* jerbo ne kerv, veche Otac moj, kojce na nebelsih, govori Ihes, sva ova tebi jest osclitovao.

Ja mislim, dachele kogod od vas cslati, ne toliko ovomu dillu vira Petra, koliko meni, kniga ovolicko uzvijujem, ali jase veselina, shto ja nisam, jest illi Ihes, koi ovo dillo mnogo vecima priporuci, i ne famo sahli, i uzviliuje, veche još dativa, i dativa na takvi nacisir, dabi veche posli hiljadu, i toliko stotinah godina vira pod nogama cvilila, da nabude vira boxarfrena. Dajtemi pomaja jedno malu da promislimo richi Ihesove; ali prie imate znati, dafe jedan Bog nemoxe privariti niti u poznanju, niti u da-

tivanju, poznaje zasluxenje, i placha polak zasluxenja. On nečini onako, kako čini Hirud, koji fahli nogu jedne divicice, pak da ţiva glavu Ivana, pripravan dati i pol Kraljevza. Bog pridobitivi daje vechi dar, ali hoće uvik, da placha bude s-pravdom, da bude izpojednicena, i skladnoredna s-dillom i zasluxenjem. Ovo razumivši, shto govori Iis? *Et ego dico tibi, tu es Petrus.* Tol-mači sveti Jerolim, kano daje hotio rechi: Petre, jerboši ti učinio ovo dillo, zato ja ţada tebe darivam; jerboši ti izpovidio, i mesti rekao: Ti ješ Kerst fin Boga xivoga, zato ja ţada tebi govorim: *Tu es Petrus,* to jest oni kamen, fverku kogachu ja uzidati Cerkva moju; jerboši ti učinio ovo dillo famo, zaradi toga ja ţada tebe činim ono, shtochesh ti posli biti. Za jedno famo dillo gledajte vi, kolikije ovo dar, i kolika placha? Ali joši biftrle.

Daće Bog vecin Abramu za ovakvo dillo vire jedno famo slovo od svoga imena, i sovin učinio gaje Otca mlađih narodah. Ali Petru daće sve svoje ime, čitavo, i sovin učinio gaje Otca svega putka, i svega naroda svete Cerkve. *Tu es Petrus* (sive Petra) *Petra autem erat Christus.* Tisi Petar, to jest kamen (tako basi flui u slovu Kudinskomu) Tisi kamen, a kamen jest Iis. Ovo ime učinila Otca svega naroda svete Cerkve, jerbonu dade u ruke Kraljevstvo duhovno dushah, i pervu oblast u Ivetoj Cerkvi. Neka ţada razsbiraju drugi, akoše mogu razshtiti većima ova tri Cesarišta zemlje, pakla, i nebesai, pak neka reknu: ono Cesarište, kažejo od Rimljana bilo uſadito, i ukorenito s-kervjom, odranjeno s-hitrim vladanjem, razšireno majstorom, branjeno svitovanjem, uzdrxato za sedam stotina godinah s-vichem, trudom, i uterpijenjem od uzorici, i načini Vladaocah, ovo Cesarište velim, sadaje temelj Cesarišta Petrova. Neka reknu, kano i moraju rechi, daše ovo Cesarište nemoxe, kano ono nijovo frushti, ne famo od mogućnosti zemaljskoga, veche ni od onoga paklenoga; pacše, koliko većima budu navaljivali ovi vitravi, i oltja psklena, toliko većima i dulje hoće durati zid ovi Cerkve utemeljite u ovomu kamenu. *Et portas tuis non praesulabunt adversarius eorum.* Neka reknu, daje Petar razshirio svoje mogućstvo, i oblast do neba otvarajući, i zatvaraјuchi isto na svoju volju. Neka reknu sve ova velim, a ja govorim, da sve ovo dobioje, i zasluxio Petar sjedmin dillom vi-re, i to govorim s-Augustinom: a) Petar je došlajan bio, da utvrdi-

zajednici u kuchi božjeg puka kamen bude za utvrdjene, stup za uđenje, ključ za Kraljevstvo. I to ne samo daje dobio za sebe, veće i za sve svoje nasliđačke. Odkuća, ako Krajsku Šadu u Kimu stojeći nasliđnici Petrovi, skoče poshtuje, ako mogu usudit, i izkoreniti, uzidati, i polovariti, ako nerogu biti intervenci niti od kervolija, niti od krivobogoslovnika, niti od nevinika: skoće perve krunе klanjati, ako glave okrunjene ishtu i mole, da ono slijepo svezanu razvezu, skoće sav svit kerfjanski po njima vlasta, ako dura, i skoche durati njova oblasti do iwerhe svita u polovici odmetnicelva, progonlva, i otimanja, tkoje dobio, i tkoje zasluxio? Petar istinito sovin dillovi vire, i izpovidi. Ta koje, govari jedan od pervi nasliđača: njegovovi sveti Leo veiki: a) Ako je skoće od nas dovre cijam, njenje skoće ed milostredja božjega prija s-malitacem, ongejši dildab, onje zasluxio, kejega za svojaj ſelicati atvi mognečkije, i urušaće oblaſt. Značem dobro, daje Ius bio pervi uzrok, i vrillo u zasluxenju, ali je učinio dlonika i Petra, i tako temelj svoje vire; i zaradi toga i jedan, i drugi zove se kamen: b) da kakvu Petar ima drukčio s-Isufom, veli sveti Leo, po otaſtevši inenovaju poznatiſe mox. Ako dakle nepomanjkaće u raslijednicih vira, i u svima pravovirima, ako cvate bash i sprolijanjeni kervi i u svima sadanjima od progonlva vrimenima, tada Isufu, i sahla Petru.

Vrime je Šada, da shtogod rekrem od prvoga dilla Pavla svetoga. Ali prie nego on učini dillo vire, jest potribita milost božanstvena. Za Petraje molio Ius, a tkoje za Pavla? takojer Ius. Činimis, da kakogodje dogodi posli fvaranja svita, tako bash i posli odkupljerja iloga svita. Posli fvaranja, kako govore općenim načinom sveti Oci, jest bilo učinjeno viche kod prisvetoga Trojstva za učinili človika. Fuziamus hominem. Svečmo učinili, i svakolika, ſada ostajenam, da učinimo človika, koicke biti kakono kruna, i sverha nashega dilla. Ovakvo i posli odkupljenja, činise, dafeje vaskoliki Bog zabavio za učinili Pavla. Učinimo svakolika, ostajenam učinili jednoga človika, ostajenam, da učinimo Pavla. Ali kakva? Da vidimo mi SS. R. Inashum malenim razumom, kakav mora biti ovo človik, da znati moxemo, kakva gaje Bog učinio? Morale učinili jeden človik, koji valja da bude meshtar, ne jemo ljudi, veche i angjeli. Morale učinili jedan člo-

словиک, коиче мочи уздерхати с-Петром и сву Цркву, и затерти сву Синагогу, и придобити истим оружјем пјезину закона. Морале учинити један словиک, који вали да буде заодивен, и обућен зракама боксантивима, и традигнет с-душом у треће небо. Каквaje ово душа! Морале учинити један словиک, који вали да нанеси у мало данех теколико евангелие, и дага дерхи у памети немомањ-кајучи. Коликаже и каквije ово памет! Морале учинити један словиک, коиче надгеверити љут својим разложенjem, коиче придобити саравзранце брез ајијева уску, коиче зафидити Гереску брез зна-ја, и Латинку брез могучтва: а) *non in perfugib[us] humane specie[bus] vertit.* Каквije ово разум! Морале учинити један словик, коиче знати ћији закон фари, и њега добро разбррати од новога одкривши сва заблудјења чистотска, и привидивши сва одметничтва дојдућа; коиче разудити, и разлучити мудроту феловну од онога боксантиве, и коиче љут, и љепово судије за ришто процинјати: б) *Et h[ic] enim pro minimo est, ut a te[bi] judicet: qui autem iudicat me, Dein[us] est.* Каквije ово танкомуност памети! Најпосл, вали даје учинити један словик, е) којега сјело нечеше сједит носит евангелие, којега уша сјатиче риц боксу по свечну љуту, којега језик наслјдоваче љутост, и ноге тересање љунца. Каквije ово словик! каква душа! скоче скончест!

Ali, даје ови словици учини, којега перво циљ, и пјервa крипост да буде вира, јејт потрибна милошт боксантивна. Вече зна-те, и чулиште висе пута, даје си боксији фншашо снеба један пут, и спасен чулиш љут својом муком и смртјем, алије знаде, даје кадгод висе фншашо у свому кипу. Знаде се ништанемање, даје фншашо други пут за мочи добити себи Савија, хотије обратити, и учинити сво-ја носеника, и ћуд од одабранја прије свима народом. Тко неви-ди овдј од вас, и у овому првомају милошт боксантивни! И премда-је био Павао пронират овој милошти, није било време згодно за обратити, jerbo и ово исто време је био ненавидости, и срдесбе фншашоје с хитњом у Град Демашк за мочи онди oprati руке с кер-јом ученником Господином; није било које зламење, даби он хотио имати мир с Богом, и датије придобити од неба. Сасвимдим, д) *circumfusit eam lux de celo,* обистрага љутост из неба, једна љут-ост.

а) 1. Cor. 2. б) 1. Cor. 5. в) Оври, Јом. 3. de Iacob. Pauli.
д) Ап. 1. 9.

dlost, kojaga tako obeze, i smete, damu nedade vishe bitati, vec
che bacivshiga s-konja na zemlju, dademu cifti famo ove rics^{a)}:
Svile Sule etiam progeniš? Jafam Ihs. Ovoje bio jedan glas sve-
moguchega : Svaka rics jest jedna munja, jest jedan grom, jedna strila,
koja probija. Glas, kosit cifni svetomu Gerguru, daje prili-
čao onomu, s-koimche Ihs govoriti na sudnjemu dnevu za prido-
biti svit, i zaštidića od njegove zloche, i sagrihšenja. Ego sum
Ihsus, jafam Ihs, evo vidish i krix, i moje ranne, i ciovicfanstvo
za tebe uzeto, koje ti nechesh da poznades, i da ljubish. Jafam
Ihs, hochu da budes moj Sule, pridajše, hochu da bades moj.
Shto mishlite, da ucfni onda Pavao, kakvolije bilo pervo njego-
vo dillo ? Vira. Da Pavao nebude virovao, daje ono Ihs, koi-
mu govoriti, da nebude virovao onima ricsma, kojece cstu od Hu-
fa, nebi bio rekao : Gospodire ! shto hochesh, da ucfsim? Ali jerboje
virovao, zato i roče odmah. Domine, quid me vis facere? Kano
daje hono rechi : virujem moj Gospodine, dasi ti Ihs, virujem,
dasi ti czeo na sebe nashe ciovicfanstvo, i za nashe spasenje na kri-
xu prihien umro, virujem, i zato Gospodine evo pripravarsam,
shto hochesh, da cfinim? I na ovi način, od ove perve kripa-
ti kano od vrilla iztekoshe ofstale neizbrojene, kakose ocftio vidi-
ti moxe, kolikue posli viru imao, i kolikoje za istu viru trudio,
daje tolika cudefah ucfnju, toliko duše obratio, vojevao pro-
tiva Cifatom, i krivoхoxcem, protiva Kraljem i Cesarom : ishzo-
je cak do vrara Areopaga za zaštidića one mudrace, i naravzuan-
ce, a najposli u pol Rima za pripovidati ovi viru, premdaje ondi
bio Cesar jedan Nero.

Ako dakle jedno dillo ovih dviju Apostola je toliko vi-
ko, i od tolikoga zaštuxenja, da se izdrizi nemoxe, tkoche izpi-
fati ofstale njove kripoffi skoimalu naktijeni bili? Zaresi toga ofla-
vljam govoriti od njove poniznosti, skojoni Petar izpovida sebe
grihšnika glafom velikim govoreći b): Odslipi od mene Gospodine,
jer tu grihšnik jesam; a Pavao sebe naziva načinjući iz medju svilu
Apostolab, i izpovida svoje gruhe svemu dojdudherenu Ivitu ocftio,
kada veli c): progomilim Cerkev boxja. Ostavljam govoriti od njio-
ve hubavi prama Bogu, i iskernjemu, s-kojom pervi zadovoljioje
onomu trojemu zašajanju, kadaje na tri pitanja Isusa odgovorio: Ga-
spodine ti snash, dace Iuhin: a dragi xelioje sveudilj razstatife ti-
jam,

a) Act. c. 9.

b) Luc. 5.

c) 1. Cor. 15.

jom, i biti s Isuom, kojega im u svojima kajigama dvi stotine, i ceterdeset patah imenovao je, i toliko u svomu sercu prisustvo imao; a ljubav prava iskernjem bilje tolika, da je svima hotio sluxiti, i svekolike učinili a): omnia omnia factas, ut nunc facerem saluos. Ostavljam govoriti od njegova borenja, i terpljenja, gdi Petar toliko se borio Simonom Čarovnikom, tolika pridobitja vesirija prie u Antiochii, a posli u Rimu. podnio tolke negbe, i sušćire najprije od Hiruda stavljene u tavnici, a posli od Cesara Nerora u Ragu. A Pavac, mogu rechi, da biog pogibio od pogibili, strah od straha, mogu rechi, da nije bilo zlo s kojim se on nije borio, kervelje, progonitelji, djavli, varovite braće, nenavidni priatelji, rike, more, razbojnici, znie, i ostala svakoverzna zlab ješu na njega udatala, i strjineće borila. Ostavljam, velim, iva ova, i ostala neizbrojena slavna njiova dillah, famo veliki na svetih moga govorenja, da su obadvajajući pol Riva svojom krvjom potverdili onu viru, koju su učili, i proglašili po svitu, a otobito u Riju, gdje bilo gajizdo od kriyobogoshtvja. I to Petar davštice pribiti na krix, ali tako, dama glava bude na kriku ondi, gđisu bile noge njegova ljubeznila Meshtra; a Pavao prigušivši pod macs glavu, koja odšicena učinilaje tri skoka, i svaki put zazvala, i izgovorile Ime Isus. Vridno je dačje, da jedan jest na dešinu *etc.*

Srchan čakle ješti ti glavni Gradu Ritski, koji poštujuš te liko blago, i sanjimje slavish kano glava svim pravovirnih; ali i vi frichni cesafni varoshapi, koji odabralte za vash štit, za vash branitelje, i odvittike ova dva Principa, dva temelja, i dva Rupa svete Cerkve, i koji svaku godinu na poshterje njovo ukazujuće vashe bogoljubstvo prikazujuć Bogu privikomu po rukuh njiovi vashe molitve. Megju to ono, slobobi za nas svekolike najbolje bilo, jest ovo, da, kada veche do sada učinili nismo izverftito dillo vire, učinimo barem u napridak, jerbo ovo dillo vucse za fabom mloge druge kriposti. Koi učini jedno dillo prave vire, i rekne s Petrom Isusu: Tisi Kerft sin Boga xivoga, jeli moguche, daga viruje ſua bojkega, a dama nesluchi, i daga neljubi? Učinimo učinimo, Kerfjani! derximo nashu viru, cihvajmo nashu viru, i po nashoj viri upravimo nasha dillovanja; jerbo vira brez dobri dillah mer-

a) i. Cer. 9.

mertvaje. Ovo da mi zadobiti moxemo po miloserdju Bozjem, utecinaose danashnjima SS. Apostolom Petru, i Paulu, da oni za nas mole za mochi nas objaslati, i pokripti u nashoj viri protiva svakomu progonistvu, da tako xivuchi u pravoj, i tverdoj viri do nashe smerti, ista nasha vira spasi nas, i otvoru nam vrata Kraljevstva nebeskoga . . .

Ključne nedopada ovo receno kratko zateršenje pridike, neka same ovo drugo, koje sledi, i kojef je u drugo trinice nase moxe, kada tko nase govoriti zaka od vira.

Sada SS. R. hotjobi ja upitati svekolike Kerstjane Katolike, illi, da svaki vjesta sebe istoga, takvaje nasha vira? Kakvaje vira nasha, koju smo izpovidili na fjetoru Kerstjenje, i izpovidamo dobivši razum teliko vecne godinah? Virtujemoli mi Bogu, virujemoli Evangeliu, virujemoli Cerkvi? Ako virujemo, zaštote onako neizdano, zašto neixivimo? Shto ako nevirujemo Bogu, nevirujemo Evangeliu, nevirujemo Cerkvi, jerbo tako neixivimo, komučemo mi vitovati drugomu, što ne jednomu kervolii, koji nas fili, jednomu izdaici, koinas ubija, jednomu laxcu, koji nas varat? a) *Nisi credas inimico tuo in exercitu,* veli Duh sveti, nemoj virovati neprijatelju tvomu vrake. A kolje to nashi neprijatelji ako ne svi, tlo, i djevao? O tlo, o naravi poroshena, o povrdo, o slabosti, o tugo, i nevjilo clobicljanska, koja se tako lajno pridaže izpraznosti, i prolazečoj nassladnosti, a zaslipljujesh sebe, i odbacujesh ono, shtotija korilno, i spafonosno! Nevirujesh onomu, koji obecchaje, i otvara nebo, a virujesh onomu, koji zatvara. Nevirujesh onomu, koitise od ljubavi priti s paklom, a virujesh onomu, koite fili, i vecse u njega. Virujesh clobiku s-konadičem papira, koji daje pet na llo, a nevirujesh Bogu, koji ti placha floratu na pet. Virujesh clobiku, koji pruxi u ruku malo trebara, pakte porobi od tvoga poshtenja, i twojuti ubija dushu, a nevirujesh onomu, koji daje neizmerno blago, i hoche dati učesni dushu uvik frichnu u Kraljevstvu nebeskomu. Virujesh onome, koitile klanja, i slaxe, sumo da moxe dobiti ono, jesimbi zaštitio porusienu svoju narav, i xelje, a nevirujesh onomu, kojiye dao řebe istoga za tebe, i umre na derveru krixa . . .

Takvaje nasha slipoča, takvaje nasha budalaština, takvaje nasha zločina, i opacina: b) *Credidit Abraham Deo, et reputatus est*

ili ad iugum. Virovanje Abram Bogu, i onda to pervo postao je pravedan. Nije dosta virovati u Boga, virovati u evangelie, virovati u Cerkvu, veche valja takojje virovati Bogu, shto je rekao, virovati evangeliju, shto pripovida, virovati Cerkvi, shto uči; jerbo koi ovako nevireje, jest u pogibili, da neće najposli virovati ni Boga, ni Evangelie, ni Cerkvu. Eno vam toliko Kraljevstva, Derkave, i narodi na stari polunočnoj u Europi, illi fajvini izgubiti, illi sveche strane omachuti s-nevirtvom; i onisu bili Katolici, kano i mi, i onisu cyali u svetoj viri, kano i mi, i onju dali Cerkvi mlaže, i velike svetce: pak zashto mislite, da su odpali od Cerkve, i od prave vire, koja sama istinu uči? Neka kakvu njivoj voje i njivoj meshtri Loter, Calvin, i ostali drugi, koisui povukli za sobom po putu vikovicsnoga izgubljenja. I onisu virovali u Boga, virovali u evangelie, virovali u Cerkvu, ali jerbo nisu virovali Boga, nisu virovali evangeliju, nisu virovali Cerkvi, Šada nevireju ni evangeline, ni Cerkvu. Dalilise brez uzde na zloche, na svakoverstne grube, i jerbo nisu hotili izpovidati, odbacilisu sveti Sakramenat izpovidi. Pustilisue kano xivine nerazlopite na smrad, na gajlušt, na bludnost, i jerbo nisu hotili uzderhati, i biti cisti, odbacilisu cistochu. Dalilise na nasladjenja tlesna, i na proxderlost, i jerbo nisu hotili biti trizni, odbacilisu sveti post i pokoru. Slicilisu u svemu sloboštinau, i razpushtanje xivota, i jerbo nisu hotili ciniti dobro, odbacilisu dobra dilla. Najposli, oslavivši zapovidi Božje kano pravovirni, i zapovidi naravne kano ljudi, učincilisu feki jedan zakon, koga oni zovu zakon, u komuse viruje ono, shto tko hoče, i čfrise ono, shto hoče porušena narav, i xelja. Koja, i kakva vira mogla je užderhati među ovakvima xivinama? Nevarajmo da kile SS. R. nevarajmo, virujmo Bogu, virujmo evangeliju, virujmo Cerkvi; jerbo pogibio, da redojdemo na tu, da nevinjemo ni Boga, ni evangelie, ni Cerkvu. Nišam ja, koi ovo govorim, jest Iveti Pavao. I govorio je Pavao s-Timotheom, koje bio mnogo bolji Kerstjanin nego mi, i kojega vira blije rulogu vecha nego naša. Bio je Timotheo učenik Apostola, i toliko je napridovao u svetoj viti, daga sveti Pavao na posetku knjige imenuje, poljubljenim sinom u svetoj viri. Bio je toliko sveta xivota, daje imao objavljenja nebeska, i fajvintim oči veliki Meshtar Pavao, ovakoga u knjizi svojoj nagovara, i ponukuje: a) *Commando tibi fili Timothae Sc. Ti-*

180-

motheo sinko moj, jati priporučujem, daše neuzdash u twoja objavljenja, pak da oslavish dobro xiviti, nosi uvik u tvomu serdu sjeđinju dobro dushno spoznanje s-virom, i viru dobrim dushnim spoznanjem; jerbo zalogi još lada u pocetku svete Cerkve za ovo nemarechi, jesuše fiermoglavili, i odpali od svete vire. Ovo, shto Pavao Timotheus, ja vam i govorim, da ne izigjete iz Cerkve brez nauka. Čuvajte viru Kerstjani, čuvajte viru, virejte Bogu, virejte Evangeliu, virejte Cerkvi, i polak vire vash xivot upravite; da tako kano pravi novi svete Cerkve Katolicanske do smerti moxete xiviti, a posli zajedno SS. Apostolom Petrom, i Pavlom u nebesih lice boxanstveno uvik uxivati . . .

NA POHODJENJE B. DIVICE MARIE PERVO.

Introxit in domum Zacharie, repletæ est spiritu sancto Elizabeth, exultavit infans in utero. Luc. 1.

Blagosovljena budi uvik, i fahljena neizmirna ljubav Spasitelja našeg Isusa, koji kano od jedne strile taknut s-milloferćjem prana bolesnomu pokolenju clobicanskemu, snishaoje iz visine nebeske, da ga pohodi, za doriti njegovomu zlu, i bolesti zgodni lik, i ozdravljenje. Uvik, ksdigod nam u panet dojde oni toliko stricni čas, moralibimo od ljubavi, i veseљa fra romiti, spomenuvšiše skolikiru dobrih vremenitina, i vikovicsnima jeft nas u ovomu svomu pohodjenju nadario. Doshaoje, veli sveti Bernardo, a) likar k-bolesnima, i jestji ozdravio: put k-bludečima, i jestji na dobri pravac doveo: Odkupitelj suxnjima, i jestji od srecxirah oslobođio: doshaoje xivot k-mertvima, i jestji uzkrisio. Ali shto? ako ja na danashnje otajstvo moja mishljenja okrenem, prilicsnu ljubav vidim u privelikoj Divici nashoj Mariji, koju ona učini Zakariji, Ivanu, i Elizabeti. Vidim, gdi na priliku tvega fina ide s-velikom hitnjom po.

a) *Serm de pacifit.*

pohoditi poshtene roditelje Ivara, no sechi njima svojim pohodjenjem prilicna dobrocinstva onima, kojace ihus donio pokolenju clevicanskemu. Onda, kadaje sin boxanitveni ihishao sveba, i doshao knamu, tri narje dobrocinstva etobita donio: poshtovao je, i shtimao nasau clevicansku narav, buduch daje na sebe uzeo ihu putt i tlo od nashe naravi: napunije s velejem nashe dusbe, buduchife izpunile nashe xelje: i pomirio nasje s Otcem nebeskim zadofci ecclisivii za nashe grike. A Divica? a Divica takojer odrashavshi danas iz Nazareta u Ebron poshtovalje kucu Zakarie: napunilaje s velejem Elisabethu: i donilaje posvetjenje Ivanu Kerstitelju u utrobi matere svoje. Svekoliko ovo vadim iz danashnjeg evangelia.

Ss. B. akoje ovo pohodjenje Divice toliko prilicno pohodjenju sina njezina, istinito dobroje, i pravedno, daste i vi doshli pohoditi nju u ovomu kipu, i danashnju svetkovinu na slavu Boga, i ove Divice posvetiti. Meglito, dok ja ukaxem dobrocinstva njezinoga pohodjenja, imajte uzterpljenje, i pomaju mene slushati, a ja pocisam.

Pervo dobrocinstvo, i korist, knjuje sin boxji svojim pohodenjem nami donio jest, shtoje uzeo na sebe ihu putt, i tlo naravi nashe. Nije uzeo, da govorim svetim Paulom a), nije uzeo na sebe narav angjeosku, premako tlogu plenebitiu, i zlogo izverilitu, vecheje uzeo narav clevicansku frilazechu od Abrama, i njegova kolina, da pravedno rechi moxemo s-Haimom b): daje oa s-otim dignuo s nas framotu nashu, uzdignuvши nashe pleme na toliko velicanstvo i slavu; jerbo kolikoje prisila nasha narav ravnja i ravnja, tolikoje posli postala svitla, i plemenita, kadafele dostojno iti Bog shnjome sjediniti. Ne drugacije od finika mati njegova, buduch daje ovakvo isto dobrocinstvo svojim pohodjenjem donila kuchi starca Zakarie, poshtovalje, profvitila, i uplenenitila vishu, nego od kogam dragu Kralja, i Cesara kojagod kucha, gdibi za niko vrime pribivali.

Iftina jest, daje ovo posatenje bilo opcheno i drugima krovima, pod koimaje ova Divica svoje dneve provodila sad xalofine, sad opet velele. Nishtanemanje velikaje razlicnost megu jedinim, i drugima. Pribivalje Maria u Cerkvi Jerusalimskoj, gdise je uderxaval do svoga zarucenja s Josipom: pribivalje u shpilji Betlem-

a) Hebr. 2. b) Iza. 4.

Iverskoj, gdje porodila Sositelja: pribivalje u kuchi Egypta, kadaje morsla bixati, za mæcki ukloniti svoje drago cledo od protivnika Hirudova; ali shto? Kadaje pribiva u Cerkvi Jeruzolimskoj, jest onda nije bila proglašta, čaje mati boxja: kadaje pribivala u shpilji Betlemskoj, ondje famo bila mati boxja: a kadaje pribivala u kuchi Egypta, onda s veche bila porodila ciovika Božga. Ali mnogo vishu izverilitost imala je ona onda, kadaje Šavila sveće divičarske roge u kuchu slarta Zakarie; jerbo buduchi nefeha s boxanslverim Sinom, osim shto je prikazivala mater, jest bila jedan ishi kip ivojim sinom, kogaje u svomu krilu nosila, i buduchi Bog smajome na drugi mistih bio na tri nečlana, to jeft po bivstvu, po mogućnosti, i po sadafstanju, ovdje bio i na četvrti clobiti nacini po ujednošti, buduch, da je bio ono isto, shto crna, veli S. Petar Damiani c). Quia item est, quod tunc. Dobroje poznala ovoliko veliko poshtenje uskinito ivojoi kucu Elizabeta, i zaradi toga kano izvan sebe otušavši od čuda zavajila: kakoko to, i shtoje to, shto mi fada vidimo? mati Gospodina u nesku fizomanski kuche dolazi? Oh odtuda ovolika fricha rari, da mati Sira boxanslvenoga, koga u svomu krilu nosi, punna milofli, punna Božga, da ras u nasboj priproslitoj kuchi pchodi? Kaknchemo zafaliti, i kadachemo mi frichu imati, da inoxemo njej ovakvo poshtenje uskinuti? Uskinito nikada.

Premakose ovdje, i sovim nije ivershilo svekoliko poshtenje, kojeje Divica svojim pchodenjem donila u kuche Zakarie. Ona, kada funkc unde u oni obruci nebeski, pak fada u jednoj, fada u drugoj kuchi od onu dvanajst zlamenjih nebeskih uzderxlič, svekol pozlačuje svojom svilostjom, razsipa svrda odlivajuće zrake ivoje kripotli, i posli toga liva iverku zemlje svoja dobrosinjstva. Ovakto Divica Marija, nezadovođena famo pribivati u kuchi Zakarie, veche svojima izverlitostima i kripotlima jest svekoliku kuchu, i svekolike ukuchane na bogoljubstvo, na shtovanje, na svetost, i na ljubav boxju uxegla. Tako kano, da reknet, i rjezin Sin Ies, b) hotioje hodati iz jedne Derxave u drugu, veli Nazianzen, iz jednoga Grada, i Kastella u drugi, fada nahodechise u Palestini, fada opet prolazechi, i pribivajući u Kudii, da tako prominjujuchi više mistih, više mistih posveti. Ovakto Maria, kakovo naredilo providjenje boxanslveno, otishavši iz Nazareta u Ebron priko pla-

ДР

a) Sermon de matre. b) Comment, in Matt.

nizah po putu dosadljivu, i nepodobnu da može ond. svojim večanjem, i svojim svetim izgledom sve kucha, i svekolike skuchaće svega rođaka ih polvetiti.

I oh koliko trčnom zgodom izvershilaje ona ovo naredjeće priviškoga! odmahje priboratila ona kucha u jedno pribivalište Duha svetoga, u jednu goftonice nebeskoga Grada Sion, i svi bishu nadareni duhom Gospodinovim. Možemo mi lašno ovo razumiti iz one pisme, kojuje izpisala privelika ova Divica, kadje zapivala: *Uzvečnjaj dušu moju Gospodina; i usredavaju da mri u Božjoj Spasitelji mojim!* Jer je pogledao na ponizost sljubenice svoje, i evo zatadi toga blaxenue mene rechi tvi narodi. Nijesu ovakva psalma clula od vikovai, veli iveti Toma od Villanova; a) jerbo premakole shtre, daju nikle kripofne Golpoje pivali feble boxaniljene, i Debora na pridobitju Sisare, i Judita na invladanja Holoferna, i leftra Moysie, kadaju Farau u more utopljen bio, i Anna, kadaje prikazala Gospodinu sinu svoga Samuela; faszintum, i poradi dostojanstva rečih, i poradi plementnosti izgovaranja, i poradi veličanstva, koje se u pismi zaderžaje, pisma Divice Marie od svih drugi pisamah jest mnogo više uzdiglaše, i svekolike nadvisila. O trčna obitili, i trčna kucha starca Zekarie! Ova famo moxese slaviti, i rech: dachele svi narodi uyoj radovati, i nju blaxenu nazvati poradi toliko velike trčhe, kojuje imala; ali osobitim nacijonom bilaje trčna Elifabeta, koja je napunjenja bila Duhom svetim. *Repleta est Spriritu sancto Elizabet.*

Ne zato SS. B. kano da Elifabeta nije imala Duha svetoga po milosti posvechujuchoj prie ovoga pohodjenja Divice, bila je ona i prie, i u milosti, i u ljubavi: b) biiale i prie Cerkva xiva, kako veli Apostol; i kakose vidi oscito iz evangelia, hodilaje po putu pravednosti zajedno svojim mužem. Dva biera u jednoj istoj shkoljki zalivara od jedne iste rose nebeske: dva Ilijana od jednake biline, i iz jednoga istoga bufa: dva Kerubira jednakim imajući okrenuta lica k-pristolju od milostih: c) *Eram amio jaſti ante Deum.* I kakogod, veli sveti Ivan Zlatoust, d) po zavezaniju vincicaju nišu imali nego jedno silo, tako po crku ljubavi nisu imali nego jedan dah k-Bogu okrenut. Nishtanemanje, akosu darovi nebeski tverhu Elifabete prie pohodjenaja Marie kapali, posli kakojuje Maria pohodila

a) *Con. de uig. virg.* b) a, Cor. 9. c) *Lac. 1.* d) *Comment. in Matt.*

dila jeftiće izili kano najrođnja kisha u dušu hjeretu. Ondaje zadržala mlogo vechu virus, i mlogo bistve po poznsju svoga Svetitelja, i zaradi toga jeftiće mlogo vechma, i uxganje Ijubila.

Tkoje sada, kojim razao fricu zgodu itarca onoga Obededona, kadaje vidio pod svoj krov enilazin onu boxanslvenu Korabiju s obilnošnjom darovah, i blagoslovah? Jedvaše ukazala u njegovoju kuchi, i cvo očmahije posela kano rodna kisha živati darove nebeske sverhu svu, i Gospodar, i sluge, i mlađi, i starci, i domači, i izvanski, svisu bili blagosloviti. Ovu fricu Obededona je ovdi famo spominjam kakeno jedan pridgleđ, za nečchi razlozititi sverhu one friche, kojuje imala Elisabeta od pohodjenja Divice Marije. Korabija prava, i xiva, nojechi u krilu svoru, da porodi svitu popravitelja, i Spasitelja svita, tko nevidi kolike osobite, i kolike obilne milostih nije dorila, i izila u Elisabetu? Njezin razum, njezino serdeće, i desna, i frakolika čucherjaj tila, tolilikou uzdignuta bila u nvoj zgodji, i tako, da veče ne kano na zemlji, negoli kano u nebesih xivilaje. Svakolika zanesena u Bogu; i vakuolika u promišljaju privisokog osnajlja uputjenja Šina boxjega; i tvakolika promišljajuchi neizrecenou ljubav Bogu svoga, i tvoga Spasitelja, nije mogla učiniti, da nezavapie: Oh Gospodine, nash prvi oki gospodaru, kolikoje čudnovato Ime tvoje po fvoj shirokoj zemlji! Prenakoje Veličanstvo tvoje uzdigloše sverhu nebesah, salvintim penklostište toliko, daši kranu na zemlju doshao. Shtoje ciovik, koga toliko shumesh? i shtoje sin ciovika, daga ti pohodish? Nije zar dođa, shtosiga učinio malo manjega od angjelash, shtosiga okrunio poshtenjem, i slavom, shtosiga učinio gospodarom sverhu dilish rekuh tvoji, i podložljom, i gladah na poljih, i ptice u zraku, i ribe u vodah, veče josa uzinash na sebe nazav ciovika, i shnjorše sjedinjuješti? Ah Gospodire! nemoći sveršiti, da svejednako negovorim: kolikoje čudnovato ime tvoje po svermu okrugu zemlje!

Onda, kada je bio sveti starac Simeon imao trudu, da zagerli, i primi na svoje ruke svoga Spasitelja Isusa, takođe uskripila u njemu radoš, i veselje, damuje srce njegovo kanoti plivalo od dragosti, odkuda i rekao je Golgodinu, da veče nemari xiviti, da ga pusti zatvoriti oči svoje, i svoje dneve u miru; jerbo video spasenje Israela. Tačno, zavario je on, uzmiter svakolika zemaljska iz prid očiju, budalaštine od veličanstva, i tashtini ovoga svica, jerbo budući veče dasam video Odkupitelja moga, nechu više

više da viđim ishta cefovlješanskoga, niti umerloga, niti zemaljskoga. Ovako cfinimile, dalege dozgđilo Elisabeti, kadaje fricu dobila, da ima u svojoj vlastitoj kuchi onu, koja je blagošovljena iz mogu svih ksenih, i oni blagolovljeni plod rjezire utrobe. Keliže, da se može razstati sovim svitom, i u mre počinuti, fahle da juci providjenja bošnjemu, i blagoslovajući oni dan, kadje rođala, i opet ovi drugi, kadaje dočekala, da može viđiti okom od vire Ivoga Spahije.

Evo Še. B. kakoje bila poshtovanja kucha Zakarie, i kako je bila napunjena Dubom svetim Elizabetom. Ostajem još ukazati treće dobročinstvo, koje Maria svojim pohodjerjem učini Ivanu. Ovo tretje dobročinstvo Divice Marije jest kakono sverha, i kružna njezina putovanja, i pohodjenja. *Exaltatio virginis in utero.* Uzrok olobiti, zatadi kogaje Sia boxanstvenoga Oca s-ača faishao, i na ſebe uzeo nashe čovječanstvo jest ovi, da puniri Boxanstvo, koje po sagrihšenju naslidnijih Adamovi pogardjeno bilo, i da očisti ſiuove Adama od one mache, s-kojomu po prikernjenju zapovidi boxje ohlatiti bili. Reci mu kanoti, da Sia boxji nije imao mira, doklegndje glečao čovika neprijatelja boxjega, i kano da nije mogao zadosti slavan biti, ačo čovika nepomiri s Bogom, i akoži neuchini diomika one onamo gori slave nebeske. Ovačvu sladku i milosrđivu carav, za učiniti dobročinstvo čoviku, inačije i Maria; očekija jedvaže razumila od puštanoga angjela, daje Elisabeti sjednim ſnečichom noſeča, odmahje uſtala, i na put se dilla hitnjom, da može povesti Ivana u utrobi matere svoje.

Bioje Ivan onda zamotan, i zavijer u opchencj onoj herpi od opacnosti, i porušenja, odkudale svi ljudi izvadijeni. nijedna ljudi nijega razlučivala od ostali sinova Adamovi, i mogao je reči, kano i ostali ljudi, da je nascio smrt u onoj istoj utrobi, kojamu je davala život. Ali kakoje Divica Maria doshi, i pozdravila Elisabetu, odmah u onomu istomu času uzradovašeje u utrobi, u onomu istomu času očistite bio od griha iztocnoga, i ulivenaje bila u dasnu njegovu milost posvečujuča. Ono pozdravljenje imalo je kripost kershtena za pomeriti grin iztacni, i za dati milost posvečujuču onomu dićelcu, na takvi način, da kakogod se Bog

^{a)} Carl. Tiet. in c. a. Luc. secund 117.

Bog u dragima Sakramenitih sluxi s-ricsma, koje izgovaraju i jadi, koju sluhbenici, i uzdixe rjove ricsi na toliku kripost, da uzrokuju, i tvore milost u onomu, koji ille Sakamente prima; tako ricsi, koje je izrekla Divica pozdravljajuchi svoju rodicu, jesu bile osudnovenim nacisnom uzcignute, da skupnodilloju posvechenje Ivana u onomu istom cefalu, kadašu od matere njegove clevene bice.

I ovdi fada, i u ovome mi viditi moxemo, daje Ivan primio od Marie dobrocesinstvo i ljubav prilicnu onoj, kojuje primilo od keberi Faraua istom rođeno cledo Moyfia. Lexaoje Moyfia u jedicij ikosarici od rogoxe ucisnjenoj na nacis kolivke, i ondi zatvoren puštije bio u potok Nil, i ostaviti da plovi na Irichu, i zgodu kakvamu drago bila one vode; kada evo vidivshi onu košaticu plivati kehi Kraljeva, zapovidi jednoj od svoji divojakah daju uhvatiti, i otvorivshiu vidi lexeche plemenito ditesce, u koje je toliko zeljbi, da premakoje Otar rjezin nemilla zapovid izdao, daše stope u oni potok Iva dica musika rođena od Xudinjinjah, salvintim onaje njega uzela za svoga fincicha. Ne drugacije dugodilosje s-Ivanot Kerstiteljom. Bioje Ivan, i stajao je pungebelsja, kano plivajući na onome opchenomu potopu griba iztocnoga, u komušu stopljeni porad griba pervoga Ocea fvi narodis; kada evo Maria ganuta na poxalovanje izvadilagaje svojom ljubeznivom rekom, i ocfistivshiga od iztocne mache prinsiga za svoga fincicha.

Megjuto, nevalim ja, daje posvecherje Ivana bilo fasvine, i oslobidi racisnom dillo Marie, buduch, da fvi znamo, da ovo niko drugi ucisniti nemoxe osim sama Boga, kojje Gospodar od milostih: veche velmi, Maria je podpomogla i skupnodillovala, glas rjezin sladki, i pričpo lice bilafu kano orudje, da rekem ovako, od osudnovočoga posvechenja Ivanova. Moguchstvo Husa, veli sveti Gergur osudotvorni, a) mogucnictvo Husa jest bilo pervi, i oslobiti uzrok, a glas Divice Marie jest bio jedan pozlachenii xlibich po komuje Ilos csmio techi onu vodu xivota vikoviesnoga u dusbu Ivana. Recimo dašte svetim Bonaventurom, b) da kada je Divica pozdravila Elifabetu, nije bilo od xeje neplodne ovo njezino pozdravljenje, kadaoj je molila mir, i blagofov od Golpodicina, vecheje bilo od jedne vridnosti mochne, i kripoinc davši milost, i spašenje fincicha, kogaje u utrobi svojoj nosila.

Evo

Evo viditeli Šada, kolikaje dobročinſtvah učinila Divica Maria svojim pohtodjenjem. Poshtovanje bila kucha Zakarie: napunjena je Elifabeta Duhom svetim; i povečenje bio Ivan a utrobi matere svoje. Ali nemislite vi, daje Šada ruka Gospodinova uztegnuta, illi, daſu Šada Ius, i njegova pravda nati manje blagodarji, i dobroſtivi, negoſu bili onda; jerbo daſu sve kuche Kerſljanſke tako dobro i sveto uredite, kakvaje bila kucha Elifabete i Zakarie, oh kolikobi putah bile pohtodjene od Iusa, i Marie! Ali gdiſu Šada takve matere, koibi provodili život pričesau xivote roditelja Ivašovi? Gdiſu Šada takva dica priprota, i cista, kakvije bio Ivan? i gdiſu Šada ukučhani, koibi sveto, i bogoliubno xivili, kakoſu xivili ukučhani Zakarie? . . . Nije da klete Šada manje dobroſtiv Gospodin, nitije manje dobroſtiva Divica Maria za učiniti nati dobro, veche ako nas nepohode svojom milostjom, i svojim blagoſovom, mismo tzrok; jerbo ne xivimo onako, kakobismo xiviti morali. Xivimo dokle, Kerſljanji moji, xivimo Kerſljanſki, i da xiviti Kerſljanſki moxemo, molimo privilekta našu Divicu, kojaſe fridovavnica medju Šinom svojim, i nami, da nam izmoli milost, da xiviti moxemo mirno, sveto, i bogoliubno u naši kuchali, i da nam blagoſovi naše kuche, da tako xivuchi posli ovoga kratkoga, i umerloga xivota dojti moxemo u kuchu vikovicsnu slave, i domovine blaxenih . . .

NA POHODJENJE B. DIVICE MARIE DRUGO.

Exurgens Maria abit in montana. Luc. 1.

Dogajaj nikada nečuven: Štar nikad nevidjenu vidile Štu na dan danasni planine ore višoke Xudinske; Štar velim, od kojeg se doſta; i mlogo misliti, fudit, i govoriti moxe: gdi jedna riladjana divica, u najlipšemu, i najplemenidemu cvitu svoje mladosti, prikrasna, i pribila lica, cista, i uzorita ſtruka, lipa kano misec, odaobražana kano funce: tunica kano jedna od Jerika, i brez tenuja rukica: u dnevnih svoji najposhtenija, i od svih kekerih Sionski najkro.

krotka: na dvoru i lokacijama malo, ili nikada vidjena: viske običajna govoriti s Angjeli rebeskih; negoli s ljudima umerlima na zemlji; ova divica velum, toliko lica, toliko plemenita, toliko u-zorita uodilasce je na danashnji dan, fano sjednom službenicom svojom, ostaviti vlastitu svoju kucnu, i pribivanje, pak odslitise na put priko svjoku, i dosadljivi planinah Kraljevstva Xudinskoga, za moći doći u Ebron, mimo tiko zvano. I pozdraviti Elišabetu svoju rodicu. Shlobi svit lada mislio, shtolisi sudio od ovoga dosegaja? Kada isti Angjeli čudeće zapitivajući jedan drugoga: *Quis est ista, que ascendit de terra?* Koja je ova, koja užnodi iz padaće? Znadem je čobro, a i ſvikolici znati moxeno, da su ljudi na svitu osobito sadanjemu verlu berzi na fudjenje, a posli toga na ogovaranje; ali znudem takozjer, i usprame, da nitko evdi nije košti shtogod zlocella od ove priciste Divice saditi mogao; jerboje ova kchi Oca nebeskoga, zarecspica Duha svetoga, i mati Sira božansvenoga, koje danashnje putovanje jest ſvekoliko sveto, ſvekoliko blixeno, ſvekoliko upravljenje po Duhu svetom.

Uzrok dakle, i ſverbu danashnjega putovanja Divice, za danashnje moje govorjenje ja uzmim od mudroga Origena, i velim: *a) Heslinatix Maria, ut Joannem per fidem suam, quae in utero glorificatur, in utero matris sanctificaretur.* Hitilaje Maria, da Ivana po ſinu ſvetom, kogaje u utrobi nosila, u utrobi matere polveti, ovoche biti perva strana. *Et suam pro peccatoribus faciet curam.* I da ſvoja prama grishnikom učini, i ukaxe brige, ovoche biti strana druga moja govorjenja. Vi negujete imajte poniju &c.

Posli iakoje pricista Divica po Duhu ſvetom veche bila zascela, onako noſeča Štaon Božansvenim, oddililase je na pat priko oni mlogo dosadri planinah Xudinski, da moxe ponoditi, i pozdraviti Elišabetu, koja je posli duge neplodnosti onda veche sjednuin ſinefichom noſeča bila; ali putovaće, ne kažeći, veche hitechi. Hitilaje Divica, ali ne ſonom budalaſtom nagloſljom, i berzinom, skojom uike fadasbrejega vrimena idu na igru, i taſtinu ſvita, veche sjednom kripotnom tihoſtjom, krotkoſtjom, pameti i esuchenjih ſvi ſkupljenojim. Hitilaje Divica, jerboje i ſin njezin hitio, kogaje u utrobi nosila, da veche onda ukaxe xelju za spaſenje ljudih. Hitilaje Divica poradi velikoga veselja, skoimſeje ſerdce rjezino u Bogu ſvomu uzradovalo. Hitilaje najposli poradi Du-

Duha svetoga milosti, skojorje napunjena bila, da se Ivan po sinu svomu, kogaje u utrobi nosila, u utrobi matere svoje posveti. I on tkoje, koibi mogao prociniti, i izmiriti stricu zgodu, i zgodu, stricu svekolike obinili starca Zakarie onda, kadaje ova Divica stavila svoje divičarske noge na prag njegove kuche? Cisice, da su svikolici u zanesenju oftali od ovakve nezadane radoši, i daimje, kano rešavši plivalo serđce od veselja.

Oni strogoga zakona slavni Patriarke, i Proroci videčki sebe u černi tminah griba iztoscnoga i snerti vikovioša, cekalisa, xeljka, i uzdisala, jedabilimse veche kad god ukazati ona bila zora, da razviti ono tavo njičovo sasanstvo, u komušu od teško godinaš zatvoreni bili; i da mogu ova njuju materiju xelje, i uzdanje, i na dvoru ukazati, plachnim glasom vaspilišu k-nebesom govoréchi: O Iftoku, i jaſnost svitlosti vikovioša, i funkcije pravde! dođi veche jedan put, i profividi ras sideoče u tmnih. Savsim-tim premdala ovako uzdisali, i vaspili k-nebesom, imališu istina jeft, ali nisu imali tako berzo ova strica, koju na dan danashnjy imade Zakaria, Elifabeta, i Ivan. Zashtabo ukazale danas zlatna, i bila zora i za gore, ukazale funkcje od poldneva, ukazale Divice Marija, i dođe Elifabeti, a Iisus u utrobinu materu svoju noshen dođe k-lvanu: Maria Elifabetu zdvora sladko, i ljubaznivo pozdravlja, a Iisus, i Ivan u utrobi materini viduse, gledajuće, pozdravljajuće, i jedan drugoga, hochu da reknem: Iisus Ivana od griba iztoscnoga čisti, i polvečujuje. Ah! ondaže bilo onda, kadase ſvi napunili Duhom svetim: i posli kadaje starac Zakaria uxgan u ljubavi boxarfivenoj zapivao: *Elagofolij Gospodin Bog Israelski, jerboje pokodio, i učinio oskuđenje peku funga.* Ondaće bilo, kadaje Elifabeta svekolika očavštu izvan sebe, i svekolika zanesenja u Božu zapavila: odkuda to meni, da mati mogu Gospodina delazi k-men, da mati velikoga Mefje, koga u svojoj divičanskoj utrobi nosi, dolazi u moju krovashku kuchu? Ondaže najposli bilo, kadaje Ivan videčki tvoga Iisusa, i čuvši pozdravljenje Divice Marie, uzigrao od veselja u utrobi materu svujo: još nije rođen, a veče uzi-granjem govori: jošte ukazao nije, a veče pritiše: još vikati nemoxe, a veče po dillovanju čuješe: još nije na svitlosti izishao, a veče ukazuje funkcije: još nije vrime poroda, a veče hoche, da priterci: došao je, vesi, evo k-men oni, koji odrišuje, a što je stolim svezan u utrobi i izichicu, priterciju, i prijedrascu kamo trublja: Evo Jaganač Boxi, evo koji odrišuje,

iz odnima grhe svita. Čudešanu ovo Ss. B. i otajstvašu ovo da-nastinjega pohodjenja, i putovanja Divice.

Od ove bitne Divice za posvetiti Ivana imamo mi jednu pri-liku u pismu, a u Evangeliu shćeno potverdjenje. Vapisje, i zvao je zarucnik zarucnicu tri puta glatom velikim. a) *Veni de Libano, sponsa mea, veni de Libano, vesi.* Hodi od Libana, zaruc-nica moja, hodi od Libana, hodi. Zoveju, i zoveju da bitro do-jde, daće okruni, ne fano s-planinama, vecas i s-loxnicama lavo-vah, i risovah, tojest s-grishnicia. *Coronaberis de capite Amara, de vertice Sanir, et Hermon, de cibitis leonum, de montibus pardorum.* Liban, hoče rechi b) obilježje, veli sveti Gergur, i zlamejuje ker-shtenje s-kom Cerkva obilježe, i čisti duše od grihah po Duhu svecoru, i viri Isusa. Na ovi način Divica, jedvaje bio začet Odkupitelj Ivita u utrobi njezinoj. I evo većeju zove, i podtice, da ide s-bitnjom od Libana za kerstili, da rekneš ovako, Ivana; tojest za polvjetiti Duhom svetim, i virom Spasitelja jurve zacete. Ide Divica, i ide s-bitnjom, pozdravlja mater, i uzima plien od djava, napudriviši Ivaca Isuom, i Duhom svetim, kakoje veche angajo pridreka: c) *Eti Spiritus sancto regreditur adhuc ex aere maris suae.* Oh kolikoje brixna Divica Maria posvetiti ovo cseđo, i o-kruniti sebe novim malenim grishnikom! Oh kolikoje bitra pomno-chi, posvetiti, i izliciti grishnika svega Ivita! Ona za sve xeli, za sve dobiva spašuje, pacse, onaje isto spajanje: d) *Omnium salu-tem desideravi, quare post, obtinuit . . . unde ei mundi salus dicta est.* Ali ovoje bash ono, shtosam obećao ukazati u svrati drugoj mogu-go-vorenja.

I najprije velim, kakogod od sva njezina Isusa, tako i od ove Divice tečhie mora, daje njezino najmilije razkoshje vechati s-ludma; njezina ljubav prama nam je mlogo vecha od ljubavi one, koju ima prama njoj koimudrige njezin ljubitelj: njezina pet-sah, i divicsansko krilo jesu mlogo milostivia, negoli svi zajedno materah na svemu saitokomu Ivitu; Svakolika ljubav svim svetim, i Serafinah, izporedata s ljubavjom njezinom, jest kano jedna izkrica prama privelikoj vatri. Jedvaje imala sloboshtiu svoga srđca, daće poznade s-njezinima maternjina priciljima xeljana, i odmah je poznao svit ono priveliko njezino naravno prignutje prama ljudma. Hiljadu uzdizanja, hiljadu vrchokteljni molitvicah slalje vikovics-nome.

a) Cant. 4. b) In loc. cit. c) Luk. 2. d) Rich. a S. Viss. in Cant. 8.

nomu. Otcu, da berxe na zemlju dojde Odkupitelj svita, za spašenje ljudih. Odabranu posli toga, i navilite mati sina božanstvenoga, kogaje za devet mjeseci u svojoj divicsanskoj utrobi nosila, i posli porodivsloga za toliko godina sladko drushevo imala, tkoche karati, koliknje Lečav, i brige prama ljudna nosila? I na dan danaskinji, kadaje lutla polveciti Ivana, i onda, kadaje u Kari Gilee vina na piju nešta, podjomogluje, i zadobila, daće ono pomjankanje nadoknadi: i onda, kadaje blješchi pod kriksom zadobila spaljenje razbojniku na kriku propetomu; i fajvintim još onda nije bila proglašita, i nestuta nasla mati, kakoje posli učinila, kadajuće emirajuća na kriku Isus učinio mater Ivanovu, i nashu. Shto akoje posli frichni ovi učenik rekzo, dajeće od one ure uzeo za svoju, i Divicaće od onda za uvike ozela i njega, i nas za sveće, ne kano finove poslovljene, veche kano dasmojoi finovi po naravi.

Bože dobri! kolikoje ljubezniwa, i kolikoje bričljiva ova Divica za nas? Imali rukogod od proshlosti vrmena, i od sadashnjeg, koi kano pravi sin nebi imao misto u krili nežezinu? istinito nejma. Illi bio pogarin, illi krivoshtavnik, illi odmetnik illi grishnik, illi priprost illi raučan, illi bogat illi siromah, svi, i svih kolici imaju misto u nežezinu krili. Niti Debora izpisana po uživenju: *Mati u Israelu*. Niti Rebeka slavita od angjela, mati od dva velika puka: *duo gentes sunt in utero tuo*. Niti Eva recisena u Krjigi poroda: *Mati sru živučak*. Niti oni studenac u raju zemaljskomu, lipo nazvan od Ruperta, imenom persah dojniciski svekolike zemle, nisu zadcfni izpisati broj mlosbitva finovah, i kcherih, koje ona u svemu krila nosi. Imali koja ljubezniceft, i dobroštirovi, koju ova Divica nije učinila svojima: a) Daje iz svoju perši svoje divicsarsko mljiko fada svetomu Fulbertu Biskupu, i ozdravljava od vatrusotine; b) fada svetomu Bernardu, i od onda cestavljana za uvike ufa sladka; fada svetomu Dominiku u shumi Tolofanskoj na pole mertvomu, komu davshi svoje mljiko, dalamuje i novi život, i novo poslovljene, buduće daje postala i mati, i doika njegovu. Sama sebe kano rekavshii oplinjuće od svoga najmiliega cseca Isusa, c) i dajega u narucaj fada svetomu Anruvu od Padue, fada opet svetomu Stanislau svojitsa milima finovma.

Za-

a) Petr. Dam. 4, 6, ap. 20. b) Guili. Malmerb. in fajc. temp.

utira.

c) In

Zafahljuje svetomu Ildefonsu, a) shto je jedna knjiga pisa obranechi ujedino divicanstvo, i poklanjanu jednu bogato nakljetju planetu mihnu odicha. Povracha reku odlicenu svetomu Ivanu Damascenu, b) a drugomu mislaku jezik odlicen od nevirnikah, shto su oni o vu Divicu branili. Ozdravlja od jedne odurne, i doge grozni ce Jakuba Lajnez, kada je priopovidao, i branio njezino neoskriveno zacsetje. Ukazujele dragoljubra jednu noch, i ptignu jednoga Turcsina fuxna u Portugalju, da bude kerstjanin, famo zato, c) shto je on po zapovidi svoga Gospodara izkito cvitom jedan njezin domachi Ostar. Plaše u jednoj prilici prid jednom xenom iz Kanarie, shto ova jedna griz od zloche zatačala u svetoj izpovidi. d) Sidi kod uzglavlja jedne udovice umirajuće kripechi riju, i sjedim vitrilom ladechi &c.

Sada, imali dko, koji nebi izpovidio, i rekao, daje ona nemirna u dobroti, i milini serdca? Kakoju veche nazvao Eutimio: *incomparabile in beatitate, et beatitudine*. A sveti Bernardo one richi Salomonum: *fusla egi quasi natus mysterioris, njoj prilaze, buduch ona, kano jedna tergovacka lagia na moru ovoga svita, svik tergjavuchi, evikie gibajuchi, svik tercilechi tada ovamo, fada cramo za nashe dobro.* e) *Iust, redditus et Deum, ad traximus.* Imali kakvo dilo, imali kakva služba na svitu, da reknem ovako, koju ova Divica nije usmila za ljubav svoji sinevah, i kchetih? Hochetelu Mesatricu u sekoj versti? usilaje sbiti, i pifati blaxenu Ofannu iz Mantue josh divicistu; f) a blaxenog Elzeata način, kako valja Bogu moliti. g) Tomachi, i izpisiće muke pakleni Dofiteu, i usliniga xivota sveta. Daje lekciju, i uspi u izverštošma duhovnim svetog Ignatiju u Manresi. h) Poklanja mudrosti, i znaće svetomu Gergoru csudovornoma, Ruperto Opatu, Hermannu, Albertu Velikomu &c. i) Sjedim famo miloslivim pogledom jedne Ivoje prilike razverjuje teskochu u dvojenju vire jednomu Redovniku umirajućemu, i kripiga. Hochetelu opomeniteljicu? k) Kara oshtro poradi olke nagloxelej Katarinu Sesku: l) poradi nikoga malenoga pomirjavanja blaxenu Matildu: poradi drimanja u molirvi jednoga redovnika Cisterciu: m) i poradi zlohayosti u nje-

zb.

- a) Baron. an. 657. b) Jo. Petr. Hierac. in vit. S. Damus. Caſor l. 2.
 c. 4. Tripl. Cor. m. 3. c) Frans. Bene. in annal. d) Caſor.
 lib. 7. c. 2. e) Serm. 2. in fulo. f) Chron. Ord. g) In
 vit. S. Dojſt. h) Tripl. l. 2. de vir. illast. c. 189. i) F.
 Didac. in bīl. Arg. k) In vit. Cat. l) Caſor. l. 4. c. 40.
 m) Bīl. or. min.

zinoj službi Tomu od Kempis. Hochetelu likaricu? meče u usta blakenomu Hermannu tri zuba, a) koifmu od jakoga odšicanja bili izpalj; b) ruke same svojima rukama Renauda umirajućeg, i ozdravljava; c) tiski, i uzderjava svojim dotaknutjem do sadljivo tečenje poganske svetom Bernardu: d) Ucisi, i kazuje lik protiv bolesti ognjuštine: e) upravlja, i bistar crni tepav jezik Gasparu Sanktu, da može misnik biti, i pripovidati: f) tri pillule daje svetom Teodoru, daga oslobođi od otrove, kojemu nepriatelji popidi dali &c. Hochetelu službenicu na vishe nacitah? g) Sada vodi za ruku, i put kazuje u Loret jednoj xeni iz Markie: h) sada daje, i meče na glava Mandulini od Pazzis bilo maramu: i) Šada tare znoj bolesnom redovniku Rajmundu: k) Šada otvara tavnicu jednomu crfutinu na virus Kerislanskog obrachonoma: l) Šada u kora piva, i sveršuje Juternju svetu Felixom Reda Trinitarskogat m) Šada opet pomake svetu Katarinu Senesku, i crni od izkvarena braslina kruh najplemenitiji &c.

Toliko je ilina, da ova Divica u svacemu, i od svatogca ima žubav, i brigu od nas. Od njezini dobročinstvih možeće kandidi rechi ono, shtoje pišio sveti Ivan od cludefali Nešovi, da sav svit nebi bio zadofan, da uzderki tolike knjige, kolikobi bilo potribito za mochi sva upisati. Njezinoj blagodarnosti nijedno glavno, nijedan Kapital nije došao, osim samo oni boxanšteni; i to dobro za vas, jerbo, buduchi ono bogatstvo, i ona bezna boxanštena neizmirna, nikadaše izgrabitи nemoxe, drugacsje onabi veche do Šada; i velekoliko izgrabilia za nashe dobro. Toliko daje, i toliko poklanja. Svidocianstva od ovoga jesu toliske Cerkve po svetu shirokomu svitu Bogu na poshtene ove Divice uzidane: toliki Oltari za njezino poshtovanje uzdignuti: toliske prilike za njojse klanjati izmaljane: tolike sviche, i lampade na slavu Bogu, i njezino shtovanje uxexene: Iye ovo za zafunost od primijih milloftih, i dobročinstvija. Svagdi, ivagdi, i u svakomu miliu Divica Maria pruxa svoju blagodarnu ruku svojim ljubiteljom. I u Ofiku, i u Bistri, i u Judu, i u Luciu, i u Apatinu, i u Varadinu, ali i ovdi

u

- a) Sur. in vita. b) S. Ast. 3. p. 12. 23. c) Filib. Ab. 1. 1. c. 12.
 d) Hjel. B. V. de Chort. e) In comp. vita. f) Greg. Praeb.
 in vita. g) Peggi, pred. h) Vincent. Puccini. in vita. i)
 Poggi, cit. j) Ibid. k) In vita. m) Sur. in vita.

u Almashu, jerboće tako Bogu, i njoj dopada. Jabi ifinu rekao, kadbi rekao, da od vas, koifte ovdi, imade vas vishe, koifte po sebi poznali, illi u knjigi ove Cerkve shtili, illi od vashi starii kazivati cfuli, kakosuće oni ovdi zavitovali, i u ovomu kipu etekli Divici Marii, u mlogoverstvima bolestima, i kakosu milosu, i zdravje zadobili. Ja ifti, ja ifti, izpovidam ocfito, jerbo i pamtim, i satiošam u knjigi Cerkve, i cusošam vishe putih mani ovo kazivać od moji starii. Ja illi biošan nemochan, i biošem dite od ceftri godine tako nemochan, da nitišam shto jio, niti pić za nikoliko dana, osim kadkad nikoliko kapi vode probavio; kada evo uesitivši zavit moji roditelji, i doslavayshi Otac moj, da zavit izpuni pishice, prikazao je kakvi takvi siromasiski dar, i svoje molitvice ovdi u ovoj istoj Cerkvi prid ovim utim kipom Divice, pak vrativšile na dan danashnji, i doslavavši pishice kuchi, nije me kod kuche nashao, vecheje cuso, dusam usao, i veselo otishao s druge delicom u blixnu Kapelle svetoga Roka, da gledamo, kakofte klići ifta Cerkvica, i Oltar za futrasnju fverčkovinu Iv. Roka, ritušam vishe u postelju bolestan legao. Takoje bilo, i takofjeće famom dogodilo godine 1746. Sada, ja neznam shtobi, i kakobi rekao? Rečichu ono, shtoje odatra rekao Petar Damiani njezin ljubitelj, a) *Suo Domine, quia benignissima es, et amas nos amore in-eficiili.* Znađemo Gospojo nasha, dati najdobroslivia, i da nas ljubish ljubavjom nepridobivenom.

Ali framota nasha! jerbo na mislo shtobistvo morali iz svega serdca biti zafahlni, i spoznani prama njoj poradi toliki dobročinstvih, koja svaki dan primano, jesmo nezafahlni, i nespoznani. Kakvaće sada bogoljubštva i poshtovanja nasha prama ovcj Divice? Samo zdvora, lame rics, fama tashta obećanja, i lina sljedba. Drugo spoznanstvo, negoli od fami tashei ricsi, niskuje njezino branjene toliko opcheno, njezina ljubav toliko pravedna, i njezino odvjećovanje toliko stalno. Znađemo ivi, da spoznanstvo, kadaje pravo, i da ljubav, kadje ifinuta, cfini mloge stvari za zafahlost svemu dobročinitelju, kojefce dregomu nebi cfinile; a mi, koji izpovidamo, dafno sinovi Marie, i koji svaki dan primano toliku dobročinstviju po njezini rukuh, shtosno učinili na poshtenje ove Divice? O kolikosmo daleko, da slijedito izgled illi jednoga Stipana

na Kralja Marcxarskoga *a*), kojje sebe za slugu do svoje smerti prikazao Mariji; illi jednoga Biskupa i Mucenika Ivetoga Gerarda, kojje od svoje dobre volje davao, kakvemu dragu tkogod itvar od njega zaškao za ljubav Marie; illi jednoga Alexandra od Halea, kofije zavitovalo, da neće nikada zanikati koju stvar, koja bilo iskalg u Ime Marie; illi jednoga blaxenoga Teodora Cipeljara, koibi svake sabbote razdiljavao siromashom zadubinu od svega dobitka na poshtanje Marie. A zar nejma i drugi tipi načinak, skoima pravi ljubitelji nju poshtuju? Kano na priliku: njezine Svetkovine pravim bogoljubstvom posvetiti: njezine cerkvice, i oltare pohoditi: na njezine svetkovine izpovidatiše, i pricestiti: njezine prilike kititi, illi shto za Oltar njezin pokloniti: svaki dan aju skakvom kratkom molitvicom pozdraviti: u sabbatu od kakve jizbine uzderhati, illi u vecer krunici, litanie fajvima ukachanima moliti; osobito pak nju sliditi u kriposma: ona toliko crista, a mi toliko necristi: ona toliko ponizna, a mi toliko uzdignuti: ona toliko krotka, a mi toliko razzushteni: ona toliko milostiva, a mi toliko tverdi prama siromashom i potribitim. Clevajmo, Kerljani moji, clevajmo ovoliko moguchu nashu dobročiniteljicu, i odvitnicu, nije Bog nju na toliko dostojanstvo uzvistio, da svekoliko dobro po njezini rukuh nam dolazi, nego da i ljudi na zemlji nju shtimaju, i pročlajuju, kakoju shtimaju na nebesih Izpovidimo sultma, ali nlogu visile ferdeem, i ukazimo snashim dilovanjem, da smo spoznani, zafahaci, i virmi ljubitelji njezini; ja pak o fvershichu moje govorenje sprikrašnina richma Sofronia *b*): Dakle pridragi, ljubite Mariju, koju poshtujete, poshtujte, koju ljubite. Zashtobo onda nju istinito poshtujete, kada sliditi hochete iz svega serđca, koju ljubite. Tako neka bude.

NA

a) In vita, b) Serm. de Agno, inter. opera Hier.

NA DAN SVETE ANNE MATERE DIVICE
MARIE PERVO.

Apparuit Dominus in flumina ignis de medio rubi.

Exod. 3.

Dakle počinju zvukde, kada shaju i livaju svoja dobroćinslavah sverhu zemlje? Dakle nepotavnija svitla zrake sunca, kida pruga, i udara blatno grumenje njivati? Dakle inilaze duhovi angloški građani rebeskoga Jeruzolima, i sluge ljudna ra ovoj našoj nizini? Dakle i Kralje oblaće u priprostie haljine od lana? Takoje, tako; jerbo poniznost, i veličanstvo premakose vide potrađi razlike stanja, da su se protivna, salvintim tako mogu sjediniti biti i u čoviku, da se poniznost sviti kano mjesec, a veličanstvo kano sunce. Ali Bog hotičhi oplemeniti čudnovata dillah rukuh svoji, jefti stavlja u priproste, i ponizne stvorove, kano ne priliku nashu dušu, kojaje izisala iz najlemeniteg uduhnutja njegova, metnjujuje u jedan od blata sačuvljen stvor, kakvije tilo čovicišansko. Pače on išli usiljevan od sveudiljne xelje Isaelichanske, da skine shnjih teski jaram Egypta, niješe ukazao na kakvomu pristolju, da odgovori njovojo xelji, niti u stablu lovora za utverdići od pridobitja: niti u dubu za ustavovitiji od jasnosti: niti u maslini za prikazatjim mir, i pokoj: niti u Cipru za navisnjim snere nijovi nepriateljih; vechešteje ukazao u jedromu priproshtomu, i nedotakljivomu potrađi svoga terna germu kupinje, uplemenitivshiga sjeđnim plamenom pravećim, otajstvenim, i nebeskim tako, da su svakolika druga stabla izgubila bila svoju slave. *Apparuit Dominus in flumina ignis de medio rubi.* Ukazaof je Gospodin u plameru vatre iz polovice germa. I ob koliku, i kakvu nenavidoči nisu onda imala druga stabla, videchi oni neplodni, i terrali germ gorici svitlosjom pricisloga plamena, a neizgarati, i videchiga od Boga odabrana iz medju svim, kano kadse od cas iz medju cvitja odabran rasica, iz medju dragoga kamenja diamant, i iz medju ostalog gvozdja zlato.

Sada,

Sada, tko neviđi od vas SS. B. u ovomu oplemenititomu germu Annu slavnu mater prvelike matere boxje? Koja scinechise iz medju pravednih najtavnia, prenda smillofma najsvitlia; iz medju slvorenjih najpriprofatia, premako od kolina najpiemenitiega; iz medju dusihaj najfirormashnia, prenda skripostna najbogatia; iz medju xenah najneplodnia, prenda medju plodnima najuzvishenja; sjenicom ricsjom, scinechi sebe iz medju ostali vifoki slablah jedan niski, i priptosi germich, tolikočeje ponizila, i stavila u svoje vlastito nishto, daseje iftonu Bogu depalo metnatiše kano plamen u njezino serdce, ne za objaviti mlagjanomu pašturu oslobođenje Istrasilianash od teshka jarma Faraonova, veche za usvistiti svitma narodom, daje blizu njivoj gnilazak u pravu zemlju od obechanja. Nekta bude dakle došta, koiged xeli znati izverstosti Anne, da ja ukaxem osobite, illise promislito bilo cvitje njezine dobrote, illi bodljivo ternje njezina terpljenja, illi plamen boxanstveni millostih, koješfu na toliko dostojanstvo uživile. Tri poglavka na slavu njezini. Vi međjuto &c.

I zaisto kolikoje malo u staromu zakonu činu, koibise mogli slaviti, dasi od Boža odabrane dushe, daimse naslidnici spravednjom klanjati mogu? Slavise, istina jeft, Xudja ſolikima svetima, koliko broj Prorokah, Patriarkah, i kripoftni Gospojah, uji faili, nji slavi, nji priporucu kano ſtichne lagje na ovomu širokomu moru svita, koifu ukazali gdife, i kakofe uklanjati moraju pogibili, i po komuſe putu ſigurno doći moxe konomu xeljnemu brigu domovine nebesete. Ali akobi ja morao od ovakvi dusihaj vari jednu prikazati za izgled, do iftine prikazaobi vam Annu, koja buduchi, da nikada nije poserula na ikavki ſhkolj od pogibeljnoga ovoga mora naſne zemlje, zasluxilaje, da bude jedna dusha od njoj odobrana, i najnillii, kojeſu bile zatvorene u basheſi boxanstvenoga razkoshja. Onaje cvitje ſvoji kripofnih, buduch daje bilo, kano ono od germa najbille poradi pravednosti, prikazala joſh od pervi ſvoji godinicah ſvomu Gospodinu ſtolikom ljubavjom, daje posli debila za nadoknadjenje, duga cleva uvik cvatuche, kakogaje i ſeſevala neporaſeno ra ovoj naſnoj zerilji, kano u zemlji od obechanja, i ſeſivalagaje ſonom rodom millost nebeske nepotuſheneo; jerbo Anna hoche rechi nijeset, buduch da ovo zlameauje rics ova Anna. Zdruximoju malo, i promotrimo njezine koraciaje, i vidićemo, daje u njoj tioſt kano zvizda razſipala ſvoja svitloſt kroz oči njezina cela; daje poslidnoſt kano u vlastitoj ſtolici svitilafe u oje-

njerinu licu; daje poniznost ukazivala se ocfiso u njerinomu priprostoru nosherja; caleje dobrota vicila u urednima gibanjima; daje svetinja na tvo strane, tla njerina kano iincane zrake kroz slaklo na dvor profivala; sjedrom ricsjem, kodala je kano funkc po obrucu nebeskoma, tako ona po xedi protiviljuchi tmine od posmratsitoga razuma pulta Jirelskoga: svakolika u plamenu bojanstvenomu, i svakolika u pročišćenju bojanstva na takvi nacini, dafu u zaučajenju ostari oni, košiju gledali, nemoguchi dokucati, kako moxe jedna divicica u patti clocicarskoj dilovati, i xiviti angjeoski: *fathis itape fadis, & szereitus istma fuit*, veli Tricentio. Oh dakle tricin! Anno! vesela budi, jerbo aho koja tvoga vrimena vridna bude, ca porodi zoru pridukoditeljicu pravoga laca, tichesni budi oni; zashto so videchite svejednako Boga nosici u tvoim zrden, i svejednako videchite megju cvijetom tvoi kripostih u ljubavi bojkoj goriti, nimalo nedvolim, da nechesha budi viloko nadarena od rebelah.

S ovom podpunostijom kripostih izpuniše ona takogjer i ivoje duxnosti; videchibо da fujoj millofsi nebeske iz nutra nederile dusbu, visac nego bogatstvo zdvora tilo, sjedinilatje s Josimon za prihali po dojducheniu poroda viste blagolovali nebeskih. Shtobi bilo od tebe, o pacje odabran! da nebude Anna privolila ovoj nadabbi, i zarucenju? Nebi zar mormo josh za malgo vrimene suxenj ostari paklenoga Farauna? Sveti Otc, koisuse veche umorili uzdilisti knebeloti, daim otvore tvora vrata, gdibi fada bili? Pascie, gdibi bile tolike čusnic, koje fatervski krive i laxljive bogove uzdiglesu tolika svetofahrneishatih pravomu, i privilokomu Gospodinu? Shtobi bilo, da Anna nebude izpurnila na zemlji ono, shto je veche odredito bilo u nebesih? eh antobi bilo? Vukacbi bio pakao k-tebi, i slidio činici privare, lumbe, i mucenjeh za svitu. Nije dakle ovo privelika konci, i dobro za nas svakog, shto je ona priloxila volju tvova volji bojkoi? Ja znađem, da oni illi, koji josh nisu imali utarje od njerina ploda, kadašu vidili zavtzanu svincanjem, govorilisu, daje njerina kucha jedan raj zemaljski, i tolikotu vecima ovo potvergjavali, kadašu opazili, da seje ona tako dobro prikladila chadi svoga druga, i priloxila njegovojo volji, i xelji, daje postala, kano rekavshi, dvodeseta, to jest vridna i u fvarma bojima, i u fvarma svita, sjedinivshi u sebe famu sve ono, shto so ra dile imale dvi istre Marta, i Mandalina; u fvarma svita, jerbo razbornost, famochu, briga, pomnja, i kuchni poslovi

šlovi ukazališuji onu jaku xenn, kojuje traxio Salomon u priricah; u svarma boxjima, jerbo kolikofu nepristalii njezini pakleni Olofernii bdili i danjom, i nočom, da pridobis illi silon, illi po zašidama njezinu lipu Betulin, toješ: dushi, tolikoje ona jaka obitaja, da sveti Jerolim nije mogao učiniti, dajoje nevefeli čak iz one shpilje Betlehemske, kada ovako veli: *Xicet njezin priđ Bogom priprešt, i pravedan, a priđ ljudima neoskuvenim bie ješt, i bogoljubac.* Tko dakle može vidićno iztočiti njezine kriposih, kojetišoj izplele toliko svetu krunu? Tkoče izkezati pribilo cvijte njezine dobrote, skočnje nakittjena bila? Nevidile zar očito, deje to jedna pravednost, shto ona nikada nije učinila ikakvo dillo, poradi kogabise nevelim smutiti, veče ni zaliđiti mogla? Liljito, ako se ja nevaram, cfrimise, da djavaao pakleni nemoguchi podniti, ca cvijte njezini kriposih ostane cvatucbe, i nepodlačeno, kadaju veche nije mogao pridobiti po sebi, drugeje podtaknuo, čaju bodu kano flernjem, i učvilitju s-tugom, s-pogerdom, i progorslom, nebiliži barem mogao u csemnogod omachiti, kakochemo fada u srazi drugoj viditi.

Daje Išajia slikovao po terazu tuge, nevade, terpljenja, progorslva, ovoše zanikati nemože, ako se spomenemo, da ne famo u malcnima i priproftima, veche i u baslosah razkosnih veliki i plenitni kuchah ovo ternje bereše, i po više snopichah, i zatoje rekao: a) *Orientar in dimibus eius fuisse.* Izlichicemu u kuchah njegovi ternje. Oh kolikoje obilna xetvu imala od ove verlli Anna, kadačeje svidila na način proklette zemlje obalstera od famoga ternja neplodnosti? mislilaje veche, da nije vridna, shто на svit rođena, ako se drugi od nje neporodi, i sculalaše nedoslojnu, da xivi, ako neostavi u uspomeni sli-dečih porodah kogagod od svoza plemena. Pogergjivališu ljudi, rugalešuojoje xene, i plodnost drugu, ako ne poradi nenavidoši njkovoga dobra, barem na xalost njezinoga zla, jeslu mcesilo, i bollo kano najbodljivo ternje; ali ona kano zlato u vatri, ostala svakolikta kano tuč megju ovima pogerdama, i rugajuchina jezicih; shtosu više na nju navaljivali, toje ona jacia i stalanja ostala ruskajuchi, dajoj ovo ternje pogerdah učini slavriju krunu, i slavne njezino ime. Kakvo, i čie užterpljenje jest doshlo dove, do-

dakle dosjlo usterpljenje Anne? Osobito kada je bila poradi svoje neplodnosti zadirana, pogergjavana, i prikorivana od jedne svoje zlorodjene službenice, shto je činila, shto lije rekla? odgovara Peter Dorlando svojim ricsma: koju pogarda ponisao, i rasberno, filtrijom na ſabere primila, nješta nepragocarajući. Oh dakle neka shute ſada E Tedonci, koji, kako piše Herodot, slavili su svoje xene, shto su bile i u kriptoſtini, i u jakosti pričesa ljudma, neka shute, velim; jerbo Palestine ukazavali vjemu Anne i u kriptoſtini, i u protivštetama kakono jedno ſerđe mramorno, mlogo visae ſvako-like načviseće, i glas upov laxljiv ukazuje. Što ako gdi su najduže finje, onduši najvište viſine, izmirite vi od kolikeje viſine bila usterpljivost Anne, kada pogerdila od jedne sluškinje nijeſte viſine bojala rjezini pogerdah, negoli pravedaa Šušana kamenja? Jabi mihi zazvao i munc, i gromove protiva ovoj nevidnoj, koja juje toliko pogerdila, dame neodvracha dragi događaj, u komuſe još večima ukazalo usterpljenje Anne.

Onda, kadnje Joakin otisao, kano Abram, ne, da prikaze ſira ſvoga Izaaka na jednoj planini, veche kadnje ishao u svetu Cerku, da prikaze polvernicu za močni izmolici, i imati cledo, bio je od onoga Serafina misničkog odbica i izgran na priliku Adama iz taja zemeljskoga, kano nevidan, da ondi bude medju drugima plodnima stablama! Na ovi glas, kadnje vratio Joakin, ſto mislite, nijeſti moralz oſtati Anna, večma nego xena Lotova, okamenata od xloſki videchi i od strane neba odbacito njezino uſa, ajer i falfiratim oſtaje ſlatna u ſvomu usterpljenju kano Judita zatvorivštih u ſvoju kuchu i ſobu od molitve, pak ondi punizivši ſu još večma pozielaje moliti, i zajedno obilne fuze livati, dabi jo Gospodin ſmilovac, i dao u krilo toliko urđisanu ruku ſvoji miloſtih. Oh ſrichne fuze! koje natapajući ſobilnim potocſiſih neplodnu zemlju, oxiwieſte ſinjerje uternutoga uſanja; ſrichne fuze! koje eſte iziſhle iz mutnoga mora na zrak oſiti, i utverdileſte ſe u blfer za ubileriti jedan plod nenadani; blaxene fuze! koje razlivljuje na kavljice iz jednoga magloviti oblaka, uzrokovaliſte ſe vashqm rođnom kishom vefri dan ſvima narodom; blagosvijene fuze! koje jerbole ſlužile Bogu onako, kano one vode u pocvetku ſvita, bifeſte ſkupljene i ſaſlavane u nebefih belima nego one puškornoga Davida. Daj Gospodino, veli sveti Antonin, neſiſte ſe ſerku vodak David, jerbo prikazavši ſioje Angio, ne, dajoj ukaze kano Agari bližni

bližnji sljedenc za oixiviti na pole mrtva od xedje Ismaele, veche, dajoj ukaxe jedno vrillo od veleja za oixiviti njezinu kanoti faszime cernuto uslanje, i za učinuti snavishtenjeri dojdushega poroda, dase vradi u dušu njezini ona pervastinja vedrina, kakofeje i vratila, kadaje poznala, da place njezina nije dalje od imia, nego je oči od uta. Ondaje bilo, kadašu zlovoljni vidili potverdito u Anni govorenje Hiae, dache famocha cvali kano Ilijan: a) *Solitudo floribz fluer libet.* Ondaje bilo, kada ogovorljivi nisu više goventi mogli, daje reprodnost njezina bila za kashigu grihab, vecas, daje blagošov njezina ploda jedan zalog od etudnovati otajstvih. Nicije cifaditi ovomu, shto Anna nikakva ploda za dvadeset godina imala nije, a posli postila plodna; jerboje nakitena bila stakvima plemenitina krisztina, daje svaka po nači zadostna bila zadoniti ovi plod uzdrasni. Odovuda jest, da tju Sveti Otri na više načinah slave poradi ovoga blagofrava plodnosti, kano Landspergio kada veli: *Ausa prijetca mater Gospodinoru po xri frcjoj jest illa deftina nasceti, i poroditi.* Vincentio Ferrerio kada veli: *Anna doftine effauchile imala je nad fruj a posvetjenju.* A Ivan Damascen, kada veli: *Anna mati Divice po molitvi primilaja Bogorodicu.* Ali akobi je shtozog smio sverhu ovoga rechi, rekao bi ono, shtoje rekao mudri Bogoslovac Antiok: da nije mogla Anna imati za kcher jedno mora milostiti, daju nebude iznojila sjednim morem fuzah. *Anna fleus in horro suo prostruit accipere fusciam virginem Mariam.* I evo fada vidite, lako nije moglo veriti od tugeh i pogerdah ovi plemeniti germ zatushititi, kakoje zatushilo ono sime evangeosko; jerbo premaknjuje bolo, faszimeti one tuge, one xalosti, one pojerde jesiju uzvise sverhu svakoga slvorenja, shtochu ukazati u slani trećoj na slavi njezinoj.

Nemoxeše rechi, da sveto plimne nije kanoti jedno polje od priobilne xerve, i nici Boxje, kano klasii punni slave od mlogi stablah; ndkuda sveti tonaciteći izpiju, i fada ovo, fada ono stablo uzviju, i tako razum clocicfanski u zасludjenje meche. Shtien na jednomu mistu, dase razvija palma, jerbo zlamenuje pridobitež; na drugomu maslima, jerbo mir snavishtuje; ovdje uspomena cfini od cipresa, jerbo cjava od porušenja: ondi od cedra, jerbo dragu mest ugodnium mirilom razliva; na jednomu mistu slavise ja-

jevor, jerbo svojom sinjom brani, a na drugomu lozu, jerbo na svoim plodom vešeli; a od germana kupinje, koibise morao vishe od ostali slaviti, neznam činili usponenu itko? i savintim u komuje od ostali slabih Bog učinio era čudežih, kojaje ukazzo u germanogoruchemu a neizgarajuchemu? Ifinito niješ za drugo bio prosvitio sonim plamenom, nego da Moysie, videchi ono remenilo, kano plemenita poslujuja, i toliko vechna daga uzvisi, buduchi odabran bio iz medju sviju, iz kogamue jezikom svitloga plamena navisito bilo oslobođenje, i izlazak njegovoga puka iz onih tulanah odarnoga Egypta.

Kaxitezi lada vi SS. prilikovanje vridnile za mochi slaviti zasluzenje Anne, jerbo je izpovidam, daju bolje izkazati i proslaviti nemogu, nego prilikujuchim oplemenituom germanu; zashtobu buduchim Bog uzdigao na toliko doštoanstvo, da bude mati Kraljece svim, jestju obogatio svitlim plamenom na takvi nacin, da nejma misao, kojabi razahrati mogla, niti razuma, koji nebi zabilishtio od takve svilostti, niti bistrine pameti, koja nebi potovnila na sivnje toliko slajnoga plamena. Anna mati Dívice Marie? Ali ovoje jedna obilnoft millofti zaderxana u samoj jednoj ricsi, kanofu u jednoj fanoj stibki zaderxavchaf cfnica velikoga Moysie. Mogaojuje Bog uzvistiti na velika poshtenja, mogaoje datoj plemeshtisu roda, mogaoje czmnoxatjoj bogatstvah, mogaoje radariti smilostnu; ali vechne poshtenje, i vechna slava skojorsuje nakitio jest, shtojuje učinio materam Dívice Marie; buduchi, da kolikogodje uzvisheni, i slavni nadpisah u pismu svetomu daje kcheri, nemoxe biti, da svitkolicu takogjer neciljan na poshtenje i slavu materu; i zaradi toga brez svakoga oprisjenja rechife mora: daje Anna bila ono stricno slabo, iz koga e kapala ona mast pridraga, i oni mli-rishavi baliam; Anna jest bila ona razkosnina bashefa, u kojoj izniknu ona plodna loza, u kojoj se porodi ona stibka jede, u kojoj procvate oni pribili illjan, i ona rukics od Jerika. Anna jest bila ona ravna, i plodna njiva, ra kojose je uzdigao oni Cedar od Libana, oni Cipres od Siona, i ona Palma od Kadefa. Od Anne rechife mora, daje bila ono vedro nebo, po komuleye okretalo ono suncu, oni mesec, i ona zvizza sijaja. Anna je bila milloftivi oblicak, kojje učinio onu dugu uzdilanu; Anna jest bila korabljatajstvena, kojaje nosila onu golubicu pravednu; Anna jest bila ona mafiti shkoljka pricinjena, kojaje porodila oni biser evangeoski, i u sebi imala fakupito ono more od sviu milloftih.

Kakvo dvojenje dakle mogao je imati Tritemio, videchiu toliko obogatiti i uvezetu, daju nazove, i imenuje prisutnu? buduchi, daje u svetini svecolike svoga vrimena nadvifila: *Sanctissima mater Asca, sicut carne Dei Filiu ejus proxima, ita virtutem meritis praे fidelis ceteris creditur accepta.* I akoje istina, kano i jest istina prava, daje ono plementofijem, i svetinjom nije morala biti nadarena Anna, kojaje toliko po keru blizu Sira bojanstvenoga, koje vrillo od sve mudrosti, od sve dobrote, i od svim milostih? Nije ciudo dakle, shtoju nebesah njoj priputstva ne fano, da cisuva kotablu xivu, vecne takogjer i daju uzderxaje, i daju resile, i daju u svomu krilu nosi. I oh kolika obilnoš veleja, i sladkosti nje ona ochutila, kadaje poznala, daje u svojoj utrobi ona nakazan paklena, tojest gril iztocni, po kcherti njezinoj brez svake mache zасletoj bio faterven? *O beatum Ansestrum!* zavapichu s-Damascenom, qui vitam calum calis ipsius latius perperit. Cudnovata utroba, koja u svomu tishomu okrugu obuze onu, kojaje obuzela onoga, koise od nikoga obuzeti nemoxe, i kojaje u sebi imala zatvoreno blago od svakoga dobra. Utroba, koja uslinivshise kano vojska uredjena, slixilaje za uzrashenje paklu, za poshtenje svitu, i svemu nebuh za vezelje; ali rechichu bolje, utroba blagofovljena, koja porodi jedno novo nebo, da moxe sverhu zemle obechanje kapatu sladku rosu svim milostih. *O beatum Ansestrum etc.*

Sada neostaje drugo, nego da mi nju toliko vechma poshtijemo, koliko ona vechma sprignutjem svoga ferdca nadopisachuje na shu slombu. Fahlim, shtoju pochodite, shtojoj Cerkve uzdixete, shtojoj Oltare posvecajete; fahlim, shtojoj vošak prikazuјete, shtojoj sviche uxixete, shtojoj csnite ulje xechi, i tamjan za miris sladkosti; fahlim, shto na slavu njezinu sladko pivate, shto u Cerkvi, ili prid prilikom njezinom vashe molitve prikazuјete, alibi hotio takogjer, da u vash razum, i u vashe ferdce pristihete njezine kripoffi, dobrotni, tihost, poniznost, a olobito usterpljenje u protivsthitinama, i daju slidite, da tako videchi ona vas budit po stopah njezini na svitu ovomu, moxe vas uvesti po svomu zasilitenju u oni grad slave, za mochi ondi uvik nju slaviti govorachi; dostaje to, daš imala kcher Mariu,

NA DAN SVETE ANNE MATERE DIVICE MARIE DRUGO.

Qui confidunt in illa, intelligent veritatem, et fidiles in dilectione acquiescent illi: quoniam donum et pax est electis ejus. Sap. 3-

Sovima rizima ukazuje Duh sveti kriposna tvorenja jećnoga Iveta i stavnega uzdanju u Boga. Po ovomu uzdanju primaju ljudi onu podprtju slanovitost istine, kojuje Bog njira objaviti hotio, i ono obećanje koje je u određeno vreme izpunio. Po ovomu uzdanju celiće svaki, da rics Gospodinova uvik frci, i daje on u svomu obećanju uvik vrana. Po ovomu uzdanju, ona čistia ljubav prama privikokor urixice, koja uzrokuje, da človik po putu pravednosti sjedom reoskvernenjem virtutijori hodi. Po ovomu uzdanju tolikote človik objačuje, da premakose njegovomu usljanju miloge protivnosti opricaju, on fajvintim svomu Gospodinu sladkoće podlaxe, i na njegovomu chechanju mirno počiva. Po ovomu uzdanju najposli duša dobra zadobiva ne famo air, i darove, koisa za odabranje, veche josh razvijaće na toliku fjetinju, da ih one milosti, koje je ona po svomu uzdanju imala, i za druge svoje klanjaće od Boga izmoliti može.

Nije zar dakle Ss. B. glasovita mati Divice Marie jedna sveta Anna, koje davae slavnu uspomenu crnimo, nije zar velim, izpisani od mene plod, i kripostih skupla? Premašto nam pišmo nishta od njezini kripostih, i fjetinje ostavilo nije, fajvintim sjedne strane priposhtovano starih pridatre, kojeje od prvoga vremena Čerkve do nas prošlo, ukazuje ocito, da je Anna malog godinah neplodnica bila, ali, daje uvik svoje pouzdanje slano u pomoch nebesih stavila. Bogie nju najsrchiju mater materu svoga fina cesnico, a onaje svoju najmiliju kcher, jedno jedino usljava svega dobra svitu, Bogu prikazala, buduch dajuje na službu Čerkve potverđila:

ista : sdruge opet strane uči nas opcheno poshtovanje svim vrimenah, i svim ljudih, na kolikije ora sverjanju od Boga uzdignuta, kada njezina mogucha pomoch taklio veliko pozdanje prama njoj u svima pravovirinima jest uztekovala. Ovoje došta za ročni učinili slavno govorjenje od Anne, za probuditi vashe bogoljublivo, i za objacati vashe pouzdanje u njezinu pomoc. Zaradi toga jachu danas iz ovih ricsih: *koi se usfaja u njega, razumitecke istinu, i tvari u ljubavi podlukicheše ujemus; ferio dar i mir oduvraći njezini muči budu:* iz ovih ricsih velim, ukazeti hotcu pao, kolikoje stalno pouzdanje Anne bilo u hoga: *drago, kolikose temelji poczdanje u svetu Anne oniu, koji rju poshtuju.* Vi megisto imajte uzterpljenje, i pomiju, a ja počisnam.

Prie nego počisnem govoriti od stalnog, i nepromiljivoga pouzdanja Anne, valja viditi, shtoće ona od blagodarne ruke božje zadobiti usfala. Megjuto za razumiti ovo bistre, imate znati, da obechanja staroga zakona, i novoga jesu među sobom veoma razlučena. Prenda Bog pak Xndinski nije izmio iz vikovicsne blakenosti, pacle kifoj jeftiga upravljao, i kifoj terde iagnutja njegova okrenuti nastojao; lavintin mlogo vechna horiogaje po obehanju vrimenit dobarah ptignuti, da tako hoditi moxe po putu njezovi zapovidi: gdi suprotivnim nacisnom puku Kerfjanskoma samo darove svoji milostih i nebela jeft obechao, za probuditigi, i febi vrima uzderkati. Odovuda jest, dašte u zakonu Moysieu samo oni scinili vrimi sluge privisokoga, koši s-dohrims ivicovima nadateni bili, gdi ova ista dobra u zakonu Hufa vishe putan mishta drugo nebijaju, nego bashtina gribshnikab i odbacerih. Nishtanemanje iz među svim obehanjih nijedno nije bilo oscitne zlamenje bosnjega blagoslova, nego kogaje Bog u plodnosti, i u obilnom broju onoga naroda slavio. *a) Nijedna zena, veli Bog, neka rebude u tunoj semli, koja nevalja, illi koja je neplodna.* Jeli mogao on njima veselje prikazanje učsimti, nego shtoje po Proroku blagoslov oniu, kojse Bog boje, izpisati cialo? Kada njina sad njiove xene kano plodne loze, sad njiove sinove kano mlade grancifice masline ukazuje, sada opet jedan obilei broj unukah njiovi sinovah obechaće? Ali moxeli suprotivnim nacisnom takogjer shrogod nevoljnje i xalošnic biti, nego kada se je kod nji neplodnošć za jednu veliku strmotu, za jedno stanovito zlamenje gribah, i za jedno tvorenje bosnje ferditošći scinila i derkala?

Evo

Evo u ovomu xalosnom flanju nahodilase je Anna, premda je nepotlačen i svet xivot provodila. Zashtobo premako nam od ovoga Duha sveti nishta nije u pismu ostavio, laskivim moxeli kuo dymoti, da ona nije svakoverske kriposti imala? Njuche zar Bog o-dabari za mater one, kojache u jedno vreme Golpodina, i izgled najzversitit kripostih poroditi? Njuche zar Bog dofto'atse primit u rodjivo svoga sina, koje ista svetinja, da ona nebede traxila, i xivila u svetinji? Ah jachu slobocno, i imunito reci od Anne o-no, shto evangelie govori od roditelja Ivana Krsititelja: a) *Mladi obadeoje pravedni pred Bogom.* Keliku xalost serdea dake nije imala ova sveta Xena za vreme toliko duge neplodnosti, kada je u svet- nji, i pravednosti svomu Golpodinu stixila, a od njega nikakvi dar nije imala; njegove zapovidi brez pomajkenja obderkavalu, a od njega uslishana nije bila; pred oscima neba crista, i neoskver- njena xivila, a pred ocima ljudih kashtiju grihah nositije moralu?

Ova xalost Iverku ove rjezite neplodnosti jest još vechma i vechma rasla, jerboje Anna bish od onoga ifoga kolima bila, ko-jeje morallo Spasitelja svitu poroditi. Istina jest nikto nije zao, kojache ovu fricu doniti svitu; nishtaremenje boxje obechanje bi- loje svima ocfstu, dache kolino Juda i kulta Davidova paku oda- branomu jednoga Vojvode, i svitu Odkupitelja morati dati. Odicu- da, akosa sveti Otri, i Patriarke veoma uzdali, i xelili doshatfje Sina boxjega, koliko vechma nije pleme Davidovo? Osobito pak xelja i uzdanje dobri, i kriposni xenah jest bila na doshatje Mes- sic upravito. Ah! govorile su one medju sobom, i uzdignule Ivoja uzdanja k Bogu: neka se otvore jedan put nebesah, i neka nam u- kaxu rashega Spasitelja! neka dojde jedan put pre ori, koga rashe xe- lje traxe, daga naschina oscima viditi moxemo! Mi znamo, dache jedna iz medju nas, illi iz medju nashi naslidnicah ovoga Spasitelja poroditi; ali kojache ovu fricu imati, kojache to biti ona blake- na mati one Divice, kojache svemu pokolenju clocvicanskomu Boga u putti clocviesanskoj dati? Kolika visina, koliko doftojanitvo nije ovo, biti u roditvu sa sinom boxanstvenim? Lipa prikazanjah! cloc- novate xelje! kriposna uzdanja! Ali shto? Anna je bila iznimita iz ovoga broja xenah, nije mogla ona imati uslaje ove ovoliko visoke friche, buduch da je bila neplodnica, i zaradi toga vidilje, da je svakelike rjezine xelje, i uzdanja zaludu, i daje ova fricha za druge uzderkava.

Me-

Megjuto gdje nashla Anna u ovomu zlostivom stanju, koje za dvadeset godina duralo, svoje ushtenje? Jasam jurve kazao gdje nashla, u Boze po svomu Italijumu pouzdanju. Shtroj ovi dale obehene mochi naravi, toje traxila zadobiti po molitvi, i bosku moguchnost na ivaju stranu prignuti, veli S. Ivan Damascen. Skolikom vrucno xeljačjom nije ona zajedno svojim svetim zaručnikom dolazila pred lice svoga Gospodina, i ondi sjedinivski sivoje xelje traxila blagošov od nebesah? Skoliko blagodarnim serdecem nije ona prikazivala, i obehala plod svoje utrobe, kopabijoj Bog poklonio, njemu za uvike posvetiti? Kolikoje stala, i nemorljiva obstajala u Ivecima molitvama, premako nije za mlogo godinah uslishana bila? Skolikim uzdanjem nre ona ponavljala svoja uzdizanja pred Bogom, zatushivala svoju zlost, i probuzljivala svoje uzterpljenje, prenadaše svekolike njezine xelje vidile tashe? Nekajoj tko rekne, Bog je zatvorio sivoje ushi za neuslishari njezine molitvu; ali ona veli, daje Bog oni Golpodin, koise uvik i do sverne neserdi: nekajoj tko rekne, Bog je hotio nju neplodnosnjom pohoditi; ona odgovara, da Bog može od neplodnice učisiti jednu mater od mloge dice: nekajoj tko pred oči metne, daje ona slara, a Joskin daje veche vriment u godirah; ali ona veli, da pred Bogom nijedna rica nije nemoguća, i daje Abramu jedan sin poklonit bio u visokoj njezinoj starosti: neka odlaciće njezine dariove veliki mišnik, kakoje i odbacio, i nju oddalecio od posvetlisha; ona megjeto znade, da može Bogu prikazati sivoje serdece, i dache ona pogarda, koju ona terpi, biti kod Boga jedno podzaknutje, daje izpunje njezine xelje, i uzdanja.

Na ovi racin evo, nishta nije bilo, shlobi moglo njezinu stanju pouzdanje oslabiti. Shtoje vishe zdvora shtograd njoj protivilo, toje ona vishe, i jacie upravljali Ivecje oči u nebo, pomoch ciekajuchi, i vidilase u svojima protivštinama, daje sve nove i neve uzroke nanodila za mochi probuditi sivoje uslanje. Je li mogao dokle Bog za duxe vrime ovo zlostivo pouzdanje Anne bez tvorenja tereti? Jeli mogao uslanje ove svete xene njoj na tramotu učiniti? Ne doista, nego posli kakoje on kriopoti Anne toliko dugo kushao, u njezinima sezama i uzdanjima rasladiose, njezinu uslanje toliko dugo boritiše gledao, vidilozije daje on njezinu molbu uslishao, i ionima ricira navislio, skojmaje posli ih jednoj drugoj materi navislio, kadje rekao a): O zena! zeljaje vi-

D d

re

ra svoja, budi teki, kako koches. I oti evo Anna od fratreve neplodnosti veche oslobođenja; Anna jedne plemenite i svete kćerki učinjena; Anna od svim neplodnicah Sare, Rebeke, Anne Samuela materi, mlego trichnia mati, jurve pliva kano u jednomu moru svetoga vesela, i radosli.

Sada, da vidimo, koliko se kripi pouzdanje u svetu Annu onu, koji nju poshtuju. Da Bož nashe molbe, koje mi njegovima svetima shajemo, u nebesim millostivo uslista, daše on zaradi nji na nashe molitve prigiba, da on glede na njeva zasluxenja naini millost razdiluje, i zaradi toga da mi svete korisno zazivati more, ovoje edan nauk nashe vire, protiva komuku poslednjih vremenah odmetnici kano protiva jednoma krivobogosztovju bili ustali; nislutanemanje jest bio od općenih Sabotah Nicenskoga, i Tri-dertinskoga slavno branjen, i potverzjen. Shto akobi mi okolo ovoga članaka vire shrogod iusli prigovaratise s odmetnicima, došao bilo reci i odgovoriti njima svetim Augustinom: neprigovarajte više fverhu ove slvari, iudijanje, razdrishenja, i fverske; jerboje Crkva govorila: *Reflexus venerunt, causa finita est.* Jasam ovi nauk SS, zaradi toga ovdi pridstavio, jerbo meni za moje slideche razlozenje sluksi. Odkuda velim: akosi fveri primljen kod Boga, jerboi Bog ljubi, i hoče daše poshtetu, sliđi da kolikuje višla ljubav Božja prama rjama, tokko višle zasluxenje kod istoga imadu. Koliko dakle viško zasluxenje mora imati Anna kod Boga, koju on osobitim načinom ljubi, jerbonuje najčistiju mater fina njegovoga porodila; i koliko se temelji nashe pouzdanje u nja, za mochi primiti ona, shto od Boga ishteno, i molimo?

Anna jest mati Divice Marie, ah ovo jedino jest, shto kripi nashe pouzdanje u nju. Anna je dakle mati one, po kojoj je Iisus pravi Bog, i clobvik na ovi svit dosao; Anna je mati one, iz koje neostvernjene kervi i putti, jest učinjena puti jednoga Spasitelja svita; Anna je mati one, olim kojo Bog jedna izveršnu, i svome veličanstvu doftojnu zadovoljštinu za grine ljudih nebi bio imati mogao; Anna jest mati Divice Marie? Dakle mati one, kojuje Bog s-podpunnostom svoji millosti, i fversnostjom svetinje sakitio, i obogatio; jest mati one, kojoj boxanstveni Sridostavnik nishta zanikati nemoxe; jest mati one, kojuje Bog uzdigao fverhu svim nebesim, kojci Angeli kano svojoi kraljici sluxiti moraju; i koja posiduje jednu moguchnost, neizmernim načinom manju od boxje, ali koja sve ostale svete mlego nadvišuje. Zaradi ovoga

uzvišenja pristve kcheri, koliko moguća nemara biti kod Božje molitva Anne, kadate ed ovoliko moguće Odvjetnice podpomaze? Anna jest mati Marie, dakle mati one, kojeje ed svoga sine naučila imati jednu gotovcu ljubav prama pokolenju clobičasikomu, Anna jest mati one, kojoj tvi prevovirni od Hafa kano Šnovi priporučeni; Anna jeft mati one, koju Crkva karo svoje priveličko branjenje, i kano sviju olobitu Sridostavnici poshtaje, i kuhsta; Anna jest mati ore, kojaše nikomu, koji nju zaziva, neoglušuje, i kojoj najmilije jest, kadate zaziva s-imerima pomocnicu, utocishte, i utisnje grilashnikah, i xaločnih. Poradi ove visoke ljubavi prieſte Dívice prama ljudma, kolikoje lašno svetoj Ann sviju kcher na nashu stranu prignuti, i nashe molitve uslizhati?

Viditeeli vi fada, Kerfijani moji, kolikose, i gdife kripi nashe pouzdanje u S. Annu? Shto ako vidite, morate takogier ovo isto pouzdanje počnati zaradi toga; jerboje ona nloga putah onima, koji nju poshtuju, ovo pouzdanje s blagodarnim tvorenjem ukašala. Od kakofe ova velika mati Dívice Marie poshtuje, a poshtnjese od nezapamititoga vrimena, neima Derxave, neima varosbi, gdife njoj Oltari neuždixe, i njezina pomoh neishte; neima kelina ni spola, koji nebi njezino ime zazivali; neima verste od tuga, nevoljah, i doſadah, u koimafe nebi njezina pomoch traxila. A zashto? zato, jerbo pouzdanje stavit u njezino odvitovanje nikada nije bilo brez tvorenja. Koliko ima nevoljni, koitu kod nugh njezina Oltara rashli sverhe svjeje nefriche? Koliko remochni, koili pervashnje zadobili zdravje? Koliko xaločni, koili stanje utisnje primili? Kolikimaje bludechima, toliko glede na njivo spaſenje, koliko glede na vremenitu ſrichu, ſvitovanje dala? Kolikimaje roditeljom plod, i baskinike n'jievoga dobra poklonila? Ja nebi sveršiti mogao, kadabi hotio (yakolika dobročinstva kariveti, koja je Anna onima, koji nju poshtuju, blagodarno razdilila, i poklonila.

Olobito pak, ſtoche izbroiti, i tko može izbroiti otjine pomoći, koje ona svojima razdiljuje glede na njivo vikovicino ſpatjenje? Onima jedan duh xalosti, i pokajanja, za mochi svjeje grilbe do izkorenutja oplakati; onima osobite milostti, za mochi svoj xivot po narecbama Evangelia upraviti; onima jedno mochno, i jačko nagnutie, za mochi po putu Kerfjanski kripeſtih ſvedilj hoditi; onima jedno branjenje, da mogu a pogiblma svita, i od njioj nevidjeni neprijateljah brez uvrigenja oſtati; onima jedno utisnje,

zje, da mogu svoj život mirno, i sveto fvershtti, i u narucuju
Gospodinovu zadpati?

Evo, vidiliste lada SS. koliko se temelj, i objacanje nashe po-
uzdane u svetu Anu! Ona je nami dala jedan veliki izgled od
pouzdanja u Boga, kada se brez prstanka usla od njega svoju pri-
svetu kecher zadobiti; pravedno je dakle da Bog ovo njezino stalo
pouzdanje nadari, to jest, da i u onima, koji nju poshtuju, ovakvo
pouzdanje prama uojo probudi, i tvoreche ucfini. Onaje mati ma-
tere Sina boxjega, koliki temelj nije ovo, da njezina molitva od
Boga primita biti mora? Onaje mati Kraljice neba, i zemlje, koliko
povirovanje nemora biti, dache njezina molitva od molitve tolko
moguche koheri podpomozena biti? Onaje mati ljubezniiva i svoj
klanjocasi, koliko uslje nemora biti nashe, dachemo po njezinom
mu odvitovanju od Boga i u napridak milosti zadobiti? Ponovite
dakle danas u ovomu njezinom slavnому dana vashe pouzdanje;
ali uzdignite takozjer i vašta serđca, za mochi od uje prie daro-
ve nebeske, negoli svitovne izmolici.

Ja uhumujim, da mi u mogi doshli danas u ovo sveto mi-
sto za mochi od ovoliko velike odvitnice kakvo takvo dobrociš-
tvo izmoliti; ali moleli ovakvi za dobrocištvo aksije za njivo
ispaljenje? Ako se ishte fricna, i blagočov života ovoga, xeli o-
vakvi prie svega fricni uvike biti? Ako se moli, da jedan put sve-
she protivštine, tuge, i nevolje, koje terpe, molilise takozjer.
da oni fvershe jedan put grishhti, i Boga uvrigljivali? Akale ovdi
ishte uzmanjanje svoga poshtenja i doslojenjstva vremenita; ishtcile
ishte, da imena njova upisana budu u nebesih? Ako se moli za
plod sinovah i kecherih, molilise takozjer za onu milost, da mogu
svaju dicu u strahu boxjemu odabraniti, i shtije vishe, dai mogu
uciniti odabranu dicu Boxju, i bashtinike Kraljevstva nebeskoga,
negoli bashtinike svoji zemaljski dobarah posli sebe ostaviti? . . . i
jerbo ovakose nemoli, užrok biva, dafe vishe putash nezadobiva
ono, shtose ishte, i za shtose moli. Odovuda jest, da vi mogo
vishe na poboljšanje vashega serđca, negoli na zemaljska gledati
morate, i od uje jedno serđce cistu iskati, za mochi u cistocni,
i fverinji života, kano ona, haditi i xiviti; jedno serđce, koje
ovi svit za nishta scini, za mochi, kano ona, svekoliko utiskanje
od neba cekati; jedno serđce kerstjanskoga i slavna pouzdanja za
mochi po ovomu u svima protivštinama nju sliditi, na svitu ovo-
mu, a posli za mochi, kano i ona, ovoga slavnogou pouzdanja vi-
kovichnu plachiu zadobiti. . . .

NA

NA UZNESHENJE B. D. MARIE PERO.

*Dextera Domini fecit virtutem, Dextera Domini exaltavit
me. Psal. 117.*

Ove, kojefu bile ricsi, i ricsi od umiljenoga poznanstva, koje izulti mladi clobanju David onda, kadaga pog fuenoguchi ohuce skriposjom svojom u dolini Terebinta, kadaga uzdice na pristolje Xudie, kadamu dade priobladanje protivnjkah svoje vlastite krune; jesu takogjer ricsi, koje na dan danashnji izusti, i izreče slava Jerufolima, radost Israela, poshtenje puka nashega pricisita Divica Marie. Moglaje ona pripilati svoje danashnje uzvishenje vlastitima dobrima dillih, i na lipi nacfin karo razviti jednu pa jednu kripost, kojeju kitte, i rechi: ovesu bile ono pricijeno derveche od Libana, kojemi sklopishe i fastavishe ovo kraljevsko pristolje: ovesu bile oni freberni, i zlatni konci, skoimase uchini, i izplete ovo plemenito podnoxje: ovesu bile oni tankoumni najstori, kolmi uchisne, i narefishe ovi zlatni naslon. Ali vishe nego ponizne u svojoj pameti nosechi mislit, faktira sebe, i krije sebi iftoj, i slidi izgled oriu blakeni duhovah, kojeje vidio sveti Ivan skidati krune, i metati prid noge boxansvenoga fidalista sladko vapiuchi: doftajan jest Jaganjac primiti blagotov, i kripost, i da svako fvorene, kojeje na nebu, i na zeniji, u moru, i u dubini, njemu dade slavu, i poshtenje. *Definca Gospodinova*, izpovida Maria, jest učinila famnom ona, shto obicajao cimuti smagliushcion funkc, koje s-dobročulstvom svoje vruchine podigneju od zecalje, i uzdigne na najvishu stranu zraka, i ondi obukavshia svojom zlatnom tvitloštom, nju obafre, probije, i kano u jedno svido ogledalo priobratit. Ako vanse Lipa vidi, oh kcheri Slonske! ova na glavi kruna? Ako vidite zaognajena menc s-plashtom od dragog kamenja? Ako gledate ruke moje obavice s-gjerdanoci bisersim? I ozo, i ovo svekoliko jest nakitijene ljubezniive definice boxansvene, definice Gospodinove, koi na ovi nacfin jest hotio u dillih moji druge

rove svoje okruniti. *Definita Confidat uchri kripeš*, na momu pričinutje okrunitomu s-milostjem: *Definita Confidat utrifi mene*, na momu uznesenju okrunitomu slavom. Promislino dakle SS. K. na slavu prve like Golpoje, ovo ujezino priminutje danashnje, i uznesenje u vikovicelu slavu Inachim premda slabim razenom. Molim međutim za običajnu pominje, i užerpljenje, a ja počisnam.

Premda smere clobijske ruknare sluke, i malja, predaju gorku nazivaju veoma priličiti za svitom grishnici, savimtim smert pravednih u pismu svetomu sladki san zovele a). *Si dormieris, non timeris, quietes*. *& fuitis erit somnis tuus*. Nebojše praveden na smerti, jerbo zna dobro, daje hodio prid Gospodinom sedćem izveršitim svega xivota svoga; počisva pravedni, jerbega cileka do malo vrimeva po rukuh pravednoga ljudca kruna pravde; kušna pravedni ra smerti sladkoft, jerbo u nutri jest razlađen sladkoftjom, i razasnjem nebeskim: *fuitis erit somnis tuus*. Ovo je obubljen razumom dogodilo na pririnutju svogova vremenitoga, i xistolnoga xivota, na dragi neumeri, i blaxeni one velike Golpoje, zaradi koje na dan danashnjí nebo, zemlja, planine, doline, poljih, cvitje, studenci, i potoci ukazuju na svoj nacin zlatrenjih radosti, i vefelji. Svetištvihbo ima godinice svoga xiviljenja, nemuxete reći, daju smert s-orexjemi svojim obfide, jerbo zatvori oči ra priliku leđnoga sladkoga spa, i tako ionim mirom, i timofijom zalpa, skoim zahodi jedna zvizza na izlaznje bile zore, i skoim venue jedna rukica na izgubljenje svistoga danka. *Cum dormies, non timeris, quietes*, *& fuitis sit somnis tuus*. Kaca zalpa nije bojala, jerbo dušno spoznanje jesu flanovitu csnilo, daje xivila jedan xivot punu sveti dillab, i kripotih: počisnulaće, jerbo njezin xivot pete kripotih jesu evirovac od vikovicsne blaxenofii: sladakje bio san njezin, jerbo blaxenofii vikovicinsa izlivale je u dušu njezini svokolike one prisifice vode sladkofti nebeske.

I dolioši tkoje, koibi mogao izkarati visoka zasluxenja, i svete kripotu, kojeje u svomu xivotu skupila, i kojefu riju na njezinomu slavomu priminutju okrunde? Svaki jezik akoli bio i najkripotinii, pribi ra manje doshao, negobi najmanji dio izrekao. Kakva ljubav prikrestoka prama Bogu? Kakva prama iskernjemu? Poniznost, ali koliko duboka! Promisljanje stvarnih nebeski, ali koliko višoko! Rečitiva, dajevl vladala u svomu xivetu na nadfir jedne pticifice, koja iz doline gleda, i promisljala verh od najvišje

shje planine, gdibi mogla naći mesto, i učiniti sebi guživo. Matrica samo shto cini. Najprije ona užide fverku jedne granatice ne verlo visoke, i onda uzstaviće za niko vreme, više od dragost, nego od potrebe, odonula odbijše i skociš će drugu, koju vidi, daje visnja, i tako od jedne do druge nosečihće sve na višije, niči kafni, doklegod nedođe na ono najvišje mesto, koje joje dopada, i koje je odabrala. Akoće zlo nestavljam s pametjom, cimim se ovako učini Maria; odlučivši ona doći na najvišji vrh od izveršitosti, gdi nijesuša stopa, osim Isusa, nije stala, poče icti od jedne kriposti do druge sve na višije, dokle nedođe na najviši vrh od svetinja, i nezadobiti ovu fablu, i slavu: mloge kcheri skupishe sebi bogatstvah, ali Maria nadishla je svekolike. Od kuda, nedogodje njoj su smrtri ono, shato događja večoj strani nas ljudih, koji ako hocemo esapiti broj naših godina, naši danah, naši zasluxenjah, dillah, i cfrnjencjah, verlo malo xivilisno za nebo, ptendašno mlogo vrimena večne černu zemlju gazili. Xivilja Maria za dugo vremena, jerboje xivilia sveto, njezini dnevi bitišu puni; i zatradi toga na smerti bilaje u jednomu takvomu stanju, da je skupila, i imala priobilnu xetvu od sveti dillah, i kripostih.

Koi ovako umire SS. R. bogat slobrima dillih, i kripostima, eh! Isacije takvomu počinuti sladko u zazgerenju svoga Isusa; jerboje raspolovit, daga cieka uživanje slavno, i slava vikoviciša. Nani, kadašmo blizu smerti shto biva, i shto namre događaj? Uvredile u lice jedno mrachio, i xato problidjenje, u ushu černo modrilo, u oči tava maglusiština, u srdeće strahovito trepetanje; posli toga ono promišljanje, dachamo dojti, odrnah prid sudca pravednoga, koji kakvugod tavnost nađodi i u zvizdama, i kakvu takvu machu u Angeli, ovo promišljanje rexo; nemoxe da neucini uštati u nami jednu maglusiština ed xalosti, od tuge, od straha, poradi ciega naših siromaska duša onda skončavate, terne, gonne, i venne. Ali Divica Maria, kojaje bila stanoviša, dache u oni čas od razdiljenja uje prilvete dushe obširutu svilost ona nebeska mogla je pravo veselim licem, i okom gledati sveje primnutje, i slobodno izišli prid sudca pravednoga, koji jurve pripravljen bio za datijoj plachu slave, i poshtenja. Oh kolikosu sladka, rekla je ona, moj Bože, tvoja pribivališta! venne duša moja, i skončaj je od velike xele za unichi u kuchi svoga Gospodina. Serdeće moje, moje tilo, i svekolika udab jesu izvan sebe od veselja, kada mi-

wislim, dačku skoro viditi Boza mogu: užashljje včeše užashia geri-
ca gajizdo, u kojeghe postaviti xeljni svoj porod: tvoji Oltari Go-
ipodine od kriopofit, Bože moj, Kralj moj, jesu takogjer moje
prihivanje. I m ovi način, premda je bila podložna zapovidi onoj,
kojoj svli ljudi podložni jesu, jer nemože sverenje imati kakvogod
izverinost iverhu Štvertelja, kol prema kojoj bio Gospodin smerti, i
xivota, hotio je salvitnu umerti; rishtanemanje umerla je Maria na
nacim jedan vishe nego plemenitil, enerhje od same sladke, i pri-
goručne ljubavi Božje. Iđi čakle pravedna golubica, idu u bilo
krilo tvoga milloga zarucnika, jerbo i pravoje, da kakogodsi ima-
la djo na svetu ovomu od njegove svetinje, tako da imadesh i u
nebesih djo od njegove slave: idu, i skoči izuzili: *Definita Gospo-
dina te usini kripofi, izuzli takogjer, i reci: Definita Gospodina te
usini mena na momu uznesenju.*

Ja mislim, ali ne brez izroka, da posli užashljja slavnoga
Hufova tri verbi filie jesu podrili, i terpili Maria, Nebo, i Spasitelj.
Terpila je jednu verbu filie Maria videchi toliko zakasnito nje-
zino izuvanje nebesah, i drushtvo poljubljenoga svoga fina. Terpi-
lo je jednu verbu filie nebu videchile kaco ruzno brez Marie, ko-
je je morala biti jedno osobito natkitevje nebesko. Terpio je jednu
verbu filie i tri Spasitelj clinechise ljebavi njegovoj, da marjatic
koja svar slavi njegovoj, doklegod ona frana plemenita rebuce
shajime Maria. *Nun satis glorificatus mihi video, donec tu glorificaris
a).* Nevjdimiste, dašam došti slavan, dokle ti neproslavish. Ah
evo danas užishene xelje Hufa, užishene neuzterpljivoj nebesah, uži-
shene uzdiferja Marie. Uzhodi ona iz pustosti ove na visina nebe-
ske, uzhodi kakoto b) slibka dima zatfinjena plemenitim mirisom
od mirthe punna razkoshja. Mloglu, koji po milloserđu bojkemu
vrhode na nebesah, ali nikko neuzhodi frakoshjem, jerhoga najdu
topervo onda, kada unicu, sama Maria sebom nosi, i po istima ne-
besih razliva.

Ali kako uzhodi? uzhodi nje pristva dusha, i tilo s dvima
krilima, koju slava dushe, i slava tila. Nitije druga razlika me-
dju užashljjem Hufovim i Marie nego ovo, da buduchi Huf usker-
snuo po sam svojoj kripofi, i moguchlju, po sam svojoj takogjer
kripofi užide na nebesah: a Maria, kakogodje uskerhula po kripo-
fi, i moguchlju svoga fina, po njegovoj takogjer kripofi, i mo-
guchlju užide na nebesah, u drugomu jest podpunna slava i jedno-

ga,

ga, i druge; i ako ona strana Sinka njezina, koja je bila od puti ciovicijske učinjena po Duhu svetom, uzide i uzdiže sverhu svu zvizdu, uzdiže i ona, koja je bila učinjena od zemlje matre njegove. O lipa pribivališta^a, u kojma niko prie nepriva, nego Angeli, i dahovi nebeski, a fudafe pritiskuju od jednog dije, i od nogah zemaljski a); o lice slope prinutne od negeh kcheri Principove u dvoru onoru od cifloga zlata podstavljenomu kristalom. Danas pervi put, kadaleje vidilo u nebuh pokolenje ciovicijsko zaciđenjem istih Angelah b), veli Alberto veliki; jerbo premdaže prie od Marie uzisko Ihsu na nebefah, sa vintim nije bilo kolino ciovicijsko, koje uzide, veche narav ciovicijska c): *Humani generis natura conscientia.* Žashtobo, istina jest Katolicanska, da je Ihsus pravi Bog, i ciovik, ali tako uzderxaje ove dvi naravi boxanljvenu, i ciovicijsku, da imade narav, ali ne kip ciovicijski; jerbo toliko boxanljvenu narav, koliko ciovicijsku puni, i uzderxaje kip boxanljveni, tako iveti Mati Cerkva Rimsko Katolicanska uči protiva Nestorija Patriarki Czarigradskomu. Daše uzide narav ciovicijska, a ne kip onda, kada uzide na nebefah Odkupitelj nash Ihsus. Ali danas, kada uzrešena blashe Divica Maria, pervi put jest vidilo i nebo, i zemlja, da uzide i narav, i kip ciovicijski.

Tkože indi od vas nebi cstudio, i tkoše nebi veselio ovoliko millofti velike nashe Go'poje? Mogao je Bog cekati do sverhe vikovah, i onda puštiti nje tilo u slavu, kojuje veche uxivala duša, a međjuto mogao je clevati njezine kosti kćod nas na zemlji za nashe bogoljubstvo, i utishenje. Ali kakogodje nju razlucivao se darovma, i milloftima od svakoga stvorenja na svitu, tako jest hotio, da bude razlucena takogjer ina smerti prošavivshim podpunno prie opčenoga uskretnutja. Ah člinimise, da na ovi način recfe Šta boxji onda, kada littivski oči ivoje opazi ležati njezino pri-sveto tilo: jedali mogu ja to pripuslti, da ora, koja meni dade život, fada bude fuxnjica smerti? Da ona periš, kojašem fusu, i kojašume doila, fada budu rahna cervih? Da ono krilo divicijsko, na komusam mlogo purah sladki primio sanak, fada bude troloft, i porušenje? I da ore ruke, koješume poviale, millovale, i sladkoftjom gerile, fada postanu cerai, i pogaxeni prah, i pepeo. Ah moja Majko! nije ovo ono, shto ja moram ljubavi mojoj, i

shto

a) Cent. 7. b) Lib. 2. de Land. Virg. c) S. Leo form. 2. de Alcyg.

što moram učiniti ljubavi tvojoj: *Nos debo mani mea videre cor*
reptiorum, nedam ja ne, da mati moja vidi potušenje. Pravedno-
je, da kakovam ja čuvao tvoje dolazjenje, i u hodjenje na svit,
tako da čuvam oslazjenje, i izhodjenje tvoje novoga života.

Vidate dobro, S. B. da su dva ova puta najzadostnija, i
 najpogibeljnija za nas gribeshnike, i putnike; jerboje svikolici kano u
 zatku vahtamo. Kada na svit dolazimo, stoti ceka nas grib iz-
 tocni, u komesu i poradjamo svikolici, kada odizimo novoga svita
 cseka nas smerti potušenje; grib cini porušiti nashu dushu, a
 sicer cini porušiti nasic dlo. Nejma načina po komubi mogli
 utechi: pocetak, i sverba našegha života podložni jesu ovima dvije
 nešticharne. Sada, što mislite, daje učinio Šin boxij? met-
 pioseje, rečiche ovako, kano jaki oružnik za čuvati dvor svej,
 za paziti na ova dva puta, na ove koracije svoje matere, i nije
 pripustio, daće gdigod omachi, i da gdigod poserne. Premdje bi-
 la prava kćer Adamova, nishtale nezamerljiva, kada na svit dođe,
 niti očemogod bi podložna, kada otide novoga svita: kada na svit
 dođe, grib iztocni nezornachiu, kada ode novoga svita, potuše-
 rje nepristupi kćeli njezinomu. Kakoje bila pravedna, i sveta na
 svomu zatčaju, i porodjenju, takvaje tkočojer bila i na smerti: *Dru-
 mirus ciboditis introitum tuum, & exitum tuum. Sada, da vidimo još
 koliku slavi zadobi na svomu okrunenju na nebesih.*

Dva slavnodobitja osohita, i među sobom razlučena jesu
 neba svetkovalo: jedno na uzaslužju Golpodinovu, kadaje sobom
 vodio, i uveo u nebesah ono oslobođeno milosrđe sveti Otacah;
 a drugo na dan oni, kada unide u nebelah Marija sprowadjita od
 neizbrojenoga ratoljuba Angjelah. Na oba ova slavnodobitja
 dana zakitiose oni sveti grad, i pribivalište blaxenih, i u cisto
 zlato, i drago kamenje obukao; zajekalaje ona lipa Sion od slad-
 koga skladnorednoga pivanja Anđeoskoga, i cislifuse fverhu nači-
 na veseliti oni pribivaoci jerufolima nebeskoga. Nishtanemanje re-
 chi mogu, da slavnodobitje i uznesenje Marie jesu bilo veche,
 lipshe, i svitlie. Zashito užide, išina jesu, s planine maslinske
 na nebesah nash Odkupitelj sprowadjen, i pratjen od neizbrojenoga
 milosrđa pravednih, koji birač primili novoga svita pric cisterde-
 fet vikovah, i odkupljeni od njega, spivaniem sladki pisama na fab-
 lu i slaya novoga oslobođitelja: ridoshe prid njega svekolike csette
 Angjelah uzvijuči, sahleći, i klanjajući se njemu. Ali oširi ovo-
 ga veličanstva, i slave, na dan danasnuji dođe prid mater svoju,

i iši Šansk njezin, koi biasbe prie uzishao, da za nju doftojno mesto pripraviti može a): *Sarrexit Rex in eternum eius.* Ultade Kralj iši, i dođe pribi nju.

Odgude, promišlite vi, kakvije ovo dan, kakva svetkovina nebesih bila? Koliko naređenje! koliko veličanstvo! kolika slava od tollkota veseљa, od zarucenja, i okrunjenja Marie. Vi promišljajte, vesiř, jerbo ja drugo nemogu, nego nazvatiga dnevom slavljenim, i svetlim od svu u godini danah; dan ne od jedne naravne svitlosti, i zemaljske, veche od svitlosti sverhunatazne, i nebeske. Nitileje ovdi fvershilo ukazanje poshtenja, koje učinili sin boxanstveni Marii, nego kakogod Kralj Salomon cfinio mater svu ju fiditi kraj Isabe, tako učinili i Kralj nebeski svojoj materi Marii; jerbo kakogodje ona dala njemu na zemlji mesto najvridnije, koje je bilo njezino divicfansko krilo, tako i on dade njoj na nebesih najvridnije mesto, koje bia deina strana njegova. Nitibi ja znao, tko komu učinil veche poshtenje, ili mari sru, ili sin materi svojoj, tko komu vechu doneše slăkost, ili Ius Marii, ili Maria Iusu? Rechihu famo, i bask dobro: daju učinili Kraljicu ne famo ljudih, nego i Anzelam: učinili odvitsnicu, i utocishte ucviljeni na zemlji grihshnikah: nitise nedostoj iz one visne okom od milloferdja nas pogledati, i od nas brigu imati, na prillku orla pde, koja premdale uzdigle skrlnu kvisokomu funcu, i oči upre u vrake funkcane, fsvintim nezaboravljase ed svoga potoda, veche snilazi opet. I pomaxe ono, koje vidi, daje vridnie. I oh kolikoje vese la svar vidići ova dva pristulja u nebesih? Kojeje vidio Sveti Ivan u ocfitovanjih, i nazvao jedno *priſtolje božje*, a drugo *priſtolje Jagatice*. Pervo pristolje, jachu rechi pristolje slave, kuda nitise pri blixa, niti smije pridupiti tuga, i kafot clovičanska. Drugo, jest iflina, daje pristolje slave, ali jest takogjer pristolje millofilii, kudafe pushaju suze obrachenii grihshnikah. Jerbo, kolikoje, koisu kod pristolja ovoga zadobili milloferdje, i nashli milloft spomochjom zgodona? Kolikoje, koisu bili ljubeznivo primiljeni, i zageriljeni, kano oni sin razlapni, kadašeje vratio svomu Oreu? Koliko putah svoga pristolja milloftih cfinili Maria spravdom boxanstvenom ono, shto obicaje cfiniti jedna mati, koja krije od otca pomankjanah sinovska, shto akoli otac i vidi, ona opet brani, i moli da zatori oči, i da nešuni, kano dai nit i vidi, nit znađe. Kolikoi ima-

a) 3. Reg. 2.

imade, i oh koliko! koisu, ne samo toliko danah i nijecici, veche toliko godina slajali u grishnoj prigudi, i grishnomu obicaju, koji tercili po putu oti izgubljenja vikovicsnoga, i pak Maria izmolilje milost, da lije srdcem istinitim okrenuli Bogu svomu, koji je miloserdan, i koje njima sagrijšenjih oprostio . . .

Pristupimo dakle pristolju milostih velikim uslanjem, kako nas Apostol sveti Pavao zaziva, i kano za ruku vodi, i ondi profterti na zemlji recimo Marii, kojaja na nebesih, al kojase u kipu ovomu poshtije, recimo, velim, ono, shtoje rekao Mardokeo Esteri, kadaje bila izvista na pristolje Alvera. *Et quis nouis, utrum dicatur ad Regnum veneris, ut in tali tempore pararet.* Ah privelika nasra Kraljice! tisi uznesena na ta pristolje milostih, da nas pomognesh u nashi potribah, u takvoma vrimena, da nas oslobodis ih od tuge, i nevolje. Zatosi doshla na Kraljestvo, da fotoga visokoga misla viditi moxesh nasha zid, koja nas pritiskuju, i vidivshii popraviti. Razafri sverhe nas plasht tvoga obranjenja, i raztiraj ceru maglushdu od vapstovanja nashi nepriateljih; izmoli nam milost od tvoga blagoslovijenoga sinca, da moxemo i mi, kano Ti danas, na onoru poslednjemu dnevu nashega xivota fri-chno priminti, i posli tebe cikl sahliti u slavi vikovicsnoj . . .

NA UZNESHENJE B. D. MARIE DRUGO.

Affumpta est Maria in celum gaudent Angeli. Eccles.

Pravo imate, o nebesah! shto svetkujete osobitim veseljem, i ta-doljom dan danashnji, u komušte primili tacno, u vase krasne vashu priveliku Gospoju: i vi u Angjeli! dostojojno jest, da nikad nesvycenim uzigranjem, i sladkopivanjem slavite danashnje kvali do-shalje vase Kralice. Nemoxe tako cfiniti ova nasha zenuja, pacje usillovanje, da placie poradi izgubljena svoga blaga, i svoga jedinoga dobra. I ztito SS. B. koje srdce moxe chutiti, i koje oči moza gledati danashnju svetkovinu nebesah, i Angjelih brez xalosti? Otishlaje od nas Maria, zaspala je, i otishlaje od nas nasha lju-bezut-

beziva mati,¹ otisklaje od nas ona, koja, posli Husa, jest radoš, slava, i poshtenje nashe ciovicianske naravi, i takoje otisala, da nam nije ošlavila ni najmanji dšak od svoga pristvogog tisa za cashe utisnenje ovdi za zemlju; odkuda, koliko se poradi njezina uznesenja veleti nebo, zar nesliši, daše toliko xalosti tash ovi svit zemaljski? Ali što? Na koga se, i poradi čegate mi tuximo, i xalostimo? Nije zar ovo velika nepravda, koju cimicno Marii, kad je na misto shtobisno morali radovati se njezinom u nebesih uznesenju, placemo nashe izgubljenje, i na misto shtobisno morali zdruxiti svefjeljem njezino uznesenje u slavu, tuximo, i xalostimo? Zar moxebit boimose mi, da buduchi ona oddililase od nas, sadaje maria prama nami njezina ljubav, pomoc, i branjenje? Ah ne SS. B. ne, veli sveti Bonaventura ^{a)}; jerbo akoje bilo toliko veliko prama nani nevoljnima njezino pozaslovanje, i miloserdje onda, kadaje bila kod nas na zemljji, koliko veche nije fada, kada kano kraljica gospodari na nebesih? Kakogod zvizde, kadaši sverhu nas na najvisjoj visini, dvostrucie svjeje zrake, i dvostrucim nacinsom livaju svoja dobrocišta vjerbu zemlje; tako nađ lipsha, i najsvitla zvizda morska Maria; buduchi fada postavita na najvisishem mistu, i pristolju od veličanstva u nebesih, tva sverbu nas obiluje svoje milosti, i gdi vidi vecu potribu, ondi obilnie provijaja. Zaradi ovoga smojim danashnjim govorenjem jachu ukazati, da veci narok imamo veseljetie danas, nego xalostiti, buduchi da imamo u nebesih nashe mogučcu odvitanicu, i braniteljicu Mariu. Imajte famo uzterpljenje, i ponaju, a ja počlimam.

I zašto SS. B. pristveta ova Divica jest veoma moćnica pri Bogu nasha braniteljica, i na takvi nacins moguča, daje umirila pravednu ferditost njegovu, kojuje liso protiva namu; i iz oshtroga i ferditoga sudca usmisljava dobročiva, i ljubezniwa Otca. Cudnovata otajnost naravi jest ona, od koje piše Plutarko ^{b)}, da buduchi slana voda morska nashemu okusenju gorka, akoje po strici izčisti u jednomu ſudu od xutoga cistoga voska, takise obrati ſeol u med, i gorečina u sladkoſt, na takvi nacins, da veche nobiva voda opchena, veche jedno ugodno, i sladko piće; priješnim nacinsom moxemo rechi: da a staromu zakonu poraci grizah naroda ciovicianskoga bioje Bog kanot postao veoma gorak, i veoma oshtar ^{c)}: *Pereat Samaria quoniam ad emeritudinem concitatavis*

Dem.

^{a)} Serm. de Affinis.

^{b)} Lib. de prou. animal.

^{c)} Off. 144.

*Dann sum: vell Osa Prorok, i poridi ove goresine i oshiroche boxanljene lerditosli, nijesu kushalo drugo, nego najgorde vode od strahoviti, i nenasani kashtigci. Kada evo zarvorivske ovo nezvorno more boxanljeno u plesisti sud divicijske utrobe, priobrati svoja chud, i narav tako, da ostavivshi gorenina, i oshirocici svoje pravde, priobratise u sladki med od ljubkoxeljnoga miloserdia. A tko zna, da nije vecne odavne na ovo naminio svoje ricsi Esdra, kadaje rekao a): *miser poterentem patet, & in dices apud salta matabatur.* Koditiche Divica jedno chudo, jednoga cokvika Boga, i ondache gorke vode serdesce boxje osladiti. Et in *duces apud salta matabatur.**

Istu od cudnovare jednochodi, i ratavne sличnosti dicifica ona, kojase odrasne, i oddoje s-mlikom svoji dojkah b), kako učie Galeno, i Avicenna, i vidile vishe puta po kushanju, da, ako se kozlich odrasni s-mlikom jedna ovce, polstaje drag, i miran; skotiske odrasni s-mlikom jedne nestashne, i binc kore, polstaje oshtatne tamu u disk, vecne i u chudi. Odkuda, vedi Plutarko c), da akof: Romulus i Remo bili prignuti na lopektvo, tosue naučili od svoje dojke kurjacice: akoje Agida Kralj Lacedemonijski veoma berz bio u terciju, toje zadobio od mlika koshute: akof je Enea vidio Didonu veoma nemil, tose pripisuje mliku serdite tigre, kojoje fasanuo: akoje Cesar Kaligula toliko xediao kerv slovicijsku, tole pripisuje mliku, koje je bio mishano kervjom: i skoje Herkules zadobio izmisljeno boxanljivo, toje imao od mlika, koje je fasanuo, i kojemrje, neznajuchi privaru, boxica Juno daa.

SS. R. dva porodjenja nahodim jednorodjenega Šina boxanljvenoga, jedno vikovichtno, a drugo vrimenito; jedno od vika kod vikovichtnoga Otca, drago iz utrobe matere Ivoje; od onogaže veli u pišti 109. Iz utrobe pris frustoli radujen tete; od ovogosje shtic kod Svetoga Luke na pogl. e. *Eum sagittichesk a strati, i poradichest fina.* U prvomu porodjenju imaoje pravdu za dojku, kojapaje odrasnila, kakoje vecne odavna Esdra rekao d): *Fu misisti em na justitia; vdržbujolisga pravdom tvojom.* Kakvoje čakle cudo, da, ako fasnuchi mliko od chudi oshare pravde polstaje toliko neutishljiv i oshter? bacaoje gromove, hitaoje strile, kugonje morio i vojskom, opulostivaoje kraljeftvah, faxigaoje gradove i varoshe, topioje zemlje, strashioje umerle, i vaskoliki svit cunioje der-

a) *Esdr. I. 4. transl. ex Varabulo.* b) *Ges. ac tuen. Jan. Avic. fer. 2.*

c) *Piat. in Epiph.* d) 4. *Esdr. 8.*

derati. Ali u porodjenju drugomu, kadaje frichni potsetak bio za-kona milosti, rodivshise od Divice, imao je za dojku miloterdje, i ziradi toga od sladkoga ovoga mlika poslao je i on sladak, ugodan, miran, i milofav. Slushajte shto isti on govori u knjizi Joba a): *ab infante mea crevit mentem miseratio, & de utero matris meae igrasse est mecum.* Kano dabi hotio rechi, premda sam ja pervašnji vikovah bio oshtar, i nestishiv na takvi nacsin, da koibise smio uzfuditi dame pogerdi, i uvridi, odmahsama cimio kashtigati, da plati pravdi boxanstvenoj; savinutim u drugomu mornu porodjenju, jer bomeje milikom Ivojin odrahnila Maria, kojaje mati od miloferdosti, uvridjen nebrarimse, svezan neocristujujems, popljuvan netuximse, unoreca neosvechujems, psce na misto smerti poklanjam onima, koisume umorili, xivot vikovicni. Odkuda Rilcardo od Ivetog Viktora govorechi s divicom ovako veli b): *Tlejhaće u tebi Isus perjeh sajao, da po tebi nami duhovna tekta. U tebi dake ucraste milko bezamstvena milostjerja, i od tebe istecse namni, ti prie napravljens ješ, i od tebe desklaje nami ova obilnosti.* Viditevi jakost, viditevi moguchnost Marie nashe kod Boga odvitrnice i braniteljice?

U onomu otajstvenomu borenju Angjela, i Patriarke Jakoba, Angej je dobivao priko sve nochi, a Patriarka Jakub priko sve nochi jest gubio; ali nije tako bilo onda, kada je zabilila zora. Zashetobo, videchi Angeo, da dolazi zora, kano neuzdajuchile, dache pridobiti Jakoba, iskao je dopushtenje od njega izpovidajuchi sebe pridobivena, i ostavljajuchi Jakoba pridobitnika sovima riehma: *Pusti me, jerbo evo veche izilazi zora.* Ali shtoje to, i kakvaje to zaprika, kakvili strah Angela od zore? Odgovara mudri Oleastro, i veli c): *dakle po ovomu borenu prilikuje oni boj, medju Bogom, i gribshnikom, i opet prilikuje pridobitje Kraljice nebeske sverhc fina svoga za pomillovanje naravi csoviclanske.* Zora ova jest Maria, kakose imenuje u sveti pismah, jerboje izishta, i ukazala je svitu kanci zora, od koje posli izistiloje pravo sunce pravde Ius. Borechise dakle Bog s-gribshnikom pridobivaga, i kadaga hoche da pokstra onje utecla pod obranjenje Marie, na koje molbu nemoxele Bog opriti, nit odoliti, i zato kano drugi Angeo staroga zakona veli: *Pusti me, jerbo veche izilazi zora. Pusti me otichi o Mario!* imaj najposli milost imaj, tako e. Hocheshti ti oproshtenje gribah za gribshrike? Neka budu oproshteni, ne vishe ervanja, ne vishe bo-

a) Job, 31. — b) Risch. Vill. p. 1. in Cent. — c) Olcaffr. in c. 32, Gen.

borerja, tisi postala zora, i moja sladka mati, kojoje protivit ne mogu.

Odovuda fida jeft, da Duh sveti govorechi novom Divicom ne stavljaj mitra, niti krajeve njezinom molenju, da moli samo za staddo pravednih, veche razshire njezino branjenje, i molenje i na kozliche, po kojima razumio ruxni, i zlorodjeni gribshnici ^{a)}: Si ignora te, o pucherrima inter malieres? Ako ti neznash, o najlipsa ih medju svim zarucnicno, ako ti neznash tko si ti, i koliko ti moxesh dobrochislivo uesliniti pokolenju clovicanskemu, jachuti kazati: Abi pisi vestigia gregum tuorum. Idi za stopama pravednih, kako ide pastirice za svoju staddom, jerbo ti valja da imash briga od njih, i ti valja, da nji pasesh, i rahnish svojim moguchim, i bubeznivim branjenjem. I ne lamno idи za staddom pravednih, veche i za kozlichih, to jeft gribshnicih: *Pascit hedes tuos*, jerbo ovi, koisu odrediti za vikovicinu vatu, i koibi morali biti postaviti na strane liuu u onomu poslednjemu ludnjemu dnevu, po tvojoj mogućnoj ruki podponoxeni, bitiche svojim milloserdjem rahnjeni, i bicanstvenom millosrdjem, po kojobje dostojanu pokoru za xivota ueslini, bitiche slaviti na stranu deina, i najposli sveceden u frichnu danovinu blaxenii. Ovako to masci ovo mesto pisma svetoga mudri, i nacnici Culielmo ^{b)}: *Pascit hedes tuos, quia qui a finisris in judicis erant collocandi, tam intercessione efficeris, ut collectentur a deinceps.*

Ovo mogache branjenje Marie potverguje se takogjer fudna ricsna pisma svetoga, kojeje ona izuzula u palmama na poglav. 8. *Uera mes sicut ueris*, persah moja jesu kakono toran. Cudnovata slicnosti, da Maria imade persah kano toran! Ugo Kardinal tolmechi ovo otajstvo na ovi nacfin. Persah, veli on, jesu zlamerje obilnoga ulika od miloprignutja, i miloserdnosti Divice prazna gribshnikom, jerbo novima nji brani od serdesbe boxje na oni nacfin, na koise po tornovi i kulama branimo od nepriateljih. I ovije poslobiti nacfin, skeim Divica tishi terditost boxanslvenu ukazujuchi mu perish, i molechija za ono mikro prieftivo, kojeje fasnu, da eprofti gribshnikom njova sagribshenja, i zloche. Ockuda sveti Bernardo ponukuje svakoga gribshnika, kada ovako govori ^{c)}: *Idi k materi ed miloserdja, i ukaztioj rams tvoji gribak, a onache za tebe akasai fusi fucm perak.* Pak onda sversheje, i veli: *I enda isti-
zo fui ualishache mater fsoja.*

Teshko

^{a)} Cenu. r. ^{b)} Guili. in c. 1. Cent. ejusd. Detritu. ^{c)} Serm. de
Nativ.

Teshko nam, i ali cias biobi nami, da nejmamo Mariju našu odvitnicu, i braniteljicu kod Boga; buduchi da ona fama iz medju svim svetih jest ona, koja se opricjuje sferdcsbi boxjoj, i zadobiya nami oproshtenje nashi gribah. Nijesu nashao, niti se nejti mogao itko u staromu zakonu, kolib išao uzderxati Boga, kada bise razferdo, da neprospe svoju pravećnu kashtigu sverhu gribnikah, kako je veche rekao Isaija Prorok a): *Non est, qui configat, et tenet te.* Ali posli, kako je Maria doshla, i ukazala se svitu, veli sveti Bonaventura b), *dethinat filium, ne peccatores percutiat.* Ona uzderjava sva svoga, koji pripravan mace u ruki derki za poraziti gribnika, onoga uzderjava, i tiski. I zaradi toga miloge milostih, koje je nedopuštaju od Božja nami, dopuštaju, i daju po Divici, ne, kano daje ona mogućnja od Boga, veche jerbo Bog hoče, da svi ljudi znaju, da nejma milosti, koja se daje umerlima, koja se nebi po njoj zadobiti mogla, buduchi ona kano jedan xlib od boxanstva, po komu tekut, i livajude sverhu nas svakolika dobra, i milosti nebeske; kako ona fama veli c): *Koi mene najde, nazički život, i zagrabitiche spasenje od Gospodira.* Neveli, imache spasenje, veche veli, zagrabitiche spasenje od Gospodina; jerbo zagrabi iz vrilla onoga od obilnosti svim dobrim i milostih.

Najposli ostaviti nemogu ono, shto piše S. Ivan na pogl. 19. Svoga evangelia. Onda, kadaje nash Gospodin, i Spasitelj svita Isus na dervu krixa umerti hotio, prieje glavu prignuo, i onda svoj dah impuslio. *Et intinxit capite emisji spiritum.* Za koi uzrok mislite vi, daje na ovi način hotio umerti? Prikrasno sverbu ovega razloxi Ugo Kardinal evske govoreči d): Kadaje Odkupitelj nash Isus na kriku umirajući glavu prignuo, prignuo je nju na flaru onu, gdje bila Divica Marija mati njegova, hotiuchi sovin zlaznenjem nju svima ukazati, i kano ovako rechi: o ljudi, o narodi, o gribinici! ako hochete, i ako xelite zadobiti miloserdje i oproshtenje vashih gribah; ako hochete, i ako mislite ukloniti se, i vtechi od sferdcsbe boxanstvene, od potribe jest, da se utečete, i da utečete k-Marii; jerbo ona jest odvjet boxanstvena miloserdja, ona je shtit vash, i vase brajenje, kojoj valja da se utečete, ako xelite imati spasenje. *Per ipsam veniam petite, ijsu egi oraculum misericordiae.*

Bu-

a) C. 64. b) Lib. 8. epist. de spec. B. Virg. c) Prev. a. g. d) Hug. Card. in banc loc.

Budući dakle Marija veoma moguća odvjetnica, i branite
ljica glijšnikah, u tecinole s-velikim usfajem, i recimo: O fridna,
i blašovljena Divico! Koja svejednako svatuche prolitje od razko-
shja uzivash u nebesih, zar, jerboš ondi toliko uzvishena, zabo-
ravicheshće od nas? Ali nikada ovo ni pomisliti nemogu. Ti do-
bro znades u kakvojšmo dolini od suzah, i u kakvomu odurnomu
vrinzenu sluge twoji xivimo; nepristoje tolkonu velicanstvu na to-
likoj vifini, da nas firote oftavish na ovoj nizini. Akoće od nas
oddalečiva slava, opet knami te prigiba narav, od kojefi i ti kchi
bila, prenda pverorodjena. Pogledaj dakle na nashe tuge, nevo-
lje i potribe toliko duhovne, koliko tlesne, i podaj svemu zgo-
dno providjenje. Akoje Iisus, uzishavši na nebesah, dao darov
tjednu, ti, kojaſti njega uvik naslidovala, kakvichesh nam dar ofta-
viti? Neka bude za sve nami dar, i poklon twoje branjenje. So-
vima nas ktebi pritegn po onima flopama, kojefi ti pritisala sve-
ruhu zemlje. Tifi uzvista, jerbo poniza, utishita, jerbo ljubitelj-
ca, proslavita, jerboš mati; dopusti i nami po twojoj dobroslivo-
sti ovakvu kripost, da mi smetnivši oholost, hodimo u ponizno-
st; uternuvši ljubav zemaljsku, gorimo ljubavjom boxjom; i skiu-
vuvši nashu volju, savime metnemoju u volja nashega Gospodina.
Tako, tako, draga mati! tako učini, trake nos poſi ze; jerbo mi
uxexeni moxebiti od mirisa tvoga izgleda, i podtaknuti od svitlo-
sti twoje blaxenosti, tercfachemo, doklegod nedojdem gledati, i
uzivati lice Iusa, i twoje, surremus in oderem angustorum tuorum.

NA DAN SVETOGA ROKA IZPOVIDNIKA
PERVO.

*Beati sunt servi illi, quos cum venerit Dominus, invenerit
vigilantes, quod si venerit in secunda vigilia, et si venerit
in tercia vigilia, et ita invenerit, beati sunt servi
illi.* Luc. 11.

Takoje, blaxeniju veche na svitu ovomu ori, koju služe bogi, veli Evangelie, i ako imade vishe blaxenosili. Vishe putan blaxeni takopjer služe bogi, jerbo onite vishe blaxeni, kojim vechi služe njezovi. Onaj veliki sluga bogi, kojega daries slevnu Ivetku, jemo ispmenu Rok sveti, nemoxeće reche da nije bio iz medju vechi, i fricheti slugah bogi. Niko drugi nije brio, nikto drugi nije shrio, nikto drugi nije obfajko toliko, i tako budau, i brio u crnoj noći ove rasne zemlje. Ali, kada je ovako po Evangeliju misliotam Roka dvaput blaxena, evo prenisanjajuchi xivot njezov uahodim, da ne famo nije on dvaput blaxen, veche daje cietiti puta nefrichan. Nefrichan s-rodbinom: refrichan s-demorodcib: nefrichan s-slikom: refrichan s-balefijom. Daje fricha i blaxenstvo, kojele u Evangeliju obetaja, famo fricha, i blaxenstvo od drugoga svita, usnoblje odgovoriti moglo; ali Gospodin u Evangeliju govori: da ne famo blaxeniche biti sluge njezovi na drugomu svitu, veche daju i lada na ovomu svitu blaxeri. *Beati sunt*, blaxeni jesu. Ako dakle sluge Golposlina, koji bdu o drugomu, i trebemu bdejnu, ne famo blaxeniju na svitu onome, veche i na ovomu, kakoje to, daje Rok, ne dvaput, veche cietiti puta na sviju ovemu nefrichan bio!

SS. B. vishe putan frichu doftixe dvostruka nefricha, i vishe utih oni, kojic dvostruko frichan, biva cietve ostruko nefrichan. Kadafam ja hotiv na ovo pitanje odgovoriti, evo slijeduci Evange-

lie namirise na drugo. U istomu Evangeliju iz pocetka zapovida Iisus onima, koji hocu datu sluxe, da budu prilicni slugama, k i cekaju svoga Gospodira, a Rok, koje toliko sluxio, i hotioje toliko sluxiti Iisusu, shtoje učinio? Na misto toga, daše učinji prilicni slugama, koji cekaju Gospodina, učinio je prilicen istomu Golpodinu. Sluge jesu sveti, Gospodin jest Iisus; pak ako mi dobro promotrimo xivot Roka, najticevog prilicenja ne drugima svestima, veche istomu Iisusu, i ne famo jedan put, nego cestiti put. Prilicen Iisusu rodjenoru: prilicen Iisusu u tuvnici: prilicen Iisusa propetu: prilicen Iisusu mertyvomu. Dakle veliki sluga boxji, osobiti tvari! cjudnovati svejt! jerbo moxeli biti, i moxelise naiti vechi tricha od ove, daše jedan sluga učinji prilicen svomu Golpodinu? išnito da ne. Dakle sada evo vidite, kolikotufe, i kakofuse slavno nefriske priobratile u friche i blaxenosli u Roku. Cetiri puta rekao sam, daže Rok bio nefrihan. Nefrihan s rodbinom nefrihan s domorodicib: nefrihan s likom: nefrihan s bolesnjom; nishtaremanje buduchi daže Rok svomu sve cestirima nefriham učinio prilicen Iisusu, zaradi toga nisu nefriske, veche triche, i blaxenosli. Ovo dok ja na daje ukaxem, i potverdim, imajte uzterijanje, i pomazu, a ja počlimam.

Pervi nefriha Roka bilje s-rodbinom, jerbo ista rodbina, kojje bila od njegove kervi, jestga odbacila kano jednoga inofrancu. Imaoje Rok od svoje bashtine Mompelonu Derxavu, bioje Gospodar, i bioje posidnik od zlogoga bogatstva; ali kakono sveta duša josh u svitu svoji mladi godinah, pridaoje Derxavu i podloznike svome Stricu: razdilloje od svoga dobra cblju siromahom, i kano jedna sirota otishaće bio u Taliansku, da pobodi u Rio a ona sveta mislja. Posli malo godinah vratio se natrag u onoj istoj odlici, u kojoj je otishaо; ali niti njegov Stric, niti tko drugi od njegove rodbine jestga poznao, na takvi način, daže morao xiviti u svojoj derxavi kano sirota odbacit faszine od svoga roda, i od svoje kervi.

Nemogu ja ovdi učiniti SS. B. daše veoma neesudim, videchi, da njegov rod, i njegovi podloznici nisu mogli poznati u toliko male vremena jednoga mladicha ondi rođenu, jednoga mladicha ondi odrasljena i sluxena, jednoga mladicha svoga Golpodinu. Ilije ovo nepoznanje bilo u Roku, iliye bilo u cestima, koisuga gledali? Ja velim, daše bilo u stanju Roka, niti ima na svitu koja svar, kojabi priobratila priliku človika toliko, koliko stanje illi frichao,

frichno, illi restichno. Doshli su sinevi Jakoba u vreme glada u Egipt traxiti zahne, i prikazavshu Josipu, kolje bio misto Kralja u onoj zemlji, veli psimo a): *Josip je vri poznao, a on od nji nije bio poznan.* Cudna slvar! ciniše, da nije tako moralno biti; jerbo bratia njegova kazono slaria, vashesu vrimena poznavali Josipa, nego nji Josip, budechi da fuga poznavali jesh od beslike, jesh mala, u koje vreme on nji nije poznati mogao; pak opet, biloje jedan put delest, a drugi put jednacelj bratje zajedno s-Josipom, a lasknije, da mlogi poznadu jednoga, nego jedan mloge; vreme takogje jest bilo jednak, za koliko vrimena nisu bratja vidila Josipa; za toliko nije Josip vido bratju. Zashro dakle on nji poznade, a oni njega nepoznadesu? Uzrok ovi, jerboje Josip priobrathio stanje, a bratia nisu; bratia bili pastiri od dinstvra, pak i onduku bili pastiri; Josip, misla jest; bivoje pastir, ali onda, kadsu oni knjemu doshi, bivoje misto kralja u svemu Egyptu, i zaradi toga prominioje priliku perva. Christe moxebiti komugod maseho evo povitovati? Ali bash tako jest, i tato nami kazuju izgledi Izagdajti na svitu. Oranj tvoj priatelj prie malo vrimena pomogaoseje, poslaoje frichan, punnje dobra: i evo vechete gleda s drugima očima, slushate s drugima ushima, govoriti s drugim jezikom. Onaj drugi, prie tri dana uvide u stanje frichno, uvide na doftojansivo, na Gospodilvo; i evo ono, shtoje bilo u njemu ljebavi okrenulo se u oshtrochu, ono, shtoje bile trepavice, postalec oberve, ono, shtoje bilo poniznosti, postaloje oholost. Kakvoje to obrache-nje priatelju? Tko tije priokrenuo tvoju neliku, gdje one oči, s-kolimali prie gledao? gdili one usni, s-kolimali prie slushao. Gdi e ono lice, i ono srdec, s-kolimali prie doclekivao? Ah ah nepitajtega! prominioje stanje, poslaoje frichan, i zaradi toga prominioje svakoliku priliku pervašnje.

I da nemislite, da samo frichno stanje priobracha priliku cso-vika, promislite Joba. Poali kakoje on zloge tue, i revolje pri-terpivši bio poslavjen u pervašnje stanje, veli psimo b), daslje-knjenu sed piateći, i rasbla, košlja prie pozavali. Tri stanja imao je Job, u koimalege nahodio, pervoje bilo stanje frichno, drugo nefrichno, a treche opet frichno. Akosu dakle priatelji i rodjana Joba poznavali u pervomu stanju frichnomu, zashroga nisu svi poznali i pohodili u drugo u stanje nelrichnomu, kadaje bio puni ran-ju?

nih? i opet akoga nisu poznivali u drugomu stanju nefrichnomu, zashtolu doslli i poznaliga u trechemu stanju frichaomu? Uzrokje ovi, kogdani kazao, jerbo ljudi na svitu sano u frichnomu stanju poznaju, a u nefrichnomu nepoznaju. On xalofna stanja ciovicfan-skoga na svitu! Akosi u stanju frichnomu, ti nepoznajesh drugoga, akosi u stanju nefrichnomu, tebe nepoznaje drugi. Sam Rok nje morao terpiti ovo nepoznajanje; jerbo buduchi on, kadje bio u stanju frichnomu, i sebe, i nji dobro poznavao, nisu oni morali nje ga cslaviti u stanju nefrichnomu. Ovoje dakle ona nefricha, ovoje ona tuga privelika i xalofi serdca, kojuje Rok podnio od ivoje rodbine, od svoje kerri. Nishtanantjanje, ja velim, da nije bila nefricha, veche fricha, i blaxenost velika, jerboje po ovomu pri-liesan bio svomu Gospodinu.

Porodioleje Ius na svitu ovomu, kako zrate, u velikomu zapushtenju, i hironasitvu; shto promishljajuchi sveti Ivan Evange-lista, ovako govori: a) dostao je kvejmu, i junji nija njega primili. Biliu oni ludi onda na svitu xivochi poradi dva uzecka Butovi, jedno porad xvorenja, drugo porad uputnjaja; biliu njegovi porad xvorenja, jerboje on xvonio, i biliu njegovi porad uputnjaja, jerboleje za nji uputio, keru i puti ciovicfansku na sebe uzeo. Zashthoga dakle nisu poznali? Zashthoga nisu kano xvega primili? Ah ovoje bila zato, jerboje Ius horio, za ciovika ovoliko terpiti, i podnosititi. Sada, molim, gledajte, jeli Rok priliesan Hulu? Ja velim, da nejma priliesenosti skladne, niti ocsitne. Doshao je Rok Ivojima, i svoji njega nisu primili, dostao je u Ivoju derxevu, u Ivoju kechu, u Ivoju bashtinu, u svoje dobrin, i latvintim nijega primili, nijega poznali; jerbo njegovi podloxitici, njegovi sluz, njezova rodbina i njegovi priateli jelega scinili karu jednog nepoznana, kano jednog inofrancu, i oni, kojeje on uzdigao, i oni, koisu shajjime njegova dobrar uxivali, i oni, koimaje ostavio frona bogatstvih, nitko njega hotio poznati, ni primili. I da bude slesnost Roka latvime But rodjenomu jednaka, kakogodje Ius na pozodjenju svomu veliku tugu, i xalofi irao, shthoga ljudi nisu poznali, videchi daga xivine poznaju, buduchie toxio po Proroku ovako: b) Poznaje vel fruga Gospodina, i ciao jasle fruga Gospodina, a Israei nje ne poznao; tako Rok videchi, da n ono isto vrime, kadaga Ivoji niju poznali, jesiga poznala jedna xivirica, jedno pashe-cje, kojemuje sluxilo, i njegove ranne llauchi lesilo; videchi o-

VO,

vo, velim, Rok, terpioje veliku tugu, i velika xalost na svomu
serdu nahodechise u ovakoj nestrici. Savimtim nije bila nestrica,
vecha strica, i blaxenost, jerboje prilicsan bio svomu Gospodinu;
i zaradi toga: *besti fata ferui illi &c.*

Druga nestrica Roka bilaje s-domorodcima, s-jednoderxavci-
ma, s-jednovaroshinima Ivojima. Onda, kadaje Rok putovao iz
Francuske u Taliansku, bilaje vojska medju Francuzima i Talianci-
ma; i poradi ove vojske dogodilese Roku dvi nestricu; jedna,
jerbo kadje došao u Taliansku, Taliinci derxališuga, i scinili, da-
je on nepriatelj; druga, jerbo došavши iz Talianske u svoje Kra-
lestvo Francusko, Francuzi derxališuga, i scinili, daže on izdaica,
daje uhoda. Moxeli biti vecha nestrica od ove, da jedan čovik
njapravednii, jedan varoshanin najvirnii, jedan čovik raijetii,
koije ishao u Taliansku zaradi ljubavi boxje, i vratioče u Fran-
cusku zatad ljubavi svoje derxave i varoshi, pak daše scini kano-
jedan izdaica, i kano uhoda, i sverhu toga brez svakog izpitivanja,
i brez svakog zlamenja krivice, daše meche u tavnica lycan? Ah
ovoje xalost, ovoje tuga, ovoje nestrica u kojuje pao Rok kod
svoji isih varoshana.

Bratja Josipova kadašu dosli bili u Egypt, da rahnu kupi-
ju, tolikolu, i takofu bili razkalofiti, daimseje serdce, i dusha ra-
zdljivila famo zato, shtosul ondi derxali i scinili, dašu nevire i u-
hode; ali je ovo bilo za njivou kashtigu, bedach dašu oni prie ſa-
grihshili protiva svomu bratu s gribom od nevitnosti, kako oni ſa-
mi izpovidaju govorechi: a) *Dajstojmo ova terpino, jerbojno sagrihshili*
prodavši nashega brata. Ali da Rok, koje bio uvik jedna pr-
vednost virna, i jedna virnost pravedna, pak daga ifti njegovi va-
roshani derxe, i scine kano izdaica, i uhodi, ovoje bila tuga,
xalost i nestrica, od koje vecha biti nemoxe; i falsimtim evange-
lie veli, daće bio blaxen, a zashto? zato, jerboje bio prilicsan
svomu Gospodinu u ravrici.

Onda, kadašu dosli nepriatelji Muſovi, daga uhvatte, odgo-
vorioje Ius njima i rekao: oni, koga vi traxite, jaſam, i odmah-
su pali na crnu zemlja ſvikolici, koſu za ova sverbu bili doshi. Posli toga Petar, kano ſerdecani Apostol, izvadivši mač udara
perzoga, kogaje dokvacio, i odsikaomije uho njegovo deſno. A-
limu Ius zapovidi, da poſtavi mač u svoje mifto, pak onda uze
ono odliceno uho, i poſtavivšiga na mifto svoje takoga ozdravi,

da-

dale nije vi poznavao porazanje. Shto mislite vi SS. ovakva dva
čuda učinivshise po Isusu, i ovačva dva zlamerja definice boxan-
stvene dogodivshise ondi prid svima, shtolu morali osmiriti oni lje-
di, i oni vojnici? Menise čini, da su morali prefertise lvi na cer-
nu zemlju prid noge Isusa, i iskati oproštenje od tvoje zloche, i
sagnihenja; ali nije tako bilo, veče protivnim nacismom, uloxili-
su ruke fvoje u njega uhvattilisuga, svezali, i zatvorili. Sada pa-
zite, jeli Rok bio Isusu prilicsan? Onda, kadaje Rok bio zatvoren
u tavnici pravedan brez svake krivice, skupljalisu okolo one tavn-
ice boletnici od svake versli, i gluhi, i rohami, i slipi, i biloje
priveliko čudo gledati, gdi Rok zatvoren u crnoj oroj tavnici,
davaoje svetlost onima, koji nevide; svezenima rukama davaoje ru-
ke, koji nisu ruke imali; noge povozdjanje stegnute iznavshi, davaoje
noge onima, koji noge nisu imali; dale ljudi slipi. Čudi nemilosrđi-
vi, ljudi nezahvalni vidieli ta čudešta? vidieli li nebeska svido-
čanstvah? vidieli li boxanstvene definice čudotvorca? pak zashto
nerazbiete tu tavnicu, zashto neraztergnete te negre i fincire
šti jegovi rukuh i noguh? Jeli mogische, da moxete gledati tolika
čudešta, i dobročinstvah, i fajvintim deržati zatvorena onoga,
po komušu učinjera? Takojs, jerbo takoje moralo biti, da Rok
bude prilicsan svomu Gospodinu. Ihus čini čudešta, čini dobro-
činstvah, i pak vattajuga, vexaga, zatvarajuga. Rok sveti takо-
gjer čini čudešta, čini dobročinstvah, i fajvintim vattajuga, ve-
xuga, i zatvaraju. Da bude rekao jašam, jašam Rok, jašam vash
Gospodin, bilib isinito pali prid njegove noge, i poznaliga za fvo-
ga Gospodara; ali Rok nije hotio, famo da moxe biti svezan, za-
toren, i tako prilicsan svomu Gospodinu, i zaradi toga nije bio
nestičan, veče blaken.

Trecha nefricha Roka bilaje slikom; jerboje druge kuxnom
bolešom udarene ljude izliclio, a sebe izliciti nije mogao. Mo-
xeli biti, i moxelise najti vechu nefricha od ove, da jedan ciovik
daje lik drugima, a da on brez lika ostaje? Ja velim, da vechu
nefricha od ove biti nemoxe. Vechu nefricha, kojuje ikada svit
ovi terpio, jest bio potop opcheni, ali akosu bili u ovoj opche-
noj nefrichi koi ljudi nefrichnji, jesu bili oni majstori, koisu korab-
iju Noevo pravili; a zashto? Evo za toliko godineh stajališu oni
ljudi pravechi onu lagju, nikada na svitu nevidjenu, za toliko go-
dinah mučilisuse, i znolili, fada fikli, fada vozili, fada tefali, fada
mirili, fada rizali, fada sklapali, fada, saviali, fada smolom lipili,
pak

pak na poslijku, kada su dogotovili, da u nju unide Noe, njegovi sinovi su svejima, i svaka versta od xivina, a oni majstori, oni ih su, koliko korablju spravili, da ostanu na dvoru, i da poginu. Velikaje cvo nefricha! za drugoga praviti lik, a sami ostati brez lika: za drugoga praviti mifto, gdiche se Fahraciti i xiviti, a same se potopiti, i umruti. Oh koliko imade i fada na svitu ovekvi nefrichni u Ivakomu Razu! Toliko Staresinah duhovni, koji ozdravljaju duše svoga slappa, a međutu svoje derxe bolestne. Toliko vichačkah, koji druge svitaju, a međutu oni brez svakoga svitovanja xivu sa zla na gorje. Kajfaja bio veliki misnik, i uscio je lik skočim valja, daše svit spati, a onje sam ostao brez lika. Akitofel bio je vichač u vrime ono da nije bilo boljeza, i savintim takofeo zlo svitovao, daše obisivshise u svojoj kuchi ubio. Nije ovako Rok sveti, on je bio zvan od Boga da lische, lische i dushe, i tlefa. Lische dushe dobro, i sveto svitovanje dava juchi, kripoti usagljujuchi poniznost, riboft, uterpljenje u tugi, u nevolji u bolesti. Lische tlefa, jerboje lik davao dragina, a onje brez lika ostao, druge oslobajao od bolesti kuxne, a onje sam kuxan bio: drugi maje davao zdravje, i xivot, a on ili od bolesni kuxne morao je xivot svershit. Nishtanemanje po ovomu nije bio nefrichan, veche fricjan, i blaxen, zashtoboje bio prilicna svomu Gospodinu. Samo pazite.

Smert Isusova bilje nash lik, ali nije bila lik njegov. Nas je izlicio i ozdravio, jerbo nam je dao xivot, ali nije oslobođio sebe, jerboje umro. Ovoje ona priviška ljubav Spasitelja svita prama nami. Onda, kada je on veche na kriku izdiao, psovali su Pisci, i Partici govoreči: druge oslobodio, sam sebe oslobođiti nemoxe. Velikaje ovo pšovka bila protiva Isusu, ali velika takozjer i slava poradi njegovoga uterpljenja, poradi njegova miloserdja, i poradi njegove ljubavi. Kada su govorili, da nemoxe oslobođiti sebe, onda su pšovali; a kada su govorili, druge oslobodio, onda su davalci slavu najvechi, koja je za Odkupitelja; jerbo u ovomu vidilase njegova prgorucha ljubav, buduć daže oslobođio druge, i drugima dao xivot, a on ili, da drugi xivu, jest umro, i xivot svershio. Ovako je bilo s Husom, i ovako je bilo posli slugom njegovim Rokom. Ozdravljao je Rok i oslobajao svekolike bolesnike, svekolike bolestjom kuxnom udarene ljudi, pak kada je svit vidio, da i Rok imade, i daje upsa i on u bolest kuxnu. onda su svi mislili, daće oslobođiti i sebe, i govorili su: druge oslo-

oslobodio, a sam sebe oslobođiti nemoxe, oslobođi i sebe, i nas. Ali Rok ozdravljaće druge, da bude prilisan tvojmu Gospodinu na smerti, davaće xivot, i zdravje drugima, a one u ovoj istoj bolesti najposli xivot fvershi, i zato blazeniju sluge takvi.

Bioje takozjer Rok nestricau zbolešnjom. Terpti kakva god bolest na svetu, cfinile, daće terpti mora, i budi tako jest, jerbosmo svi ljudi umerli, i zato tekva bolest moralabise prie nazvati narav, nego razfrica; Ali terpti tuge, nevolju, bolest od koje nemoxe biti gorja, toje velika razfrica. Takoje dogodi Rok, razbolje, i razbolje bolesnjom kuxnom. Iz medju ostali tu gah, i nevoljah, koje cline bolest kurknu strahovitu, dvi nihodim, koju od vechega straha, i od veche gorkosti. Pervajerboje kuga takva zlo, koje nam smert zadaje po istom onomu stvoru, kojnam xivot daje, element nashega xivota jest zrak skoim disbeno, kuga jest takozjer zrak, ali zrak pogani, i otrovni, pak da cfovik pije, ovu otrovnu ordu kada dishe, da isto dihanje, i oddihanje, koje je nasla rahrta, i nash xivot, da nas ubija? Izazvati hoche rechi umeriti, dikati i oddikan hoche rechi xiviti, onaj, koji izdaline, umre; a onaj, koji dishe, xivi; pak da cfovika ubija ono, shtoje moralabiti njegov xivot, i daga ubija na kakvommu drago mistu, illi u kuchi, illi na dvoru; illi jio, illi pjo; illi slajao, illi hodie; illi fidio, illi leksao; illi radio, illi plandovao; illi se xalostio, illi veflio, odmah kakose okesi ovoga zraka, da pade, ca umre, da xivot fvershi. Ah ovoje strahota, ovoje tuge i nevolja kuxne bolesti! Druga tuge, i nevolja kuxne bolesti, koja nju cfini strahovitu, jest ova, jerbo u svakoj drogoj bolesti najveche dobro, kojeti moxe usfiniti oni, koji te ljubi, jest, da flui kod tebe, i dati sluxi; ali u bolesti kuxnoj najveche dobro, kojeti usfiniti moxe oni, koji te ljubi, jest, da rekne: daleko od mene, bizi od mene. Dabi bolest kuxna i nebils bolest smertna, same zaradi ovoga strah i gorkost probija serdice. Sverhuje zarucnica poslednje poglavje prijamah razgovarajućih svojim zarucnikom, i veli ovako. a) Fige, dile si mi, dragi moj, i milli moj bixi, ovošu bile poslednje ricfi, koje je izabila zarucnica, i novimaje fvershila xivot, i fvershilaje knjiga od njezinu dogagajah. Ono, shto ja ovdi promishljam, jest ovo, da pifno nekaxje od shtaje zarucnica umerla, premaknje u svomu xivetu mloge dogagjaje terpila, koifujoj mogli xivot uzeti. Akoje dakle zarucnica bila toliko jaka protiva tugama i nevoljama

, tla,

tila, i xalofi duše, akoje bila dva puta povijeljra bolesna, i ožnjavača; akoje bila ranjena, i izlječilaleže; akoje bila u vojski, i vratilaleže xiva; akoje bila oftavita, i pogerdita, i ūsvintim bilaje flama; koje je bilo to veliko zlo, protiva komu nije mogla obistati, i koje je bilo to veliko zlo, koje nju ubi sručsma u osli? Iste rici su počina ukazuju: *Puge, dleče mi' milli moji bixi Vidilaleže zarucnica u takvomu stanju (kakvoma drago ono bilo) dae primorata bila rechi svoma poljubionomu, da bixi od nje: pak daše viđi zarucnica u takvomu stanju, da rechi mota onomu, koga ljubi, bixi od mene, ne pitajteju od straje umerla, ovo zlo jeftju ubilo, i život uzele.* Velikalu zlah bolesti, velikalu zlah ranne, vojske, tuge nefrične, strah i nevolje, koje je terpila zarucnica, i koja je terpe na svitu, ali zlo, u komu ti morash rechi onomu, koga ljubish, bixi od mene, ovo je zlo od svih zlah. Takvoje zlo kuga; jedno zlo, u komu ti rechi morash onomu, koga vechtra ljubish, i onaj tebi, koji te vechtra lubi: bixi od mene,daleko od mene.

Ovoje izpišanje kuxne bolesti famo kolikose ona dotiče svake po našem čoviku, kakvije bio i fvti Rok; kolikose pakog kuga dotiče opchine, tojest fellah, varosah, gradovah, derxvah, i kraljevah, tkoche, i tko moxe zadofla iztomaciji tuge, nevolje, nefrične, xalofi, placis, strah, i gorkosti, koja bolest kuxne uzrokuje? Zatvoreni putovi, zatvoreni gradići, fellah, i varoshi, zatvorena tergovina, kupovanjab, i prodavanjab, zatvorene Cerkve, Kapelle, i Oltari, zatvoreni drutovi, skelle, i chuprie, i lajvire pritergrito csoviesansko festajanje, razgovori, igre, i vechanje. Putovi sviklici zaollaviti, flaze, fokaci s travuzinom, skoprivara, i skorovom pokriveni, kako nam kaznju nashi roditelji, i nashi starci, kojih u ovomu iforu varosha prie 50 godinah tvolima očima ovu tugu, i nevolju gledali. Vrata dvorovača, palaca, vjiski, i niski kuchan iz nutra podaperta, i zafisena, probovi svejedrako otvoreni, ne u Cerkvah, riti u blagofovitomu mifu, veche izvan varosha gdigod u polja, gdi vishe putah xivi, koji mertve nose, ondile u jednu jamu zajedno s mertyvima sobaraju, i xivet sversuju. Dobrak, i bogatistvah, kojasefe tolkom mukom i trudom skupila, tolkom lakomostjom cluvala, vechetu potlačira i bacita, ne u vodu, veche u vatru, da izgore, i daše u pepeo obrate. Ma ljubav naravra od svoje kervi, illi ūsvime u serducu uternuta, illi zaboravita biječki Otac od sinia, brat od brata, zarucnica od zarucnika, festra od festre, xelechi svj pobichi i od fami sebe, ali

nemoga, niti imaju kuda, jerboje sve zatvoreno. Ići razlog naravni
derki privezane, i zatvorene svake u svojoj kuchi, da illi oni od
drugoga, illi dase od nji drugi neotraje, zadovolju umerti, i gle-
dati, da jedan priko drugoga mertav na zemlju pada. O tugo, o
xalosti, o strahu, o nesreće u ovakvomu vrimenju! a) Sedamdeset
biljadah dushah emorilaje kuga od puka Davida Kralja famo za sheft
urah; promislite u ovoj ovakvoj prahoti, jeliše mogao najti jedan
čovik, koji bi u sebi bio, i jeliše bilo više na nogu xivi, nego
prosterti na zemlji mrtvi? Ono, što velim, SS. B. i ono, što
neznam kakochim rechi, Bogbi dao! da mi ovo famo čujeno, a da
nevidimo, da slushamo famo ova kazivati, a da mi illi nekušamo.
U polovici od porazjenja, i od pomora, kogaje činila kuga u o-
nomu puku Israelskomu, dospao oči svoje oxalostjeni Kralj kruebu,
i videoje Angela golin, i kervavim macem, gdje priti večke i
sverhu istoga dvora, i kuche Kraljevske u Jeruzolimu. Oh dabi Bog
otvorio namu neshe oči, kolikoje ihina, dabi i mi vidili isti mac,
i pritaju boxanljenu bolje, nego vidimo, tolike pomor, tolike
vojske, tolike bolesti, tolike suhaec, tolika skupotca... Samo
rekvshi, što još nije pomor kuxai. Grib oti, zaradi kogajte
Bog kaštigovao Davida, prana nashima zlochama i grihsima mo-
xeče zvati pravednošt; ali onda ni Jeruzolim, ni zenija Israelska
nije imala Roka, koga mi imamo, sovim imenom branitelja, i o-
dvicnika protiva kuge jest Rok imenovan, i nazvan od svega svita;
nishtanemanje menje vidi ovo malena slava, imam ja drugo ime,
koje famo moxese izpojednaciti njegovomu moguchemu branjenju,
daga nazovem: kugu od iste kuge. Vidivamte moxebiti ovo ka-
kva novina? Ali bash za vechu slavu njegovu, i za vashe vechе
zachudjenje ja velim, daje Rok bio kuga od iste kuge, i po ovo-
mu prilicsanje bio svomu Gospodinu na kriku propetomu, i zaradi
toga frichan i blazen. Samo imajte još malo uterpljenje.

Vechе prie mlažo vikovah, negoje Ihes bio propet na kriku,
poslaoje on jednu pritaju protiva kugi, dase proglaši po Oleu Pro-
teku. *Iba pustis tua, o pešta, o kuge, jachti biti kuga tvoja,* o-
vakto bash sloi u poglavitomu pismu Evrejskomu, gdi u nashemu
ovakoje pisano b): *o smert, jachti biti smert teza.* Vechе i bolja
pesobitost richih biti nemoxe, ali istina, prilokenje, i naminjenje
ovim richih vidise, da imaju niku teshkochu. Kuga, kakosam re-
kao, jest jedan pogani, i otrovni zrak, kakose dakle moxe rechi,
daje

daže Isus propet na kriku bio kuga? Jachu na ovo odgovoriti, ali prije valja naći odgovor na drugo pitanje. Ja pitam, zašto je Isus bioš umrti u zraku, i na zraku? u zraku, buduči da je bio uzdignut na kriku; na zraku, buduči da je propet na jednoj oscifti, i odkrivenoj planini. Mogao je Isus umrti u Cerkvi, i vrednobi bilo, budući on bio jaganjac oni, kojifeje morao prikazati na posvetilište Otcu nebeskomu za nashe odrupljenje. Mogao je također umrti na zemlji, i pristojnobi bilo, buduči da zemlja, i ljudi na zemlji bilisu oni, kojeje on imao spasiti. Kolje dakle uzrok, koigaje priguio, da neumire, negoli u zraku, i na zraku? Pitanje, i odgovor na isto nije moj, veche S. Ivana zlatoustoga. *Quare in edito loco, et non subiecto? in excelso loco, ut aeris naturam purgaret, oblatus est.* Odabroje Isus terpiti na zraku višeči na jednomu kriku, i uzdignut na ječnoj planini; jerbo kakogodje xivotom svojim posvetio zemlju, tikoju hotio svojom smertjom zrak oscifti: u xivotu, hodajući od jednoga mesta do drugog, posvetio je zemlju svojima boxanstvenima nogama; na smerti uzdignut, i razpet na kriku osciftio je zrak svojima boxanstvenima rukama; ali kakvaje bila otrova, kakva necisticha u zraku, kojasefe osciftiti morala? Kazao je to odavna, i iztomiclio sveti Atanasij, i sveti Cyprian ovako: *Sam om u sratu smire, kešje na kriku xicet foreshio, zaradi shta Gospodin ne brez uverka jest ketic terniti. Jerbo ovato uzdignut zrak jest osciftio od fuknega sva duhova nesfisti, i djevela dosadjenja.* Onda, kadalu djavli pali s-neba, nisu svi pali u pakao, veche mogli ostali u ovoj dolnjoj strani zraka za mochi napaljovati ljudi; otkudu i sveti Pavlo ove neciste duhove naziva *a): Magnificat zraka ovo- ga, preflates aeris hujus.* Kakogod dakle element ovi zraku jest bio opogonit, otrovat, i okuxit od ovi necisti duhovah, da može Isus ozdraviti i oscifititi ovi elementi, jest hotio u zraku dilovati otajstvo od odkupljenja, i odabroje iz među ostalogra oruđja Imerti jedan krix, koibiga derxao višeča, i uzdignuta od zemlje, da tako može ozdraviti zrak u istomu zraku. *In excelso loco, ut aeris naturam purgaret.* Ovoje bilo otajstvo krixa faktireno svima vikovima, skoinješje Isus pratio po svomu Proroku, dache biti kuga od iste kuge, tojest kuga zdravlja i xivota, protiva kugi smerti, kojaje morila, i smert zadavala.

Na ovi način, skoinje Isus na kriku propet bio kuga od kuge, tojest kuga zdravlja i xivota, protiva kugi smerti, bio je tako-

kogjer i Rok kuga zdravja i xivota, protiva kugli, kojje morila, i smert zadavala. Ovo za potverditi netraxim drugoga svidocianstva, nego svidocianstvo svekolike Cerkve Katoljesanske u Saboru Konstancijskomu. Unishloje ovo zlo, ova kuxna bolest u grad, i varosh Konilanciu bash onda, kada je ondi derxao sveti Sabor god. 145. Svekoliko gori, svekoliko u plamenu kuxnomu, svekoliko u pomoru. Uteciele ova tveta Skupština k Roko za najti miloserdje, i lik od ove bolesli, i cim nošiti u procesionu priliku Roka svetoga; stvar cudejnovata! illi stvar brez cuda! kano da je izisala jedna kuga protiva drugoj kugi, illi kano da je izisala kuga zdravja, i xivota, protiva kugi smerti, i pomora. Kakogodje jihao, i naprijedovalo procesion s-prilikom Roka, tako je ishlo, i naprijedovalo zdravje, i xivot; i kakogod u plihofli kuge, ja strahom videše jedni padati sove strane, a drugi sove strane mertvi, tako kada je nosila prilika Roka, svejikim zasluđenjem, i prelivanjem suza od večela, jednisa utajali sove, a drugi lone strani zdravi; najposlije svekolici skocle spotteljati na penexere, na vrata, na ſokak, na putove dixuchi glas do nebelski blagoslovavuchi Boze, i ſahlechi Roki kakono svoga odvitnika, i branitelja, koje nji oslohdio, ozdravio, i kugu ubio. Ovoche rechi zrek ocifititi, ovoche rechi biti kuga zdravja, i xivota protiva kugi od smerti, i od pomora. Nitije ovo dolla bilo, nego kakoje izneshena bila prilika, i noshena po putovi illoga varosha, nije potrebe bilo, da se prošru boleinici po putovi, večefsu ozdravili u svojima kuchama, u svojima boležnicama, i najposli u tvačkoj strari, u tvačkomu bućaku varosha; i shtoje vishe, bilaje okuxita svekolika ona derxava, i zaradi toga na izneshenje prilike ishloje zdravje i xivot od mesta do mesta, od fella do Kastella, od Kastella do varosha, i tako svekolika derxava ocifiliti, svekolici ljudi ozdravili, i kuga ſafyime ſatervena odlala. Evo ſeda vidite, Ihes u naruccaju križe, Rok na ramenih ljudin, jedan i drugi uzdignut u zraku, a zašto? jedan i drugi za ocifiliti znak otrovnui, jedan i drugi za ſatertu kugu, kojje morila.

Ovoje zlo SS. B. ovoje mace, i kashtiga boxarftvene pravde, kojujmo mi veche odavno zasluhili porad nashi priveliki zlincinah, i sagrijhsherjah. Ono, shtoje pristojo, i shto mi valja da cimimo (ako nas nezaslipljuju nashi grifi) jest ovo, da buduci kada je mamo pripravan lik, imamo ovoliko mogucha odvitnika, i branitelja nashega od strahovite kuxne bolesli Roka svetoga, daga po-
štutu.

shtujemo, slavimo, i njemomic molimo, da on sledi i u napratak
nas braniti, kako nasje do sada toliko godinah branio. Molimoga,
da stane medju onima onamo mervima, koje je kuga pomorila, i
medju nami, koje kuga nemori, pak da molj kano Aaron veliki
misnik za nas, da odvraći od nas iwenoguchi Bog ovi bics, i ovu
kashtigu svoje boxanilvene svete. Mi mejgjuto cluvajmose griha,
koje kugi nashe dušbe, pak sledimo Roka u tihosti, i ljubavi prava
izkernjenju, i u uzterpljenju, da barem, ako nemotemo prilični
biti, kano Rok, Gospodinu, prilesni budemo slugama, koji
cækaju Gospodina, da kada pokuca otvoritomu, jerbo posli toga
i onche nami orvoriti Kraljevstvo nebesko. . .

NA DAN SVETOГA ROKA IZPOVIDNIKA DRUGO.

*Præcedat Dominus meus ante servum suum, et ego sequar
vestigia ejus. Gen. 33.*

Akobi ja hodo vashe spoznajstvo, cestni Varoshani! prilikovati
danu jednomu stablu plemenitomu, koje i u priatu, i u nepriatno
vime sve na dilje svoje xile pruka, virujte meni stanovito, da
takva saha, kakogodje u posfahljenima brez svakog ponosiva, tako
i u fahilitju jeft brez svakog uleganja. Zashtobo, premakoje ve-
che toliko putah funkcije terefanje fvershilo, premakoje vecne
petdefet i cefiri godine proshlo od kakofte Bogu obechali ovi dan
svetkovaci, i komuse uspomena cfini od slavne smerti Roka, sa-
svintim ni pojedan način nijele uternulo pervo usganje, niti po-
manjshalo vashe bogoljubstvo prava njemu, pacse cfinise, da sve
veche, i vecne biva. Sonima illima misiljenjima, i cuchernjima,
skoimafu vashi starli pervi put prikazali pred noge njegova Oltara
svoje molieve, i svoja serdecab, sonira istina vi ponavljate seda
dillah vashega spoznajstva. I kano daje ovi dan oni isti kadaje
ljetu, i fruhovita bolest kuxna brez obzita morila, i kano daje
onk

oni iši dan, kadaje sverhe puka vashega po njegovomu odvitovanju kuxno porazenje prilalo, viga poshtojeti i spohodjenjem, i smolitvana, i spivanjem, i sverem govorenjem, za mochi njega koliko večna moxe proslaviti. Žaradi ove sverhe jašam, primivši ovo malenu slazbu, prgnut od providjenja ovamo doshao. Odkuđa i uzimata za temelj moga govorenja ove risci iz krajige poroda poglav. 33. Neka ide Gospoda pri slugom svom, a jačtu slijidi stope njegove. Slijedio Rok one iste stope, kojeve veche zabiljevio bio Odkupitelj nash ihus, stope od poniznosti, stope od ljekani, i stope od terpljenja. Slijedio stope poniznosti, sakrivajući pod priprostom odichom bilje Prinčipa, i svoga viško plamerita roda: slijedio stope ljebavi sluxechi kuxnima u bolešnicu: slijedio stope terpljenja uzterpljivo podnosechi pogerde, i nepravde. Tri dila u krateko na slavu njegovu. Vi megjuto imajte poniju slushati mere, a ja počinjam.

Prendabi sladka, i vesela svat bila promotriti ranko po tanku, jedan po jedan koracaj ihusa, salvimir za nezilavici konac slave, i fale Roka, od potribeje ulazatiji skupljene zajedno iz posetka. a) *Smetijum*, piše Pavao sveti Krsitanom Filipianom, eximuntis, formam serui accipiens, factus obedientia asper ad mortem. Sebeje unishtio, uzamhi za lebo prilike slegje, učinjen podlozan do smerti. U ovima ricsma, veli Uyo Kardinal, zaderžuje se tri osobite kripofsi, kojefule svitile u ihusu, kadaje putovao, i bio na svitu ovomu: njegova poniznost, njegova ljubav, i njegovo terpljenje. Njegova poniznost, kada veli: umiskoseje; njegova ljubav, kada veli: uzamski priliku slage; njegovo terpljenje, kada nadodaje: do smerti. Husje ošavio nebelsah, i slavu svoga Otca, i finisao je krami na zemlju: koliko duboka nije ovo poniznost! stixioje nami, kolino bili nemochni, i bolešni, i ozdravioje ranne nashi gribak: koliko viško i xeljko rije ovo ljubav! podloxišeje tolikima mužama, i gorkoj smerti krika: koliko, i kakvo nije ovo terpljenje nepridobiveno!

Po ovima istina stopama ishaoje Rok josh od evatuche svoje dobi, janjeshće pravedno, koi ne famo daje slijido svoga pastira derxechi za njim svoje koracsaje kudgodbiga vodio, veche josh svojima nogama ifce njegove stope pritskajuchi: *sequitur vestigia ejus, negligit humilitatem*. Bioje on onda poradi smerti svoji roditeljih očajno bashtnik i gospodar od jedne Derxave shije i plodnie, koliko

koi zaderkaje u svomu kriju Francuska. Zadnji lepak za zaderkata je bio bogatstvo, razkošnjah, posheenjah, veselju, koja, daje nastojiće, zvalosuga, i manila, kano kadje mani kakvo fladdo na veleni pasbu. Moganje on drag biti Bogu i u polovici bogatstva, kamo kadibise čuvao, da nemeche Ivoju slavu i veličanstvo u favoritnosti i blago, veče, daje poslužova, i ljubio Boga, obderkavao njegove zapovidi, i sitote pomagao. Nishtanemanje nisu imali jekost ovi zlatni konopci zaderkata, daje neodređene Ivoje derkave, i da nepridede vladanje svomu Stricu, a on da otide u svit xiviti nepoznat ostale dneve Ivoga xivota.

Tri versija Kerfjanah razlucuje Ugo od svetoga Viktora, jedniju, veli on, koi se favishe prilipe za svojom domovinom; drugu, koi jednako promishljaja mistah, kano daimje svako misto domovina; a treći najposlije oni, koi ova nasbu zemlju promishljaju karo izagnanje, i na komunu drago mistu bili, scine febe izagnane iz one slave, kojaje njihova prava domovina. Perve verski Kerfjani jesu ljudi slabici, i mukoputni; druge jesu ljudi jaki; a treće verski jesu ljudi izversliti. Jeden od ove treće verski jest bio Rok, koi znajuchi, da nejmemo na ovoj zemlji stalno pribivanje, veče da maxim dojdute, obusašeje u priproste, i putničke haljine, sakrivaјuјuci pod njima biljeg Principa, i svoga plemenitoga kolina.

Oh daštega vidili u priliki toliko posiznoj izlaziti iz svoje kuche, iz svoje domovine, i upravljati svoje koraciјe onano prama Rimu, kudagnje vuklo bogoljubstvo one zemlje natopljene skervjom toliko hiljadah mlačenikah, kakvo prikazanje od zasluđenja nebi bilo svakome ovo njegovo priobrachenje? Priorotrimoga u priliki Jakoba u razlicitomu vrimenu, i u razlicitomu stanju od Gospodina bogata, i od sromashnja pastira. Vrachašeje prema svojoj domovini Patriarka Jakob iz Mesopotamie, kada evo došavši do brigovah Jordana uzstavile na jedan put, i bacivši svoje oči fverlu one vode: ovoje, rekao je on, ovoje dobroje ipominjam oni ili potok Jordan, kogasam prishao u niko vrime: ja tada nisam oni, koisam bio onda. Onda, kadasam prilazio; biosam pastir brez ikakva stadda, a fadasam pastir od mnogi fladdat; ondasam izishaо iz moje kuche, i otishao iz moje domovine sjednim shlapom u ruki, i fratzertom haljinom na plechi, a sadac vracham bogat

bogat bogatima kollima čuvanima od dvi csette ljudih a). In bako
čelo mev transfui Jordarem, istum, Et nunc regredior cum diuibus tuncis.

Njeli ovo xiva prilika Roka, kadaje izishao, i postao ba-
štinik za Ivojim Otcem u zapovidađu svoje derxave, i kadaje izi-
shao iz svega svoga dobra derkechi otajno ſtole ime, i svoje zla-
menje od vlastelina? Unishao je bio u Ivoja dobrab vechim, i fvi-
tlim veličanstvom nego Jakob, kadaje vratio u svoju domovi-
nu, a izishao, i otishao iz Ivoji dobara gorji; i ſtroumashni ne-
go Jaktob, kadaje otishao u svit iz svoje domovine: unishao je Rok
skrunom na glavi, a izishao i otishao ſtrazdertim na glavkom, uni-
shao je zaognut vlashtom od kadife, a izishao je ſtroumashnom va-
nenom haljinom, i uxetom opala: unishao je gospodin od svu do-
barah, i podložnikah, a izishao je kao priprostiti putnik torbicom,
i skrapom u ruki. Oh čudnovate promine, i čudnovata priobre-
chenja!

Ali fsvimtim ſrichan, i ſto putak ſrichan Rok; jerboje on
svidli, i slavnii prid ocfima neba u ovoy priproſoj, i putničkoj
hodichi, negoje bio s krunom i s kadiſom prid ocfira ſvita. Od
njega mogu rechi ovo, ſtoje od Svetе Pavle Rimkirje Jerolim
pilao Eufotkii: Potens quondam divinis. ſed cum Christi paupertate in-
ſiget. U jedno vreme videoje ſvit Roka davati s priſtojja zapovi-
di Ivojima podložnikom, a ſadaje gleda nebo davati zapovidi ſvo-
jima nucernjima poxudama, i ganutjima: ondaže bio gospodin, i za-
povidnik svoga pulka, a ſadaje zapovidnik ſeji iſtomu po ponarofii
duha: ono pervo veličanstvo njegovo biloje jedan dar ſricha, a ko-
te ſricha rechi moxe, a ſadanje ponixentvo jest tvorenje njegovi
kriptofii: ondaže bio Princip, jerboje takvi rodjen, ali ſadaje pra-
vi, jerboješe takvi učinio po Ivoj dilihi, i izverilitofiih. Potens
quondam divitis 8c.

Nemojte megjuto misliti, daje Rok zadovoljan bio ſamo ſpo-
niznoſtom na Ivcetu putovanju, a drugo rishta da nije učinio za
korift svoga bližnjega, illi bilo za zdravje vremenito, illi za ſafe-
nje duševno. Bilaje u ovo vreme najuzoritia ſtrana Talianake uc-
vijena, i nemilu mučenu kuxnom boleſljom i); udova peradi pribi-
vanec aſtaje varosh gaſtuja od meredak: ona prie kraſna kchi od
Siona bilaje prikrita s crnom magluštinom, neftaloje ſvekoliko,
ſtoje u Ivcetu krilu zaderxavala najlipshega, i najuzoritega, i osu-
štilaſeje bila veche u njoj xilla od velelja. Kano Jeruſolim nigda,
mo-

mogao je onda rechi Rim, i Florentia: fabraomeje Gospodin, kano kad se odrižaju grozdovi u vreme berbe, slišuomeje u preshu, i slišiomeje kano za cilj, i za biljež smetnju Šalam. Zashtobo opogamivslike Šerčom otrovom zrak evi, koje uzderavao xivot rođi varošanab, unizaj kano xivine šumske i ſiromaf, i bogat, nemoguci pomoći dati Otac ſinu, ni ſin otcu, niti zarucnik zarucnicu, niti ova njemu, prikershivslike uzao naravi, i kervi, i raztergnutvsklike ſalvime ljubez od najmiliega reda, i priateljah. Ovo iilo mogaje rechi i ova varoš u ono vreme, kadae u ovomu ifkomu miſtu bilo kuxno peraženje, i pojnor; pitajte famo one, koju onda xivili, ako koji još ſada od nji xivi, kakoje onda bilo?

Ovoje ovo, ono tukno, i xalosno prikazaliſhte bilo, koje ſe otvorilo prijeznomu ſerdcu fvetoga mladiča Roka, za moći cinciti dillak od kerfjarskoga milloferdja, i tako pritiskati flope ljubavi Ifusa, *vif'gia caritatis*. Govorechi zarucnik svojom ſvetom zarucnicom ovakojo veli: *a) deo ubera tua ſicut deo huiusmodi genueſi caprea.* Ugo Kardinal tomacfechi ſveta slovah od piſanah, daje i pripiſuje ovo ime od perſah dojniciski onima, koji služe boleſnikom, i veli, da ova perſah moraju biti obilno punna mlaka ljubavi, i tijohſi. Akoje komu priložno ovo ime, Roku jeft doſtne vlastito na takvi način, dafe teſko naći moxe, konuksile većum razlogom podobiti moglo. Kolikaje bila njegova ljubav, kolika krokofti u Piacenci, u Cefeni, u Rimu, gdje u boleinicama briju imao, i naſtojanje fverhu okuxti? Slixioinje toljkom ljubavjom, i toljkom ljubkoftiom ſerdeca, da vechu nemoke imati jedna dobra dojka fonim cedrom, koje doji, niti jedna mati svoim ſinčichom, koise ſkorcese: neuzstavljava gđnost od meſotrovnice trule, niti gnoj od ſmetnju ranush, niti ſmrad od oni boleinicah; ſam svojom rukom pere, i zavija kervave, i ognilite ranne, bđie, pazi, naſtol, razgovara, učinjen kano Job utiſhitelj xalosnih.

Priporučsa piſmo ſveto ljubav Tobie, kojuje on imao prama ſvojima bližnjima u ono vreme, kadae vladao Sennakerib, koje zlin okom gledao Izraelichane. Nije dan prošbao, veli piſmo, da nije Tobias izbao ſladičima ſicsma tishutii, i tertii ſuze njivoi ocfu, i znoj njiovoga lica; i ſtoje viſhe, jedan dio od ſvoji dobara nijimaje razdiljivan. Švojima vlastitim rukama davaće rabru gla-
dai-

a) Cant. 4.

dulma, goleje svojima haljinama pokrivaao, i mertve, i ubijene poshtenoje ukopavao, da neostanu njova ticeia razdiraju kostorde-rah, i gavranovah. I premakoje prividio, dache sovim dilogi pa-sti u nemilost vladance onoga filovita, i mozebiti smert zadobiti za plachu svoje miloserdnosti, sa svintim ova pogibio u kojuje je metao, nije mogla ugafiti oni veliki plamen ljubavi, koje gorio u perfis njegovi.

Ali shto? veche ukazanja od ove visoke krisosti vidilazile u Roku, sitonu drago, i od kogam draga mogao je bojati, daje i on neopogni sonom otrovnom bolesnjom kaxnom, nije ostavio, daje neprikaxe na svaku sluzbu bolesnima kuxnikom, kano svojoj brachi, isti svoj xivot za nji u pogibio stavljaljuchi. Zaludoga opominja upratitelj od bolesnicu, daje cleva, daje paci, i ako ne- che clevati sebe za sebe, barem da cleva sebe za druge; zaludose njemu svaki cas nemila smert prikazuje, i zaladomise priti, da-chega do malo vrimena staviti u broj cas, koje je veche kano tra-vu kosom pokofila. Ovakva opominjanja neuzstavljaljuga, ovakva pritije nestrasnega, pacse ovalsumu bila, kano kapljice ulja bacite na plamen, daga vechma uxega u ljubavi: a) *Farem facie vis amori*, *gala nihil durum, nihil amarum, nihil grave computat*; veli sveti Petar Krilolog, jaka cliniga silla ljubavi, jerbo nishta oshtroga, nishta gorkog, nishta teskog nescini.

Shto atkoje ovoliko uvgana bila lebab Roka za zdravje tla onju bolesni kuxnikah, sudite vi, kolikaje bila za zdravje, i ispe-nje njovi dusih? Svitovao je i ponukovao, daje u ozonom prve-likoru zlu slave u volju bozju, daje razaberu, i da poznadu, daje ona kashtiga sverku nji doshla poradi gribah, i zaradi toga, da rekanu ta liaoyma Patriarke Jakoba, dobrojnoje, da ova podno-simo, jerbojmo sagribihili. I ob kolikoje prignuo, kolife suzama prave xalosti bili onda fversibili svoje dneve, i kolikoje kojeje ozdravio zlamerjem svetoga krixa, i zadobio milost, da u napri-dak poprave svoju zločestu chad, i svoje neuredne neterne poxu-de, moguchi i on s hulom rochi: svega kolikog clevnika zdravasam uefnio. Clevik je saftavljen od tla, i dushe; bolesnjuje tlo, kadafu neuredne u njemu vlaxnosti, bolesnjuje dusha, kadafu gribihine u njemu rutetnje poxude, i poxelenjaj. Rok je ozdrav-lao ticeia esudnovatim nacinem zlamerjem svetoga krixa, ozdrav-ljao je dushe sponukovanjem, i svitovanjem: ticeia primala perva-shnje

a) *Serm. 40.*

shnje zdravje, reprimajuchi vishe kuxau otrovu; dushešu primale pervašnju nullbil boxju oštvarši ciste od grilah.

Sada, jedan čovik toliko sret, i toliko dobrostiv, tko ne bi mislio, dache biti poshtovan, i od svakoga primit u svoju Kuču? Tko nebi rekao, dache svaka varosh sebe stricnu nazvati, u kojojbi ovi blakeni, i milosrđni mladih pribivao? i salvintim njetako bilo, veche bilioje tekvi, koju ovomu njegovomu serdecano-mu dobračinju odgovorili sjednici cernih nespoznanstvom, pripushtajući tako boxansveno providjenje, da može Rok hoditi i po stopama Isusovima od patenja, i terpljenja: *vestige patenias. Izpijući* sveti Bernardin tri osobite izverzitosti Odkupitelja nasheg Huma, koje je on imao za močai odkupiti ljudi: jedan ljuhe prigražući jedno dijelomje *resurrere*, i jedan bolesti prigorku. Sve tri ove izverzitosti morale su biti utishtene u danashnjemu svetu, i zaradi toga sluxeli oni kuxnikom u Pjacenti, oni Gospodin, kći običaje kuhati na putu poniznosti svoje odabranje, udariogaje sjednici otrovnim kuxnim prishtom na jednomu rebru.

Hilaje, moxete virovati, hilaje jedna strahota gledatiga, muka... oh kakva muka nepodnosljiva, kakvo razdiranje, i snebiwanje, uglijen oni kuxni xegrogaje i palio, kano xivi vatreni uglijen; bolesti, kano od pile gvozdene zubate, koja grize, razflavlja, i razsipa, kano od gvozdja oshtroga udarita, izvadica, i opet udarita u tverdo dervo: *perforatur doloribus*, mokeše ročbi i od njega, kano od joba, probadeše sholešljom. Od ove ovakve oshtre, i ljute bolesli nije mogao usfiniti, da nevapije, daje xalostno netuxi, da glasom recvili. Mismo ljudi, nismo fine i pechite kamenite, i ono prilokenje volje nashe volji boxoj moxe usfiniti, da pijemo gorku čashu, blagoslivajući definiciju njegovu, koja nam pruxa, daje pijecto; ali nemoxe usfiniti, da ni u bolesli nevisemos, da nevapimo, da nejaviamo na svaku stranu od muke. Ovo famo čsiniti mogu oni, koima Bog uzstavljuje jakost bolesti, i koima shalje sladkost, daje bolest lashnje podnisti moxe. I salvintim oni kod kojih Rok lexao, uzamši od ovnja prigodu teklisuga fiareškinji bolesnice, daje on jedan čovik neuzterpljav, sebi, i drugima oduran, i da svojom vikom, i svojim jaukom črugima dosagiće, niti daje pokaja. Dostaže ovo bilo, dašuga odran na nevriddi način odonuda ihacili, i ošavili na goloj zemlji pod nemilim zrakom nočnini. Pak shtoje Rok činio, statoliće rekao na ovo njovo grubo nespoznanstvo? nishta, nego tvekolikoje u nuterijemu.

njeru svomu čebu primio sveiteljem, i satoje više, posli međo
vrimera po kriposli boxjoj ozdravivši, kadašta oni varoshani na
trag zvali, nishta nepogovara, rishtase netuxi nikoga nepriskoriva,
veche vedrim licem nji zagerla, sveiteljem opet ide sluxio kuxni-
kom, i elni onako, kano lance, koje pozlažnjuje svojima zrakama
onus ilu vlastnost, kojafeje uzdig-a, daga pomraciši. Jabi dočline
sada prokleo sve one, koilumu toliku nehrarnost uesfrili, dame te-
neftajla drugi događaj, u komuće osudnovatice ukazala uterplj-
nost Roka.

Posli kakoje on počinio sveva mistah, i od ljubavi sluxio
bolešima u Talianskoj, vratio je u svoju domovinu vodjen onamo
po providjenju boxjemu, za kushatiga vechma u duši njegovoj.
Bila je onda vojska medju Francuskim, i Talianskim, i videćihga
Francuski na kraju od Mompeliera dočeziti, u slavirje bio od iti
vojnikah svoga srnica iveran kano krvac, scien kano uhoodi, i
proglasit kudgodje prolazio, kano izdaica. Dočabi bila jedna rics:
jasam, ja sam Gospodin od te derkave, da svikolici padu na zemlju,
daga poshtuj, i damaše poklone kano svemu pravomu Principu;
ali on spominjaucti ricsih Gospodinovi, koji veli: Shtoske vecama
prilakesa unutrijo sluxbi boxjoj, toliko vechma čuvaj pravdu,
xivi u strahu, i potverdi u kushanju dušu twoju Viruj Bogu, koji
obecchaje vikovicsna veselja onomu, koji flan ofane, i hochete
uzdignuti iz toga flanja tuge na jedno staze od slave. Sovima rics-
ma oboruxan, i svom oporenom pokripljen, za pet ciftavi godi-
nich flajoze zatvoren u jednoj pod zemljom tloci, i mrachnoj tav-
nici, kano glev, koji nečsuje, i kano nini, koji negovori ricsi,
za mochi tebe opravdati.

Ali shto? Zarče uvik flajaci pod zemljom blago? uvikehe
zar kripost, i ime Roka biti otajna? Neche ne, veche oni, kojje
dosbao otajan, doshao je oscitovan. Htaje oscitovalo sebo, i o-
scitovalagaje zemlja; nebo, kadaže vidila nova zvizza na njego-
vomu porodjenju, zemlja, kadaže tresla na njegovoj smerti. Hit-
tite sada vashe ocfi od pameti oramo u tavnica Roka, i oh kolik-
aje svitlost obeftela njegovo mertvo tlo, i kolikoteje prolvitlisa
ona mracsna tavnica: engnewant seli, poznalaš nebesah. Unidite
u dvornicu njegove kuche, kudaje prinesbeno bilo njegovo tlo, i
oh koliko velicanstvo, koliko sakittjenje, kolika sprava, koliko
ljudstvo, koliki placi! engnewat terra, poznalaje zemlja. I zemlja,
i nebesah cfine, i daju svidocanstvo, da Rok, kojje dosbao ot-
ajan, doshao je oscitovan.

Ovije

Ovije dakle oni branitelj, i oni odvjetnik protiva kuxnoj bolesti, ovije oni, komje od neba data milosi, da kolgod udare bude kuxnom bolestjom, pakje uteče njemu, zdrobiti hoće zdravlje. Nije daleko zlo ovo od nas, csuješe i govorio očito gdje, i kako mori; zaludo zaprike, zaludo straxe, zaludo naflojanja, i pomije csovicanske, ako nas Bog hotio bude sovim bicsom svoje boxanstvene pravde kasnijati. Roko dakle svetomu utečinofe, i prikaximo Bogu na slavu njegova nashe molitve, nasha pivanja, nasha zlanjanja, i nashe darove, da nas Bog po njegovomu zaštitenu i u napridak oslobođi od ovoga nemiloga, i otrovnoga zla bolesti kuxne; pak sverhu ovoga slidimo njegove flope, kako je on slideo flope Hosa u poniznosti, u ljubavi prama bolesnima, i u uzterpljenju protivštinah ovoga svita, da tako slidechiga posli ovoga krakoguta putovanja, dojti moxerno, i uniči frichno u pravu domovinu nashu, kojaje slava nebeska. . .

NA DAN SVETOOGA JROKA IZPOVIDNIKA TRECHE.

Quis putas puer isti erit? Etenim manus Domini erat cum illo. LUC. 1.

Zvizde, kojefu perve fabirateljice porodah, koje pod njivom prishirokim vladanjem ragaju, nisu zadovoljne, da samo u stanovitim zamakama zvizdognanskima pod svojom oblastjom derxe, veche takogjer vishe putah objesaju nike porode zlamenovati skakvijugod biljegom, kano kadje tuxnji na kojojgod strani tila zabijecje xigom. Tako zvizda Orion, od svih drugih vecha, utisnula je macs na Kastrioticu: zvizda Argo lagja recesena dalaje fidro starima Tyndaridom: zvizda medvedarica ū strane polenochnie priznula je sedam svojih zvizdah na perfuma Cefara Oktaviana Augusta, i tako drugima droga razlicita zlanjenja, iz kojih se posli pitala cijednova:

dnovata prorocanstva, illi, da bolje rekrem gaterja. Ali iz među ostalih plemenitic zlamenje, kojemu utishtila nebeska zvizdofarišta, jest ono, skojmu zabillexila onoga čudnovatog svetoga, komu se danas jedino klanaju i nesh strah, i nashe pouzdanje. Odkunda, za dati nashem pouzdanju utishtenje, i nashem strahu figurno zdravje u vreme najvećeg zla, kakvo je kuga, dostoješće nebo dati na svitlost svemu svitu Roka. Poshtovano pridavanje nashu slarih ukazuje, da je na tlu Roka jedan krix utishten bio još u vreme njegova zascetja. Ovo prorocanstvo jest za veliko poshtenje danashnjega svetoga, i koje nami sluxiti može za temelj, da sverhu njega živimo i vremu njegovu sa svom kolikom svitlostjom očito. Zaradi toga, shtomu drago tko rekao, ja velim kano tomischitelj, da ovi krix ukazuje Roka jednoga velikoga Svetoga: pervo, jerboje rodio s-krixem Isusa: drugo, jerboche xiviti propet prilicjan Isusu: treće, jerboche umerti propet, ali ne prilicnim načinom načinu Isusovu. Tri dila prorocanstva, koje jerbolam primio na sebe, da izromam, zato i počinjam. *Tko scinij, dache öti dicitur eti Bitiche veliki Sveti, jerbo ruka Gospodinova budeš shnjime, kojagaje zabillexila jednim krixem.* Imajte užerpljenje.

Perva strana vlijena prorocanstva jest, dache Rok biti veliki sveti, jerboleje rodio s-krixem Isusa. Krix Isusov jest jaram, koga svaki valja da nosi, koji hoče biti njegov učesnik, kako on iši veli kod S. Luke Evangeliše. Ali ovi jatari kadaće mora početi nositi? Dulji sveti vidise zadovoljan, daće nosi počasnihi od dobi mlađosti: a) *domum eß viro, cum portaverit jugum ab adolecentia sua.* Kada počinaju poxude nuternje i pozeljenja paliti, i traxiti sloboshtinu xivota, ondaće vreme, daće metne jaram za zatushitju, i daće metne uzdu onda, kada hoče daće protive, daće urbonu; i budič osmije da nije potriba prie ukrotiti, jerbo nisu obisne, i ne poslushne, lavitim koliko berxe i ranje podloxeše razlozi, toje bolje, menje vidi, da veli Jeremija: *Dabro je, debro je cestvku, kada usnoši jaram ed suoje misliš.* A Rok sveti počeo je svoj krix nositi od prvoga člana u komufeje rodio, pacse da rekrem od elia u komufeje zascet; jerbo krix jedan svile boje kervi, skoinje feje vidio od svoje matere roditi, nijemu bio utishten na porodjenju, nego, kakose obicsaje dogajati sovakira zlamenjima, na njegovu zascetju. Ali nije on nosio ovi jatari famo iz utrobe matere, niti famo ovi krix tlesni, veche duhovni, pravi, i isliniti od koga

koga veli Ius: a) ako tko *hode zamnom doći*; jer bogaje zagerlio, i hotio odmah kakoje mogao hotiti. Od dvanaest godinah pocescje moriti svoje tilo, muesit s-pokorom, skoncsavati s-postom, i bojajlati svej krix-skervjom. U vremenu toliko nezriliomu, u dobi težko mekoj, i mladoj, u tolikome veselu, zadovoljshtini, i razkosaju, u dvorovi Principa, gdje lvi krixevi nahode, samo pravi ne, pak dae vidi jedan mlađich, jedva vridan sagribshiti, a toliko xelja svoje tilo kiniti, ali viđise dobro, daje Rok odabran od nebesah, vidise dobro, daje jedan sveti iz medju pervi odabran, vidise daje pocesc krix svoj nositi i zarana, i od visne verfluh.

Krix je od dvi verflu: jedan koga clevilo uzme na sebe sam od svoje volje, a drugi koga Bog komu metne svernu ramenah. Rok sveti uezoe krix sam od svoje volje i metnuogaje na ciele, na serdce, i na definicu. Metnuogaje na ciele, kano Apostol, koji veli: b) *nam erubescere evangelizare*. Njese fidio svetih sa sebe odicu gospodsku, a obučiše u priprostite i putnicsku, pak tako putujechi priko sve Talijanske, datće vjediti po svetu i u Rimu kano jedan prosjak, i tranjeva siroti. Metnuoce krix svoj i na svoje serdce sjednom ljubavjom tvendiljnom svoga Boga, komuje prikazao i posvetio isto serdce, i zaedno serdecem i Domovino, i roditelje, i priatelje, i mladof, i vaskoliki svit, niti za sebe shtegod uzderao osim samoza krixa, kogaje metnuo takogjer i na svoju definicu; jerbo prodavski dobru stranu Ivoji dobarash razdilije siromashom, i pruxaje svoju blagodarnu definicu ubegima cajuchi, daju moxe posli pruxati istu zaduxbinu od drugiu profechi. Ovoju dva krixa, a ne jedan, niti znam kazati koje teki, illi da jedan Princip pruxa definicu, i biva blagodaran prati sirotama, illi da pruxa definicu profechi, da bude sirota za ljubav svoga Iusa; ovo iamo velim, daje Rok u malo danah učfinio sve ono, slike moxe učfiniti od jednoga sveroga u rdego godinah. Prikazaoje i dao svoj xivnt kriju pokore, prikazaoje i dao svoje poshtenie i plenshtine kriju pogerdah, prikazaoje i dao svoja dobra kriju siromashtva. Moxeli jedna sveta desha učfiniti visle? kaxite vi.

Ostaje nam druga verfla krixa, to jest, koga neg meche svernu ramenah svoji odabranih. Ali kakvije to krix, i koje to krix bio u Roku? Jabi mogao rechi, daje bila smert obadvju rodićeljah,

a) Matz. 16. b) Rom. c. 1.

teljih, buduchi on bio onda od nezrile dobi, i još rekavši di-teće. Nemoxe imati jedan mlađich većega krixa, nego kada osta-ne dva puta sruša, i od dva zalošti, u pervi svoji godinicih, osobito ako je Princip. Velikije ovo udarac, tko dobro promisli, jer-bo negubi samo one, koisam dali xivot, nego i one, kolibiga sdo-brim odraženjem priporagjali u xivotu, i tačnijim Rok je pri-mio od Boga ovi udarac dragovoljno. Šta to je Job u svojima ne-voljama stvrio savime u volju božiju, niste čuditi; jerbo je on bio od zrili kriptofih, i od izkušane dobi; ali jedan ditich izgubiti i Oca, i mater u jedno vreme, pak se netuxuti, titi poštati zločest, nitile dati na razpušteni xivot, i slaboshtinu, paciše suprotivnim na-chinom poštati najbolji, najizgledniji, i k jedinove krixa druge kri-xi, ali ovdi mogu rechi, daje bio krix veliki, kogaje Bog stviro na rameñah svetoga mlađicha Roka.

Ali nije ovo oni krix, od koga ja hockn, da govorim. Znateli kojje jest kuga. Ovoje zlo veche od svih zalaž, i famo-ime dožlaje, dafe zuđe shtoje, i kakvoje zlo. Rechi kuga jest re-chi jedno šilovito zamalnutje bozanſtvene ruke za paraziti; jest jedan bics bitit od njegova moguće deſnice, i hitit protiva Varanu-nu ^{a)}; extensus manum percussus et. Et populam tuum peſte. Rechi ku-ga jest rechi poslidije i od koga gore razjeduce nemoxe biti raz-ferditoga Boga ^{b)}; marietut gladio. Et fama, Et peſte, pritiše Bog kod Jeremic, umertiche od tracia, od glada, i od kuge. Kakvo zlo, i koja kashtige moxe biti večha od ove, kojače piye, i jide lodiha-njem, i u kojoj xivli i umerti jest svejedno? Od ove kashtige ne-moxeće ntechi, jerboje znak na svakomu mislu: u vreme ove ka-shtige nejma pomochi, jerbo i ista pomoch jest otrova: u ovoj ka-shtige nejma uſtanja, jerbo isto bikanje otvara vrata imerni, od ko-je je bixi: misum peſtilentiam in medin uſtri, poslatichu kugu u pol-o-vicu od vas, i opet, feriam eos peſtilentia, porzichni S-kugom go-vori Bog u knjigi broja pogl. 14., za ukazati kanoti, da nejma ve-che prituje, ni veche kashtige na zemli i od kuge. Sagrihški David, i pravda bozanſtvena posla knjemu govorechi: odaberij jednu od ove tri, ili glad za sedam godinah, ili vojsku za tri miseca, ili kugu ze tri dana. Tri dana kugu miri, i izpojednachuje Nebo za tui miseca vojski, kadafe gledaju kano posiana telefa po polju, i za sedam godinah gladu, kadafe vide po putovi mertvi izmishani

s-uni-

s-uničajućima, i kada pada u jedni sverhu dragu frefrichom mertvih a te strahom xivih. Ova kashtiga, koja izpojednacuje vojsku od tri milice, i glad od sedam godina, ovoje krix, kogaje Bog stvrio kano vlastiti i sveroga mladiča Roka. Ovije, koji njega razluchiće od svu drugi odabranuti i kano prorocanstvo na potodjenju, i kano dogajai u xivotu, i kano slava na njegovoj smerti. Ništanemaje na diliže razširuje njegova razlicnost od drugi odabranju, jerboje i xivio propet, da bude prilicen Iulu.

Na tri nascina Bog čaje, i savlja krix sverhu nas umerlih ljudih. Jedima grishnjakori za pokerasi, drugina za opomenutii dale pobolstaju, a pravednuine, da zaru u pravednosti, i u zasluženju. Ovo za bifrie vidui hittimo nasbu oči od pameti na kalvariju, gdi jedan grishnik terpi sverku krixa ismo da terpi, i podnele kashtigu; drugi grishnik terpi sverku itoga krixa za pobolstatiše, i spasi, a treći prveđei terpi sverku svoga krixa pravedao za zadobiti tvoju tlu slava, i svojima udom, to jest nam, spasenje. Od Iula piše S. Ivan, da je bio od Oca zlamečovan sedam biljgom, koigaje razlucisvao kano fina naravnoga, i kano jednogbilnoga shnjira, i kano glave svim odabranim: a) *hunc enim Petrus figuravit Dens.* Teshkoje ovo mislo pisma svetoga razumiti, veli Maldonat; jer je tomacitelji neslaku za ukazati, koje ovi biljeg bio? Sveti Anafit, Beda, i sveti Hilario činje, da tomacite, kome ovo biljeg, kot n'ega kano Boga razluchiće od svu ljudib, i jest oti, koga Pavao Apostol govori b); *segregatus a peccatoribus,* razlucsen falsime od grishnjakih. Ius je rošio svoj biljeg na kalvariju, to jest krix, i takojer razbojnici nošili isti biljeg, ali biljeg Iusov razlucisvao njega od svu ljudih, a kako? slushajte nascin i uzrok. Ljubi na kriju plovali, dobrii zločestii razbojniki, i veli S. Mathao, i Marao, da su plovali barem iz pocetka. Drugi govore bolje, da je jedan razbojnjk plovao, a drugi je terpio. Razlika dakle, koja Iusu razluchiće od njijest od dvi verste; perva verfa razluchujega od zloga razbojnika, koje plovao, i zasluxio onu pedopfu, druga verfa razluchujega od razbojnika dobrog, koje zasluxio smert, i suzterpljenjem podnošio, jerbo Ius nitije plovao, ritije zasluxio buduchi bio ista pravednoost. Ovaje razlika takogje u Roku, kojaza ukazuje prilicna Iusu. Rok sveti uvikje dobar, i fvet xivot provodio, svit je bio ostavio, grih kano nije ni po-zna.

a) Jo. 6. b) Heb. 7.

zravao, za ljubav bojku petovao je, klanjaše, i ljubio svetu misu u Talianskoj, kada evo na jedan put došavši cu u varosh. A quando udariga Bog kano štrilom s ovim kriksom, sjednom ljutom i otrovnom rannom kuxnom, i faszintim premdaje pravedan bio, premda nije zasluxio ovu kashtigu, on niti plije, niti xali, niti te tuxi, veche dragovoljno, kano Isus, ovi krix od reke boxje prima. Evo viditega sada rezilucena od gribshnikah, učinjenja Isusu i uzvišena sjednjim razgnirjem sverhu ostali svetih.

Da Rok nije zasluxio bio eva kashtigu, to potverguju ocifite čudeša; jedvaje iuso na sebi bolest kuxnu, i evo odmahje zlamenjem svetoga krixa svekolike kuxnike ozdravljao, i od ove otrovne bolesti oslobođajao. Akoje dakle zasluxio kuge, kako može ozdravljati kuxnike? i ako ozdravlja od ove otrovne bolesti, kako je zasluxio? Ah vidile vidi dobro, daga krix njegov, skoimje, rođaju, ukazuju, velikoga svetoga, i dache biti priličan Isuse. Grib izbacni, i grib sadnji imaju veću prilicnost kuge. Ius je došao na svit da digne, i uzme grube svita. a) *eret qui tollit peccatum mundi*, a kakoje dakle digao, i uzeo gribne svita? Uzamshii sverha sebe iftoga, ne fregribshuvshi, veche nosechi na sebi kashtigu od svih gribah, kaua daje on isti gribshnjk. b) *Christas nos redemit de maledicto legis*, *facte pro nobis maledictum*. Isus je ukazaoće kano najgori, i kano proklet, i oslobođio je nas od prokletiva, ukazaoće kano gribshnik, i oslobođio je nas od griba; ukazaoće s ovom kugom gribu, i oslobođio je nas od iste kuge griba. Hotioće dakle, da ovakva prilika i Rok bude; hotioće, da uzme na sebe kuge, ne jerboje zasluxio, niti daju samo na sebo primi, veche da bude oslobođitelj, i da bude lik opchene protiva ovoj otrovnoj kuxnoj bolesti. I kaktogodje Ius pokolenje clovičiansko opoganito, i otrovato, razkrilivši na kriku ruke ozdravio, i oslobođio; takoje i Rok u Ceseni, u Piacenci, u Rimu, i u ostalima varošnjima Talianske zlamenjem svetoga krixa kuxnike, kakvije i on bio ozdravljao, dan u zacsudjenju ostalivšikolic, koju ova csudeša gledali. A zar nije ovo jedno priveliko čudo i nedokacešo, da jedan putnik ranit s kuxnom bolesnjom biva oslobođitelj svih, koju istom bolesnjom ranjeni, i biva oslobođitelj od toliko teškoga krixa zlamenjem svetoga krixa? koja večna prilicnost biti može Isusom propjetim, nego propjeti toliko veliko zlo u državu uzamshiga na sebe iftoga, i učiniti od otrove lik primivši na sebe smert za da-

ti

ti dragima životu a) moriem Christas, ut mors moreretur, accepit. pišao je Petar Chryzolog od Isusa, a ja ovo isto dobro reči mogu od svetoga mladiča Roka, da je kugu, da kugu umori, uzeo na sebe. I tako je bilo.

Prid smerti, i na smerti prominjujeće prilicnost Roka Isusu, jerboje on umro razlicenim načinom načinu Isusova. Hus na svoju porodjenju nije bio poznat, od svoji, niti primljen. b) Et mundus enim non cognovit. *In propria tenit, et sic eum non recuperant;* a Rok sveti prid svoju smrte nije bio poznat, niti primljen od svoji, zašto u povrativših on u svoju domovine, ne samo daga niko negleda kano svoga gospodina, i Principa, veche sviga tice, daje jedna uhoda, i zato zatvarajuja u jednu mračnu tavnici, gdi fraja pet cili godinu zaboravljen, i posti pet godina umri od kuge. Ovoje jedan dogadjaj pozlaženja vriđan, sverhu koga ovako razložim. Shtoju Isus dosbao na svit, i shio Svit njega nije primio, toje bilo neznanje svita, i zločina onoga psaka i bilje ekogjer nefrisha Isusova, od njega istoga priputnita, zaradi priviske sverhe providjenja. Ali, da Rok nije bio poznat, niti primljen od svoje rodbine, i od svoji podložnikah, nije bila zločina njiova, veche kriopti Roka, i nefrisha uzrokovanu njemu od njegova krixa. Dostabi bilo, kadabi on bio hotio biti pozvan, dostabi bilo da bude rekao: evo ja sam vash Princip i gospodin, dostabi bilo, da bude odkrio svetu stricu oni bilje krixa, i odmah biga pok, koiga je xelio, bio odnio na rukuh iz tavnice na pritolje s-hiljadu podvijkanjima da xivi, i vlada. Nitije bio stric njegov od verite oniu ljudih, daga izbacci iz njegove bashtine, i da za sebe kano šilnik uzderxi njegova dobrat, nije bio ištinito od ovalke naravi; i zato kadaje vidi, i pužnacga mertva, paoje sverhu njega vaskoliki problijen i kano izvan sebe od xalosti, i prolivajući obilno gorke lufe učiniočuje jedan priuzvisheni i slavni pokop, i naposli uzdižaće na slavu Bogu, na njegovo poslijetje jednu plemenitu Crkvu. Shto dakle nebi bio učinio prie daga baće poznao za svoga sinovca? Jedna rica fama, pacje jednu mahnusje ruke Roka jesli ga moglo izvaditi iz okova, i staviti kano novog Josipa u zlatu, u kadiju, u vladanje. Čudite se dakle vi ako hochete, i nekače čudi ekogod hočhe jednomu gredu, koji uzderxi i počneće obslidnutje nepriateljah za pet godina.

hah, jaše nečludim, večešte čludim mucišenju, jakosti, i uztepljivo-
ti. Ivetošta mladička Roka.

Posli pet godinah od ovakvoga u miracanoj taveici života
dushloje vrime, da umre iverhu svoga krixa, koju je bio ne laro
po razavi, veche i po kripotku urodjen u njegovom serđen; i
tako umirajući molio je bano i Ihs na svoga krixa. Ihs na svojoj
smerti umirajući molio svoga Otca: Otcse oprosi rjima, jerbo ne-
znađu, shto elme posli toga slidioje govorechi: Boxe moj, Boxe
moj, zashtofine oštaivo? Najposli izdannuće sovinu niesma: Otcse
u ruke tvoje priporučsam duh moj. Ovoša tci molitve Isuša, ko-
je je Izgovorio na krixa; a trisu takogjer i Roka na svojoj imerti,
famo shtolu razlicne od Isufovi. Perva je razlesna, jerbo Rok
nije molio Boga za svoju negristelje tinechi, dafur uvi prialji,
budech dafmu svi davali prigodi za zaslaski vechu kruv u ne-
besih; illi skoje molio za ore, kolisuga uvrijedili, onje basi pra-
vo mogeo rechi: Otcse, oprosi rjima, jerbo neznađu. Ius je o-
vo rekao, ali njegovi nepriatelji nislu poznavali, nislu mogli poznati
pozrati, daje on Bog, i oni Messia, kogda ori cekali, kako im
i on ih priporodio, i priporodio s-candeline, gdi podložnici Ro-
ka, i njegovi rodaci nislu poznavali, nislu mogli poznati za
svoga Gospodina, jerbo on nije koto lebe očitovati, niti zaradil
ovoga kakvo cudo cesnini. Pozravosgaje zrak, jerbo je čistio
na njegovo iziskivanje: poznavašgaje zemlja, jerbo je ukrotila svoga
zlu vlagu na njegovo blagoslovanje: poznavašgaje neb, jerbo je
prištalo svatu otrovu iverha zemlje na njegovo moljenje, laro uje-
govi nislu poznali. Druga molitva Roka blaje takogjer razlesna
od Isufove, jerbo premdaje vidlo, daje bio od Boga oštaiven
u životu, terpechi on i pogerde, i ogrijeshinu, i bolest kuxnu,
i posli pet godinah miracne i miridljave tavnice opet drugi put o-
štaiven istoj kugli bez svake pomoci, nishranemanje nijesе toxicio,
nego blagoslovio, i zahtivao Bogu na ovomu teshkomu kriksi.
Najposli u trećoj molitvi nje priporteciliao svoj dar Ocu nebo-
skomu katu Ius, nego je priporteciliao vaskoliki švit za jednu mil-
lost. A kojaje to milost, kojaje iskao, i molio? Sluhajte sa stra-
hom, i začudjenjem. Mol Boga, da dade milost svima, i da
oslobodi oni okoxenja, famo alko zarozni spouzdanjem njegovo
ime. Velika molitva SS. B. nepriporacija lebe premakoje okupit,
veche mol za f ekolike druge, i za tvako vrime, i za milost
takliko visoku! ovoje molitva, kojaje vidi imiona, slobodna, da

zereknam nerazborna. Kakoje to? Koigod dakle otvorí usta, i razove imé jednoga človika, koi od kuge umira, svakiche biti oslobođenja od kuge, i u lvaće vrime? Dakle Bog, kuda pruxi ruku za porziti svit, valja daje utegne na ovo molitvu? Ova fana molitva učazuje Koka jednoga velikoga, i mogućaega Svetca.

A olobito zato, jerbo ova milost jestmu počipljana, i od istoga nebe sjednjim čudom poslana. Ovoje posljuda razlika, i kano nadpis urođena krixa u Roku. Iis je imao nadpis svoga krixa sverhu svoje glave: *Ius Nazarenus Crux Xadinski*, a Roku je bio metnut nadpis njegova krixa pod njegove noge, nashavshife sve likim csadom kod njegovi noguh jedna dashcifica, na kojoj su upisane bile ove risci: *Oui, koi perzeti budi od kuge, i zazetu posmeh sretog Reka, zadebiti budi zdravje.* Uzrok ovoga nadpisa jest jednak Isusovomu, jerbo Iis jest propet za grube druge; a S. Rok takogjer za druge okuxite: izkazanje jest takogjer jedrako, jerbo Iis svojim kriroxem daje zdravje, a i Rok svojim poisti nacim zdravje daje i poklanja: općenost najposli jest jednaka, jerbo Iis spašuje sve, koiga zazovu, i Rok iveti takogjer spašuje i ozdravljava sve, koiga zazovu: samo razlika jest ova, daje nadpis Isusov sverhu glave, a nadpis Roka pod nogama, i tako valja da bude, Isufu sverhu glave, jerboje on Iis, nitice mogao njegov nadpis gazići; a Roku pod nogama, jerboje on slavu, dostojanstvih. I nadpise svita uvik gazio, zatoje sada u slavi nebeskoj jedan Veliki i mogući lvetac i Odvjetnik protiva bolesti kućnoi.

Sada SS. B. jašam svershio, niti znam, shtobi i kakchi rekso? Rečichku ono, shtobi mi bili morali zasti, dafno cfinili, i shtobi mi morali cfiniti, olobito sada u ova vrimenah od nikoliko godinah, kadašu nas i od Isloka, i od zapada, i od polnochi, i pol-dneva toliku zlah obkolila. Cuvajmo se najprije od griba, koiye ku ga nashe dushe, pak xivimo xivot Kerjhanski; i kada jurve imamo toliko mogucha Odvjetnika i branitelja protiva zlu na večernu, to jest Roka lvetina, imajmo uspomenu od njega vishe putah prikogodine, a olobito danas, kada valja da bude nashe bogoljubstvo mlogo veče i xchene. Urdiximo Bogu na poshtenje njegovo, i pokrivajmo Cerkvice; kittimo, i cfinimo njegove Oltare; klečimo, i prikazujmo nashe molitve, i ako ne druge, barem sro-mashke nashe darove; sledimo njegove kriposli, olobito poniznost, uzterpljenje, i ljubav prama Boga, i izkernjemo nashesti, da tak njegove stope slidechi, po njegovomu zashtitanju primiloferdni Bog

Bog, nas fассува на svetu ovomu i od kuse dushe, i od kuge
tila, za mochi бити posli dionici one slave, koju on uxiva, u-
vike. . . .

NA DAN SVETOГA STIPANA KRALJA MA- CXАРSKOGA PERVO.

*Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super
brachium tuum. Cant. S.*

Imadu niku stanovitu razumnoст medju sobom, prenda od nas ne-
poznanu, serdce, i ostala udah tila cсovicsarskoga; jerbo u serdu
kaktono u jednomu mstu otujonomu, i faktivenu chinele odregijenah
i svitovanjah, kojase posli shalju drugima udom izvanskim, dase
pedloxe, i pokorna budu na zepovid serdca. Nishtunemanje, sko
dobro promislimo, nejma virmega upravitelia, koibi nam ukazao
otajnosti serdca, nego rukz; budich da oddilujuja, ketjaš sluzineli
serdca, i lice, koje je ogledalo, i jezik, koje tomaesirej, jesu cie-
flopatah po iloj njivoj naravi laxlijivi, fama ruke, barem sveche
strane, jest virni sluga, i ukazuje ne marje sagratije, koliko moch
serdca; ragnutje u naredciju, a moch u diljovanju. I bash rechise
mora, daje narav u ovomu mudro, i pametno ochnila, dase kako-
god neti zaostavilo, i neizpunnilo ono, shto serdce zapovida. Od-
kuda, akoje serdce zdravo u skrovitu razgovoru, rukze ona, ko-
ja shalje na dvor ova novina; akoje serdce bolcino, i tuxno, ru-
kaje, koja ukazuje ova bolest po svomu udaranju xille; akoje ser-
dce sforashno, i potribito, rukaje, kojase ponizeje, i prosi le-
mosinu; akoje koje serdce bogato, i miloserdno, rukaje, koja u-
kazuje na dvoru ovo miloserdje pruvajuchi, i dajuchi pomoc. A-
koje u dvoru komugod razlerdi vlaadaoc, ili Princip, rukaje ona,
kojase priti; akoje veseo, po ruki njegovoj tose poznaje. Hocheli
ciegodi serdce osvetu, rukaje, kojase dixe, i unima gvezdje da
porazi; hocheli davati milosir, i oproshtenja, rukaje, kojase pru-

xi, i razdiljuje. Ovo csudnovato odgovaranje medju serdecem, i dešnicom jest bilo ukazano po Duhu svetom u pismah, kako sam na početku rekao, gdi zarucnik zapovida svojoj zarucnici, to jest, duši svetoj, i veli: metni mene kane bljeg sverhu srca tvoja, i sverhu dešice tvoje. Ovo csudnovato odgovaranje samo se nalazi medju serdecem, i dešnicom; jerbo po ruki, i po dešnici, daje se razumjeti na dvoru, kako stoji serdec u tlu, i kako stoji serdec u duši. Ovo ukazuje sveti Gergur Papa, kada uzima i serdec, i ruku, kakono dva zlamenja i biljega svetosti jedne duše govorechi: *In corde sunt cogitationes, et in brachio operationes, i sercu jesu misiljajih, a u dešnici dillovanjih; i zaradi toga sverhu srca, i sverhu dešnice duše mečeša zarucnik, da kolikoće od nje ljebiti, i izvoljeni, i dillovanjem ikaxe.*

Ovo csudnovato odgovaranje medju serdecem, i dešnicom olobitim načinom ja promišljjam, i vidiš u danasnjemu Štipanu Svetomu Kralju Mađarske, kojega dešnica jest toliko sveta, i zaderxajete, kako zrate u glasovitom Gradu Bedjmu. Odlyda ja sam pripravan danas ukavati u pervoj strani moga govorenja, daje serdec Štipana dalo velika zlatnerja svetosti, a u drugoj, daje dešnica njegova odgovarsala serdu dajući ista zlamenja svetinje velike, i inajte vi famo uzterpljenje, a ja počinjam.

Bog svemoguchi kada govoriti, ono, što govoriti svojim zapovidom, čini, i diljuje prie svojom svetom milostjom; i zato govoreči duši svetoj, da sebi zabilexi i zlameňuje shnjime svoje serdice, onje nju veče prie zlamenovaao s biljegom svoje drage zarucnice; i prie negoje njoj rekao, daga metne sverhu tvoga serca, i sverhu svoje dešnice, ovakojo veli: a) *Zaklinjam vas iheri fijske, nemojem probudit moju milost*; jestu takogier pritekao, davštoj svoju dešnicu, kadaje na svit dosila; jesu oslobođio od onoga biljega iztocišnoga Adamova, i fotone paklene, pak najposli zapovidajoj, i veli: b) *metni mi kakono bljeg sverku srca tvoja*. Ovako bash učini primilloferni Bog Štiparom. Zlamenovaogaje, i zabilexio svojom milostjom prie negoje na svit porodio, buduch daje činio po Angelu objaviti Otca njegovomu Geyfi, dache sin njegov, kojše poroditi bude, sva ona izpunnit, kojaje on, bio namis od vire, i zakona Katolickskoga; i materi njegovojo još noštechoj u vidjenju obznanio po svetom Štipanu peryomu mučeni-ku,

a) Cantic. 8. b) Ibid.

ku, dache poroditi fina, koga inenom njegovim da nazove, ko-
gche on pod svoje zaštitjerje uzeti. i koicke pervi od svoga ne-
roda, i ime kraljevsko, i krunu nositi.

Na ovi način hotinje Bog i vernoguchi pritisknuti zlamerje to-
liko na serdecu, koliko na desuci njegovo : na serdecu, da bude
najvrsni Bogu ; na desuci, da bude jedan čovik od privelikoga,
i čudaonatoga izgleda; jedga traxio josh od mlađjani godinicah,
i ljubio toliko, da premdaje na svetu rafao, i xivio, faszinat
nije xivio svitu, veče Bogu, nitigaje tko zaštiti mogao, osim sa-
ma Boga, da vridno, i doftojno rechi može. Davidom 23 : Cor-
meum, ^{if} cora mea exultaverunt in Deum vitam. Serdecemoje, i mo-
ja put ješa Iujila, i veselilafe u Bogu xivomu; ne u svitu,
niti u bogatstvu, niti u poshtenu, niti u nasladjenju mertvomu ove
zemlje, veče u Bogu xivomu, za ukazati, veli Augustin, da tva-
kolika ona, koja nišu na slesku boxju, imajuše shrimati, i procinji-
vati kano mertva. Stipan daskle xivioje Bogu, jerboje tako oddo-
jen, i održanjen bio od dobri, i kripostni ivoji roditeljih mlikom
pravoga nauka svete Cerkve josh od distinftva svoga.

Mucnoje, i oh kolikoje mucno ! znadete vi dobro i sini,
sjedne strane na svoje vrile poznati varanjah ovoga svita, a sdruga
ge opet nedatisa, i nepristisne primamiti od njega; da se neizgubi
pravednost, da se neomachi serdec cristo, da se neprigne, i nehodi
za vitrom, i za sinjama nestajuchima laxljivoga veselja, i nasladje-
nah porushite naravi; a kolikoje texje, i mucnje ovo u jednomu
mladičku rođenomu u visokoj plemeshčini, u obilnomu dobru, i
bogatstvu, rođenomu u polovici od slaboshtine, i razpushtenja;
rođenomu, da reknem ovako, advima eribima, jedsim iztocima.
jerboje sin Adamov, a drugim, jerboje sin roditeljih plemeniti, i
bogati; odkuda, jedva dojde na svit ovakvi porod, održanjuje se
iveseljem, povise nekoputnuostjom, raste zlohom, i odraste ^{a)} grbi-
fima, na takvi način, da su prie gribshni, nego gribhe poznati mo-
gu; najposli pocetak njovoga razgovora, njovoga dilovanja, i
vladanja nishta drugo nije, nego vitrenost, ludost, i budalashčina
i j. intakm utboram ehus studitia. Bog bi dao, da mi isti nismo vi-
dili, i da nevidimo ovakve u zli clas rođenc porode slobito sa-
čashnjega vrimena. Nije ovako danashnji Stipan, premdaje bio je-
dan porod kraljevski, i postavljen u obilnomu blagu, i bogatstvu;
jerboje održanjen josh od povoja u strahu boxjemu, oltje shvogod
pro-

protivno svetinji unici moglo u njegovo serdce , na komu je veche bio postavljen , kakoro jedan biljez , zarucnik nebeski .

Akoje dakle zarucnik nebeski bio veche metnut sverhu serdeca Stipana , i slinito moralosje izpunjiti u njemu ona , shtoje pisan u pricisjah a). *Cor Regis in memori Domini* , serdce Kralja u ruki Gospodinovoj , i kud god hotio bude moxega prignuti ; i zara- di toga unidoshe u ovo serdce molitve , i bile su primljene iz svom xeljom ; unide miloserdje prama siromatkom , i bi primljeno svefe- lijem ; unide poshtovanje prama misnikom , i bi primljeno na takvi nacsin , da nije bilo dragoza , koibи veche poshtenje nosio ; unide u serdce Stipana bogoljubstvo prama Cerkvata , prama Svetima Sa- kramenton , i bi primljeno tako , da nije bilo bogoljubnega ; unide u ovo serdce ljubav prama Bogu , i prama iskernjemu , i bilaje vru- choxeljno primita . *Cor Regis in memori Domini* , serdce Stipana u ruki Gospodina . Akoje potriba bila u Kraljevstvu cisliti pravdu , serdece njegovo biloje pripravno na ova oshtrochta ; akoje potriba bila mir u Kraljevstvu derskati medju svojima podloznikom , serdce njegovo nishta drugo nije toliko xelito , koliko mir , i slogu ; sjednom ricsjum , unidoshe u ovo serdce sve one lige krioposti tako , da se nije znalo , jesu bile krioposti vishe priobratite u serdce , ili serdce u krioposti ; svekoliko jest bilo izverflito , svekoliko kriopostno , sve- koliko sveto , dasu svetinja , i krioposti izilazile iz serdca , i kanoti pod jednim oblaescrom zdvorasute ukazivale i svitile . Biliste rekli od ovoga serdca ono , shtoje rekao Sveti Gergur Papa od najvi- shi , i najizverflitiji Svetacah , prilikujuchi njegovo serdce jedinomu Oltaru od posvetilishta , na komusu vaskoliki miris , i krioposti ux- xene gorile , ne famo danjom , veche i nochom , daje mogao rechi ono . Shto piva zarucnik u pismah : Ja spavam , ali serdce moje ne- spava , veche bdie u xelji , u promishljanju stvarih nebeski , u lju- bavi bozjoj , i izkerenjega b). *Ego dormie , Et cor meum vigitat*.

Ali da serdu odgovoriti moxe deistica , jest bilo porribito , da , kojasu bila u serdu , izidu na svitlost , da tako i ruka njegova dade zlamenjah od velike njegova Svetinje . Sveti Augustin pro- mishljavuchi oni redak pisma svetoga c), *Pone verba mea in ore ejus . Et in cordibus vestris* ; koje ricsi poslidnje : u serdecik vashi , jc . To- macifitelja shtiu ovako , i tomase : u rukah vashi ; odovuda izvodi Augustin , da i serdce imade svoje ruke duhovne , i zato veli , u

ij/o-

a) Prov. 21. b) Cest. 5. c) Exod. 4. Deut. 11.

ifomer serdca jesu ruke dahoze. Kolikoze meni vidi, ove ruke jesu dvostrukе, to jest, cijevni, i terperi, i obadvi izviraju, i izlaze od luhavi, i xalosti. Ovo razumivšu, shto ruislite, shto je cjinio Stipan, da se u rukama duhovnim ruisnom viditi moxe ona svetinja, kojuje on u svomu serdca imao? Mlogaje cefisio, i mlogaje dilovao. Kadaje video kogagod putnika, cijuloruseje, da vidi Angele, i zaradi toga sluxioce petrikom nji gelechi, i njive noge prerachi. Kadaje video koga potribitoga, promišljavacje u njemu onoga, koji veli u Evangeliju, akoste shro ucfiniti konugad od malash moji, menite ucfinili, i zaradi toga pruxaoje ruku svoju zaderzine dauchi, i nji u siromashtvu pomagajuchi, ne famo danjom, veche vishe puta i nochom u nepoznanij hedichi jest razdiljavao lemosiu jedoumu mlaštvu ubogih, i u tome se raslijivao. Kadaje video svoga nepriatelja, koiseje usuditi tric obnoch onichi u kraljevsko pribivalishte, da opere ruke svoje u kervi njegovoj, kadage velim video profiera prid svojima nogama placucha, i molechega za miloserdje, jestmu iz serdca opratio. Shto vishe uesi ni ova defulca, kakvali druga zlamenja dade svoje svetinje pokoru pricudnovatu, bdenje neumorno, brigu osevu, i kraljevski, cijelochu neviđeni, molitve svakdanje, kojeje cjinio pridubokim poniknijstvom za umlohati, i razsiliti viru Katolicansku po Ivoj Macxarskoj zemli, ovoje cfnila defnica, i ovaje zlamenja svetinje dala defnica Stipana Kralja svetoga, da istinito svaki ocifto viditi moxe, daje njegova defnica odgovatala njegovomu serducu. Pare me ut *signaculum super brachium tuum.*

Istina jest, i viste vishe putah cijeli, dasu defnice moglu sluhab boxji cvalje, i dasuse slavile poradi njive očobite kojegod kriposhi, i jachine, kanoci: bojnaje bila defnica Jude Makabea, koije uloga slavna pridobijte ucfimio fverhu svoji nepriateljak. Jakaje bila ruka Samsona, koije i lava razdro, i vrata grada Gaze razbio, i hiljadu Filistinsaca samom cijelijstom magarechem ubio. Mogu chaje bila defnica Josue, koije funkcje u svomu berzomu tercisanju ustavio. Slavnaje bila defnica Moysie, koije u moru cervenome Israelschanom flazu ucfisio, a Egyptiane utopio. Cijednavataju bila defnica Apostolska, od kojih shde u dillih apostolski. a) *Per manus Apollinaris factur signa, et prodigia multa in piebe, po rukam Apostoli cijelalische zlamenja mloga, i cijedeta u puku; ali defnica Scipiana jest*

jeft bila i bojna, i jaka, i mnogcha, i slavna, i cudenovata, i sverhu svoga bilaje deonica boxanstvena.

Vas ja ovdje zovem za svidocanstvo glasoviti gradovi sveko-like zemlje Macxarske, kojife bili zaslijeni savine u nevirtvu, i krivobogoshtovju na takvi nacin, da su drugi Kraljevstvah pribivaci morali vas plakati, kano kcheri Sionske, jerboste bili izgubili ono, shto je najbolje, i najljepše bilo; kaxite vi, tko vise profvitlio, i kadaje pocelo kod vas poshtovanje Cerkvama, klanjanje Oltarom, primanje sveti Sakramenatah, ako ne u vreme Stipana? Kaxite vi Arkibiskupi, i Biskupi tkoje uzdigao vasu prislostja, i vashe stolice, i njih tolikim dohodkom nakitio, i nadario, ako ne deonica Stipana? Kaxite kakvaje deonica Stipana vi Cerkve pribivalishta boxanstvena, koja vamje posli učinjenja pridobitija sverpu svoji nepriateljah svu slavu defetinu poklonila. . . Kaxite i vi sirote ucviljene, ubogi, i ostavljeni, koji kuhisile, i jmidolje pomoch od ove deonice, nijeli istina, daje bila oko slipomu, roga romome, i uzderhanje potribitomu? Takoje tako, svi govorite, svapali: deonica mogucha! deonica slavna! deonica cudenovata! i boxanstvena! Mogao bi ja ovdje za svidocanstvo na pervo doniti i druga Kraljevstva i gradove, otobito slavni grad Rim, i njegovu Vladaca, i Namislinika Idušova svetoga Otca Pape, kojse je otoj deonicu Stipana zasluđio, i njemu, ne famo blagofor poslao, nego i svetu Krunu opomenet od Angelu pozdravivshiza kano Kralja, i Apostola svekolike zemlje Macxarske, sva ova mogao bi ja na pervo doniti, ali ostavljam, da viditi možemo, kakva zlamenja svećinje dade ova deonica veche mrtva.

Ouda, kadaje dojalo Bogu primilloserdnому ksebi zazvati slugu svoga vrsnoga sovoga Kraljevstva zemaljskoga na ono vikovicsno, i nebesko, posli tkoje opochivalo tilo njegovo za ceterdefet i pet godina u Cerkvi Divice Marie u Stolnom Biogradu, kakva mislite dade zlamenjah svećinje njegova deonica mrtvra? Za ovo ceterdefet i pet godina mlogasu i mloga učinjenja cudeleha po ovoj deonici onda, kadaju hotili grob njegov uzdignuti u mesto očistnicie, na mesto visije, i kadaju bili kamei odvalili, miris najugodniji, i od jedne sladkosti nebeske, razlošeje i frukoliku Cerkev napunio: Kadaje uzdignuto bilo tilo njegovo, sva druga udah jesuće videla razlutu, fama deonica njegova cistava, i brez svakoga razrushenja jest nezastita, koja ovako cistava, i nerazlata uzderkajše veche za sedamsto, petdefet i sedam godina, buffica daje

daje posao bovoga svita sveti Kralj godine od nashega spomenja
biljadu, trideset i osme. Ova definica, kojale viditi moze u kraljevskej Cerkvi grada Budima, i dan danashnji evate, jerbo cila,
i neratni nahodise, vridna zallo, da, kojaje u xivotu tolika do-
bra uesnila, i posla imenu slavile, i uzviuje. Oh fridna defin-
ica, definico Apostolsku! vadite dobro vidi, dasi ti u svemu od-
govarala serdca Stipana, vidite, daje bio zarucnik metnut kano-
biljeg na definicu njegovou: *Pote me ut figura cum super brachium tuum.*

Evo dakle, o varoshi, o gradovi, o derxave, o Kralje-
vina Macxarske! cvo vash Kralj, i vash sveti Kralj Stipan, vash
Otc, i vash Apostol, koji vasje prosvitio, u vini Katolicanskoj
uzdigao, nascio, i posvetio. Shto nam odlaje dakle sada drugo,
nego daga poshtujemo, damute klanjanjo, i da po njemu nashe mo-
litve prikazujemo primilloferdnemu Bogu, da se on doslo najpre
blagofoviti nashega Kralja K. za mochi odoliti svojma neprateljom,
i za mochi saterni tvakotika iznevirenja i izopacsenja u svomu Kra-
ljevstvu; pak onda da na blagofovi njegove podloznike davshi nam
svolu svetu milost, da xiviti moxemo u slogi, u jedinstvu, u misu
slikechi u kripostima svetoga Kralja Stipana na svitu ovomu, za
mochi na drugomu xiviti lice onoga Kralja, koje Kralj sverhu
sviu Kraljah, i Gospodin sverhu svekolike gospode. . . .

NA DAN SVETOOGA STIPANA KRALJA MA- CXARSKOGA DRUGO.

*Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere
sibi regnum. Luc. 19.*

Premdale toliko kod Vladocah, koliko kod podloznikah razlu-
csuju ove dvi risci, Kralj, i fuet; sa svimtim po jeziku svetoga
slova, i boxjemu, nemoxeće ovo razlucsenje uesniti brez neprav-
de, uzrok jest; zashtobo, koije od Boga pervi Kralj uesnjen, jest
uesnjen takogjer i pervi sveti, koi nije drugi, nego Kralj Saul,
od

od kogaje, ne toliko poradi veličine tila, koliko poradi pravednosti njegove duše, receno ono, shto se sheie u pervoj knjigi Kraljeh. *Certe iustis, quem alegit Dominus, quod non sit similis in omni populo: infinito vidite, kogaje odabran Gospodin, da nejma prilicna njemu u svemu puku.* Protiviranje učišnio posli, istina jest, Kralj Saul ovomu odabranju božnjenu, i razlačioje imę Kralja od svetinja po svomu neposluhu; ali beduchi da nemoxe xiviti razlavljeno ono, shto Bog veroma faltvi, kano ni tilo brez duše, zaradi toga izgubivši Saul jednu stranu Ivoga blistvenoga siedinjenja, koja biashće svetinja, izgubio je i drugu, to jest svoje Kraljestvo, i vladanje. Jedan Kralj valja da pocrne Kraljevati svetu sebe, i svoje nuternje posude, i nagnutja upravljati, shto ako ovo nezna, kakooche upravljati druge? Oti, koi kraljuje, valja da bude takogjer i svet, da imade podpunno gospodarstvo sverhu sebe. *Et Reges, veli David, ut proximi Domini, to jest kako tolmači sveti Gergur Papa. Reges appellas, quid affectus fuisti dominatus;* Kralje naziva one, koi svoja upravljaju posude, i nagnutja. Shto isto i Augustin potverzuje sovima ricsma; a) *Nisi Kralji, illi Gospodu od gospodavanja, i kraljevanja, budach daje Kralji bolje intempi od vladanja, i upravljanja.* Akoje indi tako, tkoče dvoiti od Kraljevstva i svetinja danashnjega nebeskoga viteza, a tvoga o slavna zemljo Macxarska! Kralja Stjepana? koji nikada nerazluci imę Kralja od svetinja, niti svetinja od imena Kralja, veche obadva sačluva do svoje smerti. Znaoje dobro, da Bog privikoli cimni Kralje, i cimni svete; jerbo veli: b) *Pr mani Kralji kraljevam, i zatoje uzderkao svetiju, da uzderxati moxe dobro vladanje.*

Vidichemo dakle na slavu Boga velikoga, i njegovu, daje bio velik, i daje bio svet, jerboje znao vladati sebe, i to u pervoj strati govorenja, a u drugoj, koi hoche, da upravlja i vlađa druge, najprije neka upravi svoje nuternje posude i nagnutja. Imajte međijuto uzterpljuje i pomnu, a ja pocismam.

Oni, koi hoche da bude velik, i svet priđ Bogom, jest potribito, da imade jednu dusku, kojate, lašno ganuti, i prignuti moxe na ono, shtomu milost božnjenska prikazuje, i na shtoga prigiba; a daće mučno prigne na ono, shtomu prikazuje duh svita, i porušene naravi. Ovakvu dobru narav, i dobru dusku imaoje od Bo-

Boga kralj Salomon, kako on iši svidoci, kada veli: a) *Sertiusum animam bosom*, jerbo dobra narav jest potribit općenim načinom govorechi, za moćiše dati prignuti millofti boxanslvenoj. Ni-shtanemanje dovle kralj Salomon, jerbo nije bio svet, nije bio pravi kralj, veče same kralj naravni. Kadaje dakle bio, i postao kralj izverfiji? Onda, kadaje od Boga zadobio onu dušu, kojuje on nazvao *serdece njeno*; b) *Datus ergo seruo me cur docere*, u popuhos znam *judicare possum*. Datichesti slugi tvromu serdece uceno, da moxe puk tvoj pravo suditi. Ali kako je Salomon pristao biti svet, kako je pristao sebe dobro vladati, i svoje nuternje poxude rezlozno upravljati, pristao je takogjer veliki kralj biti; jerbu veče ona ona duša nije se dala prigibati millofti boxojoj, nego seje svakelike bila dala na ono, štojoj prikazivashé duh ovoga svita, i ta sreća navlačilishé tlu, kerv, i narav porušena. Uzrok od svege ovoga jest, jerbi kada god jedan čovjek nemoxe vladati jedno kraljevstvo sam po sebi, tako nemoxe vladati ni sam sebe, večeje potribit duh boxanslveni, koiga upravlja, i koiga lјasno prigiba na ona, kojsku boxanslvene mudrosti, po kojoj kralji kraljuju. Odkuda i Salomon, dok je još svet bio u millofti boxojoj rekao je, c) *Serdec Kralja u ruki Gospodina, i kula hoće prigne njega*. Ako je jedan kralj pušti prigibati od ludih, ako se pušti vladati od hatora čovjicsanskoga od svoji poxudab, i od duha ovoga svita, moxe biti, istina jest, jedan filnik, ali nikada nemoxe biti jedan veliki i sveti kralj prid očišta boxjima.

U ovomu izpišanju jednoga svetoga, i velikoga kralja ja promišljjam danashnjeg Stipana kralja Macxarske; jerbomuje Bog dae jednu dobru narav, buduch da posli kakogaje oslušio kralja, uspijogaje takogjer svetu, davšemu jedno serdece, koje seje lјasno prigibalo millofti boxanslvenoj, a mučno tlu, i duhu svitu. Odkuda, akoje od koga kralja kadgod istina bila, daje serdece njegovo u ruke Gospodina, i kud god hoće prigne njega, jesli istina stanovita od kralja Stipana. Zaštobo, akoje Bog hotio njega prignuti na molitvu, jesťga gotova nashao; ako na milloferdje prama ſromahori, nashao gaje pripravna; ako na posluh izpodviđačkah, faszineje bio podlozan; ako na poshtcovanje mišnikah, i Biskupah, nikadase nije protivio; ako na bogoljubštvo prama Cerkvama, i svetima Sakramentom, nitko od njega bogoljubio, ako na ljubav prama Bogu, i izkrenjemu, nije ugafiti mogao ovi plame u persih njegovih:

Re-

Regis in manu Domini; serdec Stipana bilo je u ruki Gospodina. Jeli potriba bila i Kraljevina činiti pravdu? Stipanje bio gotov na ovu oskrobu; jeli potriba bila, da ukazuje miloserdje? Serdec Stipana bilo je prigovoreno na milostivost, jeli potribito bilo mir uzderxati među podloznikom u Kraljevstvu? serdec Stipana nije nishta drugo većima xelilo, a jeli potriba bila i vojsku duguti protiva nepriateljom? serdec Stipana jest bilo pripravno, *Cir Regis in manu Domini.* Jedan Kralj imali biti poslušan kano sin svojima roditeljima? nije bilo fina poslušnoga od Stipana; jedan Kralj valjali da ljudi svoje sinove, i Ivoje podloznike? nije bilo Otca, niti principa Iubaziviega od Stipana, jedan Kralj imali biti xivota čista, a oslobođeno Kralj Apostolski, Stipanje bio xivota najčistija, i prenadeže uz Ivotoga Sakramenta vircsanja zavero s Gifelom festrom Cesara Henrika pobojnoga, za imati parod, i providjenje za Kraljevstvo, sa svim tím xivoje Ivojom zarucnicom u pravednosti, i čistosti, kano dva bisera u jednoj istoj shkoljki zavijaju sjednom istom rodom nebeskih milostih, i odrahnio fina lauerika u takvoj, i tolikoj svećini, daje veče na svitu ovomu bio xivota angeoskega. Ovoče rečni biti serdec u ruki Gospodina, i kada hotio bude prigre njega.

Ovomu istomu seydoru Stipana, kojeje bilo u ruki Gospodina, odgovarale su svekolike druge strane tila; jerboje svekoliko znao vladati, i podložiti duhu boxarskvencu, a ne duhu ovoga svita. Odikuda mogao je rechi s Isusom po Isai Preroku: *a) Dominus aperuit mihi aurem: ego autem non contradicere.* Gospodinje otvorio meni uho, a ja neprotivim. Mogla je privoliti duša, a neprivoliti tilo, kadagaje zvan na pokoru, i kadagaje mučio, ali je nikada nije protivilo. Mogla je privoliti duša, a neprivoliti put Kraljevaka na tolike bdenja, na tolike klecsanja, na tolike molitve, ali nikadale nije protivila, jerboje bila u ruki Gospodina. Mogla je neprivoliti noge na tolike pohodenjajh sveti Cerkvah, i na tolike hodanjajh po noći razdiljavajući lemosine sirotama; mogao je nezemiriti, i potukiti xeludac na tolike postove, ali ni jedna strana tila neprotivila, nitije potukiti; jerboje svekolika, bila su crudnovatim načinom podložna, ne samo razlogu, veče i nadahnutijima boxjima: od kuda, svekolika uviš nisu terpila ova došđenja, i mučenja s-podložnostjom, veče s-radosnjom, i veiteljem, kano da seje dušu priobratila u tilo, a tilo u dušu.

Sada

a) Isa, c, 50.

Sada vi promislite, jeli mogao svit unichi u ovakvo serdec
koje je na ovi nacsin vladalo, i opravljalo? jeli moglo shrogud
nauditi tlo, koje je u svemu podloštu bilo razlogu? jeli mogao koi
glas, i koja tics svitovna unichi u who Stipana, kojeg nebi bila
odmah izgubila? Bilo je doda u dvoru njegovomu od oni svitovni
duhovat, od koi govoril Augustin, da su duhovi veliki, jerbo su
duhnuti, i misle, da znaju mnogo od vladanja, ali doistine znaju
malo, jerbo svjeto znanje svekoliko nerashirjuje dale, nego samo
zaderjavaju okolo svita, zemlje, tla, i naravi potusene; bilo je
dosta velim, koju iz daleka xamotili, i mermljajuch govorili; nije
li po kraljavskomu veličanstvu, da toge pere siromahom; nedofio-
fe za kralja, da sam po lebi lemosinu dili ubogima; nepristoje kral-
jevskoj kruni, da se misla, i da veche s priprostima, nego sveli-
kina, s vojvodama, s Baronima, i s Herceginama; da su cistochi, bo-
goljubljeni, i pokora krijepti velike istina jest, ali dale od toliko-
ga veličanstva propushtati moraju, nitisi prilicne za svako vrime.
Nishtanemanje, otvorio je zar Stipan svoje who, i putio u svoje ser-
de ovakve nici? Ispirito, da ne, i nimalo, jerbo je bio napustit du-
hom boxansvenim, koji nije pribijlio unichi e njegovo serdec ona,
kojje govorio, i udahnjavao duh svita. Oh zemljo zemljo! oh
Kraljevstvo Kraljeljvo Mackarsko Apolloško! kolikos zadaxeno, dz
budeš zafahlno ovomu tvojmu pervomu, velikomu, i svetomu Kra-
lu? barem, kada veche tvoji pribivaoci evo svjetkuju njegova
svetkovina, kada evo poshtujoga, kadamu pismu na slavi pivaju,
kadamu svoje prikazuju molitve, barem velim, daga još u kripo-
fima naslijdu, oslobito u vladanju, i upravljanju svaki sebe iftoga
buduća, da pravo bogoljublivo jest ono, kadase slići oni, kofje
poshtuje, a ja sam pripravan ukazati uacsin u frati drugoj moza go-
vorenja.

Da ciovik moxe vladati sebe, i upravljati dobro tvoja in-
ternja nagratura, tvoje poxude, tvoje obicaje grijshne i navade iz-
korenuti. jest potribna milloft boxja, koju islinito svaki imade; ali
ciovik valja da odgovara onoj millofti, i da nekašni cfiniti ono, na
shtcea milloft boxansvena prigiba, i poticule. Muchnaje tvar, i
veoma teshka, istina jest, ostaviti oni obicaj grijshni, i navada,
tolikose putab obecha, i poclmene ciovik clevati, pak opet pada;
ali nevalia kašniti, nevalja u nemar metati, veche bdti, jerbo ka-
dase nepriateli naide, valjate shnjime boriti, illi pridobiven i fuxan
loferna,

Holoferna, skupilišće Betulanci, i u svome viche razgovarajućiše što imadu činili, odredili su grad pridati; ali ne, rekla je Juditha, vinski vojvode, i gospodo moja, nepridajmo se. Ovdje fada za malo vremena, neka svaki slikuje u Holofernu svoj grishni obicsaj, svoja neuredna poxeljeaja: mifto grada Betuie svaki neka promislija svoju dušu, kojaće takogje osfida na od nepriatelja gribu, i grishnog obicsaja: mifto Juditha neka svaki promistlja svoj razum, koji milofljom bojom oborutan, neće daće pridade nepriatelju svoje duše. Sbroje dakle čirila Juditha? Otisla je ova dobra, i poboxna udovica u očno mifto svoje kuche metnivši se na molitvu, i ondje susdisanjem, i placom činilaje viche s Bogom, kojuje stanoviti učinio od pridobijanja. Odkuda sovin uslijedem oboruxana ova svitla gospoja izlazi, idu u vojsku nepriateljsku, i dadele u ruke Asyrianacah, kći veseli odvisne vechju vidishe, vechju uhvatiste, vechju odvedoshe pod shator Holoferna. Nikada Holoferna nije vidi ovačke xene, niti je ikada ova xena bila prid licem ovakvo-
ga nepriatelja; i pak on drugo netraxi, nego da nju moxe febi dobiti, a on remisli drugo, nego kakoče slavno pridobiti njega; i vechje postade gospodarica svega polja one vojske. Tri dana, što se je zaderxavala pod shatorom nepristela se za drugo, nego da moxe odifici glavu Holoferna; ali kakvim serdecem moxe ona to učiniti, i kakože moxe usudititi ich protiva xivotu jednoga Prinčipa? nejma načina boljega, niti plemenitega od onoga, skoim on nju čušti. i poshtuje; akoje ona svitla gospoja? on ju slavi, i klanja lecim velelin; akoje udovica? on xeli, i za veliku milofderxi, kadbi mogao nju imati za svoju; akoje ona franska? onoj obećaja učeti nje zakon, obećaje, kad bude gospodar od Jerufo, solina, dacheše shnjore pokloniti Bogu od Izraela a): si servis nahi hoc, Deus tuus erit & Deus meus.

I oh kolikose, i kakože xivo prilikuje u Holofernu grishna navada, grishni obicsaj, i neutroda poxelenjsh! Koja pripushtaju, daće svaku bogoljubstvo čini, samu akože njima njivoa strana na svoje vrime pripusti. Pripustiche grishni obicsaj onu xenu, da bude sve jutro u Cerkvi, da klechi, da moli krasnicu... ali posli podne, i do noći, nekako vrste provede u plandovanju, u egovaranju, i protresanju drugiu. Pripustiche grishna navada onoru cioviku, da čini dobra dillah, da uzdixe Oltare, da sviche i ulje

a) Judith. 11.

u Cerkvama Bogu prikazuje, da pruxa ruku, i lemnosiu ubogima razdilje; ali samo nekamise dada tašta slava, i fakla, kojaše pod plashtom ljubavi fakriva. Pripustlne neuredne pokolenjeh, da oni mladiči poходи onu, illi onu drugu personu s dobrim ukazanjem vladara, i da se razgovara shajome od stvarih dobri, i bogoljubni, sumo dok učini shajome poznanstvo, i da ostane jedna izkrica u njezovomu serdu, da kadaše razvexe onda izgori sve ono, shto je po dobromu duhu pocrstio; ali zli čas, i zla vru blische za čakvoga, akose pušti oblasti od onoga laskljivoga Holoferna; jerboche olati uhvachena Betulia tojek dusha njegova, a on ostati fuxan vechma, nego ikada prie, buduch, da tko viruje, na ulaganje jednoga mogućega neprijatelja, ostaje privaren, i pridobiven.

Meguto Juditha nespava večeje pod shatorom Holoferna, koji naplijvihle dobro, spava posljedni sanak; a ona utaje od molitve odlukom veče učinjenom, uzima u ruku oni, kai vitashe ondi kod poštje mas pak zavapivši serdecem: pokriplime sada u ovoj uri gospodine, i veliki Bože Hreala, akoje doshlo vrime, i ona ura, u kojoj ti odredio obraniti Betullu, sada mi dođi u pomoč, mojače definica, a tvoj udarac; i u ovakomu uzdišanju obavi kofe Holoferna oko svoje live ruke, a defnom dva puta nemilno udari, i odstje glava Holoferna, koju davši Abri svojoj službenici, otide shnjorne zajedno po putu otajnomu, i unide u svoj grad pridobitnica. Ja mislim sada ovdi, da iz medju vasima, koji prerađa nisu bash savsime tvoga neprijatelja dushe umorili, nishćenjanje zualisuga barem daleko derxadi od grada svoje dushe; ali koje njeza pušio verlo priblixitise svojoj duski, koji veče više putali pada u oni, illi osi grih, takvi nejma drugoga načina, nego illi boriti, kano Juditha, illi framotno datife pridobiti, i poginuti. Odluka, akoteće xelja naukuša na dobitak nepravedni, jest od potribe vratiti, nejma drugoga utocishta. Akosi nvrđijen od drugoga, pak u serdu kavash ofvetu, zazovi gospodina i reći: sada u ovomu času, u ovoj uri pomozime Gospodine, pak onda idi, i pomirile. Akosi obicsajen plovati, i prokljinati, ostavite one igre, kojate na to dovodi; ostavite savishega pitja, kojeti pšovku uzrokuje; ostavite lojavsh oni twoji drugovah, od kofi načinio, jerbo illi valjatise boriti, illi pridobiven olati. Akosi u kornu obicsaju bludnomu, valja da ostavish u miru onu kuchu, i ona mistah, gdisi blatio twoju dusnu, valja da razlicesh, i raztergaesh ono zamke priateljstva, i ljubavi neciste; jerbo illi valja da

to učinish, illi da nestridno izgubishše. Nekašni dakle Kerfijanine! nekašni, veche digni oruđje, i zavapi gospodinu: *Confirm me Domine Deus in hac hora, poätipine gospodine fada u ovoj urì.* Kusaj jedno malo za rikoliko danah dignuti glavu iz pod teshkoga jarma grihoh, i hoditi brez lanca, koite vexe; hocheti izichi za rukom, jedan udarac samo dobar jest potribit, i bitiche sversheno vojevanje: gledaj ra poshterje, na veselje dobicka, i na radoš ferdeca, kojebile opratio od ovoliko nemila nepriatelja.

Josj jedan put metnimo prid echi Judithu, i gledajmoju verljano prie negie zora zabilila sverhu zidovah Betulie, gdi pokazuje slavodobitnica glavn Holoferna svojima nepriateljom, koi vidivši pripadoshefa, i svakolika vojska ostavivši svakoliku pratek dader je na framotno bixanje. I oh kolika slava onda biashe Judithi! Kamosi ti nepricinena Slavodobitnica nasha? Ti slavo Jersolima, ti radoš Israela, ti odabrana od Boga za ovo oslobođenje, ti lipoto brez mache, ti cistiočo brez para! Pruxi ruku tvoju junacska, nekaše kitti od puka tvoga zafatinošjom neumerljom, nekaše svetkuje za trideset danah ovo tvoje slavno pridobitje, i nekaše uvik uspomena cini u peku nashemu. Sada molim, kojaje večha fabla, i slava, illi oslobođenje Betulie, illi oslobođenje jedne duše? kojejo lipshe, i vridnic slavodobitje illi lucifera, illi Holoferna? illi ono, po komuse oslobodi jedan grad od obisdnutja, illi ono po komuse izvadi jedna duša iz suxantiva džavanskog? gdje večha slava, i korist, davamse raduje nebo, illi davamse raduje zemlja? da imate dobitak jednoga polja, illi kraljestva nebeskoga? Slidite dakle, Kerfijani! slidite danashnjega Kralja Stipana, koi od distinftva znade upravljati svoje povode, i svoja nuteruju sagautjah hodechi po putu pravednu prid Gospodinom. Odredite jedan put nepriatela duše vashe umoriti, a dešnica boxanljvena pripravnaje dati pomoch svakomu: *mansi Domini confortabit te, et eris benedicta in eternum,* ruka Gospodina hoče poknpići svakoga, i bitiche svaki blagofoljen u vike. . .

NA PORODJENJE B. DIVICE MARIE PERTVO.

De qua natus est Iesus. Matt. I.

Svetkujemo danas porodjenje; ali kakvo, i čie porodjenje? Ako upitamo Cerkvu, odgovorische, da svetkujemo porodjenje Marije skoli otvorimo Evangelie, sintemo u njemu, kako malo prie članske, porodjenje Isusovo: *ad kojest poradi Ihes.* Gludna stvar. Da bi Cerkva na dan danasnjii svetila porodjenje slavnio Isusa, i evangelije danasnje dobrobi bila odredila za danas, ali danoshnje porodjenje nije finka, veche porodjenje materu. Ako se dakle danas roditi, kako Cerkva, i evangeliye nam prikazuje ne mater, nego figura rodjena kad veli: *ad kojete poradi Ihes?* Veliko osejivo, i zapleten uzao. Koga za razmerstiti, imate znati, da sunce naravno i stvoreno, ako dobro promislimo, dvače putu ragja, jedan put onda, kad se ragja, i ukazuje u istoku, a drugi put onda, kad se ragja prie, nego se ukaze u istoku; jerbo ona perva svitlost juternja, koja dixe, i tira nočne trume, kakvaje svitlost, ako nije svitlost sunca? Dakle se sunce ragja onda drugi put, kad se ragja prie nego se ukaze u istoku, jerbole ragja u svojoj svitlosti. Ova istina potvergujuje se silišim evangelijem. Odalilisele tri Marie grobu trechi dan verlo rano, i karivajuchi fveti Marko uru, u koju dojdose ovako verlit: a) *Verlo rano u jednu slobodu dolase na grob,* budach uacte izislo sunce. Sada, ako je sunce veche bilose radilo, kako je moglo biti verlo rano? Ako je bilo verlo rano, kako je moglo biti rodjeno sunce? Sveje bilo, i sveje moglo biti, veli Augustin fveti, b) vtime, u koje dojdose tri Marie grobu, biloje verlo rano, veli fveti Marko, dakle bila svitlost, ako je bila svitlost? biloje (ako gjer rodjeno i sunce, budach, da sunce ima dva poragaja, jedno u jutro, kada razalira i razfija svoju svitlost, koju mi zovemo zorn; a drugo onda, kada se odkrie, i ukaze u istoku. I kakugod sunce ne famo ondale ragja, kad se ragja u febi, tojeli, kad se ukaze u istoku, nego takogjer ragjale u svojoj svitlosti, to jest: onda, ka-

dje

a) Matv. 16. b) Lib. 3. de cons. evang. c. 54. Luc. 24.

dje zora; zato Evangelika dobro govorí: *verlo raso, buduchi iiskle
face.* Nijedna od ovi ricsih nije moja, svekolike jesu Tomaciteja
Litana, koga sledi sveti Augustin.

Ovoje SS. B. ono isto, shto mi danas vidimo, i shto nami
danas evangelis pripovida. Dan prikazuje nam, da se rodila svit-
lost, evangeliie meche nam prid oči, da se rodilo sunce; ali ka-
kovoje to sunce, kakvalje to svitlost? Sunceje Ihus, svitlosje Maria,
veli Alberto veliki. Od kuda, kakogodje sunce naravno dva puta
razja, takose i sunce boxanshtveno dva puta rodi. Jedan put onda,
kad je rodi u Betlemu, a drugi put onda, kad je rodi u Nazaretu;
jedan dan porodjenja njegova blashe na dvadeset i petoga Profin-
ca, a drugi, kad se rodi na najstricniji dan danashnji; jedan dan kad-
se rodi od ivoje matere, a drugi, kad se shnjorne zajedno rodi; je-
dan dan, kad je rodi u sebi, i ukazalo svitu, a drugi, kad je rodi
u svojoj svitlosti, to jest, kad se rodi ona svitlost Maria, od kojese
on porodi. Budoch dakle, dan danas dva porodjenja, jedno svit-
losti Marie, kojaje danas rodi, i svitu ukaza, a drugo sunca Ihusa,
rodjena u svojoj svitlosti, kojeje nami radoftije, illi zaradi koga
porodjenja imamoše mi vechma veseliti, illi poradi porodjenja sunca,
illi poradi porodjene svitlosti? S-dopushtenjem istoga sunca boxan-
stvena, i takogjer shnjegovom voljom, velim, da vechma poradi
rudjene svitlosti Marie; i to ne za jedan uzrok, veche za mloge,
ja samo da budem krachi, tri hochu danas na pervo doniti; jerbo-
je svitlost milostivija, jerboje apchenin, i jerboje berxa za dojti na-
mi u pomoc. Vi samo s-uzterpljenjem slushajte.

Prije nego pocisnem na dilje govoriti, imate dobro razumi-
ti, da se nemoxe prilicnašti podponra ucfinim medju fuscem boxan-
stvenim, i svitlosjom Mariom, kakogod niti medju Iisom i Av-
renjem, kakvaje takogjer i njegova ruci, vache sko ucfinim koju
prilicnost i izporedjenje medju Iisom, i Mariom, svekoliko moje
govorenje bitice od sunca boxanshtvenoga Iusa, kakono od sunca
pravde, a od svitlosti Marie, kakono od matere miloserdnosti; i
kakogod ona dobrash, koja nam cini svitlost, imajuše pripisati svo-
ju vriliu, kojeje sunce, tako i ona sva, koja cini Maria za nashe
dobro, dolaze od Iusa, kojega dobrota, i providjenje jest parec-
lo, da svakolika projdu priko rekub matere svoje kakono nashe
odvitnice, i sverhu ovoga rauka ideni sada potverditi, shtosam obe-
chao, i naprige, daje svitlost milostivija od sunca.

Ovo i sami vidiš možete u suncu naravnomu, koliko se razlučuje od one svitlosti, koju mi imenujemo zoru; nijeli ispis, da je zora namijanje neba, daje odabranje cvitja, daje jedno sladko i pogodno pivanje pticah, daje život, i polashtica bolesnikaš, jednom ricsjom, zaraje raka svekolikoga svita. Ali kako se približi sunce, odmah se svekolika priobrati; uskociti, i svatreni nebo, susbenje polja i stabla, venac cvitje, ushute ptice, marvare primenave, ljudi se faktivaju od velike xestine, i da Bog svemoguchi nebude ovo sjanje furca odredio samo danjem, nego da sja i nočom, isti uito svekolika zemlja otušlabi u vatru, i u plamen, izgorlabi stabla, otušlebiti vode, i potoci, i vastkoliki svit biobi jedna vatra. Ali budući, da razvraćači još pravo neznađu, kakvo je razlučenje medju suncem, i svitljom, zato se da slučimemo znamenjem Anđela.

Oni anđeo vidjeni, koje vodio srove Iraelске po pustinji, veli pismo, daje hodo s-dvima velikima stupovih, i daje jedan bio od oblaka, a drugi od vatre ^{a)}: *per diem in noctem tuus, per noctem in celum tuus*. Ali zašto, i za kogaje anđeo rođio ona dva stup od oblaka, i od vatre? Oni stup od oblaka bloje za branjereje od sunca, a oni od vatre za mochi sveedilj slediti, i davatjim svitlost. Onda, kadaju srovi Iraelski u pustinji prisnočivali, zaxigaoje anđeo oni stup s-vatrom i verhu njivoi shatoru, da svejedutko, i neprilance imade svitlost; a kadju danivali i putovali, oblačnogaje anđeo sjednim oblakom, da ih cluva, i brani od xestine sunca; na takvi način, daje svekolika hriga ozoga anđela bila prvo, da ih nikada sunce nedodirne, drugo da im nikada nepomadjuje svitlost. Toliko milostivu kriopu poznavao anđeo u svitlosti, i toliko oshtru u suncu.

Ovo isto, ako se dobro promisli, najti hochero u suncu, i svitlosti božanstvenoj: Ihes jest sunce, ali sunce pravde, kakogaje nazvao Prorok. *Sol iustitia*. Sve one oshtročte, i xestine, koje učini na ovomu svitu sunce ratavno, toliku fushu, toliku neplodnicu, toliku xedju, toliki glad, tolike bolesti, svekoliko jest učinjeno na zapovid sunca pravde; nije nikada čuveno, daje kad god sunce fivoreno činilo izgoriti koi grad, illi varos, čuveno je rishantanjanje, daje sunce pravde činilo izgoriti u jedan samo dan pet gradova od Perapoli na takvi način, da ni jedan človik, ni jedan kamen nije ostanao, nego je svekoliko u prah, i

pe-

pepeo obrasio. Otvorimo knjige zakona staroga, i najtichemo, da je u prva vrimenah Bog svemoguchi cimio topiti vojske, fistrishi i propadati gradove, toliko hiljadah ovdi nebeskom vattom izgorii, a ondi odjazivshi zemju toliko opet hiljadah u propast baciti. A tada, kadase gribi vechka pokaranja zasluxili, i zaradi izopacjenja svita, i zaradi zla redjenoga narashnaja ovi vrimerah, nevidese ovakve kashtige, ktime kushaja ovakva pokaranjaj; a zashto to, akoje oni isti Bog, i tada, i ono isto sunce pravde, koje bilo i prie? Ah millostivoſt SS. B. millostivoſje ovo svitloſti danas rodjene Divice Marie, ova odmah onda, kadase iputti u utrobu njezinu sunce pravde Ihus, ova velim, odmah onda jeslga ukrotila, umirila, i uzjavila filiovitu jekoft vatreni zrakati sunca ovoga, da vishe onako rexexe, i nepali; ovaje razladiла onu zefinu, i utisnila onu osbročna sunce pravde, daſe doctojno ima velcliti, i slaviti porodjenje nve svitloſti svekoliko pokolenje clocvicksansko, a najvishe oni, keſtu vechma uvridili ovo sunce. Koliko putu nije hotilo ovo sunce pravde faxechi ovi svit na komu xivimo? koliko puta nije hotilo bacati manje, i gromove sverhu nashega nelpoznanſta, i poradi nashega u zli cias izopacjenoga xivota, daga nebude užerkala millostivoſi ove svitloſti? Koja zatole rodi, i rodile danas, zr utiskitig, i umiriti prie negose rodi, i svezatima kano ruesice onda, kadase od nje porodi. *De qua natura est Iesus.*

Drugi zarok, poradi koga imamoše danas vechma veseliti, est, jerboje svitloſt opchenia. I najpre ovoše potverditi maxe jistaravnom svitloſtjom. Mlogi od vas zrada dobro, da sunce sviti samo polovici svita, da samo protivljuje pol vrimena, tojest, da sviti danjem, a ne nochom, shto protivnim načinom cini svitloſt; jerbo akoje dan, svitloſt sviti suncem, akoje noch, svitloſt sviti mjesecom, a kada sejma sunce ni mjeſeca onda sviti zvijedama, na način takvi, da ne'ma strane, nejma cisa, illi bio dan, illi noch, ako i najmanje svitloſte uvik nahodi. Ovo isto razlucenje imade sunce, i svitloſt boxarſtvena: Ihus jest sunce pravde ovoga svita, ali takvo sunce, koje kad izide, i kadie rodi, rodile samo za nuke, a ne za sve, takoje receno po Preroku: a) *Orietur vobis zmentibus noven meum fel punitio.* Izichiche, i rodichefe sunce pravde vani, koife bolte imena mogu; govoril Protok ne od milloſti od kaplje.

kupljenja, niti od milosti zadostne, koju svaki, akoje i gribshnik, imade, veche govor od milosti posvechujuche, koji nejcaju gribshnici, jerboju po smertnomu gribu izgube, i zato veli Protok, da funkc pravde neche izchi za sve, nego samo za one, koise nje-
ga boje. Odoyuda jest, dafe svit ovi na dvi strane razdiljuje, jedna strana jest onis, koise Boga boje, a druga onis, koise nebojez na strani onoj, koise Boga boje jest suace Ius, i oni samo profvi-
tjeni jesu, na strani onoj, koise Boga nebojez, nikada funkc nedanju-
va, uvikje kod nji noch, uviklu tmine. Func pravde svakomu
daje onako, kakoje zasluvio, svakomu onomu ukazuje, koje do-
bar; a fakrivare onomu svakomu, koje zao, i opak, kakviju grib-
shnici; svakoga otoga profvitjuje, koise boji njega, a kod onis,
koigase nebojez, uvikje tamosti, uviklu tmine.

Cinivamse stvar ova moxebit mucusna povitovara, da u jednomu mistu, u jednomu gradu, u jednoj varoshi, pacse u jednoj kuchi, uliku na svitu, a nikli u tminali? Ali bash tako jest, i tak-
koje veche vidjeno sumerlima ocfima na svitu ovomu. Jedno iz medju pokaranjah boxji, sacim pokara Kraljevstvo Egyptiansko po-
radi Faruna tyerdokurnog gribshnika, jesu bile tmine a). Tadje
sunt serpentes horribiles in universo terra Egypti. Nemo vidit fratrez
suum, nec morit se de loco in quo erat, ubi conque aetem habitabant filii
Iysael lux erat. Bilefu u svoj zemlji Egypta tako strahovite tmine,
da ni jedan Egyptian nije vidio drugoga, niti leje koigod mogao
makanuti iz onoga mista, gdije bio, a gdisu stajali suovi Israelski u
ono isto vreme, bilaje svitlost. Veliko, i nikad nevidjeno cludo!
u svemu onomu Kraljevstvu nika kuche jesu bile punne s Egyptianima,
a u nikimatu pribivali sami Israelichani, a u drugima zajedno i
Egyptiani, i Israelichani, i lsvintim u jedno isto vreme onci, gdi-
su pribivali Egyptiani bilefu tmine, ondi gdisu pribivali Israelichani
bilaje svitlost, a ondi gdisu zajedno pribivali, Israelichani bilje na
svitu, a Egyptiani u tminalu. Ovo, shto uclini a Egyptu shibka
Meytie, cfini svaki dan na svitu ovomu shibku funkc pravde. Mlo-
geli suche na svitu, i verlo mloge, u koimatu svikolicu gribshnici,
i ovdu nejma funkc, vecbe mruk, i tmine gribah; drugeis, u koi-
mase nahode pravedni, ali verio malo, i kod ovakvi funkc pribi-
va; a drugesu, gdi pribivaju dobri, i zli, pravedni, i gribshnici,
i u ovakima dobri, i pravedni uckivaju funkc pravde, a zli, i opa-
ki uvik ostaju u tminali.

Ali

a) Exod. 10.

Ali nečini ovake danasnjja svitlosti, kojase rodi Maria; jerbo se rodi za sve, da sviti u svako vreme, da sviti u svakomu mjestu. Vidilisju Angeli nebeski danas, kada se rodi, i zasudjeni zapivalisu a): *Quae est ista, que progrederitur quasi aurora confurgens, pulchra ut luna, electa ut sol.* Kojaje ova, koja užhodi kano zora, lipa kano mjesec, odabran kano sunce. Sunce, mjesec, i zori priličuju Angeli ovu gospoju danas rođenu; ali zashto to, za koisi uzrok? Jeft odgovor pun otajstva Innocentie Pape trećeg: slike valistiju funkciju, mjesecu, i zori, za ukazat, da ova Divica jeft svitlost od svakoga vremena, svitlosti, koja sviti danjom kano funkcije; svitlosti, koja sviti nočnom kano mjesec; svitlosti, koja sviti onda, kada nitije dana, ni noči, kano zora; jerbo ova tri vremena noč, jutro, i dan imaju u sebi niku otajnost. Noč jeft grib, jutro jeft pokora, dan jeft milost, i tako u svako ovo vreme Maria jeft svitlosti opchena. Svitlost pravednima, koisu u milosti, svitlost gribšnjikom, koisu u gribu; svitlost pokornikom, koji hoće na prdu od griba na milost. Koisi dakle, ovako Ivershuje Innocentio Papa, koisi dakle gribšnjik, i lexisi u noći gribah pogledaj na mječ, i zarovi Mariju, da te protviti, da te dignuti mokesti iz tog nestricnog slanja, i dojti na pokoru. Akosi pokornik, i usta- jesh u jutro na pokoru pogledaj zoru, i zarovi serdecem Mariju, date protviti, da mokesti po pokori dojti na milost. Akosi pravedan, i stoish u dnevu milosti boxje, gledaj na sunce, priporučise Mariji, da te čuva, i da napridujesh u milosti istoga dana. Na ovaki način evo svitlosti ova milosrđiva protvitiće opcheno svekolike, i u svako vreme. Sunce pravde protvitiće famo one, koise njega boje, *clementia nostra mem:* ali svitlosti danasnjja od milosrđnosti protvitiće i one, koise njega boje, jerbugaše boje, i one, kojase neboje, dagše boje. Sunce pravde ragjeće famo za pravedne, ali svitlosti od milosrđnosti ragjeće i za pravedne, i mnogo više za gribšnjike, i zaradi toga svitlosti danas rođena jeft opchenia od istoga sunca, kojese od nje porodi: *de qua natus est Iesus.*

Treći uzrok, poradi kogase danas imamo vechma veselici jeft ovi, jerbo svitlosti jeft berba za pomochi nas, i za učiniti naši dobročinstva. Ovo za potverditi ostavljam naravnu svitlosti, koja svaki prie izide, i svagdije prie ukaze, i sviti nego funkcije. Slušajte

shaita famo one, shto piše Evangelista sveti Ivan a). Elias je razvato funce, i svitloft, to jest Isus, i Maria na jedan pir u Kani Galilee, i kada u najvećelje vrime nestade onoga pitja, u komusu i posli na drugoj crasti učinila visoka otajstva, kada velim, u najbolje vrime nestade vina, onda brixus ova mati odmahje hotila pomochi, i ovo pomanjkanje popraviti, i zato govorj lisa svomu, da gofti veche vina nejmaju; ali on odgovori njoj, kano dabi hotio zabraniti njezino zakrivljanje: *Quid niki, & mihi est mulier?* mudan umit hra mea. Shtoje meni, i tebi xeno? josh nije doshla ura moja. Ovdje ja sadam učstavljam, i velim: Zar nije bila ona ura, i ono vrime učinili jedno dobročinstvo? Nije zar bila ona ura za pokriti ono pomanjkanje, i pomochii u onoj potribi? Kako dakle Iisus veli, da nije doshla ura njegova? Shto ako nije doshla ura njegova, zashto crni mati shnjunc viche za providjenje? SS. E. doslje bila ura Marie, a nije bila doshla ura Iusa, takuće; jerboje Maria svitloft, a Ius jeft funce, a ura funkcija uvikje posli ure svitlosti, i zato recle Ius materi Ivojoj: *Shtoje meni, i tebi?* Kano, daje hotio rechi: spomeniće majko moja od razlucenja, kojeje mđu tobom, i menom u pomaganju Ijudih, kako ti sada hochesh, da ja učinim. Pomozii ti, jachui pomochi: utishui ti, i jachui utišiti: providim ti, pak onda i jachuić providiti, ali ti prie, a ja posli: i fada i brez kašnjenja: ti u ovoj uri, kojaje prie moje, a jache u mojoj uru, kojache biti posli twoje; jerbo josh nije doshla ura moja. Ovoje ono slavno razlucenje, daje sveti Antefano usudioče rechi jedan puš, a posli njega mogli drugi b): *Vestigiorum manus salutis memorato nominis Iesu,*

Ali, daše ova istina bistrje, i sjednim kano pogledom viditi moke, promislimo Isuša i Mariju sjedinite, i promislimo razlavice po našem, i vidicemo kodikoje od funkcija berxa svitlosi za učiniti našu dobročinstvo. Uzeoje na febe sin boxiji pett nashu človicarsku i utrobi pricislosti Divice Marie, i veli Evangelilda, daje ona odmah svekolikom hitnjom otishla priko planinah u Ebron za saluboditi direće Ivana od griba iztocnoga c): *Exortent autem Maris gemitum festinatione in montibus.* Posli toga rodile Ius, rastje, xivi, umri, uskrsnu, i topervo posli tridevet i tri godine dade pocetak, i učinili sveti Sakramenat Kershtenja. Veche znate, daje sveto Kershtenje lik griba iztocnoga, zaradi koguje oslobito Ius doshao na svit, da tako popravi otto, shtoje bilo porusheno po nashemu per-

a) *Prov. 1.*b) *Li traff, de excellens. Virg.*c) *Lac. 1.*

pervomu očesu Adamsu. Sada, akoje Ihus oni, kolje osobito doshao, da doneše lik za grih iztocri, i akoje on odmah, i verlo berzo Ivana oslobođio od istoga griba, zashtoje za toliko dugo vreme prodljio ovi lik za vaskoliki svit, i za ostale ljude? takoje; jerbo onda, kadaje oslobođio Ivana, jest bio u utrobi svoje matere, i zaradi brixljivosti ove matere jest bio Ivan tako berzo oslobođen, ondaje Ihus ona učinio, jerboje brinula ova svitlost.

Oli bojanstvera svitlosti Mario! stricau oni, koji zasluxi svitlosti tvoje dobrote! stricau oni, koji unide u broj oniu, koje ti profvitljujesh! Imaguchi sjedne strane tebe, a struge sinka tvoga, govorio je oni veliki sluga, u ljubitelj vash, Augustin sveti, *Poijus in medio, quo me vertam, recessio, metnut u fridu od vas dvoje, nozna Augustin kudacheše, i na koju stranu okrenuti!* I kada ovako nezna, onda kano neparametan zadola, *ut misca faciens dicam, velim Divicu prisvetu* (nekarni oprosti finak tvoj) jachuse k-tebi okrenuti. I onje veche za niko vreme ostavio bio svoga Oca zaradi svoje matere, nechemu biti neugodno, ako ja to illo učinim. Neka derxi tko god hoće pverorodjenje, i blagodarje Elava, jachu derkati, i traxiti stricu Jakoba; Elav je bio ljubljen i milovan od svoga otca, a Jakoba ljubil veoma, i milovah njegova mati, i pak blagoslov otče primih Jakob, a zashto to? Ako ne zaradi onoga, shtesmo do seda govorili; jerbo brixljivost matere bitaje vecha, nego otca. Mati Jakoba prikujuje ovdi mater prisvetu Isusovu, i koife derxi sa strane ovo ljubeznicive matere, uvik cfini, i punni volju bojju. Za Elava brinuo je otac, ali kada dojde, dojde katio; jerbo narljivost, i brigz matere učini, da Jakobu blagoslov otac prie nego umre, i ovo bi volja bojja. Ovoche rechi litrina, i berzina svitlosti danas rođene, od kojeli porodi funkc Ihus: *de qua natus est Iesus.*

Sada, Kerstjani moi! buduch daje ova svitlost toliko brixna, i millostiva za nashe dobro, buduch daje toliko opchena za svekolike, buduch daje toliko berza na pomoc nashu, buduch daje toliko nadarena smilostjom od istoga junca, stavimo se svikolici danas pod krila ove privilike Odvjetnice nashe, da nas prikrie, i da nam dade svitlost: da nas prikrie, i da nas brani od xestoiki zrakah funkc pravde, da nas kädgod, i u nezgodno vreme neporaze. Stavimo se velim, pod krila njezina, i metnimose koliko moxemo dalje pod nji, da budemo, i postanemo sinovi (svitlosti a). *Dum lacem*

Iucem habetis, credite in Iucem, ut fit in Iucis fuis. Nebudimo dakle zemaljski, kada imamo jednu dušu nebesku : primimo svitlost, ljubimo svitlost, traximo svitlost, i pozajmo, da niti imamo, niti možemo imati ikakvo dobra, koje je pravo dobro brez svitlosći. Slusajte svetoga Jakoba Apofola, koji ovako govori u svojoj Epistoli : svekoliko shtoje najbolje, i svekoliko shtoje izverljito dolazi nam od oca svitlostih. Mloga, koja mi zovemo dobrab, brez svitlosti ješu zlah; a mloga ona, koja mi zovemo zlah, svitlosjom ješu dobrab; tricha brez svitlosti ješt nefricha, a svitlosjom ješt prava fricha; bogatstvo brez svitlosti ješt siromashtvo, a siromashtvo svitlosjom ješt pravo bogatstvo ; zdravje brez svitlosti ješt bolest, a bolest svitlosjom ješt zdravje; sjednom ricijom u svitlosti bojanstvenoj, i u njezinu pomanjkanju boli svekoliko zlo, i dobro, ovoga, i drugoga svita. Zaradi toga David u svojima pisanjima, i Proroci u svojima molitvama, i ista mati Cerkva u svojima, nepristaju iskati ova svitlosti.

Danasje dan, Kersihani! danasje dan, da osimno ovakve molitve. Ishtimo svitlost, da neostanemo u tmah, ishtimo svitlost, da digne nasu slipochu, da poznamo Boga, da poznamo svit laskljivi, da poznamo nas iste. Otvorimo vrata, neka prosvitli nashe kuche, otvorimo oči, da prosvitli nasha serdecab, otvorimo serdecab, da uvik u serdecih ostane svitlost ova. Traximo svitlost kod ovoga studenca svitlosti, i odovuda nashe dushe bitiche punne svitlosti. Sovom svitlosjom znatichemo, kuda nam valja hoditi: sovom svitlosjoru poznatichemo, od čega name valja cluvati: i sovom svitlosjom najposli dojticchenu k-onoj svitlosti, gđi išti Bog pritiva : zashtho lamo po ovoj svitlosti, kojaše danas rudi, dojtise moxe prid suace pravde lila, koile od rje poredi : *de qua natus est Jesus.*

NA PORODJENJE B. DIVICE MARIE DRUGO.

Progreditur quasi aurora, pulchra ut luna, electa ut sol.

Cant. 6.

Ona ista visoko uzvishena, i punna slave služba, koja je naredjena bila angelom u sheftomu viku svita, ona ista, velini, služba, meniše naredjuje danas slishaoci bogoljubni. Naredio je vikovicini, i boxanftveni Otač onda angelom, da odlete osamo pastirom kod Bettina, i dajm proglašte srčano navishtenja od porodjena njivo-va Spafitelja; meni takozjer naredjuje Cerkva sveta, da ja vam da-nas navishtim porodjenje ifloga Spafitelja matere; i kakogod angeli pastire, tako da ja vas zazovem za slaviti, i s-vješnjem ivetkovati danashnje porodjenje Uvice; jerbo i na ovomu, kano i na onomu suu njezina, cloyk prayedan približujeće slavi, cloyk grishnik zoveše na oproštenje, i cloyk pokorništ flauvit biva od boxan-ftvene millofti. Nechu vas dakle vistne zaneshene derkati, veche vo navishtujem vam, dašeje rodila Maria, dobrostiva kaco zora, Lipa kano mјtec, odbatava kano funce. *Progreditur quasi aurora, pul-chra ut luna, electa ut sol.* Rodjenaje kano zora obeschivajući svo-jim porodjenjem dojdushega Mesiu: rodjenaje kano Mifec razastira-juchi Ividle zrake svoje sverinje: rodjenaje kano funce izlivajući za nashe dobro sverhu nas svoje blagodarnosti. Evo vam u kratko-ono, shtosam odredio danas govoriti na slavu male, ali privelike nashe Gospoje. Vi mejguto imajte uzterpljerje, i pomnu, a ja počesiam.

Nije svejedno SS. B. govoriti od porodjenja Kraćice nebe-ske, kano govoriti od porodjenja kogagod Kralja zemaljskoga, jer-bo jedno rodjeno cledo kraljevsko odkuda mogu ja fahlti, i slavi-ti, shroli mogu na slava njegova rechi? Akcechuga fahlti potri Otač, dida, i oftali statii, koisu bili s nalogoverftvima kriposma na-klijeni, onda sahlim, i slavim aji, a ne rodjeno cledo Kraljevsko. Inogobiga odkudakuditi, kačbi dopushteno bilo, buduch, kako ve-

li sveti Bernardo a), da koigodje se rodio od xere, u istoj utrobi prije odsudjen bio, nego rodjen, jerbo od griba, i u grihu zatef; i zaradi toga Job dalekoje od tega, da blagosiva, veche proklinja dan oni, u komuse je rodio, spominjajuchise od framote, i gerdobe s kojomje na svit izishao iz utrobe matere troje. Neka pogine, veli b), dan oni, u komusapse rodio, i neka obucie timhom frahotom; nekaga crna maglushatina obuzme, i gorkos, i nekaga vijer posicije; nekake nebri medju dnevnih godine, i neka nejma misla medju milocih. Tolikaje, veli Augustin c) bila framota u Jobu spominjajuchise od onoga nesfrichnoga dana, u komuje poceo biti grishnik, i pre negoje ciovik poliao, poclejce biti neprijatelj boxji.

Sapruvnim nazinom govariti od porodjenja Kraljice nebeske, koje mi danas svetujemo, prikazujese jednu pricbilna hazzn, odkudase vaditi mogu slave, i fabie za ovu Divicu danas rodjenu. Tolika slavna imenek, tolike prilicenosli u plimu, od zore, od miseca, od sunca, od zvirde, od zlate, od bisera, od platnih, od evitja, i tako od ostali neizbrojeni prilicnosli govorenici, koje sluke za mochi uskinuti neizbrojena slavna govorenja. I najprije mi danas premislimo Mariju rodjenu kano zoru, koja ram obechaje ivojim porodjenjem dojduchega Mesiju: *pragreditur quasi aurora*. Ljapa, i velika slava jest nashe zora; shto skida oni crni zaistor, kogaje razasterla po svojkolikoj zemlji neuvidna noch, da juchinam, i shajshuchi onoga svitloga u istoku i dobroga planetu, koji svit okivljuje, i svojom sjajnostjom previdljuje. Zori dakle svit neka zafalii, shtosu odstrane zmine, strahota, i maglushatina nochna, i shtufuse svakolika obratila u svite, i vedre dneve. Ali mlogo lipsha, i slavna jest danas rodjena zora Maria, koja svejim porodjenjem razsliral strahovite blidetavne sinje nochni cminah, kojeli bili po svoj ovoj nasoj zemlji razasterle; i pozlativshi berdah, i planine, veche fada obechaje nam onoga ciovika Boga, koife imenuje d) *filius nequamkuchu*. Jerbo kakoseje zavtila zora Maria sverhu ove nashe zemlje, mislmo veche staroviti bili, dache na skoro dojti i fuce pravde Ihus nashe odkupljenje, i veche cfinimis, da cijem iz daleka pivati angele zajedno spaffirili e): *veritus de terra orta est. fuisse in semine misericordia est*. A tkoje ova istina? pita Augustin f), sui voxansliveni; a tkoje ova zemlja? putt, tilo. Izishajje

iz

a) Serm. a. de Pent. b) Job. 3. et seq. c) Serm. a. de pec. Et grat.

d) Aug. serm. de ejusm. e) Pstl. 84. f) In psal. 84.

iz zemlje izlina, jerbo od puti Divice Marie radiofeje Iisus. Ova izlina bilje kano zakopana u krilu Otca, nitifeje videti mogla od očiju umerril, a danas izishavši iz zemlje razshirilje svoje zeleno listje obucena i obaslera mirishavim cvijetem: *veritas de terra ortu est a: apparuit humanitas Salvatoris.*

Ovako, velim, činimife, da čujem iz daleka angele spomenima vefelo, i sladko pivati, kano daje veche doshlo ono, i dogodilo se, shtočeše dogoditi kod Betlema. I zaisto tko bi dvoia, da videčlu oni danas, i gledajući kolikvu rođene Divice, negovore one risti služe Abrama Patriarca, kadje pervi put vidio zařuečnicu za sina svoga govpodara b): evo ovoje ona krasna, i ljubeznična divičica, koju Bog pripravio za sinu nashega Gospodina, ona fada ide naprijed, ide pred licem njegovim, danu puteve pripravi, toješti, svoju priečistu divičansku utrebu, u kojojče on uzeti put s elovicičanskim. Viditeli vi cvit u korenju? Ako vidite, a vi gledajte, i vidite Isusa u Marii; nijele vishe bojati, dache kleniti ſin boxanstveri u krilu svoga Otca; jerboje veche rođena, za pripravitu krilo, mati.

Onda, kadaje Giezi, ditich prikazao Ili Proroku, daje opazio izilaziti iz mota jedan lahgani oblačak, odmah, rekaomuje Prorok, odmah terosi Akabu, i kaximu, daše xtri, i da s-hitnjom velikom cfini upregnuti, da ſnide, ako neche daga na putu zatecje jednu savišnja, i plata kisha; i zaisto iftom okrenuvšile na jednu, i drugu stranu, potavni nebo, otvorisheſe oblači, i ſnide jedna privalna kisha, za oxiviti svako stablo veche kanoti ushnutu, i za dati plod rođni zemlji od svakovrtefine usitve c). *Eccs facta sunt pluvia grandis.* Čifli ovi, i sjajni oblačak jeft Maria uvik priečista Divica d): *nubes matutina;* a spasonosna, i plodna kisha jeft Iisus. Vidimoli mi, daje iz utrobe Anne izishaо ovi oblačak danas? Dakle berzo, i na skoto izliciſe na mas, i iverhu nas sposonosna kisha Iisus.

Xalostni megiuto vi finovi Adama, koi floite kraj potoka gorkoga Babylonie placuchi, otarite vashe fuze, i dignite glave vashe, jerbo evo približujete odkupljenje vashe. Doshaoje veche oni dan od Boga učinjen, koi valja daſe zlamernije, i zabileni blin kamenou, u konjuje rođena ſvitloſt pravednomu, i svakoumu pravoga ſerdca vefelje. Vifle do ſada brez vikovicsnoga funkcija bili

le-

a) Tit. 3. 5. b) Gen. 22. c) 3. Reg. 12. d) Of. 13.

texechi medja tminama, i medja slijajima smerti; proshlaje bila od kcherih Sionski svakolika ljubkoft i lipoti, divicesu ostale omachite, i milnici placbro tuxechi. Vladane ovoga svita svezaovasje sna-
cxitima, prteshkim gvozdenim jarmom pritisao; i pre radele dizali ruke k-nebesom, nijele nashao, koibi vam pokriptijenje donia. Di-
guitele fadi, i priuzmte pervašuje kripofsi, obucitele u odichu od slave; jeršu kakogod zora jest fverha proshlae nochi, tako poro-
todenje Divice jest fverha xalostih, i pocetak vashega velejja.

Pulhra ut lava, lipa kano mafas, ovoje druga flana mogu go-
vorenja na slava Divice danas rodjene. Rodjenaje Maria kano mi-
sec, razazlinjavuchi svile zrake od svetinje. Ovoje novo crdo, ni-
tije kadgod vidjeno od proshlasti vikovah, nitichefe viditi od do-
shali; buduch da prilazi svekoike zakone opchenoga prvidjenja.
Akoje svetinja uzima za izbavljene od grijha, svikolici ljudi do sa-
da jesu rodjeni od porusjenja, i u grisu zaceti: akoje uzima od
polvecinjuče milosti, nikako nije sobom domio iz utrobe matere
Ivoje osim Jeremie, i Ivana: skolje uzima od zasluxenjah, od do-
bri dillah, i kripofsi, nikko nije ikakvo od zasluxenjah, od dobri
dillah, i kripofsi, nikto nije ikakvo zasluxenje, illi dobro dillo
ucinio pris, nego posli zadobita razloga. Sama Divica u onomu
efatu ovoga porodjenja nashašla jest sveta na sve tri nacina ova sve-
tinje. Sveta, jerboje izbavljena i sacuvana od grihu iztocnoga:
sveta, jerboje u onomu crdu napunjena bila milostiboxunstvene:
sveta, jerbo naskitjena zasluxenjem, i obogatita s-kripofstina.

Onako, mislite, i neka vamle crni, daje dogodilo s-Ma-
riom, kakofje dogodilo onomu pribivalishtu korablie od Moysie
veljinjenoru. Naucen Moysis, i uvixban od svega, shtoje bilo po-
tribito za ono pribivalishte korablie, Ivezekolike stvari skladno uredio,
tavan dolnji, daske, krov, stupicice, netkoje na Ivoje misto za-
tior, i svetu terpezu, oni veliki od crista zlata svichnjak, i Oltar,
na komuie mirishavi kad gorio prid korabliom zakona; sjednom
ricsjom sveje ucinio, sveje izveršio, i dugotovio, kakontije Bog
zapovidio, i na oni ili nacini, kogamujе prikazao. Dovershivshi
se ovi veliki, crudnovati, i pricinjeni posao, evoti iz visine suđe
veličanstvo boxunstveno, obuzesne obaci pribivalishte, i slava Go-
spodina napuni sobom isto pribivalishte a). Operat nakes tabernaciju
dom uslimenti, Et gloria Domini impervit illud.

Na

Na ovi isti način, mislite, daje dogodi s Mariom. Istrom učinivšiće ono rašeno tlo Divice u utrobi Arre, ištom doveršivšiće one rovine, koje gdje budu pritisnati ovo nashu zemlju, cvitjeche crvili; ištom izpušvšiće one ručice, kojeche u svomu narucaju čerxati človeka boga; ištom doslavši na lvoju izverilitost ona glava, kojače svejedrako od Boga misliti; i ono divičansko krilo, i ona pricistatiroba, kojačega nositi, ištom, velim, i jedvašu dosala tva ova na lvoju izverilitost i onomu nalenoru tlu, i evoti odmah inide iz one visine nebeske za obuzetiga, i osvrtoći milosti boxanšivera, bash kano kadje ūslila slava boxanšivena za napunuti pribivalište one korabje zakona. Pače visheje bila napunjena milostjem boxjom ova Divica časas roćjena, negoli ono pribivalište korabje slavom, budoch da u utrobi ove Divice morsaje zatvoren biti za devet mjeseci isti posletnik zakona milosti.

Tolikaje svetinja, i tolikaje veličina svetinje bila u danas rođenoj Divici, kako ona fama govori kod Cerkveroga a): in plenitualne fancloram detentis mea, u podpunnosti sverih jeft inderhanje moje; nevoli u milosti, niti veli u lvetinji, veche veli u podpunosti, to jest u podpunosti milosti, i svtinje; od kuda i veli sveti Bonaventura b). Gađaja rukha hvalaže fui darete boxje, knjži u držima sretima razdiljeni, i zato govori: u podpunosti sretih uderhanje moje. Nizile ovo dosta, daje nadvisila sve lvetete, i argele svejom podpunošljom lvetinje, vecheje na toliko uživislaše, daje učinila najprilicnija vikovčnomu surcu epitičnomu finu boxjemu izpušnivšiće u njoj ono receno kod Maie Prorokac: Erit lux lucis, fumus lux felis, bitiche svitlost mjeseca kakono svitlost sunca. Čudnovate prilicnosti, i čudnovata uživanja! Ihes je rodjen bio od Oca u svitlosti sverih c), in splendoribus fancloram, i Maria rodila seje svitu u podpunosti sverih; in plenitudine fancloram.

Najposli redjenaje Maria danas luso surce izlivajući za naše dobro sverku nas lvoje blagodarnosti. Veche znate, daje obicaj kod velikih ove zemlje, kod Kraljeh, kod Vladocača, da onda kćerimic porodi koji sinečici, razdiljuju milosti svecijama podloxeikom, razdiljuju darove, otvaraju tavnice, i iz one tavnosti, smrada i gnulosti puchtaju do enda zatvorene na dvor, da uživaju dragu, i učuju sloboshtu. Ovakvo intamo virovati, da učini Maria

a) Eccles. 24. b) Serm. 3. de Virg. c) Iza. 30. d) Psal. 109.

ria na svomu porodjenju, daće izpuni ono, što je rečeno u pismu kod Isteie a): daofan sebe za uvjet puksa, da reknes osima, kojih su vezani, izidite iz zanika; i onima, kojih u tminah, prosvitite se. Nitije lovin zadovoljna bila, jerbo i onima, kojih na svitu, blagodarnosti svoje jest razdiljivala i sada razdiljuje, budući da dobra od naravi svoje nemoxe u samochi, i u same sebi ostati, vephese i drugima daje, i u drugu razliva. Mi vidimo, i znamo, da budući Bog neizmerno dobro, ne samo daće iz nora u sebi, i razliva u tri boxansvena kipa, veche za moci vechma zadovoljiti svomu ljubezničomu nagnutju, dajeće i zdvora, i razliva u svakoga blagodarno svoje milosti, samo ako najde mesto vredno, i srdeće oslilo, kojebi primilo.

Ovako Divica Maria, kao daće nadmeche s dobrotom boxansvenom, jerboje prigušta, i texi, da nam učini dobro; i kakogod Ius zoveće, i imenuje b) *student ad bosphorū*, i vrille vode xive, kojače izliva sladkor punostjom od planine libana, da nastopi zemlji; tako Divica jest vodoteces po kojoj teče priobilno svekoliko dobro od nebesa, da svaki zacerpti, i napitise moxe c); *quia me trumperit, vocavit utram, & hauriet salutem a Domino*. Tko mene uztrazi, najticheme, a koime najde, najtiche xivot, i pitice spašenje. Neveli dabiće spašenje, veche veli, pitice spašenje; jerboće biti od onoga vodotecija njezinih dobročulstvi, i pitice zdravje od one zike njezinih milosti, *& hauriet salutem a Domino*.

Njezina divičanska pesah, veli zarucnik u pismah d), jesu nam kano jedan prijaki toran, pod koim mi flojechi prid kolikima septinteljima, nahodimo u jedno isto vreme i rahnenje, i branenje, Ugo Kardinal tornaciechi ovi redak pisma svetoga e); *Beata virgo misericordie sue liberibus, laetis juavissimi copia rugentibus, tectorum turris est, ut filius fucus, non nutricandi tantum, sed protegendi vita habeat*. Jesu pesah, koja nas doje, koja nas rahne; jesu pesah, koja nas brane; imadu miliko za nas rahnit; imadu jakošt za nas braniti; rane nas z-milostim, koje nam daju, brane nas s-jakosljom, s-kojom nas otrexaui: *nutriendi & protegendi vita habeat*.

I evo SS. R. Izvershiotam moju danashnju službu navislištvu vam porodjene Divice Marie. Jasam slidio one angele, kojih paštim clevsinim fvoja stadda vešelu novinu donili, dajeće veche radio spašitelj svita. Od vas sada zajedno i od mene iziskujeće

ona

a) I/a. 49. b) Cest. 6. c) Prog. 8. d) Cest. 8. e) In bunc loci.

ora hitrina, ono uザarje i bogoljubstvo pastirah za pristupci kolikvici
rodjene Divice, pozdraviti, i prikazati njoj nashe molatve, i shto
nam rekne, ono s radostjom učiniti. A zar nećujete, shto nam
priporuča? Ono isto, shro twojoj službenici Bergitti a) i ukazala-
je ona ovoj svetoj, i možebit na najtradiciji dan danas danji, i na-
zvavšnu ne službenicom, veče kcherjom; ovako joj ljubezni vo re-
če: kcher moja poljubljena! xelishli ti učiniti meni stvar dragu,
i xelishli učiniti meni ono, shto je meni milo? spomenile, da lju-
bechi ti moga sinka, ljubiga i zaradi mene, ljubiga i zaradi moje
ljubavi. Ovoje ono isto, shto nami Divica danas rodjena govori
ionim jezikom, i usna, koja med, i mliko razlivaju: ako hoche-
te učiniti meni stvar rame, stvar od koje meni draxje nejma, lju-
bite Isusa, ali ljubitega i zaradi mene, ljubitega iz zaradi ljubavi mo-
je. Onje vrida, i doftoran svake ljubavi, jerboje dobrota neizmir-
na sam u sebi; fawintim ja vas zaklinjem, ja vas molim, nemojte-
mi uzkratiti ovo moje zaklivanje, ljubitega i zaradi ljubavi mo-
je. Oh ruci sladke! ruci ljubezniye! ruci, kojebi ormeksnale ka-
menje, a kamoli nebi nasna serdecab. Ljubimo dakte! Kerstjani! lju-
bimo Isusa, i ljubimoga za ljubav Divice osobito od gribahse cuf-
vajuch; jerbo ako uzljubimino njega, i uzljubimoga zaradi ljubavi Di-
vice, učinimemo ono, shto ona xeli, i od nas ishte, da tako
posli i ona nami iznali ono, shto mi xelimo, i shto mi ishtemo,
ovdi na ovomu svitu božanstvenu milost, a na drugomu vikovicine
blaxenosti svitloši . . .

NA PORODJENJE B. DIVICE MARIE TRECHE.

*Quæ est ista, que progreditur quasi aurora consurgens, pulchra
ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata. Cant. 6.*

Svelikim čudom naravi, i svega svita, nikada nečuvenim vesel-
ijem angelah, i slavom Stvoritelja rodile danas u ovomu kraljevstvu
finer-

a) Lib. revet.

smerti velika mati božje Maria, i svitcijom svoga porodjenja učinili na priliku sveta ova naša zemlja. Sadeshe ifinito na ovo prikazalište angeli mire; tercije ori blaxeni čušovi za gledati toliku lipotu, i za klanjatise u povoju onoj, koja je imala, i morala začeti, i povijati svemogućeg. Ovoje oni dar stricini, koje razirjenje vremenah, kruna godinah, bogastvo vikovah, i nevidost viknicihnosti. Dan, u komu ugodnoš, i sladkoglasje nebeših činile eluti na zemlji za poshtanje, i veličanstvo one, koja se rodi, neba i zemlje Gospoje. Kamo strica nasba, da mogu čestiti vesi človicičanski, koliko izvorno, koliko slatko piva nebo, i koliko poshtuje ovo porodjenje Marie. Ali budući, daje ona vište nasra, nego njegova, zato, kada nebo piva fahlechi rju, mi odgovorimo s Angelina cudechisile: Kojac ova, koja izhodi, kako no zora ustajucha, lipa kano milce, odabrana kano sunce, strahovita kano vnska uređena?

Znaden je dobro, kako mogli sveri tomacifilii promišljajući ovi rečak pilna lvetoga rekoscue, daje Divica prsveta u razlicita vremena bila zora, mjesec, sunce, i uređena vojska, kanoti recenje bila zora na svomu porodjenju, jerbo porodivshife donila jest izgubljenom svetu večri dan od milloših otkravshi noch tavnogriha. Mjesec, i mjesec pun boxantveni milloših jest bila na uputnju fina borjegs, kakoje angeo i rekao: zdrava milloši punza. Sunče imenovanje na svomu ozrešenju očda, kadske u svomu Veličanstvu čistila viditi, da sveri Ivan u svoji otajstveni ositovanjiji, nije dvojo reciju občelenu u suncu a): mister omilia sole. Najposlije ukazalase je kano uređena vojska na svomu okrušenju sveru svim angelab, kadaje, kakojuje David prividio u duhu, metruta bila fidati na desnu svoga jedinorodjescoga fina, i počela biti rasna braniteljice b): Afflitit Reges a dectis suis in regibus deservata. Sovakima imenima u razlicista vremena nazvana je Maria; nishtanemzajce menise dopada danas na porodjenju ujezlinu proslavitju sa svima ovima imenih, i zaradi toga ukazachuju i ustajuchi kano zoru, i lipu kano mjesec, i odabrana kano sunce, i strahovitu kano uređenu vojsku. Vi megljuto imajte usterpljenje i pomnju, a ja pocitnam.

Svelikom prilicnostjom mogele Marija imenovati zora na svomu porodjenju; jerbo akje zora, koju ni sušima svaki dan gledamo ocima, i kako Ruperto Opat govori, akoje velim zora ova rasna sverha proshaste noči, i dojdushega dana pocetak; ta mi nascia, sjednom

sjednom stanovitom razlikom, porodjenje Divice jest sverha tavae noći xalotin slovinciarski, i početak vetroga dana, i veselja svegakolikoga svita; zashto to rodile danas ova boxanslvena divica, kakono nova zora, davši početak nashemu veselju, a posljednji čas nashoj tugi, koju namje uzrokovala crna noć grizah; buduch istina prava, daje svekoliko ono vrime od toliko vikavsh, koje je prošlo od Adama do porodjenja ove Divice bilo jedna tavnost, jedna noć merkla, kako je rekao bistro Ugo od sverog Viktora: *Svekoliko, veli on, moje vrime, koje je od Adama do poroda Divice pročelo, bilo je kakava noć, noć duga, i tavanaugh.* Ali o friche svia nas! prošavši ova noć duga, koja je u tolikoj tavnosti grizu derzala zatvoren vaskoliki narod slovinciarski, odmah kako izide iz materine utrobe Maria, ukazala lipa, i toliko xeljra zora, ona zora, koja grihu dade sverhu, a početak vetromu danu millošti; ona zora, koja posli rodili pravo sunce pravde; sluje, kako ovo potverđuje Petar Damiani, kada ovako govori: *Porodičnijsi Divica, sfude zora, jer je Maria željala prihvatiti srušeni porodjenjem jutro najbolje rasvedri. Ovoje zora, koja sledi, pase od kojeg porodi sunce pravde.*

Zora boxanslvena, i osobita bilje Maria učinjena po rukuh onoga, koji znade u oka trenutje sa zorom učiniti sunce, kako veli Prorok a): *Tisi učinio zoru, i sunce. Tisi učinio zoru, to jest Divice mater, tolmači Petar Damiani, i luncu, to jest sunce pravde, koje od diviesanske utrobe sfude. I učinju toliko lipu, da na izpaređenje ikakva druge zora jest strahovita, jest tavanaugh. Radjase ova nesna zora, ja nesam, a i vi u istoku viditi moxete, radjase velim ova nesna zora okrunjena s-liljanih, nakitjena zlatnim vlasima, obucena svitlošjom, i sjajnim zrakema, sverhu kollah, da reknem ovako, od oblaka, voxena od vitrovah kakono od krilabi i najberxi upraviteljih; ali shto ima ova slava, i ovo nakitjenje prama onoj od diviesanske zore, koja danas porodi, okrunjena svakoverstnim evijem od boxanslveni milloših, na zlatnim vlasima nakitjena, vecne mishlenjem boxanslvenim; ne obucena svitlošjom, koja pomanjkaće, vecne čisločom neoskvernjenom, i vikovicnom; ne sverhu kollah oblaka nestalnoga, vecne sverhu, i u rukuh Boga vikovicnoga; ne voxena od vitrovah prolaznih, nego dobivena od uzdisanja sveti Otca. Zashto, zaradi njeje uzdiao Adam onda, kadaleje od sua proludio, gdi, kako veli sveti Jero-*

jerolim, vidiće otajstvo nashega spomenja, i uzdahnuyshi rekao: kadache biti ozi dan tricini zore, date ja vidiin hincima oscima rođašte, kaj od kefis moje, i puta od maje pasti. Zaradi njeje uzdišao Noe onca, kadaje ona bila golubica kafnula vratitiše opet u korabiju. Zaradi njeje uzdišao Abram, kadaje xelio videti oni slavni dan Spasitelja Ivoga. Zaradi njeje uzdišao Salomon, kadaje hotio cistu njezinu glas jesh u povoje, i zato govorio: neka zvezeci glas tvoj u ushi moji, jerboje sladak. Zaradi njeje uzdišao vaskolicki khor Prorokah, i Patriarkih, kadaje po Proroku Išai govorio: duša moja xellaje tebe u noći, i dobro veli u noći, jerboju xellili u noći, daim dojde, i prosvijti zore, to jest Maria, kojate danas porodi stolikom svitlošćem, i svetnjem, daće zastinula svakoliku svecost, i izveršitost drugu svetih. *Nefas autem nocte resplendet et iuxta nocte et saecula fortia sunt regna zore Mariæ postquam inveneruntur sancti et sanctissimi fortis et fortissimi; nunc vero omnia cludit, budusque da et illi Angelis, quos more omnius beatitudinem dignitatem, ut in comparatione Virginitatis nec possint, sed debent apparere.*

I kakogod na dolaznje, i ukazanje bile zore, svaka slava cfinile, daće radaje, i veseli, tako potrođenje Marie jest donio sve-me svita radošt i veselje, kako išla s-mati Cerkva na dan danashnji piva. Vidibose veselje u Patriarkama, jerboluse njiova obećanja izpunila; veselje u Prorocima, jerbo vide, da suve veče pocela njiova prorocianstva potverzivati; veselje u Kraljima, jerbo gledaju, da pošlaje njovo kulino plemenito od jedne matere boxje; veselje u pravednima, jerboje rodjena ora, kojache nji u dobre pokripti; veselje u gribšnicima, jerbote ukazuje njovo moguće u-točište; veselje u tukšima, xalofinima, i bolesrima, jerbo gledaju danas, i vide svoje trišenje, i zdravje; veselje u elementih, kada moraju dati život onoj, kojache u krilu svomu derxati Boša; veselje na zemlji, jerbose vidi človječansko odkupljenje; veselje na nebnu, jerbo otvorenim vratima vidicheše na skoro svetima dušama puniti; veselje u Otu božanstvenomu, jerborujiće rodjena kchi; veselje u finu, jerbomoju rodjena mari; veselje u Duhu svetomu, jerbo vidi svoje pricifsto pribivalishte; veselje svemu svetu, jerboje rodjena Maria. *Natutus na Dei Genitrix Virgo gaudium ammiravit universo mundo.*

Ovomu, shšofari do Šadž tekao, pridaješe i ovo, da ako ovo lipo ime *zora*, *zora*, drugo nezlamenuje, nego *otra hora*, slama ora, ja velim, da nikada lipshe neprilikuješe prisilja Divica, niti bolje zori, nego na svemu porodjenjt, buduchi da se ona rodi u onu najtrhčnju uru za nas, kadaje po njoj, i zaradi nje uzflavitse morzo, i utishti oni krvavi boj, koje za mlogo vikovah medju Bogom, i ljudima durao, i na ovi način učiniti bio mir, kogašu xelli, i za koimšu uzdiali sveti Oci u limbu.

Sadani ovdi na pamet dolazi ono cudenovato ervanje i božnje Angele s Jakobom Patriarkom. Ervaote je anđeo s Jakobom za vreme jedne čitavne noći (koje vršiće ja razumem ono vreme, za koje je slajao svit brez Marie) ervanje, velim, i pridobivao Anđeo Jakoba, veli pismo, *pratelj Angelus*; ali shto je jedvaje pocelo sv.tli dan dolaziti, ukazati lipa, i bila zora, rodile velim Mariju, i odmah Anđeo imade rechi Jakobu, konate priličuje grishnik: putime, jerbo evo u čeho ozlazi zora, metni na strana oružje tvoje Jakobe, nije potribe vištefe slobom boridi, ja hocbu, da mir učiniš slobom, i daga utverdim; ne zato, kano da ti imash veche kriopisti, i ja te od mene buduš ti slab cišovik, a ja Bog, veche zato, jerbo vidim, gdi izlazi nova zora Maria, kojaše porađa svita, za biti moja prava mati, na koje ukazanje od potribeje, da ja skinem cruxje moje pravedne serditofti protiva grishnikom od nji istih uzrokovane, i daše shnjima pomirim. I evo odzah na ukazanje ove stajljive zore Marie, zatvorem pakao, otvoreno nebo, svezana fotona, odršen cišovik, pokvarena smrт giba, i donesen xivot, i vedri dan boxanstveni milloftih. Divica dakle blagolovljena još od vika za mater boxja odabrana jest bila ona, koja je toliko mogla, i koja je toliku jakost imala, daže činila obratiti serditoft Boga u millosluft, pravdu u milloferde, čistetu u dobroštvo, boj u mir, i nemavidoš u ljubav. Takoje rekao, i upisao Sv. Ivan Damascen u govorenju svomu drugomu od Bogorodice.

Fulksa ut lava, Maria na porodjenju svomu jest takogjer prilikovana misecu; zaštobo, kakogod kod starih Rimljana misec jest bio zlamenje od plemeshtine kervi, i velicfanfiva, tako ova boxanstvena civičica danas rođena prilikuješe misecu, za ukazati svitu naplemenitije, pacje Kraljevsko kolino svoje, kako i sveta Cerkva potverđuje u danasnjim svojima cerkvenima pismama: *Regali ex progenie Maria exercit resulget*. Ali da reknem, i daju nazovem

vem mjesecom pannim, jerbo sama ona iz medju svim sinovim Adamovi jest učinjena, i rodjena punna sverhunaravne milosti. Shtijmo svetoga Ambrofie knjigu Hexameron, i najrichemo, da posli kikoje on traxio, na koji način, i skolikom punostijom ukazao mifec na svomu stvaranju, odgovara na sverhi, i veli, daje Bog sveto mješca izverstita na takvi način, daje vas okrug njegov bio punn svitlošti, jerbo dilla boxanstvena Jefu izverstita. Odkuda, ako je Bog učinio u pocetku svita ono, shtoje bilo sija od onoga, shtoje imalo izpuniti u vreme svitlošti; dakle imimo moxemo rechi s Rupertom, da prilika, koja je prikazivala Divicu jest bio mifec, i tako ako je Bog njega slavio punna svitlošti, nakon toje i obogatio s boljom svitloštim, velim, svetom milosjtom doftojnai mifec, to jest Mariu, kojamue morala biti mati, i zato lipa kano mifec.

Niti se fvershuje samo u ovomu prilikovanju Marie mifeca; jerbo dignite vi vasne oči, i gledajte ovi nash mifec vidjeni na extagu nebeskoru, i vidichete, daje on u svitlošti mnogo bogatiju kada je punn, nego ikoja zvizza, i daje onda mnogo prilicfan istomu funkciju: pacie kanoti zaljubite svekolike zvizde u njegovu lipatu, izlaze i cijemu dvorbu kano službenice Ivojoj gospoj, i kraljici, i ne samo daga sprovode, veche još cire treptati svoje sjajne zrake, daće cini, danu svekolike pivaju slavu. Ovako bash neka svaki, digne Ivoje oči od pameti onamo gori, i neka gleda, ne samo svekolike svete, veche i sve angele, i najvishe Serafine, i vidiche, da ova Divica danas rodjena mnogo viske nadhodi smilostjom, skripostima, i sclarovma duha svetoga svekolike, negoli mifec ovi vidjeni zvizde; odkuda i veli Nauchitelj Serafinski SV. Bonaventura a): Gospoja nascha maljaje sve darove borje, kćisu a drugima setima razdlijeti, ali kada govorit: u podzemnosti foetih underxavje moje. Niti se samo nadvišila sve svete, i Angele Ivojira milosrđa, veche je još na toliko doshla, daće učinila najprilicnija vikovicnomu funkciju uputjenomu sinu boxjemu Izpunivshile u njoj ono receno kod Proroka: b) Erit lux luce fecit lux solis, bitiche svitlošti mifeca, kakono svitlost funkcija.

Ako ne, daje bash nazovem funkcem, i funkcem odabranim elekta, ut sol, odabrana kano funkcija; buduć, da kada izide ovo nashe funkcije vidjeno, prilazi i priko učinioce, i priko svakog verlooga gada i smrza ove zemlje brez svake svoje mache; tako i ova funkcija odabranou Maria, premdaže rodjena od Anne, savintim.

a) Serm. 3. de B. Virg. b) I. 3.

tim na svaki način ostelaje brez mache opchene griha iztocsnoga, skošnje svikolici xalofno blatinio: *Cum virginis*, govori Petar Damiani, *ex Adami affupta, manus Adae non admisi;* putt Divice od Adama uzeta, mache Adama nije pripesila. Nishataremanje hotilaje i onima pomochi, koisu emacheni, i zatože rodi danas, veli sv. Bonaventura, kano sunce, koje svakomu fruti, i dobromu, i zloscemstvu, jerbo daje miloslu, i svidi svima pravovirnim. *Maria* ſuma ruke od miloserdja ovara, zicisla sv. Bernarda, i od počupanogli njenine usinaju ſakulici; ſuxen odkupljenje, ſekylan učištenje, grihnik oproštenje, pravedan milost, argen veſeſje.

Najposli ukazade danas Divica prijetva na svomu porodjenju, da nam bude, kakono jedna ſrahovita, i uredjena vojska, punna jaci, i nepridobiveni vojnikah protiva paklenimi djavlovim: *terribilis, ut caſtrorum actes ordinata.* Bioje toliko ſrahoviti, i kervavi boj medju Otcem ciovicksanskoga plamena Adamom, i među crnom zmiom otrovnom na polju raja zemaljskoga, daſe i ſada Imrad od oni mrtvi tlejih chuti, i budeſe chanti dotle, dokle buđe ovoga svita. Ali oh koliko pocie ſmalakavati strana zmie one paklene na ukazanje ove boxanstvene vojske Marie, kojaje uredjena ſtolikim mogućiholvom, i jakosjom, da na famo vidjenje gubec, i ſrashne nepriatelji dajuchise na bixanje. Paće tolikoje ſrahovita vojska bila Maria, da ſotone paklene famo vidivšiu ix daleka uzfrasheni bixaliſi: *Quæ etiam tijſit principibus tenetiarum terribilis fuit, ut ad eam accedere non poteſtis;* veli sv. Ivan Damascen, koja i ihuma vladacem tmnih bila jeft ſrahovita, da knoj bitko pripupiti nije ſmo. Divica dalde danas rodjena jeft jedna ſrahovita, i uredjeca vojska, koja imade tolike vojnike, koliko imade slavnii kriptofili, i izverbitofili ſvetiſje; tolike nepriatelje pridobi, koliko giba ſmanika; tolika slavna pridobitja učini, koliko svojim zashtitenjem dušah ſpaſi, daſe ſuzrokom i mi zajedno s-angelima cledini morimo govorēchi: kojije ova, koja izhodi kano zora uſtajucha, lipa kano mifec, odabranu kano ſunce &c.

Shto tam ſada drugo ſtaje, nego daſe vechma uxexe naſhe bogoljublje prama redjenoj Divici, daſe pokripi naſhe uſtanje, i da ſerdecanje budu naſhe molitve; recimo, i molimo ſtricma sv. Germana za vremenite, i duhovne miloslu: a) *O Virgo Domina, in hac nativitate tua mundo pacem, et concordiam poſte;* neſtris vero animabus

lus gratiam, et misericordiam tuam. O cledo nebesko. Divico Marijo! Kojaš danas donila veselje svetu svitu, radujemoše najpri tvojma potodjenju, i tvojoj privelikoj svetinji. pak molimo, da izliesi sverku nas plod tvoje dobrote, i miloserdnophu; kano sveta poljeti naše duše; kano mati primi nas za tvoje sinove: kano Gospoja brani nas od nashi nepriateljah, i osloboди nas od tuga, i nevolijah, koje nas pritiskuju. Zoro bojanstvena! odtiraj od nas tmne griba, daće nikada u nas vishe nepovrate; porodi nam u nashi serđečih sunce pravde, da nam nikada nezajde; pocsmi u nami lipi, i vedri dan milostji, da naše nikada nešmerkne. Nismo vridni, jerbojmo sagrljshili, ali u ovomu danu od tolikoga veselja zaboravi naša zabludjenja, i učini, da pomirit nami finak tvoj Ihs, rodimože iz nova na njegovu, i tvoju ljubav. Ti dobro zaadash od kojih, i kalkvi napastnikah jesmo obasterti, deh kadali veche u ovomu daou navistila mir svitu, zadobi mir i svetoj Cerkvi, mir Principom Kerljanskim, mir našemu duhu, mir našemu srdu, mir našima internjima posuđama, i nagnutjima. Tebile podlazešmo, O Velika i ljubezuiva naša Odvjetnica, neka bude nash xivot tvoj, i tvoga sina, uredi ikako tebi drago, a mi bichemo zadovoljni. Učini od našega srda tvoja besku, od naše xelje tvoje povoje, od našega klanjanja i službe tvoje razkošnic. Srchni mi, ako ti u nami uzxivish, i uzkratljujesh sverhu zemlje, xivichemo posli i mi, i kraljevati stobom u nebesih. Tako neka bude.

NA DAN PRISVETOGA IMENA MARIE PERVO.

Et nomen Virginis Maria. Luc. I.

Ne znam kakvašu vašha mislijenja danas SS. B. kadaste stupili, i koracili u ovu Cerkvu? Moje, da ihina rekneni, uvik jest ovo, da vidim sokom od pameti dva prstolja od veličanstva na onomu svetomu Oltaru; ali svelikim strahom, i uslanjem. Sa strahom, jer-

ho

bo vidim na jednomu pristolju Boga čovika sunce pravde Isusa, koji svakomu daje po pravednosti; a-uslanjem, jerbo gledam na drugomu pristolju privjeta mater njegova milostivu onu svitlost, koja po dopushtenju fina svoga svakomu daje po milosrđnosti ono, što ihšte, i što molitvi. Ali danas večni strah obuzina moje srdeće, buduć da sam došao ovdi, gdime ona ita sluša, da izvezem, i izpišem na slavu njezinu jedno govorjenje, pak kakochu je smojom slabostjom dostejno moći proslaviti priveliku ovu našu Gospodu i istinito neznam. Znadem, daje u proshastu fridu biću dan njezinu porodjenja, a danas svetkujemo dan imena; ali ekoche izvori njezina očajstvena imenah, koja nju prosvitljuju, i kime? Imenovanje u pištu mirisavi cedar uzvišeni na Libanu, jerbo kakogod Liban tomacisne bilina, tako ona u svemu svomu xivotu bila je primlogima milostine, i kripostna. Nazvana je bila korolja zakona, ali da se zaude, da ni za jedan čas nije bila podlovnica džavla, jest krivobogoslovnoga dagona pod noge bacila, pache i njegovu oholu glavu faterla. Recsenaje bila skiba crnaca *Arodava*, ali brez svake kverge, i kote griba. Imenovanje bila *Skalica Jakoba*, koja je svojim verhom dotala nebo, buduć danu nije bila ni za jedno oka trenutje neprijateljica. Nazvana je bila *Bashča* tako zatvorena, i na takvi način čuvana, da u njoj nikada nije stvar koja iznikla, kojabiše izkorenuti mortala. Recsenaje bila najčistiji, i *najčistiji student*, tako zapecatljen, da za naptise, nijedna živina pristupiti nije smila. Imenovanje bila *Rukica od Jeruka*, brez svakoga ternja, kakvaje hash i cvata u vrime pravednosti. Izpisuje bila kano *Efer*, jerbo prie negobi bila pala ustanje boxantveni Afvero sa svoga pristolja za uzderhatu svojima rukama slobodečiu sonima veselima ricsma: nebojše nechesh umerti, jerbo nije za tebe, veče za ostale odredjena zapovid ova; i da osavim druga, nazvana je bila *Evangenski biser*, jerbo nečekajući daće utverdi i obrati u biser onda, kada izide iz utrobe matere, kako čini ovaj nash biser, kad izide iz vode, veče utverdilase je po osobitoj milosti hokoj još u pervi čas svoga zracetja, i obogatila je slolikima kripostima, koliko je ikada unishlo u srdeće človicanske, i an-geoske.

Ali drugoje ime, koje nju mnogo večunu prosvitljuje, i kitićime, prama komu Iva recsenia imenah ternule, i zabilješuju: ime po poslani Angelu danas u evangeliju osvistito: i tme *Divici Marija*. Nikada ovako ime nije vidjilo, ni čulo, niti na nebu, niti na zem-

zemlji, niti od početka, niti do sverbe vikovah. Odkuda, ako ja danas ukaxem, kakosan odredio, daje imc Maria tihko, daje sladki, i daje moguće, onda mislim, da sam zadofa učinio mojoj slabosti. Vi međutim imajte izterpljenje, i poninju, a ja pokripljen imenom Maria počinjam.

Veličanstvo, i veličina jednoga imena neliči u mloshtvu slovih, koja illo ime sačavljava, veche stoji u onomu, shto znamenju. Ime Božje, i imc Husa nisu velike imenah u slovih, ali su velika u zamenovanju, i velikalu u bivštvu. Jedno i drugo ovo ime kod Evreja zovu se *Tetragramm*, to jest sačavljena od četiri slova. Ime Božje, kojeg je izgovara *Iehova*, jest sačavljeno od četiri slova, i jest ime veliko, jerbo znamenuje vlastitim načinom bivštu božanstveno. Jest ime veliko, jerbo u sebi zaderžaje otajstvo prisvetoga Trojstva, buduć da je ovo ime upisano triputa slovima *Yod* u sredi jednoga okruga, jerbo bivštu božanstveru jest upcheno triputa trima kipovima božanstveninama; i kako temelji *Gantin*: a) buduć da je ovo ime *Jehova* sačavljeno od *Yod*, što znamenju početak, od *He*, što znamenjuje bit i sveti, i od *Vau*, što znamenjuje *ještovljenje*, zaradi toga po početku razumeće Otac; po bivštvu i xivotu razumeće Rics Otca, to jest Ihsus, koji svima svarmu daje bitje, i xivot; po sačavljenju razumeće Duh sveti, koji je dajebitje Otca, i sima po ljubavi. Pridajeće četverto slovo *He*, koje znamenjuje Rics božiju, simu božnjega, koje dva puta imenuje, jerbo ima dvi naravi, božanstvenu od vrha, a človiečansku u vrimenu.

Ime Ihsus jest takogjer *Tetragramm*, to jest od četiri slova Evrejskia: *Yod*, *Schim*, *Vau*, i *Gantin*, koja izgovaraju ime *Iesuagk*. Kakofe shtite u pisano Evrejskomu na pagl. 1. kod Iv. Matthea, i kakoje upisano bilo na nadpisu križe, koife i dan danasnosti u Rimu u sahranistru cijeva. Velikoje takogjer ovo ime Ihsus, i od privitokoga veličanstva, buđeći da u sebi zaderžaje velika otajstva. I najprije ime Ihsus znamenjuje zdravje to jest spasenje, shto je izpovidio, i ukazao protiva Šedashnjima Cifutom oni veliki Evrejski načitelj *Accades*, koje xivio prie uputjenja simu božnjega, ovako govorči: b) Jerto Moja ljudske spasi, znatičke Ješuagk: narod pabljogoga počinjenja, knische vira njegova odlidili, roastiche njega Ihsus: i zaradi toga najistinjih ova ime Ihsus zabilježito u knjizi pereda na pagl. 49.

Sverha

Sverba ovoga svega ime ovo Isus jest neizmerno, jest neizreceno, jest jedno izbrajne svu izverststviju boxanstveni.

Shicote dakle prama ovima imenima od ovolikoga velicsanstva cfniti jne Marija jest toliko veliko, velim ja i od folikoga velicsanstva ime Maria, da uzima svoju miru od imena boxjega, i od imena Spasitelja, jerbo samo ova imensh jeo Tetragrammaton, to jest od csetiri slova, ime Boga, ime Isusa, i ime Maria, koje je lastavito od ova csetiri slova Evrejska: Mem, Res, Ind, i Mem, i izgovarajuje u jezik Evrejski, Miriam; i ne famo u Evrejskomu, veche i u kaldeiskomu, i u Siračskomu jeziku lastavitoje ime Maria od csetiri slova, kako tonaci načsn Viegas. Odkuda, velikoje, i od visokoga velicsanstva ime ova, jerbo u sebi zaderkaje visoka otajstva. Velikoje, zashrobo ime Maria, kakogod ono kod Evreah Mitrion, kojeje bilo od nji dato jednom neznanomu stvorenju, ali pervomu od svega stvorenja, uzilezi tvojima slovma na broj 999, i zato Maria jest pervo ime od svega stvorenja. Velikoje, jerbo imena Isus, i Maria po raccunu uzeta uzilaze na broj oni, knise od Evrea zove Berit shto hoche rechi ugovor, i zaradi tog od Isusa, i Marie razumieše ono pismo kod Jeremie Proroča, veli sveti Jerolim, gdije ovako upisanoc a) Dani nije zarad ugovora, i da neoi bilo zarad ljubavi Isula, i Marie, svit ovi nebi bio stvorio, veli Bog svemoguchi. Velikoje, jerbo kakogod Mesia poniziošeje podloxivshife do smerti krixa, i zaradi toga daomaje Bog ime, kojeje tverhu svakog imena, da u ime Isusa svako kolino klekne nebesko, zemaljsko, i pakleno, takojerbošeje Divica ponizila, i uzimaoša kraljevstvo boxje rođivši Mesiu, veli mudri Idiota ovako govorechi Divici: b) Prisvetu Trejstvu daloje tebi bne Maria, koje posli tveru svoga ješt sverku svakog imena, da u ime tvoje svako kolino pokleče, nebesko, zemaljsko, i pakleno. Najposli velkoje, i neizreceno ime Maria, jerbo ni isti Poklitar nebeski Arkango Gabriel nije smio izuziti ime ovo iz pocletka, famo rekavši: saraiva milošti fama, veche posli, kadaseje uslobodio shnjome razgovarajuchi, ondaje to pervo rekao: Neboše Maria. Promistite dakle vi fada, s kakvim strahom, s-kakvim bogoljubstvom, i s-kakvim uffanjem moraobi svaki izgovarati, i u pomoch zarivati ime ovo Maria.

Ime Maria jest takogier ime sladko, i toliko sladko, da svu ofali blaznenih, i svetih na nebesih incenzi svojom sladostjom nadvluje; pacfe isto ime boxje, kojeje veoma strahovito bilo, u slad-

a) In c. 33. b) Lib. Contraepi. c. 5.

sladkosti obrecha. Svekolike tuge, svekolike xalosti, toliki potop, tolika vatra, tolika luda, tolika neplodnosti, toliki glad, vojske, bolesti, kojemu bila u pervashnja vrimenah, jesu bila tvorenje strahovitoga imena boxjega; a zashto sada negajemo, veli sveti Bernard do a), ovo negdashnje prakto, i često priznaje imena boxjega: ja Gospodin, ja Gospodin! Šta je to nečestno, i neugodno ime, a on, koji je milosrđaj, i milost, jest u katu izdvojio, i izatlio. A tkoje mogao to učiniti, i tkoje učinio, da ime boxje prie toliko strahovito sadaje toliko sladko? Ime Maria brez svakog dvojenja. Maria je učinila onoga lava nebeskoga krotka, kakogod ono zlamenje ra nebesih divica xeloko funce, kada dojde u kuchu njezinu. Imade-mo mi od ovoga dvi lipe prilicnosti u pismu svetemu. Pervaje u onom germu gorucheru a neizgarajchemu. Onda, kadsje Moy-sia u pismi bio, videoje gdi germi gori, ali neizgara, niše foci-ke. Čudilo od ovoga vidjenja, i cimdechise pribliježe germu, da vidi ovo priveliko čudo, i shfoe više priblijuje toče sve vechna čudi. Vatraje, veli on, ovo shto ja vidiu, ivitlošje, plamenje, izkrešu vatrene; ali akoje vatra, zashtoje germ nešaxexe, zashto neizgori, veche oftaje frishak, i zelen? Veliko čudo! i čudo ne fano veliko, veche i nedokuceno onomu, koji nezna, shtoče re-chi germi, i shtoče rechi, i zlamenovati ona vatra u germu. Po vatri u germe razumieš Bog svemoguchi, koije bio doshao, da pak Iiselski od fuxanslva oslobodi, kako isto ukazuje pismo. Po germu zelenom razumieš Maria, u koje utrobu doshao je Bog, da primi priliku vidjeni, da uzme na sebe narav cioviciansku, za oslobođi-ti narod ciovicianski od fuxanslva djava paklenoga. Tako toma-ci sveti Anastasio, sveti Jerolim, sveti Basilio, i ista Cerkva sveta; jerbo posli kakose je drugi kip priveskoga Trojstva uputio u utrobu priciste Divice, nejma visbe vatra ona imena boxjega toliku moch, da xexe, i pali; aja istina jest, i sviti, ali nefaxixe, nekvari, niti skoncsava onako kano prie; jerbo Maria jestga umirila, ukrotila, i fsvim ljubezniva učinila. Druga priljesnost jest u moru, od ko-gele veli u knjizi Izhoda: b) Skapshtim vodah jest nazvac mor. Sveti Petar Chrysolog razumie ovo receno od Marie; jerbo ime ovo Maria jest priporadjajuchim spasenje, jest divicesanstvo biljeg, jest po-stidnosti nakitjenje. Bilalu imena boxja prie kakoro nagli, i jaki potoci, kakono filua voda, kojaje svakolika odnoscila, kuche, zemlje, polja, planine, stabla, gradove, sellab, varoshe topila; ali posli

a) Serm. 5. in Cor. b) Exod. 1.

posli uputjaja, posli kakoje Maria obuzela u svojoj divičanskoj utrobi Boga, odmah seje učinio sladak, u敷iticeje miran, i krotak, i mirishav kano balsam, i pomast pridraga: *oleum effusum nonum tunc.* Odkuda, nje čudo, veli jedan imena Marie ljubitelj, nije čudo, shto angeli sveudilj zapitivaju : koja je ova, koja je ova, koja užodi kano zora? jerbo zradi toga ovako piteju, famo daim tko izfli: toje Maria, farić daim tko god rekne, i izgovori Maria, xeljni poradi privelike sladkosti famo čuti izgovarati Maria.

I zaisto jest priveliko čudo, da druga imena imaju niku sladkost, ali famo sladkušu slushmanju, gdi imo Maria ne famo, daje sladko slushmanju, vecheje sladko svima osuchenjima izvanskima, i internim. Ime Maria sladkoje shlusanju; jerbo nemoxeće čuti ovo lipo imo brez sladkosti, buduch, da kadale čuje, čujeće takojer, daje potop grha proshao, i daje osloboditelj doshao; daje zima, i mechava fuzamstva fveršnija, i daje proljeće rasnega odkupljenja pucelen. Na našoj ovoj nefrichnoj zemlji, u ovoj dolini od fuzah, shtoje bilo prie ako ne plac, tuga, nevolja, xaloff i suxanstvo; ali kadaseje čulo imo Maria, kadaje angeo rekao : uhoje Maria, i ona odgovorila : *ego stribenica Gospodina,* odmah seje na zemlj ovoj ukazalo proljeće, ivaka strica, i ivako vefelje; naše odlupljerje, i naša sladkost. Ime Maria jest sladko izgovaranje; jerbo koigajje pervi izustio, i izgovorio, ochutioje, i imao u sebi neizrecien sladkost, i sladkost takvu, koja neverskuje, i zato veli sveti Bernardo a), da ovo imo neodlazi niti od usla, niti od serdca, jerbo kadase izgovara naslađuje jezik, i ova sladkost od jezika snižu u serdce, i njega veteli. Ime Maria jest sladko gledanje; jerbo je jedno imo punno lvitloši, i milostih boxeršiveni, buduch da iztomaceno hoče rechi zvizda morska. Svima orimo, koju na moru ove naške zemlje lvitlost daje, i lvit u cernoj nobi svakomu, kolje u grihših, i zločah. Ime Maria najposli jest sladko mirisanju, i taknutju, jerbo je punno neizrecienoga mirisa, kano mast pricinjena, i kano balsam pridragi; zaštobu posli kakoje obuzela Boga jest pocelo milioerdje bojje razlivatije medju grishnički: Ime Maria dakle jest jedno ime, koje izpukova umorne, koje očravljiva nemochne, koje prosvitljive slipe, omekšaje otverdne, i jaram djavaonski skida, i očbacuje b); *reficit lassos, sanat languidos, illuminat oculos, penetrat duras, jugum diaboli extrahit.*

Naj.

a) Tom. 3. Šaper. missar. b) S. Bernard. conc. 3. in psal. 30.

Najposlije imo Maria jest imo moguche, ali ne moguche po naravi, i bivstvu, veche po milostti. Moguchnost pozrajeje po dilotvorju. Tkoje moguch, i tkoje hocje, da poznade moguch, valja videti shto moxe, shto moxe dilovati, shto moxe usfiniti: i zaradi toga Pavao Apostol, kadaje hotio ukazati Atheniancem moguchnosti boxju ovakim govorom: koi daje svima xivot, i udahnutje a), qui dat omnia vita, & inspirationem. Ovo isto Bogoslovci tomacis od Marie, jerbo svaka, koja imamo, imamo po ujoi b): omnia nos habere voluit per Mariam; zdravje, fricu, poleshticu, xivot, spaferje, svakolika imamo po Marii. Viditeli ovi moguchnosti imena Marie? Viditeli ovi studenac, ovo vrillo, ovi potok od njenih sladnovati dilotvorjah, i milostih? Ali da bolje vidite, gledajte okom pameti onamo u pustinji fineove Israelske putujucih iz Egypta u zemlju od obecanja. Umirajuuchi vecho vaskoliki puk u onoj pustinji od xedje, zapovidi Bog Moysii, da rekne pechinu da im dade vodu: *lquera ad petram.* Moysia prikershi zapovid, i udara shibkom pechini, aliye gorko platio, jerbo pokaran od Boga niste unishao u zemlju od obecanja, veche prie umro, i xivot svershio. Dostaja bilo rechi onoj pechinu, da dade za puk potribitu vodu za mochi ugasiti xedju, a nije bilo potribe shibkomu udarati. Nije hotio Bog, dafe ono cudo pripise shibki, vecheje hotio, dafe znade, dafe ono cudo, i ono dobrocrstvo vode dala oni pechina i oni kamen; i takoje bilo. Tolikaje obilnost bila one vode, kojaje protekla, i procurila iz onoga kamena, dafe potokom tekla za pukom c): *biberant de consequente eis petra.* Ali kakoje ishla za mima ona pechina, i oni kamen? Nije ishla pechina, niste se krenula sa svoga mista, vecheje ishao, i tekao jedan potok iz onog vrilla, iz one pechine, kojije na takvi način puk zdravio, dage cluvao zdrava, i cista od svake bolesti d): *non erat in tribulacione infirmus.*

SS. B. Gledajte oni Oltar, shto je ondi na njemu postavito za bogoslovje, i za klanjanje? Viditeli ondi okom vire prisveto tilo, i krv nashega Odikupitelja Boga, i clobnika? Ono je pechina, ono je kamen e): *Petra autem erat Christus.* Ali poznajte takogjer, dafe ondi i Maria, kojaje onoga rodila, kojaje onomu svojim diviesarskim milikom, i kervjom svekolike xillice napunila, i od svoje putni dala zasjetomu po Duhu svetomu, i Maria dakle jest pechina, jest kamen,

a) Act. 17. b) S. Bern. serm. de E. V. c) 1. Cor. 10. d) Psal.
104. e) Ibid.

kamen, kako je od nje veche odsvojno rekao Damascen : *Pero, patientibus vitam tribuit: kamen, koji xednima xivot daje.* Iz onoga kamena izlazi vrillo, izlazi studenac, i od ovoga flučenca teče jedan priobilni potok vode od cudežnih, i od dobročinstvih, koji nikada nemarijkaše, niti može pomanjkatи, veche tveudilj tekuci daje pomoć u svakoj potrebi svetu ^{a)}. *Hors universo erit medicinam efferves;* studenac, koji daje lik svakoj bolesti ovoga svita, shtoje ista Divica rekla, i od sebe obechala ^{b)} : *qui me inveneris, non morietur vitam, & hauries salutem a Domino,* tko mene uztraxi, najticheme, i koime najde, najtiche xivot, i pitiche spasenje. Neveli, dobice spatiće, veche veli, pitiche spasenje; jerboche biti od onoga potoka njeni dobročinstvih, i pitiche zdravje od one rike njezinih milostih, *& hauries salutem a Domino.*

Ovdje fada moxebiti, dache koljod razložiti od onih naučnih glavah, i meni ovako rechi: bilasu i prie usinjena mloga čudotvorja, koju zlameovala velika mogućnost u onima, koisu dillovali: kakono zmia ora od tucu u staromu zakonu: kakono shibka Moyse: plasht ilie Prorcka: korabija staroga zakona, i mloga druga, i sverbu toga iva ova, ne samo da su ištinice, nego i morajuće virovati; jerboju pišta u sveti knjigah Moyse, Davida, Paula, gđi od Marie mogućstva rishtale nerabodi, niti se shtie. Ali ovakvima ja odgovaram, daje velika razlika, i neizmerna među mogućstvom receleni čudotvornikah, i medju Mariom. Samo pažite.

Svorioje Bog svemoguchi svit ovi, i nakitogaje veoma lipo, kako vidite, ali svorijanje u sedam danah, koja svakolika Moyse tanko po tanko, dan po dan izpišće, shtoje koi dan usinjeno, i stvorenno, i kakavu bila dilla stvorenja. Dilla uzderhanja, i providjenja, skoim Bog ovi svit vlada, s-koim ovi svit upravlja, i uzderxaje, nisu mserja, kako jednokupno Bogoslovci govore, nisu manja, velim, od dilla stvorenja. Sada dakle, ako je Moyse pišao dilla stvaranja, zashto nije pišao illi on, illi koi drugi dilla uzderhanja, i vladanja svita? Uzrokje ovi, jerbo dilla stvaranja proslafu, i svershilaju sedmi dan ^{c)}: *regiscent Deus die septimo, & cessavit ab universo opere, quod patrara.* Suprotivnim načinom dilla uzderhanja i vladanja svita, kakofu pocela onda, tako slijedila, i dan danasbnji slide, i slijedice do sverhe svita ^{d)}. Pa-

ter

^{a)} Hrm. ^{b)} Propt. II. ^{c)} Gen. 3. ^{d)} Joas. 5.

ter mens usque mundo operatur, & ego operor. Dilla ona koja su prošla, i koja su ivershila dobroje date pishu, daje nezaborave; ali dilla, koja nevershaju, veche koja svejednako slide, i kojache svejednako sliditi, nije potribe date pishu, buduci da su ona sama pismo, i knjiga a). *Celi murrans gloriam Dei, & opera manus eius annuntiat firmamentum.* Dies dei crucis verbum. Rekao je lipo David: ovo okretanje nebesah, ovo tercijanje planeta, ovo uredjeno iztocala i zvezda, ovo pribranjenje vrimena, ovo svakoverfino, i razlicito dorofanje ploda, kojale svejednako na svite cline, satoje drugo ako ne toliki priopovidaoци, koji nam kazuju, koji nam priopovidaju, i prid ochi mechu ciudnevata dilla boxje moguchnosti? Takvalu po isti nacin dilla moguchnosti Marie, koja nevershaju, veche svejednako slide, i zaradi toga nije potribe, date pishu. Gerci cerkeve iztocne u jednoj svojoj pismi od oslobite slave nazvalisu Divicu Mariju: dnevnikom boxanstvena moguchstva b): *Divitiam unicam Domini creaturam, dnevnik jedini Gospodina Iverga svetozraja, i basa dobro: dnevnike, jerbo rjezina ciudefa svaki dan videti: jedini, jerbo Iverku nji nikakvu vlast nejma vrime.*

Što mislite vi, koje najveche ciude Marie? Jeft ovo shto su njezira diliotvorja, i ciudefa sverhu vrimena. Nujna na svitu fvari, koja vechu vlast, i gospodarstvo imade od vrimena. Vrime lebi podlaze svakolika, svakolika obraga, svakolika kvari, i ne samo da gospodari sverhu fvari saravni, nego i sverhu sverhunaravni, samo negulipodari sverhu ciudovorni dillah Marie. Velikafu bila, i ciudovorna dilla one znie od tucia u putnici jerboje od svake bolesti ozdravljala ona, koljuju gledali; ali dojde vrime, svershiše ciudefa, pak sverbi i zmia. Velikafu bila dilla shibke Moysia, skojomje u priveliko ciudo i strah metaio Farana; ali dojde vrime, svershiše ciudefa, pak sverbi i shibka. Velikafu bila ciudotvorja, kojaje ciljno plasht Ilie Proroka, skoinje Eliseo voda razdiljivo, bolesne ozdravljao, i mertve uzkrstivao; ali dojde vrime, priladoshe ciudefa, pak nestade i plashta. Velikafu bila ciudefa ona korablie zakona statog, na koje pogled vodefu odsluzljale, zidovise rusilli, krivi bogovi na zemlju padali; ali dojde vrime, nestade ciudefa, pak nestade i korablie. Velikafu bila i ciudotvorna dilla u pervashnjoj Cerkvi: razlicitima jezici govorili: bolesne ozdravljali: djavle iztirivali; znie u prah satirali: otrova brez shkodi pilii; pak dojde vrime, Cerkvafe razshbiti, niti imajući vishe

a) Psal. 10. b) Apud Theop. Raymund.

više potribu od čudesah za potverdjenje vire, pristadošte čudesu; na takvi način, da vrime sverke svih dilla, i čudotvorni dilla ihuade vlast, i gospodarstvo, jerbo sve, i svakolika svrmenom prolaže, ismo iverhu čudotvorni dilla Marie vrime nejma nikakve vlasti, jerbo njezina dilla, njezina dobroćinstva od njezina mogućta nepristaju, nične pristaju. Odkuda, dobroje rekla ista Divica Srećma Ceraveneoga, kojele njoj od svete Cerkve pripisuje: a) *Hoc est omnis gratia vie, et virtutis: venite ad me omnes, qui concupiscentis me, et a generationibus meis implamini.* Hodite krozni svikolici, jerbo u menje svata mesto putu, i kriposli; hodite kmeni, koji ne želite, i papurnite.

Sada SS. B. buduću danu u kuchi stadičkoga, i mogućeg imena Marie, i buduću čaje ona danas miliostiva, i ljuboznivu za dati nam svoje miliosterdje, ono, shrobi najbolje bilo za nas, i shtoje Bogu i Mariji najdraže jest ovo, da nitko iz ove Cerkve danas neizgje brez njezina čudotvorja. Nitko od nas nije tako, i toliko izveršito zdrav, da nejna na sebi kakvu takvu bolest. Koliko imade danas i u ovoj Cerkvi rođani, koliko slipi, koliko gluhi, i shtoje gorje, koliko mrtvi? Hocheteli da znate koju rođnu? Slušajte slu: b) *Uffusus claudicatis in duas partes, doklechesch pucie bludit, i doklechesch rāhamati na dvi strane klanjajuchi se Bogu, i basu?* Kolikoi ima, koji pod imenom Kraljatina savijaju jedno kolino Bogu, a drugo svorenju, pacje Bogu pravomu nije-dio, a krvim boxicama obadva. Koi ovo čine, oniu rođnu. Hocheteli znati, koju slipi? Nišu oni, koji nevide, i leotinu zatvorene oči, večni oni, koji vide, ali tako, kano da nevide. Dobro vidimo, daje sva fitit ovi tashtini, dobro vidimo, daje nash xivot san, da sve prolazi, da sve manjake, i dache i nas do malo vrimena nestrati, pak xivimo, kano dacheno uvik xiviti, i kano da nejma vikovicsaoli. Koi ovako xivu, oniu slipi. Hocheteli da znate, koju gluhi? Nije tuga, i nefriska, koji necsuje, jerboje gluhi; ali činti i nabiti gluhi, pak fe učsiniti kano da necsuje, ovoje tuga, i ovoje nestrata, od koje večha biti nemoxe: *vers habent, et non audunt: nejma stanja na svitu pogibeljnega, nego oniu, koji čuju, pak necsuje uno, shto čuju; jerbo u ovakvima vidite jurje sada zlamenje od vikovicsnoga skvarenja: procerera non audit.* gula ex Deo non est. Hocheteli najposli, da znate, koju mertvi? Jesu psi, od kojih Ivan govoril: *Nomen hates, quod uter, et mortuus*

85.

11. Ovisu mrtvi, koji xive u griju smertnomu. Viditeli koliko je strahovitia smert grijha, od smerti naravne. Ijedi na svitu imaju tri xivota, xivot tlicni, duhovni, i vikovicsni. Smert naravna uzima samo xivot tlicni, a smert grijha uzima xivot duhovni, i vikovicsni. Ono, shto smert cfini u tili, sverihle za malo čanah u zemlji, jerboje tilo u prab okrene; ali ono, shto cfini smert grijha u dushi, nije dobla cifatava vikovicsnost, da gori u vatri daju fakexe, jerboju fakexe nemoxe. Pak buduchi toliko strahovitia i fakexe smert dushe od smerti tila, sveje traxi, i sveje cfini za xigorsca smert dushe od smerti tila, sveje traxi, i sveje cfini za xivot tila, a nishta za xivot dushe. Slushajte Augulina: *Et tantum, ut aliquando plus erat, quanto magis, ut semper erat?* akošt toliko cfini za produžiti jedao malo ovi xivot, koliko više memorale cfiniti za oni xivot, koiche durati uvike? Nevarajmo dake, Keršani! nevarajmo, nego dillujmo nashe spomenje, cfnimo i ve, i procinjimo xivot vikovicsni, i gledajmo jeli duša bolesna, a sverhu svega za uzkriftu, akoje mertva, da tako po prvoj pokori uzkrifta xiviti moxe svaki i xivot tila, i xivot dushe, pak na smerti svojoj zazvavši prislav. imena Haha i Marie sladko primisuti, i posli xiviti xivot vikovicsni u nebesih. . . .

NA DAN PRISVETOGA IMENA MARIE DRUGO.

*Confitemur nomini tuo magno, quoniam terrible, et
sanctum est. Psal. 98.*

Akoje kadađ bilo govorenje kojegod, koji bi razivilo sladkošć i po jeziku momu, i po uši, kadašam više puta od razliciti o-tajstvih govorio, koja sveta mati Cerkva svetkuje, došlo jeft ovo danasnu Slišacci bogoljubni, kojefanje zaduxio na ſebe primiti. Zashtobo govoriti imam danas od prisvetoga imena Marie, koje je posli Bođjega, sverhu svakoga imena, komule i nebesa, i zemlja, i pakao klanjaju, i ivoja saviju kolina. Ime radoſtno nebu, poshto-

poshtovano zetlji, strahovito paklu. Oh kolika, i kakva sladkost neizlivale iz ovogim imena Maria u one, koiga izgovaraju! Kcheri prilipe, kcheri Jerufolima, kaxite vi; nijeli kano ulje razliveno ime ovo, svaku, i najpricitnjene dragu pomast svojim mirisom nadvijujućih? Ja istinito, ne famo u serdecu, veche u svima udima mojima chutim radost, i veselje, i kano da kusham onu sladkost pitja nebeskoga, koje snasladjenjem obilno punsi serdca prihvaocah boxansvene kuche; i zaradi toga nisam zadovoljan, da famo vas zavorjem fvetkovati, i slaviti ovo pristveto ime, veche kanoti zanešen snikim bogoljubnim veseljem, zazivam i planine, i doline, i polja, i berdine, i rike, i fludence, i stadda na poljih, i ptice u zraku, i svima velim: dajte zlamerenja svemu svitu od vashega uzigranja i radešli: *Confiteantur nomini tuo magno, quoniam terrible, et sanctum est*, neka slave ime twoje veliko, jerbo strahovito, i sveto jest. U ovomu redku zaderxajese razdiljenje slavnoga danasznjegoverenja. Ime Maria jest ime veliko poradi onoga, shto zlame-ruje: *Confiteantur nomini tuo magno*: jest strahovito poradi onoga, shto tvori: *monstrum terrible*: jest sveto poradi onoga, shto zaderxaje, *et sanctum est*. Zlameruje obilnost dorovah, koile u Marii, diluje izkvarenje i satervenje nashi nepriateljih, i zaderxaje u febi boxansvene izverflitofii. Ova dok ja ukaxem, i potverdim, vi pominju imajte, i uzterpljejoce slushatime, a ja počsimam.

Jedna iz medju osobiti brigah i pomnjih prvisokoga jest bila ova, dati, i pripisati stvarna imena. Odovuda jest, da onda, kadaje naredio Adamu ovo poshteno dilo imenovati svaku verstu od Xivinah, zojeje on favorio, jestga opomenko, da ovo cfini razbornim odlucesenjem promislysvhi prie dobro njiova prigmatu, i njiove vlastitosti naravi, za mochi njima dati prilstojno ime: *a) adduxit ea ad Altare, ut videret, quid vocaret ea*. Vidishli ti, rekao je Bog njesmu, vidishli ti ovu xivinu, koja dishe jednu serditu lјutinu, kojaje svakolika plamenita u očima, svakolika strahovita u rikanju, svakolika gizdava u hodanju, i svakolika u febi veličina serdca? Ovuchesh nazvati imenom Lava. Vidishli ovu drugu pticu od dugog kljuna, od veliki krilah, koja ne u doli, veche famo na verhovi od prvisokoi platinah počiva, i koja svojim berzim letenjem kroz oblakove prolazi, da moxe odonuda kano blixa uperti svoje oči u sunce? Ovuchesh ptici nazvati imenom orla. Ne ovi uacesc učinitichesh i softaline, kadaće prid tobom razrediti budu-

ne-

nedajući njima imena slipo, veche kako razborno uzfućih, gledajući njivo vlastitosti, i naznajući njive naravi.

Akoje ovo izlina, tko može svetiti, na Bog svemoguchi za mochi dati kćerki Anne sine Maria, nije imao slobitu brige, da ie u imenu njezina svekolike one pricinjene izversitatu zaderxaju, koje je skupila, i u nje stavila njezove boxanslavene dešnica? Što da se bitrie od vas vidi, došlaje iztonaclosti pričice imena ovoga omjisljeno zamenovanje. Mlogau tonacferja, koja zaderxaje ima Marija, nishtanemanje dvači stobna, od mora, i od zvirske; jerbo obadva ova slikovanja ukazuju veliko njezino ime poradi podpunosti milloftih, skomajne ona bila obegafita. *Confidantur nomini tuo magno.*

Pristojno ime od mora za nje, buduchi daje pričika one velike xere ^{a)}, kraj koje pristolja noge razširuje se ono fakleno morze prilicno kristalni; jerbo kakogodje ono ječno fakupljenje opcheno vodah, takoje onz jedno fakupljenje opcheno sviu milloftih. Onda, kadaštuje izlile vode od oni slični krajeva Raja zemaljskoga, razjavilese na vishe rikah, to jest na cletari franci, i tako tekuchi natopile svekoliku zemlju, naposli opet u more faliyshise jesuše sjedinile; ne drugacie millofti izlivshise od Duba svetoga razilaze se na vishe fransh, i u krilo angelzh, i u krilo ljudih; ali svekolike opet sjedinilese jesu u Marii ^{b)}. *Congregatio aquarum appellavit Mariam, locut autem omniū gratiarum vocavit Mariam.*

Izbrecte svashom pamjerom svekolike millofti, kojemu razdijene u mlogima, I c) koje Apostol Pavao ukazuje Korintianom, svekolike fabrane, i skrpte rečiche u Mari. Oni Bog, koji millofti s brojem, s toxinem, i smrton razdilje, i razcilioje u druge svete, jesu svekolike sedimo u velkoj dushi njezinoj brez svebilje, i brez mirre, na takvi način, da posli, kadaje Bog iveti došao za obštini nju svojom krispoljom, mogaoje slobodno rechi oni poslani Arkangeo, dache iverhu priti u nju, kamo rečavshi izkipitiche na dvor izlivajuchise poradi jedne obirofli milloftih ^{d)}: *Omnipotens ben dixit id bene dicimus et tu, beatissimis abbas alijs, benedictus merum. Kolikogodje blagolovah u ovima ricima zaderxaje, kolikimaje Maria nadarena bila, s blagofovih nebesih poraci zranya boxansljeni otajstvih; s blagofovih dubirah poraci gospodarfiva iverhu mogučiliva tminah pakleni; s blagofovih utrobe poradi plodnosti prichistoga krila njezina. Odovuda jesu, da cerkva sveta njoj pri-*

^{a)} Apoc. 4. ^{b)} Ali. Mag. in Marija, c. 198 ^{c)} i. Cet. 12. ^{d)} Gen. 49.

pripisuje onu recemu slavu Priricijah a): Mluge lekheri skupile je-
su febi bogatstva, ali Maria jest svekolike nadvifile: u drugetu pa-
dale milosti na kapelice, a u ovu kano jedna redna kisha jesu
izlile; u drugetu inilazile kano kaplice sverhu trave cvaticane, ali
u Mariju kano ona roste, ko a plod daje planini Ermon od Siona...
Znadeš, jerbo se shtie, da Kralj Salomon od tolikoga bogatstva, ka-
kvije bio, nije postao siromah, nego od onda, od kadaje postao
ljubitelj; ali shtochu rechi od tebe, o Kralju slave! i shto moram
rechi? Nechu rechi, daje bilo toliko blago i bogatstvo, koješ iz-
lio u krijo Marie, duši osiromashio; alichu rechi, da ako nisi osi-
romashio, nije bilo zatu, jerboši shtedio rvoje darove prama njoj,
veche zato, jerboši ti mnogo veciu od Salomuna i u Hlobavi, i u
bogatstvu b). *Ecce plas quass Salomonem hic.*

Drugo tomacjenje imena Marie jest, daše prilikuje zvizdi, i
to ne kakvojgod zvizdi, nego zvizdi morskoj, shto nije brez otaj-
stva. Imade zvizdab zemaljski, i zvizdab nebeski, i zvizdab mor-
ski. Zvizde zemaljske jesu komete, one zvizde repate, koje uzmu
na sebe sliku zvizde, i ukazujuće u zraku; ali su uskinjene i fastavljene
od gute pahre, i vlastnosti, koja e uzdixe od zemlje. Ove,
buđeči da za malo vreme duraju, nisu vridne zlamenovati svitlost
Marie, koja nije svitlost zemaljska, veche nebeska, i nepomanjaka-
jucha. Zvizde nebeske jesu mloge, ali nitisu sve u svitlosti jedna-
ke, nitisu sve od dobrog uduhnutja, i mloge zahode; zaradi toga
nisi izverdice, da prilikuju svitlost Marie, koja je svitlost najbijstria,
i svitlost dobrostiva nikada nezahodechi. Zvizda morska, ab ovoje
sedna, i sama, koja prilikuje Mariju, zvizda najsvitija, zvizda iz
mediju svim ostalih najvisha, uvik na nashemu polutrebu flot ocima,
i ukazuje unima, koji brode po moru, upravlja rjivo tercianje,
i ukazuje neznane putove za dovesti k-xeljnemu brigu. Takvaje
Maria iz medju svim svetim na nebesih, visila, i blixa k-Bogu, svo-
jom svitlosnjom svitečki, i nas k-brigovima domovine nebeske u-
pravljajući.

Oh zvizdo, zvizdo! c) s-kolikima dobročinstvili jesu nami
plodna! Od tebe dolazi namu svaka milost posa, i istine; od tebe
svako usfanje života, i kripolli. Ti, za prikriti nas finjom tvoga
ponislovanja, razafresh kano terebiti tvoje grane, i grane tvoje
jesu od milosti, i poshtenja. Ti, jerbo kuskamo sladkost tvoga
obra.

a) Prov. 31. b) Mat. 12. c) Euseb. Gall. serm. in miss. iij.

obranjenja, razlivash ugodni miris u nasha serdcah, i twoje svitje jest plod slave, i cslati . . . Kolkod dakle, rechichu ivetim Bernardom, kolgod od vas na ovomu tercuhemenu viku, koje jedno valovito more, nositele amo tamo, i u pogibio vas mechu vode valovite ovoza svita, nemojte odvratiti vashe ocii od ove zvizde. Kakono celi sluxbenice uperte jesu u ruke gospoje svoje, a) tako u ovi zvizde neka budu upravite vashe ocii. Ako uzdignite vash pogled na ove planine, b) odonsa hoche vami dojti pomoc; nistiche vam funkc mochi danjom, niti mifec nauđiti nochom. Cluva che vas Maria od ivakoga zla, clevache vashu dushu, sada, i u vike. Toliko yan obechaje njezino ime, imce veliko: *Confiteanu nomini tuo magno.*

Ali, rechiche tkogod od vas, milogisu nepriatelji, koisu protiva nami, koji nas dan i noch progone, i isti Job potverđuje, da nejma mishice toliko jakе sverhu zemlje, kojabi mogla njima odoliti. Ja ustajm ovo SS. R. i znam dobro, dašu nashi nepriatelji veoma jaki, veoma himbeni, i neizbrojeni na takvi način, da lu prilicni onima skakavcem, od svetoga Ivana vidjenima, c) kojim imali lipotu, i vlaste jedne xene za primaniti, i zube jednoga lava za razkonomadati; ali uzdignite glave vashe, jerbo ime Maria jest takogor strahovito za razluti nepriatelje nashe: *quoniam servabit.*

Bojaoseje srazlogom Akabb onda, kada je zdruxit famo s dvi stotine tridezet i dvoicom, ne vojnikah, veche svoji slugah, morao izichi iz grada Samarie, i našernuti na vojsku Benadada uzmlokanu s-jakoljom tridezet i dva Kraljeh, koisu vojevali zdruxeni pod njegovita barjacih. Ali jedan Prorok Gospodinov iztiračuje vaskobilki sirah iz serdca, učinivshiga flanovita od srane boxje, dache svekolike pridebiti: *A) Hee dicit Dominus: certe vidissi oculum multitudinem hunc ministrum; certe ego tradidem est te manu tua.* Ali je sam slab . . . nije slab Bog; nepriatelj jest veoma moguch . . . Ali Bođe moguchnici: nejmam nego famo ovoliko vojnikah . . . ali imash Boga, koicke za tebe vojevati, i totije došla: *eva jecu fridati seće Boga,* koicke u ruke twoje. Ovakto ja velim, i meni, i vanui: milimo na ovomu sadanjuem xivotu na priliku vojnikah, sa svim srasnah obkoliciti od nashi nepriateljih, i sprida, i za legjma, i sa srane; i akolj odišemo sdesne, oni navaluju slike srane, akolj prociramo slike, oni nas udaraju sdesne; i ono shtoje gorje, milimo vishe puta isti nashi nepriatelji po nashoj volji. Ali shto? imamo Mariu za nashu

PO

pomoch, i njezino prisveto ime jest srila, jest shtit, jest maces
srila, koja iz daleka znađe ranniti; shtit, koji nas brani od udara-
cah nashi nepriateljih; maces, koji probada: samo akose dolejno
zavove pridobitje jest stanovito.

Neodilazimo daleko od danashnje svetkovine; i od onoga,
shtoje Divice ova učinila protiva nepriateljom nashe viro, sedimo
razložno, shtoche učinili protiva nepriateljom nashe dushe. Spo-
menite od godine, neznam ili moram rechi nefrichne svemu Ker-
štanluku, ili tricme, hiljada, shest sto, osamdeset i trećem, kada
ponosni Turci posadi učinili pridobitja sverhu Austrijanaca, od-
lučili su nositi svoje oružje priko Dunava, i Rajne; i pritečiše
svemu Kerštanluku, dosadili sdivima vojskama, ivaka od sto hilja-
dah ljudišta, za moći Rečs stisnuti sjednici otverđenjem obšidnutjem.
Debi mislite vi ladi, koliki strah nije bio u svima na okolo derx-
vama, koliko dertanje nije bilo u svima narodih! Cfiniose je, kano
dašu zagermile berçine i doline od tolike buke, treptanja, i vi-
shranja konjih, i zveke oružja, i kano dašu išle berdine, i doline
češnule od straha. Večeće nepriatelj bio na vratu, večeće faxe-
xene na okolo varoshi, večeće grad bio zatvoren fa svu stranu, i
zidovi razrusheni, orvori učinjeni, nitije drago ostajalo, nego uni-
chi robiti, i učinili od Beča ono, što obicsaje činiti jedna
svima vojska, koja za pravilo ima nemillost, za put ferditost, i za
sviju kervelocenu sverku opuštoshenje, i porazenje. Kada evo
slidechi dan za porodjenjem Divice, zavavši iz srdeca njezinu
pomoch, sporušenima vlastina gospoje, Divice punne xalosi, i mi-
nuci k-nebu uzdihreći, opazili suvekolika berdo Kalenberga pri-
krito od csettah sjednici za njegovu pomoch; očkuda obšidnuti za-
dobili suffanje, i po svemu gradu razfulašeje radošt, i veselje, o-
nako bash, kakose obicsaje činiti u jednomu brodu, koije tvu noch
na dubokoru moru amo tamo od talafah bitat bio, pak u zore o-
paze, da nisu daleko od xeljnoga briga, kuda dobročiti imaju.

Bisteli virovali? Na dvanaest dan Rujna, dan od koga nije
bio fricnui u svoj izmjeni godinah, i tercsanju sunca, finishavši
s-planinah vojska Keršljanska pod vojvodstvom nepridobivena Kralja
Poljske, komu nije došta bilo upravljati svoje csette Ivishćinom, i
svitovanjem, veče još on išti tvojom deinicom edahnuvši ter-
descanost svima nepridovao je prođiva tabora Turskomu, udario,
razbio, razluo, i pridonio, dašu morali okrenuti lezja, i framotno
datiće na bixanje, ostavivši malo manje od sto hiljadah na polju

mertvi, i shatore, i ruknu, i svakoliku pratek vojnicišku. Oh pridobitja! oh slavna veselja! koje je ponovilo u vreme nashi didovačih ona pridobitja, kojaje nigda učinio Moysia sverhu Amalecitah, i Gedeon sverhu Medianitah. Ja tada nemogu učiniti, da neidem svojim misljenjem prama onoj vojski Africackoj, gdje videchi vrachatise četete sjedinite suologim, i bogatim plenom, činimise, da vidim na svakomu upisane ove ricsi: *Sposobnjem Dicice* slava zlatnečaj od pridobijela uzduža. Vidim shator ostaviti velikoga Vezira, vidim zašluvu Czarstva Turskoga, vidim repove konjske, opcheni biljezi od pervi doстоjanstvih, i vidim mloga druga slavna zlatanjanja u rukuh nashi pridobitočkah s nadpisom ovim: *Sposobnjem Dicice, Virginis opera triplex trigona.*

Odovuda tada, koliko uffanje nemoramo mi imati, da kakoje ime njegino toliko strahovito bilo nepriateljom nashe vire, takoche biti i protiva mogućtvima truuah pakleni, protiva koima imamo teško erville, i sveudilno vojevanje. Ja zradem stanovito, govorioje David, a) da, uffajuchise u tebe o Gospodine, nechu biti smeten uvike. Ja zradem stanovito, velim ja, da, uffajuchise u Mariju nikakva silla nepriateljska necheme savladati; jerbo akoje ona moje spašenje, od clegase imam bojati? Akoje ona na sebe uzeala, dane brari, od kogase imam strashici? Sovakini uffanjem, i sovakini mislima nekaše napunne srđca vasha u onima mlogima, i razlicitima borenjima, koimaje izmetnut vash xivot. koji nije drugo, nego jedno sveudilno vojevanje na svitu. Horobi, da kada vasha slabost vami prikuju vashe nepriatelje kano nepridobivene, sovim promišljajem dalmje opričsite: Maria jest za mene, sve mogu, jerbone objasnuje. Na ovi način userdcsaniti, vidichete, da su vashi nepriatelji kano pashecad svezana na lancu, koi laju, iftina jest, ali ugrizi nemogu; jerbo ime Maria jest strahovito.

Samo valja zazvatiga doстоjno sprisklonjenjem, i sposhtovanjem, jerboje takogjet ime sveto, *& sanctum est.* Ova izverštitoft činise, daše famo prstoii priuzvishenom imenu Bojkemu, koje b) na pocrsi od najčistijega slata určimo običasno nešti na četu *Veliki Misnik, Sanctus Dominus.* Ali ova svetinja prstoise i imenu Maria; jerbo zaderkaje u sebi izverštotoft bojanstvene; buduch daje Otac bujanstveni sjednim veličanstvom svoje ljubavi dao njoj ono, shtoje vechegs imao, i shtoje imao najprincipijenlega, kadajuje učinio diocnica od svoje plodnosti, da njegov jedini, i naravni sin bude opchein,

čenii, i daga ora imade poroditi u vrimenu, kakogaje on od više porodio bio. Ovo mi nerazumiemo, nego onda, kada izgovaramo ovo ime *Maria*, shto nezlamenuje drugo, kako veli Ambrošio, ne-goli: a) *Bogje u nuci, ja jesam mati borja.*

Nemojte se negjuto čuditi, shtosu sveti Evangeliste ostavili tanko po tanko izpisivati izverštosti ove ovoliko veliko Gospoje. Zarucnik u pismama učinio je jedno podpusno izpisivanje od lipote svoje ljubezne, i mille. Faldi lipotu njezina lica, poštanošć po-gleda, vifinu, glavu, vrat, ruke, noge, oči, i vlase, svekoliko izpisuje, i slavi. Kakve, i koliko lipe prilike za slikovatiju nije on uzeo od zore, od mješca, od sunca, od potocsfichah, od fu-dence, od granata, od cedra, od gerlige, od golubice, od evi-tja, od hyacinta, od ružice, i od ihih tornova, i gradovah! E-vangeliste pak protivnim načinom netraxachi nikakve sličnosti za proslavitiju, nego samo izpisuju, i proglašuju ujezino pršveto ime *Maria*. Ah ovo jedino zadostaje bilo njima rechi, buduć daše svekolike fable, i slave oftsle zaderxaju u ovomu jednomu imenu; jerbo zaderxaje u sebi izverštosti boxanšvene.

Ali ono, shtoje za vechu nashu korist jest ovo, da iz me-dju boxanšveni vlastitostih imen *Maria* zaderxaje u sebi onu, kojaje vlastita, i osobitim načinom boxja, to jest milloferdje. Svekolike izverštosti u Bogu jesu jednake, niti jedna druga nadvisuje, bude-chi on toliko mudar, koliko moguch; toliko pravedan, koliko milloferdan. Štoako u pismu kad god i gdigod shtie, daše mil-loferdje uzvijuje sverhu pravde, tose razumiti ima famo glede na tvorenje, a ne glede na uzrok. Odkuda David zove dillah millo-ferdja boxjega (sverhu sviu dillah njezovi: b) *miserationes super omnia opera eius*; a sveti Pavao nazivaga sladkim imenom, kada veli: O-tac od milloferdja, c) *Pater misericordiarum*.

Sada, ova vlastitos, i ova izveršnost boxanšvena zaderxaje, i takozjer i u pršvetsomu imenu *Maria*, ako ne onako, keko u Stvoritelju, barem onako, kako može biti vridoć jedno tvorenje ujemu najmilije. Ja mislim, i činim se, daje onda u onomu blake-nomu časlu, u komuje njezina velika duša tvorena bila u utrobi Anne, daje velim onda vikovicsni Otac rekao njoj ono, shto je posli Afuero Estheri: ja tebi evo dajem oblast vladanja sverhu po-lovice mooga Kraljevstva. Kraljevstvo, po komuje Bog na svitu ovo-mu Velicsan, jest njezovo svenoguchstvo, i milloferdje; u sveno-guch-

a) *De infl. Pierg. c. 3.*b) *Psal. 144.*c) *2. Cor. 1.*

guchstvu svitje On kano Priviljoki; u miloserdju slavile kano pri-dobi. Razdiljuje dakle Bog ovo lipo kraljevstvo s Mariom, i u-zderxajuchi za sebe stranu svemoguchstva, poklanja Marii stranu od milosertja. a) *Principatum habet dominium Regni Dei, scilicet misericordiam.*

I zaisto teshko nam, i zlo veliko bilo bi nam, da ova polovica kraljevstva od miloserdja nije u rukah njezini! Tkobi uzder-xao munje, i gromove, skoimaje pravda boxanstvena pripravra zloche, i sagrihshenjak pokarati? Tkobi strile, i ostale kashtige, dai nespominjani, od nas udvratio? Onaj, koja tishi terditost Boga prama nam, i kakogod Iis jeft naš fridostavnik kod Otca, tako Maria jeft naša fridostavnica kod svoga sina. Uzakuje on, veli bogoljubni Arnolde, ukazuje on svaj bok svomu Otcu, i svoje ranne, ukazuje ona svomu sinu krilo, i svoja perah; i na ovi ljubeznivi način molitve zadobiva on, zadohiva ona, daje utisci serdecba boxanstvena, i posti daje livaju sverku nas dobraćeštva nebeska. Vi sami . . .

Ucfinite međuto vi SS. B. i nosite kne pjezino uvik priti-snuto na vashemu ferdcu, i na vashoj deſnici: b) *ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum.* Dva moraju biti mifta od utiſtenja otajstvenoga, jedno je nutra, a drugo zdvora; ali utiſtenje jedno famo. Iz nutra u ferdcu, da bude uvik u vashemu mišljenju, a zdvora na deſnici, da bude biljeg vashega dilovanja. Oh mene tricna! govorioje sveti Gergur Kazianen, ako onda, ka-da moje slabe usni pocsmu kapiti poslidnje oſtarke mogu duha, a-ko onda uzimadem u usi ovo sveto ime Maria, odmahche ome-kshati moje ferdce, i raztopichefe, kano kadse vosak raztapa bližu vatre, umetichu sjedrom smertjom pravednih, i izdatichu duh moj u miru, i u celovu mogu Goljadina. . . Shto daje svima namj na smerti izuzivši ime Iisus, i ime Maria dogodi iz ferdca xelim.

NA

NA DAN PRISVETOGA IMENA MARIE TRECHE.

Et nomen virginis Maria. Luc. 1.

U ovomu fridnomu danashnjemu dnevu posvechenomu na slava privelike Divice Matere ja nebi rad u nad stavljati njezina imena, i rechi, da iz medju tolikih, skojnase on kiti, ima kojegod, kojegos fve-ru glave njezine vechna ukazuje, i sviti; zashtobo znadem dobro, da fu jednako svakolika velika, i svakolika jednako takogjer visoka, buduć da se svakolika izgovaraju, i zaderxaju u ovomu danashnjemu imenu Maria, koje je kakono pocetak, i kakono jedno vrillo od svim drugih nazivanja, i njezini slavni imenah. Odkuda spominjajući je ricis Apostola Paula, koji veli a), da su zvezde svakolike zvezde, nishtanemane iz medju nji, jedna od druge jest sjajna, jedna od druge jest lvitina, i dobrostiva; po isti nacin reshi mog i ja danas, da nazivam, i imena, koje zaderxaju u imenu Marija svakolika jesu velika, i svakolika takogjer jesu visoka, sa svimim jedno od drugoga jest dobrostiva, jedno od drugog milostive, i jedno od drugoga sladje nami grijshnikom, i korisnicem; i ovo meni vidi nije drugo, nego kadaju nazivamo, i imenujemo: Utocishte grijshnikah, refugium peccatorum. Maria jest ono utocishte, kuda svaki terci, koji je krivac. Maria je oni barjak, pod koga se svaki faktira, koji je progonjen. Marije ona dobrostiva cerkva, gdi traxi spaserje svaki, koga pravda boxerivera traxi da pokara. A shtoche rechi, da je danas po lvetu svito, a osobitim nascitom u ovoy Cerkvi uzdixe, i ukazuju ono pet zlatni slovah, koja izgovaraju Mariju? Shtoche to rechi, da je ona slavi danas pod ovim imenom, ako ne za ukazati svakomu, da je ona pod ovim barjakom utocishte grijshnikah? Ovo clednovato, i za nas milo razvacje ja za moje govorenje ovako razlicujem, i velim: Maria jest utocishte grijshnikah, jerbo protivljuje; i Maria jest utocishte grijshnikah, jerbo brani. Shto dok ja na cilje ukakem,

i potverdim na slavu njezinu, a vashe dobro, imajte uterpljenje, i pomnju, a ja pocisman.

Pervi temelj, sverhu kogas tverdi ovo dobrostivo nazvane: *Uuefishte gribshalkak*, jest ovi; jerbo Maria pridobra nasha mati onoma, koje slip, daje svitlost, da vidi texan svoji gribah, i vidivshi da ruxi, i da placse gor-korijom svoga serdce, i svoje duše. Teknoje, Maria izmoli od onoga privilokoga Otca svitlosti pervu milost, koja prosvitljuje gribshnika, da moxe dobro viditi; i dostaja rechi, veli sveti Hidelberto, da se ona zove Lipa kano misec i pachra ut lana. Lipa kano oni planeta za visokomu nebu, kol aka ima svitlost, nejma vatre ni xestine; lipa kano ono svitlishte nochno, kojete gledati moxe brez shkede, i zabolishtenja; lipa kano ono nochno sunce, koje svitedi nochom, rechise noxe, i bash govorise, da gozdari sverhu tmnah. Ali zashto, zaradi koje sve zice Maria govorite lipa kano misec? Govorite lipa kano misec, jerbo milost daje i sviti nochom; milost daje i sviti onima, kolici u tmnah. *Pachra ut lana*, quia prietram est beneficere indignis, veli sve gl Hidelberto a), lipa kano misec, jerbo lipote dobro ciniti nedobrjima. Neka bude dakele recimo, neka bude sia njezin, i rash Gospodin Ius pervo svitlishte, kol kakono drugo sunce prosvitljuje, i puni svitlosnjom duske dobre, kol protvitljuje, i svitlost daje prevednina; Maria pak jest svitlishte drago, koja protvitljuje nochom, koja svitlost daje onima, kol nevide, i svitlesnjom puni dushe one, kojete zabludile i sagribshile b): *Luminare magne Christus, ut praesets dicit, ita est justis; luminare misericordie Maria, ut praesets nocti, id est peccatoribus.*

Odeveda sada svetim razlogom na cilje Andria od Kandie nazivaju, ne samo rudom, i izvitanjem dobre svitlosti, veche veli, daje ona jedno shranishte Duhu svetoru, gdise; i u kojose prave sve one najljepše bojanstvene milosti, i najbolje za obratiti gribshnika. Zashtobo, hocheli tko, da imade serdce takvo, koje da progleda, da vidi privaru svitu, da vidi tashtinu Ivoji pokolenjah? U Marii po Duhu svetomu pravile takvo serdce videche, jerbo ona daje svitlost, po kujose moxe vidici, da nejma veche lipote, nego ona deshe, niti vechega dobra, nego ono bojanstveno. Hocheli tko, da zadobije serdce mekano, koje daje pridaće na svaku bojje zvanje, i daje podloxi lvciju, shto Bog hocne? U Marii po Duhu svetomu pravile takvo serdce mekano, koje brez svake

zaprič, i brez svake protivnosti sledi volju Božjoj, i preštale vidi-
dati po njegovojo božanskoj destrici. Hocheli tko, da imade ser-
dec jako, koje dase neboi niti od suprotivština, i varanja svitu,
niti od navaljivanja i napastovanja đžavlja, i tila? U Mariji po Duhu
Ivětovmu pravite ovako serdec jako, kojefje smie, i za nishta derxi
Ivakolika napastovanju đžavlja, svitu, i tila, i koje pridobiveno
priđobiva, skersheno očelle dixe, i neche na lebe krunu od pri-
dubira. Odkrda pilaće očavno sveti Bernardin i rekao, da Maria
ima jedno gospodarstvo sverbu svitlofi, i prosvitljenja Deba sveto-
ga a): *Quamcum, ut ita dicam, jurisdictionem atque auctoritatem habet in*
*temporeta missione Spiritus sancti: i strazlogom, jerbo, kako govore ve-
liki Bogoslovci, kakogodje ona zasluxila svitu, ako ne u bivštu,*
barem u raciju, uputjenje fina božjega, i sebi dobrojanstvo mate-
re božje, tako po isti način zasluxilaje, i zadobila svitu došašfje
Duga svetoga; i kakogodje ona zasluxila, i zadobila, da snide Duh
Sveti u ono pribivalište, gdje bili skupljeni učenici shnjene; ta-
ko po isti način zasluxuje, i zadobiva, da svaki dan Duh sveti
srilazi i Dushe svete, i bogoljubne. Ab dragi studerac od lipa
svitlofi! Tkoje S. R. tko nebi k-tjoj svoje okrenuo oči za ljubi-
ću i poshtovati, buduch da iz njezini, i po njezini rukuh do-
lazi ona svitlof, koja svitu ivekome, koje slip, i kol tevidi? K-ne-
bu okrećemo nashe oči, kadimo u tmicah, kadimo u černoj
noći, niti znademo koracuti kada nevidimo; a kako nebi k-Mariji
okrenulise, kada ona nas prosvitljuje? Tkoje tko nebi rekao, da je
Marija ona dobroliiva zvizca, od koje tukna, i xalofea zemlja za-
dobiva zrake svoga spašenja, buduch da od nje, i po njoj dolazi
ona milost od dobre svitlosti, za svakoga, koji u tmicah, i cer-
noj noći grijah? *Ad Mariam accedere, quid trepidat hamina fragilitas?*
veli S. Bernardo b). Nikolaysterum in ea, nihil terribile, tota foreis
af. K-Mariji dakle pristupiti stbole boi slabost ctoicinska? Nishta
u njoj nejma osktra, nishta strahovita, Ivakolika jest sladka, i lju-
beztriva. K-Mariji dakle pristupite, konste slipi; jerbo po njoj ho-
ćete progledati: k-Mariji tercije, koji nevidite, jerbo po njoj ho-
ćete viditi, vidichete texino vasili grijah, vidichete vase zle
običaje, i grijshne prigode, vidichete jakost napastovanja, i pri-
vare svitu, vidichete fuž ova, i zadobichete onu lipu svitlost od
milosti, po kojojchete zadobiti takojer spašenje, kojeje najveche,
i najsladjije dobro.

Ma-

a) Tom. 1. seria. 5a. b) Bern. ap. P. Salicot, disc. de mar. Mar. pag. 13.